VISAUKSTĀKAIS
KARŠ
ĪANS
TREGILLISS

SHOUT
SHARE
IT

Annotation

Īans Tregilliss

Asinszāles triptihs-2. Visaukstākais kaŗš

Asinszāles triptihs: Otrā grāmata

Jau divdesmit gadus kopš Otrā pasaules kara angļu burvji ir vienīgais Britu impērijas glābiņš no Padomju Savienības — lielvaras, kuras teritorija sniedzas no Klusā līdz Atlantijas okeānam. Katra burvja nāve ir kā trieciens britu nacionālajai aizsardzībai.

Tikmēr kāds brālis un māsa, kas nežēlīga nacistu eksperimenta rezultātā ir ieguvuši pārcilvēciskas spējas, izbēg no dziļi aiz dzelzs priekškara noslēptas slepenas bāzes un dodas uz Angliju.

Jo tajā dzīvo bijušais spiegs Reibolds Māršs. Un Grētai, vājprātīgajai gaišreģei, attiecībā uz viņu ir savi plāni.

Tiekot atkal ierautam Asinszāles pasaulē, Māršs atklāj, ka, beidzoties karam, Lielbritānijas tumšajiem darbiem netika pielikts punkts. Un, kamēr viņš cenšas aizsargāt karalieni un valsti, vissmagākā ciņa viņam ir jāizclna pašam ar sevi.

Prometejs, 2014

no angļu val. tulk. Evita Bekmane ; red. Maija Rūrāne].

„Milzīgs talants.” *Džordžs R.R. Mārtiņš, „Troņu spēles” autors*

ĪANS TREGILLISS dzīvo Ņūmeksikā netālu no Santafē. Losalamosas Nacionālajā laboratorijā viņš strādā par fiziķi. Viņš ir Džordža R. R. Martina dibinātās rakstnieku biedrības *Wild Cards* loceklis un Asinszāles triptiha „Rūgtās sēklas”, „Visaukstākais karš” un „Nepieciešams ļaunums” autors.

cilvēks ir virve, iesieta starp zvēru un pārcilvēku — virve pār bezdibeni.

— Fridrihs Nlče

dzīvo līdzi savam gadsimtam, bet neesi tā pakalpiņš.

— Fridrihs Sillers

t*ev nebūs atstāt burvi dzīvu.*

— Izceļošanas grāmata 22:18

-
- Prologs
- 1
- 2
- 2
-
- 3
- 4
-

- 5
- 6
- 7
-
-
- 8
-
- 9
- 10
- 11
-
- 12
-
- 13
-
- Epilogs

Īans Tregilliss
Visaukstākais kaŗš

Prologs

1963. gada 24. aprīlis
Dīna mežs, Glaukesteršīra, Anglija

Burvji nenoveco skaisti.

Pēc tikšanās ar vairākiem burvjiem tā bija secinājis Viktors Sokolovs. Pašlaik viņš no krietna attāluma vēroja ceturto vīrieti, un tas, ko viņš redzēja, vēl jo vairāk nostiprināja viņa secinājumu. Šajā vīrietī, kas iznāca no sabrukušās, nelielās lauku mājas attālajā izcirtumā jo spilgti iezīmējās vecuma un posta atstātās pēdas. Vecais vīrs, nesdams sačokurojušajās rokās tukšu spaini, kliboja uz rokas sūkņa pusi. Viktors noregulēja binokļa asumu.

Jā. Pavisam neglīts. Viktors bija ticies ar vienu vīru, kuram bija bakurētaina āda; kādam citam vienu sejas pusi klāja apdeguma rētas. No tiem vismazāk cietušais bija palicis bez auss, un tajā sejas pusē aci aizstāja iegrimusi, stiklaina marmora lodīte. Šie vīri bija samaksājuši ļoti bargu cenu par savām zināšanām. Labprātīgi samaksājuši.

Šis vīrietis atbilda profilam. Taču Viktors nebija pilnīgi pārliecināts, ka atradis meklēto personu. Lai to noteiktu, viņam bija nepieciešams tuvāk apskatīt vecā vīrieša rokas. Vislabāk to būtu izdarīt personiski. Lai neradītu liekus trokšņus meža hiacinšu pudurī, kurā Viktors slēpās, viņš uzmanīgi ieslidināja binokli ādas maciņā, kas bija piestiprināts pie viņa jostas.

Izcirtumā viss bija kluss, izņemot aprūsējušā metāla čīkstoņu, vecajam vīram sūknējot ūdeni caur šauro cauruļvadu, kam vietām bija nolobījusies biezi pārklātā zilā krāsa. Tomēr šis troksnis kaut kādā veidā šķita klusināts, it kā to apslāpētu dziļais klusums. Kamēr Viktors šeit bija stundām ilgi slēpies, viņš nebija redzējis un dzirdējis nevienu pašu putnu, putnu dziesmas pat nebija sveikušas pirmos saules starus. Pamežā, kurā viņš slēpās, iepūta viegls vējiņš, nesot sev līdzi meža zemes smaržu un vecā vīra atejas smirdoņu. Taču vēsmas aromāti drīz vien izklīda, negribīgi uzkavējoties zarainajos ozolos.

Vecais vīrs klibodams atgriezās savā vienstāva mājā. Ūdens šļakstījās pāri spaiņa malām viņa nedrošās gaitas dēļ. Izlijušais ūdens taku no nelielās lauku mājas līdz akai pārvērta dubļos.

Vīrietim aizcērtot durvis, nograbēja mājas dēļu jumts. Viktoram nebija nepieciešams binoklis, lai redzētu, ka mājas jumts bija ieliecies, un droši vien tādēļ durvju rāmis bija izbīdījies no savas vietas, vienīgais logs laikam jau gadiem bija iestrēdzis un to vairs nevarēja atvērt. Vietumis starp dēļu jumta spraugām spraucās purpursarkanu pļavas ziedu kātiņi, izrotājot jumta zaļo un dzelteno sūnu kušķus.

Caur kokiem nopakšķēja lietus pilieni. Sākumā smidzināja, taču drīz sāka līņāt. Viktoru neuztrauca aukstais Anglijas lietus. Viņš bija

pacietīgs vīrietis.

Pagāja vēl viena stunda, kamēr Viktors, nemīlīgo laika apstākļu neaizkustināts, pārliecināja sevi, ka viņš un vecais vīrs šeit ir vienīgie cilvēki. Apmierināts ar faktu, ka neviens neiztraucēs, viņš nolēma, ka ir pienācis laiks iepazīties. Caur viņa rokām un kaklu izskrēja trulas sāpes, locītavas nokrakšķēja, viņam izlienot no savas paslēptuves.

Viņš soļoja uz nelielo lauku māju, lietus ūdenim tekot caur viņa matiem, lejup gar apkakli. Mājele vēlreiz nograbēja, kad Viktors ar dūri trīsreiz strauji pieklauvēja pie durvīm. Mājā mītošais vīrietis izbijies nolādējās. Tāpat kā pārējie, arī viņš ārkārtīgi sargāja savu nomaļo mājvietu un neaicināja nevienu šeit iegriezties.

Iekšpusē nočīkstēja koka krēsls un atskanēja neveiklu soļu šļūkāšana. Mirkli vēlāk vaidēdamas atvērās durvis.

„Pazūdi!" sacīja vecais vīrietis. Viņam bija nepatīkami griezīga balss, it kā viņa rīkles audi gadu gaitā būtu izkropļoti. Viņš jau grasījās vēlreiz aizcirst durvis, bet Viktors paguva tās satvert un atgrūst vaļā.

„Šeiplija kungs?" viņš, cik vien labi spēdams, uzrunāja burvi ar Anglijas centrālās grāfistes akcentu. Viktors pasniedza viņam roku, bet vecais vīrs ignorēja šo žestu.

„Šis ir privātīpašums. Ejiet prom!"

„Es jau pēc brīža došos prom. Bet pirms tam gribētu zināt, vai jūs esat Šeiplija kungs?"

„Jā. Tagad tinies!" Šeiplijs atkal centās aizraut ciet durvis.

Viktors sacīja: „Vēl ne." Un ielauzās viņa miteklī.

Šeiplijs atkāpās, atsitoties pret alumīnija bļodu. „Kas jūs esat?"

Viktors aiz sevis aizvēra durvis. Lauku mājā bija tumšs. Caur nespodro logu istabā spīdēja vien silti dzeltena gaisma. Viņš piegāja pie vecā vīra un satvēra viņa roku. Viņš pārliecās pār Šeipliju, sākumā apskatot viņa veselo, pēc tam sakropļoto roku.

„Ko jūs darāt? Laidiet mani vaļā!" vecais vīrs nespēcīgi pretojās.

Uz sakropļotās rokas krustu šķērsu rēgojās smalku, baltu rētu tīklojums. Viens bija skaidrs: šis vīrietis *ir* burvis. Viktora informatoram, lai arī kas viņš vai viņa bija, atkal izrādījās taisnība.

„Lieliski," sacīja Viktors. Viņš atlaida otra vīrieša roku.

„Klausieties!" teica Šeiplijs. „Ja jūs esat ieradies no Vaitholas, es neesmu..."

„Kuš!" sacīja Viktors, pielicis pie lūpām pirkstu. „Lūdzu, nerunājiet!"

Un tad viņš savā prātā atdarīja slēgto nodalījumu un smēla pie jostas piestiprinātā akumulatora enerģiju. Sprieguma liegas izmaiņas smadzenēs izvilināja vieglu strāvas padevi zemādas slānī gar muguru, kaklu un galvaskausu implantētajiem elektriskajiem vadiem. Strāva deva enerģiju tam potenciālam, ko nacisti sauca par *Willenskräfte* —

pilnīgam, absolūti šķīstam cilvēka gribasspēkam. Varenām spējām, ko izmantojot, Trešais reihs būtu varējis iekarot pasauli.

Un viņi arī būtu to izdarījuši, ja vien nebūtu bijis burvju.

Viktors kļuva iluzors. Viņš iesniedzās ar roku Seiplija krūškurvī. Seiplijs kliedza. Taču ap to laiku Viktors savos pirkstos jau bija apskāvis vecā vīra sirdi. Viņš to maigi masēja, nojaucot muskuļa dabīgo ritmu, līdz Seiplija nervu sistēma padevās aritmijai. Burvis, acis izpletis, kūlās kā sprigulis, pretojoties Viktoram, centās viņu pagrūst malā, taču katrs sitiens, nekaitēdams Viktora rēgainajam ķermenim, izgāja viņam cauri. Vienīgi Viktora pirksti, kas turēja cieši savās skavās vecā vīra mirstošo sirdi, bija vieliski.

Viņi stāvēja šajā neveiklajā pozā, kamēr Viktors sajuta pēdējās spazmas, sirdsdarbībai apstājoties. Tad viņš palaida vaļā burvi, materializējās un noslaucīja roku savas jakas kabatas mutautiņā. Kad Šeip-lijs nokrita pie Viktora kājām, atskanēja dobjš troksnis.

Būtu bijis daudz vienkāršāk šo vīrieti nošaut no attāluma. Taču tad būtu palikuši pierādījumi. Viktors parūpējās, lai no Seiplija paliktu pāri pietiekami daudz un būtu iespējams veikt pienācīgu autopsiju. Ja nu tomēr kāds interesētos par to, kā miris vecais vīrs, viņš secinātu, ka vecā vīra nāvi izraisījuši dabiski cēloņi.

Viktors pārkāpa pāri mironim un apskatīja nelielo mājeli. Vienīgā telpa mājā bija primitīvi sadalīta divās daļās, izmantojot vilnas segu, kas bija pakarināta uz veļas striķa. Pavelkot segu malā, viņa skatienam pavērās lāviņa un naktsskapītis, kurā mētājās neliels skaits personīgo mantu. Pulkstenis, ķemme, dažas monētas. Pie pretējās sienas, iekārta naglā, karājās petrolejas lampa. Vienā telpas stūrī atradās drukna čuguna krāsns, ko varēja kurināt ar malku. Tai blakus stāvēja mazgājamā bļoda. Istabas vidū bija vien krēsls un galds, un raupji aptēsts grāmatplaukts, kas bija atbalstīts pret sienu.

Mirušā īpašumā bija neliels skaits grāmatu, bet burvis tās bija pamatīgi nolietojis: atlocītas lapas grāmatā par Leikdistriktas dabas vēsturi, daži stipri aprakstīti apcerējumi par anglosakšu valodu un

IO vidusangļu valodu un Šīrera „Trešā reiha sākums un gals". Šīs grāmatas lielākā daļa bija neskarta, taču tās daļas, kurās bija rakstīts par laika posmu no 1940. līdz 1942. gadam, bija stipri sakricelētas ar piezīmēm lappušu malās.

Viņa uzmanību piesaistīja sarkanbrūns futrālis, kas nebija lielāks par kāršu kavu. Pat zem biezās putekļu kārtas tas joprojām bija visjaukākais nieks šajā nošļukušajā, mazajā būdā. Viktors to atvēra. Futrālī uz tumšsarkana samta gulēja sešu staru bronzas zvaigzne. 1939.-1942. gada Zvaigzne. Vāciņa iekšpusē bija uzraksts:

PAR PRIEKŠZĪMĪGU KALPOŠANU UN DROŠSIRDĪBU, AIZSTĀVOT LIELBRITĀNIJAS UN ZIEMEĻĪRIJAS APVIENOTO KARALISTI.

Tā droši vien bija taisnība, prātoja Viktors, bet mazliet maldinoša. Lielākā daļa šo medaļu tika piešķirtas nelielam skaitam pilotu, kas bija izturējuši postošo kauju par Lielbritāniju, vai mazam skaitam karavīru, kas bija izdzīvojuši Denkerkas traģēdijā... Nākamajās desmitgadēs pēc kara Lielbritānija bija iesaistījusies vēsturiskajā revizionismā, kas sagrozīja faktus, lai apmierinātu pilsoņu lepnumu, un deva jēgu valsts neizprotamajai un — neticamajai — izdzīvošanai.

Šeiplijs nebija ne karavīrs, ne matrozis, ne pilots. Savā dzīvē viņš droši vien ne reizi nebija turējis rokās ieroci, taču kopā ar kolēģiem bija veikli apgājies ar kaut ko daudz spēcīgāku. Daudz bīstamāku. Šeiplija mājās par to nebija nekādu skaidri redzamu pierādījumu.

Viktors vēlreiz pārlaida skatienu pār istabu, tad pievērsa uzmanību tai vietai, kur bija nokritis vecais vīrs. Viena no dēļu grīdas spraugām bija mazliet platāka nekā citas, varbūt pat pirksta platumā. Viņš pavilka malā mirušo burvi un pēc tam attaisīja lūku.

Sajā nodalījumā zem grīdas atradās vairākas ādas vākos iesietas dienasgrāmatas un viens spirālē iesiets, apdzeltējis papīru saišķis. Šīs bija burvja personīgās piezīmju grāmatiņas un viņa leksikons: slepeni valodas pieraksti, ar kuru palīdzību burvji varēja izsaukt ļaunos garus un izjaukt lietu dabisko kārtību.

Viktors nolika uz galda dienasgrāmatas un leksikonu. Pēc tam viņš paņēma petrolejas lampu un nolika Šeiplija ķermeni tādā pozā, it kā veco vīru, kad viņš bija grasījies aizdedzināt lampu, būtu ķērusi sirdslēkme. Galvenais bija panākt, lai nāve izskatītos dabiska. Tad viņš vēlreiz apkopoja savu *сила воли,* gribasspēku. Taču šoreiz viņš izsauca cita veida gribasspēka izpausmi, iluzorā ķermeņa vietā izvēloties karstumu. Uz grīdas, blakus lampai, kur gulēja mirušais Šeiplijs, izšķīlās uguns mēles. Viktors ar savu prātu radīja liesmas, veidodams neizbēgamu secinājumu, pie kāda nonāktu jebkurš izmeklētājs.

Anglijas aukstais lietus čurkstēja un tvaikoja uz Viktora Sokolova, viņam sākot iet pa ceļu atpakaļ uz savu automašīnu.

1963. gada 24. aprīlis īsthema, Londona, Anglija

Bērni viņu apsaukāja par Miskastnieku. Taču reiz viņš bija bijis dievs.

Bērni viņu apsaukāja par Miskastnieku, jo viņš valkāja nobružātu apģērbu, brauca ar nolaistu automašīnu un viņam bija neskūta bārda. Taču galvenokārt bērni viņu apsaukāja par Miskastnieku viņa ratu dēļ, kas bija piekrauti ar visādām drazām: salūzušiem radioaparātiem un citām elektroniskām greznumlietiņām. Viņš krāja grabažas. Un tāpēc bija skaidrs, ka viņš ir Miskastnieks.

Viņš nekad nesarunājās. Neviens no bērniem nekad nebija dzirdējis viņu runājam, pat visvecākie bērni ne. Viņi teica, ka viņš nevarot.

Viņi mēļoja, ka pats Hitlers vai Musolīni, vai Staļins, vai de Golls

viņam esot reiz pārgriezis rīkli. Viņi bija tik ļoti pārliecināti par to, ko runāja, cik vien pārliecināti var būt tikai bērni rotaļu laukumā, zvērot pie savas dzīvības un apzinoties sekas. Taču vispārzināma patiesība vēstīja: ja Miskastnieks mācētu runāt, tad viņš runātu ar franču akcentu kā daudzi no tiem bēgļiem, kas bija šķērsojuši Lamanša jūras šaurumu ar mērķi pēc kara izglābties no sarkanarmijas.

Viņi kļūdījās. Viņš teicami runāja angliski. Nevainojami, bez jebkāda akcenta. Reiz viņš ar to bija lepojies.

Lielāko daļu laika viņš pavadīja savā mazajā dzīvoklī, nošķīries no sabiedrības. Neviens no bērniem nezināja, ko viņš tur darīja, lai gan viens zēns bija izrādījies pietiekami drosmīgs, svinīgi uzdrīkstoties sekot visu garo ceļa gabalu no daudzdzīvokļu mājas līdz viņa namam un viņa stāvam. Viņš uzmeta acis Miskastnieka mājai, kad, ratiem grabot, tas iegāja iekšā. Bezbailīgais izlūks stāstīja, ka dzīvoklis esot bijis pilns ar visādiem krāmiem. Kaudzēm mēslu, dažviet tie esot sniegušies līdz pat griestiem.

Dažkārt šo bērnu vecāki maksāja Miskastniekam, lai tas salabotu viņu radioaparātus un televizorus. Tas viņam labi izdevās. Viņu ierīces pazuda viņa trūcīgi apgaismotajā miteklī uz dienu vai trim un tad tika atgrieztas, un strādāja, kaut gan ne tik lieliski kā jaunas. Salūzušu ierīču labošana bija veids, kā viņš pelnīja naudu pārtikai un lētam apģērbam, un nespodrā dzīvokļa īrei.

Dažreiz Miskastnieks devās laukā, iesitis padusē avīzi. Dažreiz viņš visu dienu pavadīja ārpus mājām, atgriežoties tikai vakarā vai dažreiz tikai nākamajā dienā, pielādējis automašīnas bagāžnieku ar jauniem atkritumiem. Šādās reizēs, kad viņš stūma savas jauniegūtas balvas atpakaļ uz mitekli, pa garo pagaidceļu no automašīnu stāvvietas viņam sekoja bērni. Viņa ratiņu *čik-čik-čīk!* iedarbojās uz bērniem tāpat kā Hamelinas stabulnieka flauta.

„Miskastnieks!" viņi ņirgājās. „Atkritumu urķētājs!" tie sauca. „Miskastnieks, atkritumu urķētājs, mēslu lācis!"

Lielākoties tie viņu nievāja un ņirgājās. Taču bērni vēl nebija aizmirsuši to ziemu pirms vairākiem gadiem, sevišķi bargu laiku, kad sniegs, piesalis pie zemes, snauda tur nedēļām ilgi. (Taču bērnu vecāki bija teikuši, ka tā ziema nebija ne tuvu tik nežēlīga kā ziema, kas bija sakāvusi nacistu plānus.) Toziem kāds bija iedomājies, ka viņš varētu uzsvērt savus apvainojumus, metot sniega pikas. Un tā šajā vienā dienā viņi visi bruņojās ar zemes pikām, kas nepārtrauktā pavasara lietus dēļ bija dubļainas.

Miskastnieks ar lielām pūlēm centās pa slideno ietvi taisni stumt savus ratus. Un, par spīti visam, viņš nekad nerunāja, pat tad, kad dubļi bija uzšļakstējuši viņa ratiem un izgāzuši no tiem saritinātu stiepli. Tas bērnus iedrošināja. Viņi tēmēja ar pikām uz Miskas-tnieku, līksmi sakliedzoties un metot dubļainās pikas. Līdz brīdim, kad viens

zēns trāpīja Miskastniekam tieši pa pieri. Trāpījums viņu apgāza, nometa viņa hūti un sajauca parūku. *Parūka!* Smieklu šaltis.

Miskastnieks steigā tvēra pēc savas hūtes. Viņš ar pirkstiem pārbrauca galvai un savam smieklīgajam šinjonam, atkal un atkal, maigi, it kā uztraukdamies, ka viņa galvaskauss ticis iedragāts. Un pēc tam, kad acīmredzot bija pārliecinājies, ka galva joprojām atradās savā vietā, viņš soļoja tā zēna virzienā, kas bija metis liktenīgo piku.

Bērni apklusa. Viņi Miskastnieku nekad agrāk nebija rūpīgi apskatījuši. Viņi nekad nebija redzējuši viņa acis: tās bija tik ļoti gaiši zilas un aukstākas nekā lāstekas. Miskastnieks vienmēr bija staigājis, nodūris acis.

Miskastnieks pacēla zēnu aiz mēteļa apkakles, pacēla viņu labu gabalu no zemes. Iesākumā viņš sapurināja zēnu, un tas jau bija pietiekami biedējoši. Miskastnieks viņus visus noteikti nogalinātu, tā viņi domāja. Taču tad viņš pievilka zēnu sev tuvu klāt un iečukstēja viņam ausī. Neviens nedzirdēja, ko viņš pateica, taču šī zēna vaigi vienā mirklī nobālēja, un, kad Miskastnieks bija viņu nolaidis lejā, viņš viss trīcēja.

Todien neviens nesekoja Miskastniekam līdz viņa dzīvoklim. Pārējie sastājās ap raudošo zēnu. Viņš tomēr bija vienīgais bērns visā daudzdzīvokļu mājā, kas bija dzirdējis Miskastnieka balsi. „Ko viņš teica?" tie pratināja. „Ko viņš tev teica?"

„Jūs degsiet!" viņš šņukstēja. „Viņš teica:„Jūs visi degsiet"".

Taču ļaunākais nebija tas, ko viņš bija pateicis, bet kā viņš to bija izdarījis.

VIŅŠ sevi dēvēja par Ričardu, elektriķi autodidaktu no Vokin-gas. Taču reiz viņa vārds bija Reinhards, āriešu salamandra.

Viņš dzīvoja plašā, bezdvēseliskā daudzdzīvokļu namā. Vienā no neskaitāmiem mājokļu projektiem, kas Londonā pēckara gados tika sacelti visapkārt laikā, kad lielākā daļa pilsētas joprojām bija *Luftwaffe* saplacināta.

Reinhards, cik vien rūpīgi spēdams, noslaucīja no mutes slapjos dubļus. Tie koda viņam acīs. Viņš rupji iegrūda ratus liftā, vienu aci turot aizmiegtu, bet otru teju pavērtu. Viņš atvieglojumā nopūtās, kad bija atgriezies savā dzīvoklī un aizbultējis ārdurvis.

Viņš nosvieda savu mēteli uz kastes, kurā glabājās elektriskie vārsti, nomina prusaku, pēc tam nometa galošas stūrī aiz lodēšanas iekārtas, pāri istabai ielidināja hūti dzīvokļa vienīgajā krēslā un tad uzmanīgi nolobīja savu izmirkušo šinjonu. Viņš nekad nedevās laukā to neuzlicis, un pēc tik daudz gadiem, nodzīvotiem pilnīgā slepenībā, doma vien, ka viņš varētu neapslēpt savus vadus apkārtējās pasaules skatieniem, radīja viņā lielu nemieru. Tāpat kā iespēja, ka nožēlojamie kucēni tur ārā bija radījuši tiem kaitējumu.

Gadiem ejot, vadi bija nodriskājušies. Auduma izolācija nebija

paredzēta, lai tā cīņas laukā kalpotu desmitgadēm ilgi. Tāds, protams, nekad nebija bijis to mērķis; ja viss būtu noticis tā, kā tam bija jānotiek, gan Reinhardam, gan pārējiem būtu neierobežota piekļuve, lai vadus nomainītu un uzlabotu. Viņš katru dienu pārbaudīja savus vadus un, kolīdz kļuva nepieciešams, aptina ap tiem jaunu izolācijas lenti. Taču viņš nekad nespētu labot bojājumus kontaktligzdās, kurās šie vadi tika sprausti viņa galvaskausā. Viņam bija pārlieku grūti saredzēt kontaktligzdas, ar pirkstiem šķirot matus, vienlaicīgi arī turot sev aiz galvas spoguli. Ja bērni būtu sabojājuši tās, Reinharda sapnis atgūt savas dievišķās spējas izdzistu uz visiem laikiem.

Viņš bija pārdzīvojis neskaitāmus pazemojumus un degradāciju. Un lai tagad viens bērns padarītu viņa sapni par neaizsniedzamu ... Tas bija vēl viens nepatīkams atgādinājums par to, cik zemu viņš bija kritis. Par to, cik ievainojams viņš bija kļuvis. *CAa pasaulīgs.* Taču viņa vadiem un kontaktligzdām nekāds kaitējums nebija nodarīts.

Reinhards izpūta vēl izjustāku atvieglojuma nopūtu, tā noslēdzās, viņam nodrebot un nošņukstot. Viņš centās savākties, stiprināt gribasspēku, kas savaldītu viņa emocijas, kamēr klusībā priecājās, ka šeit nebija doktora fon Vestarpa, kas redzētu viņa vājumu.

Reiz bija laiks, kad viņš iedomājoties vien varēja — *būtu varējis* — aizdedzināt pagalmā tos mazos briesmoņus. Laikos, kad viņš bija vācu zinātnes un tehnoloģiju sasniegumu kalngals, kaut kas vairāk nekā cilvēks. Viņa specialitāte reiz bija šausmīgi brīnumi.

Vakariņās bija bļodiņa baltu rīsu ar tomātu un vēl viņš sevi papildus pacienāja ar alus desu, ko bija taupījis saldētavā. Tā uzlaboja viņa omu, atgādināja par mājām. Viņa trimdas pirmajos gados, kad Londona bija tikko sākusi atgūties pēc zibenskara, vācu tradicionālos ēdienus ne par kādu cenu nevarēja atrast. Tas ar laiku, bet joprojām lēnām mainījās.

Pēc vakariņām Reinhards izpētīja sīkumus, ko bija atvedis mājās. Divas dienas viņš bija pavadījis ārpus mājām, kad viņš atgriezās, viņam bija uzbrukuši mazie izdzimteņi, kas šo vietu bija apsēduši, bet ilgā prombūtne bija izrādījusies tā vērta. Karaliskie gaisa spēki netālu no Ņūčērčas bija nojaukuši priekšposteni, vienu no oriģinālajām *Chain Home* stacijām, kas būvētas kara laikā. Šis priekšpostenis bija viens no pēdējiem, ko nomainīja pret modernāku un sarežģītāku radiolokācijas posteni, kas spēja ielūkoties dziļāk sociālistiskajā Eiropā. Šādi posteņi sniegtu veltīgu pirmo brīdinājumu, ja Lielbritānijas virzienā uzsāktu ceļu Iļjušina bumbvedēji un MiG reaktīvie iznīcinātāji.

Nojauktajā radiolokācijas stacijā bija iespējams praktiski par brīvu iegūt milzīgas elektronisko iekārtu bagātības, vienu peniju pret vienu mārciņu. Visas slepenās iekārtas jau sen bija aizvāktas, pirms jel kāds tika iekšā. Taču Reinhardam tās tāpat nerūpēja — tur būtu atrodamas augstfrekvences elektriskās principshēmas, mikroviļņu

ģeneratori un citas tikai šaurām aprindām zināmas iekārtas. Tas, ko Reinhards meklēja, arī bija slepens, taču kaut ko tādu nevarētu atrast avīzes sludinājumu sadaļā.

Viņš bija paņēmis kondensatorus, ventiļus, induktorus, relejus un daudz ko citu. Lielisks guvums, daudz labāks nekā aizsaulē aizgājušā amatieru radio entuziasta piederējušo mantu tirdziņā. Viņš pat bija atradis dažus mērinstrumentus, kas viņam labi noderēs, kad beidzot izdosies atdarināt *Reichsbehorde* akumulatora elektrisko principshēmu.

Kad. Nevis ja.

No jauna radīt to sasodīto uzparikti bija ļoti sāpīgs process. No mēģinājumiem un kļūdām viņš bija uzzinājis, kā izraisīt halucinācijas, gremošanas traucējumus, krampjus...

Viņš pie sevis skaudri murmināja, ka savācis teju pietiekami daudz dažādu piederumu, lai uzbūvētu pats savu radiolokatora staciju. Cik ironiski! Par radaru runāja kā par vienu no pēdējā kara diženākajām tehnoloģiju inovācijām, bet visdiženākais bija pats Reinhards. Tomēr visos pēckara gados viņam nebija izdevies no jauna iegūt *Gotterelektron.*

No otras puses, *Herr* doktora fon Vestarpa rīcībā bija neierobežoti Trešā reiha resursi. *IGFarben* konglomerāts bija norīkojis ķīmiķu, metalurgu un inženieru komandas strādāt ar ierīcēm, kas bija īstenojušas Reinharda pārcilvēciskā gribasspēka varoņdarbus.

Taču Reinharda rīcībā nebija *IG Farben.* Tas pat vairs neeksistēja.

Cilvēki tos vienmēr bija saukuši par „akumulatoriem", bet tas bija maldinoši. Tas, ka tie bija uzlādēti, bija patiesība, bet, gadiem ejot, Reinhards bija izsecinājis, ka tiem bija arī īpaša elektriskā princip-shēma, pielāgotā tā, lai precīzā veidā piegādātu *Gotterelektron.*

Viņa sirojumos gūtā draza bija pārvērtusi viņa dzīvokli par alu. Tās lielāko daļu viņš bija pircis vai izvilcis no atkritumiem, bet daļa palika pāri pēc televizoru un radioaparātu remontiem. Tas bija pazemojošs darbs, bet pat dieviem bija jāēd. Dažreiz viņš meloja, sakot, ka ierīci nebija iespējams salabot, un paturēja ierīces daļas sev.

Savu pierakstu dienasgrāmatas viņš glabāja iedobumā aiz burbuļojošā radiatora. Kad viņš pirmo reizi bija ieradies Anglijā, viņam nebija nekādas saprašanas par elektroniku vai zinātnisko metodi. Viņu bija uzaudzinājis gadsimta diženākais prāts, bet viņš tolaik nebija pievērsis ne mazāko uzmanību tam, kā strādāja doktors fon Vestarps. Un tādēļ viņš bieži vien sevi nolādēja.

Dienasgrāmatās bija simtiem elektrisko principshēmu ar garām anotācijām, kurās bija aprakstīta Reinharda pieredze ar tām visām. Taču neviena no šīm shēmām nebija izvilinājusi neko līdzīgu *Götterelektron* džinkstēšanai. Reinhards izņēma jaunāko dienasgrāmatu, atvēra tajā tīru lappusi un apsēdās pie darbagalda (izmestām koka durvīm, ko balstīja divi koka steķi).

Gāja stundas.

Pulkstenis rādīja jau pāri pusnaktij, kad Reinhards, miglainu skatienu un pārguris, atmeta roku pūliņiem. Viņš iztīrīja zobus. Tad viņš tos iztīrīja vēlreiz un notīrīja arī mēli, izmisīgi cenšoties izberzt to dīvaino garšu no mutes.

Metālisku piegaršu.

Reinhards to jau bija piemirsis: vara garšu, to nekaitīgo, bet kaitinošo dievišķuma blakusparādību.

Viņš iemeta savu zobu birstīti izlietnē un steidzīgi atgriezās pie darbagalda, uz kura joprojām stāvēja šī vakara pēdējais eksperiments. Viņš pretējā virzienā izsekoja visām darbībām, ko bija veicis, meklējot to kombināciju, kas bija pārklājusi viņa mēli ar metālisku garšu. Pār viņa pieri tecēja sviedru lāses, tās sāji koda acīs, kad viņš trīcēja aiz piepūles, cenšoties pamodināt *Willenskräfte.* Nekas nenotika.

Taču tad -

uz mirkli viņa izstiepto roku aprija zils uguns vainags -un nodzisa.

Cenzdamies, kā vien varēdams, viņš nespēja to atkārtot. Taču tas bija *noticis.* Viņš bija sajutis *Gotterelektron* plūstam pa viņa prātu, barojam viņa gribasspēku. Viņš sajuta vara garšu un saoda dūmus. Dūmus?

Reinharda pirmā doma bija, ka netīšām aizdedzinājis dzīvokli tamdēļ, ka bija ierūsējis un viņam trūka izsmalcinātības. Taču nē. Bojātā kondensatorā bija noticis īssavienojums. Reinhards ievēroja, ka zilajai gaismai nodziestot, tās elektriskās īpašības bija mainījušās kaut kādā nejaušā, neparedzamā veidā. Mainījušās kaut kā tā, ka uz mirkli bija atgriezušas viņa spējas.

Bērni viņu apsaukāja par Miskastnieku. Taču reiz viņš bija bijis dievs.

Un tāds būs atkal.

1

1963. gada 1. maijs
Arzamasa-16, Ņižņijnovgorodas apgabals, PSRS

Grēta uz Klausa rokas uzlika pirkstu.

„Pagaidi!" viņa čukstēja.

Pagāja dažas sekundes, kamēr viņa izskatīja kādu privātu laika līniju, kas eksistēja tikai viņas prātā. Viņš atpazina šo sejas izteiksmi: viņa atcerējās nākotni, ieskatīdamās notikumos, kas sekos pēc dažām sekundēm.

Tad viņa teica: „Tagad, brāl'!"

Klauss no nozagtā akumulatora izvilināja visdzidrāko strāvas strūkliņu, tikai tik *Götterelektron*, cik bija nepieciešams, lai roka kļūtu iluzora. Tas bija riskanti, bet Grēta bija viņu pārliecinājusi, ka viss izdosies. Neskatoties uz to, viņš tomēr bija gatavojies un trenējies nedēļām.

Viņa roka izspokojās caur dzelzsbetonu. Viņš ar pirkstiem satvēra vienu no aizbīdņiem, ar ko bija aizslēgta velvētā telpa. Klauss koncentrējās un rīkojās ar *Willenskräfte* kā skalpeli, izvelkot pirksta biezuma tērauda stieni cauri sienai. Grēta noķēra metāla gabalu, pirms tas paguva nograbēt uz grīdas un nodot viņus.

Viņi šo procesu atkārtoja divreiz. Klauss piecpadsmit sekundēs izrāva visus trīs aizbīdņus un pārrāva trauksmes signalizācijas ķēdi.

Durvīm nodarītie bojājumi bija tikai to iekšpusē, ja garām ietu sargs, tas redzētu nevainojami tīru tēraudu.

Klausam būtu bijis vieglāk iziet taisni cauri sienai, velkot māsu līdzi. Taču uz to reaģētu sensori un ieslēgtu viņu sagūstītāju pašizslēdzēja iekārtu, pirms viņš paspētu iziet cauri. Visa laboratorija, šī slepenā pilsēta, ko vietējie dēvēja par Sarovu, bija kā nosēta ar antenām un elektriskajām principshēmām, kas bija uzskaņotas uz *Götterelektron*. Neautorizēta *Willenskräfte* izpausme nekavējoties izraisīja pielāgotu lādiņa elektromagnētisko ekvivalentu. Kara laikā briti bija radījuši šīs tehnoloģijas primitīvu priekšteci; viņi savas ierīces dēvēja par *laumiņām*, un to iedarbība bija jūtama dažu simtu metru diapazonā. Padomju pašizslēdzēja iekārta spēja nokaut akumulatoru sešu kilometru attālumā. Klauss zināja par šiem rādītājiem, jo bija palīdzējis viņiem izmēģināt šo sistēmu. Viņam nebija dota izvēle.

Grētu pašizslēdzēja iekārtas neuztrauca. Klausam bija gandrīz piecdesmit gadu (pēc viņa optimistiskākajām aplēsēm; viņš un māsa bija kara bāreņi), un tomēr viņš joprojām nezināja, kā un kad Grēta smēlās *Götterelektron*, lai redzētu nākotni. Viņam bija aizdomas, ka viņa paļāvās uz akumulatoriem retāk, nekā ļāva ticēt saviem sagūstī-

tājiem, un ne tad, kad viņi domāja, ka Grēta tos izmanto. Tā tas arī bija noticis mājās, Vācijā.

Pēc tam, kad abi bija tikuši iekšā, viņi klusi aizvēra velvētās telpas durvis. Klauss pasniedzās pēc gaismas slēdža. Virs galvas kailā spuldze iemirdzējās šķebinoši dzeltenā gaismā, metot ēnas gar skapīšu un plauktu rindām. Velvētajā telpā bija sasūkusies pelējuma smaka, viņu soļi uzsita gaisā putekļu virpuļus. Padomieši gandrīz ar godbijību joprojām šo vietu godāja par ALFA. Taču šajos laikos tie reti šeit iegriezās. Skapīšos glabājās informācija, ko padomju vara bija ieguvusi vecās *REGP* zibenīgās okupācijas laikā. *Reichsbehörde für die Erweiterung Germanischen Potenzials.* Skapjos stāvēja taustāmas piemiņas lietas no doktora fon Vestarpa muižas, kurā bija plaukusi un iznīkusi *Reichsbehörde.*

Grēta un Klauss meklēja savus akumulatorus, ko viņu sagūs-tītāji bija konfiscējuši kara beigās. Pēc mēnešiem ilgas gatavošanās viņam bija izdevies, nevienam nemanot, iznest vienu akumulatoru caur padomju stingrajām inventāra kontrolēm. Taču, ja viņa māsa bija visu nekļūdīgi paredzējusi (par ko viņam, protams, nebija ne mazāko šaubu), viņiem būs nepieciešams katrs milivolts, ko vien viņi varēs dabūt, lai veiktu garo ceļu līdz Parīzes mūrim.

Lādējamie litija jonu akumulatori bija progresīva tehnoloģija, kas 1939. gadā par vairākām desmitgadēm apsteidza savu laiku. Taču tās bija smagnējas un masīvas iekārtas, un bezcerīgi novecojušas salīdzinājumā ar uzcirsto moduli, ko bija izstrādājuši padomju zinātnieki. Neņemot vērā Grētas priekšnojautas, bija grūti noticēt, ka pēc divdesmit gadiem *Reichsbehdrde* akumulatoros būtu saglabājies kaut mazliet lādiņa. Klauss noslaucīja putekļu un netīrumu kārtu, kas klāja lādiņu mērierīces. Akumulatori bija vecmodīgi, bet tos joprojām varēja lietot. Ja vien varēja uzticēties mērierīcēm.

Lai gan Klausam bija ārkārtīgi lielas bažas par doktora fon Vestarpa pētniecības metodēm un viņš bija zaudējis savu nesatricināmo ticību *Gotterelektrongruppe* jau labu laiku pirms komunistu galvenā uzbrukuma, tagad viņš izjuta milzīgu atvieglojumu un lepnumu. Vācu inženierzinātnes. Atgādinājums par tiem zelta laikiem, kad pasaule bija daudz vienkāršāka, viņu kopējais liktenis — grandiozāks. Kaut vecmodīgi, tomēr šie vecie akumulatori simbolizēja milzu varu un iespējas. Vairāk nekā Klausam bija bijis pēdējo desmitgažu laikā.

Viņi atrada arī dažas vecās, dubultās četrpunktu drošības jostas. Klauss un Grēta izģērbās līdz viduklim kaili. Tā bija neveikla situācija, bet viņiem izdevās uzvilkt divas četrpunktu drošības jostas — vienu priekšpusē, otru aizmugurē. Kad viņi bija beiguši, viņiem abiem zem apģērba mugurā bija četri akumulatori. Tie bija ļoti neērti.

„Ejam!" viņš teica, satvēris viņas plaukstu.

Taču Grēta atbildēja: „Pagaidi! Mums vēl kaut kas ir vajadzīgs.” Viņa veda viņu gar vienu plauktu rindu, pēc tam gar citu līdz plauktam, kurā stāvēja pāris burkas, piepildītas ar dzeltenbrūnu šķīdumu. Tām blakus gulēja tukša mugursoma.

„Priekš kam tās?”

Grētas mutes kaktiņš izliecās tikko jaušamā, slēptā smaidā. „Neuztraucies! Esmu ielikusi arī visu tev nepieciešamo.”

Kaut kas tajā, kā viņa to bija pateikusi, atraisīja sen aizmirstu brīdi Klausa snaudošajā atmiņā. Viņu sagūstīšanas dienā, dažas minūtes pirms viņu notveršanas, viņš bija devies prom un tad steidzīgi atgriezies muižā, lai atrastu Grētu, pirms komunisti pārņem muižu savās rokās. Viņš sagrāba viņas roku, grasījās viņu izvilkt cauri sienai, lai izmisis atgrieztos kravas automašīnā un brauktu prom no sarkanarmijas, kas tuvojās:

„Pagaidi!” viņa atbildēja. Viņa norādīja uz mugursomu. „Mums tā noderēs.”

Kad viņš to pacēla, tajā noškindēja keramika vai stikls. „Neuztraucies!” viņa sacīja. „Esmu ielikusi arī visu tev nepieciešamo.”

Klauss paņēma vienu no burkām. Tumšajā šķidrumā peldēja bezkrāsaina, sačokurojusies masa. Burkai bija plata atvere, un tās vāks bija divās kārtās cieši noslēgts ar vasku. Uz dzeltenās etiķetes bija saraksts ar datumiem un citām dažādu rokrakstu un dažādu tintes krāsu kirilicā rakstītām piezīmēm. Pēdējoreiz šo burku kāds bija skatījis pirms sešiem gadiem. Tā bija noputējusi.

Viņš nopūta kādu daļu putekļu, tad pacēla burku gaismā, cenšoties tajā ieskatīties. Burkas saturs nogūla pie stikla kā beigta zivs. Klauss sarauca pieri. „Vai tās ir... vai tās ir Haikes *smadzenes*?” „Daļa no tām.”

Haike. Neredzamā sieviete. Vēl viena no doktora fon Vestarpa bērniem, viena no nedaudzajiem, kam bija izdevies izdzīvot procedūrās un iemācīties izmantot *Willenskräfte.* Viņi bija uzauguši kopā, kopā trenējušies *Reichsbehörde.* Līdz brīdim, kad nabaga trauslā Haike bija pavadījusi garu pēcpusdienu sarunās ar Grētu un nākamajā dienā izdarījusi pašnāvību.

Doktors nesēroja par savu mirušo meitu. Viņš to secēja. Tā tomēr bija ideāla izdevība izpētīt *Gotterelektron* kanalēšanas fizioloģiskās sekas. Tā kā Haike to bija darījusi caur galvā ieurbtajiem elektrodiem — tāpat kā Klauss, Grēta, Reinhards un pārējie — doktors viņas smadzenēm bija veltījis īpašu uzmanību.

Grēta izņēma no viņa rokām burku. Viņa noplēsa un aizsvieda etiķeti, tad ar nagiem sāka knibināt nost vasku. Tas lobījās nost garās plēksnēs. Grētai ieplēšot aizvākotās burkas vāku, Klauss saoda spēcīgu formaldehīda smaku.

„Kāpēc...” Klauss aprāva jautājumu. Viņš mēģināja vēlreiz. „Kā

Haikes *smadzenes* mums palīdzēs aizbēgt?"

„Nekā," atbildēja Grēta, it kā izskaidrotu kaut ko acīm redzamu. Viņa izgāza burkas saturu. Formaldehīds un smadzenes izšļakstēja uz grīdas. Un tad viņa piebilda: „Bet mums būs nepieciešama burka."

„Ko? Es ne..."

Pār viņu nāca atklāsme, un kaut kas ledains noslīdēja gar Klausa mugurkaulu. Sasniedzis viņa iekšas, tas pārvērtās eļļainā nelabumā. Viņš pielika pie mutes roku un norija. *Ak mans Dievs!*

Toreiz, kara laikā, viņš redzēja Grētu darām dīvainas lietas. Neizskaidrojamas. Šausmīgas. Iespējams, nekas cits nebija tik biedējošs kā tas, ko Grēta bija nodarījusi Haikei. Tagad viņš saprata visa darītā iemeslu, bet tas tikai visu pasliktināja: Haikes pašnāvība bija piliens jūrā. Grēta bija gatavojusies viņu bēgšanai, vēl pirms viņi tika sagūstīti. Viņa bija panākusi, ka nevainīga sieviete sev padara galu, lai nodrošinātu, ka pēc divdesmit gadiem īstajā laikā un vietā šeit plauktā būtu dabūjama viena pavisam parasta burka.

Aukstasinīgais bezjūtīgums pārspēja visu, kas jebkad darīts *Reichsbehdrde* vai Arzamasā. Taču Grētas mahināciju *vēriens*... tas bija brīnums, ka Klausa asinis nesastinga dzīslās.

Grēta gadu desmitiem bija vērpusi kopā cēloņus un sekas. Muiža bija gāzta, jo Grēta to bija gribējusi. Kādēļ? Tas viņu nebija licis mierā, jau pirms viņi bija ieradušies Arzamasā. Viņš, protams, bija jautājis, bet Grēta nekad neatbildēja uz viņa jautājumiem. Vien smaidīja, vērpjot savus plānus.

Un te nu viņš bija. Spoks, kas piedalījās šajā piedzīvojumā. Klauss nopūtās. Viņš baidījās ieskatīties Grētas patiesajā sejā, bet Arzamasu viņš necieta vēl vairāk. „Ko tālāk?"

„Ej tagad uz tualeti!"

Gott! Tas kļūst arvien ļaunāk un ļaunāk. „Čurāt burciņā?"

Grēta sarauca pieri. Viņas bizes — garajās, kraukļmelnajās cirtās bija manāms sirmums — noplivinājās gar viņas pleciem, Grētai papurinot galvu. Viņai vienmēr bija bijuši gari mati, neskaitot laika posmu, kad viņi šeit bija tikko ieradušies, kad padomieši bija noskuvuši viņu galvas kailas.

„Nē. *EjT* viņa sacīja, stumdama brāli tuvāk velvētās telpas durvīm, „Tagad uz *tualeti/*" Vēlreiz pagrūda uz durvju pusi un šoreiz viņa ielika viņam rokās stikla trauku. Tas bija slidens. „Notīri to! Atstāj to uz izlietnes!" Klauss jau vēra vaļā muti, lai kaut ko teiktu un pārliecinātos, ka pareizi sapratis viņas norādījumus, bet viņa to pārtrauca. „Ej! Un neuzkavējies tur ilgi!"

Klauss tecināja ūdeni, cik vien klusu spēja, lai varētu ieklausīties soļos koridorā. Viņam bija nelielas aizdomas, ka Grētas bēgšanas plānā ietilpa viņa sagūstīšana ārpus kopmītnēm pēc komandantstundas. Burka padarīja viņa rokas smirdīgas, ap burkas

augšējo malu bija sakrājušies puvekļi. Viņš tos nokasīja ar dvieli, cik vien labi varēja. Ātri tīrīdams, viņš panāca, ka burka lielākoties izskatījās tīra. Pēc tam inkriminējošo dvieli, kas (tāpat kā viņa rokas) smirdēja pēc form-aldehīda, viņš paslēpa aiz viena no tualetes podiem. Viņš nostādīja burku uz šaurās izlietnes malas, kur ūdens traipiem izraibinātā siena satikās ar rūsas pleķaino keramiku.

Kad viņš atgriezās velvētajā telpā, Grēta slēpa kaut ko aiz blūzes. „Viss kārtībā, brāl'? Laiks doties." Viņa izveda viņu koridorā.

Pirms tā bija kļuvusi par slepeno pilsētu, Arzamasa-16 bija pazīstama kā Sarova: ap Sarovas klosteri un Svētā Serafima mājām

bija sabūvētas ducis baznīcu. Tās visas tika slēgtas, ievērojot valsts rīkojumu, un Sarova kļuva par pētniecības centru. Pilsēta strauji attīstījās. Taču kopumā arhitektūra šeit atšķīrās no lielākās daļas citu līdzīga izmēra padomju pilsētu: lielāko daļu Arzamasas-16 bija cēluši Ass valstu karaspēka kara ieslodzītie, ko pēdējos kara mēnešos bija sagūstījusi sarkanarmija, maršējot caur Eiropu. Arzamasai-16 bija nepārprotami eiropeiski, *vāciski* vaibsti. Tas būtu varējis būt Tīringenes ciems. Šeit pavadītās agrīnās dienas bija pamatīgi dezorientējošas. Klauss bija vērojis, kā ēkas cēlās arvien augstāk, un juties kā liecinieks *Reichsbehdrde* iznīcībai ačgārnā secībā.

Arzamasa-16 bija liela un stingri apsargāta vieta, apjozta ar sienām, žogiem un agresīvu ārējo robežu aizsardzību. Tai skaitā pašizslēdzēja iekārtām. Šī ēka numur trīs atradās blakus pilsētas centram. Klauss apspieda vēlmi atskatīties pār plecu, kamēr viņa māsa veda viņu sargposteņa virzienā.

Grēta viņu apturēja pie kāpņu laukuma. Viņi atkāpās atpakaļ pa pāris pakāpieniem, līdz iegrima ēnās aiz stūra, kas krita no apsarga rakstāmgalda.

Klauss čukstēja: „Apgaita..."

„Šonakt nebūs." Grēta pielika pie lūpām pirkstu.

Klausa elpošanai palēninoties, viņš sāka sadzirdēt skaņas aiz stūra. Viņš atpazina skaņu, kā šķidrums ielija glāzē. Tas viņam atgādināja par nabaga Haiki un viņas apkaunojošo galu. Vairākas minūtes nekas nenotika. Tad koridorā atbalsojās soļi. Klauss centās sadūšoties cīņai, no kuras tomēr cerēja izvairīties. Labākajā gadījumā viņš iegūtu dažas sekundes iluzorā veidolā, pirms ieslēgtos pašizslēdzēja iekārta, un abiem ar Grētu tik tikko pietiktu laika aizbēgt cauri sienai.

Kāda balss teica: „Ko, pie velna, tu dari?"

Cita atbildēja: „Iedzer ar mani, Saša!"

„Vai tu esi piedzēries?"

„Es *neesmu* piedzēries. Es svinu! Šobrīd, kad es tev to saku, nav pat divdesmit minūtes pāri pusnaktij. Vai tu zini, kas tad ir šodiena?"

Stikla skanēšana uz metāla, kā velkot pudeli pār rakstāmgaldu.

„Kur tu to rāvi?" Atkal ierunājās Saša. Klauss nezināja neviena apsarga vārdu, bet viņu sejas viņš gan būtu atpazinis.

„Tā ir šodiena," turpināja pirmais apsargs. „Starptautiskā strādnieku diena. Un tad nu es godāju savus čaklos brāļus un māsas. Par viņiem!" Mirkli vēlāk atskanēja lūpu šmaukstināšana.

„Kostja, tu esi nožēlojams! Vai tu jau biji apgaitā, vai man tavā vietā būs jāveic tavi pienākumi?"

Grēta noglaudīja Klausa celi, kad viņš uztraucās. *Tici man!* Viņa, muti plātīdama, sacīja.

„Nožēlojams? Es esmu patriots, to tev būs zināt!"

„Tu dzertu pat reaktīvo degvielu, ja varētu to atrast. Kas tas ir?" „Es pats to destilēju." Atkal bija dzirdama pudeles grūšana pār galdu. „Vienu glāzīti. Par strādniekiem."

Nopūta. „Es to draņķi nelikšu pie savām lūpām. Vai tu nekad netīri zobus? Tava elpa smird pēc mēsliem."

„Dari kā zini, Saša!"

„Netaisos tikt nošauts tāpēc, ka neesmu pildījis pienākumus, to es noteikti zinu."

„Šeit viņi cilvēkus nešauj. Viņi tos atdod karaspēkam. Biedra Lisenko īpašajam karaspēkam. Treniņiem."

„Labāk tad izvēlētos, lai mani nošauj."

„Par to es iedzeršu."

Pagāja minūte. Tad: „Vienam no mums jāiet apgaitā! Droši vien tas būšu es, tā kā tu esi krietni apņēmies pietempties."

„Nē, nē. Pats iešu apgaitā. Es kalpoju dižajai Padomju Savienībai." Pa rievaino betonu nočīkstēja koka krēsls. „Bet vispirms man jāpačurā! Patriotisms ir vienīgais dzēriens, kas paliek asinīs. Degvīns atkal iztek ārā. Pieskati galdu, kamēr esmu prom!"

Otrs apsargs, Saša, nopūtās. „Pieskatīšu."

Kostjas nestabilie soļi izklausījās arvien skaļāki un skaļāki, līdz viņš parādījās ap stūri. Klauss aizturēja elpu, jo viņš un Grēta sēdēja ēnā, taču bija viegli pamanāmi jebkuram, kas paskatītos viņu virzienā. Viņa māsa ar slīpacainu skatienu vēroja sargu, un viņas sejas izteiksmē rotaļājās kaut kas līdzīgs ļaunai izklaidei. Sargs pagāja viņiem garām, acis nepacēlis.

No tualetes puses Klauss dzirdēja, kā aizcērtas poda vāks, apsargs nolaiž ūdeni, atraugājas un tecina ūdeni.

Dažas minūtes vēlāk Kostja viņiem vēlreiz pašļūca garām, nesot rokās burku. Viņš triumfējoši māja, virs galvas rokā pacēlis burciņu. „Labas ziņas, Saša!" viņš paziņoja, nozūdot aiz stūra. „Es šo atradu tualetē. *Tagad* varēsi ar mani kopā iedzert."

Klauss pagriezās, lai pablenztu uz māsu. Viņa piemiedza ar aci.

No sardzes posteņa skanēja Sašas balss: „Tu tualetē atradi burku? Tā visticamāk ir analīžu burciņa. Varu derēt, ka kāds tajā ir čurājis."

„Muļķības! Skaties! Tīra."

„Vai *tu* tajā čurāji?"

„Vienu glāzīti. Par Strādnieku dienu."

Atsitās stikls pret stiklu, kad kāds, droši vien Kostja, ielēja burciņā.

„Ne tik daudz. Es negribu atslēgties."

Vienīgais, par ko Klauss spēja padomāt, bija formaldehīds un nabaga Haikes smadzenes: doma par dzeršanu no tās burkas radīja pretīgumu.

„Par dižo Padomju Savienību!" Glāžu saskandināšana.

Daži mirkļi pagāja klusējot. Un tad Saša ierunājās: „Nav nemaz tik slikts."

Pēc tam bija dzirdams, kā tie pa jaunam pildīja glāzes, uzsauca tostus un turpināja saskandināt. Laiks tecēja. Vienā brīdī Grēta ar elkoni iedunkāja Klausam, atgriežot viņam modrību. „Tu jau grasījies krākt," viņa nočukstēja.

Klauss pajautāja: „Vai mēs viņiem uzbruksim? Abi ir piedzērušies."

Grēta nobolīja acis, bet neko neteica.

Neilgi pēc tam Saša teica (izklausījās mierīgāks nekā pirms tam): „Tu smirdi pēc slapja suņa, bet proti izdzīt labu dzeramo."

„Paldies!"

„Vai tas tiešām ir tevis paša brūvējums?"

„Jā," Kostja izklausījās neskaidrs, kluss.

„Kā?"

Klauss saprata viņa jautājumu. Šī bija visslepenākā vieta visā Padomju Savienībā, impērijā, kas sniedzās no Atlantijas līdz Klusajam okeānam. Pat sargus te rūpīgi pārbaudīja. Klauss iztēlojās, ka sargu aprindas tika pārmeklētas tikpat bieži cik viņš. Tāpēc — kādā veidā Kostja te būtu varējis uzbrūvēt pats savu degvīnu?

„Es to daru vietā, ko nekad neviens nepārmeklē."

„Viņi visu pārmeklē."

„Nē." Kostja ieturēja pauzi, iespējams, lai iedzertu. Viņš nošmaukstināja lūpas. „Viņi nekad nepārmeklē pašizslēdzēja iekārtas kameru. Nevienam nepatīk tur lejā iet..."

Klauss domās pabeidza viņa sakāmo: *...jo tajā ir pilns ar bīstamām sprāgstvielām.*

Gotterelektron bija doktora fon Vestarpa bērnu un viņu padomju pēcteču pārcilvēcisko varoņdarbu atslēga. Taču tas bija arī viņu Ahileja papēdis. Elektriskās principshēmas bija jutīgas pret atbilstīgi izstrādātu elektromagnētisko impulsu. Briti bija projektējuši *laumiņas*, uzkonstruējot tās apgrieztā secībā pēc Grētas akumulatora parauga, un ar viduvējiem panākumiem izmantojuši tās neveiksmīga uzbrukuma laikā pret reihu. Komunisti bija atklājuši krietni iedarbīgāku tās pašas

tehnoloģijas versiju.

Arzamasas pašizslēdzēja iekārtas pārspēja sākotnējās *laumiņas,* bet darbojās pēc tā paša principa. Viņi izmantoja ķīmiskās sprāgstvielas, lai apspiestu elektromagnētu, izplatot ēku kompleksā kropļojošu elektromagnētisko impulsu. Tādējādi nodrošinot, ka pašizslēdzēja iekārtām brīvprātīgi netuvojās neviens, kam piemita veselais saprāts. Jebkurā mirklī bez brīdinājuma varēja sākties mācību trauksme, tehniski traucējumi, pat bēgšanas mēģinājumi. Nāve būtu ātra un garantēta.

Neviens nepārmeklēja pašizslēdzēja iekārtu kameras.

Saša uzsauca: „Ģēnijs. Par tevi!"

„Par mani!" *Tinkš!*

„Uzkopšana... laiku pa laikam viņi to veic. Ko tad? Atpērcies ar degvīnu?"

„No dažiem varētu. Citi paņemtu manu degvīnu un tāpat nodotu. Cūkas!" Kostja nospļāvās. „Nāc! Parādīšu."

Saša atraugājās, pirms atbildēja. „Uz kameru? Es neiešu tur lejā." „Tur ir droši. Esmu tur gājis daudz reižu."

„Tu esi piedzēries, dullais!" Izklausījās, it kā Saša pūlētos nešļupstēt. „Es esmu gudrāks un atbildīgāks."

„Tādā gadījumā, pirms iesim lejā, neitralizēsim pašizslēdzēja iekārtu."

„Jā. Tā ir daudz labāka doma."

Un tad pēc neilgas apspriedes par to, vai ņemt līdzi atlikušo degvīnu, viņi aizšļūca, lai apskatītu Kostjas destilatoru.

Grēta piecēlās kājās, izstaipījās. „Nu tad," viņa sacīja, „aiziet!" *Neticami,* nodomāja Klauss.

Pēc pusstundas ilgušas slapstīšanās, slēpšanās, izvairīšanās un skriešanas — katru šo darbību diktējot laika līnijai Grētas prātā — viņi nozaga automašīnu. Un, tā kā pašizslēdzēja iekārta tika neitralizēta, nekas vairs Klausu neapturēja dematerializēt mašīnu un visu, kas tajā atradās, kad abi sasniedza nometnes ārējo robežu.

Viņi bez aizķeršanās izbēga no Arzamasas-16, vien divi kārtējie rēgi gulagā.

1963. gada 3. maijs Belgravija, Londona, Anglija

Caur kristāla vīna glāzi mirdzēja sveces gaisma, tā atspīdēja uz sudraba galda piederumiem un vizuļoja uz smalkā galdauta. Restorānā zumēja pieklājīgu sarunu troksnis, ko ik pa brīdim iztraucēja porcelāna šķindēšana vai vīna pudeļu atvēršana.

Gvendolīnas Bauklerkas kundze teica: „Tu esi bezcerīgs, Viljam! Tu neapstāsies, kamēr nebūsi radis galu kapā. Esmu par to diezgan pārliecināta."

Lords Viljams Edvards Gatrijs Bauklerks, Elredas trīspadsmitā hercoga jaunākais brālis, saspieda savas sievas plaukstu. Viņa atkal

iesmējās.

„Kapā? Nekad, mana dārgā! Esmu uzrakstījis īpašus norādījumus, kas jāizpilda manas nāves gadījumā."

„Vai tiešām?" Gvendolīna iedzēra vēl vienu malku Čīles sarkanā.

Viljams to nebija pagaršojis, taču viesi pie galda bija vienprātīgi atzinuši, ka Francijas kolektivizētās vīna darītavas nekad nespētu radīt kaut ko līdzīgu Dienvidamerikas vīniem.

»O, jā!"

„Tu man to nekad netiki pieminējis," sacīja Viļa brālis Obrijs.

Gvendolīna pielieca galvu. Viņas tērpa karaliski zilais zīds ļoti piestāvēja viņas acīm. Acīm, kas staroja pazīstamajā skatienā, kas teica: *es klausos.*

Vils ieturēja pauzi, lai izbaudītu pēdējo panētā teļa kumosu. „Kad pienāks tas laiks, dārgā, un es būšu pametis šo mirstīgo pasauli," sacīja Vils, „tu un Obrijs aiznesīsiet manas mirstīgās atliekas uz Tauvera tiltu. Un tur no visaugstākā brustvēra jūs iemetīsiet manu ķermeni Temzā."

Obrija sejā nodevīgi pavīdēja dusmas. „Viljam!"

Viola Bauklerka, viņa zirgaģīmainā sieva, ķiķināja, ar plaukstu aizklājusi muti. Viņa iztaisnojās, kad atgriezās vīnzinis ar jaunu pudeli, lai piepildītu viņu glāzes.

Vils viegli uzlika plaukstu uz savas nelietotās glāzes. Vīnzinis, tūdaļ sapratis šo žestu, pamāja ar galvu, uzmetot vien mirklīgu skatienu Viļa trūkstošā pirkstgala stumbenim. Viņš noņēma no galda Viļa glāzi, izskatīdamies divtik apjucis: glāzi vajadzēja noņemt jau pirms maltītes, un viņam nebūtu bijis jāievēro viesa trūkstošais pirksts. Šādi sīkumi Viļam nebija svarīgi, bet vīnzinis apkalpoja sabiedrības krējumu, kur šādi pārkāpumi robežojās ar nepiedodamo.

Obrijs sarauca pieri. Viņš nogaidīja, kad vīnzinis būs prom, un sacīja: „Vai tiešām tev pie galda jārunā tik vulgāri?"

„Es tikai pastāstu faktus par šo tēmu, Jūsu Žēlastība!" Vils pamāja Gvendolīnai. „Jūs taču neprasīsiet, lai man būtu noslēpumi no manas kundzes, vai ne tā? Beigu beigās tas viņu skar tikpat ļoti, cik tevi. Jūs būsiet tie, kas nesīs manu ķermeni." Vils noglaudīja savu zem vestes tik tikko samanāmo vēderu. „Jūs taču piekritāt, ka tā jānotiek." „Es pilnīgi noteikti nekam tādam neesmu piekritis," sacīja Obrijs. Ātrs, daiļrunīgs noliegums, ko veicinājušas bažas, ka kāds varētu noklausīties šo sarunu un noticēt, ka tā tiešām bija patiesība. *Nabaga Obrijs,* domāja Vils. Pat bērnībā tev nepiemita nekāda humora izjūta. *Nespēju tevi nekacināt, un tu to zini.*

Obrijs nekad nespēs aizmirst Viļa tumšo pagātni. Viņš bija notriecis pārāk daudz laika uztraucoties, ka kāds viņu redzēs kopā ar jaunāko brāli, kas agrākos laikos būtu tas pats, kas pazudināt sevi sabiedrības acīs uz visiem laikiem. Vils ne vienreiz vien bija atradies

soļa attālumā no Obrija politiskās karjeras sagraušanas. Līdz pat šai dienai Obriju pārņēma acīm redzams uztraukums — bailes no apkaunojuma, no neslavas — vienmēr, kad viņš kopā ar Viļu izgāja sabiedrībā.

Vils papurināja galvu. „Ak, protams, ka esi! Tev būtu jāpievērš lielāka uzmanība fonda dokumentiem, ko paraksti!" Viņš piemiedza ar aci Gvendolīnai un Obrija sievai. „Kāds negodīgs puisis to varētu izmantot." Sašutumā piesarka Obrija tauku rievainais kakls un seja. Viņš klusi teica: „Tavs pienākums ir to novērst."

„Jā, tā ir. Un tev būtu jābūt pateicīgam, ka esmu allaž modrs. Tomēr visu nevar novērst," teica Vils. Viņš pagriezās ar seju pret Violu. „Jūsu vīra bēru pasākums būs ne vairāk, ne mazāk kā skandalozs.

Tomēr tā būs viņa pēdējā vēlēšanās, un, godinot to, mēs godināsim viņu. Lai gan nevaru beigt prātot, kā mēs tik īsā laikā atradīsim tik daudz tautas deju dejotājus."

Viola atkal ķiķināja vainīgus smieklus par nelielo apgrēcību. Gvendolīnai nepatika Obriju ķircināt tik ļoti kā Viļam. Viņa sacīja: „Vismaz tas nebūs stīvs pasākums. Lai jau komunistiem tiek to pelēkās, nenozīmīgās dzīves." Viņa papurināja galvu. „Šausmīgi."

„Tas ir diezgan netaisns stereotips," sacīja Obrijs, manāmi priecīgs par iespēju mainīt sarunas tēmu. „Viņi patiesi ir tādi paši kā mēs." Vils pamanīja viņas sejā smalkas nianses, kas vēstīja, ka Obrija attieksme bija Gvendolīnu mazliet sadusmojusi. Viņš iekārtojās krēslā, lai vērotu. Tas bija vecs strīds, bet viņam tas nekad neapnika. Vārdu kaujās nevienam nepiemita tik spožas prasmes kā Gvendolīnai.

„Tādi paši kā mēs? Piedodiet manu nezināšanu, Jūsu Žēlastība, bet man nebija ne jausmas, ka Kremlis nodibinājis Lordu palātu," teica Gvendolīna. „Vai arī, ka jūs Bestvudā esat kolektivizējis īpašumu?" *Touché,* nodomāja Vils un piesedza muti, lai apslēptu smaidu.

Piesargies, brāli!

Obrijs izvairījās no šī dzēliena. „Acīga piezīme. Es tikai gribēju teikt, ka cilvēkiem Padomju Savienībā ir tādas pašas vēlmes un vajadzības kā mums. Viņu vadoņiem varbūt ir citi uzskati, kā šīs lietas nodrošināt, bet, galu galā, mēs visi esam vienādi."

„Mēs Apvienotajā Karalistē drīkstam brīvi ceļot, kur vien vēlamies. Man ir lielas aizdomas, ka, vēloties no Polijas aizbraukt uz Portugāli, jums to neļautu. Ko reiz teica Cērčils? Par dzelzs priekškaru, kas apvilkts ap Eiropu?"

„Čērčils savā laikā bija labs vīrs," sacīja Viola, pievienojoties sarunai, lai atbalstītu savu vīru. „Tieši tāds cilvēks, kāds mums kara laikā bija vajadzīgs. Neviens nenoliedz, ka izvest mūs caur tiem gadiem nebija nekas cits kā brīnums." Gvendolīna zem galda saspieda Viļa roku. Neapzinoties, ka viņa bija atplēsusi vecu brūci, Viola

turpināja diskusiju, atkārtodama kā papagailis visu, ko no Obrija bija dzirdējusi: „Bet tie bija citi laiki. Viņam bija vecmodīgs, pretējs viedoklis par sociālismu. Mums ir palaimējies, ka vairs neesam tajā iejūgti."

„Labi teikts, dārgā!" sacīja Obrijs. Gvendolīnai viņš teica: „Es piekrītu, ka mūsu brāļi otrpus Lamanša jūras šaurumam nav tik apgaismoti noteiktās jomās kā mēs. Tieši tāpēc es gadu gaitā esmu sponsorējis konkrētus pasākumus ar mērķi veicināt lielāku atvērtību un kultūru apmaiņu starp mūsu cilvēkiem. Mēs no tā gūstam tikpat lielu labumu kā viņi."

(„Tu gribēji teikt biedri otrpus Lamanšam," Gvendolīna teica zemākā balsī.)

„Obrijs stiprinājis šādas reformas, vēl pirms modē nāca tāds jēdziens kā *détente*."

„*Détente?* Vai tā mēs to saucam?" jautāja Gvendolīna. „Situācija Āfrikā man kaut kā liekas nonākusi strupceļā. Viņi atbalsta revolūciju vai strādnieku dumpi, un mēs pret to cīnāmies, atbalstot opozīciju." Viola viņu ignorēja. „Patiesībā viņš atbalstīja pārmaiņas vēl labu laiku pirms Lielā bada četrdesmit otrajā gadā."

Obrijs papurināja galvu. „Tas bija briesmīgi."

Gvendolīna atkal saspieda Viļa roku. Šoreiz viņas mierinošais pieskāriens bija ilgāks, un lai ir nolādēta Obrija tieksme nicināt atklātas mīlestības izpausmes. Lielais bads Eiropā bija ārkārtīgi bargās ziemas sekas. Nedabiskas ziemas. Vils toreiz bija burvju komandas sastāvā, kam tika dots uzdevums radīt tos nežēlīgos laika apstākļus. Viļu atlaida, pirms viņu pūles bija vainagojušās panākumiem (godīgi sakot, tās bija vainagojušās panākumiem, jo Vils tika izmests no komandas), bet ne agrāk, kā viņš bija veicis nelabus darbus troņa un valsts labā. Maģiskas darbības apmaiņā pret asinīm.

Sarunas par badu uzjundīja vajājošas atmiņas, no jauna aizsvilināja jau ilgi gruzdošu vainas sajūtu. Knābāja jutīgo brūci, kas tā arī nebija sadzijusi. Dažreiz vakaros, kad šīs atmiņas uzbruka, Vils nespēja sev spogulī skatīties acīs.

Violai un pat Obrijam par to, protams, nebija ne jausmas. Vaitholā bija cilvēki, kas, ja zinātu, būtu diezgan neapmierināti ar to, cik ļoti Vils bija uzticējies savai nākamajai sievai, kamēr pavadīja laiku atgūstot savu veselību un atgriežoties civilizētā sabiedrībā. Taču tie varēja iet ieskrieties. Ikviens no viņiem.

„Es gribētu arī piebilst," sacīja Gvendolīna, „ka japāņi nav vienisprātis ar jums par *détente*."

Lielā Austrumāzijas Savstarpējās labklājības sfēra berzējās pret Padomju Savienības austrumdaļu kā krams pret tēraudu. Kur krita dzirksteles, tur pierobežā izcēlās sadursmes.

Viola saprotoši māja galvu. „Nav iespējams domāt, kā tie cilvēki

to dara. Ziniet, viņi nav kā mēs! Rupji. Kareivīgi. Viņiem trūkst kristietības civilizējošās ietekmes. Divdesmit gadu cīņas!" Viņa nodrebēja. „Un tas, ko viņi izdarīja Mandžūrijā..."

„Runājot par kultūru apmaiņu," sacīja Obrijs, ievirzot sarunu ne tik skumjās sliedēs sievas dēļ. „Šodien runāju ar vēstnieku Fedotovu. Viņš nākošnedēļ rīkos pieņemšanu." Viņš pacēla uzacis, nopietni raugoties Viļā un Gvenā. „Ceru, ka jūs neesat aizņemti?" Viņš smaidīja, kā to dara tikai turīgākie vīri un tikai vienlīdzīgajiem. „Es jums apsolu, ka šī pieņemšana nebūs ārkārtīgi stīva."

„Protams," teica Vils. „Ar lielāko prieku."

„Lieliski! Fedotovs teica, ka ar nepacietību gaidot, kad tevi atkal satiks." Gvendolīna pavērsās pret Viļu. „Vai tu pazīsti vēstnieku?"

Vils noskurinājās. „Mūsu ceļi ir krustojušies." Pagriezies pret Obriju, viņš sacīja: „Fondā. Tāds savāds, mazs puisis tas vēstnieks." „Manuprāt, viņš ir diezgan šarmants," teica Viola.

Kad servētāji noņēma vakariņu šķīvjus, Gvendolīna sacīja savam vīram: „Tu man neesi par to stāstījis."

Vils sajutās vēl vainīgāks. Ne par pagātnes grēkiem, bet par šobrīd glabātajiem noslēpumiem. Viņa bija pelnījusi labāku attieksmi.

„Tikšanās ar vēstnieku? Tā tiešām nebija tik nozīmīga, dārgā! Viņam nesen bija iemesls ierasties fondā. Patiesībā tas notika tajā dienā,

kad bijām vistu sacīkstēs kopā ar lordu Albemarlu un viņa kundzi. Es jau grasījos doties prom un jutos... Atceries, biju nedaudz gauss...?" „Jā, atceros." Gvendolīna neiepleta acis, taču tas bija manāms viņas balsī.

„... un man gadījās satikt Obriju un vēstnieku, kad tie gāja caur fondu. Apmainījāmies ar dažām pieklājības frāzēm un neko vairāk, un laidos prom, juzdamies par to nedaudz saviļņots."

Gvendolīna sēdēja klusēdama un kādu laiku vēroja Viļu. „Hmmm. Aizraujoši."

„Ak, ja tev nav gadījies izbaudīt viņa sabiedrību," sacīja Viola, „tad tev *ir jāierodas*\ Atnāc gan! Gvendolīn, tev viņš šķitīs apburošs!" Gvendolīna smaidīja pietiekami izteiksmīgi, lai Viola nepamanītu, ka viņa klusībā grieza zobus. „Es noteikti ieradīšos. Gaidu ar nepacietību." Desertā tika pasniegts brulē krēms ar aveņu mērci un rūgtu Rodēzijas kafiju. Vils atteicās no kafijas, tās vietā viņš pasūtīja indiešu tēju ar citronu. Sarunas kļuva pasaulīgākas, un tēmas — ne tik asas: rasu nemieri Savienotajās Valstīs (apkaunojoši); kārtējais traucējums vilcienu satiksmes pakalpojumos uz Midlendu (apkaunojoši); Bekin-gemas pils pirmais krāsu televizors (dekadenti).

Vakara beigās, kā jau tas nereti mēdza notikt, vienā galda galā Obrijs un Vils apsprieda fonda lietas, kamēr Gvendolīna un Viola pļāpāja savā starpā. Ziemeļatlantijas Kultūru apmaiņas fonds bija

maza, privāta, nevalstiska organizācija, kam bija piešķirta privilēģija veicināt attiecību uzlabošanu starp Apvienoto Karalisti un Padomju Sociālistisko Republiku Savienību. Obrijs bija dibinājis šo fondu ar pastāvīgu dotāciju starpniecību 1942. gadā, tieši laikā, lai kļūtu par galvenajiem, kuri risina pāri Lamanšam ieplūstošo bēgļu problēmu. Bēgļu plūsma pēkšņi pārtrūka, kad tika aizvērts dzelzs priekškars. Taču fonds turpināja savu darbību un kļuva par vietu, kur publiski tikās britu un padomju impērijas. Viļam patika jokot, ka viņš bija gan lauvu dresētājs, gan lāču turētājs. Vils kā fonda vadītājs strādāja plecu pie pleca ar Padomju diplomātisko uzdevumu locekļiem, to britu kolēģiem, dažādiem parlamenta deputātiem un reizēm ar pašu ārlietu sekretāru.

Braucot mājās, Londonas nakts pār Gvendolīnas seju meta tumšas ēnas, ko izraibināja laternu blāvās gaismas, kas Belgraves laukumā spīdēja uz māju baltā apmetuma. Gaismas un ēnu mijiedarbība viņas blondos matus padarīja baltus, vietām izkaisītos sirmos matus — sudrabainus. Viņa nopūtās un atglauda aiz auss kādu atrisušu matu šķipsnu. Viņa pamanīja, ka Vils viņu vēro.

„Kas par lietu?" viņa vaicāja.

„Es varētu tev jautāt to pašu," viņš smaidīdams teica. Viņa otrreiz nopūtās. „Tūlīt pat spļauj ārā! Tava nasta ir arī mana un otrādi. Atceros, kaut kas tāds tika pieminēts mūsu laulību zvērestos."

„Ak, Vil! Piedod! Vienkārši..." Viņa čukstus turpināja, lai viņu šoferis nesadzirdētu. ,,Eh, tava brāļa sieva ir sāja govs!"

Šoferi izbiedēja Viļa skaļie, rejošie smiekli. Pirms nogriešanās Laiellstrītā viņš uz īsu mirkli paskatījās uz abiem atpakaļskata spogulī. Vils saņēma rokās Gvendolīnas plaukstu un, ar īkšķi glaudot viņas plaukstas locītavas iekšpusi, juta viņas spriedzi mazināmies.

„Zini, reiz bija laiks, kad Obrijs negribēja neko citu kā to, lai es apprecētos ar kādu līdzīgu Violai!"

„Tu būtu sajucis prātā."

„Toreiz? Tā gandrīz jau notika," viņš sacīja, saspiezdams viņas roku un juzdamies pateicīgs, ka viņa dzīvē bija ienākusi viņa.

1963. gada 4. maijs Valvorta, Londona, Anglija

Dārza šķūnītis pavasarī: dubļi, pelējums, zirnekļi un komposta smaka. Nolaista vientulība. Laimīga vientulība.

Reibolds Māršs, kādreizējais Viņa Majestātes Karaliskās flotes kapteiņleitnants un senāk MI6 izlūks, sēdēja uz ļodzīga ķebļa, ko bija nospēris no kroga. Viņš apskatīja tomātu stādus, vai uz tiem nebija plaisu vai parazītu. Katru dienu viņš tos iznesa ārā uz arvien ilgāku laiku un līdz vēlākam vakaram, lai tie aklimatizētos pie zemākas temperatūras, pirms tos varēs pārstādīt zemē pavisam. Ja to darīja pietiekami pakāpeniski, vides maiņa augus tik ļoti neietekmēja.

Māršs uzskatīja, ka ar cilvēkiem bija līdzīgi. Ja visu maina

pietiekami lēni, pietiekami ilgu laiku, tad, pirms paspēj samirkšķināt acis, pasaule jau ir izmanījusies līdz nepazīšanai.

Drīz pēc kara viņš bija paplašinājis šķūni, izmantodams materiālus, ko bija salasījis no izjauktas Andersona tipa patvertnes. Piebūvei bija zems, slīps jumts no caurspīdīgas plēves, reiz gluds un balts, tagad laika zoba ieplēsts un netīrs. Mārša darbagalds bija nokrauts ar stādīšanas rīku kaudzēm un papīra maisiņiem, kur glabājās augsne un mēslojums. Viņa saliekamā gulta atradās pa pusei zem darbagalda. Tā bija pārklāta ar saburzītiem palagiem un plānu segu, kas bija palikusi pāri no armijas krājumiem. Uz tās bija redzami izžuvuši ūdens traipi. Pagaidu gultas galvgali veidoja rokām darināts skapis, kas bija piekrauts ar Kiplinga un Hegarda grāmatām. Pie plauktiem bija piespraustas dažas vecas fotogrāfijas ar apdzeltējušām un atlocītām malām.

No mājas atskanēja plīstošu trauku skaņa. Līva, viņa sieva, spalgi iekliedzās. Māršs pastiepa roku aiz augiem un ieslēdza radio.

Viņam īpaši neinteresēja ziņas vai vispārējais stāvoklis pasaulē, bet tas palīdzēja apklusināt pārējos trokšņus. Elektrisko vadu ievilkšana šķūnītī prasīja ellīgu darbu, bet tas bija nepieciešams, lai palīdzētu saglabāt viņa veselo saprātu. Dažreiz, kad klaigas mājā kļuva neizturamas, viņš uzgrieza radio starp stacijām, lai skanētu šņākoņa.

Māršām sāpēja krusti, kad viņš pieliecās, lai apskatītu vēl kādu stādu. Uzliesmoja sāpes. Maršam bija sena ceļa kaite jau kopš laikiem, kad viņš bija jauns vīrietis. Gadu gaitā sāpes mazinājās, tad atkal pastiprinājās. Muguras sāpes bija vecuma suvenīrs.

Šķūnī vēdīja karstas zemes smarža. Kad radio elektronu lampas uzkarsa, tās svilināja plāno putekļu kārtiņu, kas bija sakrājusies uz režģa. Statiskā šņākoņa kļuva par ēterisku trallināšanu, kas izklausījās kā neskaidras cilvēku balsis. Pastiprinātāji stabilizējās, un šīs balsis pārtapa krievu korī. Vairumā staciju uz kontinenta, kad tās neizplatīja jaunāko propagandu no Maskavas, skanēja krievu dziesmas. Dažreiz, kad viņš to spēja izturēt, Māršs klausījās tās radiopārraides. Tās viņam atgādināja par izmisumā pavadītām dienām senā pagātnē. Par dienām, ko viņš pavadīja pētot kartes, aprunājoties ar burvjiem un cerot aizvilināt PSRS karaspēku iznīcināt Trešo reihu.

Māršs ar īkšķi mazliet pagrieza staciju uztvērēju. Viņam gadījās trāpīt uz kaut ko skaļu un neharmonisku — moderno mūziku, ko spēlēja kāda grupa no Liverpūles. Pēc vēl viena pagrieziena viņš bija uztrāpījis *BBC* raidstacijai, kas atskaņoja sirdij tuvāku mūziku. Māršs atpazina Benija Gudmena balsi un atcerējās laikus, kad viņš bija tikko parādījies. Bigbendu stunda bija ļoti populāra to cilvēku vidū, kas bija pietiekami veci, lai atcerētos dzīvi pirms kara.

Viņš noklausījās pārraidi līdz beigām, kamēr laboja cauru šļūteni ar divriteņa riepas kameras gabaliņu. Šļūtene visā garumā bija

izraibināta ar neskaitāmiem ielāpiem, bet Māršs to bija uzturējis pie dzīvības ilgāk, nekā paredzēja tās kalpošanas laiks. Viņi būtu varējuši sakasīt pietiekami daudz naudas tādai greznībai kā jauna šļūtene, taču Māršs Līvai to nekad neierosināja. Ja viņiem būtu jauna šļūtene, viņam trūktu ieganstu tik daudz laika pavadīt šķūnī. Tas nozīmētu nojaukt vienu bēgšanas tiltu.

Divriteni viņi bija pirkuši savam jaundzimušajam dēlam Džonam, priecīgi gaidot to dienu, kad viņš būtu gana vecs, lai varētu ar to sākt braukt. Tas joprojām stāvēja aiz šķūņa un rūsēja.

Vera Linna sapņaini dziedāja par ziliem putniem un baltām klintīm. Līva mēdza dziedāt šo dziesmu pat labāk nekā Linna. Taču, kopš piedzima Džons, viņa vairs mājās nebija dziedājusi.

Māršs atkal grasījās pārslēgt raidstacijas, bet dziesma beidzās, pirms viņš paguva atbrīvot rokas, un tad jau bija apaļa stunda un laiks ziņām. Tā rīta ceļojums uz mēnesi bija galvenais notikums.

No kosmosa stacijas bija devušies prom trīs kosmonauti, dažu dienu laikā viņi kļūs par pirmajiem cilvēkiem, kuri pašu acīm redzēs mēness tumšo pusi. Fon Brauns noteikti saņems Ļeņina ordeni, kad būs veiksmīgi atgriezies. Kā jau bija sagaidāms, prezidents Niksons visu amerikāņu vārdā bija nosūtījis Hruščovam pārspīlētus sveicienus. Karaliskā flote Tuvajos Austrumos, Persijas līcī, blakus *British Petroleum* Abidžanas pārstrādes rūpnīcai Irānas dienvidu daļā, bija izvietojusi desanta uzbrukuma kuģus kā atbildes reakciju uz Padomju Savienības rosību gar Padomju Azerbaidžānas un Turkmenistānas robežu. Keiptaunas *BBC* birojā bija pienākuši nekonkrēti un mulsinoši ziņojumi, tai skaitā baumas par pamestiem ciemiem Tangan-jikas teritorijā. Par notikumiem tuvāk mājām tika vēstīts, ka mež-saimnieki izmeklē nesenus ugunsgrēkus, kuros Glaukesteršīrā bija nodedzis hektāriem mežu.

Ārpusē novaidējās un noklaudzēja virtuves durvis. Māršs nopūtās. Viņš izslēdza radio.

Dažus mirkļus vēlāk šķūnī iebrāzās Līva, nograbinot durvju iekšpusē piekārtos darbarīkus. Viņa oda pēc dezinfekcijas līdzekļiem un pagaisušu smaržu aromāta. Māršs manīja maisiņus zem viņas acīm, tumšākus nekā parasti, un nolēma par tiem neieminēties. Džonam bijusi kārtējā nemierīgā nakts.

Krunkas viņas vaigu iedobumos sniedzās līdz viņas acu kaktiņiem, kuros vīdēja drūms skatiens. „Vai tu grasījies te ārā pavadīt visu dienu?"

„Esmu jau gandrīz beidzis."

Līva saknieba lūpas. „Gandrīz beidzis," viņa murmināja. „Tu vienmēr tā saki."

„Jo ātrāk varēšu šos stādīt zemē, jo ātrāk mēs atkal tiksim pie diezgan labiem salātiem." Māršs aiz bailēm iekšēji novērsās, kolīdz

viņš bija izrunājis šos vārdus.

„Diezgan labiem," viņa teica. „Atšķirībā no diezgan sliktajām maltītēm, ko es visa gada garumā gatavoju."

Māršs prātoja, kā dažkārt to mēdza darīt, par laika ritumu. Gadi Llvas reiz tik mīļos un erotiskos vasaras raibumus bija pārvērtuši par vecuma plankumiem, kas viņu atbaidīja. Kā gan viss bija varējis saiet tik lielā grīstē? Laiks bija nežēlīgs alķīmiķis.

„Līva, nesaki tā! Tu zini, ko es ar to biju domājis." Viņš ievēroja, ka viņai līdzi bija rokassoma. Un viņa bija uzkrāsojusi lūpas, ko nebija darījusi gadiem, bet nesen atkal atsākusi. Tas nozīmēja, ka viņa bija vēlu pārnākusi mājās, smaržodama pēc kāda cita vīrieša pēcskūšanās losjona, un necienīja Māršu tik daudz, lai to slēptu. „Uz kurieni tu dosies?" viņš jautāja.

„Ārā," viņa teica. Dīvaini, ka augi nesačokurojās un nenomel-nēja, dzirdot viņas balsī atklāto nicinājumu. Taču Līva nekad nenošāva greizi, nekad nepalaida garām iespēju likt viņam justies nelietderīgam. Kastrētam.

Viņa kaut ko pasvieda cauri piebāztajam šķūnim. Uz viņa darbagalda noklabēja atslēgu saišķis, atsizdamies pret lielu māla poda šķembu. „Pabaro savu dēlu!" Prom ejot, viņa pār plecu piebilda: „Tagad ir tava kārta."

Viņš nogaidīja šķūni, līdz dzirdēja nočīkstam dārza vārtiņus. Līvai aizejot, tie ar blīkšķi aizcirtās ciet; viņš paturēja prātā, ka vēlāk jāieeļļo eņģes un jānomaina atspere. Ārpusē uz ietves bija dzirdama viņas papēžu klikšķēšana, kas kļuva arvien tālāka, un pēc tam ausīs bungoja vien apkārtnes ierastā, klusā trinkšķināšana.

Māršs nolēma pabeigt darbu ar tomātiem un tad doties iekšā, taču pārdomāja. Džonam bija jāēd!

Mājā bija kluss, uz lēnas uguns vārījās vien Līvas uzliktais katliņš: miežu zupa ar zirņiem, burkāniem un mazliet bietēm. Māršs piepildīja bļodiņu, paķēra dvieli un uzgāja augšstāvā. Kāpnes čīkstēja. Džons no jauna sāka vaimanāt.

Džona istaba atradās īsa gaiteņa galā, pretim viņa vecāku guļamistabai, kura viņiem tikai ārēji bija kopīga. Māršs ar vienu roku izzvejoja no kabatas atslēgu saišķi, otrā rokā turot zupas bļodu. Saišķī karājās četras atslēgas. Kad Māršs pirmajā slēdzenē ievietoja pirmo atslēgu, Džons apklusa. Liekot atslēgu otrajā un zemākajā slēdzenē, Māršs zem durvīm ievēroja peļķi.

Viņš pūlējās saņemties, pirms atslēgt pēdējo slēdzeni. Dažreiz Džons skraidīja kā bez prāta. Taču viņa dēls neskrēja durvis. Kad viņš iegāja istabā, viņš juta māla trauku lauskas zem savu darba zābaku zolēm. Džons pār istabu bija sviedis zupas bļodu.

Istabā smirdēja. Durvis aiz Mārša bija notašķītas ar brūniem traipiem. Džons bija metis Līvai arī ar citām mantām. Nebija nekāds

brīnums, ka viņa tikko bija devusies prom.

Māršs ieslēdza gaismu. Visas sienas bija noklātas ar katūnu un pildītas ar paklāju atgriezumiem, astriem un avīzēm. Rokām darinātu skaņas izolāciju, cik vien labu Māršām bija izdevies radīt. Vietās, kur izolācija bija noplēsta, viņš varēja saskatīt zilzaļas sienas. Krāsa bija paliekas no tām pēdējām galvu reibinošajām dienām, kad viņi Līvas pēdējās grūtniecības nedēļās bija tikko beiguši iekārtot bērnistabu. Pirms viņi Džonu bija pārveduši mājās no slimnīcas, pirms bija atklājuši, ka ar viņu dēlu kaut kas ir aplami.

Tā teica ārsti. Aplami. Jo viņi nezināja, kā citādi izteikties.

Viss, ko viņš bija darījis, viss, ko viņi bija pārdzīvojuši, viss velti. Likteņa pavērsiens to visu iznīcināja.

Tuvāk pie griestiem sienas klāja apdzeltējuši plakāti, kuros bija attēloti alfabēta burti. Tie tur bija palikuši vēl no laikiem, pirms viņi aptvēra problēmas nopietnību, kad Līva bija iedomājusies, ka varētu skolot dēlu mājās.

Džons bija iekārtojies ierastajā stūrī. Kails. Viņi bija atmetuši ar roku pūliņiem dēlu apģērbt, kopš viņš bija izaudzis pietiekami liels, lai uzveiktu Līvu. Viņš tupēja, pierāvis ceļus pie krūtīm, un sāniski šūpojās, ar galvu vienmērīgā, monotonā ritmā dauzīdams sienu. Tas bija vēl viens no iemesliem, kāpēc viņi bija polsterējuši sienas. Džons tā stundām, pat dienām ilgi varēja darīt, ja vien kāds viņu nepārbīdīja.

„Tas esmu es, dēls!" sacīja Māršs. „Tavs tēvs."

Dažreiz — labajās dienās kad istabā ienāca Māršs, Džons uz īsu mirkli pārtrauca šūpošanos. Simboliska atzīšana, mājiens par viņu abu saistību. Taču ne šodien. Džons bez pārtraukuma turpināja sist galvu pret sienu. Māršs nesen tajā vietā bija nomainījis polsterējumu.

„Es tev atnesu kaut ko ēdamu."

Bam, bam, bam, bam, bam!

Māršs noslīdēja lejā blakus Džonam un sakrustoja kājas, neņemot vērā ceļgala sāpes. Džonam šūpojoties, Māršs saoda nemazgāta ķermeņa smaržu. Tas viegli smaržoja pēc rūgušpiena. Lai viņu nomazgātu, bija nepieciešami divi cilvēki, bet Māršs un Līva reti kad uzkavējās vienā telpā.

„Skatos, ka šodien mammai sagādāji liekas rūpes. Tev nevajadzētu pret viņu tā izturēties."

Bam, bam, bam, bam!

„Viņa tevi mīl tikpat ļoti kā es."

Bam, bam, bam!

Māršs nopūtās. „Ieēdīsim, dēls!" Viņš uzlika roku uz Džona pleca.

Džons pagrieza galvu pret Māršu, pievērsdams viņam bezkrāsainu acu skatienu. Šī viņa kustība Māršām vienmēr atņēma apņēmību, kā arī iedvesa viņā neizprotamu cerību starus. Viņš zināja, ka šīs acis bija aklas, gan neredzīgas, gan aukstas.

Džons paostīja gaisu. Viņš pieliecās Mārša virzienā, elsdams tik strauji un asi kā ložmetēja eksplozijas. Māršs pastiepa neaizņemto roku pie Džona sejas, lai viņa dēls atpazītu smaržu. Tad viņš tāpat apošņāja zupu.

Džonam atvērās mute. Taču pirms Māršs paguva tajā ielikt karoti, viņa dēls sāka gaudot: viens garš, nepārtraukts tonis, kas ilga tik ilgi, kamēr viņa plaušās pietika gaisa.

Viņš to atkārtoja. Vēlreiz. Un vēlreiz.

2

1963. gada 9. maijs Lambeta, Londona, Anglija

Modernā Londona nebija kā ielāps uz vecās sejas. Smaržas, skaņas, arhitektūra.... Tās pavisam maz atgādināja to pilsētu, kas Klausām bija palikusi atmiņā.

Viņš šeit vienreiz bija viesojies uz pavisam īsu laiku Grētas atbrīvošanas uzdevumā pēc tam, kad viņa sevi bija nodevusi britu aģenta rokās. Ik pa laikam to ilgo gadu laikā, ko viņi pavadīja Arzamasā-16, viņš domās aizmaldījās uz Londonu. Lielbritānija bija izdzīvojusi karā, tas to padarīja par lielisku vietu.

Tagad viņš bija pavisam citāds vīrietis. Krietni apgaismotāks. Vairs ne tas sevi ziedojošais beznosacījumu darbarīks, kāds bija bijis pirms veselas mūžības. Taču Londona bija mainījusies pat vairāk nekā viņš.

Viņa atmiņā Londona bija palikusi kā drūma, bet grandioza vieta, templis, kas celts no granīta, ķieģeļiem un marmora. Gotiskas ēkas, barokālas ēkas un citas, kuru precīzu nosaukumu viņa leksikā nebija. Statujas, pieminekļi un piemiņas vietas. Tie viņam šķita kā dekadenta apsēstība ar pagātni, Lielbritānijas neizbēgamā sabrukuma zīmes. Kāds gan viņš tolaik bijis naivulis.

Taču tas, ko viņš redzēja, kad viņu vilciens iebrauca Londonā, viņu šokēja. Un jo dziļāk viņi ieurbās pilsētas sirdī, jo vairāk tā viņu skumdināja.

Šeit bija saglabājušās vecās pilsētas paliekas. Dažreiz pat veselas ielas, bet tas bija retums. Bieži vien pilsētas vecās daļas bija jaunu un pilnīgi neiedvesmojošu konstrukciju ieskautas. Tas bija tā, it kā pilsētas raksturs, tās personība būtu izdzēsta. Zibenskarš bija iznīcinājis pilsētas dvēseli — sasitis to druskās, nosvilinājis, izkaisījis tās pelnus vējā — un tukšā vieta aizlāpīta ar lētu protēzi. Funkcionējošu, bet bez dvēseles.

„Tā ir tik atšķirīga," viņš čukstēja.

„Nekas nav mūžīgs," teica Grēta, sēdēdama sēdeklī viņam blakus, visu uzmanību pievērsusi avīzei. Vēsums, viņa pastāvīgais pavadonis kopš viņu pēdējās nakts Arzamasā, knieba viņam grūti aizsniedzamā vietā starp lāpstiņām. Kā jau tas bieži notika, kad viņa runāja. *Luftivaffes* kundzība Lielbritānijas debesīs bija notikusi, lielā mērā pateicoties Grētas padomam. Viņa uzklikšķināja lodīšu pildspalvu, ko pa kluso bija nolaupījusi kādam garāmgājējam, un ar zilās tintes rakstāmo kaut ko apvilka. Viņa bija lasījusi sludinājumus kopš viņu ierašanās valstī. Klauss nezināja, ko nozīmē sludinājumi, līdz viņa to paskaidroja.

Tās nebija tikai ēkas, kas bija mainījušās. Kopš robežas

šķērsošanas viņš bija iegrūsts pusducī dažādu valodu. Galvenokārt franču, bet arī holandiešu, itāļu, spāņu, portugāļu, viņam šķita, ka arī basku... mazliet pat vācu. Valodās, kas bija radušas ceļu pār Lamanša jūras šaurumu, pirms bija noklaudzējis dzelzs priekškars.

Klauss nebija pilnveidojis savas angļu valodas zināšanas. Viņu apmierināja fakts, ka tam vairs nebija nozīmes.

Kopš Grēta un viņš pusnaktī Kalē iekāpa kuģī, viņi bija runājuši tikai angliski. Lielbritānijas robežpolitika vairs nebija tāda kā kādreiz. Tā vairs nesagaidīja atplestām rokām lielās cilvēku masas no it kā brīvās Eiropas starp Parīzi un tās piekrasti. Drakoniskie pasākumi abās Lamanša jūras šauruma pusēs bija samazinājuši bēgļu un imigrantu plūsmu līdz vēl mazākai nekā minimums. Tiem, kam nebija dokumentu, bija mazas izredzes palikt Anglijā. Taču Grēta, protams, redzēja izeju.

Labāki galamērķi izklausījās Īrija un Kanāda, bet viņa bija atteikusies no šiem ierosinājumiem.

Riteņu griezīgā čīkstoņa pret sliedēm atbalsojās visā vilcienā, kad tas, palēninot gaitu, iebrauca Vaterlo dzelzceļa stacijā. Klauss paslīdēja uz priekšu savā sēdekli. Viņš vēlreiz pārbaudīja savu filca cepuri. Viņam nebija parūkas, tāpēc viņam bija jāveido savs tēls, izmantojot cepuri un slikti pieguļošu apģērbu, lai apslēptu vadus. Sava pirmā ceļojuma laikā uz Londonu viņam uz galvas bija uzvilkta parūka un viltots jūras spēku virsnieka formastērps. Tagad viņš ilgojās pēc tā maskēšanās tērpa. Soļošana sabiedrībā ar atklāti redzamiem vadiem bija pretrunā ar dzīves laikā gūto apmācību.

Grēta nemaz nepūlējās slēpt savus vadus. Tie kā vienmēr bija iepīti viņas bizēs. Tā viņa tos bija nēsājusi arī *Reichsbehdrde*. Pat toreiz izlikšanās viņai bija šķitusi lieka.

No vilciena viņi izkāpa perona spiedīgajā karstumā. Taču tas nebija pārpildīts ar cilvēkiem, tāpēc situācija bija ciešama. Vienā perona galā kāds vīrietis ar rullīša otu un sliepni kasīja nost plakātus, kas izziņoja par lekciju, ko bija sponsorējusi Britu Sociālistu grupa. Tās runasvīrs bija parlamenta deputāts. Šķita, ka reklāmas bija pavirši nodrukātas un steigā pielīmētas.

Klauss jautāja: „Uz kurieni tagad?"

Viņiem nekā nebija, vien apģērbs, kas mugurā, un daži atlikušie akumulatori zem tā, un nauda, ko Klauss ostā bija izvilcis no kases aparāta. „Mums ir jāatrod vieta, kur pārnakšņot!"

„Tas ir viegli," viņa pacēla galvu un paskatījās uz viņu. „Tev nevajadzētu tik daudz uztraukties, brāl'!"

„Mums būs vajadzīga arī nauda. Mēs nevaram turpināt..." viņš iepauzēja, pazeminot balsi, „...zagt."

„Pfff!" Viņa ar savu smalko roku pamāja, it kā atgaiņādamās no brāļa bažām.

„Tad ko? Kāds ir tavs plāns? Ko mēs darīsim?”

Grēta salocīja avīzi trijās kārtās un pēc tam satvēra viņa roku. „Man ir noskaņojums doties uz krāmu tirgu,” viņa sacīja.

TAKSĪ smaržoja pēc iepriekšējā pasažiera parfīma. Tas bija kantains, melns taksometrs ar pašnāvnieku durvīm kā tam vienīgajam taksometram viņa dzīvē, kurā Klauss bija braucis Londonā. Toreiz brauciens bija beidzies, nogalinot tā vadītāju. Viņš cerēja, ka šoreiz būs citādāk.

Viņu vadītājs bija jauns puisis ar olīvkrāsas ādu, bet tam nepiemita tik čigāniski sejas panti kā Klausam un Grētai. Spriežot pēc akcenta, tas bija spānis, varbūt bēglis no slaktiņiem, kas notika pēc tam, kad „spontānās” strādnieku sacelšanās bija gāzušas Franko un viņa troni iecēlušas marioneti Huanu de Burbonu.

Izvēlētais maršruts viņus veda garām plašai zaļajai zonai. Parkam. Klauss bija pārsteigts, redzot kaut ko tik rezonējošu un krāsainu sterilo pilsētas džungļu vidū. Taksometrs apstājās pie luksofora. Aiz vējstikla viņiem priekšā ielu šķērsoja satiksme, gājēju pāreju piepildīja cilvēku plūsma. Klauss vēroja parku.

Tur, ap piļu dīķi, sadevušies rokās, pastaigājās kāds vīrietis un sieviete. Dziļāk parkā kāds zēns skatījās uz pieaugušo — tēvu? kas mēģināja no ozola zariem izpiņķerēt sarkanu pūķi. Kāds cits stāvēja pie molberta, gleznojot kādu parka ainavu.

Luksoforā iedegās zaļā gaisma, un taksometrs nogriezās. Taču Klauss cieši turējās pie šiem mirklīgajiem iespaidiem. Tajā visā bija kaut kas savāds, kaut kas neparasts.

Viņi apstājās pie baznīcas. Taksometra vadītājs pagrieza sviru, skaitītājs apstājās notrinkšķēdams. Viņš pārlika roku pār priekšējo sēdekli, pagrieza kaklu un kaut ko pateica Grētai. Viņa tam pasniedza naudu. Vadītāja sejā iezagās smaids, kad viņš skaitīja naudaszīmes.

Viņa tam bija atdevusi viņu pēdējo naudu, bet Klauss bija pārāk aizņemts, lai iebilstu. Viņš bija sapratis, kas parka ainavā viņam bija licies savāds: tur nebija sargu.

Cilvēki parkā nebija milzu eksperimenta subjekti, netika gatavoti kaujām, nebija kara ieslodzītie. Tiem bija citas nodarbes. Tie gleznoja, baroja pīles, lidināja pūķus — vienīgi tāpēc, ka tā vēlējās. Tā bija atklāsme, akla vīra pirmā sastapšanās ar krāsainu varavīksni. Viņš nekad nebija īsti sapratis, ko nozīmēja brīvība. Tagad viņš to zināja. Tas viņam lika sērot par sevi.

Grēta pārtrauca viņa pārdomas: „Nāksi?” Viņa jau bija izkāpusi no taksometra. Vadītājs uz viņiem nikni skatījās. Klauss izkāpa. Taksometrs aiztraucās prom, pamezdams viņus uz ietves, izplūdes gāzu mākonī.

Viņi stāvēja uz glīti nopļauta mauriņa. Blakus esošā kapsēta nebija tik labi kopta, aiz zema metālkaluma žoga zāli izraibināja

greizu, sašķeltu un laika zoba skartu kapakmeņu neregulāras rindas. Uz dažām kapavietām gulēja svaigi ziedi. Uz baznīcas zāliena bija rindās sakārtoti metāla saliekamie krēsli. Uz galda stāvēja dažādi sīkumi: lampas, grāmatas, veci radio, sāls un piparu trauciņi, bilžu mīklas, konfekšu šķīvji, koka rotaļlietas, pusizlietoti iesaiņojamā papīra ruļļi, apģērbi, un vēlreiz viss tas pats plauktos un kastēs. Cilvēki drūzmējās ejās starp galdiem. Pārlūkojot, kaulējoties, pļāpājot par laika apstākļiem. Viņam bija grūti atšķirt pārdevējus no pircējiem.

Klauss paskatījās uz Grētu. „Ko mēs meklējam?"

„Zināsi, kad atradīsi." Viņa padzina viņu malā. „Ej, izklaidējies! Es tepat būšu." Viņa iejuka izsētajā pūlī.

Viņš neizkustējās. Te nu viņš bija, nesen izbēdzis pēc divdesmit gadu ilga gūsta, pirmo dienu brīvā valstī, un ko viņš darīja? Apmeklēja baznīcas līdzekļu piesaistes pasākumu bez graša pie dvēseles. Kāpēc? Jo Grēta tā gribēja.

Tomēr bez viņas palīdzības viņš nekad nebūtu izbēdzis.

Nebūtu bijis viņas, viņš, pirmkārt, nemaz netiktu sagūstīts.

Pie kapsētas Grēta nometa apavus. Viņa pacēla uz augšu savu kleitu, pārlēca žogam un ar basām kājām pastaigājās kapos.

Klauss nopūtās. Viņš staigāja turpu šurpu pa ejām, pētot uz galdiem saliktās mantas, un meklēja kādu īpašu. Varbūt kādas reiha piemiņas lietas? Fotogrāfiju? Vēl kādu Haikes ķermeņa daļu? Nekas nekrita acīs. Tās visas bija grabažas.

Ejas galā viņš pagriezās ap stūri un gandrīz uzskrēja virsū citam pircējam.

„Atvainojiet!" sacīja Klauss, grasoties paiet malā.

Taču šis vīrs pat neizkustējās. Viņam iepletās acis. Klausā ieurbās zils, ledains skatiens, ass kā kopā saaugušas lāstekas... Klauss ieskatījās ciešāk.

Svešinieka seju slēpa nekopta bārda. Taču, kad Klauss pamanīja hūti, viņš zināja, kas zem tās slēpās.

„Kuces dēls!" teica Klauss. Viņš apstulbis soli atkāpās.

Otrs vīrietis viņā blenza tikpat intensīvi.

Tā, kamēr viņi, sastinguši kā akmeņi rosīgā kustībā, viens uz otru lūrēja, pagāja vairāki mirkļi. Pārējie pircēji bija spiesti iet viņiem apkārt.

Pirmais attapās Klauss: „Ko *tu* te dari?"

„Ko, pie velna, *tu* te dari?"

„Es domāju, ka tu esi miris," sacīja Klauss.

„Es domāju, ka *tu* esi miris," sacīja Reinhards. „Es domāju, ka esmu palicis pēdējais no mums."

„Sveiks, Reinhard!" teica Grēta.

Reinhards uzmeta viņai skatienu un nobolīja acis. „Tā jau man likās."

„Patīkami tevi atkal satikt.” Viņai rokas bija pilnas ar zeltainām un violetām lilijām. „Šīs ir tev.”

Klausa uzmanību piesaistīja satrauktas balsis. Blakus baznīcai kāda sirma kundzīte satraukti runāja ar vikāru. Viņa norādīja uz kapsētu, tad uz Grētu. Vikārs izskatījās apbēdināts.

Klauss teica: „Varbūt mums šo atkalsatikšanās ballīti vajadzētu rīkot kaut kur citur.”

Reinhards ieraudzīja kādas ģimenes māti un vikāru nākam viņu virzienā. „Nespēju tam noticēt,” viņš murmināja. „Esmu šeit nodzīvojis divdesmit gadus. Divdesmit gadus! Klusi, nepamanīti. Uzrodaties jūs abi un divu minūšu laikā sasperat manu aizsegu lupatās. Kāpēc lai jūs nevāktos sapūt ellē?”

Grēta virpināja pirkstu ap vienu no bizēm, demonstratīvi raustot vadu. „Es domāju, ka tu skumi pēc mums. Un domāju, ka tevi interesēs, kas mums sakāms.”

Reinhards to apsmadzeņoja. No Grētas viņš paskatījās uz Klausu, uz vikāru un atkal uz Grētas vadu.

„Man ir mašīna. Sekojiet man!”

REINHARDS dzīvoja mēslu bedrē.

Tie bija plaši, neglīti mājokļu projekti. Pelēki un masīvi. Tie Klausam atgādināja padomju arhitektūru. Sarova bija rets izņēmums, pelēka izskatījās lielākā daļa Padomju Savienības, un estētikai netika pievērsta ne mazākā uzmanība.

Viņiem piebraucot, bērnu bariņš, kas blakus parkam laukumā spēlēja futbolu, apstājās, lai atbraucējus cieši uzlūkotu. Kad Klauss un Grēta kāpa ārā no mašīnas — apdauzīta 1938. gada *Vauxhall* —, viens no bērniem uzkliedza pārējiem: „Paskat’ uz šo! Miskastniekam ir biedri!”

Bērni sāka skandēt: „Miskastnieks! Mēslu lācis!”

Grēta šķita uzjautrināta, viņa atalgoja bērnus ar sīku smaidu. Viņai rokās joprojām bija ziedi.

„Nepievērsiet viņiem uzmanību!” teica Reinhards. Galvu nodūris, viņš pa celiņu aši gāja prom.

Klauss steidzās viņam līdzi. „Miskastnieks? Vai *tas ir* tavs aizsegs?”

Reinhards nomurmināja kaut ko, bet Klauss skaidri nesaklausīja.

„Ko, Reinhard?”

Otrs vīrietis atbildēja, griezīgi čukstot: „Nekad vairs mani tā nesauc! Tagad es esmu Ričards.”

„Ak, jā! Miskastnieks Ričards.” Klauss nespēja viņu nepaķircināt.

„Ej. Dirst!”

Aiz viņiem nopūtās Grēta. „Nabaga Miskastnieks!”

np - »

,,lu ari.

Reinhards atkal steidzās, vezdams brāli un māsu uz liftu. Liftā oda pēc pelējuma kā pēc veca paklāja, kam nekad netika dota iespēja kārtīgi izvēdināties.

Kad viņi nokļuva līdz Reinharda dzīvoklim, vairs nebija jāprāto, kā viņš ieguvis savu palamu. Vietām dzīvoklis bija piebāzts ar grabažu kaudzēm līdz pat griestiem. Šķiet, lielākoties ar elektroniku. Šeit arī bija diezgan patumšs, Reinharda kolekcija aptumšoja vairumu no logiem. Ēnās slēpās kukaiņi. Degunu kairināja sasmacis gaiss, lai gan ne tik ass kā liftā.

Reinhards aizslēdza durvis. Viņš nosvieda hūti uz krēsla atzveltnes (kā rādās vienīgā krēsla) un noņēma parūku. Klauss ievēroja, ka viņa vadi bija ļoti nodiluši.

Grēta devās pa taisno uz virtuvi. Viņa vandījās pa Reinharda atvilktnēm.

„Hei! Novāc rokas no manām mantām, tu trakā kuce!" Reinhards apsēdās krēslā.

Klauss vēlreiz pārlaida skatienu dzīvoklim un tad palūkojās uz Reinharda vadiem. „Kas ar tevi notika?"

„Ak, nē! Nē, nē, nē," sacīja Reinhards, pārejot uz vācu valodu. „Beidz! Pēc visiem šiem gadiem, jūs abi pakaļas, parādāties uz mana sliekšņa, sagaidīdami, ka es ēdīšu jums no karotes? Sagaidāt laimīgu atkalapvienošanos? Nevainīga sagadīšanās?" Viņš norādīja uz Grētu. „Nav nemaz pagājis tik ilgs laiks, lai es būtu aizmirsis, ka, zinot viņu, nekas tāds nepastāv. Ko, pie joda, jūs te darāt un ko, pie velna, jums no manis vajag?"

Līdzīgi jautājumi nedeva mieru arī Klausam. Reinhards tos tikko bija īsi un kodolīgi uzdevis.

„Jā," teica Klauss. Viņš pagriezās, lai paraudzītos Grētā, kas bija atradusi tukšu piena pudeli. „Grēta, kāpēc mēs *esam* šeit?"

„Pagaidi — tu ari to nezini?" Reinhards smējās. „Vai maz kādreiz esi darījis kaut ko pēc paša gribas? Viņi pieļāva kļūdu, iesienot Kemleru pavadā. Tam vajadzēja būt tev, tu klēpja sunīt!"

Klausam bija grūti atrast īstos vārdus atbildei. Viņam tas neizdevās. Reinharda dzēlīgās piezīmes bija patiesas. Tās bija trāpījušas tieši mērķī. Mērķī, par kura eksistenci Klauss nemaz nebija nojautis. Tas saplacināja viņa dusmas kā cauru balonu. Reinharda izsmiekls radīja viņā kauna sajūtu. Nolādēts, bet viņam bija taisnība!

„Kemlers ir miris," it kā tas nebūtu nekas īpašs, teica Grēta, pie ūdens krāna piepildīdama pudeli.

Reinhards sacīja: „Nespēju noticēt, ka gaidāt, lai es... Pagaidi, kas notika ar Kemleru?"

„Spalke nošāva," atbildēja Grēta. Viņa ielika pudelē kapsētas lilijas. Tās kārtojot, viņa piebilda: „Jādomā, ka tas viņam tika pavēlēts. Lai komunisti viņu nevarētu sagūstīt dzīvu un izpētīt." Grēta

soli atkāpās, pielieca galvu sānis, tad pārkārtoja ziedu kompozīciju. Viņa apmierināta noelsās. Nesdama pagaidu vāzi, lai noliktu uz Reinharda galda, viņa pabeidza stāstāmo: „Taču viņi izpētīja Kemlera līķi."

Reinhards, pacēlis uzaci, paskatījās uz Klausu. „Mēs par to uzzinājām vēlāk," teica Klauss.

„Uzzinājāt?" Reinhards samiedza acis. Viņš piesardzīgi lūkojās Grētā. „Un tieši kā tas notika?" Viņš atkal pagriezās pret Klausu. „Kas ar *jums* notika? Sāksim ar to!"

Klauss atcerējās pēdējo reizi, kad bija redzējis Reinhardu. Viņi kopā ceļoja visbargākās reģistrētās ziemas laikā. Toziem cilvēki bija sajukuši prātā, sagājuši dēlī pārdabisko laika apstākļu dēļ, kamēr viņu bērni runāja mēlēs. Baumoja, ka sarkanarmija šķērsojusi Polijas robežu un grasās doties dziļi reiha sirdī, kas bija kļuvusi neaizsargāta ļaunprātīgā aukstuma dēļ. Reinharda un Klausa sāncensības gars mutuļoja, kamēr abi diskutēja, ko darīt. Vai atgriezties *REGP* un aizstāvēt doktora fon Vestarpa mantojumu no komunistiem? Vai drāzties uz Berlīni un tur sagaidīt iebrucējus?

Reinhards, mūžīgās slavas dzīts, bija uzstājis, ka jādara pēdējais. Savukārt Klauss izvēlējās atgriezties muižā, cerot tur atrast Grētu un bēgt uz rietumiem, pirms tiktu ieņemta *Reichsbehorde*. Taču padomju armija jau bija ieradusies ar visām *laumiņām*.

Un tā nu viņi bija pavadījuši divdesmit gadus kā kara ieslodzītie un testa subjekti, kā pamats milzīgai pētniecības programmai kādā slepenā pilsētā Padomju Savienības dziļumos.

Reinhards smīnēja, kad Klauss noslēdza savu stāstāmo. „Es jau jums teicu, ka atgriešanās muižā būtu kļūda. Saki, sagūstīti?" Viņš blenza uz Grētu, kas bija uzrāpusies uz dēļu kastēm. Viņš klusām pie sevis runāja: „Diez, kādēļ viņa to pieļāva? Man šķiet, ka viņa būtu varējusi tevi par to brīdināt."

Klausa bijušais kaujas biedrs bija iedomīgs lielībnieks, narciss un, starp citu, nekrofils. Tomēr viņam bija taisnība. Cik sarūgtinoši!

„Tātad pēc visa šī laika jūs esat izbēguši," turpināja Reinhards. „Diez, kāpēc?"

Klausam pār muguru un iekšām pārskrēja aukstas tirpas. Šāda veida jautājumi viņam lika nostāties aci pret aci ar nepatīkamo patiesību par viņa paša muļķību. Viņš nomainīja tēmu.

„Kā tu te nokļuvi?"

Reinhards apklusa. Beidzot viņš sacīja: „Es sastapos ar PSRS karaspēku Berlīnes ziemeļaustrumos. Bruņotu kolonnu. Viens pret viņiem cīnījos, līdz krita pēdējais ienaidnieks! Izkausēju viņu tankus, aizdedzināju viņu karavīrus, sakausēju viņu artilēriju metāllūžņos. Un, kad tie uz mani šāva, es smējos. Tas bija brīnišķīgi. Tas bija krāšņi! Es beidzot biju kļuvis par instrumentu, kādu doktors bija gribējis radīt."

Viņš atkal apklusa. „Taču komunistu bija vairāk nekā akumulatoru. Krietni vairāk."

Klauss teica: „Es par to tiku tevi brīdinājis."

„Man bija jāatkāpjas, kamēr man joprojām pietika *Gotterelektron*." „Esmu pārliecināts, ka arī šī atkāpšanās bija krāšņa," teica Klauss. „Vai arī tu bēgi, ko kājas nesa?"

Reinhards novicināja rupju žestu. „Es atgriezos muižā, lai savāktu vairāk akumulatoru, bet tā jau bija kritusi svešās rokās. Bija acīm redzams, ka brīdī, kad ieradās sarkanarmija, jūs un citi gļēvuļi bijāt pārgājuši pretējā frontes pusē."

Klauss sakrustoja rokas. „Viņiem bija *laumiņas.* Dučiem. Mēs neko nevarējām iesākt."

„Savu pēdējo akumulatoru iztērēju, bēgot no karaspēka. Kājām šķērsoju Pirenejus un pēc gada notinos no Spānijas. Mans galamērķis bija Kanāda. Pret bijušajiem *Schutzstaffel* biedriem, tai skaitā mums, viņiem bija atvērto durvju politika. Droši vien bija pārāk nobijušies no sarkanajām briesmām, lai noraidītu potenciālos sabiedrotos. Man bija paredzēts, ka šī netīrā, mazā sala būs kā īsa pieturvieta manā garajā ceļā... bet man beidzās nauda."

„Nabaga Miskastnieks," atkārtoja Grēta.

Reinhards izlēca no krēsla. „Zvēru pie Dieva, ja vēlreiz to atkārtosi, uz vietas tevi nožņaugšu."

„Nenožņaugsi vis." Starp abiem iespraucās Klauss, sasmēlās *Willenskräfte* un izlika pirkstu caur Reinharda krūškurvi. Brīdinājums.

Reinhards sasvērās uz aizmuguri, izskatīdamies apjucis. „Mans Dievs!" viņš čukstēja. „Mans Dievs!" Viņš iekrita atpakaļ krēslā, joprojām cieši uzlūkojot Klausa rēgaino ķermeni. Viņš ar trīcošu roku pieskārās savai galvai.

„Vai jums ir akumulatori?"

„Protams," sacīja Grēta.

„Mans Dievs... Es domāju, es, es domāju, ka jūs esat kā es..." Reinhards apmulsis papurināja galvu. „Cik daudz?"

Klauss atkal materializējās. „Pametot Arzamasu, mēs paņēmām līdzi astoņus," viņš sacīja. Viņš atpogāja kreklu un palūkojās uz mērierīci, kas bija piestiprināta četrpunktu drošības jostai. Novēršot Reinharda draudus, viņš nebija iztērējis daudz lādiņa enerģijas, taču vecais akumulators bija piedzīvojis labākus laikus. Viņi visi bija. „Mums vēl daži ir palikuši."

Redzot Klausa četrpunktu drošības jostu, Reinharda acīs mirdzēja savāda godbijība. Gandrīz neapzināti viņa roka pasniedzās, lai aptaustītu akumulatoru. Godbijība pārvērtās izsalkumā. Iekārē. „Atdod tos man!"

Un tad Klauss saprata, saprata bez liekām šaubām, kāpēc viņi uz šejieni bija devušies, kāpēc Grēta bija noorganizējusi šo

atkalapvienošanos. Viņš redzēja tās elektronikas kaudzes, dzirdēja šī vīrieša balsī izmisumu un saprata.

Grēta bija šeit ieradusies, lai liktu Reinhardam dancot pavadā. „Mums tie ir nepieciešami," teica Klauss.

Reinhards atkal pietrausās no krēsla. „Vai jūs maz apzināties, kas jums pieder? Vai esat aizmirsuši, ko šīs jostas nozīmē? Kā gan jūs varat novērtēt to, kā jums nekad nav pietrūcis? Bez šiem akumulatoriem tu, es un viņa..." Reinhards pameta pirkstu uz Grētu, „... *neesam nekas.* Taču ar tiem mēs esam dievi."

Laika ritums šo kādreiz baismīgo reiha ieroci bija pārvērtis izmisušā, nožēlojamā vīrā. Ja Klauss neizjustu pret viņu tik ļoti lielu naidu, viņam šī puiša pat būtu žēl. Varbūt viņam jau bija žēl. „Mēs neesam dievi, Reinhard! Mēs tādi nekad neesam bijuši."

„Lūdzu!" diedelēja Reinhards, tikko čukstēdams. „Tikai vienu." Viņš skatījās caur vienu neaizkrāmēto logu ārā, kur spēlējās bērni. Klauss jau varēja iztēloties, kas viņam bija prātā. Tas bija šķebinoši. „Mēs tev varam dot vairāk," teica Grēta.

Abi paskatījās uz viņu. Viņa atspiedās pret dēļu kastēm, kājas iztaisnojusi, izstaipījās. Viņas nozagtās kleitas apakšmala atsedza viņas potītes, kas kā allaž bija kaulainas, taču ar vecumu tajās bija izspiedušās tumšas vēnas. Viņa ar pirkstiem iesniedzās sev zem blūzes un izvilka no turienes salocītu, tumši zilu papīru.

Reinhards čukstēja: „Vai tas ir tas, ko es domāju?"

Grēta atlocīja papīru un pacēla gaisā, lai tie abi redzētu. Tas bija rasējums, baltu līniju juceklis. Viens no vecās *Reichsbehdrde* noslēpumiem bija attēlots kā zirnekļu tīkls uz zila kobalta.

ss

„Ar paša doktora rakstītām piezīmēm," viņa teica.

„Tagad es saprotu." Reinhards pakāpās soli uz priekšu, izstiepis roku. Viņa vecā, lepnā gaita bija atgriezusies. „Jūs gribat, lai es jums uzbūvēju citus akumulatorus." Viņš pagrozīja pirkstus.

„Nē," Grēta saplēsa uz pusēm rasējumu.

„Ko tu dari?" Reinhards bailēs saķēra galvu. „Velns, lai parauj tevi, jaukteņu mauka! Man tas ir *vajadzīgsl"*

„Tā, tā," teica Grēta Reinhardam, kratīdama ar pirkstu. „Neesi tik alkatīgs!" Viņa vēlreiz pārplēsa rasējumu, neņemot vērā viņa dusmu un izmisuma kliedzienus. Viņš nokrita ceļos. Otrpus sienai pieklauvēja kaimiņš.

„Nomierinies!" viņa teica. „Vai jau esi aizmirsis, ka senās dienās piepildīju tavu vistumšāko vēlēšanos?"

Klauss atsauca atmiņā nabaga mirušo Haiki. Viņš noskurinājās. „Bet šo tu saņemsi pa daļām," viņa turpināja, vēcinot rasējuma strēmeles. „Tikmēr... man būs nepieciešami divi pakalpojumi. Nelieli. Tev tas pat varētu patikt. Par katru darbiņu saņemsi pa pastu gabaliņu

no rasējuma."

Reinhards pacēla skatienu uz Grētu. „Es tevi ienīstu."

Viņa piecēlās. „Kur tu glabā rakstāmpiederumus? Man vajag pildspalvu, papīru, markas un pāris aploksnes." Grēta pamāja uz nolietoto iekārtu kaudzēm, kas stāvēja dzīvoklī. „Un, Reinhard? Tev būs nepieciešama fotokamera."

1963. gada 10. maijā Valvorta, Londona, Anglija

„Vēl vienu," teica Māršs.

Viņš ar pirkstu kauliņiem uzsita pa bāra leti. Vienreiz, divreiz. Virsma bija lipīga no tā dzēriena, ko viņš bija izgāzis, viņa pirksti oda pēc viskija. Leti rotāja nelieli kondensāta riņķi. Līdzīgi kā koka gadskārtas liecināja par ziemām un vasarām, par plūdiem un ugunsgrēkiem, tā šie riņķi liecināja par garo pēcpusdienu.

„Tu šeit esi nosēdējis visu dienu, draugs! Kāpēc tev tagad nedoties prom?" īpašnieks bija īss, bāls vīrietis ar tetovējumiem uz kreisās rokas pirkstu locītavām.

Māršs palūkojās viņā ar niknu skatienu. Daļēji, lai nerunājot atbildētu, daļēji, lai uz kaut ko koncentrētu uzmanību, kamēr viss apkārt šūpojās.

„Vēl vienu," viņš nospļāvās.

Bārmenis nodrebēja. „Cauri ar tevi, draugs!" Viņš piepildīja degvīna glāzi. Uzpildot kausā alu, viņš teica: „Ja es atnāk mājas tik pillā, kundz' man noraut' riekstus."

„Līva nepamanīs. Ne šodien." Māršs iedzēris pastūma atpakaļ degvīna glāzi. Viņš aizmiedza acis, sapurināja galvu. Degvīnam dedzinot rīkli, viņš piebilda: „Mums ir vienošanās."

„Tad tev, vecīt, paveicies!"

„Paveicies." Māršs nospļāvās, ar roku noslaucījis muti.

„Ei! Tā gan te nav brīv' darīt!"

Daži tuvāk sēdošie apmeklētāji pārtrauca sarunas un domino partiju, lai paskatītos uz bārmeni un viņa nepaklausīgo klientu. Melnbaltais televizors stūrī klusumā kliedza skūšanās krēma džinglu.

Viens pēc otra tie papurināja galvas un devās prom. Pastāvīgie apmeklētāji atpazina Māršu, lai gan neviens nezināja viņa vārdu. Un otrādi. Viņš zināja, ko tie redz, pārtraucot sarunas, lai palūkotos uz viņu: sirmojošs vīrs ar neveiksmīga boksera skarbiem sejas pantiem, ar melniem nagiem un cauru džinsa darba apģērbu, krietni virs pusmūža. Nožēlojams puisis pat pēc tik zemas klases iestādes standartiem un tik trūcīgā apkaimē kā šī.

Bārmenis kā nomierinošu žestu papurināja savu galvu kādam vīram aiz Mārša. Viņš zem letes izvilka dvieli un notīrīja to vietu, kur Māršs bija nospļāvies. Viņš jau mierīgākā tonī sacīja: „Tev slikta diena. Ņemu to vērā. Bet vēlreiz tā izdarīsi, un ar glāzi pakaļā izsviedīšu tevi uz ielas."

Kāda dīvaina doma uzzibsnīja Mārša prātā, ko slāpēja dusmas un alkohols, un atmiņas. Bārmenis bija īsāks par viņu; nebūtu grūti viņu nožņaugt ar garoti. Pēc pieredzes viņš zināja, ka nogalināt garākus vīriešus bija ilgāk, bīstamāk un trokšņaināk. Taču Māršām nebija garotes. Un viņš labprātāk turpinātu dzert.

Atbildot uz draudiem, viņš paraustīja plecus. „Esmu ticis izmests no labākām vietām. Vienreiz izmeta no svētdienas dievkalpojuma." Māršs turpināja dzert savu alu un nomainīja sarunas tēmu. „Šodien ir manas meitas dzimšanas diena." Nedaudz pirms pusnakts Džona māsai paliktu divdesmit trīs.

„Tas vismaz ir kaut kas labs. Kāpēc tad tev neiet mājās un nepavadīt laiku ar viņu?"

„Tārpi viņu jau sen ir apēduši. Viņa nomira kara laikā."

„Ak!" Bārmenis sapurināja galvu. „Man žēl, draugs!"

Māršs viņā neklausījās. „Varbūt tās bija žurkas. Varētu būt, ka viņu sagrauza žurkas. Mēs viņu tā ari nekad pienācīgi neapglabā-jām. Nebija līķa. Pārāk daudz gruvešu. Vien zārks. Tukšs zārks." Viņš iedzēra alu. Uz bāra letes izšļakstēja alus putas, tad viņš turpināja: „Tas bija tik mazs."

Bārmenis klusi jautāja: „Zibenskarš?"

Māršs noņurdēja.

Bārmenis līdzjūtīgi teica: „Nolādētie friči!"

Viņš aizgāja, lai apkalpotu dažus citus pastāvīgos apmeklētājus šajā agrajā pēcpusdienas stundā.

No Mārša kausa dzintarkrāsas dziļumiem burbulīši vijās augšup kā dūmu mēles, kas ietiecas mierīga vakara debesis. Tanī brīdī, kad Māršs ar Līvu ieradās, Villitona jau bija pārvērsta kūpošu gruvešu jūrā. Vislabāk viņš atcerējās smaku: kordlta asais smārds kā bieza migla klāja izpostīto ciemu, jaucoties ar maza bērna smaržu, kas vēdīja no Agneses sedziņas.

Kaut kur tālumā viņš dzirdēja Līvu jautājam: ‚Ja nu viņai ir auksti?" Un kaut kur vēl tālāk viņš dzirdēja kādu sakām: „Lieciet viņu mierā! Viņš sēro."

Māršs sapurināja galvu, atbrīvojās no šīm atmiņām. Bija stundas ceturksnis, un televizors pārraidīja *BBC* ziņas. Pret žokli nokrakšķinājis pirkstu locītavas, Māršs, sēdēdams uz ķebļa, pagriezās, lai redzētu ekrānu.

Par nesenā ugunsgrēka Dīna mežā cēloni tika uzskatīta petrolejas lampa. Baumas par pamestiem ciemiem Tanganjikā bija izrādījušās nepatiesas, bet tagad to pašu apgalvoja par britu rokās esošo Indijas daļu pie robežas ar Nepālu. Drīz astotajai kreiseru eskadriļai bija jāpievienojas desanta uzbrukuma kuģiem Persijas līcī. Radiouztvērēji Džodrela Benka observatorijā Lielbritānijā un Parkesas observatorijā Austrālijā ziņoja, ka kosmosa stacija ir apklususi. Steidzamās pārraides

no kosmonautiem, kas atgriezās no Mēness orbītas, vedināja domāt, ka tie nebija saņēmuši nekādus paziņojumus no stacijas kopš brīža, kad pirms dienas bija izgājuši ārpus Mēness ēnas. Maskava noliedza jebkādu problēmu esamību.

Vietējo ziņu uzmanības centrā bija vēsts par jauna tirdzniecības līguma slēgšanu starp Apvienoto Karalisti un PSRS. Viņa Žēlastība, Elredas hercogs, šo iniciatīvu bija spīdoši virzījis laika posmā, kad starp abām nācijām bija paaugstināta spriedze. Televizorā parādījās kāds sens kadrs, kurā Obrijs Bauklerks spieda roku padomju diplomātiskās misijas loceklim. Ja varēja ticēt *BBC* teiktajam, tika uzskatīts, ka vēlāk ārlietu sekretāra amatā visticamāk stāsies tieši šis hercogs.

„Izslēdz!" teica Māršs.

Jaunākais no Bauklerkiem jau sen bija ārpus politikas, viņa stāvokli apgrūtināja tā dēvētā „tumšā" pagātne, bet pēdējos gados viņš bija kļuvis par hercoga labo roku. Lords Viljams Bauklerks bija veicis lielu darbu, lai panāktu šo jauno vienošanos, ziņu pēdējā piebildē hercoga brālim tika paredzēta spoža nākotne, izdaiļojot komentāru ar švītīgām metaforām par sauli pēc lietus.

CQ

Viljams, stulbais Bauklerks. Tas nebija godīgi.

„Es teicu — izslēdz!" Māršs meta pa televizoru ar kausu. Netrāpīja. Kauss saplīsa pret koka skapīti, apšļakstot ar alu televizora ekrānu un visus, kas tur tuvumā sēdēja. Telpā izvirda dusmu un nemiera kliedzieni.

„Ei!" kliedza bārmenis. „Viss, pietiek!"

Kāds centās aizķert Mārša roku; Māršs sita un ar pirkstu kauliņiem trāpīja kaut kam, kas pēc sajūtām likās kā žoklis. Taču reibuma un nikno dusmu dēļ viņam izdevās vien neapdomāta, nekoordinēta vicināšanās; tikai nedaudz stiprāks kā ar acīm raidīts sitiens. Uz viņa apakšdelma uzliktā roka sažņaudzās ciešāk.

Māršs nolēca no krēsla, refleksīvi domājot to izmantot kā ieroci, lai atsvabinātos no sagūstītājiem. Taču, kad pagriezās ar skatu pret vīru, kas turēja viņa roku, saņēma taisnu sitienu pa vaigu tieši zem acs. Dzēlīgās pušuma sāpes; sitējam pirkstā bija laulību gredzens.

Kāds cits sagrāba aiz muguras Mārša rokas un trieca viņa galvu pret leti pietiekami stipri, lai nograbētu glāzes. Māršs pretojās, bet ne no visa spēka. Bārmenis, viņā nikni raugoties, stāvēja stūrī ar klausuli pie auss.

Viņš pazina to skatienu, un tas viņam atņēma vēlmi cīnīties. Viņš zaudētu savu darbu, ja atkal tiktu iemests cietumā.

Māršs izrāvās no vīrieša skavām. Visu skatieni viņu piesardzīgi vēroja. Krogā viss bija pamiris, tad viņš no bāra letes izrāva dvieli, savāca no pakaramā aiz durvīm savu filca cepuri un izgāja ārā. Kad

viņš bija aizcirtis durvis, bārā atsākās sarunu čabēšana - galvenokārt „kuš, kuš!" un „apkaunojošais žūpa".

Bāram bija kopējs slieksnis ar apavu labošanas darbnīcu. Māršs uz tā apsēdās, centās ar dvieli apturēt asiņošanu un gaidīja policiju. Viņam koda, jo ar dvieli bija slaucīts viskijs. Saulesgaismā viņam bija auksti. Pa ielu gāja kāda dāma baltiem matiem un nesa rokās pārtikas preču maisiņu. Māršs uz viņu nikni paskatījās; viņa steidzīgi šķērsoja ielu.

No vaiga brūces joprojām tecēja asinis, kad pie bāra piestāja melns *Ford Corsair*. Policijas rācija izkliedza kaut ko nesaprotamu, vadītājs atbildēja klausulē, kamēr viņa pārinieks izkāpa no automašīnas.

Māršs apspieda atvieglojuma nopūtu.

Policists paskatījās uz Māršu, tad pamāja kroga virzienā.

„Vai tevi izmeta ārā?"

„Pats izmetos."

„Meti arī kaut ko citu, kamēr tur biji?"

„Jā. Alus kausu. Pāris sitienus."

„Skatos, ka vienu arī esi noķēris," sacīja konstebls Lorīmers. Viņš notīrīja sēdvietu blakus Māršām un apsēdās. „Kāpēc tu tā dari?"

Māršs neko neatbildēja. Viņa zaudējuma sajūta, viņa niknums uz visu pasauli par to, kāda bija kļuvusi viņa dzīve, — tie bija viņa privātie aizvainojumi. Visā plašajā pasaulē bija tikai viens cilvēks, kas saprastu viņu, viņa jūtas, bet viņa jau sen nelikās ne zinis par viņa dzīves nedienām.

Konstebls teica: „Tēvs kara laikā mēdza par tevi stāstīt. Teica, ka tu esot gana gudrs, ņemot vērā, ka sakšu smerdelis." Pēdējo daļu viņš izrunāja kā ļaudis viņa tēva skotu ciemā. Māršs plecu pie pleca bija cīnījies ar Džeimsu Lorīmeru un bija klāt, kad viņš nomira. Londonā viņa bērnus bija uzaudzinājusi viņu velsiešu māte, tāpēc viņi mantoja nevis sava tēva, bet gan mātes izrunu. „Taču man tu nemaz tik gudrs neliecies."

Māršs nikni pavērās jaunajā Lorīmerā. Pagriežot galvu, dvieļa kokvilnas diegi ķērās brūces apkaltušajās asinīs. Dvielis smirdēja pēc asinīm un alkohola. Tāpat kā Māršs. „Piedod, ka pievīlu!"

Policists papurināja galvu. „Paklau, Mārša kungs! Es gribu teikt, ka tā nedrīkst turpināt, un tu esi pietiekami gudrs, lai to zinātu. Ja tas vēl atkārtosies, būšu spiests Viņa Majestātei par prieku iesēdināt tevi cietumā pēc pilnas programmas. Tu pazini manu tēvu, tāpēc daudzreiz esmu pievēris acis. Ja turpināšu pievērt, man būs nopietnas nepatikšanas," viņš beidza, ar galvu viegli pamādams pāriniekam.

Viņš piecēlās. Tāpat arī Māršs, griezdams zobus aiz sāpēm ceļgalā. Māršām bija nepieciešams papildu mirklis, lai līdzeni nostātos kājās.

„Man tevi būtu jāved uz iecirkni!"

„Bet tu nevedīsi.”

Jaunais Lorīmers aizrādot pavicināja pirkstu pie Mārša degungala. „Vedīšu, ja būs vēl kāda nākamā reize, Mārša kungs! Tu esi izsmēlis manu pacietības mēru.”

Māršs aplūkoja dvieli. Tas bija sabojāts.

„Klau, un atrādi kādam savu brūci!”

„Kolīdz būšu mājās, pats par to parūpēšos,” teica Māršs.

„Vai tevi aizvest?”

Māršs noliedzoši papurināja galvu. „Labāk ne. Līvai nepatiks, ja mani atvedīs policisti.”

„Pa taisno uz mājām!” teica konstebls, iekāpjot mašīnā.

Māršs, atdodams godu, apliecināja, ka sapratis. Viņš devās prom lēnā gaitā. Kad policisti ielas galā pazuda skatienam, viņš saritināja dvieli bumbā un iemeta to plankās, kas aizsedza pamesta veikala vitrīnas izsistos logus. Tas ar vieglu būkšķi atsitās pret durvīm, attinās vaļā un nokrita zemē.

Līdz mājām bija jāšķērso piecpadsmit vai sešpadsmit ielu. Māršs nesteidzās. Viņš atcerējās, ka aptumšošanas laikā, kādā rītā vēl pirms saullēkta, bija skrējis pa šo ielu pretējā virzienā. Rītā, kad piedzima meita.

Ja šodien tā skrietu, viņu aplaupītu. Vai vēl ļaunāk. Pēc krēslas gudri ļaudis nepastaigājās pa šo ielu. Toreiz apkārtnes ainavu neizkropļoja grafīti vai izdauzīti logi. Karstās dienās atkritumu smaka nespiedās ielās. Šis būtu bijis labs rajons, kur uzaudzināt meitu. Taču Londonas lielo rajonu pārbūves ekonomiskais slogs nozīmēja to, ka citas pilsētas daļas kļuva par nolaidības upuriem.

Zemās īres maksas bija piesaistījušas bezgalīgu imigrantu un bēgļu pieplūdi. Taču tikai daži no viņu restorāniem un veikaliem bija izdzīvojuši ilgāku laiku. Māršs nevienā no tiem nekad nebija spēris kāju. Nevarēja atļauties.

Māršs vēlējās, kaut jau būtu vēla vakara stunda, pat lai lītu, lai tikai nebūtu jāstaigā tagad gaišā pavasara pēcpusdienā. Ēnas un sliktie laika apstākļi deva drosmi huligāniem. Viņš to zināja, jo pats reiz tads bija bijis.

Viņš atkal nokrakšķināja pirkstu locītavas. Viņam bija nepieciešams izlādēt dusmas un sevis nicināšanu. Iemesls izvirst. *Laupīšanas mēģinājums. Neviens policists nevainotu vīru, kas sevi aizstāvējis...*

Tomēr viņš bez incidentiem atgriezās mājās, atmetot šo domu citai reizei. Pirms viņš vēl bija paguvis atvērt durvis, viņu no mājas augšstāva sveica kaucieni kā nebeidzama nagu skrāpēšana pret šīferi.

Kad Māršs ienāca mājās, Līva neko neteica par viņa asiņaino seju. Viņas sejas izteiksme darīja viņam vairāk kauna, nekā to spētu vārdi. Tagad pat viņa izgāšanās vairs nebija viņas nicinājuma cienīga. Viņa

nepārprotami zināja, ka viņš bija zudis neveiksminieks.

Tāpat uzskatīja arī viņš.

Pa kuru laiku tas bija mainījies? Vai viņš spēja atcerēties to mirkli, kad Līvas acīs izdzisa pēdējās mīlestības paliekas? Kad pasaule atņēma kā sveci to mīlestības pēdējo, gaistošo ogli, lai nomainītu tās vājo mirdzumu pret aukstām ēnām un smacējošiem garaiņiem?

Nē. Nebija tāda viena, atsevišķa mirkļa. Vēsturē nebija nekādu mierinošu „ja nu" un „ja vien". Likteņa greizie pagriezieni bija pārāk sarežģīti, lai tos atainotu kartē. Gadi, ilgi un lēni maļot, bija iznīcinājuši viņa sapni par laimīgu ģimenes dzīvi. Grēta nogalināja viņu meitu, bet neveiksmīgais mēģinājums sākt visu no jauna nogalināja viņu laulību.

Māršs ar grūtībām vilkās uz dārza šķūnīti. Dzēriens viņa asinīs bija kļuvis pārāk ūdeņains, lai sniegtu mierinošo nejūtību, kas pasargātu no viņa nepieskaitāmā dēla gaudām.

2

1963. gada 11. maijā
PSRS vēstniecība, Londona, Anglija

To, ko pasaule bija zaudējusi reizē ar smalkajiem, augstākā labuma vīniem, padomju impērijai kolektivizējot Francijas vīna darītavas, tā bija atguvusi Kaspijas jūras kaviāra formā. Vils, kura lūpas gadu desmitiem nebija pieskārušās vīnam, uzskatīja to par pilnīgi pieņemamu maiņu. Un *Gruyère de Comté,* franču siers, bija lielisks. Viņš to pateica Gvendolīnai.

„Redzi, dārgā? Pārņemt vīna darītavas bija milzīga kļūda, bet viņi to atzīst. Pienotavu produkcija gan ir izcila."

Viņa apgrauza trīsstūraino grauzdiņu, uz kura bija uzsmērēti sāļie, melnie ikri. Noslaukot un aizsedzot lūpas un muti ar salveti, viņa teica: „Viljam, tu mīļais, mīļais muļķīt! Siers neaug no zemes. Varu derēt, ka Lisenko un tiem akadēmiskajiem vanckariem, ko viņš sauc par kolēģiem, par to nav nekādas intereses."

Viņas vārdu izvēle, kā jau bieži, pārsteidza Viļu nesagatavotu. Viņš izdzēra pēdējo ūdens lāsi, lai apvaldītu smieklus, bet bija jau par vēlu. Uz viņu atskatījās. Viņa smieklu šaltis piesaistīja uzmanību.

Vēstnieks Fedotovs no otrā telpas gala lavierēja viņu virzienā, lai tiem pievienotos. Aiz viņa pie caurspīdīgu aizkaru volāniem pļāpāja Obrijs ar vienu no politbiroja partneriem, viņi stāvēja uz balkona, no kura pavērās skats uz pakava formas piebraucamo ceļu. Blakus neiekurinātajam kamīnam ārlietu ministrs ar sievu (kā tur īsti sauca viņa sievu? Gvendolīna zinās) klausījās Beļģijas Republikas partijas ģenerālsekretārā, kas ieskicēja savu plānu ieviest visās republikas skolās obligāto krievu valodas apmācību. Zem milzīgas šķeltas formas kristālu lustras (Vils to uzskatīja par dekadentu; Gvendolīna — apkaunojoši carisku) ar vienu no vēstnieka darbiniekiem par kriketa pozitīvajām īpašībām apspriedās divi Lordu palātas locekļi. Viņa Karaliskā Augstība Velsas princis ar vēstniecības pelēklūpaino kultūras atašeju Cerkašinu apsprieda kādu eļļas gleznu (lielākoties melnos un sarkanos toņos, kas attēloja cēlu lauksaimnieku bariņu cēlas sacelšanās cēlākajā brīdī).

No pārtraukuma atgriezās stīgu kvartets. Viņi ieskandināja vēl vienu padomju moderno laiku komponistu gara darbu. Vils neatšķīra nevienu no tiem. Viņš uzskatīja, ka tie bija vairāk piemēroti, lai maršētu, nevis dejotu.

Vēstnieks satvēra Gvendolīnas roku. „Jūsu Žēlastība! Vēlreiz paldies, ka pagodinājāt mūsu svinības!" Viņš nebija sevišķi garš vīrietis, kādu galvas tiesu īsāks par Viļu, pat īsāks par Gvendolīnu. Viņa balsī bija dzirdama savdabīgā krievu valodas trallināšana, ko bija

mīkstinājuši rietumos pavadītie gadi, līdzīgi kā raupju granīta bluķi, gadiem ejot, nogludinājis Anglijas lietus.

„Ar lielāko prieku, vēstnieka kungs!" viņa teica. „Taču man jūs jāpalabo! Lai gan man ir tas gods, bet žēlastības man nav. Lai arī mans vīrs ir piemērots apgādnieks citās jomās, taču šajā viņš ir bijis pilnīga vilšanās." Fedotovs izskatījās apmulsis.

„Tā ir mana brāļa vaina," ierunājās Vils. „Savtīgs puisis, kas sarausis titulus sev un sievai." Viņš norādīja uz Violu, kas arī stāvēja uz balkona un draudzīgi pļāpāja ar vēstnieka sievu. „Viņa, protams, ir *Viņas Žēlastība, E/redas hercogiene*[1].

„Bet es esmu vien lēdija Gvendolīna Bauklerka."

„Agrāk, protams, augstdzimusī lēdija Gvendolīna," sacīja Vils. Fedotovs palūkojās te uz vienu, te otru kā skatītājs tenisa mačā. Kas savā ziņā viņš arī bija.

Viļu iedrošināja vēstnieka arvien dziļāk sarauktā rieva starp uzacīm, tāpēc viņš izlikās, ka vēstniekam atklāj privātu noslēpumu. „Kā jau noprotu, varat iedomāties, kāds skandāls bija mūsu laulība. Grāfa meita apprec tādu vienkāršu puisi bez tituliem kā mani."

Tā daļēji bija patiesība. Protams, ne jau titulu dēļ. Gvendolīna pati nebija nekāds pērs. Ieprecēties Bauklerkos bija daudzu ģimeņu nākotnes plāns jau kopš Viļa un Obrija mazotnes. Taču Viļu aptraipīja personīgā pagātne, nevis tas, ka viņš nebija pirmdzimtais.

Vēstnieks sarauca pieri.

Gvendolīna viegli papurināja galvu. „Tas nebūtu bijis tik skandalozi, ja tu ziņojumos būtu ļāvis lietot savu titulu." Viņa pagriezās pret Fedotovu. „Lords Viljams Edvards Gatrijs Bauklerks, protams. Taču viņš to neparko negribēja. Tāpēc ziņojumi izskatījās diezgan greizi: „Viljams Edvards Gatrijs Bauklerks un augstdzimusī lēdija Gvendolīna Velleslija"."

„Taču beigās tu piekriti kompromisam, dārgā!" Tagad bija Viļa kārta uzticēt Fedotovam noslēpumu. „Viņa beidzot piekrita pēc laulībām atmest to šausmīgo „augstdzimusī".

„Kompromiss? Man tajā jautājumā nebija izvēles, mīļais!" Atkal pavilkusi malā Fedotovu, viņa sacīja: „Mans vīrs ir tikai lords. Un tikai pieklājības pēc. Tas ir iemesls, kāpēc šodien neesmu nekas vairāk kā lēdija Gvendolīna. Redziet, viss ir pavisam vienkārši!" viņa noslēdza.

Pagāja kāds mirklis. Uzmanīgās klausīšanās grumbas Fedotova sejā iztaisnojās, un viņš uzsmaidīja. Viņš pakratīja viņiem pirkstu.

„Jūs ķircināt mani. Abi."

Vils papurināja galvu. „Mums kaut kas tāds pat sapņos nerādītos."

Fedotovs smējās. „Padomju Savienībā nevalda tāda sarežģītība," viņš teica. „Katrs var precēt, ko vēlas, neņemot vērā ne titulus, ne sabiedrisko stāvokli. Tas, mani draugi, ir viens no iemesliem, kāpēc mēs zeļam un plaukstam. Visi ir vienlīdzīgi."

Atkal nosusinot lūpu kaktiņus, Gvendolīna teica: „Un tomēr jūs dzīvojat lielā savrupmājā."

„Kā lūdzu?"

„Mana sieva izteica atzinību par jūsu brīnišķīgo māju," Vils viņu izglāba.

Cerkašins, kultūras atašejs, pamanīja šo sarunu. Viņš atglauda matu cirtu, kas bija noslīdējusi pār pieri un steidzīgi viņiem piebiedrojās. Gvendolīna sastinga. Cerkašinam nepiemita vēstnieka talants papļāpāt. Un viņš teju nekad nesmaidīja ar acīm. Tas bija Potjomkina smaids.

Apkārt ieskanējās priekšā stādīšanās un vairākas pieklājības frāzes. Cerkašins iečukstēja vēstniekam ausī. Gvendolīna sastapa Viļa skatienu, viņš nesaprata viņas uztraukuma pamatu, bet centās to remdēt, piemiedzot ar aci. Neizskatījās, ka tas palīdz.

Fedotovs piekrītoši pamāja. Viņš atbildēja Cerkašinam krieviski, tad atkal pievērsa uzmanību Viļam un Gvendolīnai. „Man tika atgādināts, ka jāizmanto šis apstāklis, ka esat šeit ieradies, *lord* Viljam...!" Viļa kaklā kā āķi iedūrās panika. *Lūdzu, ne Gvendolīnas klātbūtnē*! viņš domāja.

„... nogludināt kādu mazu sīkumu mūsu darījumā. Ja varētu paļauties uz jūsu pacietību, *lēdija* Gvendolīna!"

Gvendolīna pasmaidīja, sakot: „Katrā ziņā." Viņa t

Jā."

Apakšstāvā Māršs īsi apstājās pie ēdamistabas durv

Intermedija

Māršs centās viņai pārliecinoši uzsmaidīt. Droši v

Jā."

Epilogs

Gvendolīna pasmaidīja, sakot: „Katrā ziņā." Viņa to pateica tādā pašā balss tonī, kādā runāja, kad bija jāpacieš Viola.

Vils sacīja: „Tas neaizņems ilgu laiku, dārgā!"

Viņš vēroja Gvendolīnu lielajā spogulī zelta rāmī, kas karājās pie viesistabas sienas. Gracioza kā vienmēr, viņa pagriezās, lai runātu ar Čerkašinu, it kā viņu sarunu nekas nebūtu iztraucējis. Taču Cerkašins pameta viņu, lai sekotu Viļam. Viņa atguvās, taču jau par vēlu. Aizkaitinājums jau bija aptumšojis viņas seju.

Vils sekoja Fedotovam lejup pa kāpnēm vēstniecības dziļumos, kur Padomju Savienības diplomātiskie jautājumi tika izskatīti aiz slēgtām durvīm. Viņš nekad nebija ticis tālāk par šī nama priekšnamu un pieņemšanas zāli, vien padomju diplomātiskā korpusa pārstāvji drīkstēja ienākt šajos koridoros. Sāda draudzības izrādīšana bija glaimojoša, bet mazliet arī uztrauca.

Viņi pagāja garām izturīgām riekstkoka durvīm, ko stiprināja tērauda joslas. Diezgan atšķirīgām salīdzinājumā ar citām, kam bija

pagājuši garām. Vils, par spīti sev, aiz ziņkārības apstājās. Sargs, kas sēdēja blakus durvīm, uzmeta viņam niknu skatienu.

„Uz šejieni," Cerkašins teica. Ar vienu roku viņš pastūma Viļu prom no durvīm, bet ar otru norādīja uz koridoru.

Fedotova kabinets atradās mājas galā ar skatu uz Grīnparku tieši pretim Pikadillī; tālumā mirdzēja Bekingemas pils gaismas. Viņa kabinets nebija tik dekadents kā iekārtojums augšstāvā, kas bija paredzēts svarīgu viesu izklaidei, tomēr ari ne pavisam pieticīgs. Riekstkoks, āda, misiņš, pat alkohola bārs. Tas nemaz tik ļoti neatšķīrās no Obrija kabineta Bestvudas īpašumā. Vils stīvi iesmējās. Kāda vispār bija atšķirība starp pēriem un augstām partijas amatpersonām?

Cerkašins aiz viņiem aizvēra durvis.

Jūsu birojs mums vakar ar kurjerpastu atsūtīja pasākumu grafiku nākamā mēneša tirdzniecības delegācijas vizītei," teica Fedotovs.

Vils priecīgs atvieglojumā nopūtās. Tas nebija tas, no kā viņš bija baidījies.

„Es atceros," viņš teica, „es ceru, ka tas bija apmierinošs?" Viņam apsēžoties, nočīkstēja atzveltnes krēsla āda.

Fedotovs apsēdās pie sava rakstāmgalda. Viņš izskatījās nedaudz samulsis. „Ne gluži." Viņš pacēla no sava gandrīz tukšā rakstāmgalda apdrukātu lapu, to vērīgi aplūkodams. „Es pazīstu ministru Kaluginu, un es jums, mans draugs, varu godīgi pateikt, ka viņam trešdien nepatiks Vailda uzvedums."

Vils paņēma lapu. „Taču, ja jūs tiecaties pēc ciešākas kultūru apmaiņas ar Lielbritāniju, jūs neatradīsiet neko labāk par Oskaru Vaildu. „Cik svarīgi būt nopietnam" ir viens no viņa labākajiem darbiem. Turklāt viņš bija sociālisma atbalstītājs."

„Un tomēr... Kaut arī es apbrīnoju viņa asprātību un, protams, viņa politiskos uzskatus, pastāv problēmas ar viņa dzīvesveidu, ko Kaluginam būs grūti sagremot."

„Ak!" Vils to apdomāja. „Jāsaka, ka Vestendā netrūkst lielisku uzvedumu. Varbūt Šovu? Nelokāms sociālists."

„Izvēli atstāšu jūsu ziņā."

„Ļoti labi." Vils no *Savile Row* uzvalka iekšējās krūšu kabatas izņēma pildspalvu un ierakstīja piezīmi pasākumu grafikā. Vēstnieks uz sava eksemplāra pierakstīja to pašu krievu valodā.

Cerkašins sevi apkalpoja pie bufetes. Vils atpazina augstas kvalitātes kristālam raksturīgo skaņu. „Vai drīkstu jūs uzcienāt ar dzērienu?" viņš jautāja.

„Nē," Vils teica. „Pateicos."

Cerkašins uzsita knipi. „Biju piemirsis. Jūs esat atturībnieks, vai ne tā?"

Sī vārda lietojums Viļu pārsteidza. Dažreiz Cerkašina angļu

valodas zināšanas izrādījās labākas, nekā viņš ļāva noprast. Vils viņu neizlaboja; viņa pagātne bija sarežģīta un privāta padarīšana. „Ja tā sakāt."

Fedotovs atkal uzmeta acis grafikam. „Trešdien uz izrādi? Jūsu brālis tajā vakarā rīkos pieņemšanu."

Vils paskatījās uz savu eksemplāru un nopūtās. „Sasodīts! Es domāju, ka mēs to bijām izlabojuši." Viņš izsvītroja vēl dažas rindiņas un pievienoja maliņā vēl vienu piezīmi. „Esmu mazliet nesaprašanā, kā to esmu palaidis garām."

„Nekas." Fedotovs veica piezīmi atbilstošajā vietā uz savas lapas. Cerkašins, sēžot stūrī ar dzēriena glāzi rokās, nokremšļojās. Veicot piezīmes savā grafikā, Fedotovs teica: „Runājot par lietām, kas tiek palaistas garām, ir vēl viens delikātāks jautājums, uz ko gribētu vērst jūsu uzmanību. Tas jautājums mūs mulsina. Ja drīkstētu lūgt jūsu uzmanību?"

„Katrā ziņā," teica Vils, atgādinādams Gvendolīnu gan vārdu izvēlē, gan piesardzīgajā tonī.

„Nesen Ukrainā no psihiatriskās slimnīcas izbēga divi pacienti. Brālis un māsa. Abi ļoti bīstami. Viņi ir stipri, tendēti uz māniju." Fedotovs skumji papurināja galvu. „Pieļauju, ka tā viņiem ģimenes kaite. Viņiem tika veikta ārstēšana, lai mazinātu viņu pretsabiedris-kās tieksmes."

Vils jautāja: „Un jums ir iemesls domāt, ka viņi dodas uz šejieni?" „Mēs nezinām, uz kurieni viņi varētu doties. Bet mums ir iemesls domāt, ka viņi pēdējās desmit dienās ir izbraukuši caur Franciju."

Vils sarauca pieri. „Tas ir vairāku simtu kilometru attālumā no Ukrainas. Grūti iedomāties, ka viens jukušo pāris, kā tas, ko aprakstāt, varētu aizceļot tik tālu gabalu, neradot nekādas aizdomas."

„Nenovērtējiet par zemu šo pāri! Tā būtu kļūda. Ja viņu mērķis ir Lielbritānija, viņi jūsu tautiešiem varētu radīt lielu apdraudējumu." Bēdīgs smaids. „Tas nodarītu lielu ļaunumu mūsu ar lielām pūlēm izcīnītajai *détente,* ja pārītis krievu maniaku vēlētos nogalināt Viņa Majestātes nevainīgos ļaudis."

„Jums vajadzētu brīdināt attiecīgās iestādes," teica Vils. Cerkašins viņam aiz muguras noklepojās. Viņš sacīja: „Vēstnieks šo jautājumu gribētu atrisināt bez lieka trokšņa."

Vils teica: „Baidos, ka es te nekā nevaru palīdzēt."

„Protams, protams, mans draugs!" Fedotovs novicināja rokas. „Mēs jums nekad neprasītu nostādīt sevi vai kādu citu bīstamā situācijā. Taču, ja gadījumā kaut ko uzzināt?"

Vils noskurinājās. „Es domāju, ka nekas slikts nenotiks, ja padošu to tālāk. Tas pārītis, vai tas tiešām ir bīstams?"

Jā."

„Es gan būtu pēdējais Lielbritānijā, kas kaut ko varētu uzzināt,

bet, ja tādēļ jums ir saldāks miegs, turēšu acis un ausis vaļā."

„Tas arī ir viss, ko mēs prasām."

Vils uzpūta savam anotētajam pasākumu grafikam. Apmierināts, ka tinte jau nožuvusi, viņš to trīskārši salocīja un ielika kabatā, kurā glabāja savu pildspalvu. Viņš uzlika uz ceļiem rokas. „Tad nu, ja tas ir viss?"

Viņi atgriezās augšstāvā. Sarīkojumu zālē Gvendolīna — atkal iestrēgusi Violas sabiedrībā — savilkusi seju savādā grimasē, vēroja visus trīs vīriešus. Piecpadsmit laulībā pavadītajos gados viņš nekad nebija redzējis šādu sejas izteiksmi. Vils viņai uzsmaidīja. Viņš cerēja, ka viņam tas izdevās pārliecinoši un ka viņa nemanīja vainas apziņu, kas šo pārliecību grāva.

Par ko viņai bija aizdomas? Viņa bija pelnījusi patiesību un krietni vairāk.

Drīz, viņš sev apsolīja. *Viņa to uzzinās drīz.*

3

1963. gada 13. maijs Vestminstera, Londona, Anglija

Lietus ūdens tecēja lejā pa rūtainajiem Morgana, Kevano un Kinestona, tiesību aktu juriskonsultu, logiem. Pirms tam tajā dienā lietus jau bija pilējis pa bankas logiem, kurā Klauss ar māsu vienojās par skaidrās naudas pārskaitījumu. Naudas, ko viņi bija nozaguši no vairākiem avīžu kioskiem un mazajiem tirgotājiem. Zādzības izlādēja vēl vienu akumulatoru.

Klauss izvēlējās vērot lietus lāses, kamēr Grēta ar juriskonsultu visu nokārtoja. Viņa tam pasniedza aploksni, bet savādi bija tas, ka aploksne nebija adresēta Reinhardam. Tā bija otrā no divām Grētas uzrakstītajām vēstulēm. Vakar viņa izzagās no Reinharda dzīvokļa, kamēr viņš vēl bija apmulsis, un nosūtīja vēstuli, kas *bija* adresēta viņam.

Vīrietis, ko Grēta bija tikko nolīgusi, valkāja brūnus bikšturus ar punktētām, zilām līnijām, sniegbaltu kreklu un sarkanu tauriņu. Viņš noņēma pildspalvas uzgali un no atvilktnes izņēma iespiedveidlapu ar ūdenszīmi. Pildspalva, gatava rakstīt, uzkavējās virs tīrās papīra lapas, viņš pacēla skatienu un jautāja: „Un kad mums jūsu vārdā nosūtīt šo?"

„Četrpadsmitajā maijā," Grēta teica.

Juriskonsults samirkšķināja acis. Pēc sekundes: „Rīt?"

Grēta uzlika roku uz Klausa krēsla roku balsta: „Mēs abi ar brāli rīt būsim aizņemti." Tad paliecās uz priekšu, it kā iekļautu viņu savā uzticības lokā. „Ģimenes darīšanas."

Klausam bija vienalga, ko viņa saka. Drīz viņš tāpat uzzinās, ko tas nozīmē. Māsas mahinācijas vairs nerosināja viņā ziņkārību. Vienīgi apnicīgas bailes.

„Ak, saprotu!" teica juriskonsults. Skaidrs, ka nesaprata. Taču viņam tas nebija nepieciešams. Uz tukšās lapas viņš uzrakstīja nosūtīšanas datumu, Grēta to apstiprināja, tad juriskonsults lapu pasniedza Grētai un Klausam (viņa parakstījās kā Grēta fon Vestarpa, viņš sekoja māsas piemēram), piesprauda lapu pie aploksnes un pasauca sekretāri, lai tā paņemtu sūtījumu.

Lejā uz ielas automašīnu satiksme šņāca un šļakstīja lietus ūdeni. No Klausa skatupunkta gājēji uz ietvēm izskatījās kā melnu lietussargu jūra, katrs no tiem soļoja savā ritmā un virzienā. Klauss šur tur pūlī manīja atšķirīgos, kad šajā melnuma jūrā uzzibsnīja kāda cita krāsa vai pat svītrains audums.

Lielākoties gājēji šajā Londonas daļā bija uzņēmēji un valdības darbinieki, kuri, rokās nesdami portfeļus un lietussargus, izskatījās kā uzvalkos ģērbies triecienkaraspēks, gatavots finanšu kariem. Tie ar krāsainajiem lietussargiem bija citādāki. Viens no tiem sevišķi

piesaistīja Klausa skatienu, laima zaļš ar oranžiem plankumiem. Ik pa laikam viņš uz īsu mirkli varēja saskatīt lietussarga nesēju. Viņa bija jaunāka par viņu, daudz jaunāka, sarkanā bezpiedurkņu kleitā līdz celim. Viņas galošas sitās pret viņas pēdām. Pūlī bija arī citas krāsas, bet tās tik ļoti nepiesaistīja viņa uzmanību.

Klauss prātoja, kā būtu bijis justies tik bezrūpīgam tanī vecumā. Vai drīzāk bezmērķīgam? Vai viņš tāpēc bija labāks cilvēks, ka viņam vienmēr tika noteikts mērķis?

„Esmu ļoti gandarīta," smaidot teica Grēta. Šī bija maska, ko viņa uzlika, kad gribēja kādu apburt. Viņa piecēlās. Tāpat arī abi vīrieši.

Juriskonsults pasniedza roku. Klauss to paspieda. Tad šis vīrietis satvēra Grētas roku, un ne pirmo reizi vien viņa skatiens pārslīdēja Grētas matos iepītajiem vadiem.

It kā paskaidrojot, Klauss sacīja: „Koncentrācijas nometnes."

Lielākoties briti neko daudz nezināja par nometnēm, ko pirmskara laikā bija uzbūvējuši vācieši. Padomieši bija secinājuši, ka šīs nometnes varētu noderēt arī viņiem. Tāpēc arī iekarotāji nekad nebija uzskatījuši par vajadzīgu sabiedrību iepazīstināt ar šīm nežēlībām.

Klīda vien baumas. Ilgus gadus līdz pat šai dienai neviens nezināja, kāda Eiropā bija patiesā situācija, taču visi bija dzirdējuši baumas. Klauss zināja, ka smalka atsauce uz tādām lietām bija pietiekama, lai cilvēki paši iztēlotos, kā tas nācies, ka Grētai vai viņam galvā bija vadi. Tas cilvēkos izsauca pat līdzjūtību.

Klauss gaidīja, ka otra vīrieša seja piesarks no neizbēgamās neērtības sajūtas. Tad, lai lieki viņu nemulsinātu, Klauss sacīja: „Paldies, ka veltījāt mums laiku!"

Ejot ārā, Klauss no statīva foajē nozaga lietussargu. Viņš to iedeva Grētai, kad viņi bija pievienojušies gājēju pūlim uz ietves. Sieviete sarkanajā kleitā jau sen bija prom. Viņš nevilšus nopūtās, negaidīti piepildīdams sevi ar ilgpilnām skumjām.

Viņš sekoja soļu satiksmes plūsmai. Viņa domas bija juceklīgas. Nesakārtotas. Viņi jau bija šķērsojuši vairākas ielas, vairākkārt nogriezušies, līdz viņš beidzot aptvēra, ka viņam nebija nekāda galamērķa. Grēta visu šo laiku nebija pateikusi ne vārda.

Viņš Grētai gribēja kaut ko jautāt, taču savaldījās. Viņi visu dienu bija skraidījuši, pildot viņas uzdoto, rīkojušies saskaņā ar viņas nolūkiem. Klauss nolēma vēl dažas minūtes palikt bezmērķīgs. Dīkstāves laiks viņam bija kaut kas nepieredzēts. Tas bija vilinošs.

Viņi pagāja garām lielākam parkam nekā tam, ko pirms dažām dienām Klauss bija redzējis, sēžot taksometrā. „Aizejam uz turieni!" viņš teica, negaidot viņas piekrišanu.

Lietus dēļ parkā gandrīz neviena nebija. Parks bija teju tikai viņu abu rīcībā. Klauss sev atgādināja, ka šodien ir pirmdiena. Viņš iztēlojās, kā tas būtu, ja viņam būtu darbs, atbildība, kas neaizņemtu

katras dienas katru minūti. Viņš mēģināja labāk iztēloties veikalnieka dzīvi nekā pētījuma subjekta, karavīra, slepenā ieroča vai ieslodzītā dzīvi. *Ko dara veikalnieks, kad nestrādā veikalā? Kas ir veikalnieks, kad viņš nestrādā pie veikala lietām?*

Kas es esmu?

Šīferpelēki grants pastaigu celiņi līkumoja gar košiem ozoliem un zālienu. Ap mazu ezeriņu bija sastādīti vīģeskoki. Klauss pēc nejaušības principa izvēlējas celiņu. Tikai lai uzzinātu, kurp tas ved. Tad citu un vēl citu.

Viņi pagāja garām stendam, kur reklamēja siltus, sālītus, nelobītus zemesriekstus. Klauss nopirka vienu paciņu, lai gan nebija īsti izsalcis. Viņi atrada soliņu, ko zīdkoka tumšie zari sargāja no lietus, kas jau bija sācis pierimt. Klauss cienāja māsu ar zemesriekstiem. Klusajā parkā papīra turzas atplēšana skanēja savādi skaļi. Tāpat arī čauliņu krakšķēšana un Grētas košļāšana.

Zemesrieksti bija silti, gandrīz karsti. Pēc pastaigas vēsajā lietū Klausam tie garšoja lieliski. Klausa pirksti nosmērējās ar sāli no čauliņām. Gardi.

Parādes laukumā pie parka kavalērijas vīru pulks trenējās stāties ierindā. Klauss no pirkstiem nolaizīja sāli, klausīdamies siksnu žvadzēšanā, nagu plīkšķēšanā un pulka komandiera rejās, kad tas izkliedza komandas. Svinīgā pulka dalībniekiem galvās bija spīdīgas ķiveres ar melnām spalvām. Spalviņas bija samirkušas lietū.

Klauss ļāva māsai apēst atlikušos riekstus. Viņu nelika mierā dīvainas emocijas. Grēta joprojām kala savus plānus, joprojām visu darīja, vadīdamās pēc savām slepenajām vēlmēm. Tur nekas nebija mainījies. Taču tagad viņa atradās jau soļa attālumā no sava mērķa; to viņš zināja droši. Turklāt viņi bija Anglijā un brīvi. Tas bija kaut kas nebijis.

Viņš nosprieda, ka šī jaunā sajūta bija apmierinātība. Sajūta, ka visas kaujas beigušās, nastas noliktas. Sajūta, ka beidzot, *beidzot* viņš drīkst atslābināties. Gan fiziski, gan garīgi viņš tagad drīkst noņemt roku no pulsa. Viņš neko tādu nebija jutis kopš tā laika, pirms viņš bija sācis šaubīties par *Reichsbehorde.* Klausā šaubas radās, kad pēc doktora fon Vestarpa pavēles viņam bija jāuzrauga krāšņu būvniecība, kas bija paredzētas neveiksmīgo pētījumu subjektu sadedzināšanai.

„Mums būtu jāpadomā par mājvietas atrašanu," viņš sacīja. Četras naktis pavadot Reinharda miteklī, viņš bija juties saspiesti, neērti un neveikli. Klauss nevarēja izgulēties, jo Reinhards naktī ložņāja kā kaķis, gaidīdams, kad viņi iemigs, lai varētu nozagt akumulatorus.

Grēta sacīja: „Tas nav nepieciešams. Tas būs vienkārši."

„Tu to vien saki. Kāpēc tas būs vienkārši?"

„Jo," viņa sacīja, norādīdama pāri parādes laukumam, „mēs brīvprātīgi padosimies."

Mēs abi ar brāli rīt būsim aizņemti.

Klauss aptvēra, ka vienreiz jau ir bijis šajā parkā. Viņš, vilkdams Grētu, iespējams, bija aizdrāzies garām šim pašam zīdkokam. Tas notika ļoti tumšā naktī, jo bija karš un Lielbritānija visā valsts mērogā bija sevi aptumšojusi. Un tas nozīmēja, ka ēka aiz parādes laukuma bija vecā Admiralitāte.

*

Kā jau vienmēr Grētai pēc vārda kabatā nebija jāmeklē. Viņa lieliski zināja, kā apvārdot Klausu. Viņš vienlīdz stipri gan pretojās, gan padevās viņas manipulācijām.

Grēta, mēs beidzot esam brīvi! Es gribu, lai tā paliek.

Mēs nekad neesam bijuši brīvi.

Kādēļ tad mēs izbēgām ?

Jo mums vajadzēja būt šeit. Tagad.

Kāpēc tagad?

Nav nekā cita kā tikai „tagad".

Mēs būtu varējuši aizbēgt kara beigās. Kāpēc man tik daudzi gadi bija jāiztur Arzamasā?

Šis viss, šis „tagad" nebūtu noticis nekā citādi.

Kāpēc man jāseko tev pa pēdām?

Jo man vajadzīga tava palīdzība.

Kāpēc?

Šie ir bīstami laiki, brāl'! Bez tevis viss zudīs. Ja man nepievienosies, mēs abi tiksim pakļauti visaptverošam un šausmīgam liktenim.

Šī nebija pirmā reize, kad viņa pieminēja likteni. Šis vārds jau agrāk bija nācis pār viņas lūpām, kaut gan viņš vairs neatcerējās ne vietu, ne laiku. Pirms ilga laika. To nu gan viņš zināja.

Viņa neapelēja pie brāļa mīlestības. Jo Grēta zināja un arī Klauss saprata, ka tāds mēģinājums būtu izgāzies. Šī aka bija saindēta, ūdens tajā bija sārmains. Tā vietā viņa apelēja pie viņa pašsaglabāšanās instinkta. Viņa tam bija sniegusi sīku kumosu patiesi brīva cilvēka dzīves. Abi zināja, ka viņš izturēs to, kas uz īsu brīdi būs jāiztur, lai turpmāko dzīvi būtu brīvs.

Ļoti labi, Klauss domāja. *Izmantosim viens otru!*

Viņi gāja prom pa gatvi, atstājot Bekingemas pili aiz muguras, izgāja caur Admiralitātes arku un pagriezās taisnā ceļā uz Vaitholu. Viņi apstājās pie dekoratīvām marmora restēm, aiz kurām atradās juceklis, ko briti devēja par neoklasicisma stila arhitektūru.

Vecā Admiralitāte vairs neizskatījās tāda, kāda tā bija palikusi Klausam atmiņā. Pirms kara katru ieeju balstīja smilšu maisu krāvumi un aiz katra loga bija pakārti aptumšošanas aizkari. Nu to vairs nebija, taču sargi bija palikuši.

Toreiz viņš iekļuva ēkā, jo bija izskatījies līdzīgs sargiem; viņam mugurā bija Karaliskās flotes kapteiņleitnanta formas tērps. Taču Grē-

tas mistiskajā *tagad* ne Klausam, ne Grētai nebija šāda maskēšanās tērpa.

Klauss pārbaudīja sava akumulatora enerģijas mērierīci. No astoņiem akumulatoriem, ko viņi bija paņēmuši līdzi no Arzamasas-16, viņiem bija atlikuši vien divi. Viņa prātā lidinājās domas par Reinhardu, pazemīgo Miskastnieku.

Grēta ielika savu mazo plaukstu viņējā. Viņas āda bija silta, gandrīz dedzinoša salīdzinājumā ar viņa plaukstu, kas droši vien likās ledaina. „Gatavs, brāl'?"

»Nē."

Viņa saspieda viņa plaukstu. Klauss dziļi ievilka elpu. Tāpat arī Grēta. Viņi kā spoki izgāja caur dekoratīvajām restēm, kliedzošam sargkareivim, Admiralitātes ēkas sienai un dažiem sargiem, kurus bija izsaukusi sargkareivja saceltā trauksme.

Kad viņus apstāja uztraukti vīri un viņu virzienā vērsa pie sāniem nēsājamos ieročus, Grēta vēlreiz paspieda Klausa plaukstu. Viņš izslēdza *Willenskräfte* un materializēja viņus abus, lai Grēta varētu runāt. Taču viņš nelaida viņu vaļā. Vēl ne.

Grēta uzrunāja acis iepletušos sagūstītājus. „Mēs esam nabaga politieslodzītie, kas nesen aizbēguši no Padomju Savienības. Mēs meklējam patvērumu."

Trīs no vīriešiem pagāja malā, lai apspriestos. Tie spraigi sačukstējās. Klauss viņus nevarēja sadzirdēt, taču, ņemot vērā viņu reakciju, bija skaidrs, ka tiem nebija ne jausmas, ko iesākt.

Divi no vīriešiem aizgāja. Viens aizskrēja prom pa gaiteni, bet otrs uzskrēja augšā pa kāpnēm un pazuda skatienam. Trešais atgriezās pie pārējiem sagūstītajiem, lai uzturētu ilūziju, ka iebrucēji šajā situācijā ir bezpalīdzīgi un mazākumā.

Klauss vāciski čukstēja: „Ko tagad?"

„Tagad mēs gaidīsim, kad ziņas par mūsu ierašanos būs nonākušas īstajās ausīs," Grēta atbildēja. „Vīri, ko mēs meklējam, uzrauga burvjus. Vai atceries burvjus?"

Klauss nodrebēja, atcerēdamies to ļaunprātīgi nikno un ledaino ziemu. Viņš atcerējās, kā no zila gaisa uzradās britu desanta vienības un kā tieši tikpat vienkārši izgaisa daži izdzīvojušie. Viņš atcerējās arī ziņojumus par iebrukuma floti, ko bija aprijusi migla Lamanša jūras šaurumā.

„Hei!" uzsauca pirmais sargs, vīrietis, caur kuru viņi bija izgājuši. Viņa balss trīcēja aiz šausmām un uztraukuma. Tagad, kad Klauss stāvēja mierīgs, viņš apskatīja sargu tuvāk un redzēja, ka tas bija vismaz divdesmit gadus jaunāks par viņu. Klausam bija grūti noticēt, ka pats reiz bijis tādā vecumā, turklāt jau karavīrs. Puisis nokremšļojās, taču nodevīgajā balsī joprojām bija jūtams apjukums: „Nekādu sarunu. Vai arī runājiet angliski! Bet labāk nemaz."

Viņi gaidīja. Klausam sāpēja pēda. Kad viņš pieveda Grētu pie soliņa apsēsties, viņu sagūstītāji izvirda bezspēcīgos trauksmes un nosodījuma kliedzienos. Vīri nomierinājās, kolīdz manīja, ka pārītis negrasījās mukt.

Grēta atlaida Klausa roku. Viņa teica angliski: „Tagad vari atslābt. Viņi nešaus."

Caur foajē nāca jūras spēku virsnieki un uzvalkos tērpti civiliedzīvotāji. Skats uz abiem iebrucējiem un bruņotajiem sargiem, kas bija sastājušies ap viņiem, radīja pārsteigtus skatienus un vairākiem lika saraukt pieri.

Klauss izpētīja apkārtējo telpu. Vecās Admiralitātes interjers nebija mainījies, izņemot nebūtiskus sīkumus. Tas joprojām bija tas pats šauro koridoru apakšzemes labirints ar koka paneļiem apšūtām nišām un pusapslēptām ieejām, ar ko šeit bija sastapies, kad ieradās pēc Grētas.

Pie viņiem piegāja viens no sargiem. „Paklau! Es saprotu, ka tas ir mulsinoši, bet, ja uz šejieni esat nākuši ar mērķi iegūt bēgļa statusu vai lūgt patvērumu, šī ir sasodīti liela kļūda. Šeit ir Admiralitāte. Mēs nenodarbojamies ar tādiem jautājumiem."

Grēta teica: „Mēs pagaidīsim. Paldies!"

Strauju soļu klaudzēšana uz parketa ziņoja, ka viņiem kāds tuvojas. Sarga sejā bija manāms atvieglojums, kad viņiem pievienojās kāds slaids puisis tumši pelēkā uzvalkā. Klauss, kam bija saprotami militāristu paradumi, nolasīja, ka visa atbildība par viņiem tagad pārgājusi uz šī vīra pleciem.

Ieraugot Klausu un Grētu, jaunpienācēja brūnās acis iepletās gandrīz tā, it kā viņš tos atpazītu. Viņš pagriezās pret vienu no sargiem: „Paķer lentes rulli, labi?"

„Ser?"

„Līmlenti. Derēs jebkāda."

Pēc tam jaunpienācējs pasauca malā kādu citu, kas sargāja iebrucējus. Viņi apmainījās ar pāris teikumiem, un tad šis sargs kopā ar vienu no kolēģiem aizdrāzās citā uzdevumā.

Tikko atnākušais piegāja pie soliņa. Abus aplūkoja, veltot īpašu uzmanību viņu galvām, kakliem un vadiem Grētas bizēs. Lai arī kas bija šis vīrs, viņš pārzināja vecās *Reichsbehorde* tehnoloģijas mehāniku, jo viņš sacīja: „Man būs nepieciešams, lai jūs atvienotu akumulatorus." Viņš norādīja Grētai: „Redzu, ka tie aizbāzti aiz jūsu apģērba. Vai jums būs vajadzīgs aizslietnis?"

Viņas acīs dzirkstīja jautrība. Viņa papurināja galvu, pēc tam viegli pamāja Klausam. Viņš atpogāja kreklu un pasniedzās aiz tā. Vienlaikus Grēta aiz sava apģērba sataustīja akumulatora četrpunktu drošības jostas aizkritņa slēdzeni. Klauss atklikšķināja savējo, brīdi vēlāk noklikšķēja arī Grētas slēdzene.

„Un tagad, ja jūs būtu tik laipni, izvelciet ārā caur apģērbu vadu brīvos galus! Lai tie karājas tā, ka es tos redzu.”

Abi pakļāvās pavēlei. Grēta jau atkal ar zināmu jautrību. Sargi, katrs vairāk vai mazāk satraukts, to vēroja, un viņu sejās izpaudās arvien lielāks riebums, aptverot, ka vadi bija ķirurģiski implantēti.

Atgriezās pirmais sargs, nesdams melnu, spīdīgu līmlenti. Vīrietis tumši pelēkajā uzvalkā noplēsa divas garas strēmeles, vienu iedeva Klausam, bet otru — Grētai.

„Aptiniet to ap savienotājiem! Lūdzu, cieši!”

Viņi paklausīja. Kad Klauss bija beidzis, savienotājs viņa vadu galā izskatījās kā pilnīgi melns līmlentes bumbulis. Pēc lentes tīšanas viņa pirksti palika lipīgi.

„Lieliski! Paldies, ka izdabājat man!” teica šis kungs. Uzsmaidot bija redzams, ka viens viņa priekšējais zobs bija tumšākā toni nekā pārējie. „Tam būtu jāturas, kamēr mēs jūs nogādāsim kādā vietā, kur jūs varēsiet pavisam noņemt četrpunktu drošības jostas tā, lai nevajadzētu publiski izģērbties.” Viņš pagriezās ar skatu uz sargiem, kas kustējās pa apli neziņā, ko iesākt. „No šī brīža par viņiem parūpēšos es. Jūs,” viņš sacīja, norādīdams uz vienu no sargiem, „palieciet ar mani! Pārējie atgriezieties pie savu pienākumu pildīšanas!”

Viņi aizveda Klausu un Grētu līdz gaiteņa galam, tad stāvu augstāk un atkal veda pa kādu gaiteni, visbeidzot ieveda kādā telpā, kas izskatījās kā privāts kabinets. Pie sienām, kas apšūtas ar ozolkoka paneļiem, karājās antīkas kartes. Aiz plata rakstāmgalda caur loga rūtīm bija redzama saule, aizslēpusies aiz mākoņa, tā rietēja virs parka, kur Klauss bija baudījis siltos riekstiņus. Klauss ievilka plaušās stipru, saldu cigāra aromātu.

Sargs palika stāvot gaitenī; vīrietis pelēkajā uzvalkā aiz viņiem aizvēra durvis. Viņš pamāja Klausam un Grētai, lai tie ieņem vietas krēslos, kas stāvēja pretim viņa rakstāmgaldam. Viņi paklausīja.

Klausam par pārsteigumu viņu namatēvs neapsēdās krēslā pie rakstāmgalda. Joprojām stāvēdams, viņš tiem teica: „Mans vārds ir Semjuels Petiks. Taču tas vīrs, mans priekšnieks, ar kuru jūs no sirds vēlaties runāt, pašlaik nav uz vietas. Esmu aizsūtījis šoferi pēc Pembruka kunga. Viņš drīz ieradīsies.”

„Tikmēr jūs varbūt varētu sākt ar to, kāpēc esat šeit ieradušies.” *Grēta, kāpēc mēs* esam *šeit ieradušies*?

Taču viņa vien atbildēja: „Mēs pagaidīsim. Paldies!”

Klauss atkal sajutās dusmīgs un noguris. Viņš bija gatavs nostāties svešinieka pusē Grētas izvairīšanās dēļ.

Petiks kodīja savu lūpu. Viņš teica: „Jūs esat brālis un māsa, vai ne? Tas spoks un gaišreģe. Ja nekļūdos, jūs jau agrāk šeit esat bijuši un tagad esat atgriezušies sveiki un veseli pēc visiem šiem gadiem.

Diez kāpēc?"

Ak! Petiks viņus lejā *bija* atpazinis. Klauss prātoja kādā veidā. Pēc tam viņi klusējot gaidīja. Rietošā saule nogrima zem mākoņu segas, piepildot kabinetu ar dažām saulesgaismas minūtēm, lidz pazuda aiz mājām. Parkā iedegās laternas. Petiks ieslēdza galda lampu.

Klauss pārlika roku pār krēsla atzveltni, kad kabinetā ienāca kāds vīrietis smokingā. Viņš bija mazliet īsāks nekā Petiks, viņam bija gara, šaura seja un augstas uzacis. Viņa sejas izteiksme izskatījās kā sasalusi pastāvīgā izbrīnā. Viņa pieri sedza biezi, viļņaini, kastaņbrūni mati.

Vīrietis smokingā uzrunāja Petiku: „Nu?"

Pamatojoties uz to, kā Petiks pret viņu izturējās, Klauss nosprieda, ka tikko atnākušais ir Pembruks. „Viņi ienāca caur loga marmora rotājumu Vaitholas pusē. Aptuveni pirms stundas."

„Tam jābūt kaut kam svarīgākam, Sem, ja bija jāsūta man pakaļ bruņoti vīri! Kas ne jau nu nejauši izraisīja diezgan lielu apjukumu." „Ser, jūs nesaprotat!" Petiks aplaizīja lūpas. Viņš uzmeta mirklīgu skatienu brālim un māsai. Viņa acis atgriezās pie Pembruka, un, kad viņš runāja, viņš katru vārdu izrunāja skaidri. „Viņi ienāca... *caur*... loga marmora rotājumu. Un sienu. Un caur vairākiem sargiem." Pembruks atkal paskatījās uz brāli un māsu nu jau piesardzīgāk, vairs ne ar to paviršo skatienu, ko tiem bija veltījis, ienākot kabinetā. Viņa vija pirkstu caur saviem oniksa melnajiem matiem, kuros vietām bija sudrabaini pavedieni, un izlikās, ka nemaz nemana, kā viņš uz tiem skatās. Starp Pembruka acīm saraucās dziļa rieva. Tā kļuva arvien dziļāka, kad viņš apgāja ap galdu un ieraudzīja, ka pār viņu pleciem karājas atvienoti vadi. Varbūt pat viņa sejā pavīdēja trauksme vai pārsteigums, bet to nebija iespējams manīt.

„Vai viņi ir -?"

„Es domāju, ka, jā, ser!"

Pembruks apsēdās krēslā aiz rakstāmgalda. Viņš savija kopā pirkstus, nolika rokas sev priekšā un teica: „Es esmu Leslijs Pembruks.

Kā noprotu, jūs mani gaidījāt. Es gribētu zināt, kāpēc jūs šeit esat ieradušies un kāpēc tik ļoti vēlaties ar mums runāt."

Klauss paskatījās uz Grētu. Arī viņš to gribēja zināt.

Grēta skatījās šurpu turpu uz Pembruku pie rakstāmgalda un Petiku, kas stāvēja tuvāk pie loga. Viņa no blūzes izvilka izplēstu avīzes lapu. Viņa to pārslidināja pār galdu Pembrukam. Klauss ievēroja, ka viņa bija apvilkusi riņķi mazam rakstiņam, divām īsām rindkopām ar nosaukumu „GLAUKESTERŠĪRAS UGUNSGRĒKU IZRAISĪJIS LUKTURIS".

„Džentlmeņi, jums ir problēma!" viņa teica.

Pembruks uzmeta acis avīzes lapai, tad viņai. „Kāda problēma?" Viņa papurināja galvu. „Brīdinājums ir par brīvu. Taču nepatikšanu izklāsts nebūs gan. Mēs jums pastāstīsim visu, ko zinām..." Viņa

piekala skatienu Pembrukam, ar īpašu uzsvaru sakot: „Es pastāstīšu, ko *es* zinu pēc tam, kad būsiet atveduši Reiboldu Māršu."

Iejaucās Petiks: „Ko?"

„Reiboldu Māršu. Viņš šeit kādreiz strādāja."

Pembruks sarauca uzacis. „Mēs zinām, kas ir Māršs."

„Tad jums nebūs problēmu viņu atrast, vai ne?"

1963. gada 13. maijs Naitsbridža, Londona, Anglija

Kā allaž, pirms Vils vēl bija paguvis nokāpt apakšstāvā, Gvendolīna jau bija piecēlusies un uzsākusi dienas gaitas, vai kā minimums beigusi brokastot. Arī tad, ja ārā nebūtu plosījušies bībeliskie plūdi, viņa būtu piecēlusies pirms viņa.

„Labrīt, mīļā!" Noskūpstot Gvendolīnas pieri, viņš sajuta no viņas mīksti vārītās olas tukšās čaumalas gaisā paceļamies piparu aromātu. Garšvielu smarža sajaucās gana tīkamā jūklī ar viņas šampūna lavandu aromātu.

Viņš apsēdās blakus Gvendolīnai savā vietā pie apaļā, inkrus-tētā galda, kas kalpoja kā viņu ēdamzāle. īstā ēdamistabā būtu stāvējis garš galds, pie kura varētu sasēsties dučiem viesu. Vils deva priekšroku sarunāties ar sievu, neizmantojot signalizēšanu ar karodziņiem. Viņu gaume bija ievērojami pieticīgāka nekā viņu līdzgaitniekiem. Viņi pēc vajadzības nomainīja pieticīgos galdus pret greznākiem, nevajadzīgos noglabājot noliktavas telpā.

„Tu vakar diezgan agri pamodies." Viņš ieturēja pauzi, nogaidīdams, kad pērkons beigs dārdēt. „Es vakar visu dienu tevi mājās ne redzēju, ne dzirdēju."

„Tu vakar diezgan ilgi biji nomodā," teica Gvendolīna. Viņa salocīja avīzi, ko bija lasījusi, un nolika to maliņā. Pēc tam viņa Viļam padeva groziņu ar grauzdiņiem.

Smērējot ar karoti uz remdenā grauzdiņa citronu biezpienu, Vils teica: „Vēstnieka mazais, saviesīgais vakars bija ilgāks, nekā es būtu vēlējies."

Viņa skumīgi iesmējās. „Es esmu tā, kuru visu vakaru tava brāļa briesmīgā sieva bija iespiedusi stūrī." Vēl viens pērkona dārds aprija šķīvīša notinkšķēšanu un lika viņai nolikt vietā tējas tasi. Viņa norādīja aiz loga, kur lietus brāzmas sitās pret erkeru. „Vai zini, ko mēs apspriedām? Logu vērtnes. Visu vakaru."

Vils pacēla tējkannu. „Esmu pārliecināts, ka tu biji uzdevumu augstumos."

Viņa iedunkāja viņam ar elkoni, taču viegli, ne tik stipri, lai izlietu tēju. „Tu biji diezgan nerunīgs. Kāpēc Fedotovam vajadzēja ar tevi tik steidzami runāt?"

Viņu pavāre, Tūmres kundze, vecākā meita vienai no viņa vectēva kalponēm, vienai no tām, kas Viļu bija uzaudzinājušas, atnesa šķīvīti ar olām, pupiņām un tomātu. Viņa to nolika Viļa priekšā, viņš tai

pateicīgi pamāja ar galvu.

„Es biju sastādījis ministra Kalugina vizītes grafiku. Mums tas bija jāsaskaņo." Vils nokoda gabaliņu grauzdiņa un saldo biezpienu noskaloja ar malciņu stipras tējas. Tā bija pietiekami ilgi ievilkusies: sīva, bet baudāma.

Gvendolīna sarauca pieri. „Tas arī viss?"

Viņas šaubas sāpīgi palielināja viņa vainas apziņu. „Jā. Kāpēc jautā? Vai kaut kas nav kārtībā?"

„Man nepatīk, ka tu divatā runājies ar Cerkašinu. Man viņš šķiet ļoti nepatīkams cilvēks."

Vils iesmējās. „No sākuma nabaga Viola, tagad Cerkašins. Mana dārgā, ja nebūsi uzmanīga, es sākšu domāt, ka tev neviens nepatīk." Viņš to bija domājis kā joku, taču viņa to tā neuztvēra.

„Tu zini, viņš ir no VDK."

Viļam pieres vidū pie pašas matu līnijas iekņudējās sviedru lāse. Viņš iekodās tomātā, cerēdams, ka varēs apslēpt savu nemieru. *Drīz,* viņš sev solīja. *Es tev drīz izstāstīšu, mīļā!* Gvendolīna saprastu, ja viņš visu rūpīgi izstāstītu. Vai tad ne?

„Cerkašins? Man šķiet, ka tu reaģē nedaudz saasināti. Ne visi kultūras atašeji ir VDK aģenti."

„Tas īstenībā garantē, ka viņš ir viens no viņiem. Vai pamanīji, cik ātri viņš steidzās caur istabu, pamanījis, ka ar mums runā vēstnieks? Man šķiet, ka savā steigā viņš ar elkoņiem gandrīz trāpīja lēdijai Spenserei." Viņa sapurināja galvu. „Viņš ir briesmīgs cilvēks. Esi uzmanīgs ar viņu!"

„Dodu tev savu godavārdu," Vils sacīja. Taču viņš nespēja sevi piespiest melot tik ļoti savai mīļotajai un glābējai. Ne pēc tā visa, ko Gvendolīna viņa labā bija darījusi. Tāpēc viņš godīgi teica: „Es izvairīšos no viņa, cik vien tas būs iespējams."

Viņa nepalaida garām mājienu, ka Vils vēlējās izbeigt šo tēmu, tāpēc viņas lūpas savilkās nosodījumā.

Lietus gluži kā ar pirkstu galiem bungoja pa palodzēm. Vils pacēla avīzi. „Vai ir kaut kas interesants?" viņš jautāja.

Gvendolīna savam šķīvim pievilka tuvāk burku ar citronu biezpienu. Izklausīdamās garlaikota, viņa sacīja: „Prezidents Amerikas dienvidos ir pasludinājis kara stāvokli. Jau atkal." Viņa ar karoti uzlika biezpienu uz pēdējā grauzdiņa. „No fon Brauna kosmonautiem, kopš tie atgriezušies kosmosa stacijā, nav ne ziņas, ne miņas. Čeltenhe-mas FK sakāvis Herefordas „United" trīs pret viens." Ārā kā balta, tāla gaisma nozibēja zibens. Reizē ar pērkona atbalsojošajiem dārdiem viņa piebilda: „Un šodienas laika prognoze ziņo par lietu."

„Noteikti pabrīdināšu Obriju."

„Jā, dari tā!"

Pēc brokastīm Vils paņēma portfeli, noskūpstīja sievu uz deguna

un šoferim deva norādījumus aizvest viņu uz darbu. Jau pēc trīsdesmit minūtēm viņš kāpa ārā no *Bentley* un drāzās augšup pa kāpnēm caur karaļa Džordža laika arhitektūras stilā celtas biroju ēkas foajē. Vds apstājas vestibilā, lai noņemtu no galvas katliņu un nopurinātu lietussargu.

Ziemeļatlantijas Kultūru apmaiņas fonds atradās ceturtajā stāvā. Reģistratūras telpā atvērās lifts. Tā grīda bija klāta ar sarkanbrūnu paklāju, sienas nošūtas ar riekstkoka paneļiem, to rotāja matēti alumīnija akcenti, un virs galvas — pilnīgi nevainojams, luminiscē-jošs apgaismojums. Aiz uzņemšanas galdiņa sēdēja viņa sekretāre Endžela, brunete ar bišu stropam līdzīgu frizūru, un sacīja: „Labrīt, lord Viljam!"

Viņa uzstājīgi lietoja viņa goda titulu. Savukārt viņš tiecās pēc skandalozas atkāpšanās no priekšrakstiem.

„Brīt', Endžij!" Vils stūrī uz pakaramā uzkarināja katliņu un mēteli. „Ziņas?"

„Vairākas. Diezgan rosīgs dienas sākums, ser!" Vila gados jaunā sekretāre šķirstīja ziņu pierakstus. „Zvanīja Viņa Žēlastības asistents un pieprasīja ministra Kalugina vizītes galīgo grafiku." Viņa pāršķīra lapu. „Zvanīja viens no vēstnieka Fedotova darbiniekiem. Viņi atraduši dāmu cimdus pēc sanāksmes pirms divām dienām. Vai tie varētu būt jūsu sievas?" Pāršķīra...

Kamēr Endžela runāja, Vils lūkojās ārā pa logu. Viņš pētīja pretējās mājas logus, kā tās logos bija sakārtotas žalūzijas, un piemiedza acis. Viņš palaida gar ausīm pārējos ziņojumus, vērojot laika apstākļus. Tādai slepenai sanāksmei, viņš prātoja, šāds laiks bija vislabākais. Taču viņš labprātāk paliktu iekšā. Gāza kā no spaiņiem. Varbūt tas bija atbilstošs sods par Gvendolīnas brīdinājumu neievērošanu.

„Ser?"

Viņš sapurināja galvu, izmetot no tās visas šīs domas. „Atvainojos. Ko jūs teicāt?"

„Vai man cimdu sakarā piezvanīt vēstniecībai?"

„Ak...! Jā, lūdzu! Pateicieties viņiem manā vietā, bet dariet tiem zināmu, ka mana sieva tur neko nav atstājusi! Pēc tam uzdrukājiet jaunu grafiku un pēc tam, kad būšu parakstījis, nosūtiet to ar kurjeru mana brāļa personālam!"

„Tas jau stāv uz jūsu rakstāmgalda, ser, un gaida jūsu parakstu!" Vils smaidīja, cik vien spēja saņemties, un palieca galvu uz viņas pusi atzinībā par viņas prasmīgumu. Divdesmit četru gadu vecumā Endžela bija savāktāka nekā Vils savos trīsdesmit četros gados, kad bija iepazinies ar Gvendolīnu un kad viņa bija sākusi pa gabaliņam viņu likt atkal kopā.

Vils iekšēji saviebās. Viņam šī rīta saruna spieda uz nerviem kā

zobu sāpes. Viņš tiešām bija domājis to, ko teica, tomēr te nu viņš bija divas stundas vēlāk, gatavodamies pārkāpt savu teikto ja ne burtiski, tad saturiski gan.

Taču, no otras puses, fakts bija tāds, ka viņam bija nepieciešams, lai viņu saliktu kopā, jo nicināmu vīru dēļ viņš pagātnē bija spiests pastrādāt šausmīgus darbus. Un līdzīgi kā Oliņu Boliņu tie viņu salauza. Pat tagad, kad viņš domāja par to, ko viņi bija darījuši, par pieļautajām zvērībām, viņš jutās kā slazdā un bez elpas. Dažreiz vainas apziņa bija tik smaga, ka tā izspieda no viņa plaušām pēdējo gaisu. Un īstermiņā viņa lēmums ņemt grožus savās rokās un izdzīt savus dēmonus tikai pastiprināja viņa vainas sajūtu. Jo vienīgais risinājums,'kas bija radies pēc tik ilgiem gadiem, nozīmēja nodot Gvendolīnu. Taču, ja vispār grasījās pienācīgi izlīdzināt visu to ļauno, ko bija pastrādājis, viņam sirdsapziņas smagā nasta būs jāpacieš vēl mazliet ilgāk.

Jā, viņam bija pienākums pret sievu. Un viņš bija apņēmies to I idz galam stingri ievērot. *Es izvairīšos no viņa, cik vien tas būs iespējams.* Tomēr viņam arī bija pienākums kompensēt pagātnē pastrādāto. Grēku izpirkšanas sirēnu dziesmu nebija iespējams ignorēt.

Endžela droši vien viņa sejā bija pamanījusi pavīdam dusmas. „Ser?" viņa paliecās kādu gabaliņu atmuguriski; nočīkstēja viņas metāliskais krēsls. „Vai kaut kas nav labi?"

Vils attapās, ka bija viņā cieši lūkojies, lūkojies caur viņu uz sen pagājušiem notikumiem. Viņš papurināja galvu. Cik vien nepiespiesti spēdams, viņš tai teica: „Aizdomājos."

Raizes, kas bija iezagušās viņas sejā, mazinājās, taču ne drūmā skatiena atblāzma viņas mutes kaktiņos. Lai nu kāda, bet Endžela varbūt bija pārāk prasmīga un pārāk uztveroša. Viņa bija laba meitene; Viļam bija žēl, ka viņš nebija tas cēlais puisis, par kuru Endžela viņu uzskatīja. Viļa jaunībā viņa būtu bijusi kā reiz tāda, kuru pierunāt uz enerģiskām, bet privātām neapdomībām.

Viņš piegāja pie sava kabineta platajām divviru durvīm. „Lūdzu, netraucējiet mani, ja vien nezvana Viņa Žēlastība!"

„Labi, ser!" viņa atbildēja.

Viņš apstājās uz mirkli, uzlicis plaukstu uz roktura. „Ak, un Endžela? Tēju, kad jums būs brīvs brīdis."

„Uz jūsu rakstāmgalda, ser!"

Un tā tiešām tur stāvēja. Stipra, karsta, ar maliņā piespraustu citrona šķēlīšu vēdeklīti. Viņš to ielēja tasītē, pēc tam nostājās aiz rakstāmgalda, vērojot, kā uz loga rūts lietus ūdens urdziņas saplūda, aizplūda un veidoja arvien jaunas takas. Ūdens pārvērta ielas straumēs, apkārtējos jumtus — ūdenskritumos.

Izdzēris jau otro tasīti, viņš tā arī stāvēja pie loga kā piekalts. Arī vētra nebija mitējusies. Nedz arī mainījies žalūziju izkārtojums

pretējās mājas logos.

Viņš pārlaida acis galīgajam grafikam. Tajā bija iekļautas visas tonakt pierakstītās izmaiņas. Vils to parakstīja.

Parasti šāda izmēra birojā tik augsta sabiedriskā stāvokļa cilvēkam kā Vils būtu varējusi atrasties labi aprīkota bufete. Taču Vils, kas tai nerastu nekādu pielietojumu, bija izmantojis iespēju aizpildīt šo brīvo vietu ar divu atvilktņu seifu. Pār pulēto tēraudu savas lapas klāja podiņā iestādīta koši sarkana krese. Cik vien klusu spēdams, viņš atvēra seifu, lai gan smago tērauda durvju *klak-klang!* roktura nospiešanas brīdī bija grūti apslāpēt. Vils negribēja, lai Endžela uzzina, ka seifs ticis atvērts.

Augšējā atvilktnē glabājās fonda investitūras rakstu kopija un tās dāvinājumiem paredzēto katra ceturkšņa ieguldījumu portfeļi. Dokumentu, ko seifā glabāja arī Obrijs, kopijas.

Taču seifā tika glabāti ne vien ar darbu saistīti, bet arī personiska rakstura dokumenti. Apakšējā atvilktnē atradās Viļa juridisko dokumentu kopijas, tai skaitā viņa testaments (viss novēlēts Gvendolīnai, liels tev paldies, izņemot dažas skaidras naudas izmaksas personālam), laulību apliecība un viņa personīgo ieguldījumu portfelis.

Aizbāzts aiz šiem dokumentiem seifa dibenā, stāvēja nodzeltējis, spirālē iesiets manuskripts. Gvendolīna viņu nogalinātu, ja uzzinātu, ka viņš to saglabājis. Tomēr tas bija nepieciešams. Atgādinājums.

Aiz visa šī seifā paslēpta gulēja nemarķēta mape. Tagad tā bija daudz plānāka nekā agrāk, kad viņš bija sācis apkopot tās saturu. Šobrīd mapē bija atlikusi viena papīra lapa un trīsdesmit gadus veca fotogrāfija. Tā bija reta trofeja; viņš bija vaigu sviedros kūlies, lai to dabūtu. Vairums vīru, par ko viņš bija vācis informāciju, nekad nebija fotografēti, pat ne reizi.

Un šis bija pēdējais. *Drīz,* Vils nodomāja. Drīz *tas būs beidzies un es būšu atsvabināts no pagātnes nastas.*

Vils aizvēra seifu. *Klang-klak!* Pagrieza kombināciju ripu. Viņš ielika dokumentus žaketes krūšu kabatā un izgāja no kabineta.

„Endžel, es uz īsu brītiņu iziešu!" Viņš pasniedza sekretārei parakstīto grafiku. Viņa tos paņēma, bet neko neteica, kamēr viņš savāca savu mēteli, lietussargu un katliņu. Tagad jau viņa bija pieradusi, ka Vils nāca un gāja, kad labpatikās.

Dienvidkensingtonas metro stacijā Vils iekāpa vilcienā un aizbrauca līdz Kjū Karaliskajam botāniskajam dārzam. Viņš izgāja caur krāšņo palmu siltumnīcu, pagāja garām varenajai Viktorijas laikmeta stikla un dzelzs katedrālei. Netālu plakāti ziņoja, ka no jauna tiks uzcelta ūdensrožu siltumnīca, kas zibenskara laikā bija iznīcināta. Botāniskajā dārzā teju neviena nebija lietus dēļ. Ja nebūtu bijis Cerkašina, kas pie plata pastaigu celiņa, kūpinādams cigareti un

izskatīdamies diezgan izmircis, tupēja uz sola zem riekstkoka zariem, Vils šeit atrastos viens pats. Viņš centās mest pie malas vainas apziņu.

Piedod, Gvendolīn! Bet tas ir jāizdara! Esmu to parādā bezvēsts pazudušajiem. Mēs visi esam.

Vils vēlreiz pārlaida skatienu apkārtnei, nevienu nemanījis, apsēdās. Soliņu garāmgājēju skatieniem aizsedza augsts, kupls krūmājs. „Domāju, ka mēs bijām vienojušies, ka *es* ar jums sazināšos."

Čerkašins nosvieda zemē izsmēķi. Tas uz mitrās ietves īsi iešņācās. Viņš to nospieda ar kurpes purngalu.

Diezgan padārga kurpīte, pamanīja Vils. Viņš zināja katru *Savile Row* veikalu. *Ja šeit atrastos Gvendoltna, viņai par to būtu kaut kas sakāms.* Domas par sievu uzjundīja pēkšņu vainas apziņu. Viņš to apspieda, atgādinot sev par ļaunumu, ko burvji bija nodarījuši viņa tautiešiem un viņam. Burvji bija viņu pārvērtuši par slepkavu. Par vīru, kas spridzināja krogus. Nolaida no sliedēm vilcienus. Gremdēja liellaivas. To visu viņš darīja bez mazākajām bailēm no pelnītas atmaksas vai soda.

„Mēs vienojāmies," teica Čerkašins, „ka jūs mums palīdzēsiet."

„Es taču nevaru to darīt pakārts, ne tā?"

Čerkašins izskatījās uzjautrināts. „Par to jums nav jāuztraucas! Mēs jūs varam aizsargāt."

„Vai ieteiksiet pārcelties uz Maskavu?" Ikreiz satiekoties viņi neaizmirsa izkustināt šo strīdu. Viļam tas šķita garlaicīgi, bet Cerkašins nekad nepagura viņu pārliecināt pamest Lielbritāniju. „Ja jūs uzskatāt, ka pastāv kaut vismazākā iespēja, ka tas varētu notikt, tad jūs nepazīstat manu sievu."

„Viņa brauktu jums līdzi. Pat visprincipiālākie ļautiņi maina savu viedokli, ja jāizvēlas pamest valsti vai mirt."

„Jūs nepazīstat Gvendolīnu. Un, kas attiecas uz šo jautājumu, arī mani ne."

Vēja pūsma aiz Viļa apkakles iepūta izkaisītus, smalkus lietus pilienus, kas šķita kā spoka pieskāriens. Viņš notrīsēja.

Cerkašins noraidīja šo apgalvojumu. „Jūs lieki satraucaties, mans draugs! Man ir vairāk nekā skaidrs, ka jūs nekad nenonāktu tādās briesmās. Jūsu tautieši nekad nepakārtu hercoga brāli. Jums? Sliktākajā gadījumā ieslodzījums." Viņš no lietusmēteļa izvilka plānu metāla etviju. Vils atteicās no piedāvātās cigaretes. Cerkašins noskurinājās.

„Tā ir viena no jūsu kastu sistēmas priekšrocībām," viņš teica, viņa sejā atmirdzēja šķiltavu oranžā gaisma, „tiem, kas atrodas tās augšgalā."

Vils piecēlās kājās. „Domāju, ka mūsu saruna ir galā." „Nesatraucieties, nesatraucieties!" Cerkašins uzsita pa soliņu. „Es atvainojos. Mana sociālistiskā audzināšana, ar ko lepojos, reizēm ņem

virsroku.”

„Uztveru to kā niecīgu žēlastību,” Vils teica, „ka mūsu vienošanās šodien noslēdzas.” Viņš pagriezās un atkal apskatīja apkārtni. Apmierināts, ka dārzā joprojām neviena nebija un viņi varēja noslēgt šo tikšanos bez aculieciniekiem, viņš atkal apsēdās. „Man šī visa nepietrūks.” Vils paņēma dokumentus, ko bija izņēmis no seifa, un pasniedza tos Cerkašinam, aizgriezis galvu. Dokumentu nodošanas brīdī viņš vienmēr skatījās citā virzienā kaut kāda iemesla dēļ, pats nezinot kāpēc.

„Jūs esat varonīgi izpildījis Tēvijas uzdevumus,” Čerkašins teica. Dokumenti pazuda viņa mēteļa kabatā tikpat ātri, cik strauji bija parādījušies no Viļa mēteļa. „Es joprojām nesaprotu, kāpēc jūs atsakāties no kompensācijas. Mēs būtu ļoti dāsni.”

„Runa nav par to.” Vils piecēlās no soliņa. „Jūs nekad nespētu saprast.”

„Kā vēlaties.”

Vils pagriezās, lai dotos uz palmu siltumnīcas pusi. Taču pirms aiziešanas viņš apstājās. „Tie citi. Vai viņi ir vesti pie taisnas tiesas?” Čerkašins pasmīnēja. „Ja jūs to tā vēlaties saukt.”

Viļam ejot ārā no dārza, apmierinājums jaucās ar spēcīgu sliktu dūšu.

1963. gada 14. maijs

Sv. Pankrasa, Londona, Anglija

Māršs pavēra žokli vien tik plati, lai pateiktu: „Jā, ser!”

„Dieva dēļ,” Fiča kungs teica, „tu vairs neesi jauns puisis, Reibold!”

„Nē, ser!” Māršām sāpēja pirksti, jo viņš rokās bija cieši sažņaudzis lāpstas rokturi. Viņam bija vajadzīga apzināta piepūle, lai palaistu rokturi vaļīgāk. Iztēlojoties, ka ap Fiča kunga kaklu sažņaudzas klavieru stigu cilpa, viņam tas izdevās.

„Nav jau tā, ka es nejustu līdzi.” Fičs ieāķēja īkšķus aiz jostas. „Zini, es jaunībā arī biju paskarbs!” viņš teica, uzstīvēdams bikses uz resnā vēdera, „bet, apžēliņ, puis’, es to atstāju savā divdesmitgadnieka vecumā!”

Māršs un Fičs bija gandrīz viena vecuma vīrieši. Vienīgā atšķirība starp abiem bija tāda, ka Fičs uz darbu negāja ar zilu aci. Viņš strādāja bankā. Māršs bija viņa dārznieks.

QI

Nogranda pērkons. Dzestra vēja pūsma pārpūta dārzam Fiča pēcskūšanās losjona aromātu. Šī brīze remdēja Mārša nobrāztās sejas viegli svilinošo brūci. Viņš palūkojās svina pelēkajās debesīs, prātodams, vai Fičs paredzējis lasīt lekciju, līdz sāksies lietus gāze.

Droši vien. Viņš bija reliģiozs cilvēks.

Fičs turpināja. „Kad sākās karš, man *bija jāpārtrauc* tā uzvesties.

Mums visiem, ja gribējām sakaut frīčus. Vai tu cīnījies karā?”

„Nē, ser!” Māršs meloja. Viņa tvēriens sažņaudzās tik stipri, ka pirkstu kauliņiem vairs nepieplūda asinis.

„Ak! Tas visu izskaidro.” Fičs saknieba lūpas, it kā viņam būtu atklāti kosmosa noslēpumi. Viņš mazliet pastaigāja turpu šurpu. „Tev nekad nav nācies pakļauties disciplīnai. Nekad nav nācies izvērtēt savu temperamentu,” viņš sacīja. „Tas ir tas, kas noliek vīrieti uz pareizā ceļa.”

„Bez šaubām, ser!”

Māršs māja, cenšoties izskatīties nopietns, cenšoties ignorēt dusmas un pazemojumu. Šīs, iespējams, bija vienas no smagākajām darbībām, ko Māršām jebkad nācies veikt. It kā viņu jau Līva mājās pietiekami nenoniecinātu, Māršām vēl bija jāpacieš Fiča kaprīzes. Tomēr viņš nevarēja atļauties zaudēt vēl vienu darbu. Līva bija skaidri pateikusi, ka viņa aizies, ja tas notiks vēlreiz. Ja viņa izpildītu solīto, viņš nezinātu, kā viņam vienam parūpēties par Džonu. Pieņemt aukli bija pilnīgi izslēgts. Pirmkārt, viņš to nevarēja atļauties, un, otrkārt, neviena no Džona auklītēm nebija izturējusi ilgāk par dažām nedēļām. Pat toreiz, kad viņš vēl bija mazulītis.

„Kad mēs karojām ar frīčiem, mani vīri zināja, ka uz mani var paļauties. Un es zināju, ka varu paļauties uz viņiem. Un tādā veidā mēs sakāvām Hitleru,” Fičs paziņoja.

Birmingemā Benjamiņš Fičs bija strādājis kopējā fonda degvielas noliktavā. Māršs bija pacēlis skatienu uz Benjamiņu.

Turklāt Fiča uzskats, ka Lielbritānija bija uzsākusi karu ar Trešo reihu un plūkusi uzvaras laurus, bija kopīgs izdomājums. Tie bija Lielie nacionālie meli.

„Reibold, ne katrs var būt kara varonis! Bet tu vari būt apzinīgs. Kad es tevi noalgoju darbam, man ir jāzina, ka varu uz tevi paļauties. Ka būsi šeit, kad esam sarunājuši.”

Atkal nodārdēja pērkons. Māršs caur matiem, kas kļuva arvien plānāki, sajuta lietus pilienu, tad vēl vienu. Viņš nolēma, ka turpinās strādāt pat tad, ja līs. Iespējams, Fičs to novērtēs kā pieņemamu grēku izpirkšanu. Nožēlojami, auksti, viss dubļains... Tomēr tas bija labāk nekā palikt mājās un ļaut sevi durstīt Līvas ledainajam naidam.

„Neuztraucieties, ser! Varat uz mani paļauties,” viņš sacīja, cenšoties neievērot sāpes pirkstos. Viņš vēl piebilda: „Būšu uz vietas, kad būs vajadzīga palīdzība.”

„Ne tad, ja tevi iesēdinās par ķildošanos.”

„Es saprotu, Fiča kungs!”

Fičs īsi, kritiski noteica: „Ļoti labi.” Negribīgi pieņemot, ka viņa piezīme tika saprasta, viņš devās iekšā. Māršs prātoja, kāda veida darbu Fičs veic bankā. *Mazais, nožēlojamais vīrietis ar mazo, nožēlojamo darbu tirda dārznieku, lai tikai mazliet uzjautrinātos!*

Māršs uzlika galvā cepuri un ķērās pie darba. No savas mašīnas bagāžnieka viņš izņēma paletes ar krūmiņiem. Fiči Māršu bija nolīguši, lai viņš izplēstu ap dārzu saaugušos kazenājus un aizvietotu tos ar dzīvžogu. Paceļot pirmo paleti, caur viņa celi izskrēja brīdinošas sāpes. Gudrāk un drošāk būtu bijis krūmus pa vienam izcelt no bagāžnieka, taču tas viņam neradītu nekādu izaicinājumu, nekliedētu viņa dusmas un kaunu tik labi kā milzīga fiziskā slodze.

Fiči dzīvoja karaļa Džordža laika arhitektūras stilā celtā mājā, kurai bija spīdīga sinepju krāsas apdare. Māršs ievēroja, ka vienā jumtā stūrī notekcaurules bija nobīdījušās. Tie pret savu māju izturējās tikpat nevērīgi kā pret dārzu. Vienu aiz otras Māršs aizvilka paletes aiz mājas. Fičs, stāvēdams pie otrā stāva loga, Māršu nosodoši uzraudzīja. No Mārša cepures malas pilēja lietus un sūcās viņa piesvīdušajā kreklā. Mitrajā aukstumā viņam sāpēja pirksti. Viņš zināja, ka tās bija artrīta pirmās pazīmes, ko izraisījusi viņa mūžīgā pirkstu locītavu krakšķināšana.

Stādu pārnešana bija vieglākais darbs, taču, lai izrautu vecos stādījumus, bija jāpieliek vairāk spēka. Ērkšķainais, pāraugušais kazenājs kļuva par viņa pasaules, viņa dzīves, viņa paša iemiesojumu. Māršs to sakapāja ar lāpstu, šķērēm un cirvi. Pārpalikumus viņš sasvieda kaudzēs, pēc tam tās savāca kūlīšos, tos apsēja ar pagarām auklām, ko sagrieza ar savu kabatas nazi. Sienot auklu, tā šķita asa. Ērkšķi dūrās viņam pirkstos un skrāpēja viņa plaukstas, bet lietus aizskaloja viņa asinis. It visā sūcās mitras zemes smarža.

Lietus viņa izraktajās bedrītēs ieskaloja dubļus un lapas. Tas izmērcēja arī viņa džinsa darba tērpu, un, kad viņam vajadzēja pietupties, tas sažņaudza viņa kājas. Viņa sāpīgais celis sāka pulsēt arvien spēcīgāk.

„Tur, tas ir viņš," bija dzirdama Fiča balss. Māršs pagriezās. Fičs kopā ar diviem vīriešiem stāvēja pie mājas. Viņš norādīja uz Māršu, stāvēdams zem lietussarga. Viņa mazajā sakniebto lūpu smaidā vizēja pašapmierinātība. *Tā jau es zināju*, tā teica. *Es zināju, ka Reibolds Māršs nekam neder!*

Šķita, ka vīrieši viņam pateicas un dodas pāri zālienam. Māršs vienā rokā turēja liekšķeri un stāvēja, atbalstījies pret lāpstu. Viņa sirds dauzījās; sāpes viņa celī un pirkstos atkāpās. Adrenalīns.

Viņa profesionālā apmācība guva virsroku, relikvija no sen pagājušiem laikiem. Māršs izslaucīja lietus ūdeni no acīm. Divi vīrieši, abi jaunāki par viņu. Pirmais bija mazliet garāks nekā Māršs, otrais aptuveni viņa auguma. Abiem mugurā bija uzvalki, nevis formas tērpi. Tātad tie nebija policisti. Draugi tam vīrietim, ko viņš bārā bija iepļaukājis? Varbūt. Bruņoti? Varbūt. Puisim kreisajā pusē, iespējams, bija portupeja.

Fičs neuzkrītošā attālumā abiem sekoja. Pietiekami tuvu, lai visu

noklausītos.

Māršs sāniski liecās tuvāk zemei, tālāk no dubļainā grāvja, ko bija radījušas viņa pūles izraut kazenāju. Vīri apstājās lāpstas tiesas attālumā.

Garākais jautāja: „Mārša kungs?"

„Tas esmu es." Māršs nenovērsa no abiem acis. Taču tie palika stāvam viens otram līdzās. Neielenca viņu.

„Reibolds Māršs?"

„Jā. Kas, pie velna, jūs esat?" Nē, tie tiešām nebija policisti. Viņš jau teju vēlējās, lai būtu. Juriskonsulti? Vai tie bija ieradušies, lai atnestu pavēsti? Vai Līva tos bija nolīgusi? Vai kaimiņi bija vēlreiz iesnieguši sūdzību par Džonu?

„Piedodiet, ja esam jūsos radījuši satraukumu!" sacīja pirmais vīrietis. Viņš pacēla rokas, lai būtu redzamas plaukstas. „Mēs trakoti steidzāmies jūs atrast, Mārša kungs! Esam ieradušies, lai lūgtu jūsu palīdzību."

Fiča sejā iezīmējās pilnīgs apjukums. Viņš bija gaidījis kautiņu, fizisku vai citādu izrēķināšanos. Apstiprinājumu tam, ka Māršs bija krietni zemāks par viņu.

Māršs atspiedās pret lāpstu, nopētīdams tikko atnākušos. Starp Māršu un jaunpienācējiem, un ziņkārīgo Fiču izpletās saspringts klusums, ko pārtrauca vien krītošā lietus skaņa.

Palīdzība? Tad tie nav juriskonsulti. Taču viņu manieres... Vīri no valdības. Tas radīja vēl vienu varbūtību.

Visbeidzot Māršs ierunājās: „Runa ir par Asinszāli, ne tā?"

Un viņš zināja, ka viņam taisnība, jo klusējošais vīrietis, kas vēl nebija runājis, pār plecu nervozi atskatījās uz Fiču. Asinszāle: īstais iemesls, kāpēc Lielbritānija izdzīvoja karā. Asinszāle: organizācija, kuras dēļ Māršs bija stājies aci pret aci ar dēmoniem un pārcilvēkiem; organizācija, kuras slepenā kara dēļ viņš bija zaudējis savu vienīgo meitu; organizācija, kas viņu izsvieda, kad viņš tai vairs nebija vajadzīgs.

„Ser, lūdzu, nāciet mums līdzi!"

Māršs uzgrieza valdības vīriem muguru un turpināja dubļos rakt bedres. Viņš pār plecu nospļāvās. „Es ar to vairs nenodarbojos."

„Viņa jau brīdināja, ka tā teiksiet."

Māršs sastinga. Lietus tecēja pār viņa seju. Klusi un piesardzīgi viņš jautāja: „Kas?"

„Sieviete, kas interesējās pārjums. Viņa brīdināja, ka jūs tā teiksiet. Arī piekodināja, lai jums atgādinām, ka reiz esot teikusi, ka jūs vēl tikšoties."

Vīrietis no valdības piesardzīgi runāja Fiča klātbūtnē, bet tam nebija nozīmes. Māršs un šie aģenti sazinājās slepenā valodā, tāpēc Māršām bija skaidrāks par skaidru, ko tie viņam vēlējās pateikt:

Anglijā ieradusies sieviete, kas nogalinājusi viņa meitu, un lūdz tikšanos ar vinu.

Mārša kā lāsteka iedūrās niknas dusmas. Taču šīs ziņas bija kā pāragri pienākuši Ziemassvētki, vai ne? Viņš nespēja salabot savu izpostīto dzīvi. Nespēja salāpīt izirušo laulību. Taču viņš joprojām varēja atriebt Agneses nāvi. Beidzot, *beidzot* viņš varēs izlādēt savas dusmas.

Viņš kabatā sataustīja savu nazi.

Viņš pagriezās: „Vediet mani pie viņas!”

4

1963. gada 14. maijs Naitsbridža, Londona, Anglija

Vispirms, zinot, ka beidzot izpildījis sev uzdoto uzdevumu, Vils jutās izsmēlis visus spēkus. Viņš bija bijis kā apsēsts ar burvju saukšanu pie atbildības, bija fantazējis viņus sodīt tik ilgi, ka, līdzko tas bija galā, viņš jutās brīvs. Viņa pastāvīgais sabiedrotais visu šo laiku bija viegls nemiers un raizes, ka viņš varētu nepiedzīvot sava uzdevuma izpildi. Kas to aizvietotu? Vai viņa dzīvē tagad vairs nebija mērķa? Vai tai vajadzēja mērķi?

Taču nākamajā rītā viņš pamodās ar dziļu pabeigtības sajūtu sirdī. Tas bija izdarīts. Viņš visu bija labojis. Viņš beidzot bija aiztriecis savas pagātnes tumšo laika posmu, atstājis to pilnībā un uz visiem laikiem aiz muguras. Un tas bija vēl labāk, nekā viņš iepriekš bija iztēlojies, bija nepieciešama vesela nakts, lai to pilnībā aptvertu. Zināt, ka ir izturēta pēdējā slepenā tikšanās ar Cerkašinu, ari nebija nekāds mazais atvieglojums.

Šis padarītais darbiņš sildīja viņa rītu ar līksmu satraukumu. Tas auga kā gaisa burbulis, kas izlauzies no Stiksas upes dziļumiem un tagad cēlās pretim saulei. Nu bija pienācis laiks visu pastāstīt Gvendolīnai. Viņa pamanīs viņā šis izmaiņas, prieku par nomesto smagumu, atvieglojumu, situācijas vēršanu par labu, un viņa sapratīs. Viņai jāsaprot.

Pēc Viļa domām ziedi šādā gadījumā bija pārāk nevērīga dāvana. Tāpat kā šokolāde. Glezna bija pārāk apgrūtinoša. Viņam nepietika gaumes, lai izvēlētos skaistu vāzi vai porcelāna izstrādājumu. Gvendolīna bija pelnījusi kaut ko pamatīgu, izcilu, negaidītu, skaistu, ekstravagantu un paliekošu. Taču ne kukuli, viņš sev piekodināja. Pateicības dāvanu. Dāvanu, kas apliecinātu viņa mīlestību, nevis simbolisku mantu, lai mīkstinātu viņas dusmas, kad uzzinās, ko viņš izdarījis. Nē. Tādu ne.

Pēc trīs stundu ilgiem meklējumiem kopā ar arvien naidīgāk noskaņotu taksometra vadītāju viņš nolēma par labu sudraba ķēdītei ar briljanta kulonu. Vienkārša rota, bet tā atbilda Gvendolīnas atturīgajai gaumei. Viņš iztēlojās to mirdzam kā mēness apspīdētu rasu viņas bālā kakla iedobē. Tomēr, ko viņš atbildētu, ja viņa pajautātu, kas viņu bija piespiedis to darīt.

Jo, mana dārgā! Pateicoties tev, esmu nodzīvojis tik ilgi, lai redzētu, kā vīri, ko ienīstu, tiek iznīcināti pavisam.

Nē. Varbūt ne tā.

Vils bija pārāk aizņemts, sacerot atbildi, lai līdz pat pēdējam brīdim neievērotu, ka kaut kas nebija kārtībā. Visbeidzot vadītāja kliedziens viņu izrāva no viņa fantāzijām. Taču tad jau smagā

automašīna ātrā gaitā bija notriekusi luksoforu. Tā slīdēja pāri krustojumam un aizķēra taksometru.

Nočirkstēja metāls. Viņu automašīna griezās. Šķīda stikli. To lauskas kā asi krusas gabali bira uz Viļa sejas, kad inerce viņu svieda pret durvīm. Kreisajā rokā izvirda sāpes. Viņam izkrita no rokām Gvendolīnai pirktā dāvana. Viņš pamanīja sirreālu skatu ar šokētiem aculieciniekiem un mašīnu vadītāju satrauktajām sejām, kas aiz viņa spēcīgi bremzēja, lai izvairītos no avārijas. Viss izskatījās kā sapnī, kurā viens acumirklis vilkās un vilkās, un vilkās, kamēr riepas kauca un taksometrs griezās uz riņķi. Taksometrs, atsities pret apgaismes stabu, krakšķēdams apstājās, vēlreiz pārsviežot Viļu no vienas puses uz otru.

Ausīs džinkstēja, galva reiba, un Vils pūlējās domāt. „Izlaidiet mani šeit!" viņš neskaidri izrunāja. Vadītājs neatbildēja.

Vils pavilka durvju rokturi, bet tas nepakustējās. Viņš bija sēdējis aizmugurējā sēdeklī pasažiera pusē. Kravas mašīna iztriecās caur krustojumu un iedrāzās taksometra priekšpusē, kur sēdēja vadītājs, sadauzot karkasu un vadītāja durvis. Viļa pusē durvis iespiedās vietā, kur taksometrs tika piespiests pie staba. Viņš bija iesprostots.

Vils lēnām atguvās. Aculiecinieki rādīja ar pirkstiem, kliedza, sauca pēc palīdzības. Sieviete dzeltenā lietusmētelī skrēja uz policijas būdu ielas galā. Viņai nokrita sandale, un viņa paklupa. Taksometra izsistajā logā ieskatījās vīrietis. Viņš kaut ko teica, bet Vils nespēja saprast. Vils koncentrēja uzmanību uz vīrieša lūpām, mēģinot izlobīt, ko viņa dvestās skaņas nozīmē. Viņš runāja kaut ko par avāriju un ārstiem, jautāja, vai Vils var pakustēties, bet viņš tajā nesaskatīja nekādu loģiku. Džinkstēšana viņa ausīs pārvērtās spalgas sirēnas gaudās.

Viņš saoda degošu riepu, benzīna, dūmu un asins smaku.

Dūmi. Asinis.

Uz mirkli Vils tika atsviests pagātnē. Karā. Viņš centās vienoties par kārtējo cenu, kamēr no gaisa krita vāciešu mestās bumbas, un eidoloni grūda viņu bezizejā, pieprasīdami nepielūdzamu atlīdzību. Kā cena bija šī avārija? Kādu pakalpojumu mēs par to esam nopirkuši? Iesākumā tas viss notika nelielos apmēros, daži automašīnu nelaimes gadījumi un laiku pa laikam izraisīts ugunsgrēks.

Caur izsistajiem logiem lija lietus. Uz grīdas kaut kas ievizējās. *Stikls.* Un pie Viļa kājām mētājās atvērta sarkana samta kastīte. *Kulons.* Lai pulverī saberztajā stiklā atrastu briljantu, Vils sijāja smalkās lauskas, kamēr viņa pirkstgalos parādījās asinis.

Ieradās divi policisti, lai ar lauzni atvērtu taksometra durvis. Viņi piedāvāja Viļam nestuves, bet viņš atgaiņāja policistus un grīļodamies piecēlās kājās. Viņi to pavadīja uz ātrās palīdzības mašīnu.

Braukšanas maksa.

Viņš izņēma no krūšu kabatas kabatportfeli un pūlējās izkustināt pirkstus, lai izņemtu desmit mārciņu naudaszīmi. Policisti sarauca pieres.

„Braukšanas maksa," viņš izmocīja. Vils pagriezās, lai norādītu taksometra virzienā, bet zaudēja līdzsvaru. Kāds viņu paspēja noķert.

„Uzmanīgāk, ser! Viņš jau ir saņēmis savu pēdējo braukšanas maksu, nabaga nelaiķis!"

Kamēr Vils brauca neatliekamās palīdzības mašīnā, viņa miglainā uztvere pamazām kļuva skaidrāka. Slimnīcā viņš pavadīja vēl četrdesmit piecas minūtes, kamēr medmāsa ar pinceti no viņa sejas izvilka stikla lauskas. Daudz pārsteidzošāks bija to stikla lausku daudzums, kas bija aizkritis aiz viņa apkakles. Šķita, ka puse aizsargstikla izbira uz linoleja grīdas, kad viņš novilka žaketi, un otra puse, kad piesardzīgi novilka savu kreklu. Pēc tam, kad viņa noberzumi bija apstrādāti un apsaitēti un viņa roka ielikta pārsējā, policija gribēja uzklausīt viņa liecību. Ap to laiku viņš jau bija pietiekami atžirdzis, lai saprastu, kas bija noticis. Viņš bija iekļuvis autoavārijā. Vadītājs bija miris.

Vils atbrauca mājās, nokavējis vakariņas, joprojām turot rokāS tukšo kastīti, kurā bija atradusies Gvendolīnas kaklarota.

1963. gada 14. maijs Asinszāles štābs, Londona, Anglija

Viņiem tika atņemtas akumulatoru četrpunktu jostas, un pa nakti viņus ieslēdza Admiralitātes pagrabā. „Apsardzība drošības nolūkos," tā to bija saukuši vīri no Asinszāles. Taču Klauss apzinājās situācijas patieso būtību. Viņš un Grēta atkal bija kļuvuši par kāda īpašumu, it visā atkarīgi no citiem. Ieslodzītie. Bezpalīdzīgi.

Viņu jaunie sagūstītāji bija pieklājīgi, cieņas pilni un izrādīja lielu interesi par abu labsajūtu. *Reichsbehdrde* nekad pret viņiem tā nebija izturējušies. Ne ari Sarovā. Un ēdiens te bija labāks nekā jebkas Arzamasā-16. Taču tas, ko Klauss no sirds vēlējās, neatradās rokas stiepiena attālumā, tas bija atņemts, pat pirms viņš bija paspējis saprast, cik ļoti pēc tā ilgojies.

Grētas dēļ. Taču kādudien...

Pati kamera bija vislabākā, kādu viņš jebkad bija redzējis. Aiz ieraduma viņš novērtēja sienas platumu, kad tie viņus bija veduši caur durvīm. Izskatījās, ka tas bija savas astoņas collas biezs dzelzsbetons; nenozīmīgs, kad Klauss pielietoja *Willenskräfte*, bet visam citam praktiski necaurejams. Pat skaņas necaurlaidīgs. Visu grīdu klāja biezs plīša paklājs. Tas bija dzeltens, sienas — dzeltenas, griesti — balti. Klausam radās iespaids, ka viņi bija nopolsterējuši sienas ar visu, ko vien varēja atrast. Durvis, eņģēm nečīkstot, vērās vaļā un ciet; tās aizvērās noklikšķot un gumijas trokšņu slāpētājiem klusi nočabot.

Viena izlietne, viens pods, viena lāva. Neviena redzama režģa vai cauruļvada gaisa cirkulācijai. Klauss bija pavadījis veselu stundu,

guļot uz lāvas, atvairot pirmās klaustrofobijas pazīmes pēc tam, kad bija to pamanījis.

Te bija kluss kā zārkā. Telpa nepārprotami bija radīta šim nolūkam. Kādēļ viņiem bija nepieciešama klusa kamera? Psiholoģiskā kara māksla? Vai tie centās viņu salauzt? Citus klaustrofobus kā viņš?

Tikko saklausāmi klauvējieni ziņoja, ka pie viņiem kāds atnācis. Sasprindzinot dzirdi, Klauss varēja saklausīt atslēgu krakšķēšanu slēdzenē. Masīvās durvis mazliet pavērās. Ārpusē stāvēja Petiks, vīrietis, kas pirmais bija par viņiem parūpējies. Koridors bija noklāts ar paklājiem no augšas līdz lejai.

„Labvakar!" viņš teica klusinātā balsī.

„Vakars? Es nevaru noteikt. Manā cietumā nav logu, nav pulksteņu."

Petiks viņu aicināja nākt ārā. „Es tiešām atvainojos, ka izmitinājām jūs šeit, bet tas bija labākais, ko uz ātru roku varējām noorganizēt." Viņa atslēgu saišķis, līdzīgi kā kabatas pulkstenis, bija

TOT

piestiprināts pie smalkas ķēdes. Paklāji absorbēja visas skaņas, izņemot kuso atslēgu žvadzēšanu, kad Petiks starp dučiem atslēgu uz sava atslēgu gredzena meklēja īsto.

Jūs un jūsu māsa..." Viņš apstājās pie citas kameras durvīm, norādīdams uz tām ar citu atslēgu, „... pārsteidzāt mūs nesagatavotus. Atkarībā no apstākļiem mēs jūs varētu pārcelt uz kādu slepenu mītni."

Grēta, protams, viņus bija gaidījusi. Viņa pievienojās koridorā Klausam un Petikam. Viņas solī bija manāma degsme. Un ēnas viņas acīs, tīs tumšās straumes, no kurām uzglūnēja viņas ārprāts, dusēja mierā. Grētas gadījumā tā bija vieglprātība.

Brālis ar māsu sekoja Petikam augšstāvā. Kopš Klausa pēdējā apciemojuma, kad viņš šeit bija ieradies kā ienaidnieka karavīrs, lai glābtu Grētu, pagrabs bija ievērojami mainījies. Taču viņš atpazina šīs kāpnes Savas bēgšanas pēdējos mirkļos viņi pa tām bija kāpuši.

,,.Cā tu jūties?" Klauss čukstēja.

„Mundra un labi atpūtusies," teica Grēta.

Ietiks viņus aizveda garām Pembruka kabinetam. Pulēta riekstkoka durvis veda uz telpu, kas izskatījās pēc konferenču zāles. Tajā smaržoa pēc ādas un pīpes tabakas. Garais, lietus slacītais logs rietumos pavēra skatu uz pelēkām debesīm un miglā tīto parku. Drūma diena: gaisma galvenokārt spīdēja no lampām, kas bija uz nakts galdiņiem pie sienām, un misiņa gaismas ķermeņa virs platā, ovālā galda. Ap galcu stāvēja ādas krēsli ar augstām atzveltnēm, un vienā istabas galā atridās neiekurts kamīns.

Zilē bija Pembruks. Viņš raudzījās ārā pa logu. Tumšs, spoguļgludi nopulēts koka pīpes kāts klakšķēja pret viņa zobiem, kad viņš lēnām vilka dūmus. Viņš pagriezās, kad trijotne ienāca telpā.

„Mēs esam atraduši jūsu cilvēku," viņš sacīja, „Māršu. Viņi tagad ved viņu uz šejieni."

Grēta staroja. *Viņa ir satraukusies,* Klauss nodomāja.

Klauss neizjuta to pašu prieku, ko Grēta. Viņš bija padevies tām pašīm vecajām, apnicīgajām gaidām ar to īpašo šausmu sajūtu pieskaņu, jo zināja, ka Grēta gatavojās izspēlēt kārtējo kārti. Salīdzināt to ar kārtīm šķita piemērota analoģija, bet — *pēc visiem šiem gadiem es joprojām, mās', nezinu, kādu spēli tu spēlē!*

Vai viņu tas joprojām uztrauca? Vien tik ļoti, cik viņas slepenais nolūks tuvināja Klausu dzīvei, ko viņš pats sev vēlējās.

Viņš prātoja, kas bija Māršs un kāpēc tas bija tik ļoti svarīgs. Pembruks un Petiks abiem deva zīmi apsēsties krēslos no durvīm pretējā galda pusē. Pembruks apsēdās galda galā pa kreisi no Klausa. Pa labi no Klausa, galda vidū sēdēja Grēta. Petiks palika stāvus galda tālākajā galā.

„Varbūt jūs tagad pastāstīsiet, kas par lietu," Pembruks teica. „Drīz," Grēta viņam atbildēja.

Petiks iestarpināja: „Esam bijuši diezgan pacietīgi."

Tas neatstāja uz Grētu nekādu iespaidu. Viņas sejas izteiksme liecināja to pašu. Taču šie vīrieši nespēja nolasīt viņu. Klauss prātoja, cik ilgi viņa bija gaidījusi šo mirkli. Gadiem? Gadu desmitiem?

Viņi gaidīja nemierīgā klusumā. Klauss paskatījās uz loga pusi. Lietus no parka bija izdzinis pat visnelokāmākos atpūtniekus. Skatoties no viņa skatpunkta Admiralitātē, parks bija smaragdkrāsas anklāvs, nefrīta plosts šīfera pelēkā pasaulē. Vēl vakar viņš bija tur sēdējis uz soliņa, nolaizot no pirkstiem silto sāli un izbaudot brīva cilvēka dzīvi. Tās dažas brīnišķīgās minūtes, pirms Grēta savicināja savus spārnus, ietina viņu savos gaisā saceltajos putekļos un, paceļoties debesīs, aizvilka sev līdzi.

Atkal ierunājās Petiks, izraujot Klausu no sapņainības. „Ser, vai esat vinu kādreiz saticis? Māršu."

„Vienreiz. Pirms deviņiem, varbūt desmit gadiem." Pembruks atkal kūpināja pīpi. „Es teiktu, ka tas drīzāk bija īss acu uzmetiens." Adjutants, vai kas nu arī Petiks bija Leslijam Pembrukam, jautājumā pacēla uzacis. „Stīvensona bērēs. Bet viņš pēc apbedīšanas neuzkavējās ilgi." Petiks ekstravaganti pamāja ar galvu, it kā doties prom uzreiz pēc apbedīšanas būtu vissaprātīgākā lieta pasaulē. Viņš ar mēli zem

lūpas pārbrauca pār zobiem. „Cik zinu, toreiz viņi Māršu dēvēja par „Stīvensona gorillu"."

Grēta izskatījās aizskarta. Viņa pavērsa savu slīpacaino skatienu uz Petiku. Tajā bija atgriezušās ēnas.

„Nē, nē, Sem! Neļauj sevi apmuļķot!" Pembruks sacīja. „Jā, viņš uzvedās mazliet rupji. Un, jā, viņi tā par to teica. Taču es domāju, ka tas vairāk bija aizvainojums. Ziniet, viņš cēlies no darba ļaužu šķiras!"

„Es to nezināju.”

„Ak, jā! Leģenda vēsta, ka vecais vīrs atradis Māršu, kad viņš bijis mazs huligāns. Viņš bija ielauzies vecā vīra mājās, lai nospertu pārtiku vai tamlīdzīgi. Vismaz tādi ir nostāsti.”

Grēta klausījās, acis iepletusi. Lūpas mazliet pavērusi, izbrīnītu stāju. It kā klausītos ilggadēja mīļākā bērnības stāstos.

Petiks sacīja: „Tā nevar būt patiesība.”

„Var. Saskaņā ar leģendu. Vecais vīrs viņā saskatīja potenciālu, no tā brīža praktiski uzaudzināja kā paša dēlu. Aizsūtīja studēt Oksfordā. Diezgan apķērīgs puisis. Ieguva divus grādus — svešvalodās un botānikā.”

„Saskaņā ar leģendu?”

„Saskaņā ar viņa lietu,” Pembruks sacīja.

Klausoties Pembruka sarunā ar Petiku, Klauss nerada tajā nekādas zīmes, kāpēc šis Māršs Grētai bija tik svarīgs. Taču tas palīdzēja radīt par cilvēku priekšstatu.

Klauss savu bērnību bija pavadījis *Institut Menschlichen Vorsprung* (Cilvēces Progresa institūtā), kas vēlāk bija kļuvis par *Reichsbehörde für die Erweiterung Germanischen Potenzials* (Ģermāņu potenciāla progresa reiha iestādi), mācoties, kā izmantot *Götterelektron*, un veicot *Willenskräfte* varoņdarbus. Tomēr *Reichsbehörde* bija bijusi kaut kas vairāk nekā treniņu laukums *Götterelektrongruppe.* Tā bija spiegu skola, kurā bija jāpēta savs ienaidnieks, jādomā kā ienaidniekam.

Klauss un Haike tika apmācīti klusām operācijām: infiltrā-cijai, nogalināšanai, spiegošanai. Kaut gan viņa pirmā un pēdējā misija ārvalstīs (šajā pašā ēkā) nebija noritējusi diez ko klusi, Klauss no savām vecajām apmācībām atminējās pietiekami daudz, lai uztvertu Pembruka sacītā vārdos neizteiktās nianses. Māršs kā vienkāršo ļaužu atvase izlūkošanas pasaulē starp saviem kolēģiem netika ieredzēts.

Pie durvīm atskanēja divi strauji klauvējieni. Grēta piecēlās kājās, nogludināja bizes.

„Ienāciet!” uzsauca Pembruks.

Kāds jauns vīrietis, ko Klauss vēl nebija saticis, pabāza pa durvīm galvu. „Viņš ir šeit, ser!”

Koridorā aiz viņa skanēja klusināta, dusmīga balss: „Dēls, laid mani viņu satikt! Laid mani *tagad* vai arī apsolu, ka tev neklāsies labi!” Grēta aplaizīja lūpas. Pembruks pamāja galvu. „Ļoti labi.” Abi zālē esošie vīrieši ātri saskatījās, saprototies no skatiena vien. Arī Petiks pamāja galvu: „Vediet viņu iekšā! Bet esiet moži!”

Durvis atvērās vaļā plašāk. Ienāca pirmais vīrietis un nostājās pa labi no durvīm. Viņam sekoja otrais vīrietis, kas bija ģērbies līdzīgi pirmajam — virsmētelī, uzvalkā, kokvilnas biksēs, kam lietus stilbos bija iekrāsojis tumšus pleķus. Varbūt neoficiālais formas tērps. Otrais vīrietis nostājās kreisajā pusē durvīm.

Grēta ievilka elpu. Atvieglojuma nopūta. Ekstāze.

Aiz viņiem telpā iedrāzās izmircis, izspūris vīrietis. Viņam mugurā bija džinsa kombinezons, flaneļa krekls, viņš bija izmircis līdz kaulam. Pie viņa ceļiem bija pielipuši gari, plati, zeltaini dubļi; viņš uz ceļiem bija tupējis uz mitrās zemes. Lietus bija noplacinā-jis viņa slapjos matus pār pieri, tie bija tumši kā mitra smilts. Lampu gaismā mirdzēja sīkas ūdens lāsītes, kas bija iegūlušas uz viņa uzacīm un skropstām. Kad viņš samiedza acis, tās pilēja urdziņās pār raupjo seju. Viņam bija zila acs.

Sperot trīs lielus soļus, Māršs ienāca telpā. No viņa darba zābaku soļu smaguma nodrebēja galds. Viņa skatiens uzreiz atrada Grētu. Viņas mutes kaktiņi izliecās uz augšu.

Klauss nekad dzīvē neviena cilvēka acīs nebija redzējis ieslēgtu tik neizmērojamu naidu. Pat Reinhards nespēja tik ļoti saniknoties. Mārša vārošās dusmas gāzās pāri malām. Klauss pieliecās tuvāk māsai. „Sveiks, dārgais!" Grēta teica. „Es jau teicu, ka mēs vēl tiksimies." Māršs teica: „Atbildi man, kāpēc, tu kuce! Atbildi man, kāpēc tu viņu nogalināji?"

Klauss iespraucās, lai iebilstu: „Mana māsa nekad nav..."

Taču Māršs ar vienu nicinošu skatienu viņu pārtrauca. „Es zinu, ka tu neesi tik stulbs, Klaus!"

Tas Klausu pārsteidza nesagatavotu. *Viņš mani pazīst. Vairāk nekā abi pārējie, kas zina manu vārdu tikai tāpēc, ka izlasījuši to manā lietā. Kas ir šis vīrietis?*

Māršs piegāja pie galda. „Villitona. Atbildi, kāpēc!"

Grēta teica: „Tas bija nepieciešams."

„Nepieciešams? Agneses nāve bija *nepieciešamai* Kādēļ? Viņai bija tikai *četri mēneši'."*

Abi pie durvīm stāvošie pagāja uz priekšu gatavībā rīkoties. Nenovēršot acis no Mārša un Grētas, Pembruks pacēla pirkstu. Abi ieturēja distanci.

Klauss vēlreiz klusi mēģināja runāt: „Grēta, kas ir Villitona?" Māršs paskatījās uz viņu: „Tas ir ciems. Maza, nenozīmīga vieta kartē. Evakuāciju laikā mēs uz turieni nosūtījām savu meitu. Tur bija droši kā Dieva ausī. Līdz 1940. gada astoņpadsmitajam septembrim, kad jūsu *Luftwaffe* satrieca ciemu pīšļos." Viņš nikni skatījās uz Grētu. „Sabombardēja lupatu lēveros, jo viņa tiem ieteica to darīt."

Klauss pēkšņi atcerējās kādu sapulci līdzīgu šai. Toreiz Mārša vietā bija Vērmahta ģenerālleitnants Kaitels, fīrera štāba priekšnieks, kas bija brēcis uz Grētu. Viņš pieprasīja paskaidrojumus, kāpēc viņa nebija laicīgi brīdinājusi Vērmahta virspavēlniecību par operācijas „Jūras lauva" katastrofālo izgāšanos. Lielbritānijas burvji bija izsaukuši briesmoņus, kas aprija uzbrukuma floti.

Un tieši tāpat kā tagad Grētu neaizkustināja pret viņu vērstais

dusmu izvirdums un sašutums. Un tieši tāpat kā tagad viņa bija pateikusi tikai to, ka tā darīt bijis nepieciešams. Pēc tam viņa pavērsa sarunu citā virzienā, pārliecinot Kaitelu, ka vissvarīgākais pasaulē esot nolīdzināt līdz ar zemi kādu mazu pilsētu, par ko neviens agrāk nebija dzirdējis. Un, protams, viņi to arī izdarīja.

Grēta sacīja: „Kādudien, pavisam drīz tu to sapratīsi."

Marša sejā izlauzās riebums. Viņš beidzot uzrunāja Pembruku. „Vai viņiem atvienoti akumulatori?"

„Protams."

Māršs izvēlējās krēslu pretim Grētai. Viņš apsēdās, pastumjoties nedaudz nost no galda. „Esmu šeit. Runā!"

Visi skatījās uz Grētu. Klausam papildinot, viņa iesāka stāstu ar to, ka padomieši viņus sagūstīja kara beigās. Pēc tam viņa stāstīja par milzīgajām pūlēm, ko padomju vara ieguldīja, lai atdarinātu *Reichsbehdrde* tehnoloģijas: par slepenajām pilsētām, masu kapiem.

„Šī ir lieka laika izšķiešana," Māršs sacīja. „Es jau pirms divdesmit gadiem Stīvensonu brīdināju par šo. Te nav nekā jauna." Viņš piecēlās kājās, blenzdams uz abiem. „Viņa mūs tikai āzē."

„Uzklausīsim, kas viņiem sakāms, pirms mēs kaut ko tādu secinām. Labi?" teica Pembruks.

Māršs paskatījās uz Pembruku, Petiku, Klausu un Grētu. Viņš pret žokli nokrakšķināja plaukstu locītavas. *{Kāda dīvaina maniere,* Klauss nodomāja.) Pēc tam atkal apsēdās savā krēslā.

Pembruks atslāba. Tāpat arī abi vīri pie durvīm.

„Lūdzu, turpiniet!" viņš teica.

Grēta viņiem atturīgi pamāja, taču, pirms atsāka stāstīt, viņas skatiens uz mirkli aizkavējās pie Mārša.

Tāpēc arī Klauss nejauši paskatījās uz Mārša rokām brīdī, kad tas no kombinezona kabatas izrāva atvāžamo nazi. Jau mirkli vēlāk Māršs bija pārmeties pāri teju visam galdam.

Viņš ir veikls, caur Klausa prātu izskrēja dīvaina, nesaistīta doma. Apzinātās domas kliedza: „Grēta!"

Klauss instinktīvi reaģēja, smeļoties *Gotterelektron* un vienlaicīgi sagrābjot Grētu aiz rokas.

Taču, protams, viņam nebija akumulatora.

Grētas krēsls apgāzās sāniski virsū Klausam, tajā pašā mirklī Mārša inerce Grētu nogāza gar zemi. Klauss pabīdīja māsu pietiekami, lai Mārša pirmais asmens dūriens netrāpītu viņai rīklē; viņa pagrieza galvu uz sāniem, lai izvairītos no viņa spīdīgās dūres trieciena, un tad caur viņas plīvojošo bizi izdūrās metāla zibsnis. Šis trieciens izsita Grētu no Klausa tvēriena.

Grēta gulēja uz grīdas. Māršs tai virsū. Viņš atvēzējās. Pie viņas rīkles novizēja spīdīgs asmens.

Petiks sažņaudza roku ap Mārša kaklu, ar otru tvēra pēc Mārša

rokas, kurā bija nazis. Taču viņš nespēja viņu apvaldīt. Māršs bija pārāk spēcīgs. Pirmais dūriens ieskrambāja viņas auss ļipiņu.

Grēta atlieca galvu, pavērās viņas mute. Viņa...

... kliedza?

... raudāja?

... smējās.

Mēs abi ar brāli rit būsim aizņemti. Ģimenes darīšanas.

Māršs atmeta galvu. Viņa pakausis bija piespiests pie Petika sejas. Tajā brīdī Klauss bija pielēcis kājās un aizāķējis vienu roku zem Mārša pleca, bet otru aplicis ap viņa vidukli.

Kopīgiem spēkiem viņi abi piespieda Māršu piecelties kājās un dabūja viņu nost no Grētas. Petiks paņēma viņa nazi. Klauss pietu-pās un pārliecās pār māsu, izmisīgi vēloties noskaidrot, vai viņa nebija ievainota. Atbildes vietā viņa arvien vairāk ieķiķinājās.

Pembruks, kurš, kā Klauss ievēroja, nebija ne aci pamirkšķinājis šī uzbrukuma laikā, raudzījās abos vīriešos, kas stāvēja abpus durvīm. Viens no viņiem bija izvilcis savu ieroci. „Jūs viņu nepārmeklējāt." Tas izklausījās kā paziņojums, nevis jautājums, izteikts tik bezkaislīgi, ka Klausam bija jānoskurinās, jo tas viņam atgādināja doktoru fon Vestarpu. „Jūs šeit ievedāt potenciālu ienaidnieku, un jums pat neienāca prātā viņu pārmeklēt."

„Mēs domājām, ka viņš ir viens no mums, ser!"

Māršs murmināja: „Neesmu jau sasodīti ilgu laiku, draugs!" Pembruks paskatījās uz Petiku, kas Mārša pārmeklēšanas dēļ nepievērsa uzmanību savām no deguna tekošajām asinīm.

„Viņš ir tīrs, ser!" viņš teica.

„Vai mums viņu vest lejā, ser?"

Pembruks no savas tvīda žaketes izņēma aploksni. Uz tās Grētas rokrakstā bija rakstīts *Leslijs Pembruks*. Viņš paņēma no Petika nazi, atgrieza vaļā aploksni un izņēma no tās zīmīti, ko iepriekšējā pēcpusdienā Pembruka kabinetā bija uzrakstījusi Grēta. Viņa acis kustējās pa Grētas ieapaļi slīpajā rokrakstā rakstītajām rindiņām.

Pēc tam viņš uzmeta zīmīti uz galda, demonstratīvi to nosviežot Mārša priekšā. Mārša drūmais skatiens pārvērtās atklātā riebumā. Pembruks atkal pievērsa uzmanību vīriešiem pie durvīm. Viņš atbildēja uz viņu jautājumu: „Nē, mums vairs nebūs nekādu problēmu."

Viņš visiem pamāja, lai tie ieņem savas vietas. Mierīgā tonī viņš teica Māršām: „Ja jūs esat beidzis, varbūt tagad mēs varētu noklausīties viņas stāstu līdz galam."

1963. gada 14. maijs Asinszāles štābs, Londona, Anglija

Petiks pavadīja Klausu un Grētu uz viņu kamerām. Māršs secināja, ka viņus turēja lejā noliktavas telpās. Vietā, kur Grētu bija ieslēguši pirmoreiz pēc tam, kad viņš to bija sagūstījis Francijā.

mn

Viņš izlaboja savu domu. *Pēc tam, kad viņa man bija ļāvusi sevi noķert. Kāpēc?* Kāpēc viņa vispār jebko no tā visa darīja? *Jo viņa ir kraukļmelnu matu dēmons, kas sēj haosu un sāpes sava prieka pēc.*

Sekojot Pembrukam uz viņa kabinetu, no Mārša netīrajiem zābakiem uz grīdas palika dubļu smērējumi. Viņa sirds iesmeldzās, kad viņš saprata, ka šis reiz bijis Stīvensona kabinets. Tas pats skats uz Sv. Džeimsa parku, tas pats rakstāmgalds, pat tie paši krēsli (ādas krēsls pie rakstāmgalda, kas apvilkts ar raibu kokvilnas mēbeļdrānu, ko fiksēja pogas). Mainījušies bija vien mākslas darbi pie sienām. Stīvensona sievas Korijas. gleznotos akvareļus — *Terra Australis* jeb ziedoši kizili, *Nueva Espana* jeb magnolijas — bija aizstājušas ierāmētas antīko karšu kopijas.

Asinszāle bija dzimusi kabinetā līdzīgā šim, kristīta vienā no akvareļos attēloto augu vārdiem. Māršs prātoja, vai maz Pembruks to zināja.

Domas par Stīvensonu un viņa sievu atgādināja viņam savu kāzu dienu. Tās notika Stīvensona dārzā. Tovakar Korija kā simbolisku dāvanu Līvai bija pasniegusi akvareli. Tas viņu priekštelpā karājās gadiem ilgi līdz kādam strīdam, kad Māršs pārāk spēcīgi aizcirta durvis. Rāmis krītot atsitās pret grīdu un saplīsa. Akvareli Līva izmeta atkritumu grozā.

Māršs sapurināja galvu, cenšoties aizgaiņāt atmiņas, kas sūcās viņā kā dūmi un lipa klāt kā veci zirnekļtīkli.

Arī smarža šeit bija mainījusies. Tagad no krēslu polsterējuma vēdīja Pembruka pīpes tabakas saldais aromāts, ne vairs Stīvensona *Lucky Strikes* asā smaka. Tik jaunam vīrietim pīpe šķita kā pretīga izlikšanās.

Taču tad Māršs aptvēra, ka Pembruka jaunais vecums bija tikai ilūzija, ko radījusi viņa paša vecuma perspektīva.

Pembruks aizvēra durvis. Viņš atvēra bufeti un izņēma pudeli un divas glāzes.

Ari tas ir kaut kas jauns, Māršs prātoja. *Vecais virs savu brendiju bija glabājis rakstāmgalda atvilktnē. Līdz Vils to visu izdzēra.*

IIO

„Domāju, ka mums abiem nekaitētu kāds dzēriens," Pembruks sacīja. „It īpaši jums."

„Ne jau es skraidu apkārt kā Grētas izsūtāmais zēns. Jūs droši vien esat noskrējies un izslāpis."

Pembruks dāsni ielēja abās glāzēs. Skotu viskija uguns un zemes smarža kairināja Mārša degunu. Viņš nolika uz galda glāzi Māršām, tad apsēdās tai pretim. Nočīkstēja krēsla metāla ritenīši.

Māršs iegrima krēslā. Viņam niezēja āda zem sasodītā darba kombinezona.

Pembruks sacīja: „Mārš, mēs esam vienā pusē! Es neesmu jūsu ienaidnieks.”

„Jūs esat, kamēr vien strādājat Grētas labā.”

„Es domāju, ka jūs esat mazliet apjucis.”

Māršs Pembruka acu priekšā pavicināja dūrē saspiestu Grētas rakstīto zīmīti. „Viņa jūs rausta kā marioneti. Jēziņ, tieši cik ātri viņai tas izdevās? Vienas dienas laikā?”

Pembruks iedzēra malciņu. Viņš to skaļi norija. „Protams, es ļāvu visam notikt tā, kā tas notika. Tā bija ideāla iespēja viņu pārbaudīt. Tas nenozīmē ļaut viņai mani raustīt kā marioneti. Tas ir klasisks paņēmiens, un jums tas būtu jāatpazīst.” Viņš vēlreiz iedzēra. „Turklāt atšķirībā no jums es nekad nebiju redzējis, kā darbojas viņas spējas. Ne personiski. Un jums ir jāatzīst, ka jūsu uzbrukuma mēģinājums noritēja precīzi, kā viņa bija paredzējusi. Vārds vārdā. Izcili.”

„Es pieņemu, ka jums pietika prāta atvienot viņu akumulatorus brīdī, kad viņi ieradās?”

„To izdarīja Sems.”

Māršs teica: „Esmu jau agrāk redzējis, kā viņa to dara. Viņai tas izdodas vēl ilgu laiku pēc tam, kad akumulatori noņemti. Tāpēc tā vietā, lai apbrīnā blenztu, jums vajadzētu padomāt, cik ilgi viņa šo jau bija plānojusi. Un kāpēc.”

Pembruks norādīja uz Mārša dūrē sažņaugto saņurcītā papīra bumbu. „Es skatījos, kā viņa to rakstīja.”

Māršs aizmeta prom saburzīto papīru. Viņš riebumā sapurināja galvu. „Jēziņ!” Viņš ar pirkstu galiem masēja savus deniņus. „Viņa ar jums rotaļājas.”

„Viņa vairs nav ienaidnieks. Viņa ir dezertiere.”

„Viņa šeit nav ieradusies, lai mums palīdzētu.” Māršs sakustējās savā krēslā. Viņa žūstošā darba kombinezona audums bija neērti apstiepies ap viņa kājām.

„Padomju vara viņu nekad neatbrīvotu no savas pavadas. Viņa ir pārāk vērtīga, lai viņu izšķiestu kā dubultaģenti.”

„Es neteicu, ka viņa strādā viņu labā. Es teicu, ka viņa šeit nav ieradusies, lai mums palīdzētu,” Māršs sacīja. Viņš ar diviem malkiem iztukšoja savu glāzi; tas bija labs viena iesala dzēriens. „Ļaujiet man jums aiztaupīt mēnešiem ilgas pūles!” Māršs nočukstēja. Klepodams no viskija dedzināšanas deguna blakusdobumos, viņš piebilda: „Viņi nepanāca, lai Grēta strādātu viņu labā. Varbūt viņi to panāca ar viņas brāli, bet ar Grētu nekad. Nolāpīts, beigās pat fon Vestarps viņu nespēja kontrolēt. Un viņš bija tas cilvēks, kas viņu bija radījis.”

„Runa nav par viņas kontrolēšanu,” Pembruks teica. „Runa ir par to, lai mēs panāktu, ka viņa vēlas ar mums sadarboties.”

„Sadarboties? Vai jūs esat traks? Jūs lejā esat iespundējuši vīrieti, kas kā spoks var iet cauri sienām. Un viņa māsu, kas spēj paredzēt

nākotni tikpat vienkārši, kā jūs un es lasām nolāpītās avīzes. Sakiet man godīgi, vai jūs tiešām domājat, ka viņiem bija nepieciešami vairāk nekā divdesmit gadi, lai aizbēgtu?"

Pembruks nopūtās. „Jums varbūt ir taisnība." Atbildot uz Mārša sejā pausto skepsi, viņš teica: „Klau, es neesmu muļķis! Taču ar prieku par tādu izlikšos, ja tas dos piekļuvi noslēpumiem viņas galvā. Ja mēs varētu zināt kaut daļu no visa, ko zina viņa, Lielbritānijā varētu sākties jauni laiki."

„Viņa jūs tur savā pavadā, bet jūs to pat neapzināties."

„Es gribu, lai viņa tā domā. Mārš, mums pie šīs lietas vajadzētu strādāt kopīgiem spēkiem! Šī lieta jārisina no abiem galiem. Jāļauj viņai ticēt, ka esmu viņai padevīgs bandinieks. Tikmēr jūs noskaidrosiet, pēc kā viņa dzenas patiesībā."

Caur Māršu izskrēja satraukums. Iespēja atgriezties vienīgajā dzīvē, kam viņš bijis radīts? Taču satraukumu ātri vien nomainīja dusmas, kas robežojās ar kaunu. Kas par nožēlojamu tipu. Pembrukam nepiemita ne kripatas Stīvensona rakstura. Grēta viņu apēdīs dzīvu.

„Jūs nevarat viņu pārspēt gudrībā," viņš teica. „Jūs nevarat viņu pārspēt, izmantojot viltīgus manevrus. Un, ja mēģināsiet, viņa dejos uz jūsu kapa."

„Es nekad neuzticēšos Grētai. Ne pēc visā tā, ko izlasīju par viņas pagātni."

„Tātad jūs esat skatījies arhīvus."

„Protams, ka esmu."

„Arhīvus, ko es izzagu no Vācijas."

Pembruks, līdz galam neiedzēris malku, ieturēja pauzi, pār glāzes malu norādīdams uz Māršu: „Starp citu, tas bija neticams veikums. Šeit par to runā kā par kaut ko leģendāru."

Māršs viegli pielieca galvu, atzinīgi novērtējot komplimentu, bet ne pietiekami, lai lauztu ledaino barjeru, ko bija uzslējis starp sevi un Pembruku. Viņš jautāja: „Un kur tieši mūsdienās ir šis „šeit"?"

Šī bija Pembruka kārta pamāt, atzinīgi novērtējot Mārša zemtekstā paslēpto jautājumu. „Mēs esam atgriezušies T nodaļā. Esam kopš... četrdesmit piektā?" Viņš sev pamāja, tad aplaimoja Māršu ar šķību smaidu. „Stīvensona vecais darbības lauks, ja manas vēstures zināšanas mani neviļ."

Vēl pirms tika dibināta „Asinszāle", trīsdesmito gadu beigās Māršs bija strādājis kā kaujas aģents un atskaitījies Stīvensonam, kas bija vadījis MI6 „tehnoloģiju pārsteiguma" nodaļu jeb Lielbritānijas Slepeno izlūkdienestu. Tas bija noticis misijā Spānijā, kad Māršs kara laikā uzgāja gadsimta visvarenāko tehnoloģiju pārsteigumu: *Reichsbehorde.* Neilgi pēc tam vecais vīrs bija nodibinājis Asinszāli, atstājot T nodaļu citu vadībā. Pat atteicās no iespējas uzdienēties līdz

SID spicei, tā vietā izvēloties neierobežoti un brīvi vadīt un

pieņemt lēmumus Asinszālē.

Tajos pirmsākumos Māršs domāja, ka viņš nostrādās ļoti ilgu laiku, kalpojot valstij. Viņš nekad nebija iedomājies, ka izlūkošanas pasaule kādu dienu būs pārpildīta ar tādiem jampampiņiem kā Pembruks. „Ceru, ka joprojām ir īpašā pielaide."

„Dabiski," Pembruks sacīja. „Taču mūsu ir maz. Es, Sems, ar ko jau tikāties, un daži citi. Kaujas aģenti un tehniķi. Un, protams, jūs." Maršs teica: „Taču Asinszāle vairs nav autonoma."

„Gandrīz tā." Pembruks nodrebinājās. Tas Māršām atgādināja par vecā vīra, kam bija tikai viena roka, īpatnējo plecu paraustīšanu. Vientulība šoreiz smeldza asāk. Māršs palocījās. Pembruks turpināja: „Cik nu mūsdienās autonoms var būt jebkas šajā dienestā. Vairs nav kara laiki. Ziniet, un pastāv tāda lieta kā budžets!"

„Man grūti iedomāties, ka budžets jums kaut kādā veidā sagādātu problēmas. Cik gan jūs tronim varētu izmaksāt, te sēžot un gadiem ilgi urbinot degunu?"

Pembruks ignorēja šo dzēlienu. Viņš papurināja galvu. Lai vai kāds, bet viņš izskatījās teju uzjautrināts. „Tātad jūs ticat viņas stāstam?"

„Es neticu, ka viņa pret mums ir atklāta," Māršs sacīja. „Bet, jā, es domāju, ja apgrūtināsiet sevi un apraudzīsiet burvjus, lielāko daļu jūs atradīsiet mirušus. Kā jau viņa apgalvoja." Viņš papurināja galvu. „Katra cīņa, katrs upuris. Pilnīgi nebūtisks jūsu bezrūpības dēļ."

„Vai tiešām." Pembruka sejā parādījās dīvaina izteiksme. Atkal tās uzjautrināšanās vēsmas. Tas bija tracinoši. Māršs gribēja viņam uzburt skaidru ainu. Pembruks sacīja: „Ja viņai ir taisnība, mums būs jātiek galā ar diezgan lielām nepatikšanām."

Māršs uzsita ar savu tukšo glāzi pa rakstāmgaldu. „Diezgan lielas nepatikšanas? Vai tad jūs neredzat, ko viņi dara? Viņi tīra spēles laukumu, jūs plānprātiņ! Jūsu padomju kolēģi ir noguruši no šī saucamā aukstā kara. Tāpēc viņi sāk spēli no jauna."

„Tā nav tā problēma, par ko es runāju," teica Pembruks. „Jo, manuprāt, istais jautājums ir, kā padomju varai izdevies nonākt uz pēdām mūsu vīriem. Slēpšanās prasmēs viņi pārspēj jebkuru. Kā jūs varbūt atceraties." Māršs atcerējās vienīgi to, kā Vils bija veicis gaisa gabalus, divreiz izķemmējis Lielbritāniju no ziemeļiem līdz dienvidiem, no aus-trumiem līdz rietumiem, lai uzietu un savervētu mazāk nekā duci burvju Asinszālei. Ja Viļa vectēva dienasgrāmatā nebūtu bijušas mīklainas piezīmes, burvjus nemaz nebūtu bijis iespējams atrast.

Toreiz ar visiem pasaules burvjiem nebūtu pieticis, lai aizpildītu krēslus, kas stāvēja konferenču zālē koridora galā. Tagad Māršs baidījās, tie nepiepildītu pat šo kabinetu.

Māršs pēkšņi iedomājās, ka arī Vils varētu būt viens no upuriem.

Viņš atskārta, ka ir pārāk atsvešinājies no Viļa, lai viņam tas rūpētu. No otras puses, par Viļa nāvi būtu ziņojuši ziņās.

Māršs sacīja: „Tas ir kā uz delnas. Arzamasai-16 šajā valstī ir aģents. To pašu ir teikusi Grēta. Aģents šeit ievalsēja un pastaigājās gar jūsu dokumentiem. Fon Vestarpam bija neredzamā sieviete. Vai arī viņš ir kā Klauss. Vai kā lai mēs zinām, ka aiz tā neslēpjas Klauss un Grēta? Cik ilgi viņi jau ir valstī? Jūs nezināt, vai ne?"

Un atkal pār Pembruka seju pārlaidās tas tracinošais skatiens. Māršs sažņaudza pirkstus dūrē.

„Es ļoti šaubos, ka viņu aģents ir bijis Admiralitātē. Tā vietā es varu derēt, ja ir informācijas noplūde, tad vainojams ir kāds no jūsu laikabiedriem. No vecajiem laikiem," sacīja Pembruks. Viņš uzmeta skatienu Mārša dūrei, tad nomainīja sarunu tēmu. Viņš atvēra atvilktni un uz rakstāmgalda uzlika lietas mapi. Māršs atpazina MI6 kadru lietas zaļo maliņu. „Šajos pēdējos gados jums ir sūri klājies." Māršām nepatika pēkšņais sarunas pavērsiens. Un viņš noteikti nebija sajūsmā par viņa personīgajai dzīvei pievērsto uzmanību. Taču viņš neko neteica, gaidīdams, cik dziļu bedri Pembruks sev izraks.

„Jums ir bijušas vairākas saķeršanās. Kautiņi. Neprognozējama uzvedība. Miera traucēšana." Pembruks pāršķīra lapu. „Gara virkne visdažādāko darbu. Dārzkopība. Remontdarbi. Šad tad celtniecība. Visi legāli?"

Taču Māršs klusēja.

„Es tikai aiz ziņkāres jautāju. Grūti saskaņot jūsu nodokļu ierakstus ar to, ko zinām par jūsu darba vēsturi. Šad tad aplokšņu algas?" Pembruks noskurinājās. „Man patiešām būtu vienalga, ja par dažām mārciņām nebūtu samaksāts nodoklis. Jums ir jābaro divas mutes!" Nākamā lapa.

Viņš turpināja: „Jādomā, ka divas mutes. Neviens gadiem nav redzējis jūsu dēlu. Pat ne jūsu kaimiņi. Kopš tā laika, kad pēdējā aukle pēkšņi salika mantiņas un pameta darbu, tā es noprotu." Pembruks Mārša lietā pāršķīra vēl vienu lapu, skumji purinādams galvu. „Diezgan daudz slimnīcas apmeklējumu agrīnā vecumā."

Māršām no dzerokļu griešanas sāpēja žoklis. Viņa pirkstgali ieurbās plaukstās; viņš savaldījās brīdī, pirms viņa dusmas būtu izvirdušas asiņainā kautiņā. Piepūle, kas apslāpēja viņa vēlmi pārlēkt rakstāmgaldam un nožņaugt Pembruku, lika viņam fiziski trīcēt.

„Mans dēls nav tēma, ko apspriest," viņš izspieda. Viņa balss trīcēja aiz piepūles.

Pembruks pacēla skatienu un iepleta acis, it kā būtu pārsteigts, ka Māršs ir apbēdināts. „Protams, ka nav." Pembrukam aizverot lietu, mape mīksti noplaukšķēja. „Klausieties! Es nepaceļu šos jautājumus, lai parādītu, ka varu jūs piespiest atgriezties. Es zinu, ka uz jums tas neiedarbotos. Es tikai cenšos norādīt, ka jūs būtu laimīgāks, ja

atgrieztos dienestā. SID pamešana bija jūsu lielākā kļūda, Mārš!"

„Tā nebija kļūda," Māršs sacīja tieši tāpat, kā bija sev teicis neskaitāmas reizes. Varbūt tā pat bija taisnība. Viss bija gaišās krāsās, pat rožainās, kad viņš pameta dienestu. Viņš bija tiecies tikt prom, lai sāktu jaunu dzīvi ar Līvu. Kara noslēgumā viņa strīds bija kalpojis kā nepieciešamā izdevība, lai uzgrieztu muguru spiega dzīvei. Visgudrākā izvēle likās ķerties šai izdevībai pie ragiem. Viņš būtu bijis muļķis, ja to neizmantotu.

Nē. Dienesta pamešana nebija kļūda. Mārša vislielākā nožēla bija par to, ka vēlāk nebija atgriezies, taču tajā viņš Pembrukam nekad neatzītos.

„Stabils atalgojums," teica Pembruks. „Mēs norīkosim, lai jūsu alga būtu tāda, kāda tā būtu bijusi šajā brīdī, ja jūs būtu palicis un turpinājis priekšzīmīgi kalpot. Un, protams, mēs varam dzēst no policijas reģistriem jūsu krāšņākos incidentus." Viņš izvilka no krūšu kabatiņas pīpi, ar tās galu neskaidri norādīdams. „Ierastie brīdinājumi paliek spēkā. „Valsts noslēpuma akts" un viss pārējais."

Māršs negribēja izrādīt savu saviļņojumu. Iespēja labot pēdējo divdesmit gadu neizdošanos... „Un kāds būs mans uzdevums?"

„Es jums jau teicu." Pembruks no rakstāmgalda izņēma tabakas maku. Piepildīdams pīpi, viņš sacīja: „Izvilināt Grētas nodomus. Jums būs pilnīga rīcības brīvība rīkoties pēc saviem ieskatiem. Jūs esat vislabākais vīrs šim darbiņam."

„Tad man būs jums jāatskaitās."

Jā"

Mārša piespiežot pirkstus pie žokļa, uzliesmoja viņa artrīts. Viņš domāja. Pembruks pārprata šo žestu.

„Jūs prātojat par mani."

„Vai kādreiz esat karojis?"

„Nē. Man bija sešpadsmit gadu, kad beidzās karš."

„Jūsu priekštecis Pirmajā pasaules karā zaudēja roku."

It kā tas viņu kaut kā attaisnotu, Pembruks piebilda: „Mans tēvs karoja Ēģiptē."

Taču Māršs to ignorēja, tā vietā pajautāja: „Un kā jūs šeit nokļuvāt?"

Izrādījās, ka Pembruks bija studējis Kembridžā, pieņemts darbam dienestā tieši pēc universitātes beigšanas. Viņš bija ar izcilību ieguvis grādu krievu literatūrā, vēl vienu grādu Eiropas vēsturē un tad devies strādāt, lai MI6 analizētu padomju varas militārās tehnoloģijas.

Kara speles ar papīru un zīmuli. Pēc tam nokļūšana Asinszāle bija vien laika jautājums.

„Citiem vārdiem sakot," Māršs sacīja, „jūs esat zīmuļa bakstītājs." Pembruks nopūtās. „Es domāju, ka mēs sākam sadarbību uz nepareizās nots. Ja Grētai ir taisnība, jūs esat iesaistīts."

‚Ja Grētai ir taisnība, un viņai vienmēr ir, jūs esat paspēlējis Asinszāles eksistences iemeslu. Jūsu nekompetence pēdējos divdesmit gados mūs ir novedusi strupceļā. Eidoloni bija mūsu trumpis, vienīgais, kas spēja pa gabalu noturēt padomju varu. Bet tagad, pateicoties jūsu nemākulīgajam darbam, mūsu piekļuve eidoloniem ir liegta."

„Jo esmu te urbinājis degunu."

Jā."

„Ja es jūs spētu pārliecināt, ka situācija nemaz nav tik katastrofāla," teica Pembruks, „vai jūs apdomātu iespēju atgriezties?"

Apdomāt to? Atgriešanās Asinszālē bija vienīgais gaismas stars pie Mārša garlaicīgās dzīves horizonta. Viņš pameta dienestu pēc tam, kad bija sapratis, ka varētu vai nu veidot ģimeni ar Līvu, vai karjeru, bezjēdzīgi un iznīcinoši dzenoties pēc taisnīguma. Viņš izvēlējās Līvu. Taču viņu centieni izveidot ģimeni izrādījās vien liela izgāšanās. Un šodien viņu laulība nebija nekas cits kā tikai meli. Viņš bija izdarījis sliktu izvēli.

Atgriešanās SID tajā neko nelabotu. Taču tā dotu stabilus ienākumus. Tā sniegtu dzīvei jēgu un likumīgu ieganstu izvairīties no Līvas aizvainojumiem, nepaciest tādus nerrotājus kā Fičs. Kā arī sniegtu Māršām priekšrocību būt klāt, kad Grēta kļūdīsies. Galu galā visi kļūdās.

Māršs līdz pat šai dienai nebija apzinājies, cik ļoti viņam pietrūka dienesta. „Es par to padomāšu," viņš sacīja.

„Lieliski," teica Pembruks, pieceļoties kājās. Viņš nolika uz galda neaizsmēķēto pīpi. „Es jums gribētu kaut ko parādīt."

Vecā Admiralitāte izskatījās tieši tā, kā Māršs to atcerējās, vienīgi vārdi uz durvju plāksnītēm bija mainījušies. Viņš ievēroja, ka

daudzas telpas, kas Asinszāles zelta laikos bija tās lietošanā, tagad bija pieliekamie, noliktavas telpas, aizkrautas ar veciem rakstāmgaldiem, krēsliem, saritinātiem paklājiem, dokumentu skapīšiem un citām kabinetos vairs nevajadzīgām mantām, kas sakrājas, gadiem ritot.

Taču tad viņi nokāpa pa kāpnēm līdz smagām durvīm, kas izskatījās kā ieeja bankas seifā. Māršām uzreiz izgaisa sajūta, ka viņš atrodas pazīstamā vietā. Tas bija kaut kas jauns.

Pembruks pagrieza durvju vidū iebūvēto stūresratu. Durvis klusām atvērās. Pat aizbīdņi, veroties vaļā, gandrīz neiečukstējās. Viņš sāka vilkt vaļā smagās durvis, bet tad atrāva pirkstus no durvīm un apstājās. Viņš pagriezās pret Māršu.

„Man jau iepriekš vajadzēja pajautāt. Jūs taču nekur neasiņojat?"

„Vai neasiņoju? Nē."

„Vai esat pārliecināts?" Pembruks nopētīja brūci uz Mārša sejas. „Vai jūsu ievainojumi ir sadzijuši?"

Māršs palūkojās uz skrāpējumiem, kas klāja viņa rokas. „Jā."

„Neviena vaļēja ievainojuma? Nevienas čūlas?"

„Nē."

„Nu tad ļoti labi."

Šīs seifa durvis bija pirmās no divām. Tās bija savienotas tādā veidā, ka otrās durvis varēja atvērt tikai tad, kad pirmās tika aizslēgtas un otrādi. Līdzīgi kā droša, apsargāta ieeja pilī vai gaisa slūžas zemūdenē.

Abiem ieejot pagrabā, Māršs atskārta, ka šeit viss ir svešs. Kopš pēdējās reizes te, lejā, šī vieta bija krasi mainījusies. Mārša atmiņās pagrabs bija bijis no ķieģeļiem būvēts cilindrveida gaiteņu labirints. To bija apgaismojušas kailas spuldzes, kas karājās vados virs galvas, un visā gaiteņa garumā bijušas noliktavu un bumbu patvertņu pelēkās tērauda durvis ar kniežu radzēm. Griestus bija izraibinājuši ūdens plankumi, bet zem kājām reiz bija auksta betona grīda.

Nebija iespējams noteikt, vai jebkas no tā bija saglabājies tagad. Grīdu, griestus un sienas sedza biezs paklājs. Sienas bija noklātas

IIQ

ar stūrainiem trokšņu slāpētājiem, kas veidoti no melna putuplasta. Māršs uzreiz to saprata, pateicoties tam bezgalīgajam laikam, ko, raujoties melnās miesās, bija pavadījis uzlabojot Džona istabu. Šādi izskatījās uz troņa rēķina nevainojami veidota skaņu izolējoša telpa.

Pārvietošanās šeit bija mazliet apgrūtināta. Biezajā smilškrāsas paklājā pēda iegrima par veselu collu. Noliktavas telpas bija aizstātas ar līdzīgiem seifiem kā tie divi, kam viņi bija gājuši cauri, ienākot pagrabā. Arī šie bija skaņu izolējoši.

Pembruks norādīja uz divām blakus durvīm. „Šeit iekšā ir Grēta un tur viņas brālis," viņš sacīja. Māršām viņā bija rūpīgi jāieklausās, jo šajā klusumā pat viņa sirds puksti un asinis, kas šalca ausīs, bija kļuvuši skaļi. „Runājiet droši! Viņi neko no šeit notiekošā nevar dzirdēt, izņemot, ja mēs šautu ar mīnmetēju."

Māršs aizdomājās, vai Grēta sava īslaicīgā ieslodzījuma laikā 1940. gadā bija paredzējusi, ka šī vieta nākotnē šādi izskatīsies. Droši vien.

Viņš sekoja Pembrukam līdz gara gaiteņa galam ap stūri un tad līdz nākamā koridora galam. Admiralitātes pagrabs robežojās ar tuneļiem, kas sniedzās tālu ārpus ēkas kopējās platības. Māršs minēja, ka šobrīd viņi droši vien atradās kaut kur zem Sv. Džeimsa parka. Pasaule bija klusa, ja neņem vērā viņu soļus un sirdspukstus. Vietām atšķīrās no paklājiem veidotās skaņu izolācijas raksti. Līnijas nomainīja punkti, punktus — trīsstūrainas formas raksti. Māršs pieņēma, ka šī labirinta tālākie nostūri būvēti vissenāk un veidoti no audumu pārpalikumiem. Dažviet bija manāmi paklāji, kas

saglabājušies vēl no pirmskara laikiem.

Un tad tik pēkšņi, ka šķita pat neiespējami, gaisu piepildīja nospiedošs aromātu sajaukums. Arbūzs. Žults. Veca vīra sviedri. Mārša mēli pārklāja nepatīkama garša. Viņa vēders sarāvās krampjos, it kā viņš būtu norijis naftalīna bumbiņu.

Viņi te visu tā nopolsterējuši, ka nekāda skaņa nespēj izkļūt, nodomāja Māršs. *Un viņi bažījas par asinīm.*

Instinkta un senu atmiņu dzīts, Māršs ieskatījās rokas pulkstenī. Tas bija apstājies.

Šeit ir bijuši eidoloni. Kas šī ir par vietu ?

Skaņu izolācija klusināja pat Pembruka atslēgu žvadzēšanu. Viņš kādu brīdi meklēja īsto atslēgu, tad atslēdza durvis. Viņi iegāja tipveida novērošanas istabā. Tādā, ko izmanto nopratināšanās un izlūku iztaujāšanā pēc uzdevuma izpildes. Pretim loga rūtij, kas stiepās teju no vienas sienas gala līdz otram, atradās šaurs galds un krēslu rinda. Sī telpa bija vāji apgaismota, tādējādi norādot, ka caur spoguli uz sienas varēja redzēt tikai vienā virzienā. Uz galda stāvēja viens mikrofons, bet virs spoguļa skaļrunis.

Māršs kaut ko tādu jau bija gaidījis. Visa šī vide Admiralitātes dziļumos bija radīta, lai cilvēkus turētu izolētus. Taču viņš bija pārsteigts par ainu, kas pavērās otrpus spogulim.

Tā bija sākumskolas klases telpa.

Telpa bija nokrāsota košās krāsās — sarkanos, zilos un dzeltenos toņos. Pie vienas sienas atradās zaļa tāfele, uz kuras bija saķēpāti bērnišķīgi ķeburi, ar krāsainiem krītiņiem rakstīti fragmenti no kādas nezināmas valodas. Virs tāfeles visā tās platumā bija piestiprināta virkne plakātu, kuros bija attēloti priecīgi zooloģiskā dārza dzīvnieki, kas rotaļājas ar alfabēta burtiem un cipariem no nulles līdz deviņi. Pie citas sienas, uz kuras bija uzgleznoti bērni, kas priecīgi rotaļājas Apvienotās Karalistes kontūrās, bija ierīkotas omulīgas vietiņas, kur bija sarindotas mīkstās rotaļlietas un bilžu grāmatiņas. Savādā kārtā siena pretim spogulim bija noklāta ar pasaules kartēm. Galvenokārt kartēs bija redzama Eiropa un Padomju Savienība. Kartē bija iedurtas spraudītes.

Aptuveni ducis zēnu un meiteņu sēdēja pie galdiem vai laiskojās uz spilveniem, vai pa vienam, diviem, trim stāvēja nomaļus. Vecākie lasīja. Jaunākie spēlējās ar lellēm, koka klučiem, rotaļu kravas mašīnām, mīkstajām rotaļlietām. Jaunākie bērni bija piecus vai sešus gadus veci, bet vecākie vēlos pusaudžu gados. Viņi cieta klusu. Ikviens no viņiem.

„Šie," Pembruks sacīja, „ir mūsu burvji."

Augstais Dieva debesīs! Māršs nodomāja. *Ko jūs esat izdarījuši?* „Viņi vēl ir tikai bērni."

„Vairs viņi nav tikai bērni. Šie bērni runā enohiešu valodā. Var

droši teikt, ka tā ir viņu dzimtā valoda. Viņi to pārzina labāk nekā jebkurš burvis jebkurā gadsimtā," Pembruks paskaidroja. „Tas izskaidro, kāpēc mums nav bijis nepieciešams vest uzskaiti par burvjiem no jūsu dienesta laikiem. Vecie burvji nav gājuši līdzi laikam. Protams, nekā personīga."

Māršs norādīja uz bērniem: „Kā?"

„Enohiešu valoda ir pirmatnējā valoda. Daži cilvēki ir uzskatījuši, ka tā ir radīšanas valoda jeb universālā mūzika." Pembruks paraustīja plecus. „Mēs esam atklājuši: ja bērnus uzaudzina, izolējot tos no cilvēku valodām, norobežojot no mūsu valodu ietekmes, viņi dabīgā ceļā apgūst enohiešu valodu."

„Tas ir barbariski." *Jūs negantie nelieši!*

„Tā ir reālpolitika. Tāda ir pasaule, kurā dzīvojam. Tāda ir cena par brīvu nāciju."

Māršs vēroja bērnus. „Vai viņi ir ieslodzītie?"

Pembruks sašuta. „Es teiktu, ka nav." Viņš vilcinājās. „Tas ir, principā nav. Taču šķiet, ka viņiem šeit patīk. Viņiem patīk šis klusums. Viņi nekad nav izrādījuši vēlmi pamest šo vietu."

„Vai jūs viņiem to esat jautājuši?"

‚Jā."

„Vai viņi runā arī angliski?"

„Bet, protams. Mēs viņus vairs neizolējam no apkārtējiem, tiklīdz tie demonstrē tekošas enohiešu valodas zināšanas, tas parasti notiek aptuveni četru vai piecu gadu vecumā. Pēc tam mēs viņiem nodrošinām pirmšķirīgu izglītību. Vienlīdzīgu ar to, ko iegūtu publiskā skolā."

Māršs no bērniem nespēja novērst ne acu. Pametis zodu spoguļa virzienā, viņš sacīja: „Cik bieži jūs izmantojat viņu palīdzību?"

„Vien tik, lai laiku pa laikam iekniebtu degunā Ivanam. Ņemiet vērā, ka nedarām neko radikālu! Bez šaubām viņi tur aizdomās Asinszāli. Un tur jau tā sāls. Atgādināt viņiem, ka mēs šeit esam. Taču viņu informācija, lai kas būtu tās avots, ir krietni, krietni novecojusi. Viņi nezina, kas ir mūsdienu aktīvie burvji."

„Viņi nezināja līdz brīdim, kad uz šejieni atvedāt Grētu."

„Viņas kamera ir tik tālu no šejienes, aiz tik bieziem skaņu izolācijas slāņiem, ka es šeit varētu aizdedzināt dinamītu, un viņai nebūtu ne jausmas," sacīja Pembruks.

Māršs papurināja galvu, juzdams pārāk lielu riebumu un būdams pārāk noguris, lai apstrīdētu šo apgalvojumu. „Kā ar asins cenām? Jūs

taču viņiem neliekat..."

Pembruks nosprauslājās. „Es jūs lūdzu! Mēs neesam nekādi barbari. Sems tiek galā ar cenām. Tam viņam ir savi cilvēki." Viņš izklaidīgi pakasīja aiz auss. „Viss notiek nejauši, un lielākoties cenas ir zemākas nekā jūsu laikos. Bērnu tekošo enohiešu valodas zināšanu

priekšrocība. Vai saprotat?"

„Cik zemas?"

„Pieņemami zemas," teica Pembruks. „Pēc ne tik gluda sākuma," viņš atzina.

Blakus spogulim viņš atslēdza durvis, kas veda uz klasi. „Ejam iepazīties!" Lai iedrošinātu Māršu, kas vilcinājās, viņš sacīja: „Tas ir pilnīgi droši."

Māršs blenza uz bērniem: „Norobežoti."

„Kas par lietu?"

„Jums jau pašam nav bērnu," Māršs sacīja.

„Ko jūs ar to gribat sacīt?"

„Es un mana sieva esam divreiz veduši mājās no slimnīcas jaundzimušos. Ja ir kāda lieta, ko vecāki dara, tad tās ir sarunas ar bērniem." Pembruks izskatījās samulsis. „Šie bērni bija bāreņi. Pamesti." Vieglprātīgais paskaidrojums nebija pienācīga atbilde, taču, pirms Māršs spēja sīkāk izanalizēt acīm redzamo izvairīšanos,

Pembruks atvēra durvis un iegāja klasē. Bērni viņu ignorēja. Viņi nepievērsa uzmanību arī Māršām, kas ienāca klasē dažus mirkļus pēc Pembruka.

„Tomēr, lai viņus *pilnībā* izolētu..."

„Mārš, es jums apgalvoju, ka ar viņiem apejas īpaši labi!"

Visi bērni kā viens pārtrauca darīt savu darāmo, iztaisnojās un pagriezās ar skatu pret pieaugušajiem. Viņu saskanīgās kustības radīja satraukumu. Tajās bija kaut kas mežonīgs. Nē — insektisks. Svešāds. Kaut kas mazliet līdzīgs Džonam.

Viens no vecākajiem zēniem paspēra soli uz priekšu. Viņš, miedzot acis, paskatījās uz Māršu. Viņi visi paskatījās.

„Jūs esat Māršs," viņš kurkstēja. „Tas Māršs."

Māršām tajā pašā acumirklī rokas un pakausis pārklājās ar zosādu. Ada nepatīkami tirpa.

Zēna balss izklausījās nepiemērota viņa vecumam. Pilnīgi aplama. Zēna balsij piemita ne tikai aizsmakuša, veca vīra čērkstoņa, bet arī veca burvja izkropļots balss tembrs.

Māršs aptvēra, ka šie bērni runāja angļu valodā ar enohiešu akcentu. Ja tas maz kaut kā bija iespējams.

„Jā, esmu." Māršs pieliecās, lai nostātos vienādā augumā ar šo zēnu, par spīti tam, ka bija iespīlēts darba kombinezonā un viņam tirpa āda. Iepulsējās sāpošais ceļgals. Cik vien mundri spēdams, viņš sacīja: „Un kas tu esi?"

Taču viņa jautājumu apslāpēja aiz vecuma nespēka nevarīgo, tomēr bērnišķīgo balsu steidzīgā murmināšana, kas nebeidza atkārtot viņa vārdu. Viņi to izrunāja atkal un atkal dažādos ātrumos un intonācijās.

„Māršs. Māršs. Māršs. Māršs."

Drīz vien šī skandēšana saplūda vienā ritmā un modulācijā. Pāreja uz enohiešu valodu notika acumirklīgi.

Māršs attapās, ieskauts rūkoņas, gārdzienu, spalgu kliedzienu un vaimanu viesulī. Bērni turpināja skandēt, un viņš šajā troksnī dzirdēja mirstam zvaigznes un dzimstam jaunas planētas. Cilvēkam neraksturīgas skaņas no sīku cilvēku mutītēm.

Nelielais prāta nostūris, kas par spīti straujajam uzbrukumam joprojām spēja domāt, saprata — *tad tādēļ viņi uztraucās par asinīm. Šie bērni vienā mirklī spēja izsaukt eidolonu.*

Viņš ar rokām aizspieda ausis. Pembruks tāpat.

Un kaut kur kaut kad kāds sacīja: *„Mans Dievs! Viņi tev ir devuši vārdu."*

Intermedija

Grētas pirmās instrukcijas pienāca pa pastu nepilnu divu stundu laikā pēc tam, kad viņa un viņas bezmugurkaulainais brālis bija pametuši dzīvokli. Reinhards nemaz neskuma pēc šiem abiem parazītiem. Tā kuce bija gardi tīksmināj usies par viņa neveiksmīgajiem mēģinājumiem nozagt abus akumulatorus. Ikreiz, kad Klauss Reinhardu pieķēra, Grēta bija turpat aiz viņa muguras un ar viltīgu smīniņu vēroja Reinhardu.

Viņš nograuzdēs to smaidu no viņas sejas. Kādudien.

Reinhards bija uztraucies, ka viņas instrukcijas izrādīsies nejēdzīgas. Kā viss cits viņā. Taču vēstule bija uzrakstīta saprotami un detalizēti. Viņas uzdevuma pirmā daļa bija jāizpilda noteiktā laikā. Viņa bija iztikusi bez mīklainiem aprakstiem varbūt tāpēc, lai garantētu, ka Reinhards paspēs visu izdarīt laikā.

Tā nu viņš izsteidzās no dzīvokļa un pavadīja ilgas stundas, trīcot Kjū Karaliskajā botāniskajā dārzā zem dzīvžoga, sargādams fotokameru no nemitīgā lietus. Viņa bija atsūtījusi to personu aprakstu, kas jānofotografē. Viņa bija raksturojusi soliņu zem riekstkoka pie pastaigu celiņa, kur tie sēdēs, pat leņķi, no kāda viņam uzņemt fotoattēlus. Šis pēdējais apraksts palīdzēja atrast viņa slēptuvi. Vienīgais, ko viņa skaidri un gaiši nebija uzrakstījusi, droši vien tāpēc, ka viņa guva prieku no domas vien, ka Reinhards trīcēs lietū, bija precīzs tikšanās laiks.

Protams, ka viņa neapgrūtināja sevi, izskaidrojot, kas šie vīri ir vai kāpēc Reinhardam tie jāfotografē. Taču viņam tas viss bija vienaldzīgs. Grēta varēja turpināt spēlēt savu spēlēti, kamēr vien viņš saņēma to, ko vēlējās.

Vai jau esi aizmirsis, kā senās dienās piepildīju tavu vistumšāko vēlēšanos?

Kolīdz katrs vīrietis bija aizgājis savā virzienā, Reinhards darīja, kā viņa bija likusi, un uzņēma pēdējo fotoattēlu — tā rīta *Times* laikraksta pirmo lappusi. Lai varētu konstatēt datumu, viņš nosprieda.

Pēc tam, kad Reinhards bija devies prom no Kjū Karaliskā botāniskā dārza, viņš nobrauca trīsdesmit jūdzes no sava daudzdzīvokļu nama, kamēr atrada fotolaboratoriju. Labāk būtu bijis pašam attīstīt filmiņu, bet viņa rīcībā nebija laboratorijas. Turklāt viņš nemaz nezināja, kā attīstīt filmiņu, *Reichsbehdrde* šādus uzdevumus veica speciālisti.

Viņš iedeva fotolaboratorijas darbiniekam kukuli, lai nodrošinātu, ka fotouzņēmumi būs gatavi jau nākamajā dienā. Grēta vēstulē nebija piedāvājusi kompensēt viņa kabatas izdevumus.

Nākamo soli Grēta bija aprakstījusi tikpat rūpīgi kā personu fotografēšanas instrukciju: fotogrāfijas viņam bija jānosūta paciņā uz precīzu adresi precīzā dienā. Taču Reinhards nebija tik dumjš, lai izmantotu vietējās pasta nodaļas pakalpojumus. Viņam bija skaidrs, ka šīs fotogrāfijas pārsteigs saņēmēju un, iespējams, pat sadusmos. Viņš bija nofotografējis slepenu apmaiņu, tik daudz nu bija skaidrs. Savukārt, adresē, ko Grēta bija iedevusi, bija norādīts, ka vēstule jāsūta uz Vestminsteru. Tas nozīmēja, ka tam visam piemita politisks raksturs. Saņēmēji ilgi un rūpīgi aplūkos pastmarku uz Reinharda sūtījuma.

Tāpēc viņš atkal devās cauri visai Londonai, šoreiz rietumu virzienā, lai no nejauši izvēlētas pasta nodaļas nosūtītu paciņu. Pietiekami lielas pasta nodaļas, lai viņš varētu iejukt pūlī, nepievērsis sev lieku uzmanību, un pietiekami tālu no viņa mājām, lai nenovestu sev uz pēdām izmeklētājus. Atpakaļadreses vietā Reinhards izvēlējās kādu nejaušu adresi no telefona uzziņu kataloga.

Resnais pastnieks, kas sēdēja aiz letes, paņēma Reinharda paciņu un skaidro naudu un, ieraudzījis nepareizo adresi, pārsteigts to divreiz pārlasīja.

Reinhards sacīja: „Vai kaut kas nav kārtībā?"

Resnulis papurināja galvu: „Vai nav jocīga sakritība! Tikko šī rīta partijā saņēmu jums adresētu sūtījumu."

„Tas nav iespējams," Reinhards teica, lai gan zināja, ka Grētai nebija nekā neiespējama. „Es tikai nesen pārcēlos uz šo apkaimi."

„Tik daudz jau es nopratu," sacīja pastnieks. „Es atceros jūsu vārdu, jo neatpazinu to, kad mums pienāca sūtījums. Jau nodomāju, ka tā ir kļūda. Kā jums tas patīk?"

Reinhards neatvēra paciņu, kamēr nebija nokļuvis mājās. Tajā bija vairāki fragmenti no akumulatora rasējuma un vēl viena vēstule. Viņš aizsvieda vēstuli, aiz prieka trīsēdams, kamēr izvilka savus zinātniski pētniecisko darbu pierakstus un rasējuma fragmentus, kas bija atsūtīti pirmajā vēstulē.

Viens akumulators. Tas arī viss. Viņam bija nepieciešams tikai viens, lai tiktu vaļā no pavadas, ko viņam ap kaklu bija apsējusi Grēta.

Rasējuma fragmenti nesavienojās. Grēta bija atsūtījusi rasējuma

malas, bet trūka vidējā fragmenta. Kā jau no Grētas varēja gaidīt. Taču šie papildinājumi norādīja Reinhardam pareizo virzienu, un viņš zināja, ka drīz vien, veicot pētījumus, viņš pats rasējumā aizpildīs iztrūkstošo fragmentu.

Kad Reinhards, pārguris pēc pavadītas dienas, ar uzmestu kūkumu sēdēja pie darbagalda, viņš beidzot pievērsa uzmanību Grētas vēstulei.

Dārgais, Reinhard! Tajā bija rakstīts. *No brita, kad saņemsi šo vēstuli, tev būs trīs dienas laika, lai pamestu savu dzīvokli.*

5

1963. gada 16. maijs Valvorta, Londona, Anglija

Divu dienu laikā pēc pirmās tikšanās ar Pembruku Māršām bija alga un kabinets Admiralitātes ēkā. Līvai viņš pateica, ka saņēmis piedāvājumu atgriezties darbā Ārlietu ministrijā, kas, kā zināja Līva, bija bijusi viņa darbavieta arī laikos, kad notika karš. Viņa neizrādīja nekādu sajūsmu par viņa karjeras neticamo atdzīvošanos, bet vienīgi priecājās par izredzēm uz lielāku un stabilāku algu. Taču, kad viņš izstāstīja, ka šī jaunā situācija nozīmē arī ilgāku darba laiku, viņa atteicās pārkārtot savu dzīvi, lai pielāgotos šīm pārmaiņām. Līva izteicās skaidri un gaiši, ka kādam būs jāpaliek pie Džona vakaros un ka tas kāds būs Māršs.

īsumā: darbs Asinszālē atdzīvināja viņu mājas dzīvi. Tas abiem deva jaunu strīdus ābolu, un par neskaitāmas reizes cilātajiem kašķiem nu vairs nebija jāplūcas.

„Un kas tagad būs ar Fiča dārzu?" Līva atvēra atvilktni, meklējot tajā mizotāju. Pārmeklēdama virtuves darbarīkus, viņa piebilda: „Tu viņam biji apsolījis, ka jau pirms laba laika būsi sakopis dārzu." Viņa atrada mizotāju un spēcīgi pagrūda atvilktni. Tā skrāpēdamās aizvērās. Māršs nebija gribējis tērēt vērtīgo naudu, pērkot jaunus atvilktnes ritenlšus no vietējiem metāla izstrādājumu ražotājiem. „Mums ir paveicies, ka viņš tevi pacieš."

sacīja.

„Vai tā tu viņam pateici?" Viņa izgāza savu aizkaitinājumu uz burkāniem, ko mizoja. Izlietnē bira plānu, oranžu strēmeļu straume. „Tas mums ļoti nāks par labu, kad tevi izmetis no jaunā darba un būs vien uz ceļiem jārāpo atpakaļ."

Llvas absolūtā pārliecība, ka viņš visu salaidīs grīstē, sāpināja Māršu tā, it kā viņa ar mizotāju būtu nobraukusi pa viņa kailajām rokām. Runa nebija par jauno darbu, bet gan par jauniem veidiem vienam otru ievainot. Māršs bija simbols visam, ko Līva neieredzēja savā dzīvē. Viņas mērķis. Tomēr, ko vainoja viņš, ka viss nebija tā, kā tam jābūt? Līvu? Džonu? Sevi?

Ne vienmēr viss bija bijis tik ļauni. Viņi viens otru bija ļoti mīlējuši... Reiz bija laiki, kad viņa sirds iepukstējās straujāk, kad viņa ienāca telpā. Kad viņa tam lika justies enerģijas pilnam, dzīvākam, uzvarēt visu pasauli, lai tikai panāktu, ka viņa uzsmaida. Taču tagad viņas sabiedrība bija kā smagums, kas lieca viņa mugurkaulu un plecus. Sl kauja viņu sasodīti nogurdināja.

Līva atglauda matus. Stāvot atbalstījies pret ledusskapi, Māršs caur viņas smalkajiem matiem varēja redzēt, kā pamazām piesarkst viņas kakls. Tas sasarka ikreiz, kad viņa par kaut ko kaismīgi aizsvi-

lās. Dīvainā kārtā Māršām šis bridis atgādināja par pirmo reizi, kad abi mīlējās uz matrača Llvas jumtistabā, un kā pēc tam viņi gulēja uz sāniem, viens otram piekļaujoties kā divas karotītes. Viņš bija vērojis, kā viņas kakls sārtojas un kā tajā apdziest sarkanie toņi kā viļņi, ko pūta viņa elpa.

Šīs spilgtās un nelūgtās atmiņas viņu aizkustināja. Viņš pasniedzās pēc viņas. Ievērojami mierīgākā tonī viņš tai sacīja: „Tas ir labs notikumu pavērsiens. Mums būs vairāk naudas."

Viņa spēcīgi atgrūda viņa roku. Augšstāvā Džons no jauna sāka vaimanāt. Vieglais vējš sakustināja virs izlietnes noskrandušos, saulē izbalējušos aizkarus. Telpā ieplūda Mārša dārza komposta smaka un pēcpusdienas vētras ozona asais smārds.

„Mums nebūs vairāk naudas," viņa sacīja. „Vairāk naudas būs tev, ko nodzert krogā. Kamēr es šeit būšu ieslodzīta ar viņu," viņa sacīja, ar mizotāju norādīdama uz griestiem. „Nekas nemainīsies." Kāpēc tam bija jākļūst par vēl vienu ciņu viņu garajā, bezjēdzīgajā karā? Kaut kādā neticamā veidā viņš bija atguvis savu veco darbu. Varbūt tas nozīmēja, ka bija arī iespēja atjaunot attiecības ar Līvu. Iespēja mazināt saspīlējumu.

Viņš teica: „Šoreiz tā nebūs. Es apsolu." Viņa nošņaukājās. Viņš nopūtās.

Krāns salūza, šķiet, jau tūkstošo reizi, kad viņa to atgrieza, lai uzpildītu tējkannā ūdeni. Padodot Llvai trauku dvieli, Māršs sacīja: „Viss būs citādāk. Labāk."

„Tev. Bet tu mani nepametīsi vienu pašu, lai es viena dienām un naktīm noņemtos ar Džonu. Man ārpus šim sienām ir sava dzīve, Reibold! Un es to neziedošu."

Dzīve. Vai tā tu to sauc? Ragu likšana man? Mans darbs ir daudz svarīgāks nekā tavas dēkas, tu, ielasmeita!

Māršām sūrstēja žoklis no pūliņiem paturēt mēli aiz zobiem. Viņš sevi piespieda negriezt zobus tik spēcīgi, lai tie nesaberztos putekļos. Viņa acis iezagās tikko samanāmas trīsas.

Viņš ne jau nu pirmo reizi prātoja par Llvas mīļāko. Viņam ienāca prātā, ka tagad taču viņš strādā SID, atrast zelli (zeļļus) būtu tīrais nieks. Un ko pēc tam? Konfrontēt? Māršs baidījās, ka tas varētu vēl vairāk laupīt viņa vīrieša pašcieņu, ja viņš zinātu sievas mīļākā identitāti. Līva bija pelnījusi to nieku laimes, ko sev spēja sagādāt pat tad, ja tas bija uz viņa rēķina. Viņi viens otram jau gana posta bija nodarījuši. Vienam no abiem bija jābūt laimīgam.

Māršs sapurināja galvu. „Es viņiem esmu vajadzīgs."

„Ārlietu ministrijai ir vajadzīgs drukns, puspiedzēries un izbijis birokrāts, kas nav formā un kam nav bijis stabila darba pēdējos desmit gadus? Dievs, sargi karalieni!"

Māršs aizcirta durvis. Atkal. Džona raudas saplūda ar troksni,

kāds valdīja pilsētā divas ielas tālāk. Mārša vārošās dusmas norima, kad viņš bija nogājis vairāk nekā desmit ielas.

Ielās smaržoja pēc lietus un krogos gatavota ēdiena. Atkritumos aiz kāda necila spāņu restorāna oda pēc sapuvušām jūras veltēm. Šī apkaime agrā pēcpusdienas saulē nešķita tik draudīga kā no rīta, kad bija savilkušies zemi un melni negaisa mākoņi. Lietus straumes no ietvēm bija aizskalojušas avīzes un vaskpapīra čipsu iepakojumus. Tās bija tīras, taču nekas nespēja aizskalot to sajūtu, ka viņu vēroja, ka no katra tumša stūra viņu vēroja acis.

Kaut kur sirdī, lai atbrīvotos no dusmām, viņš vēlējās izkauties. Viņš apstājās pie kādas šauras sānielas, lai apsvērtu domu izmest kādu līkumu. Ēnās aiz atkritumu tvertnēm, kur no aprūsējušajām notekcaurulēm joprojām pilēja lietus ūdens, viņa ausis sadzirdēja tikko jaušamu ādas kurpju šļūkšanu pa ietvi. Tā bija skaņa, kas rodas, kad kāds pieceļas kājās, pievērš uzmanību un noskata upuri. Māršs nokrakšķināja pirkstu locītavas. Taču viņš apslāpēja vēlmi ieiet šaurajā ieliņā un labākajā gadījumā izkauties, bet sliktākajā — tikt aplaupītam, sadurtam vai noslepkavotam.

Tagad viņam bija darbs. Vienīgais darbs, kas viņam jebkad ir gājis no rokas. Un uzgriezt tam tagad muguru nozīmētu nekad neuzzināt, kāpēc Grēta nogalināja Agnesi.

Māršs aizbrauca ar metro uz Ceringkrosu.

Admiralitātes ēkā no viņa kabineta logiem pavērās skats uz Horsgārdas parādes laukumu. Karaliskā jātnieku gvarde vingrinājās manevrēt, kad Māršs smagi iesēdās kabineta krēslā aiz skaidu plāksnes rakstāmgalda. Viņš atvēra logu un dažus mierīgus mirkļus klausījās pulka komandiera, jorkšīrieša, rejās, pakavu klaudzoņā pret bruģi un iejūga žvadzēšanā. Šie treniņi turpinājās, kamēr Māršs iegrima mapju kaudzēs un dokumentos, kas kā pēc burvju mājiena bija parādījušies uz viņa rakstāmgalda vienas nakts laikā. Pembruks nebija velti tērējis laiku, iepazīstinot Māršu ar aktuālajiem jautājumiem.

Vissvarīgākā mape bija pārskats par abu „pārbēdzēju" iztaujāšanu. Viņi tika iztaujāti atsevišķi, un tiktāl viņu stāstītais saskanēja. Citiem vārdiem sakot, nebija nekāda progresa. Taču Pembruks bija piekritis Mārša ierosinājumam pārcelt viņus uz slepeno mītni ārpus pilsētas centra; tas notika šorīt vētras laikā.

Nākamajā dokumentu kaudzē glabājās visa informācija, kas Asinszālei bija par vecajiem burvjiem: vārdi, pseidonīmi, sasniegumi kara laikā, darbības, pēdējās zināmās atrašanās vietas. Lielākajā daļā lietu pēc 1950. gada informācija bija trūcīga. Māršs pieņēma, ka tajā laikā jau droši vien darbam bija gatava mazo burvju pirmā paaudze.

Strādājot ar mātes organizāciju SID, Asinszāle bija uzsākusi Grētas apgalvojumu darbietilpīgo pārbaudes procesu. Taču burvji bija cilvēki, kuru pēdas bija grūti sadzīt, tāpēc visticamāk paietu nedēļas, kamēr

varētu izdarīt pamatotus secinājumus. Vienā lietā gan bija atzīmēts, ka ugunsgrēks Dīna mežā šķietami aizsācies kādā nelielā lauku mājā dziļi mežā. Sī ugunsgrēka vieta atbilda viena burvja pirmskara dzīvesvietai. Seiplijs. Māršs viņu nebija aizmirsis.

Visvairāk acīs krita kāda lieta sava biezuma dēļ. Tai pievienotajā fotogrāfijā bija attēlots ievērojami jaunāks vīrietis nekā tas, ko Māršs nesen bija redzējis pa televizoru. Fotoattēlā redzamajam vīrietim nebija krunku un piepampušu plakstiņu. Vils Bauklerks aizgāja pagrīdē, kamēr karš vēl nebija oficiāli beidzies. Vairāku gadu garumā Asinszāles aģenti bija sekojuši viņam pa pēdām, kas regulāri veda caur dažādiem īres namiem un slimnīcām. Kad vecais vīrs viņu izspēra no Asinszāles, Vils palika par dzērāju un kļuva atkarīgs no morfija. Pametot dienestu, viņa stāvoklis pasliktinājās arvien straujāk.

Māršs ieturēja pauzi. Viņš toreiz zināja, ka Vils ir nonācis neceļos. Taču šis... Brīnums, ka viņš tajā laikā nebija izdarījis pašnāvību.

Māršu negaidīti sagrāba nožēla. Vils viņam bija bijis tuvs draugs. Māršs tikai tagad aptvēra, cik ļoti viņam visu laiku bija pietrūcis šīs draudzības. Cik vientuļam un izolētam bija likusi justies viņa sagrautā laulība. Kas gan viņš bija par cilvēku, ja viņam bija vienalga, ka kāds slepkava uzšķērž viņa agrāko laiku draugu? Strīdi ar Līvu un neprasme tos izlīdzināt bija iejūgusi viņu nostalģiskā melanholijā.

Lietā bija ierakstīts, ka kaut kādā brīnumainā kārtā Vils bija izķepurojies no ilgā un lēnā pagrimuma un apprecējies. Viņa, lēdija Gvendolīna Velleslija, Portlendas grāfa vecākā meita, bija iepazinusies ar Viļu, strādājot par medmāsu. Lietā bija Gvendolīnas fotoattēls. Māršs sajutās aizvainots; viņš prātoja, diez cik labi Gvendolīna būtu varējusi saglabāt savu skaistumu pusmūža vecumā, ja visu to laiku būtu bijis jārūpējas par Džonu, nevis Viļu. Vils vismaz pats spēja pakakāt. Domājams.

Kopš tā laika Vils bija kļuvis par sabiedrisko darbinieku, un vākt informāciju par viņa gaitām bija triviāli. Vairs nebija nepieciešams veikt lielu izmeklēšanu, lai uzzinātu, vai Elredas hercoga brālis ir nogalināts. Pietiktu, ja palasītu avīzi.

Vakara pusē saule jau rietēja, metot pār kluso parādes laukumu garas ēnas, kad Māršs beidzot ievēroja vēstuli. Viena aploksne, kurā ielikts kaut kas ciets un kas adresēta Reiboldam Māršām Admiralitātē. Viņš neatpazina rokrakstu.

Tikai daži cilvēki zināja, ka Māršs ir atrodams šeit. No tiem, kas zināja, visi, izņemot divus, varēja ar viņu tikties, kad vien vēlējās. Nebija nekādas vajadzības sūtīt dīvainas paciņas.

Viņš sāka ar īkšķi plēst vaļā aploksni, tāpat kā to bija pieradis darīt mājās, taču savaldījās. Uz aploksnes bija pastmarka. Lai nesaplēstu un nenosmērētu mārku, viņš paņēma kabatas nazi un atgrieza vaļā aizlīmēto vēstuli. Tās saturu viņš izbēra uz rakstāmgalda.

Izbira krāsainu fotogrāfiju kaudzīte.

Attēli bija salikti noteiktā secībā. Fotogrāfijas bija uzņemtas no tāluma, zemā leņķī, un tajās bija redzami divi vīrieši, kas sēž uz soliņa. Attēli bija mazliet miglaini un tumši. Māršs vēlējās, kaut viņam tagad būtu Stīvensona juveliera lupa, ko vecais vīrs bija saglabājis no tiem laikiem, kad Pirmā pasaules kara laikā analizēja no gaisa uzņemtas fotogrāfijas. Dažās fotogrāfijās bija miglains, zaļš rāmis, it kā kāds būtu fotografējis, tupēdams dzīvžogā. Pēdējā fotogrāfijā bija attēlota *Times* pirmā lappuse un datums. Tās bija uzņemtas pirms trim dienām.

Māršs atkal pievērsa uzmanību attēlos redzamajiem vīriešiem. Dažas sekundes papētījis, viņš saprata, kāds bija šo fotogrāfiju vēstījums.

„Sasper mani jods!" viņš noelsās.

Vīrietis kreisajā pusē bija Viljams Bauklerks. Vīrieti labajā pusē, kas vienā no fotogrāfijām bija redzams, saņemot no Viļa aploksni, Māršs nekad agrāk nebija redzējis. Taču viņam nevajadzēja zināt otra vīrieša identitāti, lai saprastu, kā padomju vara bija atradusi Asinszāles pirmos burvjus. Viljams Bauklerks bija viņus nodevis.

Viņš jutās kā muļķis. Vils nebija pelnījis viņa rūpes.

„Ak tu kuces dēls!"

Pembrukam bija izrādījusies taisnība: informācijas noplūde notika no pašas Asinszāles, to veicinājis savs cilvēks. Viņus nebija kompromitējusi nepiederoša persona.

Caur Mārša satraukto prātu izsteidzās dučiem domu, katra cīnījās par mirkli uzmanības, lai tiktu ņemta vērā, pirms Māršs nonāca pie secinājuma. Viss nostājās savās vietās.

Viļam nebija nepieciešamas Asinszāles lietas, lai atrastu burvjus; pirmkārt, šīs lietas eksistēja tikai tāpēc, ka Vils bija papūlējies atrast šos vīrus. Un padomju vara nebija neko iesākusi pret mazajiem burvjiem, jo Vils par tiem neko nezināja. Kā gan viņš būtu varējis zināt? Viņš jau sen bija izlidināts no Asinszāles. Viņa informācija bija novecojusi.

„Ak tu nelieti, Vil! Neticamais nelieti!"

Māršs dusmās gribēja kliegt un raudāt aiz skaudības.

Viņš tik ļoti vēlējās sodīt Grētu, ka viņam fiziski sāpēja. Viņš bija zaudējis *meitu* viņas mahināciju dēļ. Agneses nāve joprojām bija nesadzijusi brūce kā gangrēna, kas saēda viņa laulību. Tā mazināja Līvas un Mārša starpā reiz bijušo mīlestību, saindēja to tādā mērā, ka nākamais slimības izvirdums — viņu dēls, Džons — to nogalināja pavisam.

Tomēr viņš nespēja atriebties savai ienaidniecei. Viņa bija gaišreģe. Neaizskarama. Un tas viņa atriebību padarīja par vientuļu krusta karu. Pat Stīvensons bija atraidījis Mārša brīdinājumus, kad

viņš atgriezās no Vācijas ar neapstrīdamiem pierādījumiem, ka padomju vara sagūstījusi Grētu. Tā kā karš bija smagi skāris Lielbritāniju, Vait-hola nedrīkstēja riskēt un iedragāt savu tā jau trauslo aliansi ar PSRS. Neviens — ne Stīvensons, ne Asinszāle, ne SID — nebija pakustinājis ne mazo pirkstiņu, lai palīdzētu Māršām panākt taisnību.

Tomēr vēlāk, kad Vils pēkšņi nolēma nodot bijušos kolēģus, viss VDK bija gatavs viņam palīdzēt.

Tas nebija godīgi.

Kāpēc, Vil? Naudas dēļ? Ideoloģijas dēļ? Mazliet no abiem? Aizvainojuma dēļ?

Padomju vara bija atradusi veidu, kā panākt to, ko tā vēlējās. Tas droši vien nebija nemaz tik grūti. Viņi, iespējams, bija pie Viļa ķērušies jau tajā laikā, kad viņš bija murgojošs un sazāļots ārprātīgais. Tādā stāvoklī viņu bija visvieglāk iespaidot. Māršs paturēja prātā, ka vajadzēs uzdot SID izlūkiem parakties Gvendolīnas Velleslijas pagātnē. Ģimenes vēsturē. Politiskajās nosliecēs. Varbūt viņi uzies veselu boļševiku midzeni.

Un, protams, Viļa brālis Lordu palātā bija slavens ar savu propadomju nostāju. Vils pārraudzīja Obrija nevalstiskās organizācijas ikdienas darbību, kas nozīmēja, ka padomju varai jebkurā laikā bija netraucēta piekļuve jaunākajam Bauklerkam.

Viss sakrita. Māršs zināja, ja Asinszāle paokšķerētu rūpīgāk, tā pret Viļu atrastu vairāk pierādījumu. Viņam bija spēcīga priekšnojauta. Viņš varētu ietaupīt milzum daudz darba un, iespējams, glābt tikpat daudz dzīvību, ja tikai konfrontētu šo cilvēku.

Radās jauni jautājumi. Kas bija otrs attēlā redzamais vīrietis? Kas fotografēja šos attēlus? Grēta? Bet tad kāpēc gan viņai vajadzēja braukt prom tādus gaisa gabalus, lai viņam tos nosūtītu?

Māršs ielika fotogrāfijas rakstāmgalda atvilktnē un aizslēdza to. Admiralitātes koridoros neviena nebija, tie bija klusi. Vairums darbinieku jau bija devušies mājās. Taču Māršs ieraudzīja Petiku, kas slēdza ciet kabinetu un acīmredzot gribēja doties prom. Pār vienu roku viņam bija pārmests brūns lietusmētelis un aiz portfeļa roktura ieāķēts lietussargs. Petiks melnajā uzvalkā ar melno lietussargu vairāk līdzinājās bankas darbiniekam nekā spiegam. Un tas jau pats par sevi liecināja par pašreizējo Asinszāles stāvokli.

„Labvakar!" Petiks teica. „Un viņš jau atkal sēž līdz vēlam vakaram. Nebūs tas, kas šķērdēs laiku, ko?"

Māršs pavicināja gaisā tukšo aploksni. „No kurienes šī?"

Petiks paraustīja plecus. „Pieļauju, ka no pasta nodaļas."

„Kā tā nokļuva uz mana rakstāmgalda? Kurš to tur nolika?" Petiks kādu brīdi aplūkoja aploksni. „Ziniet, mums šeit regulāri pienes pastu! Un skatos, ka tas adresēts jums. Es teiktu, ka tas arī ir mīklas

atrisinājums.”

„Gribu, lai jūs kaut ko apskatāt,” Māršs teica. Petiks sekoja viņam uz kabinetu.

Kad Māršs sakārtoja uz galda fotogrāfijas, Petiks gari un zemi nosvilpās. Viņš tās lēnām izpētīja, skatienam slīdot šurpu turpu pa izkārtoto fotogrāfiju rindu.

Māršs jautāja: „Vai jūs atpazīstat šos vīriešus?”

Petiks sacīja: „Jā.”

„Vīrietis pa kreisi ir Viljams Bauklerks. Kas ir otrs?”

„Es domāju, ka tas ir Jevgēņijs Cerkašins. PSRS vēstniecības kultūras atašejs Londonā.” Petiks apstājās pie fotogrāfijas, kurā bija redzama *Times* pirmā lappuse un datums. Viņš paskatījās uz Māršu. „SID aprindās viņš ir pazīstams kā „Linkolnšīras malu mednieka” sakaru tīkla vadītājs. Tajā darbojas neliels skaits padomju aģentu, kas izvietoti pa visu Lielbritāniju.”

„„Linkolnšīras malu mednieks”. Ciparu radiostacija?”

Petiks piekrītoši pamāja. „Pārraida no Nicas.”

Ciparu stacijas bija vienkāršs un drošs veids, kā publiski sūtīt pavēles slepenajiem aģentiem, kas strādāja ārvalstīs. Palama bija precīza; tipiskas ciparu stacijas radiopārraidē sievietes vai vīrieša balss nolasīja skaitļu secību. Ziņojumu šifrs bija mainīgs. Kamēr vien šifrējuma vienīgie eksemplāri atradās pie sūtītāja un saņēmēja un kamēr vien tika ievērota zināma piesardzība šifrējumu radīšanā, ziņojumus nebija iespējams atšifrēt. Vairums ciparu staciju raidīja ar regulāriem intervāliem, parasti iepriekš noteiktos laikos, frekvencēs un dienās. Padomju impērijai bija dučiem šādu radiostaciju, kas aiz dzelzs priekškara raidīja uz visām pasaules malām. Lielbritānijai bija savas radiostacijas.

Daudzas radiostacijas uzsāka vai pārtrauca savas pārraides ar nelieliem dziesmas vai melodijas fragmentiem. Acīmredzot Čerka-šina priekšnieki Maskavā bija izvēlējušies britu tautas dziesmu.

„Tātad mēs zinām par Čerkašina tīklu, bet neesam to aizklapējuši ciet,” Māršs secināja. „Lai izvairītos no savu noslēpumu atklāšanas?”

Petiks teica: „Jā, tas arī. Kā arī tas, ka stacijas signāls ir apklusis, kopš...” Petiks pakasīja zodu. „Hmmm, lai zinātu precīzi, jums par to jāpajautā sakarnieku čaļiem Saseksā! Varbūt jau kādus divus gadus.”

„Apklusis vēl nenozīmē, ka sakaru tīkls nedarbojas.” Māršs pabakstīja ar pirkstu pa mirušo burvju lietu kaudzi. „Cerkašins ir bijis diezgan aizņemts.”

1963. gada 17. maijs Kroidona, Londona, Anglija

Lēnajā satiksmē šķita, ka līdz slepenajai mītnei jābrauc vesela mūžība. Klauss zināja, ka viņi ir pārcelti uz Kroidonu, bet neko vairāk par vietas nosaukumu viņš nezināja. Pārvešanas laikā viņš un māsa, piespiedušies viens pie otra, sēdēja kravas mašīnā. To mazumiņu, ko

viņš bija spējis saskatīt caur aizsargstiklu zem ogļmelnām debesīm, aptumšoja spēcīga lietusgāze.

Dodoties no mašīnas līdz mājai un uzmetot acis apkārtnei, varēja secināt, ka viņi atrodas izteiktā rūpniecības un strādnieku šķiras rajonā. Abās pusēs ielai bija noputējušu ķieģeļu rindu mājas, piespiestas viena pie otras kā ubagi, kas ar tukšām acīm blenž uz garām braucošo mašīnu pasažieriem.

Viņu mājvieta ārēji ne ar ko neatšķīrās no pārējām šajā ielā, izņemot to, ka tā atradās krustojuma stūrī. Pagalmu ieskāva sarkans ķieģeļu mūris. Iekšpusē māja bija plaša. Iekštelpu sienas, kas nošķīra šo mājvietu no blakus esošās mājas telpām, bija nojauktas, lai gan, skatoties no ielas, izskatījās, ka tur stāv divas atsevišķas mājas.

Gaiss mājā bija sasmacis, tajā oda pēc cigarešu dūmiem. Tā smaržoja garlaicība, dienām slēpjoties un bezgalīgi gaidot. Grētas gadījumā — spēlējot kārtis.

Neskaitot Klausu un Grētu, mājā uzturējās vēl trīs cilvēki. Viņš uzzināja, ka sieviete vārdā Madlēna, kurai viņš, šeit ierodoties, bija uzmetis īsu acu skatienu, otrā mājas daļā dzīvoja ik pa laikam. Droši vien, lai visi domātu, ka tur mitinās viena ģimene. Viņa šajā mītnē bija galvenā. Pieskatītājiem, Antonijam un Rodžeram, kas Klausu bija atgādājuši šurp no Admiralitātes, bija dots uzdevums abus uzmanīt tik ilgi, kamēr pēc dažām dienām ieradīsies viņu maiņa. Tomēr viņiem nebija imunitātes pret garlaicību, tas ir, kārtīm.

Klauss nevarēja saprast, vai Grēta izmanto savas spējas. Viņai, tāpat kā viņam, nebija akumulatora. Taču viņa lielākajā daļā partiju uzvarēja. Atbildot pārējo spēlētāju sūdzībām, viņa liekuļotā kautrībā aizbildinājās ar veiksmi un labām prasmēm. Klauss pazina to balss toni, viņa bija ārkārtīgi uzjautrināta.

Klauss nepiedalījās, taču pēcpusdienas nebeidzamā kāršu spēlēšana pateica viņam priekšā kaut ko noderīgu. Viņu pieskatītāji, kā redzams, bija no britu izlūkdienesta, bet ne no Asinszāles. Tikai idiots spēlētu kārtis, ja zinātu, ka viņa pretinieks ir gaišreģis pat tad, ja likmes ir vien plastmasas žetoni.

„Nolādēts! Atkal jau viņa vinnēja," Antonijs teica. Viņš nosvieda kārtis uz nodilušā galda, no krēsla atzveltnes nogrūžot savu saburzīto velveta žaketi uz grīdas.

Grēta smējās un gribēja kaut ko bilst, taču Rodžers pasteidzās pirmais: „Jā, mēs jau zinām, ka labāk, lai piemīt veiksme nekā prasmes." „Tā tiešām ir," viņa sacīja. „Vai ne tā, brāl'?"

Klauss vienaldzīgi paraustīja plecus un atkal pievērsa skatienu logam, lai caur aizkariem vērotu ielu. Viņš nesaskatīja neko smieklīgu tajā, ka bija izmitināts šajā britu mītnē. Naktsmītne bija labāka, un attieksme — siltāka nekā Arzamasā, bet tas nemainīja faktu, ka viņš atkal bija ieslodzīts. Grētas dēļ.

Uz ielas nebija gandrīz nekādas satiksmes. Uz ietves blakus ceļam atspīdēja saules stari. Pēc vakardienas lietusgāzes uz ielas bija palikušas peļķes. Klauss skatījās pa logu ne tāpēc, ka gaidīja notiekam kaut ko īpašu, bet tāpēc, ka viņš zināja, ka agrāk vai vēlāk vēl kāds zobrata zobs iekritīs savā vietā un Grētas mahinācijas pavirzīsies arvien tuvāk viņas slepenajam mērķim. Viņš dzīvoja pastāvīgās bailēs, gaidot, kad notiks kārtējais neizbēgamais notikums. Tas bija nogurdinoši, bet viņš gribēja turēt acis vaļā.

Klauss pie loga pavadīja trīs stundas. Viņš redzēja, kā viens no kaimiņiem nesavāca mēslus, kad viņa pūdelis bija nokārtojies uz ietves. Viņš vēroja, kā pastnieks, somai sitoties pret gurnu, gāja no mājas uz māju. Viņš pie sevis domāja, vai arī viņi, tāpat kā viņš, ir Grētas lielās spēles neko nezinošie kauliņi.

Viņam ierūcās vēders. Klauss pameta savu vērošanas posteni, jo vēlējās papusdienot. Madlēna stāvēja virtuvē pie darba virsmas, ar ātrām, precīzām naža asmens kustībām smērēdama uz grauzdiņa ievārījumu. Viņa bija gara sieviete, teju Klausa augumā, ar bieziem, kastaņbrūniem matiem, kas krita pār pleciem. Klausam ienākot virtuvē, viņa pacēla skatienu.

Skrap, skrap, skrap\ Enerģiskas prasmes.

„Vai drīkstu šeit ienākt?" Klausa mutē palika kauna pēcgarša, kad vārdi bija izskanējuši pār viņa lūpām. Tas bija šausmīgi, cik automātiski viņā atgriezās ieslodzītā domāšana.

Viņa pacēla uzacis, pārsteigta vai uzjautrināta par šo jautājumu. Viņas āda vēl bija tvirta, vecuma neskarta. Klauss aptuveni novērtēja, ka viņa varētu būt desmit gadus jaunāka par viņu. Viņa pajautāja: „Kāpēc lai tu nedrīkstētu?"

Jo visu savu dzīvi esmu bijis ieslodzītais, viņš nodomāja. *Un ieslodzītajiem ir jāievēro zināmas robežas.* Viņš uzkrītoši palūkojās uz naža asmeni viņas rokās. *Un, izsakoties tiešāk, tāpēc, kajūs šeit glabājat nažus.*

Viņš sacīja: „Es vēl nezinu noteikumus, kas šeit jāievēro."

„Kļaus, mēs neesam cietuma uzraugi!" viņa teica.

„Vai drīkstu nākt un iet, kad vien vēlos?"

„Šīs mājas telpās, jā. Bet ārpus mājās tev nevajadzētu iet bez pavadoņiem."

„Pavadoņiem vai sargiem?"

Viņas acīs, iespējams, iemirdzējās uzjautrinājums vai varbūt aizkaitinājums par to, ka viņš pārjautājis. Viņa ar nazi norādīja uz ledusskapi. „Tur ir ūdenskreses un tomāts, ja tu vēlies sviestmaizi. Maize stāv pieliekamajā."

Mājā bija šaura virtuvīte. Ejot uz pieliekamo, viņš nevarēja viņai paiet garām nepieskaroties. Viņa bija viegli iesmaržojusies; smarža bija dzidra un gaisīga. Tas kaut kādā veidā Klausam atgādināja

Reichsbehorde agro rudeņu sniegputeņus. Laikus, kad pasaule bija melnbalta, kad abi ar māsu bija pamesti vieni visā plašajā pasaulē.

„Noteikti saki mums, ja vēlies, lai atvedam kaut ko īpašu no pārtikas preču veikala!" viņa teica. „Saprātīgi lūgumi parasti tiek izpildīti."

Skatoties uz nazi sievietes rokās, viņam iekņudējās āda starp lāpstiņām. Visa mūža treniņi neļāva viņam uzgriezt muguru bruņotam pretiniekam. Klauss juta, ka viņas skatiens ir piekalts pie viņa pakauša un viņa pēta vadu saišķi, kas karājās gar viņa pleciem. Māršs bija uzstājis, lai abu vadi vienmēr būtu redzami ārpusē tā, lai mēģinājumi tos pielietot būtu tūdaļ pamanāmi. It kā Klausam būtu kādas izredzes pieliekamajā atrast derīgu akumulatoru.

Paredzot viņas jautājumu, ko viņa nekad neuzdrošinātos izteikt vārdos, viņš aizbildinājās ar ierasto atrunu. „Tas notika koncentrācijas nometnēs. Kara laikā."

Viņš prātoja par to, vai sieviete zina, ka viņš bijis nacists. Droši vien. Taču viņš vienalga to pateica.

Viņš prātoja par to, vai garā zibenskara laikā viņa bija zaudējusi kādus ģimenes locekļus. Droši vien.

Viņš atrada maizi un medus burciņu. Madlēna viņu joprojām vēroja, kad viņš pagriezās, lai uz darba virsmas noliktu paņemto. „Tava māsa. Vai viņa šeit labi iejūtas?"

Blakus istabā atkal kāds nolamājās, pēc tam Grēta iesmējās. „Viņai tas vienmēr labi izdodas," viņš nopūtās.

Madlēna paspraucās viņam garām, lai iemestu izlietnē netīro nazi. No vienas puses, viņš iedomājās par to, kuram tiks dots uzdevums mazgāt netīros traukus, bet, no otras - prātoja, vai Madlēna cenšas viņu uzbudināt. Tas šķita ticams gājiens. Kaut gan Klauss nevēlējās to atzīt, viņai tas tomēr bija izdevies. Viņš stāvēja, uzgriezis viņai muguru, lai to slēptu.

Viņa pagriezās, lai jau ietu prom, negaidīdama, kamēr viņš vēl kaut ko teiks. „Tas, ko teicu par pārtikas precēm, attiecas arī uz visu pārējo," teica Madlēna. „Rūpēsimies, lai jūsu apmešanās šeit būtu pēc iespējas patīkamāka, ja tas būs mūsu spēkos. Varbūt piedāvāt kādas grāmatas?" *Viņa cenšas par mani uzzināt kaut ko vairāk*, Klauss nodomāja. *Taustās pēc informācijas.* Klausa reakcijā uzpeldēja arvien vairāk treniņos apgūtais, jaunības gadi pavadīti *Reichsbehorde,* spēka gadi — Arzamasā-16. Taču šodienas Klauss, kas bija ieradies Lielbritānijā, naivi domādams, ka šeit kļūs par brīvu cilvēku, atskārta, ka viņam ir vienalga, vai viņa grib kaut ko izdibināt vai nē.

Viņš atsauca atmiņā parkā redzēto, kad taksometrā bija braucis cauri Londonai. „Gleznošanas piederumus," viņš sacīja pār plecu. „Es gribētu gleznošanas piederumus."

„Vai jūs esat gleznotājs?"

„Nē."

Šoreiz viņas jūtu izpausmē noteikti bija manāma uzjautrināšanās. Klauss varēja saprast, ka viņa vēlējās, lai viņš pastāstītu kaut ko vairāk, bet tieši tad iezvanījās durvju zvans, un Madlēna aizgāja atvērt durvis. Minūti vēlāk Klauss viņai sekoja, ierazdamies tieši uz sarunas sākumu.

Mītnē bija ieradušies Māršs un Petiks. Māršs teica Rodžeram un Antonijam: „Izklaidējaties? Ballīte ir beigusies. Atgriezieties pie darba!" Rodžers drūmi paskatījās. Petiks izvilka kabatas portfeli un izņēma no tā piecu mārciņu naudaszīmi, lai atbrīvotos no Antonija, pirms tas paspēj kaut ko iebilst: „Paņemiet pauzīti, kungi! Mums ar šiem viesiem netraucēti jāaprunājas."

Abi pieskatītāji nometa uz galda savas kārtis. Antonijs no grīdas pacēla savu žaketi, paņēma Petika sniegto naudaszīmi un aiz Rodžera izgāja ārā pa sētas durvīm. Eņģes vajadzēja ieeļļot. Klauss ievēroja, ka Madlēna arī bija aizgājusi.

Māršs apsēdās vienā no atbrīvotajiem krēsliem. Grēta sabozās un skatījās uz Māršu. „Reibold, es jau grasījos uzvarēt tajā partijā!" „Neuzrunā mani tā!" Viņš nosvieda uz galda aploksni, sagāžot Grētas vinnētos žetonus. Kārtis nokrita uz oranžā paklāja. „Kas, pie velna, tas ir?"

Klauss atpazina Reinharda rokrakstu. Viņš apvaldīja vēlmi pieiet klāt un pirmajam redzēt, ko ir radījuši Grētas dotie norādījumi. Tomēr kaut kas Klausa uzvedībā bija rosinājis Petika interesi. Viņš sāniski aizslīdēja līdz virtuvei, kur stāvēja Klauss, atbalstījies pret durvju aplodu.

Grēta paņēma aploksni. Viņa ilgu laiku pētīja pastmarku, it kā mēģinādama to iekalt prātā. Ko viņa patiesībā arī darīja. Klauss to zināja. Iekala to prātā savai gados jaunajai Grētas versijai, tai Grētai, kas šo brīdi bija paredzējusi jau iepriekš.

Mās', ko tu dari? Kāda jēga no šījaunā paradoksa?

Pēc tam, kad bija izpētījusi aploksni, viņa to pagrieza otrādi. Izbira kaudze fotogrāfiju, kas no galda nogrūda vēl vairāk žetonu. Vairumā fotoattēlu bija redzami divi vīrieši sēžam parkā uz soliņa; Klausam abi vīrieši bija sveši. Vienā fotogrāfijā bija redzams laikraksts. Grēta to apskatīja tikpat rūpīgi kā pastmarku.

Māršs pieliecās uz priekšu: „Nu?"

Grēta apskatīja pārējās fotogrāfijas. Viņas skatiens kavējās pie viena no asākajiem fotouzņēmumiem. „Veselu mūžību neesmu redzējusi Viljamu," viņa teica.

„Kurš to fotografēja?"

Klauss juta, ka Petiks viņu no sāniem vēro. Gar viņa pirkstiem tecēja vēss un lipīgs medus. Viņš nokoda kumosu no maizes šķēles. Maize bija sakaltusi. Viņš vienaldzīgi gremoja, domājot par visiem

citiem, izņemot Reinhardu.

„Kāds draugs," teica Grēta.

Mārša balss tonis bija mierīgs. Nosvērts. „Grēta, kāpēc tāds teātris? Kāpēc nepastāstīji mums par Viļu, kad ieradāties?"

„Bez pierādījumiem? Vai tu man būtu ticējis?" Viņas rotaļīgā izturēšanās izgaisa. Viņa lūkojās uz Māršu, ar bezgalīgi dziļajām, tumšajām acīm ieurbjoties dziļi viņējās. „Sievietei, kas nogalinājusi tavu meitu?"

Pieci vārdi, kas no telpas izsūca visu gaisu. Petiks un Klauss pagriezās, lai varētu uzmanīt Māršu. Viņu elpām būtu vajadzējis tvaikot pēkšņajā dzestrumā. Klusums bija tik pamatīgs, tik smags, ka Klauss nespēja vairs neko citu sadzirdēt kā tikai savu košļāšanu. Viņš atskārta, ka nebija sasprindzis, lai sagrābtu Grētu, un gatavs glābt viņu no apdraudējuma. Šoreiz viņš bija skatītājs. Lai Grēta pati atvaira uzbrukumu. Viņa vienmēr atvairīja.

Māršs nenovērsa skatienu vairāku mokoši ilgu sirdspukstu garumā. Viņš ne aci nepamirkšķināja. Tas atstāja iespaidu uz Klausu.

Viņš nekad nebija pazinis nevienu, kas būtu licis Grētai pirmajai novērsties. Ne tad, kad ārprāts viņas acīs bija izlikts kā uz delnas.

Un, jā, tas bija viņas ārprāts. Klauss to zināja tikpat skaidri kā citi. Tomēr tur bija vēl kaut kas. Kaut kas, kas agrāk bijis slēpts viņa acīm.

Nē, ne slēpts. Kaut kas, ko agrāk viņš nebija uzdrošinājies atzīt. Grēta bija noņēmusi masku un atmetusi izlikšanos, un to dažu sirdspukstu laikā viņš ieraudzīja savas māsas patieso būtību.

Viņš redzēja viņas sirdi un dvēseli, tumšākas nekā viņas acis. Viņš redzēja šīs sievietes patieso seju, kurai pasaule un tās cilvēki nebija nekas vairāk kā instrumenti ceļā uz mērķi. Viņa bija nežēlīga kā šahists, kas upurē figūras saskaņā ar savu diženo stratēģiju. Rūdolfu. Haiki. Doktoru fon Vestarpu. Mārša meitu. Pašu *REGP*.

Klausa brīvību. Divdesmit viņa dzīves gadus.

Tas, kā Grēta rīkojās... tas nebija vienkāršs ārprāts. Nedz arī maldīšanās, kā viņš bija ļāvis sev ticēt.

Klauss sāka smieties. Viņš nespēja atturēties. Viņš bija vislielākais muļķis pasaulē. Pēc tik daudz gadiem, kas pavadīti pūloties attaisnot Grētas rīcību, pēc tik daudz izšķiestiem spēkiem, liecot muguru viņas dēļ, lai ticētu, ka viņa ir tā labā, patiesais izskaidrojums izrādījās gaužām vienkāršs.

Grēta bija ļauna, un viņa bija vājprātīga.

Reinhards būtu varējis viņam to pateikt.

Vien iedomājoties par Reinhardu, pār Klausa paškontroles niecīgo valnīti sāka gāzties histēriski smiekli. Taču tie nebija līksmi smiekli. Tie bija pilnībā emociju pārņemta cilvēka smiekli. Pārējie blenza uz Klausu. Viņš atkāpās virtuvē, slaucīdams no acīm asaras. Viņš dziļi elpoja, kamēr smieklu lēkme pārgāja. Un tad viņš pilnībā aptvēra

skaudro patiesību.

Klauss saliecās un izvēmās izlietnē. Viņam bija jāizdzer trīs glāzes ūdens, lai aizskalotu nepatīkamo garšu mutē.

Virtuvē ienāca Petiks. „Vai jums ir slikti?"

Klauss, rīdams vēl vairāk ūdeni, ar vienu roku viņu atgaiņāja. Viņš izskalināja muti un izspļāva netīro ūdeni izlietnē. Šķita, ka medus pārsātinātā smarža izraisīs atkārtotu vemšanu. Klauss uzskrūvēja medus burciņai vāku un iemeta to atkritumu grozā. Viņš pagāja garām Petikam un atgriezās pie virtuves ieejas, kur pirms tam bija stāvējis.

Māršs pat nebija izkustējies. Viņa ķermenis bija kļuvis par saspiestu atsperi, kas spiedās arvien tuvāk un tuvāk zemei līdz ar katru Grētas izrunāto vārdu. Kad Klauss atgriezās, viņa apklusa.

,,Brāl'!" Viņa vaicāja: „Kas tevi satrauc?" Tas joprojām bija tur, savā vietā dziļi viņas acīs, tās svešās jūtas, izliktas kā uz delnas. Viņa tās pavērsa pret viņu. Un tas skatiens viņas acīs...

Doktoram fon Vestarpam, trakajam ģēnijam, kas saujiņu izbadējušos bāreņu bija pārvērtis par Vācijas militārās varas kulmināciju, piemita citāds skatiens, kad viņš uzlūkoja cilvēkus. Kad doktors caur savām biezajām brillēm pavērsa savas bezkaislīgās acis, Klausam bija tāda sajūta, it kā viņš stāvētu zem mikroskopa un skatītos augšup. Doktors visu apkārtējo pasauli uzlūkoja ar klīnisku objektivitāti. Ne ļaunprātīgu, tajā nebija emociju, bet aukstu un hiperanalītisku. Tas vienkāršais skatiens biedēja viņa varenākos bērnus vēl ilgi pēc tam, kad tie jau pilnībā pārvaldīja *Gotterelektron.*

Grētas sejas izteiksme tur, britu slepenajā mītnē, lika Klausam ilgoties pēc doktora.

„Neuztrauksimies tagad par tavu brāli." Māršs noskaldīja: „Fotogrāfijas. Kas. Tās. Uzņēma?"

„Reinhards." Klauss čukstēja viņa vārdu, kas kā spalviņa lidinājās klusajā telpā un ar blīkšķi nokrita uz galda. Petiks blenza uz Klausu. Māršs uzlika roku uz krēsla atzveltnes. „Kā, lūdzu?"

Klauss noklepojās. Viņš atrāva skatienu no Grētas. Viņš teica: „Tas bija Reinhards."

Petiks, lūkojoties uz Māršu, paraustīja plecus. Māršs nolaida skatienu, lēnām šūpodams galvu kā cilvēks, kas ieklausās tikko jaušamā atbalsī. „Reinhards," viņš atkārtoja, it kā šis vārds neko neizteiktu. Viņš paraudzījās augšup, acis iepletis. „Reinhards no *Reichsbehdrde*? Vai viņš ir šeit?"

jā."

Māršs piecēlās kājās un teica Petikam: „Turpini viņu iztaujāt!" Viņš ar īkšķi pār plecu norādīja uz Grētu. Savukārt Klausam teica: „Nāc man līdzi! Parunāsim."

1963. gada 17. maijs Naitsbridža, Londona, Anglija

Gvendolīna Viļa atveseļošanos uztvēra nopietnāk nekā viņš pats.

Viņa Viļam vairākas dienas aizliedza atgriezties darbā. Un, kad viņš atteicās vēl mirkli ilgāk pavadīt gultā, viņa atmaiga vien tik daudz, lai ļautu viņam iekārtoties viesistabas Viktorijas laika zvilnī. Rokas vēziena attālumā no Viļa veselās rokas, blakus viņa iecienītajiem Dešila Hemeta romāniem, viņa nolika nefrītzaļu porcelāna tējas servīzi (papildinātu ar citrona šķēlītēm).

Viņa centās dabūt Viļu uz kājām. Viņš savukārt ļāva Gvendolī-nai to darīt. Šis bija galvenais punkts, uz kā balstījās viņu attiecības, un tā tas bija bijis jau kopš paša sākuma.

Viļa pirksti garšoja pēc citrona, kad viņš tos samitrināja, lai pāršķirtu lappusi. Rītasvārku apkaklīte zīdainiem pieskārieniem glaudīja viņa kaklu; kokvilnas šenila sega atbalstīja viņa pārsējā iesieto roku un apskāva krūtis. Viņš jau gandrīz varēja aizmirst sāpes, viesistabā bija tik silti un iemidzinoši. Šeit bija tik kluss un mierīgs, ka viņš nekādi nespēja saņemties Gvendolīnai pastāstīt par vienošanos ar Cerkašinu. Vēl ne. Viņš bija pazaudējis dāvanu, kas būtu spējusi mīkstināt šo triecienu. Un viņš nebijagatavs tādai saspringtai sarunai. Viņambijajāsaglabāmožums. Šī atzīšanās varētu sabojāt viņu attiecības, ja tiktu izstāstīta neapdomīgi.

Vils sev ieskaidroja, ka viņš nenovilcina laiku, ļaujot viņai sevi appuišot. Taču viņš zināja patiesību.

Gvendolīna atvēra logu, lai izvēdinātu telpu. Viņš iesnaudās, nepabeidzis lasīt „Kalsno."

Viņu pamodināja durvju klauvējamā sitieni pie durvīm. Troksnis skanēja vienlaicīgi abās durvju pusēs — foajē un pa atvērto logu. Viļu pārņēma miegaina sajūta, it kā viņš būtu izgriezts uz āru un varētu visu uztvert vienlaicīgi kā Sfēra „Plakanajā zemē."

Saimniecības vadītājai bija brīvdiena. Viņš piecēlās sēdus, bet Gvendolīna iztraucās caur viesistabu, lai atvērtu durvis.

„Viljam Bauklerk, es zinu, ka tu neuzdrošināsies izkustēties no tās vietiņas!"

Viņa bija veidojusi skulptūru. Viņas mati bija sasieti ar lakatiņu, un žokļa līnija zem auss nosmērēta ar pelēcīgi brūniem māliem, jo viņai piemita neapzināts paradums aizdomājoties paraustīt matus.

Vils iekārtojās dīvānā. Mirkli vēlāk viņš ieklausījās, kā skrāpēdamās atvērās durvis.

Ilga pauze. Gvendolīna teica: „Kā varu jums palīdzēt?"

Vīrieša balss, ko Vils atkal dzirdēja abpus durvīm, teica: „Es meklēju Viljamu Bauklerku."

Gvendolīna stingri atbildēja: „Lords Viljams pašlaik nepieņem apmeklētājus. Esiet tik laipns un atnāciet citreiz!" Durvis atkal iečīkstējās, bet apstājās, it kā kāds tām neļautu aizvērties.

„Tas nevar pagaidīt," sacīja apmeklētājs. „Esmu Viļa kolēģis no...

„Es zinu, kas jūs esat," sacīja Gvendolīna. Skaidri. Un gaiši.

Kas, pie velna, viņš ir? Un ko, pie velna, viņš grib? Vils nestabili piecēlās kājās, joprojām apdullis pēc snaudas. Viņš pasvieda malā segu, atrada čības, tad, šļūcot uz foajē, sasēja ap vidukli ciešāk rītasvārku jostu. Gvendolīna stāvēja priekšā atnācējam.

„Jūs laikam esat Gvendolīna," viņš sacīja. Viņa sakrustoja rokas. „Vai jūs esat Viļa sieva, sekretāre vai viņa zooloģiskā dārza uzraudze?"

„Es jau jums teicu," viņa atcirta, „viņš nejūtas labi."

Vils iejautājās: „Dārgā! Kas atnācis?"

Gvendollna apcirtās riņķī, izskatīdamās satraukta. „Viljam! Tu nedrīksti celties kājās! Tu zini, ko ārsts mums teica."

„Ārsts?" Vils apmulsis vaicāja.

Viņa virzīja viņu atpakaļ, paliekot stāvam starp Viļu un svešinieku. „Noliksim tevi gultā, pirms tu sevi pāragri iedzen kapā."

„Kapā?"

Gvendolīna satvēra viņu pie pleciem, gatava vest augšstāvā. Taču, pirms viņa paguva Viļu pagriezt pretējā virzienā, viņu ciemiņš ienāca foajē.

Atpazīstot viesi, Vils bija tādā šokā, it kā viņam uz galvas būtu uzmests ķieģelis. Pār viņa ķermeni pārskrēja panika. Tikko atnākušais bija viens no viņa senās un nepatīkamās pagātnes dēmoniem. Nelaimes vēstnesis. Vai arī viņš bija opija radīts murgs, mirāža, ko kaldinājusi Viļa nokaitētā, drudžainā iztēle?

Ja nu Gvendolīna nebija nekas cits kā viņa iztēles auglis, kamēr īstais Viljams Bauklerks joprojām gulēja izpleties uz grīdas kādā Laimhausas īres dzīvoklī ar adatu rokā?

Tomēr šis dēmons bija manāmi pakļauts aizritējušā laika ietekmei. Tas bija novecojis gluži kā īsts cilvēks. Viļa halucinācijas pat savos visspilgtākajos iedarbības brīžos nebija bijušas tik detalizētas.

Vils norija kaklā sakāpušo kamolu. „Pip?"

Māršs sacīja: „Vil?"

Un Gvendolīna nopūtās: „Nolādēts!"

GVENDOLĪNA Māršām nepiedāvāja ne padzerties, ne kaut ko iekost. Pat ne krēslu, kurā apsēsties. Taču viņš izskatījās tā, it kā, ja arī piedāvātu, viņš no cienasta atteiktos, un, nemaz negaidot uzaicinājumu, viņš apsēdās viesistabā. Viņš piesēda uz zaļa, rupja vilnas auduma krēsla maliņas, savu mīksto filca cepuri nolicis uz roku balsta.

Vecums nebija skāris Mārša kvēlo dabu. Viņš vietām bija kļuvis apaļāks, viņa vēders — nedaudz lielāks, mati — plānāki un seja — skarbāka nekā tad, kad abi pēdējoreiz bija tikušies. Tomēr šīs karameļbrūnās acis joprojām pārmeklēja katru telpu, it kā šeit būtu kādas mīklas, kas jāatrisina. Viņa uzvedība joprojām radīja iespaidu,

ka viņš necieš neatrisinātas problēmas. Taču tieši kādu neatrisinātu problēmu radīja Viljams Bauklerks? Kāda krīze būtu varējusi rasties pēc desmitgadēm ilgas nesatikšanās? Māršs trīcēja kā pārspriegota klavieru stīga.

Viss, ko Māršs jebkad bija pratis darīt, bija izpostīt. Viņa pēkšņā atkalparādīšanās, lai vai kad, bet tieši tagad piepildīja Viļu ar šķebinošām šausmām. Viņš centās tās slēpt pazobojoties, neizsakāmi cerot, ka Māršs šeit nebija ieradies, lai runātu par Čerkašinu. Gvendolīna manīja viņa nemieru, bet bija tikai dabiski, ka viņa to sajuta. Viņa zināja visu par Mārša un Viļa kopējo pagātni. Par katru briesmīgo darbu, ko viņi bija pastrādājuši karaļa un valsts labā.

Par katru vilcienu, ko viņš bija nolaidis no sliedēm. Par katru baržu, ko bija nogremdējis. Par katru krogu, ko bija uzspridzinājis.

Māršs, savukārt šķita, uzlūkoja Gvendolīnu kā vēl vienu risināmu problēmas daļu. Un atbildes uz Viļa jautājumiem bija strupas, tās atvairīja katru Viļa centienu uzsākt nenozīmīgas pļāpas.

„Skatos, ka esi iepazinies ar manu apburošo sievu."

J- yy

a.

„Un kā klājas Olīvijai?"

„Kļuvusi vecāka."

Neērtajā klusumā virs kamīna skaļi tikšķēja veclaicīgs pulkstenis. Vils teica sievai, kura stāvēja pie viņa krēsla: „Tev Olīvija patiktu. Domāju, ka jūs abas lieliski saprastos. Viņa ir diezgan tieša."

Gvendolīna reaģēja vienaldzīgi: „Hmm." Viņas uzmanības centrā atradās Māršs, gluži kā Mārša uzmanības centrā — Vils.

Mārša neiesaistīšanās sarunā bija aizvainojoša; viņa agresīvā izturēšanās — klaja rupjība. Tracinoša. Vils uzvedās kā džentlmenis, ievadot draudzīgas sarunas ar vīrieti, kas bija stāvējis malā un vērojis, kā Vils sevi pazudina. Māršs nebija pakustinājis ne mazo pirkstiņu, lai sniegtu palīdzīgu roku, kad Viļam tā bija nepieciešama. Viņš bija pierunājis Viļu lēkt ar galvu pa priekšu gaļasmašīnā, ko viņi sauca par Asinszāli, un pēc tam uzgriezis Viļam muguru, kad tas, samalts līdz nepazīšanai, pa otru galu bija izsviests ārā. Kaut kādā veidā, pateicoties nepelnītai veiksmei un eņģeļa vārdā Gvendolīna ienākšanai viņa dzīvē, Vils bija pārvarējis tos tumšos laikus. Taču Māršs bija atgriezies, lai vēlreiz visu izpostītu. Un, nepārprotami, viņš negrasījās nekur iet, kamēr nebūs pateicis savu sakāmo. *Lai viņš ir nolādēts!*

„Klau!" Vils sacīja, noslaukot ar īkšķi mitro pieri. „Vienkārši pasaki, par ko tu gribi runāt, Pip! Tas ir acīm redzams, ka neatnāci tāpat vien. Ne pēc visiem šiem gadiem. Es vēl atceros, ka proti izlikties pieklājīgs, ja tev tas jādara, bet skatos, ka šodien tu sevi ar to neapgrūtini." „Viņš ir atnācis, lai tevi tur atgrieztu," Gvendolīna teica. „Tu viņiem esi nepieciešams kaut kādam uzdevumam."

Māršs uz viņu dusmīgi paskatījās. Vils zināja, ka Gvendolīnai bija taisnība, jo, redzot, kā Māršs uz viņu no jauna paskatījās, Vils manīja, kā griežas zobrati.

„Es nekad, nekad vairs neatgriezīšos tajā dzīvē, Pip!" Vils centās, bet viņam neizdevās to pateikt tā, lai balss netrīcētu. Gvendolīna uzlika roku uz viņa pleca. „Es drīzāk mirtu."

„Kas, jūsuprāt, jūs esat?" Gvendolīna nerimās. „Pēc visa šī laika ielidojat Viljama dzīvē. Vai jūs cerējāt viņu paņemt aiz rokas un ievilkt atpakaļ tumsā? Jūs ne reizi viņu neapciemojāt, kopš pametāt kā nevajadzīgu mantu." Viņa akcentēja savus vārdus, ar pirkstu parādot nesie-višķīgu žestu. „Ne reizi. Pat ne aiz elementāras pieklājības."

Māršs viņai nepievērsa uzmanību. Viņš pagriezās pret Viļu. „Mums jāaprunājas divatā."

Vils to apsvēra. Varbūt viņš šeit nav ieradies, lai vaicātu par Cerkašinu. Varbūt runa ir par kaut ko citu.

„Gvendolīna zina visu par vecajiem laikiem. Starp mums nav nekādu noslēpumu." *Izņemot vienu...*

Māršs abus nopētīja. „Vai tiešām?"

„Es zinu par Asinszāli, Mārša kungs!" Gvendolīnas tonis bija tik ledains, ka Vils pār Mārša ķermeni teju jau gaidīja parādamies sarmu.

Māršs bija iedzinis Viļu stūrī, lai tas divkārši nolādēts! Vairs neatlika nekas cits, kā vien lauzties uz priekšu. Ja Māršs nebija ieradies, lai apspriestu jautājumu par Čerkašinu, šī sadursme varētu stiprināt viņa saikni ar sievu. Un, ja Māršs šeit bija ieradies runāt par Viļa neseno sadarbību ar padomju varu, tad tik un tā jau bija par vēlu.

„Lai kas tas būtu, kāpēc esi šeit nācis, saki to mums abiem!"

„Ja tu tā uzstāj," Māršs teica, ar vienu roku pieturot kaut ko krūšu kabatā. „Bet atceries, ka biju tik laipns un piedāvāju parunāt divatā, cienot mūsu agrāko laiku draudzību." Viņa balss bija indīga. „Un tu no tā atteicies. Līdz pēdējam stulbs un nolādēts muļķis."

Māršs pie Viļa kājām nometa aploksni. No tās izbira sauja fotogrāfiju, to glancētā papīra krāsas šķita blāvas salīdzinājumā ar koši tumšsarkano un tirkīzzilo turku paklāju. Vils tās salasīja.

Jūsu tautieši nekad nepakārtu hercoga brāli, viņš redzēja Cerka-šinu sakām.

Dedzinošiem, asiem nagiem Viļu sagrāba panika. Viņam kļuva grūti elpot. Viņš negribēja elpot, negribēja uz visiem laikiem izelpot savas piepildītās un ideālās dzīves pēdējās strūkliņas.

Ak Dievs, ko es esmu zaudējis? Man tas bija jāparedz! Sis virs visu izposta.

Kaut kur netālu zvanu skaņas ziņoja par kāzām vai bērēm, vai kara beigām.

„Viljam? Tu esi kļuvis bāls kā sniegs." Gvendolīna pieplaka pie viņa krēsla, plaukstu uzlikusi viņa rokas locītavai un acis piekalusi

viņa sejai. „Kas par lietu?”

„Jūsu vīrs,” Māršs teica, „cenšas izskaidrot, kāpēc nodevis valsti.”

„Ko jūs ar to gribat teikt?” viņa stomījās. „Viljam, par ko viņš runā?” Viņa pārliecās pār Viļu un uzmeta skatienu fotogrāfijām, kas caur Viļa pirkstiem bira uz grīdas.

Starp visiem trim ievilkās ilgs, sāpīgs klusuma brīdis. Kad Gvendolīna bija atguvusi savas runas spējas, viņas balss skanēja augsti un spalgi, pavisam ne tā kā parasti. „Viljam! Kāpēc tu tikies ar to nepatīkamo Čerkašinu?”

Vils piecēlās kājās un, mezdamies pie Gvendolīnas, izbārstīja fotoattēlus un izraisīja sāpes ievainotajā rokā. „Tas nav tā, kā izskatās,” viņš uzsvēra, „es zvēru, ka nav tā, kā tu domā.”

„Ak?” Māršs sacīja: „Jo izskatās, ka tu Padomju Savienībai pārdod valsts noslēpumus.”

„Augstais kungs!” Gvendolīna nočukstēja, izskatīdamās satriekta. Viņa streipuļoja atmuguriski, it kā viņai tiešām būtu iespēris zibens. Viņai iekrītot turku dīvānā, nočīkstēja tā ritentiņi. „Viljam, ko tu esi izdarījis?”

„Es tos nepārdevu,” Vils pār plecu atcirta Māršām. Gven-dolīnai, cik vien maigi spēdams, sacīja: „Mīļā, tev jāsaprot! Tie vīri, tie briesmīgie vīri, viņi izdarīja tik daudz šausmīgu noziegumu, tik daudz ļaunu darbu, un, kad tas bija beidzies, valdība pret viņiem izturējās kā pret varoņiem. Viņi nekad netika taisnīgi tiesāti.”

Māršs teica: „Viņi izglāba šo valsti.”

„Viņi bija kara noziedznieki!”

„Noziedznieki,” Gvendolīna čukstēja. Vils zināja, ka sieva saprot, par ko viņš runā, jo viņa bija vienīgā, kas apzinājās, cik dziļas bija viņa rētas. Viņa saprastu, kāpēc viņš to izdarīja, kāpēc viņam tas bija jāizdara. Vai tad nesaprastu? Viņai bija jāsaprot.

„Asinszāles burvji,” Māršs teica. „Jūsu vīrs Padomju Savienības aģentiem ir piegādājis informāciju par burvjiem. Savukārt šie aģenti atlīdzībā pret viņa pakalpojumiem tos vienu aiz otra ir nogalinājuši.” Gvendolīna ievaidējās. „Ak, Viljam!”

Pēc Viļa domām Māršs un viņa pretenzijas pret taisnīgumu varēja iet ieskrieties. Taču Gvendolīnai bija jāsaprot. Vils sagrāba viņas roku, it kā Gvendolīna būtu viņa izpletnis, viņa glābšanas virve.

Kas laiku pa laikam viņa tiešām bija bijusi. Nepieciešamība paskaidrot, neatliekamā vajadzība sevi attaisnot viņu raudināja.

„Tu zini, Gvendolīn, tu zini, ko viņi man nodarīja! Tu zini, ko viņi piespieda man darīt,” Vils elsoja. „Cik daudz nevainīgu iedzīvotāju es noslepkavoju to nolādēto asins cenu dēļ?” Asaras pār viņa vaigiem karstās urdziņās ritēja arvien straujāk. „Gvendolīn, tas bija vienīgais veids, kā panākt taisnīgumu!”

Māršs teica: „Tas nav taisnīgums. Tā ir valsts nodevība.”

„Tas *ir* taisnīgi." Vils paķēra tā rīta *Times* eksemplāru no nakts galdiņa, kur tas stāvēja virs grāmatu kaudzes. Tas bija salocīts četrās daļās, un tur bija redzama nepabeigta krustvārdu mīkla. Viņš novicināja laikrakstu Māršām gar acīm. „Taisnīgums bezvēsts pazudušo vārdā."

Bezvēsts pazudušie. Šis termins bija radies kara beigās, lai apzīmētu milzīgo skaitu britu iedzīvotāju, kas bija miruši vai pazuduši mīklainos apstākļos. Sadzīves negadījumu upuri, nacistu sabotieri un spiegi no „Sarkanā orķestra"; milzīga fašistu piekritēju sazvērestība Lielbritānijas laukos, kas pazuda bez vēsts, kad sabruka reihs. Tā apgalvoja. Tikai daži cilvēki zināja patiesību, ka bezvēsts pazudušie bija pašu valdības upuri, ko pilnīgi nejauši bija izvēlējušies Asinszāles burvji, lai apmierinātu eidolonu asins cenas. Nepieciešams ļaunums, lai aizsargātu nāciju. Un Vils nespēja ar to sadzīvot.

„Man no tevis metas nelabi." Māršs atgrūda avīzi. Viņa balss trīsēja aiz niknuma. „Tu esi pelnījis nošaušanu. Man pašam tas būtu jāizdara." Viņš piecēlās. „Es zaudēju itin visu, kas man jebkad bijis dārgs, visu šīs valsts labā. Meitu, laulību! Taču es izturēju, jo šim upurim bija jēga. Mēs bijām izglābuši impēriju. Vai arī tā domāju, līdz atklāju, ka viss, ko esmu darījis ir aizlaists pa pieskari. Tu uz sudraba paplātītes esi pienesis šo valsti ienaidniekiem, jo biji pārāk gļēvs, lai dzīvotu ar netīru sirdsapziņu."

Māršs ar acīm redzamu piepūli savaldījās. Viņa uzvedība kļuva apdomīgāka un analītiskāka. Viņš līdz pēdējam bija problēmu risinātājs. „Tu mums pastāstīsi visu, par ko esi runājis ar Čerkašinu. Kad tas sākās. Kā plānojāt tikšanās. Kur tikāties un cik bieži."

„Tas jums nepalīdzēs," Vils teica. „Manas darīšanas ar Cerka-šinu ir beigušās." Viņš paskatījās uz sievu. Pār viņa zodu noritēja asara. „Viņš ir nožēlojams cilvēks, Gvendolīn! Tev par to vienmēr ir bijusi taisnība."

Māršs sarauca pieri. „Kādā ziņā „beigušās"?"

Vils nopūtās. Viņš vairs neredzēja jēgu kaut ko slēpt. Ne tagad. „Mana pēdējā tikšanās ar Čerkašinu jau ir notikusi. Esmu viņam pastāstījis visu, ko zināju. Par katru burvi, kas jebkad Asinszālē strādājis."

Gvendolīna un Māršs saskatījās. Šajā skatienā kaut kas bija, kaut kas vairāk nekā abpusēja neuzticēšanās. „Vil!" teica Māršs. It kā tikai tagad būtu ievērojis viņa savainojumu, viņš sacīja: „Kas notika ar tavu roku?'

Vils paskatījās uz roku, kas šūpojās apsējā. Tā joprojām sāpēja, bet ne tik ļoti kā tad, kad viņš bija zaudējis pirkstu. Tomēr kāds tam ar visu bija sakars? Māršs bija atgriezies un pusstundas laikā izārdījis Viļa laimīgo dzīvi, kā knēvelis pludmalē izspārda cita bērna smilšu pili. Atšķirībā no tiem laikiem, šodien nodarīdams šo nelabojamo

postu un no jauna salauzdams Viļa dzīvi, viņš atļāvās tēlot bažas par vina veselību. Tiešām īsts nelaimes vēstnesis.

*

„Autoavārija," teica Vils.

„Ak, Viljam!" Gvendolīna teica, balsij slīgstot bēdās. „Mīļo, mīļo mulklt!"

Māršs papurināja galvu. Viņš izglauda pirkstus caur plānajiem matiem. „Tu patiesi esi muļķis."

„Kas?"

Gvendolīna sacīja: „Vai tad neredzi, Viljam? Padomju Savienības darbiņš vēl nav galā. Vēl ir atlicis viens burvis."

„Viņi tev pataupīja to godu būt pēdējam," Māršs teica.

6

1963. gada 17. maijs Asinszāles štābs, Londona, Anglija

Māršs liedza Viļam to greznību sakravāt somu ar nakšņošanai nepieciešamajām lietām. Ja gadījumā padomju aģenti novēroja Bauklerku māju — atjaunotu karalienes Annas laika sarkanu ķieģeļu māju ar terasi — visam bija jāizskatās tā, it kā Vils dotos prom tikai uz dažām stundām. Vajadzība uzturēt ticamības momentu bija vienīgais iemesls, kāpēc Māršs deva atļauju Viļam pirms došanās pārģērbties uzvalkā. Ja viņš būtu varējis rīkoties pēc sava prāta, Māršs izdzītu Viļu uz ielas kailu.

Gvendolīna palika mājās. Gvendolīna šo šķiršanos uzņēma graciozi un kā īsta dāma. Ko, pie visiem svētajiem, viņa Viļā bija atradusi?

Lieliska izlikšanās. No abu puses. Taču Māršs vēl nebija gatavs secināt, ka Vils visu bija pastrādājis viens pats.

Viņš no SID mašīnu garāžas bija paņēmis *Morris Minor,* lai aizbrauktu uz Viļa mājām Naitsbridžā. Viņš bija izvēlējies mašīnu gadījumam, ja Vils kļūtu nepakļāvīgs; aiz pasažiera sēdekļa tai pie grīdas bija piestiprināts dzelzs gredzens, pie kura Māršs bija gatavs pieķēdēt Viļa roku dzelžus, ja viņš kļūtu pārāk nevaldāms. Taču tā nenotika, un tā ari bija vislabāk, ņemot vērā, ka viņiem nevajadzēja piesaistīt ienaidnieka uzmanību. Taču Viļa mierīgā uzvedība Māršu ļoti apbēdināja, jo viņš ļoti labprāt būtu vēlējies Viļu iekaustīt. Kaut vai mazliet.

Vils uzmeta acis gredzenam. „Gatavojies mani atkal iekalt važās?"

„Cerēju, ka dosi man iemeslu," Māršs atbildēja.

Šī bija vienīgā vārdu apmaiņa ceļā uz Vaitholu. Spožā saules gaisma, kas staroja caur aizsargstiklu, nespēja izklīdināt tumsu automašīnā. Haidparkā vizēja dižskābaržu jaunie dzinumi, to sīkās, spilgti zaļās lapiņas. Māršām bija aizdomas, ka daži no šiem kokiem bija vairāk nekā gadsimtu veci. Tikpat veci kā pats parks.

Vai tas viss tiks iznīcināts Viļa dēļ? Vai viņš zināja par bērniem? Vai par tiem bija jau pastāstījis Ivanam?

Vils bija kluss, bet nemierīgs. Varbūt tā bija nesenā negadījuma vaina, ka viņš bija tik tramīgs. Viņš nolaida logu. Taču vēja žūžošana mašīnā nespēja pārspēt dusmīgo klusumu. Tuvojoties Admiralitātei, viņš iegrima sēdeklī arvien dziļāk un dziļāk, līdz izskatījās, ka viņš ir saplacis. Kad Māršs sargam novicināja savu SID pilnvaru, jūras kājnieku kareivis pamājot deva atļauju iebraukt. Vils skaļi norija siekalas.

Pēc īsās vārdu apmaiņas mašīnā Vils tieši vienu reizi pārtrauca principiāli ieturēto klusumu. Tas notika, kad Māršs viņu veda lejup pa

kāpnēm caur masīvām dubultdurvīm, kas veda uz skaņu izolējošiem koridoriem, kur bija izaudzināti mazie burvji. Kameru, ko Māršs izvēlējās, bija nesen pametis Klauss, lai dotos uz slepeno mītni Kroidonā. Vils pārlaida skatienu paklājiem, putuplasta trokšņu slāpētājiem un durvju gumijas blīvēm kā vīrs, kas iegrimis murgainā sapnī.

„Mans Dievs!" viņš teica. „Man tas pat prātā nebija ienācis."

Māršs iegrūda viņu iekšā un aizcirta durvis. Tās tikko dzirdami noklaudzēja.

VIŅŠ atgriezās pie Viļa nākamajā rītā; Asinszāle sasauca *de facto* kara padomi.

Vils jau bija nomodā. Izskatījās, ka viņš nemaz nebija gulējis. Viņš gulēja uz lāvas apakšveļā. Uzvalks, rūpīgi salocīts, stāvēja stūrī uz grīdas.

Guļot uz lāvas, aizlicis vienu roku aiz galvas, viņš laiski blenza uz Māršu. „Skatos, ka tev rokās nav acu aizsēja," Vils teica. Garas žāvāšanās laikā viņam vēl izdevās pateikt: „Vai šāvēju brigāde aizkavējusies satiksmes dēļ?"

„Mēs dosimies augšā," sacīja Māršs, stāvēdams durvīs. „Tu no šīs kameras vari iziet apģērbies vai tevi izvilks puspliku." Māršām atspiežot pirkstu locītavas pret žokli, tās nokrakšķēja. „Abos gadījumos tev ir divas minūtes laika savākties," viņš teica, skatīdamies rokas pulkstenī.

Vils nopūtās. Viņš piecēlās kājās, tad izstaipījās. Viņa mugura nokrakšķēja. Viņš pacēla uzvalku.

Noslaukot no svītrainā uzvalka zili violetā paklāja pūkas, Vils teica: „Zini, es atceros laikus, kad mēs bijām mainītās lomās. Kad tu te, lejā, uzturējies tādā kā brīvprātīgā ieslodzījumā. Toreiz šis pagrabs bija pavisam citāds. Mazāk paklāju. Ne tik *kluss"* Viņš uzvilka bikses. „Tomēr es tevi no tā centos atrunāt. Centos tevi vest pie prāta."

„Viena minūte," Māršs teica.

Viļam bija grūti uzvilkt kreklu rokas apsēja dēļ. Viņš neaizpogāja vienu piedurkni. Gaismā mirdzēja perlamutra pogas. „Taču toreiz tu, protams, biji pārāk aizņemts, perinot savus plānus, lai kādā ieklausītos. Vai tā nebija, Pip? Pārāk aizņemts, lai redzētu, ka viss tev apkārt jūk un brūk."

Māršs iegāja kamerā gatavībā sagrābt Viļu aiz rīkles. „Esmu gatavs," Vils steigšus sacīja. „Tomēr no sirds tev pateicos par to, ka atļāvi paturēt manas drēbes," viņš teica, „jo, galu galā, zaudējot sievu, tas ir viss, kas man vēl atlicis."

„Netēlo man te upuri!" teica Māršs.

Kāds taisnīgs ģeķis. Viņš izlikās drosmīgs, taču viņa maska neslēpa trīcošo balsi. Vils bija nobijies. Kā tam arī vajadzēja būt.

Cik daudz naktis Māršs bija pavadījis nomodā, klausoties neprātīgā zvēra gaudās bēniņos, guļot blakus Līvas aukstajai un

tukšajai vietai gultā kā atvērtam kapam, mierinot sevi, ka viņa dzīvei bija jēga. Pūles Māršām bija bargi maksājušas, taču viņš bija darījis vairāk nekā vairums, lai nosargātu Lielbritāniju drošu un brīvu. Tas palīdzēja viņam turpināt dzīvot pat tad, kad izslīdēja no rokām Līva, kad viņas vasaras raibumi sāka viņam riebties. Un tad Vils izlēma padarīt par nebijušu visu, ko viņi bija sasnieguši.

Māršs aizveda Viļu uz telpu, kurā pirmoreiz bija ticies ar Pembruku, kurā bija atkal ieraudzījis Grētu. Ierodoties Māršām un ieslodzītajam, kara padomes dalībnieku skaits pieauga līdz sešiem cilvēkiem. Tur bija Māršs, Vils, Pembruks, Petiks, Klauss un Grēta.

Pārējie viņus jau gaidīja. Galda vidū stāvēja lenšu magnetofons. Kad Vils ieraudzīja pie galda arī Klausu un Grētu, viņš tiem uzmeta divkāršu acu skatienu.

Grēta teica: „Sveiks, Viljam! Vai tavs pirksts labi sadzijis?"

To vīru sejās, kas nesaprata Grētas jautājumu, iezagās manāms apmulsums. Taču Māršs saprata, ka viņa to bija domājusi kā joku tikai savējiem, kā atsauci uz piedzīvoto, par ko zināja vien viņš, Vils un Grēta. Kraukļmelno matu dēmons.

Klauss paskatījās uz Viļa roku. Viņš pabraucīja sava trūkstošā pirksta stumbeni.

Vils pagriezās pret Māršu, nenovērsis acis no Grētas. „Pip? Kas te notiek?"

„Šeit mēs mēģināsim izmērīt, cik tieši lielu kaitējumu jūs esat nodarījis Apvienotajai Karalistei," teica Pembruks.

Māršs apsēdās pie galda brīvajā krēslā pretī Grētai un Klausām, kamēr Pembruks un Petiks Viļu aptuveni iepazīstināja ar situāciju. Grēta viņam smaidīja. Vērojot māsu un brāli, viņš uzlika rokas uz galda; palisandrs bija nopulēts gluds kā zīds. Klauss sēdēja nekustīgi, viņa stāja un ķermeņa valoda pilnīgi izslēdza Grētu no perifērās redzes.

Interesanti, nodomāja Māršs. *Diez vai viņš pats to apzinās.*

Vils apsēdās. „Es sniegšu jums neierobežotu sadarbību apmaiņā pret solījumu, ka pret Gvendollnu netiks celtas nekādas apsūdzības.

KQ

Viņa neko nezināja par manu rīcību vai lēmumiem. Es nepieļaušu, ka jūs viņu pērsiet ar to pašu siksnu, ko esat sagatavojuši man."

Pembruks teica: „Jūs neesat tādā pozīcijā, lai izvirzītu jebkādas prasības."

Vils sakrustoja rokas. „Tādā gadījumā es jums, kungi, nevaru palīdzēt, kamēr neesmu runājis ar advokātu!"

„Advokātu?" Petiks smīkņāja. „Mums vien jāpasaka tronim, ka jūs zināmiem Padomju Savienības aģentiem esat izplatījis ārkārtīgi slepenu informāciju, kas saistīta ar šīs nācijas drošību. Ka jūs esat klaji un nelabojami pārkāpis Valsts Noslēpuma Aktu. Ņemiet vērā, ka tas

viss ir pilnīgi ar faktiem pierādāms." Viņš padzērās no tasītes. Kad viņš atkal ierunājās, viņa elpa smaržoja pēc vājas anīsa tējas. „Jums tiks liegts advokāts, jo atklāt advokātam sīkāku apsūdzību informāciju nozīmētu veikt vēl vienu pārkāpumu un pakļaut Apvienoto Karalisti arvien lielākam riskam."

Pagāja kāds mirklis, kamēr Vils sagremoja dzirdēto. Viņa apņēmība mazinājās, atstājot aiz sevis atkailinātu un bezcerīgu sejas izteiksmi. Līdzjūtība, ko šī izteiksme izraisīja, pārsteidza Māršu nesagatavotu. Viņš noslēpa to sirds dziļumos, kur tā bija dzimusi. Viļa nodevība bija pārāk liela, lai pret viņu justu jebko citu kā tikai dusmas un sašutumu.

Vils klusi ieminējās: „Skaidrs. Labi."

Pembruks atvēra pierakstu žurnālu. Noņemdams pildspalvas uzgali, viņš sacīja: „Sāciet ar to, ka nosauciet mums savu pilno vārdu! Pēc tam uzskaitiet visu informāciju, ko esat sniedzis Čerkašinam! Itin visu sīkumos."

„Ser!" Pirms Vils paguva bilst kādu vārdu, viņu pārtrauca Petiks. „Vai drīkstu jūs lūgt apdomāt, vai tiešām tas būtu jādara mūsu viesu klātbūtnē." Viņš īpaši uzsvēra vārdu „viesi", īstajā brīdī uz sekundi norādīdams uz abiem.

„Beidzot," Māršs teica. Pembruka idiotiskā nepiekāpība šajā jautājumā viņu bija gandrīz izvedusi no pacietības. „Paldies, Sem!" Pembrukam: „Tavam padomdevējam ir taisnība. Tas ir idiotiski."

Pembruks papurināja galvu. „Nē, Sem! Nav jēgas to darīt pa kluso. Tā kā tajā ir iesaistīta Grēta, tad nav nekāda iemesla viņu izslēgt no mūsu pārrunām," viņš teica.

„Viņu iesaistīšana nozīmē, ka viņa zinās par jebkurām darbībām, ko veiksim turpmāk, kas savukārt nozīmē, ka viņa jau tagad zina, ko izlemsim šodien."

Grēta Pembrukam atzinīgi pamāja ar galvu. Viņas tumšajās acīs uzplaiksnīja rīta saules stari. Māršām ienāca prātā, ka viņa droši vien jau bija pieradusi, ka cilvēki viņas klātbūtnē runā par viņu tā, it kā viņas tur nemaz nebūtu.

„Tā ir patiešām satriecoša šķietamas argumentācijas demonstrācija," Māršs kurnēja.

„Tādā gadījumā," Petiks teica, „kāpēc neietaupīt laiku un pūles un vienkārši nepajautāt viņai, kāds būs mūsu lēmums?"

Grēta, kā izšķildamās no klusas uzjautrināšanās kūniņas, pārtrauca savu klusēšanu. „Bet tad taču tie nebūtu jūsu lēmumi, vai ne tā?" Viņa uzsmaidīja Pembrukam.

Viņš viņai pasmaidīja pretī. „Pilnīga taisnība."

Māršu pārņēma milzīgs nogurums. Viņš paberzēja acis ar plaukstu. „Viņa ar tevi spēlējas, Leslij!"

Jaunībā viņam būtu pieticis spēka izbeigt šo farsu, cīnoties ar

zobiem un nagiem, taču līdz ar vecumu nāca arī gudrība rūpīgāk izvēlēties savas kaujas. Viņš samierinājās, ka šī diena nav piemērota, lai mācītu Lesliju Pembruku, bet ir piemērota, lai izvērtētu Viļa nodarīto kaitējumu.

Petiks ar skaļu klikšķi ieslēdza lenšu magnetofonu. Spoles sāka griezties.

Vils beidza bakstīt savu apsēju. „Mans vārds ir Viljams Edvards Gatrijs Bauklerks." Viņš uzskaitīja visu to burvju vārdus, ko bija nodevis, kā arī viņam zināmās šo burvju dzīvesvietas. Magnetofona lenšu spoles tinās lēnām, ievelkot sevī Viļa nodevības litāniju; Pembruka pildspalvas gals skraidīja pār žurnāla lappusēm.

Kad Vils bija beidzis savu monologu, Māršs sāka nopratināšanu. „Kāpēc jūs izvēlējāties personīgi piegādāt informāciju?"

Pembruks: „Vai tā bija Čerkašina ideja slēgt šos darījumus, satiekoties aci pret aci?"

(„Ja tā bija, viņš ir sasodīts iesācējs," Māršs pie sevis nomurmināja.) „Nē," Vils teica. „Es uzstāju, ka personiski nogādāšu informāciju. Es gribēju būt pārliecināts, ka tā nonāks to cilvēku rokās, kas... to tā... neatstās." Vils izskatījās apmulsis, izsakot vārdos šo neveiklo un nepārliecinošo eifēmismu tā, it kā tas viņa mutē būtu atstājis nelabu garšu.

Ļoti labi, Māršs domāja, *tieši tā tev jājūtas, nodevēj!*

Pembruks: „Kā jūs organizējāt tikšanās?"

„Noliekot uz biroja palodzes puķu podu."

Māršs: „Kāda bija zīme, ka vēstījums saņemts?"

„Žalūzijas pretējās mājas logos. To atšķirīgiem izkārtojumiem bija atšķirīgas nozīmes."

Petiks: „Kurš izvēlējās satikties Kjū Karaliskajā botāniskajā dārzā?"

„Es."

Grētas sejas izteiksmē nebija ne smīniņa, ne jel kādas norādes, ka Vils netīšām pateicis kaut ko svarīgu. Grēta neizrādīja, ka Petiks tikko viņai bija devis daļu informācijas, kas viņai bija nepieciešama, lai diriģētu Viļa slepeno aktivitāšu atmaskošanu. Viņa neizrādīja, ka bija paredzējusi šo izpļāpāšanos jau pirms daudziem gadiem.

Tomēr nopratināšana turpinājās. „Vai viņš pirmais piedāvāja jums šādu sadarbību? Vai jūs?"

„Viņš vērsās pie manis."

„Klātienē vai caur starpnieku?"

„Klātienē."

„Kad? Kur?"

„Pavasari būs pagājis gads kopš pirmās tikšanās. Mana brāļa fondā."

Nopratināšana turpinājās. Tās jautājumi bija ārkārtīgi paredzami.

Māršs laida gar ausim sarunu troksni. Viņš zināja, ka Vils vairs nemānīsies, jo izgāztu ūdeni vairs nesasmelsi. Viņš to redzēja Viļa nošļukušajos plecos.

īstais jautājums tagad bija, ko iesākt? Soli pa solim Māršs savā prātā izkārtoja šis bilžu mīklas gabaliņus.

Pirmais. Padomju vara ir noslepkavojusi burvjus.

Varbūtība. Viņi kaut kam atbrīvo vietu.

Otrais. Saskaņā ar Grētas teikto, padomju vara, ņemot par paraugu Grētas akumulatoru, ir atdarinājusi veco *Reichsbehdrde* tehnoloģiju. Informācijas avots nav uzticams, taču informācija ir lielā mērā ticama.

Varbūtība. Pirmais un otrais punkts ir savā starpā saistīti.

Trešais. Slepkava vai slepkavas, iespējams, ir Arzamasas-16 pētniecības programmas radītie subjekti.

Varbūtība. Viņi kaujas apstākļos izmēģina jaunā karaspēka pirmo grupu. Tas notiek, vadoties pēc tādas pašas kārtības, kādu bija ieviesis fon Vestarps.

Ceturtais. Čerkašina sakaru tikls „Linkolnšīras malu mednieks" sūta rīkojumus slepkavam. Taču tas ir pārtraucis savu darbību un apklusis. Tur esam zaudējuši visas pēdas.

Varbūtība. Mēs esam pakaļā.

Viņš koncentrējoties paknaibīja degunu. Asinszāles nākotne, kā arī, iespējams, visas valsts nākotne gulstas uz to divpadsmit pa pusei cilvēcīgo bērnu pleciem, kas ieslēgti pagrabā.

Pagrabā. Ko tur lejā Vils teica?

Mans Dievs! Man tas pat prātā nebija ienācis.

Māršs iztaisnojās krēslā. „Vil!" viņš sacīja, pārtraukdams Petika jautājumu. „Kā tu zināji par pagrabu?"

Vils papurināja galvu, apdomājot pēkšņo temata maiņu. „Par pagrabu? Ak, tu domā...!" Viņa acis uz mirkli uzlūkoja Grētu. „Redzēju mazliet no tā. Tieši pirms Asinszāles pamešanas."

„Vai tu par to stāstīji Čerkašinam?" Māršs jautaja.

„Nē."

„Kāpēc nepastāstīji?"

„Es darīju to, ko darīju, tikai tāpēc, lai vestu pie taisnīgas tiesas ļaunus vīrus. Visam pārējam nebija nozīmes."

„Šim ir nozīme. Vai viņš par to zina?"

„Cik man zināms, tad nē."

„Vai tu esat pārliecināts? Vai viņš jebkad tika par to jautājis?" Vils uzsvēra katru vārdu. „Mēs nekad nerunājām par pagrabu." Klauss, iestarpinot savu sakāmo, pārsteidza ikvienu, izņemot māsu. „Jūs velti uztraucaties," viņš sacīja.

Telpā iestājās klusums. Pēc vairākām sekundēm Petiks jautāja: „Un tieši kā jūs to zināt?"

„Jūs uztraucaties, vai šis padomju aģents zina par kaut ko, kas apslēpts šīs ēkas pagrabā," Klauss teica, „bet viņš nezina. Ja zinātu, aģents jau sen to būtu savācis. Vai iznīcinājis."

„Kāpēc tu tā domā?" Māršs vaicāja.

Klauss dziļi ievilka elpu kā kāds, kas gatavojas ielēkt uz galvas tumšos ūdeņos. „Jo es arī tiku apmācīts kā slepkava. Tā dara ar tiem, kam piemīt tādas spējas kā man."

Māršs atkal uzlika rokas uz galda, ļoti rūpīgi visi apsverot. „Tātad. Ja viss būtu noticis citādāk, tu būtu bijis *Gotterelektrongruppe* asiņaino darbiņu speciālists?"

„Jā, es. Bija vēl viena..." Klauss tikai uz īsu mirkli uzmeta skatienu māsai. Viņa sejā bija neizprotama grimase. Māršs prātoja, ko diez viņi domās viens otram teica. „Haike."

„Haike." Šis vārds šķita pazīstams un uzjundīja atmiņas par notikumiem, ko Māršs bija ļoti sen lasījis. „Viņa spēja kļūt neredzama. Vai tiesa?"

„Jūs zināt par Haiki?"

„Es esmu lasījis *Schutzstaffel* glabātos *Reichsbehdrde* operāciju protokolus."

Klausam iepletās acis. „Tie protokoli pazuda, pirms bija beidzies karš. Mūsu sagūstītāji Arzamasā gadiem meklēja tos dokumentus." „Redzi, brāl'!" Grētā iemirdzējās plats smaids. Viņa starodama smaidīja Māršām gandrīz kā māte, kura lepna par savu bērnu. „Viņš ir loti, loti labs."

Dēmona jūtu izrādīšana lika Māršām sabozties. Viņš jutās eļļains. Netīrs.

„Atgriežoties pie lietas," viņš sacīja. „Kļaus, ja tu būtu padomju aģents, kā tu iznīcinātu to, kas ir šīs ēkas pagrabā?"

„Es ieietu caur sienu, ienesdams tur mugursomu ar sprāgstvielām. Es izkristu cauri grīdai, lai nokļūtu pagrabā. Es atrastu savu mērķi, noliktu sprāgstvielas un cauri sprādzienam izietu no ēkas." Klauss sapurināja galvu. „Tā kā šī ēka vēl nav saspridzināta gruvešos, es secinu, ka jūsu padomju aģents nav uzzinājis par pagrabu."

Tā arī bija atbilde, ko Māršs gaidīja no Klausa. Taču Pembruks nobālēja, un Petiks izskatījās nemierīgs. Viļa sejas izteiksme bija vēl noslēpumaināka.

Klauss teica: ,,So tehniku es radīju, kad Ardēnu mežā bija jātiek galā ar bunkuriem."

„Jums būtu vajadzējis viņu redzēt," Grēta teica. „Neviens nespēj iztukšot ugunspunktus kā mans brālis."

„Protams, Leslij!" Māršs teica: „Tu to jau būtu zinājis, ja tās lietas būtu pienācīgi izpētījis."

Pembruks nokremšļojās. „Esmu diezgan drošs, ka tas viss ir ļoti aizraujoši, bet vai mēs varētu atlikt kavēšanos atmiņās uz citu reizi un

atgriezties pie aktuālajiem jautājumiem?"

„Es zinu, kas mums jādara," teica Māršs.

1963. gada 18. maijs Naitsbridža, Londona, Anglija

Saruna Admiralitātes ēkā bija ieilgusi līdz vēlam vakaram. Tomēr, lai gan nopratināšana uz kādu laiku bija pārtraukta, Vils atskārta, ka viņā aug nemiers un tikai daļēji tas bija Mārša nodomu dēļ. Viņam nebija ne jausmas, kas notiks, kad viņam atkal būs jārunā ar sievu. Vai viņa vispār vēl *būs* viņa sieva? Kāpēc viņš tai nebija pastāstījis, kad agrāk bija radusies tāda iespēja? Viņas sejas izteiksme nebija viņam ļāvusi iemigt. Tik satriekta. Tik nodota.

Būtībā, kad Vils atgriezās, Gvendolīna uz viņu skatījās tā, it kā viņš būtu atgriezies no mirušajiem. Gvendolīnai šķita, ka viņai rēgojas, kad Vils ievalsēja mājās kā brīvs cilvēks. Viņas augšējie acu plakstiņi no bāliem bija kļuvuši sārti, āda zem acīm bija tumša un pietūkusi.

„Viljam?" viņa aizturēja elpu. „Ko tu šeit dari?"

„Es šeit dzīvoju," viņš teica, taču viņa mēģinājums uzvesties vieglprātīgi izgāzās. Viņš bija pārāk noguris, pārāk apmulsis un nobijies no Mārša plāniem. Viņam bija pārāk nelaba dūša no satraukuma, ka šis ir liktenīgais trieciens viņu laulībai.

Viņa paspēra soli uz priekšu, bet nesatvēra viņa roku. Viņa pieklusināja balsi līdz čukstiem: „Tu... tu taču neesi aizbēdzis?"

„Nē," Vils sacīja. „Es neesmu aizbēdzis." Viņš atbalstījās pret zviļņa malu. Uzsita ar roku pa dīvānu, taču Gvendolīna palika stāvam turpat. Viņš nopūtās. „Ja pieiesi pie loga, redzēsi, ka te netālu uz ielas stāv zila smagā automašīna. Vari tos dēvēt par maniem pavadoņiem." Gvendolīna pavilka aizkarus sāņus. „Vai viņi tevi novēro?"

„Jā." Viņš pievienojās viņai pie loga. Viņa atkāpās.

„Vai mēs varētu apspriest to, kas notika?"

„Ko tieši? Tu man meloji, Viljam!"

To viņš apstiprināja ar: „Jā." Jo tā bija taisnība, un viņš nezināja, ko citu teikt.

„Tu mani nodevi. Tu nodevi valsti."

Uz to viņš atbildēja, vāji pamājot ar galvu, jo viņš joprojām nebija gatavs sev to skaļi atzīt. Tas, ko viņš bija nodarījis burvjiem, bija pašu burvju nopelns. Viss bija godīgi. Viņš juta to līdz kaulam. Taču nodot Gvendolīnu, iecirst abu starpā tādu plaisu...

Vils nolādēja Māršu un viņa asiņainos krusta karus. Lai viņš nolādēts un divtik nolādēta nožēlojamā Grēta. Viņa bija visu sabojājusi vēl vairāk nekā Māršs. Kāda viņai vispār daļa gar to, ko Vils darīja?

Viņš teica: „Viņi bija ļauni cilvēki. Tu zini, ko viņi man nodarīja." Acīs atgriezās asaras. „Man kaut kas ar viņiem bija jāiesāk. Es to vairs ilgāk nevarēju izturēt. Tās dusmas. Tas kauns. Tā sevis nicināšana."

„Tas, ko to izdarīji," Gvendolīna sacīja, „tevi nepadara necik

labāku par viņiem." Viņa uzgāja augšstāvā. Guļamistabas durvis, viņai tās aizslēdzot, viegli noklikšķēja. Vils saķēra seju plaukstās un raudāja.

NĀKAMAJĀ rītā, Viļam agri no rīta izejot no mājas, MI6 transportlīdzeklis nepameta Naitsbridžu. *Tas būtu pārāk uzkrītoši*, viņš nodomāja. Bez šaubām, kāds no dienesta sekoja viņa mašīnai visu ceļa posmu no mājām līdz fondam. Vils pārvarēja vēlmi pagriezt galvu un paskatīties pa aizmugurējo logu, lai mēģinātu saskatīt, vai viņa pavadoņi tur vēl ir. Pārāk liela grozīšanās varētu satraukt otras automašīnas vadītāju.

Lai cik dīvaini tas nebūtu, šī pastāvīgā uzraudzība šķita teju mierinoša. Viņš centās nedomāt par to, kā gan viņa ēnainie novērotāji varētu paspēt tieši laikā iejaukties, ja notiktu uzbrukums viņa dzīvībai tik pēkšņs kā autoavārija. Vils no jauna sevi pārliecināja, ka, kamēr vien viņš būs nepieciešams SID, viņu nenogalinās. Tā bija labāk nekā paļauties uz labu laimi, kas, kā Māršs bija atzinis, viņu līdz šim bija žēlojusi. Vils bija sabiedriskais darbinieks, kas dzīvoja Londonas centrā, un tāpēc Cerkašina aģents bija izvēlējies noorganizēt ļoti publisku un ļoti traģisku negadījumu. Dažas sekundes, un tieši tā arī būtu noticis Vils centās nedomāt par to, vai viņš Asinszālei būs vajadzīgs pēc tam, kad tie būs realizējuši Mārša plānu.

Darbā viņš ieradās pusdesmitos. Endžela, viņa sekretāre, izskatījās atvieglota. „Laipni lūgts atpakaļ, ser!" viņa teica. „Es biju neizsakāmi nobažījusies, kad Viņa Žēlastība pastāstīja, kas ir noticis."

Viļa vēderu sagrāba auksta, šķebinoša panika. *Obrijs zina?* Viņš bija cerējis, ka varēs vēl kādu laiku atlikt šo īpašo sarunu.

Taču Endžela viņam smaidīja. It kā viss šajā pasaulē būtu savās vietās. Viņa uzmeta acis apsējam, kurā šūpojās viņa roka. „Kā jūs jūtaties?"

Ak! Tad viņa runāja par autoavāriju. Kopš tā laika Vils nebija bijis darbā. Šķita, ka pagājusi vesela mūžība.

Viņa balss trīcēja: „Roka?" Viņš uzmeta tai skatienu, prātojot, kā atbildēt, lai neizklausītos aizdomīgi. „Tikai nelielas neērtības," viņš meloja. „Taču baidos, ka vēl kādu laiku nevarēšu neko uzdrukāt."

„Tāpēc jau esmu es, ser!" Viņa apsēdās savā vietā. „Jūsu prombūtnes laikā sakrājies daudz darāmā. Lielākoties ministra Kalugina vizītes dēļ. Visu esmu nolikusi uz jūsu galda, sašķirojusi pēc datumiem un steidzamības. Vai uzlikt vārīties tēju?"

Vils iegāja savā kabinetā. Viņš attapās tikai mirkli pirms durvju aizslēgšanas. *Nemaini neko savā ierastajā kārtībā!* Māršs to bija īpaši uzsvēris.

Viņš pārlika podiņā iestādīto kresi no rakstāmgalda stūra uz palodzes. Tās augsne bija mitra. Endžela bija padomājusi par visu līdz

pēdējam.

Saules gaismā ziedi mirdzēja koši sarkanā krāsā. Tie no ielas bija labi saskatāmi kā krievu, tā britu spiegiem. Puķupods pa vidu palodzei: *lūdzu steidzamu tikšanos.*

Pēc tam Vils pievērsa uzmanību uz rakstāmgalda glītās kaudzītes sakārtotajiem dokumentiem. Tomēr darbs viņam diez ko nevedās, jo viņš ik pa pāris minūtēm skatījās pāri ielai, gaidīdams, kad izmainīsies žalūziju izkārtojums pretējās mājas logos. Viņš nespēja koncentrēties. Visvienkāršākie dokumenti šķita kā neatšifrējamas mīklas. Viņš bija pavadījis visu nakti uz paklāja pie guļamistabas durvīm, klausīdamies Gvendolīnas skumjās. Viņš nespēja izdzēst no atmiņas viņas raudas.

Vairākas stundas nekas nenotika. Endžela viņam vēlāk atnesa otrās brokastis. Tomātmaizes. Viņš tās neēda.

Pēcpusdiena vilkās lēni, viena mokoša minūte pēc citas. Vai Cerkašina vīri zināja, ka SID viņu bija pieķēris? Vai tie zināja, ka viņš tagad ir iesiets Asinszāles pavadā? Varbūt tā vietā, lai pārkārtotu žalūzijas, tie viņu pa to logu nošaus.

Viņš zināja, ka tās ir neloģiskas bailes. Tie viņu nekad tik acīm redzami nenogalinātu. Vai tad ne tā? Viņš sakumpa, ar plecu pieskardamies deniņiem tajā vietā, kur bija iedomājies ietriecamies šautenes lodi.

Kā jau tas notika katru darbdienu pulksten piecos, satiksmes dūkoņa pieauga vakara steigas kontrolētā haosā. Mašīnu taures, motoru dārdoņa, riepu kaukšana uz asfalta, dučiem sarunu nesaprotamā murmināšana, kas skanēja no gājējiem uz ietves. Un, kā jau viņš to darīja katru darbdienu, Vils tajā neklausījās.

Divdesmit pāri pieciem žalūziju izkārtojums izmainījās. Viena uz augšu, otra uz leju. *Ziņa saņemta. Tūdaļ ierodieties!*

KAD Vils ieradās, drūzma jau bija izklīdusi. Viņš par to bija priecīgs, jo tas nozīmēja, ka botānisko dārzu drīz vien slēgs, dodot viņam attaisnojumu nesēdēt ar Cerkašinu pārāk ilgi.

Nodod ziņu un ej prom!Māršs bija pamācījis. *Un, Dieva dēļ, izliecies, ka runā nopietni!*

Ceļā uz Čerkašina soliņu Vils pagāja garām kādam jaunam pārim, kas sadevušies rokās pastaigājās, atkritumu savācējam, kas iztukšoja atkritumu tvertnes, un kādai māmiņai, kas ratiņos stūma divus zīdainīšus. Kuri no tiem bija SID aģenti? Visi? Neviens?

Vils ieradās pirms Čerkašina. Viņš apsēdās blakus novītušu lauvmutīšu apstādījumam. To kailie kāti uz glīti veidotā zālāja meta ēnas, kas atgādināja adatas. Viegls vējš izmētāja pa ietvi zeltainas ziedlapas, kas lidinoties aizķērās pie Viļa kurpēm. Dārznieki aizvēja dobēs bija uzbēruši jaunu augsni. Pasaule smaržoja pēc kūtsmēsliem.

Deniņos atgriezās knudinošā sajūta, un ar katru minūti, gaidot Cerkašinu, kas nenāca, tā kļuva arvien izteiktāka. It kā kāda ciešais

skatiens viņu kutinātu caur šautenes optisko tēmēkli. Vils pārcilāja prātā melus, ko Asinszāle viņam bija likusi padot tālāk.

„Linkolnširas malu mednieka" sakaru tikls ir instruments, kā slepkava sazinās ar Maskavu, Māršs teica. *Mums ir jāatslēdz šis sakaru tikls un tadjātiek galā ar aģentu. Lai aizsargātu pagrabu, mums ir jāpārrauj viņa komunikācijas iespējas.*

Protams, aizvainojuma mudināti teica pārējie spiegi. *Bet to ir vieglāk pateikt nekā izdarīt.*

Taču redzēdams, kā, sakārtojot savas domas, viņā nolūkojās Māršs, Vils zināja, ka viņam ir paredzēts būt šīs problēmas risinājumam. Nespeciālistam.

Radio triangulācija, Māršs turpināja. *Iebaro viņiem kaut ko neatliekamu, pārāk steidzamu lēnai, diplomātiskai reaģēšanai, un tie būs spiesti izmantot pārraidi! Atrodi raidītāju, un mēs gūsim virsroku!*

Protams, aizvainojuma mudināti teica pārējie spiegi. *Mēs neesam iesācēji, liels paldies!*

Tā sāls, teica Māršs, *ir zināt, ko viņiem teikt.* Un tieši šobrīd Vils saprata, ka kļuvis par sieru ļoti lielā peļu slazdā. Māršs uz viņu norādīja. *Tas atrodas mums degungalā.*

Ilgās priekšnopratināšanas laikā — tieši priekšnopratināšanas, jo visam noteikti vēl sekos citas sēdes un citas metodes, — Viļa stāstītais par tikšanās reizēm ar Cerkašinu parādīja tās jaunā gaismā. Tika atšķetināts viņu tikšanās modelis, it kā lenšu magnetofona spoles aizķertos aiz kādām neredzamām, bet tur esošām pēdām.

Mājienu došana. Zondēšana. Kāpēc Čerkašins nebija vienā piegājienā paņēmis no Viļa visu informāciju? Kāpēc tā bija jāizvelk tik lēnām?

Jo viņš gribēja tevi savervēt, Viljam Edvard Gatrij Bauklerk! Jo viņš tevi gribēja iesaiņot kā skaistu dāvanu ar lentīti un aizsūtīt uz Maskavu saviem priekšniekiem. Jo viņš gribēja, lai tu uzraugi gluži jaunu burvju apmācību, kas strādātu dižās Padomijas labā. Taču tu neiesaistījies. Tādējādi pārliecinot viņu, ka tas nekad nenotiks, un, pēdējā apmaiņas reizē nolādot uz nāvi pēdējo no ļaunajiem burvjiem, tu nolādēji uz nāvi arī sevi.

Krēslā atbalsojās Cerkašina soļi. Viņa kurpju mīkstās ādas zoles skaļi skrāpējās pret ietvi. Viņš apgāja ap soliņu un ar aukstu, pelēku skatienu uzlūkoja Viļu. Viņš pārbrauca ar īkšķi pār pieri; viņa mati bija atauguši.

Vils saspringa, kad Cerkašina roka pasniedzās aiz uzvalka. Taču padomju spiegu izsūtāmais izņēma cigareti un šķiltavas, nevis pistoli. Viņš dziļi ievilka dūmus. Ēnās cigaretes gals ņirbēja koši oranžs.

Izpūšot dūmus, Čerkašins vēlreiz uzmeta Viļam ciešu skatienu. Dūmi izšāvās kā tvaiks no ķīniešu pūķa nāsīm. „Es domāju, ka jūs ļoti vēlaties izbeigt mūsu sadarbību," viņš teica.

Iebaro viņiem kaut ko neatliekamu! Māršs bija licis.

„Pastāstiet man par dzīvi Maskavā!" Vils teica.

1963. gada 18. maijs Kroidona, Londona, Anglija

Madlēna bija turējusi doto vārdu. Kad Klauss, vakarā atgriezies no Viljama Bauklerka iztaujas, devās gulēt, viņš gultas vidū atrada noliktu platu, plakanu paku, kas bija iesaiņota pergamentpapīrā un sasieta ar auklu. Viņš to atvēra. Tajā bija akvareļkrāsu komplekts, pusducis otu, palete, paliktnis, četras metāla saspraudes, kaudzīte bieza, mīksta, teju sešdesmit kvadrātcentimetru liela papīra un trīs grāmatas: *Gleznošana ar akvareļkrāsām iesācējiem*; *Perspektīvās akvareļkrāsu tehnikas*; *Akvareļkrāsu meistari: no Dīrera līdz Sezanam.*

Pie pakas bija pielikta zīmīte: *Lai veicas, Kļaus! M.*

Tas viņam lika pasmaidīt. Viņš attaisīja krāsu bundžas. Tām piemita liega smarža kā lietum un mīkstam sveču vaskam.

Klauss tonakt ilgi palika nomodā, lasīdams naktslampas gaismā. Tikai vēlāk, kad jau grasījās iemigt, viņš atskārta, ka viņam nav ne jausmas, ko gleznot. Viņš nezināja, kādas ir sajūtas, kad ir kāds vaļasprieks. Taču tagad viņš tādu bija atradis: vienkāršs, bet saviļņojošs fakts. Viņa pēdējās domas tovakar bija par to, vai briti censtos veikt viņa psihoanalīzi, balstoties uz viņa mākslas darbiem. Viņš secināja, ka viņam ir vienalga.

Nākamajā rītā viņš pamodās agri. Ar brokastu šķīvi rokās viņš steidzās atpakaļ uz savu istabu. Jau bija pienācis teju pusdienlaiks, kad viņš par to atcerējās. Olas jau bija sacietējušas, bet pupiņas aukstas. Viņš kasīja nost pie šķīvja piekaltušo olu, lai izmestu atkritumu grozā, un prātoja, kā ar akvareļkrāsām varētu radīt tik dzidru dzintarkrāsu, kad pie durvīm pieklauvēja Māršs.

„Es nezinu, kur viņa ir," Klauss teica.

„Man nevajag Grētu," Māršs teica, „ne tagad." Viņš Klausu aicināja uz dārzu: „Ejam izlocīt kājas!"

Klauss nopūtās. Viņš gribēja turpināt lasīt grāmatas, taču zināja, ka pastaiga ir neizbēgama. Māršs bija kā apmāts ar Grētu. Dabiski, ka viņš izmantos Klausu kā savu Rozetas akmeni. Klauss nekad pats par sevi nebūs svarīgs. Viņš vienmēr, pirmkārt un galvenokārt, būs Grētas brālis. Viņa vērpa savus tīklus pārāk cieši, pavedieni ātri pielipa, un, lai darītu, ko darīdams, viņš nekad no tiem neatbrīvosies. Pasākums ar akvareļkrāsām bija maznozīmīga, bezjēdzīga pretošanās. Tomēr viņam tas bija, un, kamēr vien bija, viņš atteicās krist izmisumā. Viņam bija jāsāk ar mazumiņu.

Viņiem ejot ārā, mājā ienāca Rodžers. Viņš teica Māršām: „Te viss tīrs, priekšniek!"

Viņi izbiedēja kādu strazdu pāri. Aiz abām mājām dārzs aizņēma visu īpašuma platību. Ap dārzu bija apjozta no ķieģeļiem būvēta sēta, ko sedza efeja. (Nefrītzaļš. Spilgti sarkans. Kā radīt šādas krāsas?)

Klauss zināja, ka sētas virspusē bija iecementētas stikla lauskas. Bruģakmens ietve stiepās gar papardēm un puķu dobēm (dzeltens, zils, violets).

Māršs ieturēja pauzi, viņa uzmanību bija piesaistījusi kāda maza kļava lielā māla podā. Viņš pieskārās tās lapām, ar krunkainajām rokām tās maigi pagriežot. Vaskainās, zaļās lapas apakšpusē bija blāvi pelēkas ar brūniem raibumiem. (Siltie toņi? Vēsie?) Māršs pietupās pie poda un pieskārās zemei, izbraukdams ar plaukstu caur pērno lapu biezo kārtu, kas bija sakrājušās blakus māla podam. Viņš pacēla sauju sadrūpošo lapu un apskatīja tās.

„Viņiem šis koks ir jāpārstāda," viņš pie sevis sacīja. „Drīz tas nokaltīs."

Klauss atcerējās, kā Māršs bija ģērbies tajā dienā, kad pirmoreiz atbrauca uz Admiralitāti. Darba kombinezonā dubļainiem ceļiem. „Vai jūs esat dārznieks?" viņš pārsteigts jautāja.

„Jā," Māršs pie sevis smaidīja. Klauss nevarēja noteikt, vai smaids bija šķībs vai noskumis.

„Es domāju, ka jūs esat... valdības darbinieks." Klauss zināja, ka nedrīkstēja lietot vārdu *spiegs*.

„Arī tas esmu bijis."

Māršs, pieceļoties stāvus, novaibstījās. Viņš vēlreiz kritiski aplūkoja koka stāvokli. Viņš nometa sakaltušās lapas un noslaucīja rokas biksēs. Viņš apsēdās uz metālkaluma soliņa dēļu virsmas apsūbējuša, sfēriska saules pulksteņa ēnā. Klauss palika stāvam.

Māršs teica: „Iedomājos, ka tu gribētu zināt, ka aizsūtījām komandu uz juriskonsulta biroju. Otru — uzmanīt dzīvokli, ko identificējāt kā Reinharda."

Klauss necentās slēpt skepsi. „Vai esat viņu notvēruši?"

„No vina nav ne minas."

Klauss nopūtās. Tas jau būtu par daudz gribēts.

„Grēta viņu brīdināja, vai ne?"

„Es nezinu." Klauss paraustīja plecus. „Jā."

„Ar juriskonsultu mūsu vīriem veicās nedaudz labāk. Viņi runāja ar puisi, kas atceras kādu vīrieti un sievieti, kas pēc apraksta atbilst jums. Tiktāl jūsu stāsts ir patiess."

„Es jums esmu izstāstījis patiesību."

„Acīmredzot viņš jūs diezgan spilgti atcerējās."

„Vadi," Klauss teica, neapzināti vijot pirkstos vadu saišķi.

„Jā." Māršs sarauca pieri, it kā viņam tikko kaut kas būtu ienācis prātā. Viņš klusāk jautāja: „Vai tie ir sāpīgi?"

Klauss samirkšķināja acis. Neviens nekad agrāk viņam to nebija jautājis. Nevienu nebija uztraukušas viņa neērtības. Kas bija šis dīvainais vīrietis? „Nē. Vairs jau ne."

Māršs pamāja. „Jūsu draugs, juriskonsults, apgalvo, ka saņēmis no jums vienu vēstuli, iepriekš adresētu, lai varētu nosūtīt nākamajā dienā."

Klauss pamāja. „Grēta uzrakstīja divas vēstules. Pirmo pati nosūtīja. Otru iedeva juriskonsultam."

„Mūsu problēma ir tāda, ka otrā vēstule jau ir izsūtīta." Mārša sejas izteiksme kļuva ļoti nopietna. Viņš paliecās uz priekšu, atbalstījis elkoņus pret ceļiem. „Man jāzina tās vēstules saturs, Kļaus! Ko tava māsa grib, lai Reinhards dara?"

„Es nezinu."

„Uz kurieni tika nosūtīta otra vēstule? Kur viņš ir?"

„Es nezinu. Tā nebija adresēta Reinhardam, bet, iespējams, ka tā tāpat bija paredzēts viņam."

„Ja tu man tagad kaut ko nestāsti," Māršs teica cietākā balsī nekā ķieģeļi, kas bija uzcēluši viņu dārza cietumu, „es tev ieteiktu to pārdomāt."

„Es viņai vairs nekad nepalīdzēšu." Vilšanās, tik ilgi apspiesta, ka teju jau pārakmeņojusies, uzliesmoja. Tai sekoja vēl kaut kas. Kaut kas sliktāks. Viņš pasaulē bija viens. Viņam nebija draugu, sabiedroto, nekā, ar ko lepoties. *Gotterelektron* viņu padarīja iluzoru, bet dzīves apstākļi un nepareizie lēmumi pārvērta viņu par spoku.

Taču to atzīt svešiniekam jau būtu par daudz. „Man kauns par sevi, ka esmu viņai ticējis tik ilgi."

Māršs to apdomāja. Viņš uzmanīgi jautāja: „Tavā *Reichsbehdrde* lietā rakstīts, ka tu viņu kaismīgi aizsargāji. Kas ir mainījies?"

Klauss to agrāk nebija ievērojis, bet Māršs nevainojami izrunāja vārdus vācu valodā. *Nē, tu nepārprotami esi kaut kas vairāk nekā dārznieks!* Klauss domāja. *Tu esi mācījies vācu valodu, tieši tāpat kā mēs mācījāmies runāt angliski. Ienaidnieku dabiskā simetrija. Taču tagad mēs vairs neesam ienaidnieki. Mēs neesam draugi. Kas mēs esam?*

Māršs neatlaidās: „Kāpēc pēc visiem šiem gadiem uzgriez viņai muguru?"

Klauss ar plaukstu noglaudīja saules pulksteņa rievaino bronzu. Tik piemīlīga, liega krāsa. Kāpēc viņš *uzgrieza* Grētai muguru? Lai gan viņš bija pieņēmis šo lēmumu un zināja, ka dara pareizi, viņam bija neērti to izteikt vārdos. Pateikt to vārdos nozīmēja atzīt, ka lielāko daļu savas izniekotās dzīves bijis akls muļķis.

Klauss smagi apsēdās uz soliņa un blenza tukšumā starp savām kurpēm. Viņš ilgi klusēja. Māršs nepārtrauca viņa pārdomas. Kad Klauss atkal ierunājās, viņa vārgā balss Māršu pārsteidza.

„Mana māsa ir briesmīgs cilvēks. Esmu to pārāk ilgi noliedzis." Māršs savu balss toni pielāgoja Klausa tonim un ierunājās klusāk: „Bet tu noteikti zini, ka viņa jau sen ir paredzējusi tavu sacelšanos." Sis bija jautājums, uz ko Klauss zināja atbildi, jo daudz par to bija domājis.

„Tas man neliedz darīt to, ko uzskatu par pareizu.” „Hmmm,” Māršs teica. Viņš izskatījās domīgs.

Viņi nesarunādamies sēdēja uz soliņa. Izbijis nacists un britu spiegs. Strazdi atgriezās. Vējš sabužināja kalstošās kļavas lapas.

„Kāpēc viņa ir tik apsēsta ar mani?” Māršs vaicāja.

„Es nezinu, kāpēc viņa izdarīja to, ko izdarīja ar jūsu meitu.” Klauss vilcinājās, nebūdams pārliecināts par sevi un par to, cik lielā mērā var uzticēties Māršām. „Es reti kad vispār zināju iemeslus darbībām, ko viņa veica. Un, kad zināju, nodomāju, ka labāk nebūtu zinājis.” Viņš sapurināja galvu, atkal iedomādamies par nabaga Haiki. To dzirdēdams, Māršs sarauca uzaci, bet Klausam nebija noskaņojuma par to pastāstīt.

„Runa ir par kaut ko vairāk nekā tikai manu meitu. Tas sākās vēl pirms tam. Spānijā.” Klauss samirkšķināja acis. Māršs teica: „Mūsu ceļi krustojās Barselonā. Mūsu triju. Un tad vēlreiz Francijā man un Grētai. Viņa gribēja, lai viņu sagūsta, pareizi?”

„Tonakt viņa dezertēja no mūsu pulka. Vai jūs viņu noķērāt?” „Jā.” Mārša sejā atkal iezagās tas mazais smaidiņš. *Noskumis,* Klauss nosprieda. „Un es biju klāt, kad tu viņu izglābi.”

Klauss atcerējās, kā viņu ilgi bija tvarstījuši, dzenoties pakaļ pa Admiralitātes pagrabu, taču viņš arī atcerējās, kā viss bija noticis dažus mēnešus vēlāk, kad lomas bija mainītas. Kad viņš *Reichsbehdrde* īpašumā bija tvarstījis vīrieti, mēnesgaismā spīdošajam sniegam čaukstot zem kājām, artilērijas ugunīm un sprāgstvielām atbalsojoties viņiem visapkārt. Tonakt viņš ieelpoja fosfora dūmus, kas atstāja brūces viņa deguna blakusdobumos.

„Jūs tonakt bijāt muižā, kad nomira doktors.”

Māršs teica: „Jā.” Viņš piesardzīgi vēroja Klausu.

„Tas bija uz labu,” Klauss atzina. „Viņš bija... tikpat slikts kā mana māsa tikai citā veidā.”

Spānija. Šķita, ka tas bijis pirms veselas mūžības. Tā arī bija. Viņš papurināja galvu, aizdomādamies par likteņa līkločiem. Grēta patiesi bija apsēsta ar šo vīrieti. Nabadziņš.

„Es nebiju aptvēris, ka viņas apsēstība ir tik sena. Neapskaužu jūs.” *Kas mēs esam? Divi kauliņi Grētas spēlē, kas paši to nemaz neapzinās.*

Durvis čīkstēdamas atvērās. Dārzā ienāca Pembruks. „Tad te jūs esat,” pīpi mutē turēdams, viņš teica. Viņš izņēma pīpi un pavērās debesīs. „Redzu, kāpēc. Brīnišķīga diena.”

Māršs pagriezās pret Klausu. Pietiekami skaļi, lai Pembruks viņu sadzirdētu, viņš sacīja: „*Pass mal seinetwegen auf. Der glaubt das er Gretel versteht.*”

Esi uzmanīgs viņa klātbūtnē. Viņš domā, ka saprot Grētu.

Kā jau Klausam likās, Māršs runāja nevainojami.

Pembruks izskatījās apstulbis. Pēc tam viņš pateica krieviski labāk, nekā Klauss prata: „Что бы он тебе ни говорил, Клаус, имей в виду что не он заправляет нашей славной семейкой, а я.”

Lai ko viņš arī tev nebūtu teicis, Klaus, paturi prātā, ka ne viņš ir mūsu mazās ģimenes galva, bet es!

7

1963. gada 27. maijs Valvorta, Londona, Anglija

Mazgājot Džonu, iezvanījās durvju zvans. Māršs, spītējot sāpēm ceļgalā, bija pietupies uz grīdas, lai turētu dēla potītes alumīnija mazgājamās bļodas remdenajā ūdenī. Līva ar sūkli mazgāja Džona kailos plecus un muguru. Ziepjūdens pilēja Mārša matos.

Džons mīņājās. Ūdens šļakstījās, samērcējot Mārša virs elkoņiem atlocītās piedurknes. Māršs sagrāba ciešāk viņa kājas un pētoši lūkojās cauri pelēkajam ūdenim. Džonam vajadzēja apgriezt nagus.

Atkal iezvanījās durvju zvans. „Ak, pazūdi taču!" pūzdama sacīja Līva. Viņa pasniedza sūkli Māršām, kas to bļodā izgrieza un padeva atpakaļ. Ziepju mazliet asā smarža nomāca Džona ķermeņa aromātu un telpas piesmakušo gaisu. Logiem priekšā bija aizklāts skaņu izolējošs materiāls, tāpēc telpu nevarēja pietiekami izvēdināt. Atstāt durvis vaļā bija pilnīgi nepieļaujami.

Durvju zvanam iezvanoties trešo reizi, Māršs teica: „Lūdzu, atver durvis, pirms tas mūs satracina! Es pieskatīšu Džonu."

Līva iemeta sūkli bļodā. Viņa izgāja no telpas, slaucīdama rokas dvielī, kas bija pārmests pār viņas plecu. Viņa neaizvēra aiz sevis durvis. Mirkli vēlāk iečīkstējās kāpnes.

Džons ošņāja. Viņa galva šūpojās šurpu un turpu, tverot pēc sasmakušā gaisa, acis kā nevainojami baltas pērles bezmērķīgi peldēja savos acu dobumos. Viņš paošņāja plecu tajā vietā, kur Līva viņam bija pieskārusies.

„Viņa tikko izgāja, dēls!"

Džonam atkārās mute. Viņš sāka vaidēt.

„Šššš, šššš!"

Džona vaidi kļuva arvien skaļāki un intensīvāki pēc katras pauzes, kad viņš plaušās ievilka gaisu. Drīz vien viņš spalgi kliegs.

Māršs palaida vaļā Džona potītes un piecēlās kājās. „Viss ir labi. Viņa nāks atpakaļ." Viņš piegāja pie durvīm, lai tās aizvērtu un atnācējs nedzirdētu Džona trokšņošanu. Ļauj Līvai vienreiz neaizvērt durvis, un tieši tad Džonam jāizdomā uzsākt kārtējās gaudas.

Māršs izdzirdēja ūdens šļakstus un basu pēdu mitro dipoņu pa grīdas dēļiem, bet bija jau par vēlu. Viņš mēģināja, bet nepaspēja aizcirst durvis, pirms Džons pabrāžas garām. Tās trāpīja Džonam un atcirtās vaļā, noteikti atstādamas zilumu.

Neredzīgs, vājprātīgs, nedomādams par kailumu, Džons izskrēja gaitenī. Māršs viņam sekoja. Viņš tvēra pēc Džona, bet viņam bija pārāk ziepjainas rokas, lai viņu noturētu. Džons ar seju ieskrēja Līvas guļamistabas durvīs. Sadūries ar tām, viņš krita atmuguriski. Viņam nokrītot uz muguras, noklabēja grīdas dēļi. Džonam no plaušām izsitās

viss gaiss, tas sniedza nelielu atelpu no viņa gaudošanas.

„Džon!" Māršs viņam pārliecās pāri, ar acīm meklējot ievainojumus un sasitumus. Viņš uztraucās, ka Džons varbūt salauzis degunu. Ja tā ir, tad Džons būs jāved uz slimnīcu, un tas varētu beigties vienīgi ar lielu postu. Taču Džons pret durvīm bija atsities ar pieri. Viņam tur būs milzīgs zilums, tāds pats kā uz rokām un auguma, kur bija trāpījušas durvis. Māršu ļoti mocīja sirdsapziņa.

Kāpnes atkal iečīkstējās. Līva apstājās dažus pakāpienus pirms otrā stāva gaiteņa, tieši Mārša acu līmenī. Viņa paskatījās uz Džonu.

„Vai to tu sauc par pieskatīšanu?"

„Tu aiz sevis atstāji vaļā durvis kā laidara vārtus," Māršs teica. „Kāpēc tu nevari būt kaut vai tik atsaucīga?"

„Vienu mirklīti!" viņa kliedza, viņas seja bija sarkana aiz dusmām. „Tu nevarēji viņu vienu minūti pieskatīt. Tu bez manas palīdzības neko nevari izdarīt."

Džons atsāka gaudot.

„Tava palīdzība? Es esmu tas, kas katru vakaru baro Džonu, kamēr tu mālējies veltīgā cerībā, ka iepatiksies kādam piedzērušam onānistam."

Tas atņēma viņai visus spēkus jel ko teikt pretī. Viņas lūpa trīcēja. Viņas acis kļuva mitras, gatavas kuru katru brīdi izplūst asarās.

Senāk viņš būtu sadevis pa muti jebkuram, kas tik rupji runātu ar Līvu. Laikos, kad viņi bija pāris. Mīlnieki. Pirms mīlestība bija saskābusi apātijā, bet pēc tam sarūgusi etiķainā naidā. Viņi bija kā haizivis, kas nemitīgi riņķo viena ap otru, pārbaudot ūdeni, lai pirmā paspētu saost asinis.

Visā plašajā pasaulē bija vēl tikai viens cilvēks, ar ko viņš tik cietsirdīgi sarunātos. Kādā veidā Līva viņa prātā bija iekļuvusi tajā pašā kategorijā, kurā atradās Grēta? Pa kuru laiku tas bija noticis? Varbūt viņš bija briesmonis.

Redzot viņas acīs tik atklātas sāpes un kaunu, viņš jutās ievainots stiprāk, nekā spētu sadzelt jebkura viņas asā atbilde.

„Līva! Es negribēju..."

„Tev ir viesis," viņa čukstus teica, cenzdamās savākties, tad viņa pagriezās un smagiem soļiem nogāja lejā pa kāpnēm, paspraukusies garām Petikam, kas visu bija redzējis. Brīdi vēlāk aizcirtās ēdamistabas durvis, pietiekami spēcīgi, lai sašūpotu pie sienām piekārtos fotorāmjus.

Petiks skatījās uz Džonu, kas bija atsācis ošņāt un šņukstēt. Viņam bija grūti parunāt. „Es laikam esmu atnācis neīstajā laikā. Es no sirds atvainojos," viņš pagriezās, lai dotos prom.

„Šeit vienmēr ir neīstais laiks," Māršs teica. Viņš nopūtās, dziļi nokaunējies par to, ka nepiederošam cilvēkam gadījies būt aculieciniekam viņa privātajā dzīvē notiekošajam. Šis bija ģimenes

strīds, nekas tāds, kas būtu jāredz svešiniekiem. It sevišķi kādam, ko viņš pazina nepilnu mēnesi. „Nu tu esi šeit. Palīdziet!"

*Kā?"

Māršs piecēla Džonu kājās un uzmanīgi aizveda viņu uz skaņas necaurlaidīgo istabu. „Stāvi durvis! Ja viņš bēg, nelaid viņu ārā!"

Petiks pa gaiteni sekoja Māršām un Džonam. Viņš apstājās, kad pamanīja uz durvīm vairākas slēdzenes, bet pēc īsa brītiņa novērsa skatienu, izliekoties, ka nav redzējis neko neparastu. Māršs pārbaudīja, vai Džonam nav lauzti kauli vai nolūzuši zobi, taču neko tādu nekon-statēja. Tas bija mazs mierinājums. Viņš noskaloja Džona ziepjainās kājas, lai ziepes nesakalstu un pēc tam neniezētu. Tad noskūpstīja Džonu uz pieres un izvilka mazgājamo bļodu no istabas. Džons telpas stūrī iekārtojās lotosa pozā un sāka dauzīt galvu pret sienu.

„Ko iesākt ar bļodu?" jautāja Petiks, kamēr Māršs atslēgu saišķī meklēja īstās atslēgas.

„Es to vēlāk izliešu," Māršs teica. Viņš ar straujām, ilgo gadu laikā uztrenētām kustībām aizklakšķināja Džona durvju slēdzenes. „Nāc līdzi!" viņš teica.

Apakšstāvā Māršs īsi apstājās pie ēdamistabas durvīm. Iekšpusē bija dzirdami Līvas klusie šņuksti. Viņš pieklauvēja, nokremšļojās. „Esmu nomazgājis Džonu. Tagad iziešu ārā."

Viņa neatbildēja.

Šķūnī bija mitrs. Petiks pārlaida visam ātru un paviršu skatienu. Viņš šķita gudrs puisis, tāpēc viņš nevarēja nepamanīt lāvu, grāmatas, elektrisko plītiņu un netīros traukus. Ne pēc tam, kad bija redzējis to, kas bija noticis mājā. Taču viņam pietika manieru izlikties, ka nav ieskatījies dziļi Mārša ģimenes dzīves mirušajā sirdī.

Tomēr tas nelika Māršām justies pazemīgākam; šis pazemojums nemazināja viņa skarbumu. Asinszālē Māršu cienīja. Tur viņš bija *kaut kas leģendārs*, tā bija teicis Pembruks. Tomēr te nu viņš bija ar saviem apslēptajiem trūkumiem, un Petiks to visu varēja redzēt.

Māršs aicināja ciemiņu apsēsties uz ķeblīša, un pats piesēda uz gultas malas. Viņš nevarēja sevi piespiest paskatīties Petikam acīs, viņš tajās negribēja saskatīt riebumu un žēlumu. „Tātad? Kas par lietu? Tu taču šeit neesi atnācis tāpat vien."

„Ir izkustējies „Linkolnšīras malu mednieks"," Petiks teica. „Bauklerka viltus dezertēšana ir sacēlusi kājās sakaru tīklu."

Māršs atļāvās pie sevis pasmaidīt. Šīs bija gaidītas labās ziņas šajā visādi citādi sabojātajā dienā. „Tas izdevās. Ko sakarnieki saka par raidītāja atrašanās vietu? Vēstniecībā?"

„Ak!" Šķita, ka Petikam ir neērti. „Viņi nav noteikuši tā atrašanās vietu."

„Ko tu gribi teikt ar „nav noteikuši"? Tikko teici, ka tas ir

izdevies.”

„Es teicu, ka Čerkašina sakaru tīklā manāmas pazīmes, kas liecina par aktivitāti. Bet neesam dzirdējuši vēl nevienu pārraidi.”

Māršs paberzēja acis. Nevajadzēja tā darīt, jo uz viņa nagiem vēl bija palikuši ziepju gabaliņi. Viņš sarkastiski pajautāja: „Vai tu klausījies?”

„Es jums galvoju, ka katra antena no šejienes līdz Velsai ar aizturētu elpu to vien gaida, kad Čerkašina cilvēki zvanīs uz Maskavu. Ja viņi kaut vai būtu nokremšļojušies, mēs to būtu dzirdējuši.”

„Bet viņi nav.”

»Nē.”

Māršs izvilka kabatlakatiņu, lai nosusinātu asarainās acis, kurās koda ziepes. „Kādi jums ir pierādījumi?”

Petiks teica: „Viņi Laiminsterā ierīko slepeno mītni. Esam to vairākus gadus turējuši savā redzeslokā. Līdz vakardienai tā bija neapdzīvota.”

„Skaidrs,” Māršs teica. „Viņiem vajadzēs kādu vietu, kur izmitināt Viļu, kamēr viņi būs gatavi viņu sapakot un izsūtīt no valsts.”

„Tāds bija arī mūsu secinājums.”

Māršs papurināja galvu. „Viņiem nav nepieciešams sazināties ar Maskavu, lai zinātu, ka Vils ir jāsūta uz slepeno mītni. Varbūt viņiem tur joprojām viss notiek pa kluso.”

„Viņi nevar izvest Bauklerku no valsts, nesaņemot palīdzību no kontinenta,” Petiks teica. „Šādam uzdevumam nepieciešama koordinācija.” Izņemot no kabatas neskaidru, no putna lidojuma uzņemtu fotoattēlu, viņš teica: „Un pirms trim dienām šis kuģis novirzījās no kursa, pametot kuģu konvoju, kas kuģo apgaitā pa Biskajas līci. Kopš sestdienas tas uzglūn no Normandijas salu pievārtes.”

Māršs izberzēja aci, lai varētu pietiekami labi redzēt un izpētīt fotouzņēmumu. Šajā fotogrāfijā bija redzams tumšs pleķis pelēkā jūrā, padomju kuģa siluets. Māršs bija dienējis kā jūras spēku virsnieks labu laiku pirms PSRS jūras kara flote kļuva par draudu britu impērijai, tādēļ bija jāmin, lai identificētu kuģi. Šādiem uzdevumiem vecajam vīram vienmēr pa rokai bija juveliera lupa. Taču, ja Māršām būtu jāmin uz labu laimi, viņš būtu teicis, ka šis noslēpumainais kuģis ir korvete: ātrs bruņotas flotes eskortkuģis.

„Velns!” Māršs iesaucās.

Tas nozīmēja, ka Ivans nemaz negrasījās Viļu izvest no valsts lidmašīnā. Piekrastes pretgaisa aizsardzība likumīgi drīkstēja notriekt britu gaisa telpā bez atļaujas ielidojušu lidaparātu. Taču uzkāpšana uz PSRS karakuģa vai, Dievs pasarg’, tā nogremdēšana starptautiskos ūdeņos dotu iemeslu uzsākt karu.

Viņi droši vien plānoja Viļu vest pār jūru mazā kuģītī, ko nespētu

uztvert radari. Līdzko tie būtu šķērsojuši jūras robežu, viņiem vairs nebūtu šķēršļu doties uz korveti. Vai, Māršs pieņēma, ja viņi patiešām mūs gribētu piemānīt, tas kuģis varētu izrādīties māneklis. Viņi arī varētu plānot Viļu no valsts izvest zemūdenē.

Māršs centās saskatīt kalendāru, kas ar nagliņu bija piesists pie sienas virs darbagalda. „Piecas dienas. Par maz laika, lai diplomātiskais kurjers nokļūtu līdz Maskavai un atpakaļ."

Jā."

„Tomēr Čerkašins ir sazinājies ar priekšniekiem." „Nepārprotami."

„Un mēs esam palaiduši garām pārraidi."

Jā."

Citiem vārdiem sakot, viņi bija palaiduši garām izdevību izslēgt sakaru tīklu un izolēt Cerkašina cilvēku.

„Kādas ir mūsu iespējas paildzināt šo procesu? Panākt, lai Vils vēl mazliet novilcina laiku?" Māršs jautāja.

Petiks no Mārša paņēma atpakaļ fotogrāfiju un ielika to kabatā. „Ivans gatavojas viņu pārvest pavisam drīz. Es domāju, ka turpmākas Bauklerka izvairīšanās tiktu uztvertas aizdomīgi."

Saliekamās gultas izgulētās spirāles nočīkstēja, kad Māršs pārnesa svaru, lai izstaipītos. „No tā jau es baidījos."

Petiks teica: „Mūsu viesi varētu par to zināt kaut ko vairāk." „Klauss? Es par to šaubos," Māršs teica. „Grēta zina, bet viņa nepakļaujas nekādiem spaidiem. Ne fon Vestarps, ne *Schutzstaffel,* ne PSRS Iekšlietu tautas komisariāts, bez mitas pūloties, nespēja viņu salauzt četrdesmit gadu laikā. Varam pat nesapņot to panākt dažās dienās."

„Viņi gribēs Viļu pārvest. Drīzāk agrāk nekā vēlāk. Mums kaut kas ir jāiesāk, pirms viņi ir noticējuši Viļa blefam un sākuši rīkoties." Petiks sarauca pieri. „Tas taču ir blefs, vai ne?"

Māršs teica: „Viljams Bauklerks ir nelabojami naivs. Taču es viņam ticu, ja viņš saka, ka darījis to, ko darījis, lai atriebtos, nevis ideoloģijas dēļ."

„Padomju varai būs vienalga, vai viņš ir labprātīgs dezertieris, ja tiem būs izdevība viņu nosūtīt uz Maskavu. Es viņu nepazīstu tik labi kā jūs, bet man ir aizdomas, ka viņu nopratināšanā viņš salūztu." Petiks nodrebinājās. „Ja tie viņu dabūs, viņš izstāstīs visu par eidoloniem un enohiešu valodu."

Māršs papurināja galvu. „Līdz tam nenonāks. Vils neuzkāps uz tā kuģa." Viņš pamāja ar galvu uz kabatu, kurā Petiks bija ielicis izlūku uzņemto fotoattēlu. „Es viņu savām rokām nošaušu, ja būs nepieciešamība."

Petiks teica: „Tikmēr Cerkašina pakalpiņslepkava kaut kur te joprojām klejo. Jums bija labs nodoms sākt ar augšgalu, bet viņa notveršanai neesam tikuši tuvāk."

„Es zinu..." Māršs paberzēja deniņus, palīdzēdams jaunajai idejai kļūt spilgtākai. „Es pieņemu, ka tādā gadījumā mums Cerkašina aģentu nāksies izdzīt no slēptuves tiešā veidā."

1963. gada 28. maijs Kroidona, Londona, Anglija

Klauss bija iesācis celties arvien agrāk un agrāk. Viņš izbaudīja rāmo rītausmu, to īpašo dienas laiku, kad pasaulē nebija neviena, izņemot viņu, putnu dziesmas un tasi kafijas. Viņš atklāja, ka viņa domas visskaidrākās un radošākās ir agri no rīta. Tāpēc nedēļas laikā pēc Madlēnas pasniegtās dāvanas viņš sev bija radījis jaunu režīmu. Viņš modās pirms saullēkta, nozagās lejasstāvā, pagatavoja sev brokastis, paēda pie loga, kamēr putni dziedāja serenādes austošajai saulei un pirmie saulstari iesūcās zemē, tad viņš atgriezās guļamistabā pie savām otām, akvareļkrāsām un vingrinājumiem, līdz pamodās pārējie.

Ja rītos viss notika tieši šādā secībā, viņš varēja gandrīz vai izlikties, ka šī māja pieder tikai viņam vien. Ka viņam ir normāla dzīve, kādu pats vēlas. Taču Grēta bija kā adata viņa skaistajā un burbuļvei-dīgajā ilūzijā. Viņa iedomātās dzīves trauslums nevarēja mēroties spēkiem ar Grētu.

Klauss deva priekšroku mierinošajai vientulības ilūzijai, nevis māsas neglītajai realitātei pat tad, kad viņa uzvedās, cik vien patīkami spēja. Piemēram, kā vakar no rīta, kad Grēta bija viņu pamodinājusi pirms rītausmas, lai kopā ar viņu noskatītos īpaši krāsainu saullēktu. „Kaut kas, uz ko tev tiekties," viņa bija teikusi.

Agrā rīta stundā pie viņa durvīm atskanēja klauvējiens. Tehniski Klausam nebija atļauts (nebija arī tādas iespējas) aizslēgt durvis, tāpēc klauvēja vien aiz pieklājības. Viņam tas patika, jo tas vairoja sajūtu, ka viņš dzīvo normālu dzīvi. Arzamasā nekad neklauvēja.

Klauss nolika otu. Viņš nostājās starp pagaidu molbertu un durvīm. „Jā?"

Madlēna pabāza galvu pa durvīm. Viņas uzmanību piesaistīja pie sienām piespraustie papīri. Viņa durvis pavēra plašāk un iegāja iekšā, pagriezusi galvu, lai aplūkotu viņa zīmējumus.

„Skatos, ka esi bijis ļoti aizņemts," viņa teica.

Viņš saprata, ko viņa redzēja. Papīra lapas, kas apzīmētas ar viļņotām, taisnām, biezām un plānām līnijām, pamatkrāsas un sajauktas krāsas. Viņš objektīvi zināja, ka lielākoties tās bija vilktas kā ar bērna roku. Klauss paraustīja plecus, juzdams kaunu, ka viņa centieniem tiek pievērsta tāda uzmanība. Viņš jau sen nebija pavadījis laiku, apgūstot kādas jaunas prasmes.

„Tas nav nekas īpašs," viņš teica. „Vingrinājumi. No grāmatām."

Madlēna uzsmaidīja. „Ir patīkami to dzirdēt." Viņa vēlreiz atzinīgi uzlūkoja viņa veikumu, tad ar pirkstu norādīja pār plecu. „Māršs ir ieradies. Grib satikt tevi un tavu māsu."

Klauss nopūtās. Iztaujas viņam jau sen šķita apnicīgas un nogurdinošas. *Cik reižu man jāatkārto, ka es nezinu? Viņi jau to ir dzirdējuši angliski, vāciski un krieviski.*

Vienīgais labums, ka šoreiz bija atnācis Māršs. Vienam pret vienu ar viņu bija vieglāk runāt nekā ar pārējiem. No otras puses, Grētas klātbūtnē viņš kļuva manāmi dzēlīgāks, bet, godīgi sakot, arī Klauss tāds kļuva. Izrādījās, ka Māršs nebija ieradies, lai iztaujātu. Viņš pavadīja Klausu un Grētu uz ārā gaidošo mašīnu. Pie stūres sēdēja Petiks. Māršs apsēdās viņam blakus. Aiz priekšējā sēdekļa grīdā bija iestiprināts dzelzs gredzens. Blakus vadītājam atradās liela izmēra radioaparāts.

Viņš jautāja: „Uz kurieni mūs vedīsiet?"

„Iedzīt sprukās senu draugu," Grēta teica. Viņš to ignorēja.

„Tad redzēsiet," Māršs atbildēja.

Petiks sagrieza stūri, lai izbrauktu no stāvvietas ielas malā. Viņš uzmanīgi izkļuva no stāvošo mašīnu rindas un uzgāzēja. Viņi pameta slepeno mītni. Paātrinājums aizslidināja Grētu pār sēdekli virsū Klausam. Viņš to aizstūma atpakaļ savā vietā. Viņa smējās.

Māršs neko vairāk neatklāja, un Klauss neapgrūtināja sevi, iztaujājot sīkāk.

Pēc mierīga un netraucēta brauciena viņi ieradās Londonas sirdī. Petiks apturēja mašīnu pie karaļa Džordža laikā celtas biroju ēkas. Māršs izkāpa no mašīnas un mudināja Klausu un Grētu viņam sekot. Petiks palika mašīnā.

Māršs aizveda viņus līdz liftam. Viņš uzspieda pogu numur četri, kur saskaņā ar misiņa plāksni, kas bija pieskrūvēta blakus pogām, atradās ZIEMEĻATLANTIJAS KULTŪRU APMAIŅAS FONDS. Lifta grīda spiedās pret Klausa kurpju zolēm, īsā brauciena laikā Grēta pie sevis dungoja.

Klausam likās, ka viņi izkāpa ultramodernā biroju telpā, kas zem spilgtajām dienasgaismas lampām bija izklāta ar koka paneļiem un matētu metālu. Sarkanbrūnā paklāja galā atradās reģistratūra, kur sēdēja jauna brunete un drukāja uz rakstāmmašīnas automāta ātrumā. Viņas mati bija savīti lielā mezglā uz galvas. Šķita, ka mūsdienās tāda ir mode. Kopš ierašanās Lielbritānijā Klauss bija redzējis šādas frizūras dažādas variācijas. Jaunā sieviete pārtrauca drukāšanu, kad pie viņas rakstāmgalda pienāca Māršs.

„Esam ieradušies, lai satiktu lordu Viljamu," viņš teica.

Viņa Māršām uzsmaidīja, taču, uzmetot Klausam paviršu skatienu, smaids kļuva neizteiktāks un vēl neitrālāks, kad viņa bija apskatījusi Grētu. Klausa māsa vija pirkstu ap vienu no savām bizēm, kurās bija iepīti vadi.

„Man diemžēl jāsaka, ka viņa šeit nav, ser!"

Māršs teica: „Mēs pagaidīsim."

„Vai jums ir norunāta tikšanās?”

„Tagad ir.”

Šķita, ka sekretārei šī situācija nepatīk, bet viņa tur neko nevarēja iesākt. „Labi, tad varbūt jums piedāvāt tēju? Kafiju?”

„Nē,” Māršs atbildēja.

Māršs stāvēja logu pusē, skatīdamies uz ēku pāri ielai. Klauss apsēdās ādas krēslā zem eļļas gleznas. Pie sienas bija ierāmēts plakāts, uz plāksnītes bija rakstīts: OBRIJS BAUKLERKS; apaļš vīrietis ar plāniem matiem, kas acīmredzot dibinājis šo fondu. Balstoties uz to, ko bija dzirdējis Viljama Bauklerka nopratināšanā, Klauss zināja, ka Obrijs ir viņa vecākais brālis. Viens no angļu dižciltīgajiem.

Grēta iekārtojās viņam blakus. Viņa sāniski skatījās uz viņu un smīnēja par to, ka Klausa skatiens ik pa laikam pievērsās sekretārei. Viņa paliecās uz priekšu un iečukstēja viņam ausī. „Vai viņa nav simpātiska?” Grēta jautāja, pamājot uz sekretāri. „Kā tev šķiet, vai viņai patīk vecāki vīrieši?”

Viņas elpas pieskāriens lika viņa matiņiem uz ādas sacelties stāvus. Klauss viņu atkal pastūma malā.

Nebija jābūt ģēnijam, lai saprastu, kāpēc Māršs viņus bija uz šejieni atvedis. Padomieši bija lūguši Viljama Bauklerka palīdzību, lai atrastu izbēgušo brāli un māsu. Ņemot vērā Viļa teikto, bija skaidrs, ka padomju varai ir cilvēki, kas cieši uzmana viņa biroju, gaidot apslēptus signālus. Atvedot uz šejieni Klausu, Māršs bija nodrošinājis, ka padomju varas spiegu tīkls secinās, ka jaunākais Bauklerks viņus ir nodevis.

Jautājums bija — kāpēc. Ko Māršs cerēja iegūt, šādi rīkojoties? Klauss būtu viņam pajautājis, ja viņi te būtu bijuši divatā. Taču sekretāres klātbūtnē viņi nevarēja netraucēti sarunāties, tāpat arī Māršs nebūtu diez ko vaļsirdīgs, kamēr te sēdēja un klausījās Grēta.

Viļa gaidīšana bija tieši tik ilga, lai sekretāre paspētu pamanīt Klausa vadus un uzmest pāris satrauktus skatienus viņa māsai. Vils iznāca no lifta, pasveicināja sekretāri un tad apstājās, tiklīdz ieraudzīja, ka pie loga stāv Māršs.

„Pip?”

Māršs pagriezās. „Sveiks, Vil! Mums jāaprunājas.” Viņš norādīja uz Klausu un Grētu. „Četratā.”

Viļam nošļuka pleci. Viņš izskatījās kā saplacināta kūka. „Viņiem nav norunāta tikšanās,” teica sekretāre. „Taču viņi uzstāja, ka pagaidīs jūs.”

„Viss kārtībā, Endžela!” Vils sacīja, acīmredzot samierinādamies ar notikumu pavērsienu. „Nesavienojiet nevienu ar manu kabinetu!” Viņš atslēdza divas šauras dubultdurvis un aicināja viesus kabinetā. Vils aiz sevis aizslēdza durvis. Klauss apsēdās no klūgām pītā dīvānā blakus durvīm.

„Vai drīkstu jautāt, kāpēc atnācāt?" Vils ieslidināja atslēgu skujiņraksta vestē.

„Izmaiņas plānos," Māršs teica. „Tavas tikšanās ar Čerkašinu nav panākušas vēlamo efektu."

Grēta izgāja cauri plašajam kabinetam un apstājās pie platā, rūtotā loga, kas pavēra skatu uz ielu. Viņa demonstratīvi pētīja uz palodzes nolikto puķupodu.

Vils vēroja Grētu. Viņš nobālējis pagriezās pret Māršu. „Tu gribi mani iegāzt."

„Piespiežam atklāt kārtis," Māršs teica.

„Piespiežat atklāt kārtis? Pie visiem svētajiem, ko tas vispār nozīmē?" „Mēs zinām, ka tavi draugi, Fedotovs un Čerkašins, cerēja, ka tu viņiem paziņosi, kad šie abi būs uzpeldējuši ārpus dzelzs priekškara. Mēs arī zinām, ka taviem draugiem patīk cieši uzlūkot tava kabineta logu. Tas ir ērts veids, kā sazināties."

Klausam bija taisnība. Pārējo viņš pats varēja iedomāties, bet sīkumiem nebija nozīmes. Māršs bija izvēlējies novicināt Klausu to cilvēku acu priekšā, kas viņu gribēja vienīgi nogalināt vai ieslodzīt. Māršām varbūt nepiemita Grētas izsmalcinātība, taču šajā ziņā viņi bija ļoti līdzīgi: abi Klausu uztvēra kā instrumentu, spēles kauliņu, žetonu un tā arī viņu izmantoja. Klausam kā cilvēkam nebija nozīmes, vien viņa lomai spēlē.

Grēta no puķupoda noplūca spilgti sarkanu ziedu. Viņa to iesprauda matos. „Brīnišķīgs skats," viņa teica. „Nāc paskatīties, brāl'!" Klauss neizkustējās. Viņš paskatījās uz Māršu. „Vai tāpēc esmu

šeit?"

Māršs pamāja galvu. „Es necentīšos tevi piespiest, Kļaus! Viņa jau to ir izdarījusi. Bet būtu labāk, ja arī tu parādītos logā."

„Viņi negrib mani," Klauss teica, „viņiem rūp tikai Grēta."

„Ja viņi grasās sagūstīt jūs abus atkal," Vils teica, „viņiem jāsaprot, ka tas ir diezgan nerealizējams uzdevums. Ņemot vērā viņas..." Viņš ar gurdenu rokas vēzienu norādīja uz Grētu, pabeidzot teikumu bez vārdiem.

Klauss papurināja galvu. „Viņiem vēl nav izdevies radīt tādu kā Grēta. Viņa ir tikai viena." To dzirdēdama, viņa smaidīja. „Ja padomju vara nevarēs viņu dabūt savās rokās, viņi parūpēsies, lai viņa netiktu nevienam."

Vils teica: „Tas ari ir nerealizējams mērķis. Ja ņem vērā apstākļus." „Protams, ka viņi mani nenogalinās," sacīja Grēta, joprojām skatīdamās ārā uz rosīgo satiksmi. „Es *to* nekad nepieļautu. Taču savā izmisumā viņi var mēģināt ierobežot manus resursus."

„Un te nu mēs esam nonākuši pie tevis, Vil!" teica Māršs.

Vils teica: „Man diez ko nepatīk tavs skatiens."

Klauss nopūtās. Viņš apstājās pie loga blakus māsai. Skats nemaz

nebija tik mīlīgs. Ja viņš nostājās uz pirkstgaliem, tālu aiz šis ķieģeļu dūmeņu un izstīdzējušu televīzijas antenu jūras viņš varēja saskatīt nelielus apstādījumus. Visas žalūzijas pretējās mājas logos bija aizvērtas.

Grēta atbalstīja galvu uz viņa pleca. Viņš atkal Grētu atgrūda. Viņa smaržoja līdzīgi Madlēnai. Viņas lietoja vienu vannas istabu, iespējams, viņas abas lietoja pat vienu un to pašu matu šampūnu.

„Es pieļauju," Māršs teica, „ka tieši tagad Čerkašins saņem ļoti steidzamu telefona zvanu, kas ziņo viņam par faktu, ka tevi tikko apciemojuši divi izbēguši vājprātīgie. Bet, tā kā tu necentīsies ar viņu norunāt tikšanos, viņš pieņems, ka tu esi viņu nodevis. Un par to viņš pamatīgi apvainosies."

„Ko tu man nodari?" Vils jautāja.

Grēta teica: „Viņi centīsies tevi nogalināt."

Vils izklaidīgi knibināja apsēju, kurā šūpojās viņa roka. „Tu nožēlojamais nelieti! Es esmu izdarījis visu, ko tu man liki."

Klausam viņš izklausījās saīdzis. Viļa valsts viņam bija uzticējusi konfidenciālu informāciju, bet viņš to atdeva naidīgai tautai, un tagad viņš uzvedās tā, it kā izjust savas rīcības sekas būtu nežēlīgs sods. Sods? Savā dzīvē Vils neko tādu nebija piedzīvojis. Viņam nebija ne jausmas, cik ļoti viņam ir paveicies. Klauss visu savu dzīvi bija pavadījis vietās, kur par ievērojami mazāku noteikumu pārkāpumu jau pienāktos virsnieka pistoles šauta lode pierē vai vairākas dienas doktora „pāraudzināšanā". Viņš nodrebēja no atmiņām vien par vecās *Reichsbehorde* inkubatoriem, savu veco zārku.

Šīs situācijas ironija sadusmoja Klausu. Saniknoja viņu. Vils bija nodevis Apvienoto Karalisti, vietu, kas bija daudz labāka nekā tās, kurās Klauss bija dzīvojis, Padomju Savienībai, valstij, kur nicināja tādus cilvēkus kā Vils. Klauss lielu savu dzīves daļu bija pavadījis, lai bēgtu no turienes uz šejieni. Viņa perspektīva bija priviliģēta, ja „priviliģēta" bija īstais apzīmējums.

Viļa naivums bija neaptverams.

Klauss nospļāvās: „Jūs esat ārkārtīgs nelga."

Māršs un Vils, pārsteigumā mirkšķinādami acis, pagriezās pret viņu. Māršā, iespējams, pavīdēja atzinība, taču Vils, šo patiesību dzirdot, soli atkāpās.

Māršs teica: „Tas ir mūsu vienīgais, drošais veids, kā atmaskot Cerkašina cilvēku."

„Un man tāpēc jākļūst par sieru peļu slazdā?"

1963. gada 28. maijs Naitsbridža, Londona, Anglija

Vils uz brīdi apklusa, cenzdamies apkopot domas, kas plūda kā ūdens caur pirkstiem. Māršs centās panākt, ka viņu nogalina. Dusmas bija Māršu padarījušas traku. Vai tad neviens to neredzēja? Taču šajā telpā viņam nebija sabiedroto. Kad viņš atkal ierunājās, viņa balss aizlūza. Tajā bija jūtamas tās bailes, kas viņu pārņēma, tiklīdz viņam bija nākusi apskaidrība par Mārša plānu. „Gvendolīna?"

„Drošībā. Šodien viņu pārvedām."

„Tu nezaudē ne mirkli, vai ne tā?"

Pār Mārša seju no jauna pārskrēja aizkaitinājums, taču, pirms viņš bija paguvis asi atbildēt, pie durvīm atskanēja klauvējiens. Vils iekšēji nopūtās, juzdamies pateicīgs par kaut vai pavisam īsu atelpu.

Viņš atslēdza durvis. „Jā, Endžela!"

Pa durvju spraugu pabāza galvu viņa sekretāre. Viņa nedroši pārlaida skatienu pār kabinetu, līdz uzlūkoja Viļu. „Ser, piejums ieradies kāds vīrietis. Semjuels Petiks?"

Vils paskatījās uz Māršu, tad no jauna uz Endželu. „Paldies! Ielaidiet viņu!"

Viņa ielaida Petiku pārpildītajā kabinetā, pēc tam aizvēra aiz viņa durvis. Petiks gaidīja, kad paneļu apšuvuma durvis ar klikšķi aizvērsies, lai uzrunātu Māršu. „Tikko pa telefonu saņēmu interesantu ziņu. Mūsu okšķeri Laiminsterā ziņo, ka Ivans jūkot prātā. Tas sācies pirms pāris minūtēm. Žurkas pametot kuģi." Viņš uzmeta skatienu Grētai un Klausam, kuri joprojām stāvēja pie loga. „Es domāju, ka tas nostrādāja."

Vils saprata, ka viņam nav ne jausmas, par ko runā Petiks. Viņš nesaprata pilnīgi neko no šī vīrieša stāstītā, un tas tikai vairoja viņa šausmas, jo runa bija par viņu pašu. Kā tas viss bija aizpeldējis tik tālu, ārpus viņa kontroles? Viņš bija domājis, ka beidzot visu ir sakārtojis savā dzīvē. Tagad viņš pat vairs nezināja, vai pagūs nodzīvot šo nedēļu. Dzīves karuselis griezās bīstami strauji un arvien nepielū-dzamāk, kamēr Viļa sasvīdušie pirksti pamazām sāka zaudēt tvērienu. Drīz vien viņš tiks izlidināts krūmos, kur slepus uzglūn lāči un dēmoni.

Viss tikai tādēļ, ka viņš nevainīgu cilvēku slepkavošanu uzskatīja par pretīgu un nepiedodamu.

Māršs drūmi paskatījās uz Viļu. „Un tev šķiet, ka *mēs* ātri strādājam? Salīdzinājumā ar taviem jaunajiem priekšniekiem mēs esam gliemeži." Petikam viņš teica: „Paldies, Sem! Ved sev līdzi pārējos un pagaidi mūs aiz durvīm! Man ar Viļu jāparunā zem četrām acīm." Petiks pamāja ar roku Klausam un Grētai, kas viņam bez vārda

runas sekoja līdzi uz priekštelpu. Ejot garām rakstāmgaldam, Grēta piemiedza Viļam ar aci. Tas uzjundīja viņā kaut ko dziļu, baiļu dziļākos nostūrus.

Vils gaidīja, kad durvis atkal ar klikšķi aizvērsies. Kad viņi bija palikuši divatā, viņš izmeta: „Kā tu uzdrīksties tajā iesaistīt manu sievu? Viņa ir nevainīga."

Māršs piecēlās kājās un iztaisnojās pilnā augumā. „Tu viņu iesaistīji tanī brīdī, kad nolēmi mūs visus nodot."

„Tu nu gan esi paškritisks. Jūs nodot? Es neko tamlīdzīgu neesmu darījis. Viņi bija ļauni cilvēki. Tu to zini. Ne tik labi kā es, un par to tev būtu jābūt pateicīgam, bet tu jau to zini." Māršs nošņaukā-jās. „Asinszāle bija slima organizācija! Mēs darījām visšaušalīgākos darbus. Kāpēc es esmu vienīgais, kas vēlas to atzīt?"

„Es nepacietīšu, ka manis nestie upuri izrādās veltīgi tikai tāpēc, ka Viljams, nolādētais Bauklerks, patmīlības mudināts, pašrocīgi izlēmis pārkārtot pasauli." Māršs uzsvēra Viļam sacīto ar īsām, asām pirksta kustībām.

Cieši uzlūkojot Māršu, viņam šķita, ka skatās uz savilktu atsperi; sajūtas tieši tādas pašas kā jaunībā. Vienīgā atšķirība bija tā, ka pašlaik Mārša apvaldītā spēka un iznīcināšanas vēlmes mērķis ir Vils. Viņš atkāpās, prātojot, vai tiktu līdz durvīm, ja Māršs ļautu vaļu emocijām.

Šis vīrs viņu piekautu līdz nāvei, un par to viņu cildinātu kā patriotu. Nabaga dusmīgais patriots.

„Zini, es jau esmu dzirdējis šo tirādi! Jā, jā, tava mokpilnā dzīve ir diezgan iespaidīga," Vils teica. „Visi karā kaut ko zaudēja, Pip! Tu uzvedies tā, it kā tikai tavs zaudējums būtu svarīgs, it kā tavas bēdas nebūtu salīdzināmas ne ar ko citu. Tavs zaudējums tevi nepadara privileģētāku. Tas tevi padara par britu."

„Par britu? Pēc tā, ko tu izdarīji, tādas Lielbritānijas tūdaļ var vairs nebūt."

„Augstais Dievs! Tu alksti sodīt tos cilvēkus, kas atbildīgi par to, kas notika ar Agnesi. Tu burtiski trīci aiz vēlmes," Vils teica. „Un tomēr man tu liedz piepildīt tādu pašu vēlmi sodīt ļaunus cilvēkus, lai viss būtu taisnīgi. Tas ir visliekulīgākais, ko esmu dzirdējis daudzu gadu garumā." Viņš ieturēja pauzi, dusmās mirkšķinot, jo prātā radās jauna izpratne. „Tu neesi dusmīgs par to, ko es izdarīju. Tev skauž, jo man tas izdevās."

Māršs pastiepa roku, enerģiski norādot uz durvīm. Viņa balss pārtapa skarbos čukstos. „Grēta joprojām elpo, jo esmu savaldīgāks nekā tu."

„Tu svētulīgā pakaļa! Vai tu melo man vai sev? Es varu derēt, ka mēģināji viņu nožņaugt, tiklīdz biji viņu ieraudzījis. Bet tev neizdevās, vai ne? Tāpēc tu esi nolēmis mani apvainot, lai tikai apmierinātu savu

ievainoto pašlepnumu. Aizvākt manu sievu, kamēr vedīsiet mani pa pilsētu, līdz kāds pārgriež man rīkli. Vai tāds ir tavs plāns?"

Māršs saknieba degunu, saraukdams pieri no pūlēm nebaurot. „Goda vārds, ar tevi sarunāties ir tas pats, kas sarunāties ar bērnu," viņš nomurmināja. „Paturi to savā smagajā galvā! Esmu tev izrādījis laipnību, tu stulbais, bezzodainais sabiedrības krējum! Vai tu labāk būtu gribējis, ka Gvendolīna ir mājās, kad pēc tevis ieradīsies Čerkašina aģents? Jo viņš, nepamirkšķinot ne acu, viņu nogalinātu."

Ak Dievs, Gvendolīn! Ko esmu tev nodarījis? Vils vairs nejuta vēlmi strīdēties, vārošās dusmas bija izkausējušas viņa kaulus kā sveču vasku.

Vils smagi apsēdās atzveltnes krēslā. Tas paripoja atmuguriski un apstājās, atduroties pret seifu. „Kā tas notiks?"

„Mēs viņu notversim pie tavām mājām, kad viņš nāks pēc tevis." „Zini, nevienam nekad neienāk prātā pajautāt, kā jūtas siers, kad žurka ir mirusi un viss ir galā!"

„Sieram nav nekādas teikšanas," Māršs sacīja.

„Ko jūsu vīri pateica Gvendolīnai?"

„To, ka ir apdraudēta viņas drošība. Kā arī ir. Tevis dēļ."

Vils nopūtās. „Viņa nav ar mani runājusi."

„Ak, izbeidz!" Māršs teica, „Es tūdaļ sākšu raudāt."

Vils viņu nikni uzlūkoja. Tāds bija Māršs, egocentrisks līdz pēdējam. Nevērīgs pret jebkādām un it visām cilvēku savstarpējās mijiedarbības formām. Vils prātoja, vai šis vīrietis viņa acu priekšā maz pazina citas emocijas, izņemot spēcīgas dusmas.

„Kad mēs bijām mainītās lomās, es tavā labā darīju visu, ko spēju," Vils teica. „Es centos glābt tavu laulību. Faktiski divreiz."

„Glābt manu...?" Māršs soļoja tuvāk. Viņš nespēja apvaldīt dusmas savā balsī. „Glābt manu laulību? Tu mums teici, lai pārtraucam Līvas grūtniecību!"

Vils ieskatījās Māršām acīs. Viņš klusi jautāja: „Vai tad es kļūdījos?"

Šautriņa trāpīja mērķī.

Nē, es nekļūdījos. Es to redzu tavā sejā, Pip! Vils nodrebēja, redzēdams Mārša sejā izmisumu un saprazdams, ko tas nozīmēja. *Kāda veida preteklis dzīvo zem jūsu jumta?*

Vils atcerējās, kā mēness apspīdētajā sniegā pilēja viņa asinis, kamēr visapkārt kliedza un mira cilvēki. Atcerējās kordīta smacējošo smirdoņu un Džeimsa Lorīmera samaltā ķermeņa atliekas. Atcerējās, kā bija centies koncentrēties, kā mēģinājis enohiski runāt, kamēr virs galvas spindzēja lodes. Kā centies atgriezties mājās. Kā centies glābt Mārša dzīvību.

Un viņš atcerējās, ka eidoloni bija mainījuši atpakaļceļa maksu. Uzskrūvējuši to kā spekulanti, kas neievēroja normētā cukura cenu.

Nedzimuša bērna dvēsele.

Māršs ledaini rāmā tonī teica: „Labāk visu sakārto! Viņi drīz ieradīsies pēc tevis, un, kad tas notiks, tev būs jānozūd pagrīdē, kamēr mēs būsim aizvākuši tavus mēslus līdz pēdējam."

„Vai man būs atļauts tikties ar Gvendolīnu?"

„Vieglāk ar jums būs tikt galā, ja jūs abi būsiet kopā."

Vils piecēlās. Viņš nolēma izņemt no seifa personiskos dokumentus, taču pēc tam pārdomāja. Viņa bankai un viņa advokātam, protams, bija šo dokumentu kopijas, bet Endželai rastos vēl vairāk neskaidrību, ja viņš, ejot ārā, nestu padusē šo dīvaino rakstzīmju kolekciju un dokumentu kaudzi. Būs labāk, ja viņš aizies bezrūpīgi. Tā, it kā nemaz nenojaustu, ka dodas pretī nāvei. Nekam no tā visa tāpat vairs nebija nozīmes. Viņa vienīgā vēlme bija satikt Gvendolīnu.

„Esmu gatavs," viņš teica. Māršs sekoja aiz viņa.

Petiks sēdēja blakus Klausam zem eļļas gleznas, kurā bija attēlots Obrijs. Māršs viņiem pievienojās. Grēta stāvēja līdzās loga vērtnēm aiz Endželas rakstāmgalda, uzgriezusi pārējiem muguru.

„Iziešu ārā uz kādu laiciņu," Vils teica.

Endžela čakli strādāja pie rakstāmgalda, izliekoties, ka nebija dzirdējusi ne vārda no mulsinošā strīda ar Māršu. Profesionālisma iemiesojums.

„Ser, es zinu, ka man nav nekādas daļas!" viņa teica, paskatīdamās uz stūrī stāvošo vīrieti un uz īsu mirkli pār plecu aplūkodama čigānieti. Viņas balss pārvērtās čukstos: „Bet jūsu viesi ir mazliet dīvaini." Viņa norādīja uz Grētu. „īpaši jau viņa," Endžela, muti plātīdama, izrunāja.

Lai Dievs tevi svēti, Endželai Uzticīga un acīga līdz pēdējam, Vils nodomāja. *Man tevis pietrūks. Obrijs sniegs par tevi labas atsauksmes.*

„Uztraukumam nav pamata." Vēl viens skatiens, šoreiz iedvesmojošs. Vils savaldījās, lai neuzsistu sev uz pleca. „Bēgļi," viņš čukstēja. „No Eiropas koncentrācijas nometnēm."

Endžela pielika roku pie mutes. „Ak vai!"

„Atlikušo dienas daļu pavadīšu ārpus biroja," viņš teica.

„Labi, ser!" Viņa atsāka drukāt.

Vils apgāja ap galdu un pievienojās Grētai pie loga. „Man patīk šī pilsēta," viņa sacīja. Viņš apjauta, ka viņa ir diezgan smalka; viņa Viļam bija knapi līdz zodam. Viņš to jau bija piemirsis.

Viņš pieliecās pie viņas. „Es nezinu, kāpēc esi apņēmusies viņu iznīcināt," viņš čukstēja, norādot uz Māršu, „bet neļaušu tev nodarīt to pašu man. Neesmu tava rotaļlieta."

Grēta uzmeta viņam skatienu, viņas citādi neizteiksmīgajā sejas izteiksmē iepletās acis. Viņa strauji pameta skatienu pār plecu. Redzēdama, ka pārējie šajā brīdī ir aizņemti, viņas mutes kaktiņš

uzliecās smīnā. Viņas nevainīgais acu skatiens apdzisa, ietverot tajā kaut ko, kas viņam lika satrūkties.

„Lec, mazo zaķīt!”

Viņa izņēma no matiem kresi un iesprauda to Viļa krūšu kabatā. Zieda kātiņš ķērās zīda lakatiņā, ko viņš tur bija ielicis. Vils saoda zieda smaržu.

Grēta pacēla roku un to maigi pielika pie Viļa sejas. Viņš ievēroja, ka viņas āda ir karsta. Gandrīz kā drudzī.

Grēta noglaudīja viņa vaigu. „Lec, lec, lec!”

8

1963. gada 28. maijs Kroidona, Londona, Anglija

Klauss zināja, ka viņa domas ir muļķīgas. Nesarunāties ar māsu? Izliekoties, ka viņa neeksistē? Viņi dzīvoja vienā telpā, brauca vienā transportlīdzeklī. Tas bija bezjēdzīgi, vēl precīzāk izsakoties, bērnišķīgi. Un tā tas turpināsies, kamēr vien briti viņus uztvers kā vienu veselumu. Viņš nekad netiks vaļā no Grētas.

Tāpēc viņa prātā dzima idejas sēkla, kamēr viņš Ziemeļatlan-tijas Kultūru apmaiņas fonda foajē gaidīja, kad Vils ar Māršu beigs strīdēties. Braucot mājās caur Londonu, izdīga šīs idejas pirmie asni. Un, kad viņi bija atgriezušies slepenajā mītnē, idejas augļi jau bija nobrieduši.

Mārša plāns, izmantot Viļu kā ēsmu, bija stipri apšaubāms. Ja tas neizdosies, Klausa izredzes uz normālu dzīvi sažūs kā nenovākts auglis. Taču, ja, Klausam palīdzot, viss izdosies... Tad viss būs atkarīgs tikai no tā, vai Māršs pratīs turēt doto vārdu.

Kad visi bija izkāpuši no *Morris*, Klauss uzsita Māršām pa roku. „Vai drīkstu ar jums privāti aprunāties?"

Māršām ejot pa priekšu, abi izgāja cauri mājai un nonāca dārzā, atstājot Grētu Petika uzraudzībā. Kalstošās kļavas vietā dārzā stāvēja tukšs puķupods. Klauss redzēja, ka kļava ir pārstādīta dārza dienvidu pusē, stūrī, ko veidoja divas kopā sabūvētas sienas. Viņš prātoja, vai Māršs pats to paveica.

Kolīdz viņi bija dārzā un pagalma durvis bija cieši aizvērtas, Māršs sakrustoja rokas. „Nu?"

„Jūsu plāns. Jūs plānojat notvert slepkavu, izmantojot *laumiņu*." Māršs vilcinājās pietiekami ilgi, lai būtu manāms viņa pārsteigums. Viņš atguvās, vienaldzīgi paraustot plecus. „Varbūt."

Viņš man neuzticas. Un arī es viņam pilnīgi neuzticos.

„Viņi zina par šo aģentu vārīgo vietu," Klauss teica. „Padomju vara. Kad viņi okupēja *Reichsbehdrde,* viņi tās izmantoja pret mums. Tādā veidā viņi varēja mūs sagūstīt." Viņš ar nenoteiktu rokas mājienu norādīja uz māju, paskaidrojot, ka ar „mēs" bija domājis sevi un Grētu. „Mēs to zinām. Ko tu gribi teikt?"

„Kad jūs kara laikā sagūstījāt manu māsu, jūs viņai atņēmāt akumulatoru, pareizi? To izpētījāt? Un, balstoties uz viņas akumulatoru, projektējāt *laumiņas*."

Māršs sarauca pieri. „Vai tāpēc viņa šeit ieradās? Tāpēc ļāva sevi sagūstīt? Lai iedotu mums akumulatoru?"

Klauss to nekad nebija apsvēris, bet tas bija ticams iemesls. Viņš no jauna novērtēja Māršu; šķita, ka šis vīrietis veltījis ļoti daudz laika, lai pārdomātu Grētas mahināciju sarežģītību. Tas jau robežojās ar

apsēstību.

„Es nezinu. Taču..." Klauss aprāva domu, papurinot galvu.

„... izklausās pēc kaut kā tāda, ko viņa varētu būt darījusi?"

„Jā. Mēs toreiz tā arī netikām skaidrībā, kāpēc viņa devās uz Angliju. Tam nebija nekāda... stratēģiska iemesla."

„Hmm," Māršs bija saraucis pieri, apcerot dzirdēto. Tad viņš teica: „Es iztraucēju tavu stāstāmo. Ko tu gribēji sacīt *laumiņu* sakarā?" Klauss teica: „Es izprotu padomju inženieru domāšanu. Viņi rēķinās ar pretpasākumiem." Viņš ieturēja pauzi, meklējot īstos vārdus. „Viņi ir pastiprinājuši akumulatoru un tā elektrisko shēmu." Viņš pieskārās vietai pie galvas, kur karājās vadi.

„Nolādēts!" Māršs nočukstēja. Viņš pārlaida roku pār seju. „Tieši no tā es baidījos." Viņš nopūtās un papurināja galvu. „Ko man darīt, Klauss? *Laumiņas* ir mūsu vienīgais ierocis."

„Jūs kļūdāties. Jums ir vēl viens."

„Kas?"

Klauss dziļi ievilka elpu. Cik drīz man to nāksies nožēlot? Pēc pieciem gadiem? Pēc piecām minūtēm? Taču šī ir reta izdevība. Labāk pašam kalt savu likteni, nevis ļaut to darīt kādam citam. Cik gan reižu dzīvē Klausam pašam ir bijusi iespēja mainīt savas dzīves gājumu? Patiešām reti. Un tā nu viņš sacīja: „Jums esmu es."

„Ko?" Mārša balsī paustais pārsteigums atbalsojās pret dārza sienām. Tas aizbaidīja uz mājas dzegām sēdošos melnos strazdus. Tie visi reizē spalgi ieķērcās. „Vai es pareizi sapratu, ka tu gribi mums palīdzēt?"

„Kāpēc?"

Klauss vilcinājās, cenšoties atrast īstos vārdus. Tomēr viņš zināja, ka jārunā pilnīgi atklāti. „Kad šis viss beigsies, es gribu dzīvot normālu dzīvi."

To dzirdot, Māršs iesmējās: „Normālu."

Klauss pieskārās vadiem, saprazdams savas situācijas ironiju. „Cik nu vien ir iespējama normāla dzīve tādam cilvēkam kā man." „Tu gribi, lai SID tev nodrošinātu jaunu identitāti, lai tu turpmāk varētu netraucēti dzīvot laukos. Vai tā?"

„Jā," Klauss teica. „Dzīvot viens pats mierīgu dzīvi." Viņš palūkojās zālītē starp kājām. „Tālu prom no Grētas. Vai jūs man palīdzēsiet to īstenot? Apmaiņā pret manu palīdzību? Ja šī valsts kritīs, man vairs nekad nebūs mierīgas nākotnes."

Māršs saviebās un nokrakšķināja pirkstu locītavas. Šķita, ka tas bija kļuvis par neapzinātu ieradumu. Viņš, iegrimis domās, pētoši lūkojās uz Klausu. „Pastāsti man vairāk, kā tu mums varētu palīdzēt!" „Katrām spējām ir nepieciešama īpaša apmācība. Es jums nevaru pateikt priekšā, ko jūsu meklētais vīrietis spēj darīt. Tomēr varu jums

teikt, ka viņam ir iemaņas, kā cīnīties pret šaujamieročiem, sprāgstvielām, mīnmetējiem, tankiem, lidmašīnām, nažiem, rokas granātām, regulāro karaspēku." Klauss paskatījās uz Māršu, lai uzsvērtu teikto. „Es pārzinu viņa apmācību programmu."

„Tu tajā piedalījies."

J- »

a.

Doktora fon Vestarpa muižā ievērojams skaits nāves gadījumu notika pirmajās nedēļās, stundās, brīžos, kad subjekti pirmo reizi aktivizēja *Willenskräfte*. Puisis, kas nedaudz pirms Klausa bija ieguvis spēju iziet cauri cietiem objektiem, mira drīz pēc šīs spējas pirmās izpausmes, pirms jebkurš paguva saprast, ar ko ir jārēķinās. Viņš kļuva iluzors, iekrita zemē, un jādomā, ka kaut kur dziļi zemē nosmaka. Nevienam, pat ne doktoram, nebija ienācis prātā, ka caurspīdīga matērija arī ir pakļauta gravitācijai.

Tehniķiem tā arī nebija izdevies aizrakties līdz puiša mirstīgajām atliekām. Klauss atcerējās, ka puisi sauca Oskars.

Vīri un sievas, kas strādāja Arzamasā-16, bija skaidri un gaiši Klausam pateikuši, ka viņa interesēs ir paredzēt šādas neveiksmes un brīdināt par tām tehniķus un pārējos subjektus.

Māršs teica: „Un?"

„Viņš nav apmācīts, kā cīnīties ar līdzīgiem. Viņš nezinās, kā uzveikt tādu kā es."

Māršs šķita skeptiski noskaņots. „Un tu zini?"

„Es nezinu, cik daudz jūs zināt par gaisotni, kas valdīja *Reichsbehörde*. Jautrībai tur nebija vietas. Starp mums valdīja liela rīvēšanās. Starp mums visiem."

Klausam šķita nepareizi apspriest tik personīgus jautājumus ar kādreizējo ienaidnieku. Sīkumus par pusaudžu vecumu, par notikumiem, kas veidojuši viņa psihi, par viņa sasaisti ar *Götterelektron*... Šī bija Klausa dzīves visintīmākā informācija. Uguns, kurā viņš ticis rūdīts. Viņam būtu bijis vieglāk Madlēnai pastāstīt par savu seksuālo dzīvi, sākot ar muižā noteiktos laikos norādītām partnerattiecībām,

beidzot ar institucionalizēto prostitūciju Arzamasā, un katru kaunpilno fantāziju, ko jebkad lolojis. Tās tikļoti neatkailinātu viņa dvēseli.

Tomēr viņš nekad nekļūs par cilvēku, kāds vēlas būt, nekad nedzīvos tādu dzīvi, kādu vēlas, ja turpinās būt tik ārkārtīgi piesardzīgs. Klauss sevi piespieda paciest šo sevis pazemošanu. Uzticēšanās Māršām bija cena, kas jāmaksā, lai tiktu vaļā no Grētas.

Potenciālā atlīdzība bija šo pūļu vērta, tāpēc viņš nedomājot turpināja.

„Un, kad es biju jaunāks, kad bez ierunām ticēju doktoram fon

Vestarpam, es biju apņēmies kļūt par vislabāko. Es pavadīju daudz laika izgudrojot taktikas, kā uzveikt Reinhardu, Rūdolfu, Kemleru un pārējos. Lai es būtu gatavs, ja un kad tas brīdis pienāks."

„Katrs no mums par to prātoja. Mēs izvērtējām viens otra spējas. Domājām par to, kā uzveikt, kā nogalināt vienam otru."

„Izņemot manu māsu. Viņu nevar uzveikt."

Māršs sabozās, to dzirdēdams. „Neviens nav neuzvarams." *Varbūt tava izpratne par Grētu tomēr nav tik dziļa, kā biju domājis.* Klausa uzmanību piesaistīja kastaņbrūni mati, kas nozibēja gar logu. Tur stāvēja Madlēna, viņa skatījās izlietnē. Viņa pacēla skatienu un viņam viegli uzsmaidīja, atgriezdamās pie darāmā. Klausam šķita, ka saož ziepju smaržu. Viņa runāja ar kādu sievieti, ko Klauss nepazina.

Klauss jautāja: „Vai jau atkal esmu sevi pataisījis par muļķi? Vai tomēr man palīdzēsiet?"

„Es nekad nenoticēšu, ka šo nav organizējusi tava māsa."

„Ir vai nav viņa to organizējusi, tas nav būtiski," teica Klauss. „Es to nedaru viņas dēļ. Es to daru viņai par spīti."

Uz saules pulksteņa bija uzsēdies krauklis un tagad skaļi ķērca. Plēsīgā putna nagi skrāpējās pret izdrupušo bronzu. Redzot kraukli, viņa prātā atausa senas, blāvas atmiņas. Kaut kas par siena vezumu mežā.

Atmiņas palīdzēja viņam apjaust, ko viņš gribētu uzzīmēt ar akvareļkrāsām. Ne gluži skatu, bet sajūtas. Kaut kādu priekšnojautu.

Draudīgu. Viņš pats sev vēl neprata to skaidri definēt, bet viņš zināja, ka ar laiku sapratīs.

„Kā es varu zināt, ka tu neaizbēgsi, līdzko būsi dabūjis akumulatoru?"

„Jūs nevarat."

Māršs to mirkli apdomāja un sacīja: „Es tev neko nevaru apsolīt, Kļaus!"

„Es zinu."

„Tādā gadījumā es pieņemu tavu piedāvājumu. Paldies!"

Viņi paspieda viens otram roku.

1963. gada 28. maijs Naitsbridža, Londona, Anglija

Bezgalīgi ilgā Viļa slepkavas gaidīšana līdzinājās mājās arestam.

Gvendolīnas vietā māju pildīja atbalsis un ēnas. Pēc Viļa sabiedrības šķiras uzskatiem pieticīgā māja tagad izskatījās kā ala. Auksta. Tukša. Drūma. Kā mauzolejs, kas gaida, kad tā nepaklausīgais iemītnieks nomierināsies.

Tā tāda likās par spīti dažiem strādniekiem, kuri staigāja pa eju, kas bija izkalta mājas ēdamzāles rietumu pusē un veda uz blakus esošo māju. Tur mītošie kaimiņi Eštoni-Klārki, neviena nemanīti, bija evakuēti pirms saullēkta. Tāpat arī visi iedzīvotāji, kas mitinājās ielokā ap Viļa māju, SID bija aizbildinājies, ka notikusi gāzes noplūde.

To pašu Vils bija teicis arī Tūmres kundzei, sūtot viņu mājās.

Vēlā pēcpusdienā izskatījās, it kā Vils un Gvendolīna būtu noalgojuši Cingishanu, lai pārveidotu savu mājvietu. Asinszāles cilvēki plēsa vaļā katru sienu, lai izrautu elektrības vadus. Gvendolīnas rūpīgi izvēlētās zīda tapetes karājās driskās. Zaļu un sudrabainu diegu smalkie pušķīši plivinājās nemanāmā caurvējā. Grīdu klāja ģipša putekļi kā milti virtuvē, kurā rosās hiperaktīvs maiznieks; ģipsis kraukšķēja zem pēdām un bira grīdsegās. Pat pieliekamais bija cietis. Garas, viļņainas švīkas grīdā atklāja ozolkoka dēlīšu bālo sirdi, norādot, uz kurieni Asinszāles zinātnieki, kas strādāja pie jaunu ieroču izgudrošanas, bija vilkuši savas dēļu kastes. Šajās kastēs bija spirālveida caurules, stieples un elektroiekārtas, kuru nosaukumi un nolūki Viļam bija sveši. Šos piederumus viņi samontēja un savienoja ar jau esošo elektrotīklu. Māja, kurā kādreiz bija smaržojis pēc Gvendollnas keramikas māla, tagad smirdēja pēc zāģskaidām un ģipša.

Un viņu mājas fiziskā iznīcināšana atspoguļoja viņu laulības pašreizējo stāvokli. Katrs salauztais grīdas dēlis simbolizēja salauzto uzticēšanos, katra granāta bija kā bumba, ko Vils uzlaidis gaisā, neatzīstoties Gvendolīnai it visā. Jā, Mārša biedri izdemolēja viņu māju, bet Vils pats savām rokām bija sadragājis savu laulību.

Viņš, apskāvis ceļus, sēdēja lasāmstūra ēnās pie erkera, pa kuru bija redzami puslokā izkārtotie apstādījumi. Šī bija vienīgā vieta visā mājā, kur viņš nevienam nemaisījās pa kājām un kur nebija nemitīgi jāatvainojas. Gvendolīna šim logam bija izvēlējusies biezus aizkarus ar ielocēm franču stilā. Tāpēc tagad viņiem lieliski izdevās apslēpt savas mājas demontēšanu.

Viņš atcerējās *laumiņas,* ko bija uzprojektējis Lorlmers. Iespējams, ka Viļa mājas uzšķēršana kalpoja līdzīgam nodomam.

Vils prātoja, kas pēc tam, kad Māršs būs noķēris slepkavu, maksās, lai atjaunotu viņa māju? Kam tagad pieder viņa māja? Vai Asinszāle ļaus viņa sievai to paturēt vai valsts drošības nolūkos māja pāries valsts īpašumā?

Viļa tēja bija atdzisusi, un to klāja plāna ģipša putekļu kārtiņa. Neskatoties uz to, viņš dzēra tēju. Ģipsis to padarīja krltainu. Viļam noliekot tasīti uz šķīvīša, tā noklabēja kā Morzes kods, telegrafējot pasaulei viņa nemieru.

Strādnieki beidza darbu līdz ar saulrietu un steidzīgi pazuda pa sienā izcirsto caurumu kā Baltais Trusis alā. Pēdējie divi vīrieši aizejot piebīdīja priekšā caurumam tīkkoka kumodi, lai slēptu savu evakuēšanās ceļu. Mājā palika trīs cilvēki, protams, Māršs, Asinszāles aģents Antonijs, drukns virs ar bakurētainu seju un, kas šķita vispārsteidzošākais, Klauss.

„Kas tagad notiks?"

„Tu uzvedīsies kā parasti," Māršs teica, stāvēdams ēdamzāles

ēnās. „Ēdīsi kā parasti un dosies gulēt kā parasti."

„Tu gribi, lai es vakariņoju un eju gulēt?"

„Jā. Čerkašina aģents novēros tavus logus, vēros kā, tev ejot no istabas uz istabu, tavā mājā ieslēgsies un nodzisīs gaisma. Ja viņš ir profesionālis, viņš noteikti to jau ir darījis pēdējās dienas vai pat nedēļas."

Vils centās nedrebēt. Cik bieži šis neredzamais slepkava bija vērojis Gvendolīnu nākam un ejam?

„Viņš var pieklauvēt pie namdurvīm, uzdodoties par apmeklētāju," ēnā teica kāda cita balss. Sai balsij bija vācu akcents.

Vils teica: „Ari tevi ievilināja šajā ballītē, Kļaus?"

„Par viņu tev nav jāuztraucas," Māršs atcirta. „Esi pateicīgs, ka ari viņš tam visam nepacietīgi grib pielikt punktu."

Vils vakariņoja vienatnē. Vakariņās bija marinētas jēra gaļas stilbiņš piparmētru želejā, zaļās pupiņas ar mandeļu skaidiņām un saldo kartupeļu suflē. Tūmres kundze bija plānojusi pasniegt šo ēdienu divām personām, taču viņai uz kādu laiku bija jāevakuējas un jādodas uz mājām Svonsijā. Ja viņš šonakt miegā nenomirs, Gvendolīnas porciju viņš apēdis rit.

Māršs un Antonijs iekārtojās divās atsevišķās istabās lejasstāvā, lai varētu novērot uzbrucēju, bet Klauss apsēdās Viļa guļamistabas stūri. Acīmredzot, viņu doma bija tāda, ka Klauss, pamanot pirmās draudu pazīmes, nogādās Viļu drošībā.

Viļam tas nepatika.

Ikpa laikam kāds no abiem uznāca augšā pie Klausa pārbaudīt, vai viss ir kārtībā. Vils saprata, ka var uzminēt, kurš no abiem kāpa augšā, jo atšķirās viņu elpošana un veids, kā viņi kāpa pa kāpnēm. Antonijs kāpa nervozi, pārnesot svaru no vienas kājas uz otru, čīkstinādams grīdas dēļus. Klausam elpojot, bija dzirdama neliela sēkšana. Tikai Māršs bija nevainojami kluss. Viņš pārvietojās kā tumsā noslēpusies ēna.

Viļa miegā slīgstošais prāts apbrīnoja greizo apstākļu kopumu. Klauss bija viens no iemesliem, kāpēc tika dibināta Asinszāle; briesmīgs ienaidnieks, kura esamība bija piespiedusi Māršu un veco vīru ķerties pie ekstrēmiem pasākumiem. Klausa iespaidīgais iebrukums Admiralitātē, lai atbrīvotu Grētu, bija pamudinājis Viļu sameklēt un darbam Asinszālē savervēt Lielbritānijas burvjus, lai tie palīdzētu karā. Tie bija biedējoši laiki. Laika ritums nebija notrulinājis Viļa atmiņas. To laiku sajūtas neatšķirās no tagadējām. Viņš nemierā svīda, un šķita, ka atrodas uz panikas robežas. Vils juta zināmu uztraukumu par to, ka kuru katru brīdi viņiem var uzbrukt dučiem Klausu un pārējo, ko savulaik bija redzējis Taragonas diafilmā.

Tomēr tagad Vils labprātāk deva priekšroku tam, lai par viņa labklājību rūpētos viņa kādreizējais ienaidnieks, nevis kādreizējais

draugs un sabiedrotais. Viņš slepus baidījās, ka Māršs nakts vidū varētu padoties kārdinājumam un pats pārgriezt Viļa rīkli. Ja neko citu, tad disciplīnu nacisti noteikti bija apguvuši.

Vils čukstēja: „Kāpēc tu to dari, Kļaus? Ar ko viņš tevpiedraudēja?"

„Viņš nedraudēja," Klauss teica, nepapildinādams atbildi.

Vēlāk Vils noklausījās daļu sarunas.

„Es jūs pazīstu. No slepenās mītnes."

„Tā jau es noprotu."

„Jūs spēlējāt ar manu māsu kārtis. Stundām ilgi."

Tam sekoja ķiķināšana un skaņas, kas varēja rasties, saburzoties tādam audumam kā velvets. „Komandiera Mārša pavēles. Gribēja, lai mēs mazliet pārbaudām viņas spēju robežas. Priecājos, ka nespēlējām uz īstu naudu."

Mazliet pēc pusnakts caur aizkariem parādījās gaismas, kas pārskrēja pār guļamistabas griestiem, kādai automašīnai aizbraucot pa pusloka ceļu. Vils, gulēdams caurā miegā, tūdaļ bija sēdus augšā.

Iesparkšķējās Klausa rācija. Vils atpazina Pembruka balsi. „Visiem gatavībā."

Klusums kļuva vēl dziļāks un nomācošāks, kad visi mājā esošie aizturēja elpu. Klauss pieslēdza akumulatoru; klikšķis iztraucās caur visaptverošo klusumu. Asinszāles vīri paslepus vēroja ielu, komentējot garām braucošo mašīnu. Pa Viļa rokām tecēja sviedri.

„Divi pasažieri... Vīrietis un sieviete... Viņi samazina ātrumu... Viņi ir apstājušies pie divdesmit trešā numura... Viņi skatās kartē, šķiet, ka viņi strīdas... Viņi nogriežas... Trauksme atcelta. Trauksme atcelta." Adrenalīns neļāva Viļam iemigt vēl ilgi, taču pēc kāda laika viņš tomēr iesnaudās un pamodās nākamajā rītā, būdams nedaudz pārsteigts, ka joprojām ir dzīvs.

VILS pat krāca kā dižciltīgais. Māršs to ievēroja, kad uzgāja augšstāvā, lai nomainītu Klausu. Caur Viļa guļamistabas logiem spīdēja saullēkts. Sī bija ilga un vilšanās pilna nakts.

„Paguli kādu laiciņu, Kļaus! Izgulies, ja spēj! Mēs atpūtīsimies uz maiņām."

Klauss piecēlās kājās. Izklausījās, ka viņa rokās un kājās nokrakšķ katra locītava. Viņš nožāvājās un paberzēja acis.

„Vai šonakt kaut uz mirkli izkustējies no savas vietas?"

„Nē," Klauss teica.

Re, Māršs nodomāja, *tā ir nacistu disciplīna!*

„Tu vari atgulties lejā uz dīvāna," viņš teica. Klauss pamāja ar galvu, vēlreiz nožāvājās un noslāja lejasstāvā. Māršs uzsita Viļam pa plecu. „Hei! Mosties!"

Vils čāpstināja. Māršs viņam stiprāk iebikstīja. „Mosties!"

Vils, lāgā nesaprazdams, samirkšķināja acis. „Pip?" Viņam bija

nepieciešams mirklis, lai apskatītu telpu sev apkārt. Aizsmakušā balsī viņš teica: „Redzu, ka joprojām esmu dzīvs."

„Pagaidām."

„Nu tad paldies tam Kungam par mierīgu nakti!"

Māršs gaidīja pie vannas istabas, kamēr Vils nomazgāsies un noskūsies. Aplūkojot guļamistabu, viņš redzēja, ka Vils gulēja uz zīda palagiem milzīgā, platā gultā ar baldahīnu. Sī viena gultasveļa droši vien maksāja vairāk nekā Mārša mājās visi palagi un dvieļi kopā.

Pēkšņā aizvainojuma sajūta garšoja kā žults uz mēles. Katra kristāla gaismas armatūra, katra sudraba tējkarote bija kā auksta gaisa šalts uz sāpoša zoba. Vēl vakar no rīta viņš ar Līvu bija strīdējies par to, vai viņi var atļauties noalgot santehniķi, lai tas salabotu virtuves krānu.

Turklāt Vils skaitījās nabadzīgākais no brāļiem. Māršs šaubījās, ka Obrija dzīvesveids ir pieticīgāks par spīti viņa sociālistiskajai nostājai. Viņam būs jāpajautā Klausam, kā krievu valodā pateikt „liekulis".

Vils iznāca no tvaikojošās vannas istabas rītassvārkos, mitriem matiem un iesārtu ādu pēc skūšanās. Viņš nebija labi izgulējies; Māršs to redzēja viņa tumšajos lokos zem acīm. Taču tie nebija tik izteiksmīgi kā laikos, kad Vils bija tikko iepazinies ar morfiju. Mārša prātā iezagās klīstoša doma, ko pavadīja vainas apziņa; Māršs to aizgaiņāja.

Vils atvēra drēbju skapi. Viņš izskatīja skapī pakarinātos apģērbus, kritiski aplūkojot katras bikses. Tāpat arī kreklus. Tas aizņēma veselu minūti laika.

„Ak Dieva dēļ!" Māršs teica. „Tev šodien nav tikšanās ar sasodīto Anglijas karalieni."

„Un ko tad es šodien darīšu?" Vils nolika uz gultas izvēlētos apģērba gabalus un sāka ģērbties. Tas bija lempīgs process. Asinszāles mediķi bija noņēmuši Viļa apsēju, taču Vils vēl arvien kustējās bikli, saudzēdams roku. Māršs nobolīja acis; ārsts bija teicis, ka autoavārijā gūtais ievainojums nav nekas vairāk kā viegls sastiepums.

„Cikos fondā ierodas tava sekretāre?"

„Man nav ne jausmas." Mārša nepacietības mudināts, viņš piebilda: „Endžela vienmēr jau ir darbā, kad es ierodos."

„Nezinu, kādēļ tas mani nepārsteidz," Māršs sacīja.

„Kāpēc interesējies par Endželu? Viņa tev ir pārāk jauna."

„Šodien piezvanīsi un pateiksi, ka esi slims."

„Ak!"

„Mums ir aizdomas, ka Cerkašins noklausās tavas telefonsarunas." Pauze. Un tad ļoti klusi viņš teica: „Sapratu."

„Tas varētu visu paātrināt, ja viņi domātu, ka šodien visu dienu mājās būsi viens pats."

„Jā. Nekas nevar būt kaitinošāks kā novēlojies slepkava. Tas ir

ļoti nepieklājīgi no viņa puses, ka tik ilgi kavējas."

„Es neesmu gulējis. Nepārbaudi manu pacietību!"

Vils apklusa, cenšoties apģērbties. Aizpogājot pēdējo pogu, viņš teica: „Es, tikpat ļoti kā tu, vēlos šo visu izbeigt. Jo, kamēr šis nav galā, nesatikšu Gvendolīnu."

Māršs viņam sekoja lejasstāvā. „Nespēju pat iedomāties, ko viņa tevī ir atradusi."

„Es arī ne, Pip!"

Lejasstāvā viņi ieraudzīja Klausu, kurš gulēja viesistabā uz zviļņa un šņāca miegā. No virtuves smaržoja pēc olām un cepta speķa. Antonijs bija uzņēmies aplenktajai komandai pagatavot brokastis. Māršām ierūcās vēders. Iepriekšējās dienas drudžainajā steigā, kad Viļa nams tika pārvērsts par slazdu, viņš nebija paēdis vakariņas.

„Tev paveicās, ka viņa tevi atrada īstajā laikā," Māršs teica.

Vils teica: „Neviens to nesaprot labāk par mani."

PĒCPUSDIENĀ atkal iepīkstējās rācija, izbiedējot Viļu no saraustītā miega lasāmstūrī. Atšķirībā no Mārša un pārējiem, kas gulēja uz maiņām un neatteicās no tējas un kafijas možumam, Viļam nebija iemesla sevi piespiest palikt nomodā. Viņš bija nosnaudis teju visu rīta cēlienu līdz pusdienlaikam. Viņam murgos rādījās no gabaliņiem saliktas klusās dabas bildītes, kurās viņš bija aprakts dzīvs.

Līdzīgi kā naktī, kad viltus trauksmes laikā ieskanējās rācija, tā tagad iesprakšķējās no jauna. Pēc tam sekoja pārraide no SID kravas mašīnas, kas dežūrēja ceļa līkumā. Māršs, Klauss un Antonijs saspringa, pievērsdami uzmanību rācijai, kas stāvēja uz ēdamzāles galda blakus Milsa granātām. Vils nodrebēdams ievilka elpu.

„Visiem gatavībā," ziņoja tāla, metāliska balss. Šoreiz izklausījās pēc Petika, nevis Pembruka; varbūt SID kravas mašīnā bija lāviņa. Pār erkera aizkariem pārlaidās ēna, kad ārā uz ielas apstājās kāds transportlīdzeklis. Vils apspieda vēlmi uz to paskatīties.

„Tā ir kravas mašīna," teica viņu acis ārpusē. „Valsts gāze". Gāzes izplatīšana četrdesmito gadu vidū bija nacionalizēta.

„Viens pasažieris. Viņš izkāpj. Ģērbies kā strādnieks."

Antonijs izvilka ieroci, ko nēsāja pie vidusjostas. Māršs darīja tāpat, pēc tam norādīja no Klausa uz Viļu, lai tie ietu uz augšstāvu. Vils sekoja Klausam uz guļamistabu, kur pa otru rāciju varēja klausīties novērotāju komentārus.

„Viņš rūpīgi apskata ceļa ieloku abos virzienos..."

Klauss pievienoja akumulatoru. Vils paskatījās uz sienu. Viņš norija siekalas. Robeža, kas šķīra Bauklerku mājsaimniecību no Eštonu-Klārku mājsaimniecības, caur ko, gadiem ejot, dažkārt bija dzirdama cauruļvadu nograbēšana vai laiku pa laikam kāda apslāpēta balss, tagad šķita necaurejama. Neieņemama.

„Viņš šķērso ielu. Tuvojas durvīm."

Klauss uzmeta skatienu akumulatora lādiņa mērierīcei. Viņš

sarauca pieri.

To redzot, Viļam saļima ceļi. „Paklau," viņš teica, „ja ir kāda problēma, varbūt mums vajadzētu pārdomāt..."

„Aiziet! Aiziet! *Aiziet!"* rācija iespiedzās, Petika steidzīgās un satrauktās balss pārsātināta.

Klauss sagrāba Viļu aiz rokas. Viņa ķermeni pārpludināja elektriskas tirpas, muti kairināja īpatnēja garša, it kā viņš zelētu puspensu. Klauss pagrūda Viļu sev aiz muguras. Vils centās iebilst, atbrīvoties, bet Klausa tvēriens bija pārāk stingrs. Klausu aprija siena.

Tapetes, ģipsis, būvkoki un krāsa izgāja cauri Viļa acīm, kauliem, smadzenēm un sirdij. Aprakts dzīvs. Viņš krita panikā, klaustrofobijas pārņemts. Taču viņa kliedzieni nebija nekas vairāk kā spocīga gaisa izvirdums no izgaisušām plaušām.

Un tad viņš atkal bija ārā, streipuļodams caur kaimiņu guļamistabu. Viņam vajadzēja ievilkt elpu, bet Klauss neapstājās. Viņi izgāja cauri vēl vienai sienai. Un vēl vienai. Un vēl vienai. Katra mājvieta tuvināja Viļu SID kravas mašīnai, kā arī ģībonim.

Viņi klupdami apstājās kādā svešā guļamistabā. Blakus porcelāna izlietnei un bārdas skujamajam nazim stāvēja saņurcīts dvielis, kurā kāds bija noslaucījis noskūtos bārdas rugājus. Klauss palaida Viļu vaļā.

„Ej ārā!" viņš teica.

Vils saliecās, tverdams pēc gaisa. „Ceru, ka man vairs nekad to nenāksies darīt," viņš elsa.

Taču Klauss jau bija nozudis.

MĀRŠS slēpās ēnās aiz kāpnēm, kur viņam pavērās lieliski pārredzams skats uz foajē. Ārpusē pie ieejas durvīm stāvēja vīrietis, ledusstikls padarīja viņa sejas vaibstus neskaidrus.

Antonijs slēpās viesistabā aiz zaļā, rupjā vilnas auduma krēsla, gatavs šaut ar Brauninga pistoli.

Siluets otrpus ieejas durvīm pagriezās, šķiet, lai vēlreiz aplūkotu apkārtni. Nograbēja rokturis. Māršs uzlika pirkstu uz gaismas slēdža.

Svešinieka roka izspokojās cauri durvīm tajā pašā mirklī, kad Klausam pa rāciju tika dota pavēle kustēties. Spokainā roka taustījās ap durvju rāmi un tad atbultēja durvis.

Viņš ir kā Klauss, Māršs nodomāja. *Te nu tev bija vērts taisīt slazdus.*

Durvis atvēzās vaļā. Čerkašina cilvēks, neradījis ne skaņas, ienāca foajē. Viņam mugurā bija gāzes kompānijas strādnieka formas tērps un tam pāri darba kombinezons, kas apjozts ar darbarīku jostu. Pēcpusdienas saule spīdēja viņam aiz muguras, viņa sejas vaibsti palika Māršām nesaskatāmi. Māršs miedza acis, lai saskatītu kādas pazīmes, kas liecinātu, ka šim vīrietim no pakauša gar apkakli vijās vadi, taču tur nekā nebija. Varbūt tie bija zem ādas, kā Klauss bija

brīdinājis.

Cerkašina cilvēks pagriezās, lai aizvērtu ārdurvis, bet sastinga, kolīdz ieraudzīja izrautos elektrības vadus.

Māršs uzsita pa slēdzi.

Sienās nekavējoties iedrebējās spēcīga dūkoņa, it kā tajās spertu zibens un sisinātu sirseņi. Foajē lustra uzsprāga virs elektriski zila uzliesmojuma. Pār iebrucēju nolija sasprāgušā kristāla lauskas. Māju piepildīja ozona smārds, pietiekami spēcīgs un kodīgs.

Un tagad viņš zina, ka mēs viņu jau gaidījām.

Māršs strauji samirkšķināja acis; sprāgušās lustras ņirbēšana viņa redzi bija saraibinājusi ar zaļiem punktiņiem. Viņš gribēja skaidri saskatīt, novērtēt, vai viņu sameistarotā *laumiņa* bija paveikusi cerēto. Slepkava sapurināja galvu it kā cenzdamies atgūties. Notraušot no apģērba kristāla lauskas, tās tinkšķēja pret grīdu, šī bija vienīgā skaņa pēc sprādziena. Māršs aizturēja elpu.

Lauskas neizkrita cauri tavam ķermenim. Tev ir atņemtas spējas vai esi tikai mazliet apjucis?

Slepkava pievērsa uzmanību tumšo telpu ēnām. Lēni. Piesardzīgi. Viņš nebija apstulbis, un viņš noteikti neatkāpās.

Velns lai parauj! Laumiņai bija nepieciešams nedaudz īsāks laiks nekā minūte, lai uzlādētos no jauna. Māršs pasniedzās pie jostas pēc vienas no Milsa granātām, prātā pārlapojot, ko Klauss bija teicis. *Tev tas jādara, viņu nežēlojot! Ļauj viņam materializēties tikai tad, kad viņam sāk trūkt elpas!*

Viņš dzirdēja, ka viesistabā krēsls tiek pastumts malā. Un tad Antonijs teica: „Ne no vietas!"

Slepkavu ieskāva gailošs karstums. Antonijs iekliedzās. Pēkšņajā karstumā uzplīvoja noplēsto zīda tapešu kušķi kā vimpeļu virtene, bet pēc tam pārvērtās pelnos.

„Velns!" Māršām paspruka. Tas piesaistīja slepkavas uzmanību. Viņš, saraukdams pieri, skatījās uz Mārša pusi.

Māršs taustījās pēc otra gaismas slēdža. Tas laida gaisā pāris pretkājnieku mīnas, kas bija ieliktas divās pretējās sienās un sprāga tieši tajā brīdī, kad padomju varas aģents atradās starp tām. Šrapneļu krusa uz mirkli pavīdēja līdz baltkvēlei nokaitētā tvaikā.

Māršs atgrūdās atmuguriski aiz kāpnēm, savā slēpšanās vietā sajutis virmojam sakarsēto gaisu. Sienu atsegtie būvkoki no karstuma pārogļojās. Centieni ieelpot neaptverami karsto gaisu apdedzināja viņa deguna blakusdobumus, rīkli un krūtis, kurās bija jūtamas sāpošas čūlas. Pār seju tecēja asaras.

Ko vēl šis kuces dēls prot darīt?

Viņš iespiedās stūrī, bez panākumiem cenzdamies sevi pasargāt no uzbrukuma. *Ko tagad? Ko tagad?* Sāpes viņam atņēma spēju koncentrēties.

Māršs saprata, ka bija pieļāvis liktenīgu kļūdu. Viņš bija iesprostojis sevi stūrī. Jo viņš domāja kā nobijies dārznieks, nevis kā kaujas aģents. Pārāk ilgs laiks bija pagājis. Viņš bija zaudējis savas iemaņas. Kļuvis neuzmanīgs. Viņš atcerējās Krasnopoļski, nabaga niekkalbi Spānijā, kurš sadega viesnīcas priekšnamā. Un te nu bija viņš pats gandrīz divdesmit piecus gadus vēlāk tikai mata tiesu no tāda paša likteņa.

Neļauj viņam atslābti Ieklepojoties Mārša mēli pārklāja kaut kas karsts un sāļš. *Aģenta spējām nav nozīmes...* Viņš aizbāza muti. *Galvenais, iztukšo viņa akumulatoru! Jebkādiem līdzekļiem.*

Pa sienām sprakšķot cēlās liesmas. Māršs dzirdēja darba zābaku lēno, smago slampāšanu uz marmora grīdas un darbarīku jostas žvadzēšanu, Viļa slepkavam tuvojoties.

Māršs izvilka pie jostas nēsājamo ieroci. Tas bija uzsilis.

Slepkava jautāja: „Kur ir Viljams Bauklerks?"

Slepkava uzmeta nicinošu skatienu Brauninga pistolei Mārša rokās. Stobrs saliecās. Māršs nometa salocīto ieroci, pirms tas apsvilināja viņa rokas.

„Kur ir Viljams Bauklerks?" atkārtoja slepkava.

Māršs taustījās, meklēdams Milsa granātu, pilnīgi apzinoties, ka neizdzīvos šajā sprādzienā, bet cerot, ka līdz ar viņu tiks paņemta arī slepkavas dzīvība. Viņš paguva sataustīt granātas gredzenu, kad Klauss kā spokaina lielgabala lode iztriecās cauri griestiem.

KLAUSS bija pametis elsojošo Viļu kādā rindu mājā ieloka galā. Viņš devās atpakaļ, kur paslēpušies gaidīja Māršs un Antonijs.

Kolīdz viņš caur sienu bija iegājis Viļa mājā, viņa degunā iekoda dūmi un karstums. Tas nozīmēja, ka uz ātru roku pagatavotajai *laumiņai* nebija izdevies nokaut iebrucēja akumulatoru. Taču tas nozīmēja arī to, ka Klauss tagad zināja, kā tikt galā ar padomju aģentu: izmantojot to pašu stratēģiju, ko bija izstrādājis, lai uzveiktu Reinhardu. Tā jau vienreiz lieliski nostrādāja, kad viņš bija spiests to pielietot.

Viņš pieplaka pie zemes aiz otrā stāva kāpņu telpas balustrādes, lūkodamies lejā caur karstuma mirdzošajiem viļņiem, kas virmoja ap padomju aģentu. Viņš gaisā saoda vāju apdegušas cūkgaļas smirdoņu; kāds bija nomiris.

Aģents klusā, gandrīz ikdienišķā tonī jautāja: „Kur ir Viljams Bauklerks?"

Klauss saprata, ka šis cilvēks uzrunā Māršu, kas bija noslēpies aiz kāpnēm, lai varētu vērot foajē. Klausa akumulatora lādiņa mērierīces bultiņa atradās tieši uz robežas starp zaļo un dzelteno iedaļu, vedot Viļu caur rindu māju sienām, viņa vecais akumulators bija pamatīgi iztukšojies.

Slepkava tuvojās Māršām. Viņš atkārtoja jautājumu. Māršs bija

iedzīts stūrī.

Klauss aktivizēja *Willenskräfte* un lēca virsū padomju aģentam. Viņa griba ļāva viņam iziet caur sienām, griestiem, balustrādei, kāpņu telpai un lielajam *karstumam*, bet ne grīdai. Viņš piezemējās dažus soļus aiz slepkavas, paslīdēdams uz pelniem nobārstītā marmora.

Slepkava pagriezās, lai uz viņu paskatītos. Karstuma virmošana izkropļoja viņa grimasi. Taču aizkaitinājums viņa sejā pārvērtās pārsteigumā un pēc tam nicinājumā, it kā viņš būtu atpazinis Klausu. Klauss šo vīrieti nepazina, jo Arzamasa-16, gadiem ejot, bija kļuvusi par milzīgu teritoriju, ievērojami lielāku nekā vecā *Reichsbehörde*.

Klauss grieza zobus, apzinādamies, ka no pirkstu apdedzināšanas neizvairīsies. Viņš metās uz priekšu, izstiepis roku un izvērsis pirkstus, gatavībā izraut pretinieka vadus, izejot caur viņa ķermeni. Viņš zināja, ka padomju vara šos vadus bija implantējusi zem ādas. Māršs un Pembruks vēlējās sagūstīt slepkavu ar iztukšotu akumulatoru un dzīvu, lai varētu nopratināt. Pēc Klausa domām — tā bija pārāk optimistiska iecere. Viņš tēmēja uz vīrieša kaklu. Ja arī viņš tur nesatvertu vadus, viņam vēl arvien būtu iespēja pārraut viņa miega artēriju.

Slepkava redzēja, ka Klauss tuvojas. Virmojošais karstums vienā acumirklī izkūpēja...

...un viss ķermenis kļuva iluzors. Klausa pirksti izpeldēja cauri vīrieša ķermenim, viņš nesajuta nekādu pretestību un nespēja neko satvert.

Viņš spēj darīt to pašu, ko es. Scheisse!

Klauss paslīdēdams apstājās un pagriezās, lai nostātos pretī slepkavam. Viņa prāts nemitējās joņot. Šis aģents, acīmredzot, bija Arzamasas tehnoloģiju milzīgā attīstības lēciena paraugs. Divu veidu *Willenskräfte* izpausmes vienā ķermenī? Viena un tā paša *Götterelektron* divējāds pielietojums? Pat trakais ģēnijs fon Vestarps nekad neko tādu nebija iedomājies.

Kā es cīnītos pret sevi? Galvai kūpot no vajadzības vēlreiz izvērtēt situāciju un mainīt stratēģiju, Klauss atkāpās. Viņš attālinājās tik tālu no otra spoka, lai tas, ja lēktu, viņu nenoķertu. Abi vīrieši kustējās pa riņķi, nedomājot par sienām, uguni un citiem šķēršļiem.

Klausa krūtīs iekņudējās pirmās spēku izsīkuma pazīmes, aizturētās elpas lēnā dedzināšana. Reiz bija laiki, kad viņš uz vairākām minūtēm viegli varēja aizturēt elpu. Taču viņš aizgaiņāja atmiņas, lai koncentrētos uz augošo spiedienu krūtīs.

Ja viņam piemīt manas spējas, viņam piemīt arī mani trūkumi. Esot iluzorā stāvoklī, viņš nespēj elpot.

Māršs izlēca no savas slēptuves. Viņš izskrēja caur Klausa iluzoro ķermeni un tikpat spokaino slepkavas stāvu ceļā uz ēdamzāli. Viņš te neko nevarēja iesākt.

Klauss un slepkava viens otru novērtēja. Tā bija izturības pārbaude. Pirmais, kas padotos sāpēm krūtīs, kas riskētu ievilkt mazu gaisa malciņu, sajustu rēgainas rokas sažņaugšanos ap rīkli vai sirdi.

Klauss izgāja cauri degošajai sienai. Zeltainās liesmas uz atkailinātajām sijām auga tikpat strauji kā dedzināšana viņa krūtīs. Aiz pūliņiem neelpot viņa piere klājās ar ātri gaistošiem sviedriem, tie koda viņam acīs.

Padomju aģents neizrādīja nekādas sasprindzinājuma pazīmes. Viņš Klausu vēroja ar rāmu, nekustīgu skatienu. Teju tāpat, kā Klauss pirms daudziem gadiem būtu vērojis pretinieku, ja viņu lomas būtu mainītas.

Viņš iekoda mēlē, saknieba lūpas, juzdams, ka seja sarka arvien vairāk. Vecie *Reichsbehčrde* treniņi viņu pievīla. Visas viltības, ko viņš bija apguvis — sirdspukstu skaitīšana, asins pieplūdes veicināšana no locekļiem uz smadzenēm — bija veltīgas cīņā pret tādu kā viņš pats. Un laiks jau sen kā bija saēdis jaunībā gūtās fiziskās sagatavotības priekšrocības.

Padomju aģents sarauca pieri. Viņš izskatījās bezrūpīgs. Un tieši tobrīd Klauss pamanīja pretinieka krūšu cilāšanos.

Tas kuces dēls elpoja. Neskatoties uz to, ka viņš bija iluzors, tas elpoja.

Abi saskatījās. Aģents nopūtās it kā juzdamies garlaikots.

Scheisse!

Klauss izlēca cauri degošajai sienai. Viņš atlaida *Gotterelektron* un nokūleņoja blakus mājā uz grīdas, eksplozīvi izpūzdams gaisu.

Aiz kaimiņu durvīm atskanēja šāvieni.

TA kā SID pirms saullēkta bija evakuējis visu puslokā sabūvēto rindu māju iedzīvotājus, žalūzijas un aizkari joprojām bija aizvērti. Tās aizsedza logus tikpat rūpīgi kā aizklāti aptumšošanas aizkari.

Vils uzskrēja virsū krēslam vietā, kur vajadzēja atrasties guļamistabas durvīm uz koridoru. Viņš ar seju atsitās pret cieto grīdu. Ķieģeļu? Viņš pret to saskrāpēja seju un saplēsa bikses. Krēsls apgāzās un ar blīkšķi uzkrita viņam virsū.

Viņš svaidījās, pārliecināts, ka viņu pie gridas piespiedis Čerkašina aģents, taču tad viņš atguva savas maņas un aptvēra patieso situāciju. Viņš pūlējās visiem spēkiem piecelties kājās. Blakus apgāztajam krēslam kustējās naktsgaldiņš, un uz tā grīļojās lampa. Vils tos pieturēja, tad nolika lampu, lai tā neapgāztos. Viņš parāva lampas ķēdīti, lai ieslēgtu gaismu. (Tifānija stikls, debeszilas spāres. Dīvaini, ka tādos izmisīgos mirkļos cilvēks pievērš uzmanību tādiem sīkumiem.)

Lampa meta gaismu tikai tikvien, lai viņš apjaustu, ka ieloka galējo rindu māju plānojums krasi atšķiras. Lampa nopaukšķēja un izdzisa. Tas Viļu izbiedēja. Tā sašķīda uz grīdas.

Vils atrada izeju uz koridoru. Viņš klupa, ejot lejā pa kāpnēm, ceļi joprojām ļima no bailēm tikt apraktam dzīvam.

Viņa soļi atbalsojās alai līdzīgajā vestibilā. Kuru katru brīdi viņš tiks atrasts. Nogalināts.

Viņš grābstījās gar slēdzeni, līdz izdevās to atslēgt. Taču durvis tikai dažas collas pavērās uz iekšpusi, līdz pilnīgi apstājās. Paskrēja vēl dažas vērtīgā laika sekundes, kamēr Vils cīnījās ar durvīm. Tās nekustējās. Pēc vairākiem mēģinājumiem atvērt durvis ar spēku, viņš pamanīja durvju ķēdīti. Viņš to izvilka no gropes, atcirta durvis vaļā, paklupa aiz sliekšņa un izstreipuļoja ārā.

MĀRŠS gulēja, pieplacis pie grīdas ēdamzālē, un bezpalīdzīgi visu vēroja, kamēr vācu un padomju pārcilvēki lenca viens otru. Galvas pagriešana, rīšana, pat elpošana — katrs ievainotās rīkles kairinājums draudēja pārvērsties agoniskās sāpēs. Taču darbiņš vēl nebija galā.

Velns, velns, velns! Cik daudz spēju tam kuces dēlam piemīt?

Viņš bija spoks kā Klauss un salamandra kā Reinhards. Kas tālāk? Vai viņš vēl kļūs neredzams? Lidos? Ar domu spēku uzspridzinās šo māju?

Un viņš bija imūns pret elektromagnētisko impulsu.

Liesmas no foajē izplatījās tālāk. Tās dejoja gar margām un cēlās augšup pa kāpnēm. Karstums svilināja Mārša seju; viņš apgāza ēdamzāles galdu uz sāniem, uz brīdi pasargājot sevi no liesmām. Viņš pārdomāja, ko bija redzējis Klausa uzbrukuma laikā.

Liesmu vainags bija apdzisis, kad padomju aģents to nomainīja pret citu spēju izpausmi. Vēl jo vairāk, viņš bija noņirbējis... it kā uz to īso mirkli pirms pārvēršanās no spoka salamandrā būtu atgriezies cilvēka ķermenī.

Viņš nespēj vienlaikus būt gan spoks, gan salamandra.

Māršs, pieliecis galvu pie grīdas un slēpdamies aiz mēbelēm, centās aizkļūt līdz viesistabai. Tur pa pusei sadedzis un smirdošs pēc cūkgaļas pelnu aplī gulēja Antonija līķis. Pirms nāves viņš bija paguvis izņemt savu pistoli. Spēcīgais karstums bija savilcis viņa miesu, saritinot kaulainos pirkstus dūrē; caur apdegušo muskuļu plaisām vietām rēgojās atsegti balti kauli. Liesmas, kas bija viņu nogalinājušas, aizdedzināja arī loga vērtnes. Drapēto aizkaru gabali degdami krita uz grīdas gar kūstošo logu stiklu.

Brauninga pistole bija pārāk karsta, lai tai pieskartos. Tāpat arī Antonijs. Taču pistoles stobrs nebija saliecies. Sprādziens bija vērsts uz viņa ķermeni, nevis pistoli. Māršs no pistoles atdalīja miruša kolēģa pirkstus, pārraudams tos, ja citādi nebija iespējams.

Viņš atgriezās foajē tieši brīdī, kad Klauss izlēca cauri blakus sienai. Māršs raidīja lodi.

Lode iztriecās caur padomju aģentu. Tā iecirtās sienā, caur kuru tikko bija izklupis Klauss, saceļot gaisā ģipša putekļu mākonīti, kas

izgaisa kūpošajos dūmos. Aģents pagriezās un sarauca pieri. Viņš redzēja Māršu. Viņš noņirbēja.

Māršs vēlreiz izšāva, tas bija sekundi par vēlu. Tieši tajā brīdī, kad Māršs nospieda mēlīti, otru vīrieti apņēma mirdzošs vainags. Lode iztvaikoja violetas gaismas zibsnī. Padomju slepkava soli atkāpās, iztaisnojās.

„Kur ir Viljams Bauklerks?" viņš jautāja. Viņa balss bija mierīga, to slāpēja uguns vainaga liesmas un degošās mājas krakšķi.

Māršs atkāpās. Viņš vēlreiz izšāva. Un vēlreiz. Viņš bija palaidis garām iespēju nogalināt briesmoni, kas tagad viņam tuvojās; vienīgais, ko viņš varēja darīt, bija izdzīvot ilgāk nekā slepkavas akumulators. Dūmi kairināja viņa apdedzināto rīkli. Viņš klepoja. Jaunu sāpju uzliesmojumā viņš gandrīz zaudēja samaņu.

„Man sāk apnikt," teica nezvērs. „Atbildi! Ko esat izdarījuši ar Viljamu?" Viņš cēli soļoja Mārša virzienā.

Taustīdamies gar jostu, lai sameklētu Milsa granātas gredzenu, Māršs paklupa aiz Antonija līķa un nokrita. Padomju aģents pārliecās viņam pāri, apvīts ar liesmām kā dēmons.

Kaut kur ārā uz ielas nokauca riepas. Aģents atmeta galvu atpakaļ. Viņš, pārliecies pār Māršu, blenza caur degošajiem logiem uz ielu.

„Ak! Nav svarīgi," viņš teica, „gaidi te!" Tad viņš pagriezās un skrēja uz foajē.

Māršs nolamājās. Viņš steidzās viņam pakaļ.

„Vil!" viņš ieķērcās. Apdegumu čūlas viņa balsij bija piešķīrušas raupji ķērkstošu un aizsmakušu skanējumu. Viņš sāpēs saļima uz ceļiem. „Uzmanies!"

UZ ielas neviena nebija.

„Velns un elle!" Vils elsa.

Kur ir tā sasodītā kravas mašīna?

Pembruks tevi gaidīs, viņi bija teikuši. *Lec tik iekšā un dodies uz slepeno mītni! Vēsā mierā!!*

Ielokā gar ielu stāvēja vien dažas mašīnas. Taču neviena nebija tik liela, lai tajā paslēptos novērošanas komanda. Vils paskatījās pretējā virzienā uz pamesto savrupnamu ielas plato U veida izliekumu.

Tur. Pretī ielokam. Tā *pretējā* galā laiski stāvēja zaļš, kantains *Morris Oxfford* autofurgons ar sānos uzzīmētu dārzkopības pakalpojumu reklāmu.

Klauss viņu bija aizvilcis uz nepareizo pusi. Vai arī Pembruks visu bija salaidis dēlī, sajaucot puses. Tas neko nemainīja, jo te nu Vils bija, stāvot uz klajas ielas vairāku simtu jardu attālumā no *vēsā miera* brauciena uz slepeno mītni.

Un starp viņu un mašīnu atradās viņa māja, kuras logos locījās uguns liesmas un pa kuras plaši atvērtajām durvīm vēlās dūmu vāli.

Vils vicināja rokas. ,,Ei, ei!" viņš kliedza. „Es esmu šeit!"

Autofurgons neizkustējās.

„Pie velna!" Vils pārskrēja pāri ielai. „Malacis, Pip!" viņš kurnēja. „Esi lieliski ticis galā."

Parka ieloku ielas vidū ieskāva zems metālkaluma žogs. Viņš tam pārkrita pāri. Viena no žoga dekoratīvajām smailēm uzplēsa Viļa bikšu staru. Viņš maldījās caur parku, velkot pa zemi atplēsto bikšu staru, un turpināja vicināt rokas.

„Ei, ei, es te!"

Parkā ik pa laikam atbalsojās neregulāri šāvienu sprakšķi. Vils metās garšļaukus. Viņš piesedza galvu un centās būt pēc iespējas nepamanāmāks. Gluži kā šaušalīgās nakts laikā Vācijā pirms tik daudziem decembriem.

Šāvieni apklusa. Vils uzdrošinājās pārlaist acis parkam. Autofurgons joprojām stāvēja savā vietā.

„Jā, protams, jums viss brīnišķīgi izdodas, vai ne?"

Viņš dziļi ievilka elpu, uz mirkli iedomājās par Gvendolīnu un metās kārtējā skrējienā. Vils bija tikko paskrējis garām savai kādreizējai mājai, kas tagad dega kā Kristāla pils, kad beidzot autofurgons, motoram rūcot, izkustējās. Tas brāzās pa līkumu un gandrīz apgāzās, kad saslīdēja ap kādu mašīnu, kas bija novietota pārāk tālu no apmales.

Mašīna apstājās starp Viļu un degošo māju. Sānu durvis atcirtās vaļā. Pembruks pabāza ārā galvu, mādams viņam ar roku.

Kāda nepazīstama balss sauca: „Vil, uzmanies!"

Vils vēlreiz pārlēca pāri žogam un metās pāri ielai. Viņš bija dažu soļu attālumā no furgona, kad zem pēdām sajuta, kā ieliecas asfalts. Tas lipa pie viņa apaviem. Viņš grīļojās. Pembruks satvēra viņa roku. Ap furgonu mirdzēdamas cēlās liesmas, pārvēršot tālumā redzamo ceļa ieloku mirāžā.

KLAUSS atspiedās pret sienu, cenzdamies atgūt elpu. Viņa krūtis smeldza. Siena ar katru mirkli palika siltāka, uguns kļuva nekontrolējama.

Viņš izspļāva asinis. Tās izšļakstījās uz grīdas. Smagā elpošana kairināja viņa jutīgos deguna blakusdobumus.

Elpo iluzorā stāvoklī. Viņš vēlreiz nospļāvās. *Vairākas spējas.* Viņš piecēlās kājās. *Ko vēl tu mums neesi pastāstījusi, mās'?*

Vēl viena šāvienu krusa. Klauss zināja, ka tas bija Māršs, kas centās panākt, lai padomju aģents neatslābtu un turpinātu vien tukšot savu akumulatoru. Taču Čerkašina aģents nebeidza negausīgi rīt Götterelektron; Klauss kopš laikiem, kad ar biedriem bija iebrucis caur Ardēnu mežu Francijā, nebija redzējis tik ekstravagantu Willenskräfte demonstrējumu. Slepkavas akumulatorā bija jābūt milzīgam lādiņa daudzumam.

Klauss uzmeta acis savam akumulatoram. Bultiņa atradās mata tiesas attālumā no sarkanās iedaļas, kas nozīmēja, ka viņa akumulators drīz vien būs tukšs.

Tomēr. Ja Māršs liktu viņu pretiniekam neatslābt vēl tikai dažas sekundes, Klauss varētu pielavīties viņam no mugurpuses...

Piespiedis ausi pie siltās sienas, viņš nogaidīja, kamēr atskanēs vēl viens šāviens. Tas viņam palīdzētu aptuveni noteikt Māršа atrašanās vietu, pieņemot, ka viņš vēl ir dzīvs. Pēc tam viņam atliktu vien uzminēt, kur stāv viņu ienaidnieks.

Paukš! Kārtējais šāviens. Klauss dziļi ievilka elpu. Taču ārpusē, riepām kaucot, apstājās SID autofurgons.

Tā nebija paredzēts. Šobrīd tam jau vajadzēja būt tālu prom.

Uzmetis paviršu skatienu, viņš pamanīja Viļu skrienam uz furgonu, kas nozīmēja, ka to noteikti redz arī slepkava.

Klauss, sperdams soli uz priekšu, sakoncentrēja *Willenskräfte*. Viņa muti atkal piepildīja vara garša. Viņš kā rēgains vējš izgāja caur kaimiņu ēdamzāli un devās taisnā virzienā uz furgonu.

MĀRŠĀM bija jāpieliek lielas pūles, lai spertu katru soli un nenoģībtu. Sāpes pamazām kļuva neciešamas. Taču viņš izstreipuļoja ārā un grīļodamies gāja lejā pa mājas kāpnēm, sekojot padomju aģentam uz ielas.

Slepkava tagad koši liesmoja teju neatpazīstamā cilvēka veidolā, ko ieskāva luminiscējošas bruņas. Liesmu mēles laizīja pie logiem ārpusē piestiprinātos puķu podus; kliņģerītes tajos dega un liecās. Slepkavam virzoties uz priekšu, dzelzs margas saliecās. Pat granīta pakāpieni spēcīgi uzkarsa.

Viņš devās uz autofurgonu. Tāpat kā Vils.

Māršs svieda Milsa granātu. Tā pazuda uguns liesmu vainagā. Spridzekļiem nebija nekādas jēgas; pat, ja karstums granātu neiznīcināja, šrapneļi iztvaikoja, pirms paspēja ietriekties tajā mērglī. Māršām bija nepieciešams kaut kas lielāks.

Viņš paskatījās uz vienu un otru ielas pusi, ar acīm izmisīgi meklēdams kaut ko noderīgu.

Slepkava soļoja uz ietvi. Zem viņa zābakiem burbuļoja asfalts. No viņa vainaga pletās mirdzoša gaisa siena, virmojot arvien tuvāk furgonam. Tā šļakstēja pret furgonu kā vilnis, veidojot burbuļus un furgona krāsu padarot tumšāku.

Klauss ielēca krāsns ugunīs.

CAUR Klausa ķermeni izskrēja *Gotterelektron*. Viņš caur izstieptajiem pirkstiem to izstrāvoja furgona buferī. Viņa gribasspēks padarīja autofurgonu un visus tā pasažierus neaizskaramus ellīgajām ugunīm.

Tas bija mirklīgs glābiņš.

Viņš vēroja, kā jaudas bultiņa iegrimst arvien dziļāk sarkanajā

iedaļā. Klausa vados strāva plūda nevienmērīgi. Viņš centās stabilizēt plūsmu, tvēra pēc akumulatora pēdējiem sirdspukstiem. Viņš bija atvedis akumulatoru visu to gaisa gabalu no Arzamasas, taču tagad tas grasījās izlādēties.

Padomju aģents ar divkāršu karstumu metās svilināt. Klauss un autofurgons kļuva par salu burbuļojoša asfalta ezerā.

Autofurgons nevarēja nekur aizbraukt, ja Klauss nebija tajā iekāpis; tas sadegs, tiklīdz Klauss atlaidīs roku. Taču Klauss nevarēja izkustēties. Visu viņa koncentrēšanos aprija mirstošā akumulatora niķīgā plūsma.

Dari kaut ko, Māris! Dari tagad!

Bultiņa iegrima arvien dziļāk.

Nu! Nu!

Un dziļāk.

ROKA IR!

Māršs pārlādēja Antonija pistoli, skriedams garām ielas malā novietotajām mašīnām. Viņš devās dzeltenas zīmes virzienā, uz kuras bija uzrakstīts trekns ,,H". Tā norādīja, kur uz ielas atrodas metāla plāksne un ugunsdzēsības šļūtene zem tās.

Plāksnē bija šaurs caurums, kur ieliekot lauzni, ugunsdzēsējs varēja atvērt plāksni. Māršs iegrūda stobru caurumā un trīsreiz izšāva. Pēc tam, izmantodams pistoli kā lauzni, viņš pagrieza ieroci un pacēla metāla vāku. Visur smirdēja pēc izkusuša asfalta.

Viņš tur iemeta Milsa granātu. Tad izsita melna konvertējamā *Triumph* automobiļa loga stiklu un paslēpās vadītāja pusē aiz durvīm.

Ielu satricināja apslāpēts būkšķis. No uzspridzinātā ūdens vada izšļācās trīsdesmit pēdas augsts geizers. Māršs atbalstījās pret ietvi, pacēla hidranta vāku un, to slīpi turēdams, raidīja strūklu dūmu mākonī. Iela mirka aukstā lietus ūdenī, ietinot padomju aģentu tvaika mākonī.

MĀKSLĪGAIS lietus gāzās spaiņiem. Uz asfalta zem autofurgona čurkstēja ūdens. Tas ik pa brīdim iesūcās Klausa apģērbā, kamēr akumulators izšķaudīja pēdējo enerģiju.

Viņš uzsita pa furgonu. Pēdējiem spēkiem viņš uzsauca: „Brauciet! Kamēr viņš neko neredz."

Vadītājs uzgāzēja pirms ielikšanas ātrumā. Mašīna palēcās uz priekšu, materializējās un tad grīļīgā gaitā izkustējās. Klauss pabēga malā no mutuļojošā tvaika un tikai tad ieelpoja gaisu izslāpušajās plaušās.

Liesmojošās riepas kūlās pa mīksto asfaltu. Uz mirkli pat izskatījās, ka furgons nekur neaizbrauks. Taču pamazām tas spēji virzījās uz priekšu. Tas uzņēma ātrumu. Izkusušās riepas pakšķēja pret cieto asfaltu. Viņi pat nepaspēs izgriezties no ieloka, kad jau ripos tikai uz diskiem.

Autofurgons viņus neaizvedīs nekur tālu, bet vismaz prom no šejienes.

MĀRSS ierāpās *Triumph* automašīnā. Jaunības dienās viņam nebija bieži gadījies iedarbināt svešas automašīnas, savienojot aizdedzes vadus, jo biežāk viņš bija devis priekšroku braukšanai ar motocikliem, taču princips bija līdzīgs. Laika rats griezās, kamēr izklīda tvaiks un viņš ar stīviem pirkstiem veica manipulācijas zem stūres.

Mašīna atdzīvojās. Māršs ielika ātrumā un uzspieda uz gāzes pedāļa.

Tas bija riskanti, jo nevarēja zināt, vai slepkava nav aizlidojis. Vai kļuvis par spoku. Vai arī tas neliksies mierā, kamēr nebūs nogalinājis Viļu.

Māršs tēmēja tvaika mākoņa sirdī.

Elle.

Agonija.

Trieciens.

Tumsa.

Intermedija

...TEV BŪS TRĪS DIENAS LAIKA, LAI PAMESTU SAVU DZĪVOKLI. VIŅI IERADĪSIES PĒC TEVIS. BĒDZ!

Reinharda degunu sakairināja apdegušā grauzdiņa smarža, kura atgādināja sausu koku. Viņš ar karoti apmeta otrādi maizes šķēli, kas čurkstēja elektriskajā pannā. Divreiz dienā grauzdiņš ar ievārījumu; tā bija Reinharda pārtika, kopš viņš bija pametis daudzdzīvokļu nama dzīvokli. Viņš neko citu nevarēja atļauties. Lielākā daļa viņa skaidrās naudas bija atdota kādam žīdam, mājas saimniekam, kā pirmā iemaksa par dzīvokli Vaitčepelā.

Lielāko daļu elektronikas viņš bija atstājis savā dzīvoklī. Vienas izmisīgas nakts laikā viņš bija zaudējis gadiem — desmitgadēm — vaiga sviedros vākto kolekciju. Viņa mašīnā tik tikko pietika vietas vissvarīgākajam.

Tomēr visi krājumi viņam nebūt vairs nebija nepieciešami. Viņš vēl nebija salīdzinājis dienasgrāmatā pierakstītos atklājumus ar Grētas rasējuma fragmentiem, taču viņš varēja noprast trūkstošās informācijas apmēru. Viņa uzdevums neko daudz neatšķīrās no bilžu mīklas salikšanas. Viņš zināja trūkstošā fragmenta izmēru, un tas bija mazs.

Kamēr maize grauzdējās, viņš no jauna pārlasīja Grētas vēstuli.

JĀ, VIŅI ZINA, KA TU ESI ŠEIT UN, NĒ, DĀRGAIS REINHARD, ES NEESMU TĀ, KAS TEVI NODOD. TAS IR MANS BRĀLIS. VIŅŠ VĒL LABU, TAČU VIŅŠ NEKO NESAPROT. VIŅŠ NESAPROT, KO TU UN ES PAVEICAM.

„Tu un es?”

Ikreiz, kad tika līdz šai rindiņai, viņam niezēja pirksti saburzīt un aizsviest vēstuli. Taču viņš to nedarīja, jo...

MĒS JAU ESAM TUVU. JA VIEN TU SPĒTU REDZĒT, KO ES DARU. TAS IR VARENI.

„Protams, ka es esmu, tu vājprātīgā čigāniete!"

Viņš uzdūra maizīti un uzmeta to uz šķīvja. Zīds bija draudējis Reinhardu izlikt no dzīvokļa, ja viņš vēlreiz izsitīs drošinātājus, tāpēc, izslēdzot karstās pannas slēdzi, viņš pārliecinājās, ka to pagriež pareizajā virzienā. Reinhards uz maizītes uzsmērēja veselu karoti ievārījuma.

ATLIEK TIKAI VIENS ŠĶĒRSLIS.

VIŅA VĀRDS IR LESLIJS PEMBRUKS...

Sākot no šīs vietas vēstulē, viņa beidzot izteicās tiešāk un skaidrāk. Vismaz šoreiz viņa neuzstāja, ka visam bija jābūt izdarītam jau vakar.

Viņš košļāja, pētīdams pie sienas piestiprinātās fotogrāfijas. Šīs viņš bija uzņēmis pēc paša iniciatīvas, sēdēdams savas automašīnas mīkstajā sēdeklī, nevis mirkdams parka krūmos. Pembruks pamet savu māju. Pembruks apstādina taksometru. Pembruks ar sievu piebrauc pie teātra.

Reinhards nezināja, kas ir šis vīrietis, ne arī to, kāpēc Grētai viņš ir svarīgs. Viņam bija vienalga.

9

1963. gada 2. jūnijs Kroidona, Londona, Anglija

„Runa ir par bērniem," sacīja Petiks. „Viņi uzvedas dīvaini."

Gvendolīna izmantoja šo iejaukšanos kā izdevību izvairīties no vēl vienas neauglīgas sarunas ar Viļu. Pēc tam, kad Māršs bija atklājis Viļa slepeno sadarbību ar Cerkašinu, nešķita, ka Gvendolīna spētu kļūt vēl vēsāka, vēl neaizsniedzamāka. Viņš nemanīja viņas acīs siltumu, nejuta viņas ķermeņa valodā mīlestību. Taču viņa bija spiesta pamest viņu mājas, svešu vīriešu pavadīta. Vils tobrīd pat nebija atradies blakus. Tas bija līdzvērtīgi zemestrīcei, kas padarīja plaisu starp abiem vēl lielāku.

Protams, viņi bija atstājuši Viļa ziņā pastāstīt Gvendolīnai, ka viņu māja ir iznīcināta kopā ar lielāko daļu personīgo mantu. Ja iepriekš viņas izturēšanās bija vēsa, tad tagad tā bija ledaina. Sastopoties skatieniem, sāpes bija līdzīgas kā tad, kad visaukstākajā janvāra naktī kailām rokām satver dzelzs margu. Viņas ķermeņa valoda bija pārrakstīta neatšifrējamā rakstā. Aiza starp viņiem kļuva aizvien dziļāka.

Visu vēl vairāk pasliktināja piespiedu atrašanās līdzās. Ar cilvēkiem pilnā slepenā mītne nebija radīta privātām, sirsnīgām sarunām, pēc kādām Vils tik ļoti ilgojās. Mītnē arī nebija iespējams ieturēt

fizisku distanci, kas bija nepieciešama Gvendolīnai. Jo tuvāk viņš fiziski pienāca, jo vairāk viņa emocionāli attālinājās. Kā divi magnēti, kas pastāvīgi atgrūdās.

Un, neraugoties uz visu to, viņa bija pielāgojusies jaunajiem apstākļiem ar ievērojamu pašpārliecību. Daudz labāk nekā Vils. No iknedēļas vista spēlēm un regulārām vakariņām kopā ar hercogu viņa bija nonākusi līdz vannas istabas dalīšanai ar diezgan vājprātīgu nacistu eksperimenta galaproduktu. Vils pazina sievu pietiekami labi, lai zinātu, ka aukstasinīgā grācija ir mākslota. Taču tāda Gvendolīna bija. Līdz pat sirds dziļumiem īsts brits.

Vils vēroja, kā viņa iziet caur virtuves pagalma durvīm dārzā. Blakus saules pulkstenim pie molberta, paņēmis akvareļkrāsas, stāvēja Klauss. Gvendolīna apsēdās uz soliņa, ko aizēnoja efejas kuplais puduris, kas klāja ķieģeļu sienu. Vieglais vējš sabužināja efeju, sapurināja tās stīgas. Klauss viņai pamāja; arī viņa pasveicināja Klausu. Vils prātoja, kas gan tiem abiem varētu būt kopīgs, par kādiem tematiem tie varētu runāt.

Petiks nokremšļojās. Viņam bija izveidojies jauns paradums zem virslūpas pārlaist mēli pār zobiem. Izskatīdamies garlaikots, Vils uz viņu drūmi paskatījās. *Ak, jā! Bērni.* „Un man būtu jāuzmet nabaga dēmoniskajiem paklīdeņiem acis. Vai tā?”

Tas jau bija gaidāms. Viņš zināja, ka agrāk vai vēlāk Asinszāle pataisīs viņu par savu starpnieku darbā ar bērniem, kas mitinājās Admiralitātes pagrabā. Viņš to zināja kopš tā brīža, kad Māršs noveda viņu tur lejā.

„Tas mums krietni palīdzētu. Es grasos turp doties, lai mazliet ar viņiem pastrādātu. Mums ir nepieciešams jūsu kā eksperta viedoklis.” Vils sarauca uzacis. „Pastrādātu ar viņiem?” Petiks neko vairāk nepaskaidroja. „Labi, vilkšos jums līdzi un uzmetīšu acis tavam šausmu kambarim. Vai šis ir Pipa ieteikums? Kārtējais veids, kā mani sodīt?” Petiks papurināja galvu. „Viņš vēl nav pamodies. Cik esmu dzirdējis, viņš joprojām ir nestabilā stāvoklī.”

Tas Viļu uztrauca. Viņam pašam nezināmu iemeslu dēļ viņš saprata, ka negrib, lai Reibolda Mārša vārds pievienotos garajam upuru sarakstam, kas miruši viņa vainas dēļ. Viņam vairs nepatika Māršs, pareizāk sakot, tas vīrietis, par ko Māršs bija kļuvis. Tomēr Viļa rokas jau bija notraipītas ar nevainīgu britu asinīm.

Vils paskatījās uz rokām. Pakustināja pirkstus. Dažkārt viņš brīnījās, cik tās izskatās tīras. Nagiem vajadzēja būt netīriem, bet plaukstām nosmērētām ar tumšsarkaniem plankumiem. Notraipītām līdz kaulam pēc visiem šiem gadiem.

Nost, sasodītais traipekli un viss pārējais!

Gvendolīna uzskatīja, ka uz tām ir arī svaigas asinis. To, ko viņš

uzskatīja par taisnīgumu, viņa uzskatīja par... Ja ne gluži par slepkavību, tad par kaut ko tikpat peļamu.

Viļa atmiņas par izglābšanos bija saraustītas. Kamēr Klauss bija padarījis autofurgonu iluzoru, Vils nespēja paelpot un atradās tuvu ģībonim. Galvassāpes, tā dobjā pulsācija aiz acīm pēc tā visa nemitējās divas dienas. Pēc tam, kad viņš bija aizvests atpakaļ uz slepeno mītni pie Gvendolīnas, Pembruks un Klauss viņam paskaidroja viņa nāves apstākļus. Vils bija lasījis savu nekrologu iepriekšējā rīta *Times* izdevumā. Tas bija garāks, nekā viņš bija gaidījis, bet lielākoties atzinīgs.

Viņa bēres bija notikušas tajā rītā. Zārks, protams, bija aizvērts, jo gāzes eksplozija mirstīgās atliekas bija padarījusi neatpazīstamas. Krūtīs iesmeldzās skumjas; viņš vēlējās kaut atkal varētu satikt brāli.

Piedod, Obrij!

Domās atgriezies pie Mārša, Vils teica: „Viņš atveseļosies."

Petiks teica: „Ceru. Viņš ir skarbs, bet prasmīgs. Nekad neesmu strādājis kopā ne ar vienu tādu kā viņš."

„Esmu pārliecināts, ka tieši tā arī ir," Vils sacīja. Viņš pakasīja pirksta stumbenīti, kas pēkšņi ieniezējās. *Mans Dievs! Viņi tev ir devuši vārdu...*

Vils nodrebēja. „Jūs sakāt, ka viņi dīvaini uzvedas. Kā tieši?"

„Medmāsas saka, ka viņi ir satraukti. Uzbudināti," sacīja Petiks. „Viņi jau kādu laiku uzvedas nevaldāmi."

Tieši kāda skaitās desmitgadīga burvja normāla uzvedība? Pasaule jau gadsimtiem neko tādu nebija redzējusi. Un, bez šaubām, tādēļ tai klājās daudz labāk.

„Bērni uzvedas kā jau bērni?" Vils noklakšķināja mēli. „Protams, to jau mēs nevaram pieļaut."

Petiks uzmeta viņam niknu skatienu. „Es jūs pieklājīgi palūdzu. Es ne..."

„Zinu, zinu," Vils teica. „Tas nav lūgums, un jums nebija tas pieklājīgi jāpasniedz. Vai drīkstu pabrīdināt sievu, ka došos prom?"

„Protams."

Gvendolīna vēl arvien pļāpāja ar Klausu. Viņa apklusa, kad durvīs parādījās Vils.

Viņš uzsmaidīja Klausam. Galu galā šis vīrietis bija izglābis viņa dzīvību. Klauss pat pēc tam bija atvainojies par to, ka sajaucis virzienus un aizvilcis Viļu uz nepareizo ieloka pusi. Vils to uzskatīju par ļoti pieklājīgu žestu.

Viņš teica: „Drīz jau varēsi rīkot savu darbu izstādi."

Klauss vienaldzīgi pamāja ar galvu.

„Mīļā, es uz īsu brīdi došos prom! Pēc stundas vai divām atgriezīšos."

Viņš uzmeta skatienu Petikam, kas apstiprinoši pamāja.

„Dari, kas jādara!" viņa sacīja, katru vārdu ietīdama sarmā. Un atsāka sarunu ar Klausu.

Dodoties uz Admiralitāti, Viļam kājās bija zaļas velveta bikses un mugurā zilzaļš krekls. Daļēji tāpēc, ka visa viņa garderobe bija iznīcināta ugunsgrēkā, līdz ar to viņam bija jāizmanto Kroido-nas mītnes ierobežotie apģērbu krājumi, bet arī tāpēc, ka tagad viņam bija jāģērbjas kā citam cilvēkam, ja gadījumā kāds pamanītu, kā viņš iekāpj vai izkāpj no mašīnas. Bez sava katliņa viņš jutās kails. Dīvaini, ka pietrūka tādas lietas.

Petiks sēdēja pie stūres. *Morris* bija tonētie logi.

Pirms ieiet Admiralitātes pagrabā, Petiks pajautāja Viļam, vai viņam nav kādas vaļējas brūces, kas asiņo. (Nē.) Vai bija kādas nesadzijušās brūces? Vairāk, nekā viņš spētu saskaitīt.

Kārtība bija gluži tāda, kādu Vils to bija iztēlojies, bet tāpēc ne mazāk briesmīga. Asinszāle bija centusies radīt normālas pasaules iespaidu savā atdarinātajā sākumskolas klases telpā. Bērnu vecums atšķīrās krasāk, nekā viņš bija iedomājies. Vecākie bērni, iespējams, vēlā pusaudžu vecumā varēja būt pirmie „absolventi"; jaunākie brīnumbērni vēl neprata īsti staigāt. Viļam aiz nepatikas mati cēlās stāvus, viņam šķita, ka viņa āda ir gatava atdalīties no ķermeņa un drebinādamās saļimt tumšā telpas stūrī.

Duvras atbalss, Vils nodomāja. Tas brauciens ar Stīvensonu 1940. gada vasarā uz piekrasti bija tā liktenīgā reize, kad dzima šī nīstamā doma. Tā bija vieta, kurā Vils vecajam vīram bija negribīgi izskaidrojis bērnu vēsturisko saistību ar enohiešu valodu.

Lai arī kā viņš varēja atrunāties par Hargrīvsa un pārējo neliešu bojāeju, šeit Viļa vaina un atbildība par to, kas notika Admiralitātes pagrabā, bija kā uz delnas, to nebija iespējams noliegt. Tā bija ļaunprātīga bērnu izmantošana. Bērnu psiholoģiska kropļošana. Un tas bija viņa roku darbs.

Viņam gribējās vemt. Dažas lietas nekad un nekādos apstākļos nebija pieļaujamas.

Nepieņemamas jebkuros apstākļos. To pašu viņam bija teikusi Gvendolīna.

Vils pievilka krēslu. Viņš tajā smagi iesēdās.

„Ak, Gvendolīn!" viņš čukstēja.

Petiks teica: „Kā, lūdzu?"

Vils papurināja galvu. „Nepatīkamas pārdomas."

To dzirdot, Petiks šķita satraukts. Viņš nodomāja, ka Viļa pārdomas bija par bērniem. „Kādas?"

„Nav būtiski."

Tam, kas nodarīts bērniem, nebija nekāda attaisnojuma. Tāda bija kailā patiesība. Un līdzīgi kā ieniršana ledainā upē, negaidītais perspektīvas pavērsiens laupīja viņam elpu un sažņaudza viņa

krūškurvi. Vils itin nemaz neatšķirās no vīriem, kas bija šo visu pastrādājuši. Nekādi vainu mīkstinoši apstākļi nekad neattaisnotu viņa rīcību. Viņam bija jāuzņemas atbildība, ja viņš vēl kādreiz vēlējās izpirkt savu vainu un atgūt Gvendolīnas uzticību.

Vils skatījās uz bērniem caur šķērssienā iestiprināto vienvirziena spoguli. Viņi bija bariņš trokšņainu bērnu, kas skraidīja, kliedza, rotaļājās. Pat vecākie bērni piedalījās šajā haosā, kliedzot, joņojot un iesaistoties šajā rotaļu laika kņadā, kurā nolūkojās pieaugušie. Varētu gandrīz noticēt, ka tie ir normāli bērni, ja viņu balsīm nepiemistu tas savādais tembrs. Nespeciālists varētu nodomāt, ka viņi ir retas deģeneratīvās slimības upuri, ka viņu ķērkstošo balsu, kas līdzinās vecu vīru izmocītai rūkoņai, cēlonis ir kāda dīvaina saslimstība. Taču Viļa ausis atpazina šīs pirmvalodas satraucošās rezonanses, kas ne tuvu nelīdzinājās angļu valodai. Jebkurai no cilvēku runātajām valodām.

Tieši tajā mirklī caur novērošanas logu uzvēdīja gaistošs aromāts. Karstu smilšu, mitra mīklas dēļa, pārāk ilgi saulē atstātu vīnogu smarža. Iedomātu aromātu sajaukums.

Petiks pamāja uz bērnu pusi. „Vai redzat?"

„Es redzu, ka bērni rotaļājas. Dziļi iedragāti bērni, bet vismaz šad un tad spēj parotaļāties."

„Tas nav normāli. Viņi parasti uzvedas klusi."

„Redzami, bet ne dzirdami. Tā tam būtu jābūt, ja?"

Petiks viņam raidīja nopietnu skatienu. „Viņi *nedraiskojas,"* viņš teica.

„Piedodiet, ka tā saku, bet šķiet, ka draiskojas gan!" Vils teica, norādīdams uz logu. Petiks uzmeta skatienu Viļa ievainotajai rokai. Vils nokautrējies to paslēpa kabatā. Viņš turpināja: „Neviens daudzu gadsimtu garumā nav veicis šādu barbarisku eksperimentu. Jo tas tik tiešām *ir* barbarisks. Taču, atliekot šo jautājumu uz mirkli malā, jūs nekādā veidā nevarat zināt, kas šiem bērniem skaitās normāls. Nav nekādu reģistrētu faktu. Vien skopas baumas."

„Man bērniem ir jauns darbiņš. Parasti es par to paziņoju, runājot pa iekšējo telefonu..." Viņš ar pirkstu norādīja uz mikrofonu un skaļruņu režģi virs loga rūts. „Bet es domāju, ka vislabāk būtu, ja jūs tiktos ar bērniem personīgi. Lai apskatītu viņus tuvāk."

Darbiņi? Tas bija eifēmisms, ko Vils bija cerējis nekad vairs nedzirdēt. Viņš centās norīt kamolu kaklā. Tas neizkustējās. Gar rokas iekšpusi notecēja kutinoša sviedru urdziņa. „Es vairs nekad," viņam izdevās, „nepiedalīšos pārrunās."

Petiks to pat neņēma vērā. Viņš atslēdza durvis, kas šķīra novērošanas telpu no „klases". Pirms viņam sekot, Vils ievilka dziļu elpu.

Nekad dzīvē Vils nebija juties mierīgi mazu bērnu klātbūtnē. Gvendolīna teica, ka viņam uz to esot ķēriens, bet viņam pašam tā

nekad nebija šķitis. Viņš nezināja, kā sarunāties ar parastiem bērniem. Un viņam nebija ne mazākās nojausmas, kā mēģināt iepazīties ar šiem.

Izrādījās, ka viņam nevajadzēja uztraukties. Bērni viņam nepievērsa vērību.

Petiks sarauca pieri. Viņš apgāja riņķī diviem bērniem, kas griezās, sadevušies rokās, un ņaudēja, lai pieietu pie kartēm, kas bija piespraustas pie sienas pretī vienvirziena spogulim.

Vils sekoja Petikam. Kartēs bija attēlota visa zemeslode, lai gan skaidri bija redzams, ka galvenais uzsvars bija likts uz Padomju Savienību. Viņš secināja, ka ar spraudītēm kartē ir atzīmētas vietas, kurās tika veikti „darbiņi". Galvenokārt tie bija sasprausti PSRS teritorijā, kas kļuva arvien plašāka. Taču saujiņa papildu spraudīšu, kā šķita, pēc nejaušības principa bija izkaisītas arī citviet, piemēram, Tanganjikas teritorijā, Amerikas dienvidrietumos, Nepālā... pat Midlendā — patiesībā netālu no Bestvudas. Uz sienas virs kartēm kāds bija piespraudis amerikāņu žurnāla *Life* lappuses, kurās bija lasāms garš raksts par Padomju Mēness programmu. Blakus rakstam bija daži mākslinieka zīmējumi, kuros bija atveidota kosmosa stacija orbītā (diezgan teicami uzzīmēta, lai gan mākslinieka vārds Bonestells šķita stipri dīvains). Arī tajos bija saspraustas spraudītes.

„Skatos, ka viņiem bijušas darbiņu pilnas rokas," sacīja Vils. „Tas ir dīvaini," Petiks teica. „Bērni tās ir pārsprauduši." Viņš pievērsa uzmanību spraudītei Amerikas Savienotajās Valstīs. Tā bija stingri iespiesta Ņūmeksikā. „Mums nekad nav bijuši darbiņi Amerikā." Viņš norādīja vēl uz dažām citām spraudītēm. „Vai arī šeit. Vai šeit." „Bērni dauzās. Pat es to zinu."

Petiks divreiz sasita plaukstas. „Sveiki, bērni!" viņš teica. Tas piesaistīja viņu uzmanību. Pēc dažiem mirkļiem rotaļu troksnis apklusa. Bērni pagriezās ar skatu uz Petiku.

„Sveiks, Semjuel!" sveicināja viens no vecākajiem puišiem. Viņš, izrunājot Petika vārdu, sadalīja to trīs garās zilbēs. *Sem-ju-el!* Viņš paskatījās uz Viļu. „Tu neesi ieradies viens, Semjuel!"

Zēns runāja savādā ritmā. Tas bija tik nevienmērīgs kā zvaigžņu ņirboņa debesīs.

„Šis ir Viljams."

Vils veltīja viņiem visdrosmīgāko, melīgāko smaidu, kādu vien spēja uzsmaidīt. Viņš pamāja bērniem.

Zēns uzmeta skatienu smalkajām, baltajām rētām, kas kā zirnekļtīkls klāja Viļa plaukstas. Viņš, skatīdamies uz Viļu, salieca galvu sānis. „Vai tu esi viens no mums?"

Petiks teica: „Viljams ir draugs. Šodien viņš ir ieradies, lai paskatītos, ko mēs darām. Bērni, vai esat gatavi pastrādāt?"

Viņi kā nemierīgi pīlēni sapulcējās apkārt Petikam. Vils bija pazudis no viņu redzesloka tikpat ātri, kā bija tajā nokļuvis. Viņš

atkāpās malā un sakumpa pie tālākās sienas. Daļēji tādēļ, lai distancētu sevi no šiem briesmīgajiem bērniem, un daļēji tādēļ, lai labāk redzētu visu notiekošo. Bailes viņa vēderā milza ar katru sekundi.

Petiks ielika roku uzvalka krūšu kabatā un izzvejoja spraudīti. „Tātad kuram šodien ir kārta?" Petiks jautāja.

Priekšā iznāca meitene. Viņas mati, izspūruši un viļņaini kā kukurūzas zīds, tik tikko sniedzās līdz rozā mežģīņu kleitas kruzuļainajai plecu daļai. Ja Viļu un meiteni noliktu blakus, meitenes galva pat nesniegtos līdz Viļa viduklim. Viņas apaļajā sejā vēl arvien bija redzamas maza bērniņa tauku krunciņas.

Vils paberzēja acis, vēlēdamies, kaut varētu doties prom no šejienes. Taču šī nocietinājuma atslēgas glabājās pie Petika. Vils ar kabatlakatiņu nosusināja pieri.

Meitene pasniedza Petikam roku. Viņa neizdvesa ne skaņas, neizrādīja nekādas nepatīkamas sajūtas, kad viņš ar adatu iedūra viņas pirkstā. Viņš palaida meiteni vaļā. Viņa spaidīja pirkstgalu, līdz uz bālās ādiņas izveidojās tumšsarkans piliens.

Petiks noslaucīja adatu. „Un, kurš no jums atceras, kur atrodas Baikonuras kosmodroms?"

Neliels skaits bērnu piegāja pie Padomju Savienības dienvidcentrālās daļas kartes. Tie norādīja uz tukšu teritoriju Kazahijas PSR, kas atradās mazliet uz austrumiem no Arāla jūras.

„Ļoti labi," Petiks teica. Viņš ierunājās drūmākā tonī. „Tātad, bērni! Ļaunie cilvēki, tie, kas grib mums kaitēt, drīz plāno palaist vēl vienu raķeti." Viņš norādīja uz ilustrācijām *Life* lappusēs. „Tai ir jāavarē!"

„Raķete avarē," teica zēns, kas bija sveicinājis Petiku.

„Raķete avarē," sacīja meitene ar asiņaino pirkstgalu.

„Raķete avarē," atkārtoja pārējie.

Gar Viļa padusi notecēja vēl viena sviedru lāsīte. Tā kņudēja gar sāniem karsta kā ledus.

Zēns atkārtoja īso teikumu. Pārējie atbildēja, katrs bērns citā ritmā un intonācijā. Tomēr ikviens tādā veidā, kas izcēla viņa vai viņas nedabisko akcentu. Izcēla to priekšplānā. Korī atkārtotā teikuma temps lēnām pieauga, līdz bērnu balsis saplūda vienā ritmā. Pusvārdā viņi pārslēdzās uz enohiešu valodu.

Viļu apstulbināja necilvēciskās valodas rūcošais negaiss. Dārdoņa, burbuļošana, jaundzimušu zvaigžņu niknums un aizvēsturisku galaktiku nāves saucieni... Tas viss bija viņa kādreizējās dzīves atbalss.

Un tas viss bija neizprotams. Tas izklausījās nesakarīgi. Apliecināja, ka viņa enohiešu valodas zināšanas ir ierūsējušas. Vēl jo vairāk: nolādētas un aizmirstas. Tomēr viņš pūlējās uztvert kaut kripatiņu no šīs pārdabiskās nolūku gramatikas.

Viens problēmas aspekts bija jau mūžsens un pazīstams. Enohiešu valoda bija pārāk sena, lai tajā būtu tāds jēdziens kā „raķete". Kara laikā Asinszāles burvji bija neskaitāmām stundām sēdējuši, izstrādājot iedarbīgas vārdu kombinācijas, kas paustu nepieciešamo. Tas bija grūts un bīstams uzdevums. Spriežot pēc kartēm un spraudītēm, šie bērni ar to bija nodarbojušies pietiekami ilgi, viņi bija radījuši paši savus saīsinājumus. Enohiešu kreolu valoda.

Vils sasprindzinājās, lai šajā elles troksnī kaut ko saprastu. Izklausījās, ka šie bērni runā citā enohiešu valodas dialektā, lai gan viņš zināja, ka tas nav iespējams. Dialekti bija cilvēku radīti. Viņš aptvēra, ka daļēji šo atšķirību radīja tas, ka šie bērni runāja tekoši. Tie bija tā uzaudzināti; iespējams, ka viņi pat *domāja* enohiski. Taču, ja šīs valodas gramatika bija viņu prātos, glabājās smadzenēs, kurās plūda cilvēku asinis...

Viņa straujās domas apstājās. Ēnas, ko meta pie griestiem piestiprinātās dienasgaismas lampas, locījās un drebēja; grīda sasvērās sānis. Gaisā uzvēdīja pārsātināta puvuma smaka un pēcskūšanās losjona tonizējošais aromāts. Telpu piepildīja bezgalīga apziņa. Auksta un iznīcinoša, tumšāka nekā jūras dzelme.

Bērni bija izsaukuši eidolonu gandrīz tikpat vienkārši, kā viņi būtu varējuši pasaukt savas mātes. Kuras, iespējams, arī kaut kādā ziņā viņi tiešām bija pasaukuši. Vēl viena šausminoša doma.

Ierunājās eidolons. Tā balss skanēja kā radīšanas pērkons un nedzīva visuma klusums. Salīdzinot ar to, bērni prata vien atdarināt skaidrai enohiešu valodai attālas skaņas. Galu galā viņi bija tikai kaila miesa. Taču tas nebija viss. Eidolons izklausījās citādāk nekā jebkurās pārrunās, kurās viņš kādreiz bija piedalījies. Aiz tā neaptveramās klātbūtnes, aiz vienmēr klātesošās ļaunprātības slēptās dziņas, tas izklausījās... satraukts. Ja Vils neko nezinātu, viņš būtu teicis, ka eidolons izklausās uzbudināts. Nepacietīgs. Viņš nodrebēja.

Vils uzgrieza muguru bērnu prasībām un eidolona atbildēm enohiešu valodā. Viņš iestreipuļoja novērošanas telpā, aizvēra aiz sevis durvis un ieritinājās krēslā. Pēc brīža viņš pasniedzās uz augšu un izrāva vadu no skaļruņa, kas atradās virs vienvirziena spoguļa. Skaļruņa izslēgšana nelīdzēja, ar to nepietika, lai novērošanas telpu izolētu no eidolona klātbūtnes. Nebija iespējas norobežoties no kaut kā, kas sniedzās cauri visām pasaules plaisām laikā un telpā.

Vils varēja skaidri sadzirdēt vienu sarunas fragmentu. Asins cena: trīs dvēseles. Par sarīkoto raķetes neveiksmi Asinszāle samaksās ar trim nevainīgu cilvēku dvēselēm. Petiks un viņa slepkavu komanda nejauši izvēlēsies trīs nabaga ļautiņus, kas par to neko nenojauš.

Kā tu to izdarīsi, Sem? Vai pielaidīsi uguni kāda mājai? Pārgriezīsi omnibusa bremžu caurules? Vai varbūt vari noorganizēt, lai kāds mūra gabals vai kāda izlieta karnīze sašķiebjas un uzgrūst

gājēju plūsmai Saftsburijas avēnijā? Labi notēmēts izvirzījums mierīgi varētu atņemt dzīvību pārim, kas pastaigātos roku rokā.

Tas viss britu impērijas cēlā mērķa vārdā.

Vils pievilka ceļgalus pie krūtīm un apskāva tos ar savām garajām rokām. Taču tas nepalīdzēja aizdzīt drēgnumu, nemazināja viņa trīcēšanu.

Tā viņš sēdēja līdz brīdim, kad eidolons bija aizgājis. Izskatījās, ka Petiks pateicas bērniem. Bērni atgriezās pie rotaļām, kuras bija pārtraukuši, kad ieradās abi pieaugušie. Izskatījās tā, it kā pēdējās pusstundas nemaz nebūtu bijis.

Novērošanas telpā ienāca Petiks. „Kādi secinājumi?"

„Bērni nav jūsu problēma. Problēma ir eidoloni. Kaut kas viņus ir iedzinis neprātā."

9

1963. gada 2. jūnijs Kroidona, Londona, Anglija

Klauss bija pārsteigts, ka Gvendolīnai vispār ienāca prātā ar viņu sarunāties, kur nu vēl tik pieklājīgi. Viņš gandrīz neko par viņu nezināja. Vienīgi to, ka viņa ir precējusies ar Viļu, ka tagad bija spiesta dzīvot slepenībā un ka mitinās vienā istabā ar Grētu.

Taču viņa neko no tā visa nepieminēja. Viņa izteica komplimentus par viņa gleznojumiem. (Viņa neprata pārliecinoši melot.) Kad viņš pajautāja, Gvendolīna pastāstīja par gaidāmajām karalienes dzimšanas dienas svinībām, kuras tika pieminētas kādā televīzijas raidījumā. (Jocīga padarīšana tas televizors. Klauss bija dzirdējis par tādiem, bet, kamēr nebija ieradies Lielbritānijā, nekad tādu nebija redzējis.) Un Klauss bija pārsteigts uzzinot, ka viņa ir dzirdējusi par vācu filozofiem: Gēti, Silleru, Nīči.

Jaunībā Klauss diezgan bieži tika iepazīstināts ar Nīčes filozofiju. Viņam nebija nekādas vēlēšanas kaut minūti ilgāk apcerēt „Zaratustru" vai „Jautro zinātni". Bet Sillers! Muižā doktors fon Vestarps Silleru bija iekļāvis obligātajā literatūrā, lai gan to doktors viņos nebija potējis tik apmāti kā Nīči. Viņš uzsvēra Sillera viedokli par *Pflicht und Neigung,* pienākuma un nosliečū harmoniju.

Pēdējās pāris nedēļās šīs mācībstundas bija atausušas Klausa atmiņā. Silleram bija ļoti daudz kas sakāms par skaistumu un brīvību.

Gvendolin, vai jums ir skaista dvēsele? Vai man ir? Vai jebkuram dzīvam cilvēkam ir?

Grētai nav. To viņš nudien zināja.

Gvendolīna pārtrauca sarunu pusteikumā, kad Vils pabāza galvu pa durvīm. Viņš uzsmaidīja Klausam, izteica kārtējos labi iecerētos melus par viņa gleznojumiem. Klauss saprata, kāpēc viņš uzsāka sarunas; viņš galu galā bija izglābis Viļa dzīvību. Taču šīs banalitātes viņu kaitināja.

Viens no iemesliem bija tāds, ka viņš vēlējās būt viens pats, gleznot vienatnē. Taču vistracinošākais bija tas, ka neviens nebilda ne vārda par Klausa vienošanos ar Māršu, kas tika noslēgta pirms kaujas ar Viļa slepkavu. Petika un Pembruka izturēšanās neliecināja, ka viņi vispār zina par šādu vienošanos, un vēl jo mazāk, ka viņi taisās to pildīt. Kārtējo reizi Klauss bija izvēlējies uzticēties nepareizajam cilvēkam. Mārš viņu bija izmantojis tikpat prasmīgi, kā to spētu Grēta. Klausa vienīgais mēģinājums pašam lemt par savu likteni bija izrādījies bezjēdzīga izgāšanās. Viņš nekad nekļūs brīvs.

Viņš Viļam pieklājīgi pamāja ar galvu, noskalodams burkā otu, kamēr Vils un Gvendolīna īsi apmainījās ar dažām neveiklām frāzēm. Madlēna bija izskalojusi tukšo ievārījuma burku un pasniegusi to

viņam kā papildinājumu gleznošanas piederumiem. Tā lieti noderēja.

Vils aizgāja. Durvīm aizveroties, pār dārzu pārskrēja gaisa brāzma, kas nograbināja viņa molbertu. Klauss izklupienā ķēra gleznu, atvienotajiem vadiem mežonīgā lokā pārlidojot pār galvu. Tie viņam lika justies uzkrītošam. Viegli ievainojamam. It sevišķi svešas personas klātbūtnē.

Nostiprinājis molbertu vietā, viņš uzgrieza Gvendolīnai muguru. Viņš sakārtoja vadu kūli virs krūtīm, lai viņa tos neredzētu.

„Jums nevajadzētu kautrēties."

Klauss koncentrējās uz gleznu. Taisni, pārliecināti otas vilcieni.

Gvendolīna teica: „Jūs neesat koncentrācijas nometnes upuris, vai ne? Jūs kara laikā bijāt viens no tā projekta subjektiem. Viljams man par to stāstīja."

Viņas balss skanēja sapņaini. Klauss paskatījās pār plecu, lai uzmestu skatienu viņas sejas izteiksmei. Ap viņas acīm uz sekundes simtdaļu iezagās nenovaldītas jūtas. Gvendolīna lieliski prata uzlikt masku, taču tā bija tikai maska.

„Viņš man par karu visu izstāstīja," viņa turpināja. „Par Asinszāli. Par *Reichsbehdrde*."

Ak! Tad tāpēc viņa bija iznākusi dārzā.

Viņš tev par to ir pastāstījis, bet tu nekad to neesi redzējusi. *Bet gribi. Tu gribi saprast neizprotamo, kas tevi uz šejieni atvedis. Pašas acīm redzēt to, kas vienā rāvienā salauza tavu dzīvi.*

Klauss veltīja visu uzmanību gleznai. „Tas nebija kara laika projekts. Karš tikai pielika tam punktu."

„Tās neticamās lietas, ko viņš man stāstīja. Tas viss ir patiesība, vai ne?"

„Es nezinu, ko viņš jums ir stāstījis," Klauss teica. Viņš izvēlējās kādu smalkāku otiņu un samitrināja tās galiņu pelēkmelnās krāsas bundžiņā.

„Viņš pastāstīja par bariņu vāciešu, kas varēja... darīt ko tādu, ko citi cilvēki nespēja."

„Vai viņš arī atzinās, ka pats piederējis šādam bariņam cilvēku? Grupai cilvēku, kas spēja paveikt pārdabiskas lietas?"

Viņa atbildēja lēni, grūtsirdīgi pamājot ar galvu. „Un, ka viņi veica nožēlojamus darbus šīs valsts labā. To es zinu." Viņa ieturēja pauzi, izvēlēdamās īstos vārdus. „Pēc kara Viljams ilgu laiku bija slims. Es zināju, ka viņš nemelo. Viņš ticēja katram sava stāsta neticamajam vārdam. Taču stāsts bija *tik* neiedomājams, tas viss. Es vienmēr esmu prātojusi, vai kāda daļa no tā nav bijuši viņa murgi."

„Vai jūs vēlaties paraugdemonstrējumu?"

Gvendolīna ievilka garu, trīcošu elpu. „Jā."

Klauss papurināja galvu. „Man nav akumulatora."

„Ak!" viņa teica. Viena vilšanās pārpilna zilbe. „Es ļoti labprāt

būtu vēlējusies...” Viņa nepabeidza sakāmo.

„Es jums nekādi nevaru palīdzēt,” viņš teica.

Pēc tam viņa apklusa. Sacēlās vējš. Skaidrās, zilās debesis atkāpās no rietumiem dzīto pelnpelēko mākoņu dēļ. Vējš smaržoja pēc vasaras lietus. Caur debesīs peldošo mākoņu segu ik pa laikam iemirdzējās un apdzisa izkliedētā saules gaisma. Klausam kļuva grūti pareizi novērtēt toņus. Purpursarkani melnais vienā mirklī kļuva piķa melns, nākamajā — tumši zils.

Klauss noplēsa apgleznoto lapu. Viņa gleznotajiem kraukļiem nepiemita īsto putnu tumšais krāsu zaigojums. Nožēlojami atdarinājumi. Saburzot papīru, gar viņa pirkstiem tecēja slapjā akvareļkrāsa.

„Cik žēl!” teica Gvendolīna. „Es gribēju redzēt gala rezultātu.”

„Tas nebija nekas īpašs. Aina no sena sapņa.”

Savācot gleznošanas piederumus, nopilēja pirmie miglainie lietus pilieni. Gvendolīna pieturēja durvis, kamēr Klauss visu sanesa iekšā.

„Es noprotu, ka jūs bijāt viens no tiem cilvēkiem, kas piedalījās mana vīra dzīvības glābšanā. Paldies jums!” viņa teica.

Viņa atgriezās savā istabā. Smidzinošais lietus pārvērtās vasarīgā lietusgāzē. Klauss virtuves izlietnē nomazgāja rokas, kamēr lietus ūdens skalojās starp dārza bruģakmeņiem.

Blakus istabā viņš varēja saklausīt televīzijas pārraidi. Tajā stāstīja kaut ko par Amerikas Savienotajām Valstīm. Klauss, stāvēdams virtuvē, ieskatījās istabā. Grēta sēdēja uz grīdas, pīdama bizes, kamēr ekrānā bija redzami skrandaini cilvēki, kas stāv garās rindās pēc maizes vai lūdz darbu. Lielā depresija turpinājās jau ceturto desmitgadi. Ekrānā parādījās Ņujorka, kurā milzīgi cilvēku pūļi grūstījās, lai tiktu pie grūti iegūstamās vietas emigrācijas loterijā.

Klauss bija paspējis sakravāt savus piederumus dažas minūtes pirms Pembruka ierašanās uz nākamo iztaujas sēdi. Parasti nopratināšanu viņš atstāja Petika un Mārša pārziņā. Pēdējo sēdi Petiks bija vadījis viens pats, jo Māršs bija darbnespējīgs. Pārējie Asinszāles aģenti, Rodžers un nelaiķis Antonijs, jau no paša sākuma nebija piedalījušies sēdēs.

Madlēna atsevišķā istabā uz zema riekstkoka galda bija nolikusi tējas servīzi, šķīvi ar mazām sviestmaizītēm un lenšu magnetofonu. Viņa norādīja uz Klausa roku un piemiedza ar aci, aizverot aiz sevis koka paneļiem noklātās durvis, pamezdama abus vīriešus divatā. Viņš nebija pilnīgi nomazgājis roku; uz zeltneša stumbeņa bija dubļu brūns traips. Krāsas traips uz raupjās ādas šķita gluds.

Vai Pembruks viņam noticētu, ja viņš pastāstītu par vienošanos ar Māršu? Sadarbība slēpnī, lai iegūtu jaunu identitāti? Nē. Vienīgais viņu vienošanās aculiecinieks bija sakropļots un bezsamaņā gulēja slimnīcā.

„Sāksim!" Pembruks ieslēdza magnetofonu. *Klikš!* Viņš atvēra pierakstu žurnālu, noņēma pildspalvai uzgali. No viņa apģērba plūda saldas tabakas aromāts.

Klauss knibinājās gar sviestmaizi. Tā bija mitra un sāļa.

Pembruka pirmais jautājums bija krasa atkāpe no iepriekšējo izmeklēšanas sēžu tēmas. Nopratināšanā toreiz tika runāts par Arzamasā-16 notiekošo.

„Pastāsti man, Kļaus! Tajā dienā, kad sarkanarmija 1941. gadā okupēja *REGP,* kur bija Dvīnes?"

1963. gada 3. jūnijs Lambeta, Londona, Anglija

Lēnām atgriezās samaņa. Cīņa par nākšanu pie samaņas šķita kā izniršana pēc gaisa no dziļa sīrupa ezera dzelmes. Pakāpeniski atkāpās murgaino sapņu migla un pretsāpju zāļu iedarbība, ko nomainīja kaut kas līdzīgs apziņai. Apskaidrības mirkļi te parādījās, te pazuda, tos pārtrauca miegs, nomierinoši līdzekļi, uguns un sāpes.

Ēnas. Skaņas. Audumi. Smaržas. Apkārtējās pasaules uztvere Mārša apziņā uzplaiksnīja kā apdegušas un saplēstas diafilmas fragmenti.

Čuksti pie gultas. Soļi, kas atbalsojas uz cietās grīdas. Antiseptiskā līdzekļa aromāts.

Uz sejas kaut kas raupjš un mitrs. Niez. Drāna?

Rokā kaut kas ass. Dur. Adata?

Plaukstā kaut kas silts, gandrīz karsts. Satver. Maigi pirksti glāsta viņa pirkstus.

Līva.

Viņa mute bija izkaltusi kā tuksnesis. Viņš sakrāja mutē pietiekami daudz siekalu, lai samitrinātu mēli. Viņš tās norija.

Siekalas šķita kā smilšpapīrs. Vēl ļaunāk. Ugunīgs šķidrums, kas plūda pa rīkli. Viņš noklepojās. Viņa barības vadā uzsprāga bumba, kas elpvadā ietrieca šrapneļus.

Viņa ausi sakutināja čuksti. „Necenties runāt, dārgais! Tu esi spēcīgi ievainots."

Grēta.

Māršs izrāva plaukstu no viņas tvēriena. Rokā dūrās ievietotās adatas, Māršu sodīdamas par izkustēšanos. Viņš iegrima dziļāk spilvenos, vēl arvien būdams nomierinošo līdzekļu varā.

„Ārsti domāja, ka tu neizķepurosies," Grēta teica. „Taču es viņiem apgalvoju, ka izķepurosies gan."

Viņš atcerējās cīņu Viļa savrupnamā. Atcerējās, kā izgāzās viņu plāns. Atcerējās, kā padomju aģents nogalināja Antoniju, kā no viņiem izdauzīja mēslus septiņās nokrāsas. Atcerējās, kā iedarbināja mašīnu, kā uzbrauca vīrietim, kas svilināja kā saule. Pēc tam vairs neko.

Viņš nezināja, cik ilgi ir nogulējis bezsamaņā. Dienu? Šķita, ka ilgāk.

Viņš atlipināja vaļā acis. Labā acs atvērās viegli. Viņa pie tumsas pieradušajās acīs sāpīgi ieplūda slimnīcas aukstā, sterilā gaisma. Kreiso aci bija grūtāk atvērt. Plakstiņam pieskaroties nekustīgajiem audiem un stīvajam plāksterim, tā atvērās tikai pusvirus. Ap viņa seju un kaklu vairākās kārtās bija aptīta marle.

Viņš atradās privātā palātā, kur bija lodziņš ar skatu uz koridoru. Gar lodziņu garām paskrēja kāda kundzīte, tas notika pārāk ātri, lai viņš paspētu pareizi saskatīt. Medmāsa, bet varbūt mūķene.

„Cik ilgi?" Viņa balss atskanēja kā neatpazīstama čērkstoņa. Viņš atkal noklepojās. Viņam no sāpēm reiba galva. Viņš gandrīz noģība. Pār viņa lūpām pārslīdēja pirksts.

Grēta teica: „Tu esi apdedzinājis rīkli. Paņem šo!" Viņa pacēla gaisā mazu tāfelīti, līdzīgu tai, kādu Māršs bija izmantojis skolā, būdams skolnieks. Apputējusi, pelēkmelna virsma koka rāmītī, kuras vienā stūrī karājās mitrs sūklis, bet otrā—krīta gabaliņš. Viņa to nolika viņam uz vēdera.

Atvērās durvis. Palātā ieskatījās Rodžers. Viņš uzmeta Grētai drūmu, aizdomu pilnu skatienu. „Likās, ka es kaut ko dzirdēju." Viņa sejas izteiksme atmaiga, ieraugot Māršu. „Hei! Laipni lūgts atpakaļ, bos! Jau secināju, ka esat devies pie dieviem."

Māršs palieca galvu uz Grētas pusi, pēc tam, skatīdamies uz Rodžeru, sarauca pieri un paraustīja plecus.

„Viņa teica, ka šodien atjēgsieties. Teica, ka viņai uz to brīdi jābūt šeit."

Jūs nestrādājat viņas labā. Māršs to pasvītroja. Divreiz.

Vismaz Rodžeram piemita prasme izskatīties kā pamuļķim. „Priekšnieks gribēja, lai es jūs pieskatu. Tā kā man vienalga bija jānāk šurp."

Cik ilgi? Viņš uzrakstīja.

Grēta teica: „Četras dienas."

Četras dienas!

Sieva? Viņš rakstīja.

„Neuztraucieties!" Rodžers teica. „Viņa zina, ka jūs esat te. Mēs viņai paziņojām, hmm, kad domājām, ka noliksiet karoti! Viņa jūs apciemo katru dienu."

„Nabaga Līva," Grēta teica.

Tap, tap, tap! Krītiņš dejoja pa tāfeli. *Kur?*

„Svētā Tomasa slimnīcā," Rodžers teica.

„Viņam jāatpūšas," Grēta teica. Viņa paņēma tāfeli un pakari-nāja to uz slimnīcas gultas malas. Atbildot uz Rodžera jautājošo skatienu, Māršs aizvēra acis un pamāja ar galvu.

MARSS pamodās pēc nenoteikta laika. Viņa plaukstu atkal bija apvijuši kāda pirksti.

Viņš atvēra acis. Palātā bija tumšs; kāds bija izslēdzis griestu

lampas. Koridorā nespodri mirdzēja gaisma. Tātad bija nakts. Marle uz sejas bija vēsa un mitra; tā bija nomainīta, kamēr viņš gulēja.

Cieši līdzās viņa gultai sēdēja Līva. Pa logu spīdošā maigā gaisma iezīmēja viņas siluetu. Viņas acīs mirdzēja asaras. Viņas seja bija uztūkusi no raudāšanas, vecums bija padarījis vaļīgāku viņas pienbalto ādu; kastaņbrūno matu šķipsnas bija atglaustas. Līva palaida vaļā plaukstu un atgrūdās, iesēzdamās dziļāk krēslā, kad pamanīja, ka Mārša atvērtās acis viņu vēro.

„Līva!" viņš izdvesa. Viņam par mata tiesu izdevās izvairīties no samaņas zaudēšanas.

„Viņi saka, ka tev uz balss saitēm ir rētas. Ka turpmāk tava balss tā arī izklausīsies." Viņa vilcinādamās pacēla vienu roku, šķita, ka Līva gribēja viņam atkal pieskarties. „Un tava seja..." Viņa atrāva roku, ļaudama rokai iekrist klēpī.

„Līva!" viņš vēlreiz iekurkstējās. Pasaule viņa acīs kļuva purpursarkana.

„Šis ir kaut kas tāds, kas notiek ar birokrātiem Ārlietu ministrijā, ja? Negadījums darbavietā? Vai man būtu tam jānotic?"

Kā viņš varēja to Līvai izskaidrot? Iespējams, tā bija pretsāpju līdzekļu blakusparādība, bet viņš nevarēja iedomāties, kādā gan veidā viņš šo visu varētu saskaņot ar savu aizsegu. Jaunībā viņš prata melot labāk.

„Es neesmu muļķe, Reibold! No sākuma tu uzrodies slimnīcā apdedzis un uz nāves robežas. Un pēc tam es pa televizoru dzirdu, ka nabaga Vils ir miris, nogalināts gāzes vada eksplozijā."

Viņiem nebija televizora. Viņš prātoja, kur gan viņa varēja to uzzināt.

Nu. Vismaz Asinszālei bija izdevies radīt piemērotu oficiālo versiju notikumiem Naitsbridžā.

„Tu vienmēr esi bijis tik nikns. Vai tu..." Līvas balss pārvērtās aizsmakušā čukstā. „Vai tu nogalināji Viļu? Vai tu nodedzināji viņa majur

„Nē!" Šis kliedziens kaut ko pārrāva. Māršs klepoja, sajuzdams rīklē karstu, sāļu strūkliņu. Pēc tam viņš sajuta kaut ko mīkstu un rūgtu. Viņš pūlējās to norit, lai nevajadzētu izvemt. Pagāja laiks, līdz viņš sakopoja spēkus atkal atvērt acis.

Līva piecēlās kājās. „Es domāju, ka esmu kļuvusi par atraitni." Viņa sakrustoja rokas zem krūtīm, it kā sevi apskaudama. Viņa apgāja ap viņa gultu. „Es esmu tev jau teikusi, Reibold! Es neļaušu tev pamest mani ar Džonu. Es nespēju viena pati par viņu parūpēties. Es to nedarīšu."

Viņa apklusa, stāvēdama ēnās gultas kājgalī. *„Neuzdrošinies* mani pamest! Ne ar Džonu."

Viņš centās pateikt: „Es to nedarītu pat tad, ja spētu." Taču

agonija, ko viņš izjuta runājot, bija pārāk mokoša.

Viņš vairs neatpazina savu balsi. Viņš nevarēja skaidri pateikt, vai Līva bija viņu sapratusi. Taču viņas apakšlūpa trīcēja, tas bija redzams gultas gala pustumsā.

Un tikai tagad, kad viņš vairs nevarēja parunāt, viņš ilgojās pēc īstas sarunas ar Līvu. Viņš tik daudz ko vēlējās pastāstīt, vajadzēja pastāstīt... Viņas sejas izteiksme, viņas trīcošā balss, viņas soļi, kad viņa tos spēra, tas viss viņam teica priekšā, ka viņa izjūt tādu pašu vēlmi. Viss, kas gadiem bija krājies nepateikts, tagad kļuva neizrunājams gandrīz uz visiem laikiem. Viņš prātoja, vai starp viņiem tagad viss mainīsies.

Viņa, skaļi elpodama, šņukstēja: „Viņi man lika aizpildīt veidlapas par atraitnes pensiju."

Māršs pamāja ar galvu. Piesardzības nolūkos, apmaiņā pret savu palīdzību viņš par to bija vienojies ar Pembruku, ja gadījumā ar viņu kaut kas notiktu, kamēr tiek šķetināts Grētas saaustais tīkls. Kā tas arī gandrīz bija noticis.

Līva uztupās uz krēsla malas pie Mārša gultas kā putns, kas gatavs celties spārnos. Līva neturēja viņa roku.

*

Mārša ārstējošais ārsts bija slaids un laipns īrs vārdā Batlers, bieži smaidot, viņam starp priekšzobiem bija redzama šķirba. Batlera karjera medicīnā bija aizsākusies kara laikā, kad viņš rūpējās par cietušajiem Karalisko gaisa spēku pilotiem. Tiem dažiem, kas bija izdzīvojuši Vērmahta kara aviācijas uzbrukumā un sadursmēs, uz visa ķermeņa bija nopietni otrās un trešās pakāpes apdegumi. Viņš apgalvoja, ka, salīdzinot ar to, Mārša ievainojumi bija nieks.

Tas nebija nieks. It īpaši pēc tam, kad Batlers bija samazinājis morfija devu. Zem apsējiem bija tikko samanāmi borskābes smērējumi. Brūces mazliet niezēja. Pusi no viņa sejas klāja adatas. Viņš nespēja norīt siekalas bez saviebšanās. Aizmigt bija gandrīz neiespējami.

PEMBRUKS uz statīva blakus gultai nolika podiņā iestādītu papardīti. Tās garās, gaisīgās lapas nokarājās gar galdiņa malām. Šauri pavēris acis, Māršs skatījās caur skropstām, kamēr Pembruks stāvēja pie viņa gultas, nepārliecināts — iet prom vai palikt. Māršs atvēra acis un pamāja, lai viņš apsēstos.

Pembruks teica: „Jūsu ārsts man saka, ka esat „sīksts maita"." Viņš viegli uzsmaidīja. „Būs vien jāpiekrīt viņa diagnozei. Kaut neesmu ārsts."

Māršs paraustīja plecus, reizē sakustinādams šuves uz kakla zem apsējiem. Sāpēja.

„Kādu laiku tavs stāvoklis bija bīstams un neprognozējams, bet nebūs ilgi jāgaida līdz brīdim, kad tiksi no šejienes ārā. Man jāsaka, ka

priecājos par to. Tu esi apbrīnojami ticis galā." Viņš uzlika plaukstu uz Mārša pleca. „Demonstrēji savu atjautību, izmantojot maģistrālo ūdensvadu. Lielākā daļa no mums tagad būtu saberzti miltos, ja nebūtu bijis tavas attapības." Viņš atlaida Mārša plecu. „Mēs bijām ārkārtīgi pavirši sagatavojušies Cerkašina aģenta uzbrukumam. Un par to es atvainojos."

Māršs pacēla uz gultas malas pakarināto tāfelīti. *Vils?* Viņš uzrakstīja.

„Sveiks un vesels," Pembruks teica. „Oficiāli viņš, protams, ir miris. Norakstījām viņu kā ugunsgrēka upuri."

Sūklis bija izžuvis. Lai notīrītu tāfelīti, Māršs sūkli samitrināja ūdens glāzē, kas stāvēja viņam blakus uz galdiņa. *Klauss?*

„Viņš izspruka sveikā bez skrambiņas. Arī viņam jau esmu izteicis pateicību."

Blakus Klausa vārdam viņš pierakstīja. *Vienošanās?*

Pembruks izskatījās apjucis. „Vienošanās?" Viņš papurināja galvu.

„Nē. Neesmu ar viņu ne par ko vienojies."

Acīmredzot Klauss nebija pēc tam bildis ne vārda par vienošanos, ko bija noslēdzis ar Māršu. Tam nebūtu bijis jēgas, ja Māršs būtu nomiris slimnīcā. Māršām pietrūka pacietības, lai uz mazās tāfe-līmes sīkumos izskaidrotu viņu vienošanos; Klausam būs vēl dažas dienas jāpagaida, līdz Māršs, netraumējot savas balss saites, varēs parunāt.

Slepkava? Novicinājis uzrakstīto vārdu Pembrukam gar acīm, viņš to tūdaļ nodzēsa, uzmanīdamies, lai to nepamana palātā pēkšņi iesteigusies medmāsa vai ārsts.

Pembruks atkal papurināja galvu. „No viņa nekas daudz nepalika pāri, kad tu viņam uztriecies. Tas puisis izkausēja pusi motora pārsega, vēl pirms tu viņam paguvi uztriekties virsū. Viņa ķermenis tika iekausēts metālā. Mums bija diezgan pagrūti tevi izdabūt no tā grausta un pārlikt ātrās palīdzības mašīnā tā, lai nekompromitētu situāciju. Taču mums pietiekami ātri izdevās pārvilkt pār mašīnu brezentu. Visu pārējo jucekli mēs salikām kravas mašīnā, lai aizvestu uz piestātnes noliktavu." Māršs pamāja; viņš zināja to vietu, SID īpašumu. Šuvēs atkal parādījās pulsējošas sāpes. „Mēs esam pielādējuši noliktavu ar sauso ledu, lai saglabātu atliekas, bet..."

Māršs aizvēra acis. Viņš atslīga spilvenos. Te nu bija, neko vērtīgu viņš nebija uzzinājis.

„Joprojām „Linkolnšīras malu mednieks" klusē."

Māršs nopūtās. Protams, ka tas klusē.

„Bet," teica Pembruks, „runājot par šo tēmu, mēs uzskatām, ka zinām, kā Cerkašins sazinās ar Maskavu."

Māršs pacēla uzacis.

„Klauss ir apstiprinājis faktu, ka padomju vara, ieņemot fon Vestarpa muižu, sagūstīja vienu no Dvīnēm. Viņš apgalvo, ka redzējis,

kā viena no viņām tika iesēdināta kravas mašīnā."

Māršs nobolīja acis un atkrita ar galvu spilvenā. Atsprāga vaļā viena no šuvēm. *Dvīnes. Protams, protams, protams.*

Doktors fon Vestarps meklējumos bija pavadījis gadu desmitus, pūloties notvert Nīčes „varas gribu". Atradeņu mājā, kas bija kā aizsegs šaušalīgiem medicīniskajiem eksperimentiem, viņš darīja visu iespējamo un neiespējamo, lai radītu pārcilvēkus no pamestajiem bērniem, kas bija kā mīksts māls viņa rokās. Un vairākus gadus vēlāk Heinriha Himlera patronāžā viņam tas izdevās. Ap 1939. gadu viņš bija radījis četrus vīriešus un četras sievietes, kas bija spējīgi uz neiespējamiem varoņdarbiem: Grētu, Klausu, Reinhardu, Kemleru, Rūdolfu, Haiki un divas identiskās dvīnes, kurām nebija vārdu.

Dvīnēm piemita ļoti specifiska, bet sasodīti noderīga spēja. Viņas redzēja viena caur otras acīm, dzirdēja viena caur otras ausīm, juta to, ko jūt otra. Kaujās viņas bija nelietderīgas. Taču viņas bija pirmšķirīgs kanāls izcili drošai saziņai. Paturot vienu dvīni Berlīnē, bet otru kaut kur citur, Vācijas Augstākā virspavēlniecība varēja droši retranslēt visslepenākās pavēles un saņemt visdetalizētākos ziņojumus, neuztraucoties, ka tos kāds varētu noklausīties vai atšifrēt.

Mārša prāts joņoja. Steigā rakstot, salūza viņa krītiņš. *Otra?*

Nolūzušais krīta gabaliņš nokrita uz grīdas. Tas paripoja zem gultas, uz grīdas atstājot sīku, baltu sliedīti.

Pembruks teica: „Viņš nezina, kur friči atstājuši otru Dvīni. Bet. Grūti noticēt, ka viņa nav kaut kur Eiropā. Varbūt pat Vācijā. Esmu diezgan drošs, ka viņa ir pie Ivana."

Protams, ka Dvīne bija pie viņa. Pēc visa notikušā tas bija acīm redzams. Kāpēc viņš nebija pārlasījis arhīvu dokumentus, pārmeklējis *Schutzstaffel* operāciju protokolus, ko bija atvedis no Vācijas? Viņam jau pirmajā darba dienā Asinszālē vajadzēja atsvaidzināt atmiņu. Ja viņš to būtu izdarījis, viņš nekavējoties būtu atradis šo saistību. Taču viņš bija atteicies sev atzīt, ka ir zaudējis asumu, ka viņam daudz kas ir piemirsies. Ka viņa ziedu laiki jau ir tālā pagātnē.

Tomēr nekam no tā visa tagad nebija nozīmes. Padomju varas lēnā, metodiskā pirmo Asinszāles burvju likvidēšana lika domāt, ka viņi kaut kam gatavojas. Kaut kam lielam. Māršs par to jau bija brīdinājis Pembruku. Un tagad viņi zināja, ņemot vērā grautiņu Naitsbridžā, ka Arzamasā-16 bija izdevies atveidot un uzlabot oriģinālo *REGP* tehnoloģiju.

Kopumā tas nozīmēja, ka Ivans plāno SS *Gotterelektrongruppe* iepazīstināt ar komunistu ekvivalentu. Likt pasaulei bailēs trīcēt no Padomju Savienības nepielūdzamās varenības.

Tomēr tas vēl līdz šim brīdim nebija noticis. Ja būtu, Pembruks netērētu laiku pļāpās un laipnībās. Kas atturēja Ivanu tā rīkoties? Čerkašins un viņa augstākstāvošie bija lēmuši nogalināt Viļu kā pēdējo,

un tagad, kā sabiedrība uzskatīja, Vils ir miris. Ko viņi gaidīja?

No vārda *Otra?* Māršs uzzīmēja bultu virzienā uz *Viļa nāve,* no turienes aizvilka bultiņu uz *Apstiprinājums?*

Pembruks pamāja ar galvu. „Jā. Tāds bija mūsu secinājums. Mūsu draugs Čerkašins stingri ievēro kārtību. Nav no tiem, kas pārkāps protokolu."

Esot amata lietpratējam, nebija grūti izsecināt tāda protokola būtību. Par Viļa nāvi ziņoja visās ziņās. Nebija šaubu, ka Čerkašins un Maskava par to bija dzirdējuši. Tomēr tā varēja arī būt sīki pārdomāta atrunāšanās. Dezinformēšana. Tāpēc tie nerīkosies, kamēr Čerkašins ar Dvīņu starpniecību nebūs personīgi apstiprinājis Viļa nāvi, un viņš to nevar apstiprināt, kamēr pats slepkava viņam to nav apstiprinājis.

Žēl gan! Bērni Admiralitātes pagrabā sarīkotu padomju varai nejauku pārsteigumu. Asinszāle bija gatava saraut Ivanu gabalos, ja vien viņš rīkotos atklāti.

Taču tie varēja viņu izvilināt ārā. Ja vien viņiem būtu viena no dvīnēm...

Un Māršs zināja, kur viņu atrast. Viņš atsauca atmiņā Viļa nopratināšanas. Viņi bija visos sīkumos iztaujājuši Viļu par vēstniecību. Un to laikā Vils bija pieminējis, ka ārpusē pie tērauda durvīm ir postenis, kur stāv sargs.

Tap, tap, tap! Krītiņš sitās pret tāfelīti, kamēr Māršs Pembru-kam īsi izklāstīja savu ideju.

ATGRIEZĀS Grēta. Viņa atkal mēģināja satvert Mārša plaukstu. Viņš to atrāva. „Neaiztiec mani!" viņš atcirta.

„Atpūtini balsi!" viņa teica. „Izmanto šo!" Viņa atkal viņam klēpī ielika tāfeli.

Neaiztiec mani! Viņš uzrakstīja.

„Šodien tev noņems apsējus," teica Grēta.

Kāpēc esi atnākusi?

Viņa sarauca pieri, it kā iemesls, kāpēc viņa ieradusies, būtu skaidrāks par skaidru. „Šodien tev noņems apsējus."

Viņš atvēra muti un sauca Rodžeru, bet, paceļot balsi, viņam atkal uznāca klepus lēkme. Viņš norija asinis un skābas audu plēksnī-tes. Grēta uzlika roku uz viņa krūškurvja un maigi iestūma viņu spilvenos. „Atpūties!"

Caur slimnīcas tērpa plāno audumu varēja sajust viņas silto pieskārienu, kas tur vēl kādu brīdi uzkavējās. Mārš nespēja nogrūst malā viņas plaukstu, sāpīgi neaizķerot kādu adatu vai neuzplēšot šuves. Viņa tam uzsmaidīja.

„... nākamās pāris nedēļas tev būs pilnībā jāatradinās no sāpes mazinošiem līdzekļiem, tomēr tas varētu būt pagrūti."

Atvērās durvis. Doktors Batlers tās pieturēja, ielaižot Līvu palātā un acīmredzot stāstot par viņa veselības stāvokli. Viņa ienāca,

negribīgi mādama un klausīdamās ārsta instrukcijās. Grētas roka iekrita viņas klēpī.

Ak, nē! Māršs domāja. *Ne tagad!*

Viņiem tika dota jauna iespēja atrast vienam otru. Tās nebija tikai viņa iedomas. Viņš to bija sajutis Līvas apmeklējuma laikā. Viņa bija turējusi viņa roku, kamēr viņš gulēja. Taču Grētas klātbūtne, iespējams, jau atkal bija sasaldējusi ledu, kas starp abiem tikko bija sācis kust.

Līva iesāka uzdot Batleram jautājumu, bet apklusa, ieraudzījusi, ka Grēta sēž uz Mārša gultas malas. „Kas ir šis skuķis? Tava draudzene?"

Grēta piecēlās kājās. „Sveika, Olīvij! Es strādāju kopā ar Reiboldu."

Viņa satvēra Līvas plaukstu savējās. „Jūtos tik pagodināta jūs beidzot satikt."

Līva uzmeta viņai nosodošu skatienu. Taču niknumu viņas acīs Grēta sajuta tikai uz mirkli, jo, ieraudzījusi Grētas vadus, viņa saviebās. Līvas rokas no jauna apskāva savu augumu.

„Paskat tik, vai tiešām Ārlietu ministrija nav viena apbrīnojama iestāde!" viņa nomurmināja. Pēc tam viņa ierunājās skaļāk: „Nezināju, ka tu fantazē par friču meičām. *Reibold!"*

Pie visiem svētajiem, ko viņš Līvai teiks par Grētu? Līva, lūdzu iepazīsties ar Hitlera slepeno ieroci! Viņa ir vājprātīga, aukstasinīga un gaišredzīga. Viņa ir apsēsta ar mani vēl ilgāk nekā mēs vispār esam pazīstami. Neviens nezina iemeslu.

Grēta nogalināja mūsu meitu.

Pie velna, nav ko izlikties! Viņš nolēma. *Līva ir pelnījusi patiesību.*

Viņš sagatavoja sevi neizbēgamajām sāpēm. „Grēta..." viņš iesāka, taču Batlers viņu pārtrauca, draudzīgi uzliekot uz viņa mutes roku.

„Vēl ne. Atpūtiniet balsi vēl vienu dienu! Izmantojiet tāfeli, ja vēlaties kaut ko teikt!" Sievietēm viņš sacīja: „Viņš nedrīkst pārāk pārpūlēties, pirms neesmu noņēmis apsējus un izņēmis šuves."

Grēta izslidināja roku caur Līvas elkoni. Līva atkal sarāvās. „Iziesim ārā, kamēr ārsts parūpēsies par jūsu vīru."

Māršs centās kliegt caur Batlera plaukstu. „Netuvojies viņai!" Taču kliedzieni vienīgi izkropļoja viņa balsi, un ārsta uzliktā plauksta pārvērta viņa vārdus klusinātā un nesakarīgā troksnī.

Līva apstājās, saraukdama pieri. Grēta viņu skubināja uz durvju pusi. Batlers no sava garā, baltā uzsvārča kabatas izņēma šļirci. Viņš ar zobiem noņēma šļirces plastmasas uzgalīti un nometa to uz grīdas.

„Klau," viņš čukstēja, pieliecies, lai ievadītu šļirci Māršām plecā, „es esmu pārliecināts, ka šāda sievas un mīļākās tikšanās rada diezgan lielu uztraukumu, bet, ko nu vairs!" Viņš ar īkšķi stūma šļirces virzuļa galu. „Jums jāatslābinās."

„Līva, neļauj tai kucei sevī iecirst nagus!" Māršs nomurmināja.

KAD viņš pamodās, Līva un Grēta jau bija prom. Pie viņa pārliecies stāvēja ārsts.

„Esam beiguši," viņš teica. „Kā jūtaties?"

Māršs ar miglainu skatienu palūkojās uz viņu. Viņš nedroši pamirkšķināja acis. *Beiguši? Ak, tos pārsējus!*

Viņš pacēla roku, lai pieskartos sejai. Viņa pirksti sajuta dziļu rētaudu grumbu, kas sniedzās no kreisās acs kaktiņa līdz žoklim un pāri rīklei. Tā bija cieta un gluda kā ādas mētelis, kas palicis ārā lietusgāzē un pēc tam izžuvis saulē. Pirkstgalu āda bija nejutīga.

„Mierīgi, mierīgi," Batlers sacīja. Viņš vienā rokā pacēla skūšanās spogulīti. „Jums ir svarīgi apzināties, ka jūsu ķermeņa izskats mainīsies. Tam būs nepieciešams laiks. Taču tikpat svarīgi ir atcerēties, ka jūs esat tas pats cilvēks, kas bijāt pirms autoavārijas." To sakot, viņš iedeva Māršām spoguli.

Viņš nepazina pats sevi. Spogulis uz grīdas sašķīda lauskās.

Rēta bija garāka un dziļāka, nekā viņš bija gaidījis. Pusi viņa sejas sedza grumbainas miesas neglīta vaga. Āda apdeguma vietās bija spīdīga un rozā, un šuvju vietās sašķēlusies pa vidu rētai. Ārkārtīgi niezēja.

Batlers teica: „Pagaidām neiesaku skūties. Jebkurš ādas kairinājums var ierosināt keloīda rētu veidošanos."

Šis brīdinājums bija lieks. Māršs jau bija izlēmis, ka audzēs bārdu. Cerams, ka tā noslēps lielākās rētas un mazinās viņa izkropļojumu.

Kamēr Batlers stāstīja, kā tīrīt un rūpēties par rētām, viņš ģērbās. Visi ārsta norādījumi paslīdēja gar ausīm, jo Māršs bija iegrimis domās, kā atrast Līvu un dabūt viņu prom no Grētas. Viņš aiz nepacietības sita pēdu pret linoleja grīdu, kamēr Batlers uzrakstīja divu zāļu receptes, vienu antibiotiku un otru sāpes remdinoša līdzekļa iegādei.

Pirms izsteigšanās no palātas Māršs izdvesa rūcošu: „Paldies!"

Koridorā, kurā viss smaržoja pēc sterilizējoša balinātāja, uz soliņa sēdēja Līva un Grēta. Līva bija piespiedusies pie mazākās sievietes, galvu uzlikusi uz viņas pleca. Grētas roka bija viņu apskāvusi. Līva nodrebinājās. Viņas acis un tekošais deguns bija apsārtuši.

„Todien dārzā man bija tik lielas cerības... No tā brīža visam bija jābūt ideālā kārtībā un brīnišķīgi," teica Līva, izteikdama sakrāto smagumu vārdos. Grēta viņu apskāva. „Tas bija pirms kara. Pirms Villitonas..." Viņa klēpī knibināja kartona gabaliņu.

To redzēdams, Māršs apstājās. Kopš dienas, kad viņi zibenskara baisāko dienu laikā Pedingtonas dzelzceļa stacijā bija atvadījušies no savas mazās meitiņas, Līva somā bija nēsājusi līdzi evakuācijas kartona birku. Tā bija otra pusīte caurumotajai birkai, kas toreiz bija piesprausta Agneses apģērbam. Uz saburzītā un nodilušā kartona

gabaliņa joprojām varēja saskatīt evakuācijas numuru: *21417*.

Grēta pačukstēja Līvai. Līva atkal nodrebinājās. Grēta pieklājīgi piedāvāja Līvai kabatlakatiņu, kurā noslaucīt asaras.

Māršs tūdaļ saprata, kas bija noticis, kamēr viņš gulējis sazāļots. Grēta bija viņu līdzjūtīgi uzklausījusi, sniegusi tieši to, pēc kā Līva bija ilgojusies. Grēta bija ielūkojusies nākotnē (cik gadus uz priekšu?) un paredzējusi ceļu, kā apmest ap Līvas sirdi savus saindētos tīklus. Apmaiņā pret to Līva Grētai izkratīja sirdi, atzinās jūtās, par ko nebija stāstījusi pat savam vīram. Un pie reizes, pašai to neapzinoties, viņa iedeva Grētai visu, ko tai bija nepieciešams zināt, lai diriģētu bombardēšanas uzbrukumu, kas nogalināja viņu mazulīti.

Tajos grūtajos laikos, 1940. gadā, Grēta par viņiem bija zinājusi tik daudz... Un to visu pastāstīja Līva. Šodien. 1963. gadā.

Tas gāza viņu no kājām, šis pirmais acu uzmetiens aiz lielā priekškara. Pat viņa niknās dusmas zaudēja dūšu, ieskatoties acis Grētas manipulāciju milzīgajam vērienam. Pasaule bija viņas stelles; viņa vienādā daudzumā auda paradoksu un sēras.

Tu nožēlojamā kucei Mārša pirksti savilkās dūrēs, aizmirstot par fizisko agoniju. Viņš devās uz priekšu, gaidot atvieglojumu, ko tūlīt jutīs, gaidot tās sajūtas, kas viņu pārņems, kad sažņaugs viņas vadus, kad jutīs atšķeļamies no viņas galvaskausa elektrodus kā tādus cālēnus, kas izšķiļas Lieldienās.

Grēta viņu pamanīja. Līva sajuta, ka Grēta sakustas; viņa pacēla skatienu. Viņas sejā bija redzamas skumjas un apjukums.

Viņš atpazina šīs dziļās skumjas, jo katru dienu tās redzēja spogulī. Taču Līva neatpazina viņu. Ne caur rētām, ne caur savām asarām un neskaidrajām atmiņām. Neatpazina vairākas sekundes.

Kas bija pietiekami ilgs laiks, lai viņa niknums pārvērstos nevarīgās dusmās. Viņš nespēja izvilkt Grētu ārā no slimnīcas aiz bizēm. Nevarēja to izdarīt, nepastāstot Līvai patiesību par to, ko viņa nupat bija izdarījusi. Ka šis kombinācijā ar Grētas vājprātu bija tas, kas nogalināja Agnesi.

Tas salauztu Līvu.

Māršs zināja, ka nespēs Līvai to nodarīt. Pat tad, ja viņam tas maksātu iespēju atjaunot attiecības ar Līvu un beidzot atriebties Grētai. Viņš nespēs pakļaut Līvu tik nežēlīgai sevis nicināšanai.

Grēta pētīja viņa sakauto sejas izteiksmi un smaidīja.

10

1963. gada 8. jūnijs Kroidona, Londona, Anglija

Mārša izrakstīšanās no slimnīcas bija kā katalizators, kas aizsāka notikumu lavīnu. Pēc tam, kad viņš atgriezās slepenajā mītnē, notikumi attīstījās ļoti strauji. Tiem bija jāattīstās strauji. Šogad karalienes dzimšanas dienas svinības iekrita jūnija trešajā sestdienā. Tas ļoti saīsināja misijas izpildes laiku, pēc Mārša atgriešanās bija atlikušas tikai deviņas dienas.

Vismaz Vils domāja, ka tas bija Māršs. Tas vīrietis uzdevās par Māršu, uzvedās kā Māršs, pat krakšķināja pirkstu locītavas kā Māršs. Taču slimnīca bija kā kūniņa, kurā bija norisinājusies šausmīga metamorfoze. Viņa balsi bija aizstājusi smilšpapīraina čērkstoņa; viņa seja bija neglīts vraks, kurā iegravēta līkumaina rēta; kādreiz gludo vaigu vietā bija neskūta, vietām sirma bārda. Ja vajadzēja izrunāt vairāk nekā dažus teikumus, viņam no sāpēm bija jāsaraujas. Viņš kustējās uzmanīgi, pat ēda un norija ēdienu ar zināmu piesardzību. Un, kā jau vienmēr, Māršs savu nastu nesa stoiski. Viens pats.

Taču dažreiz, kad šķita, ka neviens neskatās, Māršs saguma pie galda vai sienas, vai krēslā un iemeta mutē kārtējo sāpes remdējošo tableti. Vils, kas kaut ko zināja par aizmiršanos, ko sniedza šādi līdzekļi, viņu vēroja. Vils tos bija lietojis, lai aizbēgtu no klusās, neredzamās agonijas. Mārša agoniju redzēja visi, jo tā bija iededzināta viņa sejā.

Māršs bija kļuvis par Viļa sevis maldināšanas fizisko iemiesojumu. Viņš neapstrīdami atmaskoja tos melus, ar ko Vils bija sevi mierinājis. Vils bija attaisnojis savu vienošanos ar Cerkašinu, pārliecinājis sevi, ka vienīgie upuri ir paši burvji: cilvēki, kas bija pelnījuši, ka ar viņiem tā notiek.

Taču Mārša izkropļotā seja bija Viļa rīcības tiešs rezultāts. Vai viņš bija pelnījis, ka ar viņu tā notiek?

Nē.

Tas bija noticis Viļa vainas dēļ. Māršs nebija miris (viņi to sauca par brīnumu, bet viņi nezināja, cik neatlaidīgs spēj būt Māršs), bet tik un tā uz Viļa rokām bija Mārša asinis. Viļa neapdomība bija sakropļojusi nevainīgu vīrieti. Māršs bija kļuvis par spoguli, apburto spoguli, kas atspoguļoja Viļa skaisto melu derdzīgo patiesību. Pateicoties Gvendolīnai, Vils bija sācis pārvarēt ievainojumu. Taču Māršs šo nepārvarēs nekad. Tas nav dziedināms.

Vils šajā projektā bija ienācis, piesedzies ar paštaisnu sevis žēlošanu. Šis aizsegs tagad krita nost.

Viņš prātoja, ko diez Māršs pateicis Līvai. Viļam Līva agrāk bija

ļoti patikusi. Un, kaut gan pēdējos gados viņš nebija bieži par viņu aizdomājies, viņš saprata, ka viņam ir nepanesami domāt, ka Līva vainos viņu tajā, kas noticis ar viņas vīru. Lai gan, protams, viņai tā arī vajadzētu darīt.

Asinszāles priekšdarbos Viļam bija iedalīts savs uzdevums. Ja dažas nākamās dienas viss noritēs pēc plāna, pārrunu tonis ar eidoloniem mainīsies. Viļa uzdevums bija nodrošināt, lai bērni izturētu pāreju bez starpgadījumiem. Tā kā viņš skaitījās miris, viņam vairs nebija piekļuves savam seifam fonda kabinetā. Taču Stīvensons, aukstais, metodiskais kuces dēls, protams, bija uzskatījis par prātīgu pārrakstīt galveno leksikonu, ko Vils bija izveidojis no visu toreiz darbā pieņemto burvju pierakstiem. Pirms nākamās vizītes pie bērniem Petiks no Admiralitātes seifa paņēma pārrakstīto eksemplāru.

Darbs nesa līdzi neparedzētas un nevēlamas sekas. Ja Mārša situācija bija pietiekami spēcīga, lai sagrautu Viļa sevis maldināšanu, tad katra minūte, ko viņš pavadīja Admiralitātes pagrabā, arvien mazināja Viļa ticību tam, ka viņš ir pagātnes upuris. Patiesie ļaunprātīgas izmantošanas upuri bija tie šausmīgie bērni, un tās bija tiešas Viļa rīcības sekas. Viņa izvairīšanās, veiklā sevis attaisnošana — tās abas izgāzās tajā velnišķīgajā klases telpā.

Kādā vakarā slepenajā mītnē Vils it visā atzinās Gvendolīnai. Viņš atlaidās viesistabas dīvānā, kājām karājoties pār dīvāna malu, kamēr galva viegli bikstīja Gvendolīnas kāju. Tā bija pirmā reize kopš Mārša vizītes viņu mājās, kad Gvendolīna Viļam ļāva viņai pieskarties. Tā viņi bija izturējušies laikos, kad viņš mēdza uzņemties atbildību par savu rīcību.

„Tev bija taisnība. Piedod!"

Viņa virpināja pirkstos viņa matus, kas kļuva arvien plānāki. „Vai zini, ko es domāju?" viņa jautāja.

„Ka tavam tēvam noteikti bija zināma taisnība, kad viņš lika tev noraidīt manu bildinājumu?"

Viņas lūpas izliecās skumjā smaidā. Viļam lūkojoties uz viņu no lejas, izskatījās, ka Gvendolīna vaibstās. „Man šķiet, ka vienīgais veids, kā izķepuroties, ir virzīties uz priekšu."

Un to viņš dzirdēja no sievietes, kas bija teju izmetusi Māršu uz ielas, kad bija nospriedusi, ka Mārša nācis lūgt, lai Vils atgriežas Asinszālē. Vai viņa vairs neizjuta pret viņu aizbildniecību? Viņa nekļūdīgi zināja, ka virzīšanās uz priekšu nozīmēja pievērt acis uz turpmākajām asins cenām? Viņš sajuta aukstumu. Viņš jutās kails. Taču spriedumos Gvendolīna nekad nekļūdījās. Viņa bija gudrāka nekā viņš.

Vils trīcot dziļi ieelpoja. Viņš bija nobiedēts un noguris, pūloties no jauna iemācīties sen aizmirsto. „Es sev apsolīju vairs nekad nerunāt enohiešu valodā."

Gvendolīna izklaidīgi atglauda aiz auss matu šķipsnu. „Varbūt tev nemaz nebūs tas jādara."

„Varbūt. Taču Pips grib, lai es tur esmu, kad viņi centīsies viņu atgādāt šurp." Viļa baiļu sajūtu pastiprināja dvīņu atkal apvienošanas plāns. Apsverot šo plānu, viņš nespēja to nesalīdzināt ar viņu iebrukumu *REGP* kara laikā. Pēc Mārša domām, protams, panākumi bija garantēti, jo galu galā, kamēr pats iebrukums, pateicoties Grētai, bija izrādījies pilnīga izgāšanās, teleportācija bija izdevusies. Māršs nezināja tieši, cik tuvu eidoloni bija tam, lai pamestu pēdējos izdzīvojušos Vācijas iebrukuma dalībniekus likteņa varā. Vils viņam to nekad nebija stāstījis. Kas drīzāk agrāk nekā vēlāk izvērstos neērtā sarunā. „Kas attiecas uz pārējo," Vils piebilda. Mārša plānam bija divas

daļas.

„Viņš tev uzticas."

„Es šaubos, ka Pips kādam uzticas. Viņš nepazīst tos bērnus. Nesaprot viņus. Bet es esmu tas velns, ko viņš pazīst."

„Vajadzība rodas, kad velns dzen," viņa citēja.

„Runājot par viņu," Vils teica. Viņš nedaudz pagrieza galvu un pamāja, neuzkrītoši pievēršot viņas uzmanību kāpnēm. Pa tām lēnām kāpa lejā Grēta, pilnībā pievērsusi uzmanību vienai no grāmatām, ko Madlēnai bija lūgusi atrast. Sīrera „Trešā reiha sākums un gals". Gvendolīna un Grēta draudzīgi saskatījās.

Viņi nogaidīja, līdz Grēta bija aizgājusi un vairs nevarēja noklausīties viņu sarunu. Gvendolīna čukstēja: „Vai viņa patiešām prot darīt to, ko te apgalvo?'

Vils nedaudz apdomāja. „Jā. Es domāju, ka prot."

Viņš izlieca muguru, izstaipījās, līdz nokrakšķēja viņa krūškurvis. Viņš bija pārāk ilgu laiku sēdējis ar saliektu muguru un pētījis leksikonu. Viņš piecēlās sēdus. „Vai tagad man ir piedots?"

Gvendolīnas sejas izteiksme izskatījās tāda, it kā viņa būtu norijusi kaut ko skābu. „Viljam! Tu *nodevi valsti.* Cilvēki ir miruši."

Nebija pat lieku reizi jāskaidro, ka Viļa sadarbība ar Asinszāli bija viņa pienākums, ja viņš vēlējās izvairīties no mūža ieslodzījuma. Lai gan to vēl laiks rādīs, vai tas viņu glābs no cietuma. Viņam bija radies iespaids, ka Klausam ir pašam sava vienošanās un tagad viņš gaida, vai to izpildīs.

„Man vienalga, vai Lielbritānija man piedos," teica Vils. „Galvenais, lai piedotu tu." Viņš nopūtās. Viņa elpa oda pēc ingvera tējas, ko bija dzēris, lai mazinātu nelabumu. „Vai piedosi?"

Gvendolīna kādu laiku viņā noraudzījās, pēc tam papurināja galvu. „Vēl ne." Gvendolīna piedūrās viņa ceļgalam. „Bet tavas izredzes aug." Viņa noskūpstīja Viļu uz vaiga, tad piecēlās kājās, lai dotos prom.

„Gvendolīn!” viņš teica. „Man ir bail.”

Atzīt, ka bija kļūdījies, nozīmēja arī atzīt, ka viņa rīcības rezultātā pasaule nebija kļuvusi labāka; ka pasaule viņam un Gvendolīnai nebija kļuvusi drošāka. Ja padomju vara nolemtu mēģināt vēlreiz, ko Māršs un viņam līdzīgie varētu darīt, lai viņus patiešām pasargātu? Taču šīs nebija tās domas, kas neļāva viņam aizmigt.

Viņa atkal apsēdās. „Bail.”

„No tā, kas notiks. No tā, ko viņi man liks darīt, liks man pieredzēt. Es baidos, ka mani tas atkal salauzīs.” Viņš nolieca galvu, nespēdams viņai ieskatīties acīs. „Un mani biedē tas, ka šoreiz nebūs neviena, kas mani gabalu pa gabaliņam saliks kopā.”

Viņa satvēra viņa plaukstu, aplika otru roku ap viņa pleciem un piekļāva sev klāt.

1963. gada 9. jūnijs Meifera, Londona, Anglija

Plāns bija sarežģīts, un tas bija steidzami jārealizē. Slikta kombinācija.

Izšķiroša nozīme bija visu iesākt pirms ikgadējo karalienes dzimšanas dienas svinību noslēguma. Taču lielākās problēmas neradīja ne termiņš, ne arī resursi, kas SID tik īsā laikā bija jāsagādā.

Otrs lielākais šķērslis bija matemātika.

Vislielākais — Klausa piekrišana sadarboties.

Māršs stāvēja sudrabliepu pavēnī, vērojot, kā Grīnparkā viena aiz otras kā suņusēnes paceļas teltis, saliekamie paviljoni un centrālās tribīnes. Lai gan šī rīta līņāšanu bija nomainījusi koša saules gaisma, kas vizuļoja peļķēs gar pastaigu celiņu, viņam mugurā joprojām bija lietusmētelis. Uzlokot apkakli un sašķiebjot filca cepuri uz sāniem, lai uz sejas kristu ēna, viņš varēja paslēpt savas rētas nejaušiem garāmgājēju skatieniem. Viņš cerēja, ka bārda palīdzēs noslēpt rētu, kad būs pilnīgi ataugusi. Saulei ceļoties augstāk un vasaras mitrumam pastiprinoties, viņš izskatījās kā īsts muļķis un pats to arī juta, bet tā izskatīties bija labāk nekā izvēlēties otru alternatīvu.

Tagad cilvēki uz viņu blenza. Viņš vairs nekad nebūs neuzkrītošs. Šobrīd viņa bārda nebija nekas vairāk kā īsi rugāji. Tie niezēja, it sevišķi ap rētām. Viņš paberzēja seju un saviebās.

Viņa karjera ārlietu operācijās bija oficiāli beigusies. Māršs sev atgādināja, ka viņš jau sen tai dzīvei bija pielicis punktu, bet šis kaut kā šķita pamatīgāks nobeigums. Bija mainījies kaut kas fundamentāls, kaut kas vairāk nekā viņa ārējais izskats.

Līva viņam vairs nekad nepieskarsies. Pieskarties viņam? Tagad Līva no viņa riebumā novērsās. Kura sieviete gan nenovērstos?

Paaugstinoties temperatūrai, parkā izplatījās patīkama mitruma smarža. Tā jaucās ar Pikadilli rūcošo kravas automašīnu un omnibusu degvielas izplūdes gāzēm. Satiksme, ierobežota vienā joslā, kustējās pavisam lēni. Ceļu strādnieku komanda Pikadilli laukumā un tā

apkārtējās ielās lāpīja caurumus asfaltā, gatavojoties sestdienas pūļiem. Mazliet agrāk tanī rītā, kad vējš vēl nebija pierimis, parkā no ceļu remontdarbiem bija vēdījusi nepatīkamā karstas darvas smaka. Māršām labāk patika vecu lietus ūdeņu smarža. Viņš vēlējās, kaut tagad pamatīgi lītu un lietus attīrītu viņa dzīvi no visām pieļautajām kļūdām.

Kreisajā pusē otrpus plašajai Grīnparka teritorijai slējās Bekingemas pils un Bekingemas pils dārzs. Pati pils bija dažādu arhitektūras stilu juceklis. Džordža IV laika neoklasicisms mijās ar Viktorijas valdīšanas laikā veiktiem vienkāršākiem papildinājumiem un izmaiņām, un moderniem papildinājumiem, kas datējami pēc zibenskara beigām. Viņam pretī, aiz saliekamajiem paviljoniem un nedaudz pa labi pār Pikadilli laukumā rūcošo satiksmi, slējās PSRS vēstniecība.

Šķita, ka Grīnparkā uzceltās pagaidu celtnes tur atrodas, lai tajās varētu sapulcēties ļaužu masas, kas ieradīsies uz karalienes dzimšanas dienas svinībām. Un tā tas arī liksies jebkuram ziņkārīgam acu pārim vēstniecībā.

Tomēr to slepenais nolūks bija paslēpt ziņkārīgo skatieniem jaunu tranšeju. Arī strādnieku komanda, SID aģenti, ieskaitot Rodžeru, bija kā aizsegs, lai apsekotu, izmērītu, klasificētu un marķētu Hāfmūnstrītu, ņemot vērā matemātiskos aprēķinus.

Vienkārša fizika, zinātnieki bija teikuši. *Pieņemot, ka jūsu skaitli ir pareizi.*

Tas bija atkarīgs no tā, vai viņiem bija precīzs vēstniecības ēkas plāns. Asinszālei tā nebija. Viņu rīcībā bija oriģinālais projekts, kas tika izmantots, būvējot ēku, un Viļa liecība. Taču bija jāņem vērā, ka padomju vara, pielāgojoties savām vajadzībām vai aiz spīta, iespējams, bija mainījusi celtnes iekšējo izkārtojumu.

Padomju vēstniecībā nebija SID iefiltrēto aģentu. Tāpēc Pembruks, izmantojot augstāk stāvošu ierēdņu palīdzību, bija nosūtījis pieprasījumus kolēģiem no MI5. Visai Lielbritānijas izlūkošanas kopienai Asinszāle bija mīklaina organizācija, bija zināms vien tas, ka mazā, pusautonomā organizācija bija slepena un baisa un ka tās retajiem lūgumiem bija piešķirta augstākā prioritāte. MI5 bija sagādājusi aktuālo vēstniecības stāvu plānu. Nebija garantijas, ka tas izrādīsies precīzs, taču tas saskanēja ar Viļa atmiņām par to, kur atradās apsargātās durvis.

Apmierināts, ka sagatavošanās darbi rit pilnā sparā, un samierinājies ar faktu, ka notiekošo nekā nevar pasteidzināt, Māršs atgriezās Admiralitātē. Viņa sirdsapziņa neļāva lūgt Klausa turpmāku palīdzību, nepastāstot Pembrukam par vienošanos, ko bija noslēdzis ar

Klausu pirms operācijas Viļa savrupnamā. Viņš jau iepriekšējā dienā bija centies atrast piemērotu brīdi šai sarunai.

Māršs pieklauvēja pie Pembruka kabineta durvīm. Atbildes nebija. Viņš vēlreiz pieklauvēja un, nesaņēmis atbildi, paraustīja durvju rokturi. Kabinets bija aizslēgts.

Petiks pabāza galvu pa sava kabineta durvīm. „Viņš šodien nav bijis Admiralitātē," viņš teica. „Arī vakar ne."

„Kur viņš ir?" Māršs uzmanīgi pajautāja. Cilvēkiem bija grūti saprast viņa pārvērsto balsi.

Petiks izgāja koridorā. „Droši vien nogludina asumus." Viņš sakrustoja rokas un atspiedās pret durvju rokturi. „Pēdējā laikā to bijis ne mazums. Jaunā operācija tos tikai veicina."

Māršs pacēla roku, lai pret žokli nokrakšķinātu pirkstu locītavas, un saviebās, kad nejauši pieskārās rētai. Šo paradumu būs grūti atmest.

„Nogludina asumus?" viņš jautāja. Griezīgās sāpes kaklā, ko viņš tik ļoti baidījās sajust, pamodās.

„Pirmkārt, Asinszāle bija tik tuvu," Petiks ar pirkstiem parādīja centimetra attālumu, „pus Naitsbridžas nodedzināšanai. Bez paskaidrojumiem. Un tagad mēs grasāmies pārspīlēt ar karalienes dzimšanas dienas svinībām. Vai jums nešķiet, ka ir visai dīvaini ar tādu vērienu gatavoties trīsdesmit septītajai dzimšanas dienai?"

Māršs paraustīja plecus. „Desmit gadi kopš kronēšanas." Veiksmīga sagadīšanās. Tas piešķīra svinībām ticamību.

Petiks teica: „Pat mēs nevaram izrīkot troni un teikt, ko un kā tam darīt. Mēs dodam padomus. Tronis, ja vēlas, ieklausās."

Māršs papurināja galvu. „Kādam būtu jāieklausās, ja vēlamies izvairīties no kara," viņš nomurmināja. „Kad viņš atgriezīsies, lūdzu, pasaki Pembrukam, ka man ar viņu jārunā! Labi?"

„Pateikšu," Petiks sacīja. „Kur viņam jūs meklēt?"

„Es dodos pie Klausa, lai lūgtu viņam milzīgu pakalpojumu. Bet iesākumā apraudzīšu Viļu," Māršs teica, pamādams ar galvu uz grīdu. Sāpēja.

Petiks izvilka pagraba atslēgas. Dodot tās Māršām, viņš jautāja: „Vai viņš jums ir stāstījis par savām bažām bērnu sakarā? Pareizāk sakot, eidolonu sakarā."

Māršs iepleta acis: „Jā."

„Ko jūs par to domājat?"

„Es domāju, ka Vils izgudros jebko, lai tiktu prom no šejienes." „Man šķita, ka viņš runāja no sirds."

„Bez šaubām. Viļam lieliski padodas sevi mānīt."

„Es saprotu, ka jums abiem ir kopēja pagātne," teica Petiks. „Bet jāņem vērā, ka tagad viņš sadarbojas."

„Ļoti labi. Viņš ir sapratis, ka viņam nav izvēles." Māršs pagriezās un devās prom pa koridoru. Pār plecu viņš vēl noteica: „Varbūt tas ir viņa sievas pirksts."

Pirms doties lejā pa kāpnēm, Māršs dažas minūtes pavadīja Asinszāles seifā. Tur uzkavēdamies, viņš sakošļāja vēl vienu sāpes remdējošo tableti. Pēc sarunas ar Petiku Māršs jutās tā, it kā būtu skalojis rīkli ar karstu darvu. Tomēr viņam vēl bija jārunā ar Viļu un Klausu.

Viņš atrada Viļu novērošanas telpā, viņš bija pārliecies pār leksikonu. Ieskatoties Mārša sejā, Viļa miroņbālo seju pārklāja dīvaina izteiksme; Māršs jau bija sācis pie tās pierast. Taču bērni blakus istabā uzvedās pārāk trokšņaini, lai pieaugušie varētu viegli sarunāties. Lai nebūtu jārunā pa pusei cilvēku un pa pusei enohiešu valodas radītajā troksnī, Māršs ar žestu aicināja Viļu iziet skaņas necaurlaidīgajā koridorā. Līdzko aiz Viļa čukstēdamas aizvērās durvis, viņus ieskāva klusums. Vils jautāja: „Kā tu jūties, Pip?"

„Ja neskaita to, ka visu laiku ir tāda sajūta, it kā rīklē būtu iesprūdusi žilete?"

„Ak... nē! Es tikai gribēju teikt... Paklau, Pip! Man no sirds žēl par notikušo. Par spīti mūsu nesaskaņām, es nekad nebūtu gribējis... Tu to nebiji pelnījis."

„Esi kļuvis reliģiozs, ko?"

„Piedod, ka mana rīcība noveda pie šī."

„Ir jau mazliet par vēlu sirdsapziņas atklāsmēm. Ja būtu domājis, ko dari, tiešām pamatīgi visu apsvēris, nekas tāds nebūtu noticis." *Es tagad nebūtu gluži kā radīts cirkam,* Māršs gribēja vēl piebilst.

Vils samirkšķināja acis. „Tev taisnība. Es tikai..."

„Ar vārdiem nebūs līdzēts, tā ka nemaz nepūlies! Vai bērni to var izdarīt?"

„Patiesībā ir ļoti maz kas tāds, ko tie nevarētu paveikt." Vils nemierīgi grozījās. Viņš bija nervozs. „Taču es esmu uztraucies."

„Petiks tiks galā ar asins cenu. Tev nekas nebūs jādara. Tam darbam viņam ir speciālisti." Māršs bija sapratis, ka Petika cilvēkiem, izpildot maksājumus, bērnu asinis bija līdzi pudelītē. Viņš gribētu zināt, kāda gan oficiālā versija varētu *to* paskaidrot.

„Un šajā ziņā mums abiem ir paveicies." Viļa balss kļuva bargāka. Tā bija tikpat nežēlīga kā viņa acu skatiens, kad viņš sacīja: „Šai pasaulē nav nekā, ar ko tu man varētu piedraudēt, lai es dotos nomaksāt asins cenu. Esmu jau pietiekami daudz to darījis."

Vai Viļam beidzot būtu parādījies mugurkauls? Acīmredzot. Kas ar šo vīrieti bija noticis? No sākuma nožēla, pēc tam mugurkauls... Taču Māršs bija pārliecināts, ka spētu Viļu piespiest sadarboties, ja tas kļūtu nepieciešams. Viļam kā jebkuram citam bija vājās vietas. Taču, tā kā jautājums bija strīdīgs, Māršs nolēma to tagad necilāt.

Ļoti labi. Lai jau domā, ka viņš ir morāli uzvarējis, ja tas mums palīdzēs panākt savu.

„Kā es saprotu," Māršs teica, „bērniem ļoti labi padodas cenas

noturēt pieņemami zemas."

„Ak, ieklausies pats sevī!" Vils iesprauslājās. „Nav tādas lietas kā valsts sankcionēto slepkavību pieņemamais līmenis. Taču uzskatīt par pašsaprotamu, ka Petika cilvēki nevilcināsies sabotēt lidmašīnas un nodedzināt piepildītas deju zāles, tas jau ir cits jautājums."

Vils turpināja: „Ir iespējami sarežģījumi, kad mēģināsim atkal apvienot Dvīnes."

„Cik gan sarežģīti tas var būt? Tu jau to agrāk esi darījis, kad biji pa pusei piedzēries."

Vils sarāvās. Māršs centās apvaldīt aizkaitinājumu, bet to bija grūti izdarīt sāpju dēļ. Nebija jēgas Viļu saniknot; viņš bija vienīgais dzīvais burvis, kas bija pieredzējis teleportāciju. Asinszālei viņš bija nepieciešams. Bet kāpēc ļaut, lai Viļam sakāpj galvā?

Māršs teica: „Tas būs vienvirziena ceļojums vienai personai. Vienkāršāk nekā pēdējoreiz, kad izmantojām eidolonus cilvēku pārvizināšanai."

Vils iztaisnoja plecus, it kā sadūšojoties kaut kam. Māršām tas šķita apnicīgi, viņam nudien nebija noskaņojuma klausīties vēl vienā Viļa drāmā vienalga, vai tā bija atvainošanās vai moralizēšana.

„Man tev jāpastāsta kaut kas par to nakti Vācijā. Atgriezties mājās nemaz nebija tik vienkārši, kā domā." Vils vilcinājās, meklēdams īstos vārdus. „Kad man kļuva skaidrs, ka mūsu iebrukums galīgi sagājis dēlī, es izsaucu eidolonus, lai tie izpildītu mūsu vienošanās otru daļu. Viņi atteicās mūs nogādāt mājās, Pip!"

Māršām pār skaustu noskrēja tirpas. Atteicās?

„Tas nav iespējams. Mums bija vienošanās. Tu un pārējie vienojāties un par to samaksājāt." Māršs neizprata sistēmas nianses, taču viņš zināja galveno. Pārrunas, cena, rīcība: tāda bija kārtība.

Vils teica: „Jā, tā bija. Un tik un tā. Kad pienāca laiks doties prom, eidoloni mainīja mājupceļa cenu. Viņi gribēja kaut ko citu."

Kaut ko citu? Bet Viļam taču bija izdevies viņus nogādāt mājās. Kas nozīmēja... Kāpēc Vils uzskatīja par vajadzīgu iesākt šo sarunu ar atvainošanos? Durstīgā sajūta pletās arvien zemāk gar Mārša mugurkaulu. Viņš klusi un lēni jautāja: „Ko tu viņiem atdevi?"

„Es nesapratu..."

„Ko tu viņiem atdevi, Vil?"

„Viņi pieprasīja nedzimuša bērna dvēseli. Es piekritu." Durstīgās sajūtas pārvērtās nelabā dūšā. Vils noteikti kaut ko jauca. Noteikti.

Māršs iebilda: „Ko tas nozīmē? Tās ir muļķības, baznīcas kompetence. Tas nav nekas tāds, ko *tu* varētu viņiem dot."

Vils vilcinājās. Viņš pussoli atkāpās. „Tā brīža apstākļos, kas, ja atceries, bija diezgan neatliekami, es runāju mūsu abu vārdā."

Māršs joprojām atcerējās tās sajūtas, ko bija jutis, krītot cauri visuma spraugām. Atcerējās, kā eidoloni bija izplūduši cauri visas viņa

būtības daļiņām. Kā viņi bija viņu pētījuši. Izjaukuši viņu. Pagātni, tagadni un nākotni.

Nē, nevis viņu. Bet viņa nākotnes pēcnācējus. Viņa dēlu.

Tad tāpēc visus šos gadus Džons bija tāds. Viņš bija tukšs. Bez dvēseles.

Māršs pūlējās nepacelt balsi, bet viņam tas neizdevās. „Tu viņiem atdevi manu dēlu," viņš norūca, norīdams asinis. Tās sarecēja viņa vēderā.

Vils pacēla rokas, izvērsis plaukstas, un centās Māršu nomierināt. „Es nesapratu, ko tas nozīmēja. Vairs nebija laika uzzināt vairāk. Nesapratu vēl kādu laiku pēc tam, līdz redzēju, ka Līva atkal ir stāvokli." Dusmas nomāca pulsējošās sāpes Mārša kaklā. Viņš nokrakšķināja pirkstu locītavas. „Tu tiem atdevi manu dēlu."

„Es izglābu tavu dzīvību."

Māršs paspēra soli uz priekšu. Dūre sažņaudzās. Vils atkāpās. *Nē,* teica viņa sirdsapziņa. Tai bija Llvas balss. *Ne šeit. Tev nevajadzētu izgāzt asinis tik tuvu bērniem. Tas ir pārāk bīstami... tava rīkle asiņo. Tev tūlīt patjāiet prom! Skrien prom no bērniem, pirms tavas asinis pagūst kaut ko izsaukti Eidoloniem pret tevi ir patika.*

„Vai tev ir kaut vismazākais priekšstats, kā mums ar Līvu šo laiku ir klājies? Mūsu dēls..."

Augstais Dievs! Cik reižu, gadiem ejot, viņš bija prātojis, kāpēc viss bija sagājis tādā putrā? Tagad viņš pēkšņi zināja atbildi. Tiešāku atbildi, nekā jebkad būtu gaidījis. Atbildes zināšana nelīdzēja. Tā neko nedeva. Viņš to nedrīkstēja stāstīt Llvai. Tā nesniedza risinājumu tam, kā izārstēt Džonu. Tā neko nemainīja, un tā bija vislielākā vilšanās.

„Man nebija izvēles," Vils teica. „Man tas bija jādara."

„Līva nevar ciest, ka jāuzturas zem viena jumta ar mani. Ar viņu. Nespēj izturēt mūsu kopdzīvi. Viņa salaiž ar citiem vīriešiem, lai mani sāpinātu." Māršs paspēra vēl vienu soli tuvāk Viļam. „Un tagad tu man pasaki, ka pie tā visa vainojama tava rīcība tajā naktī?" Vils vēlreiz soli atkāpās, izskatīdamies pārbiedēts. Viņš spēja vien čukstēt. „Es nezināju, kas notiks."

„Vai tu vari to labot? Vai tu vari izārstēt Džonu?"

„Nē," Vils teica.

Māršs viņu pagrūda pret sienu. Garākais vīrietis ar muguru atsitās pret trokšņa slāpētāju; putuplasts un paklājs mīkstināja viņa kritienu.

Māršs uz viņu nikni skatījās. „Nākamreiz visu izdari, kā nākas!"

1963. gada 9. jūnijs Kroidona, Londona, Anglija

Kamēr Māršs runāja, Klauss gleznoja. Viņam bija grūti saprast Mārša ķērkstošo balsi. Turklāt viņš par kaut ko bija nikns, tāpēc runāja ātri. Dārzā, izklāstot savu ideju un lūgumu, Māršs nepārtraukti soļoja.

Dvīnes. Māršs par viņām runāja kā par spēles kauliņiem. Vai Grētas plastmasas žetoniem. Viņas bija māsas, ko uzaudzinājis doktors

fon Vestarps. Tuvākas, nekā jebkuri citi divi cilvēki kādreiz varētu būt, tomēr lielāko dzīves daļu nodzīvojušas simtiem vai tūkstošiem jūdžu attālumā viena no otras. Vienmēr šķirtas savu spēju dēļ.

Viņš dažkārt prātoja, kas ar viņām bija noticis. Viņām *REGP* piemita vismaigākās dvēseles. Klausam bija nedaudz kauns, ka jaunībā nebija novērtējis šo iezīmi. Viņš par to bija vīpsnājis. Jaucis to ar vājumu. Nelietderību. Viņš nezināja, vai viņas abas bija izdzīvojušas un tika izmantotas, vai ari viena no viņām vai abas bija sodītas ar nāvi, lai neviens tās vairs nevarētu izmantot. Taču, tā kā laiks Arzamasā-16 bija vilcies gariem, gausiem soļiem, viņam kļuva vieglāk aizmirst veco dzīvi.

Viņu dzīves apstākļi, ja pieņem, ka viņas abas joprojām ir dzīvas, noteikti bija sliktāki nekā Klausam. Un viņas to nebija pelnījušas. Palīdzot viņām, viņš varētu atlīdzināt par savu muļķīgo uzvedību jaunībā. Tā būtu iespēja saraut vēl vienu saiti ar pagātni; būtu par vienu enkuru mazāk, kas attur viņa kuģi no brīvības.

Taču Mārša iecere bija pārgalvīga. Šis cilvēks nesaprata, cik bīstams ir viņa plāns. Vismazākā pārrēķināšanās un... Māršs nekad nebija redzējis, kā kādu uz visiem laikiem aprij aukstā zeme. Klauss bija. No visiem veidiem, kā cilvēks varēja zaudēt dzīvību, vienīgais, kas rādījās Klausa trakākajos murgos, bija tas, kā viņš tiek aprakts dzīvs.

Iedomājoties visus tos neskaitāmos veidus, kā viņa plāns varētu neizdoties, viņš izmisumā sāka smagi elsot. Viņš par to pat negribēja domāt. Tam nebija jēgas.

Vakara saulē Mārša augums meta ēnu uz molberta. Klauss teica: „Jūs aizsedzat gaismu."

Māršs paspēra soli tuvāk saules pulkstenim, kas atradās slepenās mītnes dārza centrā. „Nu? Ko tu domā?"

Es domāju, ka tu esi ārprātīgs, Klauss domāja. *Es domāju, ka tavs plāns ir pārgalvīgs. Ka tu liec uz spēles manu dzīvību.*

Tomēr vārdos viņš teica: „Mums bija vienošanās."

„Joprojām ir," teica Māršs. „Kopš atgriešanās no slimnīcas esmu centies atrast Pembruku, lai to apspriestu. Viņš joprojām nav bijis darbā."

„Jūs to viņam būtu varējis pieminēt, pirms gandrīz nomirāt. Cik gan ērti būtu bijis, ja jūs būtu paņēmis mūsu vienošanos sev līdzi kapā."

Jā, Māršs bija nikns. Viņš atvēra muti, it kā lai strīdētos, bet atturējās. Viņš apkopoja domas, ar acīm redzamu piepūli nomierinājās.

„Jā. Tev taisnība. Man par to vajadzēja paziņot Pembrukam, pirms devāmies uz Viļa māju. Tātad. Es tev lūdzu pakalpojumu. Tas ir pēdējais, ko tev lūgšu. Mēs tev esam parādā jaunu identitāti. Ja šajā

pasākumā mums palīdzēsi, es personīgi parūpēšos, lai Pembruks to tajā pašā dienā nodrošina. Tev vairs nekad nebūs jāsatiek māsa."

Klausam jau šajā brīdī bija jābūt atbrīvotam no slepenās mītnes. Viņš jau būtu bijis atbrīvots, ja Māršs būtu turējis doto vārdu. Viņš bija riskējis ar savu dzīvību, ticēdams, ka tiks atbrīvots, ja ne vēl šajā brīdī, tad vismaz vairs neatradīsies vienā mājā ar Grētu. Neatkarīgs.

„Es nezinu, vai varu jums vēl uzticēties," viņš teica.

„Ak, vari, brāl'!"

Grētai izejot dārzā, čīkstēdamas aizvērās virtuves durvis. Viņa basām kājām soļoja pa zilganpelēkā bruģakmens celiņu. Zem viņas svārku apakšmalas bija redzamas kaulainas potītes, olīvkrāsas āda, ko caurauda tumšas vēnas. Viņa apstājās pie acāliju krūma. Tam bija skaisti, violeti ziedi. Viņa dziļi ieelpoja to aromātu; viņa jūsmīgi izelpoja.

Grēta, stāvot pie krūma, ķērās pie darba, ar šķērēm delikāti nogriežot ziedus. Viņa bija atsākusi žāvēt un starp grāmatu lapām kaltēt ziedus. Viens no viņas ziedu kārtojumiem stāvēja virtuvē uz palodzes. Madlēna bija sagādājusi viņai vāzi.

„Mūsu Reibolds tur solījumus," Grēta teica.

Viņi tai nepievērsa uzmanību. Klauss vaicāja Māršām: „Vai jūs ticat, ka abas Dvīnes ir dzīvas?"

Jā."

„Ja es piekristu, tad tikai Dvīņu dēļ." Nabaga bezpalīdzīgās meitenes. Klausu nelika mierā sirdsapziņa, ka viņš tās bija apzināti aizmirsis savu ērtību labad. „Bet tam nav jēgas. Es nevaru. Mans akumulators ir tukšs pēc cīņas Viljama savrupnamā." *REGP* tehniķi bija radījuši uzlādējamus litija jona akumulatorus, taču, lai tos uzlādētu, bija nepieciešamas īpašas ierīces. Klauss par to nejutās sarūgtināts.

Māršs attaisīja rāvējslēdzēju somai, ko bija atnesis līdzi. Klauss uzreiz atpazina pēdējo akumulatoru, ko abi ar Grētu bija nozaguši no Arzamasas glabātavas. Mērierīcē bija nolasāms, ka akumulators ir gandrīz pilns. Tas droši vien bija tas akumulators, kas bija pie Grētas todien, kad viņi labprātīgi padevās. Viņa to pat nebija lietojusi. Cik izdevīgi.

Klauss domādams kodīja lūpu. Vai bija vērts riskēt? Klauss bija gatavs darīt gandrīz visu, lai izbēgtu no ieslodzītā dzīves. Taču Mārša plāns jau pašos pamatos bija bīstams. Ja viņam būtu izvēle un ja nebūtu Grētas, tad Klauss labprātāk sapūtu šeit, nekā riskētu nosmakt kaut kur zem Londonas. Taču neriskēt, neizpildīt Mārša lūgumu nozīmēja zaudēt vēl vienu iespēju tikt vaļā no Grētas. Tā bija pavisam slikta izvēle.

Pie velna! Klauss nodomāja.

„Grēta," viņš sacīja. Viņa pacēla skatienu no acālijām. Viņš

sadūšojās, pirms ieskatījās viņai acīs. „Saki man taisnību! Vai tas izdosies?"

Vai viņa izskatījās noskumusi? Uzjautrināta? Uztraukusies? Ļauna? Lai nolādēta tā sfinksa!

Viņa paņēma vienā rokā ziedus un šķēres. Otru roku pielika pie elkoņa. „Jā. Tu veiksmīgi piezemēsies."

„Un pēc tam?"

„Dabūsi to, ko vēlies." Viņas acis dzirkstīja. „Tāpat kā mēs visi."

Viņa to pateica, tāpat kā izteica vārdos jebkuru citu pareģojumu. Drosmīgi. Sausi. Vai viņš viņai ticēja? Ja tas bija tiesa, viņam vairs nekad nenāktos vērot, kā viņas acīs tinas tumšās ēnas.

„Tad, lūk," Māršs teica. „Re, šeit tev ir apstiprinājums!" To sakot, Mārša kādreizējā balsī būtu jūtams sarkasms. Viņa jaunajai balsij nepiemita šāda izsmalcinātība.

Klauss novērsās no viņas. Viņš sacīja Māršām: „Es gribu doties prom, līdzko tas viss būs beidzies. Neatkarīgi no tā, vai viss izdosies vai ne, es šeit vairs neatgriezīšos."

„Sarunāts."

Saule bija pazudusi aiz dārza sienas. Tas nozīmēja, ka šodien bija jāmet miers gleznošanai; bija pārāk tumšs.

„Izstāstiet man plānu soli pa solim! Katru soli," sacīja Klauss.

Māršs teica: „Mājā ir karte."

KLAUSAM bija jāatzīst, ka Mārša plānā nebija nevienas acīmredzamas problēmas, nekādu kavēkļu. Izņemot, protams, plāna milzīgo, pārgalvīgo nekaunību.

Savai dalībai operācijā Klauss pieprasīja trīs ierīces. Akumulators darbojās. Tāpat arī tīkls un rokas pulkstenis.

Lai izdotos Mārša plāns, *Willenskrāfte* bija nepieciešams izmantot vien dažas sekundes. Taču viņu darbībām būtu jābūt pilnīgi sinhronām un precīzi izpildītām. Klauss trenējās, līdz daudzie izmēģinājumi kļūt iluzoram un materializēties jau draudēja sabojāt veco akumulatoru. Pēc katra izmēģinājuma mērierīces jaudas bultiņa noslīdēja arvien zemāk. Klauss pārtrauca treniņus, pirms akumulators bija kļuvis nestabils.

Pēc tam atlika vien nogaidīt, kad iestāsies nakts. Viņš bija tik ļoti pārņemts ar sagatavošanās darbiem, ka tikai vakarā apjauta, ka pagājusi pēdējā diena, kad viņš redz savu māsu. Ja plāns izdosies, Māršs viņam ļaus doties prom. Ja neizdosies, viņš būs miris.

Šī doma uzjundīja trauksmainu emociju virpuli. Nekādas nožēlas. Nekādu sirdsapziņas pārmetumu. Vien melanholija un ilgpilna sapņainība, sajūta, ka šis būs noslēgums ar laimīgām beigām. Viņa dzīves lielais, garais ceļojums tuvojās noslēgumam, ko drīz vien nomainīs cits dzīves posms. Labos un sliktos laikos Grēta bija bijusi viņa ceļabiedre, godīgi sakot, kapteine, vadītāja, kopš viņš sevi

atcerējās. Un tagad viņa dzīve turpināsies bez viņas.

Šis skats uz nākotni viņu priecīgi satrauca, bet viņam par pārsteigumu tas viņu arī skumdināja. Ne tāpēc, ka drīz vien viņš Grētu vairs nekad nesatiks, bet tāpēc, ka bija izrādījies, ka viņa nebija tāda, kā viņš bija iedomājies.

Dažas stundas pirms došanās prom kopā ar Māršu Klauss pieklauvēja pie viņas durvīm. Viņam nebija nepieciešams sakrāvāt somu; viņi bija ieradušies Anglijā ar dažiem akumulatoriem, sauju naudas un apģērbu, kas mugurā. Viņam bija žēl, ka nevar paņemt līdzi grāmatas un gleznošanas piederumus, ko laipni bija sagādājusi Madlēna, bet viņš taču nevarēja misijā ņemt līdzi piemiņas lietas.

Klauss pie sevis pasmaidīja. Kaut kā tāda pieminēšanu štandartenfīrers Pābsts uztvertu kā necieņu un aizrītos. Dīvaini. Viņš nebija iedomājies par Pābstu jau daudzus, daudzus gadus.

Grēta teica: „Nāc iekšā, Kļaus!"

Viņa reti uzrunāja viņu vārdā. Viņa zināja, kāpēc viņš ir atnācis. Atverot durvis, koridorā ieplūda rožu eļļas smarža. Grēta bija izdekorējusi istabu ar dārza ziediem. Viņa sēdēja uz gultas, sakrustojusi kājas. Viņas ziedi stāvēja piena pudelēs un šķībi karājās, iesprausti sienas spraugās. No grāmatām rēgojās gari kāti kā starp T. S. Eliota darbu sējumiem iespiests sviestmaižu vaska papīrs.

„Es atnācu atvadīties," viņš teica.

Viņa skatījās uz brāli. Viņa nekustējās, nerunāja, pat nemirkšķināja.

Viņš nopūtās un pagrieza muguru.

„Pagaidi!" viņa teica.

Viņš atkal pagriezās ar skatu pret viņu. „Nu?"

Grēta piecēlās kājās. Viņa teica: „Es iekalu šo savā atmiņā. Tevi, kāds tu tagad esi. Pagātnei."

„Visu labu, Grēta!"

Viņa izdarīja kaut ko tādu, ko viņš nebija gaidījis: viņa apskāva Klausu. Cieši. Un noskūpstīja viņu uz vaiga.

„Paldies!" viņa čukstēja.

Siltums? Cilvēcība? Kaut kādas pazīmes par dvēseles esamību? Kur Grēta visus šos gadus to bija slēpusi? Nolādētā!

Lai vai kā viņš censtos sevi pārliecināt, ka viņš domā citādi, Klauss zināja, ka patiesībā viņam pietrūks Grētas. Lai gan viņš bija pārstājis to mīlēt, kaut kur sirds dziļumos viņš vienmēr skums pēc viņas. Tomēr viņš jau bija izvēlējies. Neatlika nekas cits, kā kustēties uz priekšu.

Ejot lejā, viņš apstājās pie Madlēnas durvīm. Viņš vilcinājās, apsvēra domu atvadīties arī no viņas. Nē. Jauna dzīve ir jāsāk no baltas lapas.

Māršs viņu pamodināja vienos naktī. Pirms iekāpšanas *Morris*

markas automobilī, kas viņu jau gaidīja uz ielas pie slepenās mītnes, Klauss vēl pēdējo reizi pārbaudīja savas ierīces. Viņš apsēdās pasažiera puses aizmugurējā sēdeklī. Viņš piesprādzējās, zinādams, ka vēlāk tas būs ļoti svarīgi. Jostas ciešā sažņaugšanās pār vēderu pastiprināja viņa nemieru.

Agrā rīta stunda ļāva netraucēti nokļūt pilsētas sirdī. Londona vēl gulēja dziļā miegā. Ielu laternas izgaismoja tukšo un mierīgo pilsētu. Nemaz nebija grūti iedomāties, ka pilsēta ir tik tukša evakuācijas vai mēra dēļ. Tās dažas mašīnas, kam viņi pabrauca garām, varēja tikpat labi būt spoki, kas klejo klusajā pilsētā.

„Esam jau gandrīz klāt," Māršs sacīja. „Vai esi gatavs?"

„Jā." Klausa vēders bija tik pārpildīts ar tauriņiem, ka, atverot muti, viņš pat gaidīja, ka kāds no tiem izlidos ārā.

Iztraucoties caur vārtiem, pār viņiem parādījās Bekingemas pils. Klauss redzēja elektrisko lampu gaismā atspīdam kaut ko zeltainu un tumši metālisku. Māršs apbrauca apkārt milzīgai statujai, Klauss nosprieda, ka tas droši vien bija piemineklis kādam mūžībā aizgājušam monarham.

Dažus mirkļus viņi brauca gar Sv. Džeimsa parku. *Dīvaini,* domāja Klauss. Šis parks bija kā magnēts, kas viņu nemitīgi vilka pie sevis. Māršs sagrieza stūri, un viņi iegrima Londonas ieliņu juceklī.

Pēc dažām minūtēm viņš apturēja mašīnu. Viņi gaidīja pie pagrieziena. Māršs pacēla divvirzienu bezvadu sakaru klausuli, kas bija piestiprināta zem mašīnas priekšējā paneļa. Viņš tajā paziņoja: „Esam pozīcijās." Pēc tam nolika klausuli atpakaļ vietā.

„Atceries! Trīs sekundes." Māršs teica.

„Es atceros," teica Klauss. Taču viņš tik un tā paskatījās pulkstenī. „Vai atceraties, kas jums jādara?"

J- n

a.

„Un mūsu vienošanos?"

Māršs atvēra cimdu nodalījumu. Viņš no tās izņēma plānu, sarkanbrūnu ādas maciņu. „Skaidra nauda, identitātes dokumenti un nomas līgums dzīvoklim Eilsberijā. Atceries, ka man būs vajadzīgas dažas minūtes, lai pamestu mašīnu un nokļūtu parkā!" Viņš nolika maciņu atpakaļ cimdu nodalījumā.

Iesparkšķējās rācija. „Pirmais, viss tīrs." Tas nozīmēja, ka Hāfmūnstrītā nebija satiksmes. Mirkli vēlāk kāda cita balss sacīja: „Otrais, viss tīrs." Virzienā no Pikadilli arī neviens netuvojās.

Trešā balss: „Aiziet!" Un Māršs paklausīja.

Viņš spēcīgi un strauji uzspieda uz gāzes pedāļa, iesviezdams Klausu atpakaļ sēdeklī. *Morris* motors iekaucās, nespēdams nodrošināt pietiekamu jaudu. Klauss veltīja visu savu uzmanību elpošanai, cenšoties neļauties tauriņu kņudināšanai vēderā, kad automašīna

beidzot uzņēma ātrumu un nogriezās ap stūri uz Hāfmūnstrītu. Šis manevrs viņu būtu pārslidinājis pāri visam aizmugurējam sēdeklim un izsitis no nepieciešamās pozīcijas, ja viņš nebūtu piesprādzējies.

Viņi pabrauca garām pirmajam satiksmes konusam, ko bija nolikuši viltus ceļa strādnieki. Tas tur bija nolikts, lai brīdinātu, ka šai vietā jāsamazina ātrums. Taču Māršs to nedarīja, viņš triecās lielā ātrumā.

Aiz aizsargstikla skatam pavērās vēstniecība. Automašīna tai brauca arvien tuvāk.

Viņi palidoja garām otram satiksmes konusam. Māršs neminstinājās.

Motora dūkoņa kļuva skaļāka, mašīnai braucot pa SID ceļa strādnieku novietoto, nemanāmo slīpumu. Atpakaļceļa vairs nebija. Klauss uzlika pirkstu uz rokas pulksteņa.

Vēstniecība izskatījās daudz lielāka, nekā Klauss bija iedomājies. Tā saberza putekļos visus argumentus, ar ko Klauss bija centies sevi pārliecināt, ka šī ir lieliska doma. Tā ne pavisam vairs tāda nešķita. Tā bija briesmīga iecere. Tā bija neprātīga. Ēkai slejoties pār viņiem arvien augstāk, viņš uz īsu mirkli pameta skatienu augšup un redzēja kaut ko līdzīgu televīzijas antenai. Antena?

Viņš atcerējās Arzamasas pašizslēdzēja iekārtas.

Klauss jautāja: „Kā mēs varam zināt...?"

Taču tajā brīdī viņi jau traucās pāri zīmei, ko ceļa strādnieki bija uzkrāsojuši uz ielas. Māršs sasvērās. Viņš uzspieda uz bremzes pedāļa un nobauroja: *„Tagad!"*

Klauss vienlaikus nospieda pulksteņa uzvelkamo galviņu un aktivizēja *Willenskräfte*, un tad viņš jau ballistiskā trajektorijā lidoja Padomju Savienības vēstniecības virzienā. Viņš ar četrdesmit kilometru stundā lielu ātrumu izspokojās cauri augstajam, ap vēstniecību apjoztajam dzelzs žogam.

Viņš attina smalko sietiņtīklu, kas aiz viņa bija iesiets buksēšanas tauvā. Tīkls, tāpat kā viņš pats, bija iluzors, kas nozīmēja, ka nekāds vējš to nespētu atpūst vaļā. Klauss ar vieglu plaukstas locītavas uzsitienu to atraisīja, lidodams caur telpu, kas varēja būt virtuve.

Trīs sekundes pēc uzvelkamās galviņas nospiešanas ievibrējās viņa pulkstenis. Parasta pulksteņa trauksmes signalizācija šeit nelīdzētu, jo iluzorā veidolā tas neiezvanītos. Taču Klauss varēja sajust, kā pulkstenis vibrē uz viņa caurspīdīgās rokas.

Pēc viņa paša vēlēšanās trajektorijas augstākajā punktā tīkls un viņš pats uz pavisam īsu mirkli ieņirbējās. Ātrums samazinājās; tīkls tagad vairs nebija tukšs.

Un tad viņš jau bija ārā no vēstniecības, planēja pār Pikadilli laukumu Grīnparkā. Viņš sasvērās sānis, lai izvairītos no iekrišanas tranšejā. Tīklā bija kaut kas smags. Pēc makšķerēšanas viņš bija

atgriezies ar lomu.

Viņš materializējās īsi pirms ietriekšanās pirmajā gaisa spilvenu kārtā, kas bija paslēpta zem viena no paviljoniem. Tie sprāga, samazinot viņa ātrumu. *Paukš!* Viņš no jauna kļuva iluzors, lai ļautu tīklam ar visu tā saturu izlidot viņam cauri. Klauss tīklā saskatīja roku, kāju, gultas atlūzas un pusi no betona bloka.

Viņš atkal materializējās, nokritot un kūleņojot pa paviljona grīdu, kamēr plīsa otrā un trešā gaisa spilvenu kārta, viņš apstājās. *Paukš! Paukš!*

Kopš Māršs bija nospiedis bremzes pedāli, bija pagājušas divpadsmit sekundes. Taču Klausa uzdevums nebija galā, viņam bija jārīkojas ātri.

Viņš, apreibis un dezorientēts, piecēlās kājās. Viņš sekoja kabatas baterijas blāvajai gaismai līdz pat paviljona otram galam. Iesprostota tīklā zem gultasveļas un betona atlūzas, vicinājās sieviete.

Ar izmisīgām, spazmatiskām kustībām. Jo viņa bija pārbijusies. Kā lai nebūtu?

Klauss atbrīvoja viņu no tīkla. „Tu esi drošībā," viņš teica vāciski. Viņš to atkārtoja vairākas reizes, mezdams malā līdzi paķertos gruvešus. Brīnums, ka viņa neko nebija lauzusi; tā viņš nosprieda pēc viņas enerģiskās vicināšanās. Taču uz viņas porcelānbaltās sejas bija parādījušies nobrāzumi un iegrieztas brūces vardarbīgās aizvešanas dēļ.

Viņas mute atvērās, un pa to izspraucās kluss kliedziens. Viņa bija mēma. Tāpat kā viņas dvīņu māsa.

Klauss satvēra plaukstās viņas seju, maigi atglaužot malā vadu saišķi, kas karājās no viņas pakauša. Māršām bija taisnība; viņa valkāja četrpunktu drošības jostu pat guļot, jo Maskavai jebkurā diennakts laikā varēja ievajadzēties nosūtīt kādu steidzamu ziņu.

„Tu esi drošībā. Tas esmu es. Klauss. Vai tu mani atceries?"

Dvīne locījās viņa skavās. Viņa to cieši uzlūkoja. Apmulsusi, nespēdama saprast.

„Klauss! No muižas!"

Viņa, atgrūžot viņu, sarauca pieri.

„Esmu tevi izglābis," viņš sacīja. Kā vairāk vai mazāk arī bija. Viņš tā cerēja. „Piedod, ka tas viss notika tik pēkšņi! Nespējām tevi nekā brīdināt."

Rieva starp viņas uzacīm kļuva seklāka; viņas pretošanās apsīka.

Klauss? viņa noplātīja muti. Viņa joprojām izskatījās apjukusi. Un varbūt pat vēl vairāk izbijusies. Pēdējā reize, kad viņam ar kādu no Dvīnēm bija saskarsme, bija kara laikā, kad viņš un Reinhards bija savā starpā sacentušies par doktora labvēlību. Tolaik viņš bija jauns un iedomīgs. Slepkava. Kā gan viņa varēja zināt, ka tagad viņš ir pavisam citāds cilvēks?

„Jā, tas esmu es.” Klauss aplika viņai roku, palīdzot apsēsties. Viņa atgrūda viņa pieskārienus. Viņš bija aizmirsis, ka šīs māsas acis ir katra savā krāsā. Viena zila, otra brūna. Doktora eksperimentu blakusparādība.

Tās šaudījās pa labi, pa kreisi, uz leju, uz augšu. Viņa uzsūca apkārt redzamo — tranšejas zemes sienas un neapstrādātos ozolkoka būvkokus. *Kur? Kā?* Viņa plātīja muti.

„Tev jāieklausās manī. Mums ir ļoti maz laika.” Viņš paskatījās brūnajā acī, pēc tam zilajā. „Vai es runāju ar jums abām?”

Dvīne atkal savilka pieri, koncentrēdamās samiedza acis. Viņa lēni grozīja galvu. Koncentrēšanās pārauga šaubās, bet pēc tam bailēs. Viņa trīcēja.

Klauss nekad nebija strādājis kopā ar Dvīnēm, bet viņas reakciju nebija grūti iztulkot. Viņa bija zaudējusi kontaktu ar māsu, tāpēc tagad krita panikā, jo bija pārāk apmulsusi, lai skaidri domātu.

Nabadzīte. Klauss pieliecās viņai tuvāk; viņa atkal atgrūdās.

„Es tev neko sliktu nedarīšu. Gribu apskatīt tavus vadus un četrpunktu drošības jostu.”

Viņas sarauktie pleci mazliet atbrīvojās. Klauss aplūkoja viņas akumulatoru. Tas nebija veidots pēc *Reichsbehorde* rasējumiem — tas drīzāk bija oriģinālās tehnoloģijas un slepkavas implanta hibrīds. Padomju vara bija paildzinājusi Dvīņu akumulatoru kalpošanas un lietošanas laiku. Klausam netika piešķirts uzlabots akumulators, jo tie bija paredzējuši, ka atlikušo dzīves daļu viņš pavadīs Arzamasā-16. Un, protams, viņu sagūstītāji nekad nebija uzdrošinājušies veikt kaut mazākās izmaiņas Grētas akumulatorā. Viņa bija pārāk vērtīga.

Mērierīce uzrādīja, ka akumulatorā vēl atlikušas divas trešdaļas lādiņa. Viņas vadu galā bija trīszaru kontaktdakša, kas atgādināja banānu (arī tā bija citādāka nekā viņam) un bija stingri iesprausta savienotājā, kam pāri bija aiztaisīts drošības slēdzis. Klauss pārlaida pirkstus pār viņas vadiem; pusceļā, vilkdams pirkstus atpakaļ, viņš sajuta asu mezgliņu, kur caur izolāciju bija izdūrušās smalkas vara stieplītes. Arī tās padomju vara bija nomainījusi. Iespējams, pat vairākkārt. Dvīni sagrāba nelieli krampji, kad Klausa pirksti slīdēja gar viņas nodriskātajām vadu dzīslām.

„Piedod!”

Viņa akumulators sāka sēsties, iztērēdams atlikušo lādiņu. Viņš to atvienoja. Pēc tam viņš Dvīnes vadam ar pirkstiem no mezgla uzmanīgi nolobīja izolāciju tikai tik daudz, lai atbrīvotu saplīsušo vietu. Kabatas luktura gaismā atspīdēja kails varš. Starp īkšķi un rādītājpirkstu virpinot atsegto vadu segmentu, Klauss savienoja izspūrušās stieplītes tā, lai ar to pietiktu strāvas padeves atjaunošanai. Vēlāk to vajadzēs pienācīgi salodēt un uztaisīt kārtīgu savijumu, bet pagaidām varēja iztikt ar šo pagaidu risinājumu.

Tādā veidā viņš neskaitāmas reizes bija labojis savus vadus. Viņi visi to bija darījuši.

„Vai ir labāk? Vai tagad runāju ar jums abām?"

Viņa vēlreiz centās. Panika pārauga trīcošā atvieglojumā. Viņa pamāja ar galvu.

Viena problēma tagad bija atrisināta. Taču, kā uz šo visu bija reaģējusi viņas māsa? Vai viņa Maskavā jau bija sacēlusi trauksmi?

„Klausies! Tas ir steidzami. Es strādāju kopā ar cilvēkiem, kas jūs abas var atkal savest kopā. Jūs varat būt brīvas. Jūs abas."

Viņas sejā uz mirkli bija manāms pārsteigums. Un viņš iedomājās, ka kaut kur tūkstošiem jūdžu attālumā tāds pats pārsteigums pavīdēja tādā pašā sejā. Pārsteigums izšķīda neticībā un pēc tam tik neviltotā cerībā, ka bija sāpīgi tai ticēt.

„Es zinu, kā tas ir," viņš atzinās. Viņš nespēja klusēt. Viņas sejas izteiksme... „Es biju ieslodzīts Arzamasā."

Mēs zinām, viņa izrunāja.

„Es zinu, ka jums nav ne mazākā iemesla man ticēt. Es apsolu, ka jūs drīz vien varēsiet būt kopā. Taču, lai tas notiktu, jūs nedrīkstat ziņot padomju varai par to, kas noticis." Viņš atkal ielūkojās viņas acīs, vēlēdamies kaut varētu tagad redzēt otru Dvīni. „Vai saprotat? Padomju vara nedrīkst uzzināt, kas noticis, pirms apjautīs, ka tu esi pazudusi."

Dvīnes divkrāsaino acu skatiens aizpeldēja tālumā, kamēr viņa ar māsu pārsprieda dzirdēto. Viņa piekrītoši pamāja.

„Labi." Klauss centās viņai nomierinoši uzsmaidīt. „Viņi drīz ieradīsies."

Viņa drebēja. Lai gan bija jūnijs, tomēr bija vēl nakts un zeme — mitra. Viņa bija gulējusi, kad viņš viņu nolaupīja. Lielākā daļa segas bija paķerta līdzi. Klauss to pacēla un apsedza viņu.

Viņi gaidīja. Kaut kur ieskanējās circeņa čīgāšana.

„Reinhards ir Anglijā," viņš teica. „Tāpat arī mana māsa. Ja vari, centies no tiem abiem izvairīties!"

Dvīnes sejā iezagās apmulsums.

„Garš stāsts," viņš teica.

Circeņa čīgāšana un sajūtas, kas pārņēma viņu pēc milzīgā adrenalīna izplūšanas ķermenī, Klausu pamazām ieaijāja miegā. Pagāja vēl kāds laiks. Visbeidzot tālākajā tranšejas galā tika nolaistas trepes. Tās čīkstēja zem kāpēja zābakos ieautajām kājām. Dažus mirkļus vēlāk viņiem pievienojās Māršs, kam cieši līdzās sekoja Petiks un vēl kāds vīrietis, ko Klauss nepazina.

Ieraudzījis Dvīni, Māršs atvieglojumā nopūtās. *„Guten Mor-gen!"* viņš sveicināja. Viņam līdzi bija tāfelīte, papīra maisiņš un maks no mašīnas.

Viņš pasniedza Klausam maku. „Paldies! Un lai izdodas!" Māršs

teica. Klauss pārbaudīja somas saturu. Māršs bija turējis doto solījumu. Apmaiņā pret somu Klauss noņēma no četrpunktu drošības jostas tukšo akumulatoru un pasniedza to Māršām.

Sajūta bija tāda, it kā no pleciem noveltos akmens gan burtiskā, gan pārnestā nozīmē. Sī bija pēdējā reize, kad viņš lietoja akumulatoru.

Šo atskārsmi nepavadīja sentimentāli jūtu uzplūdi. Klauss to bija godam nopelnījis. Viņam nepietrūks fon Vestarpa mantojuma vara piegaršas. Māršs viņam pasniedza roku. Klauss to paspieda. „Paldies!" viņš

teica.

„Viņas vadi ir bojāti, bet tie turēsies kopā."

Klauss pieliecās pie Dvīnes. Viņš viņai vāciski teica: „Jūs varat uzticēties šim cilvēkam. Drīz jūs abas būsiet drošībā. Es tagad došos prom. Visu labu!"

Klausam kāpjot augšā pa trepēm, Māršs tikpat raitā vācu valodā, kādā runāja Klauss, Dvīni iepazīstināja ar sevi: „Mans vārds ir Māršs. Un man ir vajadzīga jūsu palīdzība."

Tas bija vienīgais, ko Klauss dzirdēja, jo brīdi vēlāk viņš jau bija izgājis no paviljona parkā. Šeit bija brīnišķīgi. Visapkārt valdīja miers. Mēnesgaisma visos apstādījumos lēja sudrabainu gaismu. Viņš gandrīz varēja iztēloties, ka tas ir viņa privātais rezervāts, taču viņš šeit neuzkavējās.

Parka austrumu pusē pie pastaigu celiņa stāvēja vientuļš taksometrs. Klauss tajā iekāpa.

Šoferis no SID jautāja: „Uz kurieni, draugs?"

Klauss apdomāja atbildi. „Vienalga," viņš teica.

11

1963. gada 11. jūnijs Meifera, Londona, Anglija

Viņai nebija vārda. Saskaņā ar protokoliem fon Vestarps un viņa sirdsdraugi SS viņas bija saukuši vienkārši par *1.* un *2.* Padomju varas pārstāvji bija darījuši tāpat, jo uz to viņus bija mudinājis Dvīņu kreisās plaukstas locītavas tetovējums. Māršs jautāja viņai, kā viņa pati apzīmē sevi, bet viņai to bija grūti izteikt uz tāfelītes. Viņš secināja, ka Dvīnes vieno vienas identitātes izjūta, kādu parasti cilvēki nemaz nespēj izprast.

Asinszāle varēja to izmantot savā labā. Dvīnes izmisīgi vēlējās atkal būt kopā. Tas bija skaidrs. Māršs cerēja, ka ar solījumu par atkalsatikšanos pietiks, lai tās piekristu sadarboties.

Viņš centās palikt nomodā, kamēr ārsts steidzīgi izmeklēja Dvīni. Kopš brīža, kad Māršs bija pametis slimnīcu, viņš vēl nebija kārtīgi izgulējies. Gulēšana kairināja viņa ievainojumus un kutināja viņa rīkli. Kņudēšana bieži vien pārvērtās diezgan spēcīgā klepus lēkmē, kas lika Māršām rīstīties atkritumu spainī pie savas gultas.

Ārsts atzina, ka Dvīnes veselības stāvoklis ir pietiekami labs, lai drīkstētu ceļot. Nolaupīšanas laikā viņa bija pamatīgi apdauzīta, bet citādi viņa bija žirgtāka, nekā cerēts. Tas bija mazs mierinājums; viss būtu varējis saiet dēlī vienā no neskaitāmiem variantiem. No visām sajūtām visvairāk viņu bija pārņēmis apmulsums un nemiers. Tas bija saprotams.

Iepriekšējā vakarā Māršs bija iemetis pārtikas preču maisā dažus no Llvas vecajiem apģērbiem. Atverot maisu, viņš atklāja, ka apģērbi smaržo pēc viņa sievas laikos, kad viņa bija jauna un skaista. Savādi, ka kaut kas tik ilgi piemirsts varēja kļūt tik neizsakāmi dārgs. Taču Māršs atgaiņāja pēkšņo smeldzi, lai koncentrētos darbam. Sieviete, ko Klauss bija izmakšķerējis no vēstniecības, bija garāka un nedaudz tievāka nekā Līva, tomēr Māršs viņai piedāvāja iespēju pārvilkt apģērbu.

Viņa bija sākusi izģērbties, vēl pirms Māršs un Petiks paguva viņai uzgriezt muguru. Viņa nebija kautrīga, un viņa nejuta nepieciešamību slēpties aiz aizvērtām durvīm, lai pārģērbtos. Mārša acis netīšām ievēroja dažādas rētas uz viņas ķermeņa un vecas ķirurģiskas brūces. Vēl kāds fon Vestarpa muižas mantojums.

Dažas minūtes vēlāk viņi jau šķērsoja rasaino zāli, lai nokļūtu pie autofurgona, kas viņus jau gaidīja. Ielās bija parādījusies neliela satiksme, bet joprojām bija pietiekami agrs, lai ātri nokļūtu Admiralitātē. Kad viņi tur ieradās, saullēkts bija mazliet spožāks nekā laškrāsas smērējums ogļmelnās debesīs.

Viņu plāns bija no Pembruka kabineta nosūtīt neīstu paziņojumu.

Dvīnes atrašanās vieta neietekmēja viņas spējas retranslēt māsai ziņas. Tomēr to darīt no otras loģiskākās vietas — pagraba — nebija diez ko gudri, jo pastāvēja risks, ka Dvīnes ziņos par to, ko redz savām acīm, tādā veidā varbūt brīdinot Ivanu par to, ka burvji vēl nav izzuduši.

Vienmēr jāpieņem, ka ienaidnieks ir gudrāks nekā tu! To viņam bija iemācījis Stīvensons.

Taču Pembruka kabinets bija aizslēgts un tumšs. Petikam bija jāizmanto sava atslēga. Petiks ar Māršu bažīgi saskatījās, kaut kas nebija kārtībā, taču abi turēja mēli aiz zobiem. Māršs aicināja Dvīni apsēsties. Viegli papurinājusi galvu, viņa noraidīja Mārša piedāvājumu ieliet viņai skotu viskiju no Pembruka bufetes. Viņš uzcienāja sevi ar vienu malku iesala viskija, taču tūdaļ to nožēloja. Plūstot lejā pa rīkli, tas dedzināja kā lava.

Dvīnei rakstot vāciski, krltiņš viegli sitās pret tāfeli. *Vai Klauss nemeloja'?* Tas bija pirmais, ko viņa neskubināta uzrakstīja. Māršs cerēja, ka tā ir laba zīme.

„Jūs būsiet atkal kopā ātrāk, nekā spēj iedomāties," viņš teica. „Cikos no rīta viņi pie tevis ienāk?"

Kad viņi ir izgulējušies, viņa uzrakstīja.

Tas nozīmēja, ka viņiem joprojām bija laiks. Saullēkta blāvā gaisma tikai tagad bija sākusi modināt pilsētu. Pa Pembruka kabineta logu Māršs redzēja, kā gar Sv. Džeimsa parku apdziest laternu gaismas. Kaut kur tumsā, tālumā aiz šī parka bija Grīnparks, kur pat tagad teltīs un paviljonos strādāja SID komandas, lai aizbērtu tranšeju un dzēstu jebkādas tās eksistences pēdas pirms sestdien paredzētajām svinībām.

Petiks pa Pembruka telefonu izsauca vienu no militārajiem zinātniekiem, lai tas salabotu Dvīnes vadus. Viņš ieradās ar mazu instrumentu kastīti, lodāmuru, vara stiepli un kabeļu lentes rulli. Viņš ķērās pie darba un pārveidoja Klausa pagaidu risinājumu par kvalitatīvu savienojumu.

Māršs pamāja ar roku Petikam, lai tas iznāktu koridorā. Viņš neko neteica, kamēr bija drošs, ka Dvīne neko nedzirdēs. Un tad jautāja: „Kur, pie velna, viņš ir?"

„Es domāju, ka ap šo laiku viņš jau būs ieradies," Petiks teica. „Tas nav raksturīgi Leslijam."

„Vai esi mēģinājis viņam piezvanīt?"

Petiks pamāja. „Esmu sakaitinājis vairākus sakaru operatorus. Neceļ."

„Kaut kas nav kārtībā."

Jā."

„Aizsūti kādu uz viņa māju!" teica Māršs.

Petiks pajautāja: „Vai jūs domājat, ka viņam ir nepatikšanas?"

„Es domāju, ka to ir sarīkojusi Grēta. Tātad, jā."

„Ko viņa dara?”

Kāda jēga bija izteikt minējumus? Viņi to tāpat uzzinās vai arī neuzzinās. Viņš uzmeta skatienu rokas pulkstenim. „Mums paliek arvien mazāk laika. Darīsim to, kādēļ esam šeit ieradušies.”

Petiks aizgāja uz savu kabinetu. No turienes viņš piezvanīs, lai nosūtītu kādu pie Pembruka uz mājām; viņš arī pārraudzīs sakaru tīklu noklausīšanos. Ja Cerkašins atklās, ka Dvīne ir pazudusi, pirms Asinszāle paspēs visu pēc plāna iekustināt, viņam neatliks nekas cits, kā pārraidīt uz Maskavu ārkārtas ziņojumu, un tad noklausīšanās stacijas centīsies šo pārraidi traucēt, par to uzreiz ziņojot Petikam.

Māršs atgriezās Pembruka kabinetā, kur tehniķis Dvīnes vadiem uzlika pēdējos ielāpus. Viņš noplēsa pagaru melnas izolācijas lentas strēmeli un to izveicīgi aptina salabotajai vietai. Lodalva kūstot izplatīja telpā saldu aromātu, kas jaucās ar Pembruka skotu viskija spēcīgo zemes un uguns smaržu.

Māršs apsēdās viņai blakus otrā no abiem atzveltnes krēsliem, kas stāvēja pretī Pembruka rakstāmgaldam. Viņš jautāja: „Vai tagad ir labāk?”

Viņa pamāja. *Vairs nav elektrostatikas,* viņa uzrakstīja.

„Lieliski! Vai tu labi jūties? Vai ir pietiekami silti?”

Vēl viens galvas mājiens.

Tiklīdz tehniķis bija izgājis no kabineta un aizvēris durvis, Māršs nopietni pajautāja: „Vai jūs esat gatavas?” Šķita savādi sarunāties vienlaikus ar diviem cilvēkiem, kuriem bija kopējas acis un ausis.

Vēl viens galvas mājiens.

„Jūs abas šorīt esat bijušas ļoti pacietīgas. Pacietīgākas, nekā es jūsu vietā būtu bijis. Paldies!”

Viņa paraustīja plecus. Lielākā daļa Dvīņu dzīves bija aizritējusi, saņemot un nosūtot ziņojumus. Tiem, kam Dvīnes piederēja, viņas nebija nekas vairāk kā noderīgs instruments.

Māršs dziļi ievilka elpu un ierunājās savā dobjajā balsī: „Mēs zinām, ka Cerkašins jūs abas izmanto, lai ziņotu par politisku slepkavību sēriju. Par pavecākiem kungiem, kas dzīvo laukos.”

Dvīne pamāja ar galvu.

„Bet jūs nezināt, ka šīs slepkavības ir pastrādātas, lai gatavotos uzbrukt Lielbritānijai vai tai piederošajām teritorijām. Taču Cerka-šina priekšnieki Maskavā gaida pēdējo ziņojumu, lai varētu uzsākt sava plāna realizāciju.” Bija jau par vēlu apstāties; pēdējais tilts tika nodedzināts, kad Māršs uzspieda pa bremzēm Hāfmūnstrītā. Tāpēc viņš turpināja. „Taču galvenais, ko mēs gribam, ir, lai viņi neapturētu savu uzbrukumu.”

Tas viņu pārsteidza. *Kāpēc?*

Viņš papurināja galvu. „Tas nav svarīgi. Nozīme ir vien tam, ka jūs varat nosūtīt padomju varai ziņojumu, ka pēdējā slepkavība ir

notikusi. Tā kā jūs esat bijušas šo ziņojumu pārsūtītājas, mēs domājam, ka jūs zināt, kā to frāzēt."

Dvīne skatījās viņam garām. Apspriežoties ar māsu, viņas tālumā vērstās atšķirīgo krāsu acis aizmiglojās. Biedējoši. Māršs bija lasījis viņu lietu, taču viņu sazināšanos redzēt savām acīm bija pavisam cita lieta.

Rakstot viņa iztērēja atlikušo krīta gabaliņu. *Mēs to varam izdarīt. Vai pēc tam mēs abas satiksimies?*

Māršs viņai iedeva jaunu krītu. „Kā ir ar mainīgā šifra frāzēm? Vai esi droša, ka vari nosūtīt atbilstošu informāciju?"

Mēs to sistēmu esam iegaumējušas no galvas. Tā jau gadiem nav mainījusies.

Tas nozīmēja, ka padomju vara bija ieslīgusi pašapmierinātībā. Absolūti pārliecināta, ka tā ir prasmīgāka un varenāka nekā vārgā Lielbritānija. Vēl nesen Padomju Savienība tāda tiešam arī bija. Vēl jo labāk. Taču:

„Vai viņus nemaz neuztrauc tas, ka tu varētu izvēlēties nosūtīt nepatiesas vai neprecīzas ziņas?"

Mēs vienreiz mēģinājām to darīt. Lai aizbēgtu.

„Un?"

Dvīne papurināja galvu. *Tikai vienreiz.* Māršs atsauca atmiņā viņas vecos ievainojumus un rētas. Varbūt tās visas nebija fon Vestarpa eksperimentu pēdas. Viņa nepacietīgi ar plaukstas locītavu nodzēsa uzrakstīto. Viņa ātri uzkricelēja: *Vai jūs palīdzēsiet mums satikties?*

J- n

a.

Viņš Dvīnei neatklāja, ka neatkarīgi no tā, vai abas piekritīs sadarboties, Asinszāle vienalga plāno atgriezt otru māsu Anglijā. Galu galā tas nebija svarīgi, kādu ziņojumu viņi nosūtīs, jo, neskatoties uz to, vai Ivans uzķersies vai nē, Dvīnes bija pārāk spēcīgs ierocis, lai ļautu ienaidniekam to paturēt. Asinszāle neļaus tiem turpmāk izmantot abas māsas.

Būtu ideāli, ja viņi otru Dvīni no PSRS atgūtu pēc tam, kad Ivans jau būs sācis rīkoties, jo tad Asinszāle varētu PSRS izraut ārā kā nezāli, tādā veidā pārtraucot ieilgušo Auksto karu. Ja Ivans uz to neuzķersies, Dvīnes atgūšana PSRS pateiks priekšā, ka Lielbritānija vēl ir pārpilna ar burvjiem. Ardievu, vienreizējā iespēja! Un Aukstais karš turpināsies kā līdz šim: ilga, nogurdinoša cīņa, kas novedīs pie lēnas britu impērijas iznīkšanas.

Kā? Viņa rakstīja.

Māršs centās viņai pārliecinoši uzsmaidīt. Droši vien arī viņa rētas diez ko nepalīdzēja viest uzticību. „Drīz vien tu to uzzināsi." Viņš paskatījās ārā uz ielas. Admiralitātes ēka pār Sv. Džeimsa parku, kuru saule pildīja ar sīrupainu gaismu, meta milzīgu ēnu. Saule bija

uzlēkusi.

„Mums nav daudz laika. Mums jāsāk!"

Mēs saucam pārējos.

„Ziņojat par pienākošu ziņu?" Māršs vaicāja.

Viņa apstiprinoši pamāja.

Pagāja desmit minūtes, varbūt piecpadsmit. Kļūstot nepacietīga, viņa pacēla roku. Pēc dažiem mirkļiem viņa uzrakstīja. *Viņi ir ieradušies. Mēs to tagad darām.* Gaidīšana.

Dvīnes bija neredzamas auklas divi gali, kas savienoja Māršu ar viņa ienaidniekiem. Vai tie varēja viņu sajust?

Māršs piecēlās kājās. Viņš soļoja pa telpu, kamēr Dvīnes domājams ziņoja Maskavai par lorda Viljama Bauklerka nāvi. Saulesgaisma kā izkusis zelts mirgoja Sv. Džeimsa parka ezerā. „Ko viņi saka? Vai viņi jums tic?"

Tagad viņa rakstīja ātrāk. Māršs, skatīdamies viņai pār plecu, izlasīja: *Viņi ir aizdomīgi. Ilga kavēšanās.*

Viņš mēģināja iztēloties, kas notiek Maskavā. Cik daudz cilvēku stāvēja šī klusā telefona otrā galā? Vai tā bija partija? Militārpersonas? VDK? Pārstāvji no Arzamasas-16? Visi iepriekš minētie?

Māršs un Petiks, gatavojot šīs operācijas scenāriju, bija konsultējušies ar dažiem SID augstākā līmeņa ekspertiem par Padomju Savienību. Taču viņi secināja, ka labākajā gadījumā šo ekspertu atbildes bija veselā saprāta vadītas:

„Sakiet viņiem, ka viņu aģents pašlaik nedrīkst bāzt galvu ārā no ūdens. Ka briti viņam ir izlikuši lamatas. Ka viņš nedrīkst rīkoties, līdz nebūs drošs, ka ir izvairījies no notveršanas." Noteikti gandrīz tāpat kā bija noteikts viņa darba instrukcijā.

Atbilde atnāca ātri: *Lamatas?*

„Briti bija jau priekšā, viņi gaidīja mērķa mājās." Jo vairāk melos patiesības, jo vieglāk apmānīt. Vēl viena vecā vīra pamācība. Kā medus apvalks saindētai tabletei. „Briti izmisīgi centās aizsargāt mērķi."

Sekoja vēl viena ilga pauze. Māršs stāvēja pie loga, pārāk koncentrējies, lai palūkotos ārā pa logu. Viņš nokrakšķināja pirkstu locītavas. Krītiņa dejošana pa tāfelīti izrāva viņu no pārdomām.

Strīdas. Daži grib rīkoties tālāk pēc plāna. Daži domā, ka misija ir izgāzusies. Pierakstot klāt vēl pāris vārdus, krītiņš pārlūza. *Pārāk publiski.*

Cerkašina priekšnieki bija redzējuši publicētos rakstus par Viļa nāvi.

„Atgādini viņiem, ka cilvēki tic, ka mērķis miris maģistrālā gāzes vada eksplozijas dēļ! Ka ļaunprātīgās dedzināšanas apstākļu

izmeklētāji to ir apstiprinājuši." Jo, protams, SID bija parūpējies, lai tā tiktu secināts. „Notikumu vieta nav kompromitēta."

Dvīnes sejā atkal iegūla tālais skatiens. Māršs aizturēja elpu. Pagāja vesela mūžība.

Viņa samirkšķināja acis, papurināja galvu un atkal paņēma rokās krītiņu. *Viņi dodas prom. Nav lēmuma. Joprojām strīdas.*

Neapmierinoši, bet tas jau bija gaidāms.

Viņa uzrakstīja: *Vai tagad darīsiet to?*

Māršs teica: „Pavisam drīz. Taču mums jānogaida, ja gadījumā viņi atgriežas un uzdod vēl kādu jautājumu." Starp viņas uzacīm saraucās dziļa rieva. Vai viņa nodomāja, ka viņš melo? „Lūdzu, esi pacietīga!" viņš aizbildinājās.

Ja viņi pārāk ilgi vilcināsies, Čerkašins varētu sacelt trauksmi un Maskava atteiksies no sava uzbrukuma plāna. Taču tas pats notiks, ja Asinszāle pārāk agri atgūs otru Dvīni. Māršs atkal ieskatījās rokas pulkstenī.

Jebkurā gadījumā viņi drīz saņems atbildi.

1963. gada 11. jūnijs Asinszāles štābs, Londona, Anglija

Rodžers atbrauca pēc Viļa uz Kroidonas slepeno mītni nedaudz pēc rītausmas. Vils tika aizvests uz Admiralitāti *Morris* automobilī, kam bija tonēti logi.

Viņš jautāja: „Nu? Stāsti, kas notika?"

„Viņi to dabūja," Rodžers teica, pārslēdzot ātrumus un nogriežoties ap stūri. „Es teiktu, ka brīnumainā kārtā."

Vils nožāvājās. „Malacis Pips." Viņš naktī nebija ne acu aizvēris aiz bailēm, ka šodien būs tā diena, kad viņam būs jālauž sev dotais solījums. „Viņam vienmēr ir bijis talants uz dramatiskiem pasākumiem."

„Varu derēt, ka vecais Ivans to nemaz negaidīja."

Vēlreiz nožāvādamies, Vils sacīja: „Ak, jā! Bez šaubām." Rodžers parādīja savu identifikācijas karti sargiem, kas stāvēja pie Admiralitātes mūra vārtiem. Viņš apturēja mašīnu tieši pie platajām marmora kāpnēm. Uzlecošā saule iekrāsoja bālo ēku zeltainās krāsās. Vils izkāpa no automašīnas. Viņa ēna uzviļņojās pār kāpnēm, it kā aicinot viņu iekšā.

Vils dziļi ievilka elpu, lai atvairītu vēdergraizes. Viņš cerēja, ka pēc šodienas notikumiem Gvendolīnai izrādīsies taisnība. Varbūt ļaunākais tiks aiztaupīts; varbūt viņam nevajadzēs runāt enohiešu valodā. Galu galā tas bija bērnu uzdevums. Taču viņš zināja, ka uz to nedrīkst paļauties. Šī tomēr bija Asinszāle, un Asinszāle neļāva nevienam izsprukt sveikā. Tā viņu sakošļās un norīs, un izspļaus atkal ārā, bet šoreiz varbūt nebūs Gvendolīnas, kura varētu viņu noķert.

Pa ceļam viņi iegāja Petika kabinetā, lai paņemtu pagraba atslēgas. Māršs un, domājams, arī Dvīne atradās drošā vietā, ieslēgušies Pembruka kabinetā. Petiks runāja pa telefonu, kad telpā ienāca Rodžers un Vils.

„Vai esi pilnīgi pārliecināts, ka neviens neatbild? Tieciet iekšā mājā! Atrodiet jebkādas pēdas, kas mums varētu pateikt, kur ir palicis Leslijs! Meklējiet, man vienalga, lai viņš dzīvo kaut vai sasodītajā Tadžmahalā! Tieciet tur iekš! Jā, es uzņemšos atbildību. Zvaniet man, līdzko būsiet kaut ko uzzinājuši!"

Viņš nosvieda klausuli uz telefona aparāta tik spēcīgi, ka iekšpusē ieskanējās zvaniņi.

Rodžers jautāja: „Nepatikšanas?"

„Leslijs ir pazudis," teica Petiks.

Vils nebija ticies ar Pembruku kopš pirmajām, spraigajām nopratināšanas reizēm, kad Māršs viņu uz turieni bija aizvilcis aiz apkakles. Kad Pembruks brauca uz slepeno mītni, tas galvenokārt notika, lai iztaujātu Klausu un Grētu.

Vils teica: „Tas nav labi."

Petiks nopūtās. Viņš izzvejoja atslēgu un pasniedza to Viļam.

Vils iedomājās, kā viņi ar Māršu būtu reaģējuši, ja Stīvensons būtu pēkšņi pazudis mirkli pirms Asinszāle gatavotos uzsākt apjomīgu misiju. Tas *bija* diezgan aizdomīgi un baidīja Viļu. Kaut kas nebijā tā, kā vajadzētu būt. Taču viņš apzinājās, ka Pembruka pazušana nekādā veidā neizjauks šodien paredzēto, tāpēc rūpes par Pembruka meklēšanu viņš atstāja Petika ziņā un samierinājās, ka atlikusī dienas daļa būs jāpavada pagrabā.

Ierodoties pie bērniem, satraukums kā mākonis virs Viļa galvas sabiezēja ogļmelnos bezcerības pērkoņdārdos.

Novērošanas telpas vienvirziena spogulis bija apšļakstīts ar pirkstiņkrāsām. No apgāztā grāmatu skapja bija izmētātas bilžu grāmatas. Uz grīdās mētājās no grāmatām izplēstas lapas. Bērni bija izplūkājuši polsterējumu; gar viņu pēdām virpuļoja zosu dūnas, stūros tās kā sniega kupenas bija sagrūstas kaudzēs. Kartes bija sadriskātas. Un visu šo postījumu vidū, līdz aizsmakumam kliegdami jauktā angļu un enohiešu valodā, nemierīgi un satraukti skraidīja bērni.

Vils saprata, ka bērni sajūt eidolonu emocijas, cik nu tādām kosmiski abstraktām būtnēm vispār tādas piemita; Viļam tas nekad nebija bijis īsti skaidrs. Viņš šaubījās, ka vispār kāds no vecajiem burvjiem būtu spējis skaidri atbildēt uz šo jautājumu.

Kaut kas bija galīgi greizi. Pembruks bija tā vienkārši pazudis, un tieši tajā pašā laikā arī eidoloni nolēmuši aizsvilties dusmās? Šī vairs nebija nekāda sakritība. Eidoloni redz visu vienlaicīgi it visur. Nevis kā atsevišķu notikumu virkni laikā un telpā. Akmens, dīķis un vilnīši: tas viss tiem bija viena vienība.

Taču, kuras daļas bija vilnīši un kuras akmens? Vils prātoja.

Kad bērni nesazinājās ar dēmoniem, viņi bija ierobežoti cilvēku ķermenī. Pirmie pagura jaunākie. Elles troksnis drīz vien samazinājās līdz trakomājas kņadai, pēc tam kļuva vienkārši par haosu. Izskatījās,

it kā pār klasi būtu pārgājusi viesuļvētra, iesviežot bērnus neprātā, taču tagad tā bija rimusies, aiznesot sev līdzi bērnu vēlmi postīt. Kad Māršs noveda lejā Dvīni, daži bērni sprauslāja, citi bija atgāzušies izplucinātajos spilvenos vai piespiedušies viens pie otra uz grīdas.

Līdzīgi kā pārējiem cilvēkiem, ko Vils bija redzējis Tarago-nas diafilmā, arī šai nabaga sievietei no pakauša karājās vadu saišķis. Tomēr pirmais, ko Vils ievēroja, bija viņas acis. Tās bija atšķirīgās krāsās. Viņš gribēja zināt, vai viņas māsai bija tāpat.

„Sveicināta," viņš teica, „Mans vārds ir Viljams."

Stāvēdams aiz Dvīnes, Māršs novicināja gaisā roku, dodot Viļam mājienu, lai viņš apklustu. *Ak! Jā, protams. Dari tikai to, kas jādara! Izliecies, ka viņa nav nekas vairāk kā noderīgs instruments!*

Vils nepievērsa uzmanību Mārša žestam. „Kā noprotu, tad jums ir bijis diezgan trauksmains rīts."

Māršs kaut ko pateica vāciski, it kā tulkojot Viļa sacīto. Viņa uz mirkli novērsās no uzmanīgas telpas apskates, lai pamātu Viļam, viņas sejā parādījās vēl lielāks apjukums. Viņš atpazina viņas tāfe-līti; dažas pirmās dienas pēc atgriešanās no slimnīcas to reizēm bija izmantojis Māršs. Uz tāfeles ar lielajiem burtiem bija uzrakstīts un pasvītrots viens vienīgs vārds: *BITTE?*

Viļam bija paviršas vācu valodas zināšanas, taču to viņš bez šaubām saprata. Viņa lūdza, lai Māršs izpildītu to, ko bija solījis. Viļam bija aizdomas, ka viņa varētu pārdomāt, tiklīdz eidolons būs viņu apskatījis.

Māršs drūmi paskatījās uz novērošanas logu. Pa loga rūti lejā tecēja zaļas, violetas un sarkanas krāsas svītras, kas uz loga rāmja sajaucās neizteiksmīgi brūnā tonī. „Kas, pie velna, te notiek? Ko tu viņiem pateici?"

Vils pavilka Māršu malā. Viņš pačukstēja: „Es jau tev teicu, ka bērni ir par kaut ko satraukušies, ne tā? Te tev arī pierādījums. Kad es ierados, viņi jau visu bija izvandījuši."

„Viņi izskatās pārguruši. Vai viņi vēl spēs izdarīt to, kas man nepieciešams?"

Vils ar lielu piepūli centās nepacelt balsi. „Varbūt mums vajadzētu vēlreiz visu apsvērt. No sākuma pazūd Pembruks, un pēc tam eidoloni padara bērnus trakus. Vai tev tas nešķiet mazliet savādi?"

Māršs papurināja galvu. „Eidoloni nav vainīgi, ka Pembruks pazudis. Tas ir Grētas roku darbs. Es būtu gatavs derēt uz savu dzīvību."

Lai nolādēts šis sasodītais muļķis! „Ļoti iespējams, ka tieši to tu arī dari, ja šī nav sagadīšanās."

„Par to mēs domāsim vēlāk." Māršs norādīja uz Dvīni. „Tev tūdaļ pat jādabū uz šejieni viņas māsa! Mēs nedrīkstam riskēt, ka viņas

pastāsta Ivanam par tevi un šo vietu."

„Tu viņām neuzticies."

„Protams, ka neuzticos."

Vils jautāja: „Vai Petiks savu uzdevumu ir izpildījis?"

Šie vārdi garšoja pēc pelniem. Viņš atbalstījās pret sienu, elpoja, lai nomierinātos, un centās nevemt.

Lai izpildītu viņu vēlēšanos, eidoloni bija pieprasījuši astoņas jaunas asiņu kartes. Savas valdības noslepkavotas vai sakropļotas astoņas nevainīgas civilpersonas. Vils ienīda sevi par to, ka bija līdzzinātājs un nepubliskoja šo informāciju sabiedrībai. Vai nu nosodi nežēlību, vai esi līdzdalībnieks! Vils savā dzīvē bija atradies abās pusēs.

Pēdējo reizi, kad Asinszāle bija mēģinājusi teleportēties, Vils un pārējie burvji bija spiesti nolaist no sliedēm veselus vilcienu sastāvus, lai samaksātu eidolonu noteikto cenu.

Māršs pamāja. Kustoties viņš joprojām piesardzīgi grozīja kakla savainoto pusi. „Cena ir samaksāta. Par šo un par to, kas sekos pēc tam."

Viļam vairs nekas nenāca prātā, kā izvairīties no gaidāmā. Turklāt nabaga sieviete izskatījās neizsakāmi skumja. Viņš teica: „Ātrāk sāksim, ātrāk beigsim."

Viņš ieveda Māršu un Dvīni klasē. Tie pāris bērni, kas nebija aizmiguši, nepievērsa jaunatnācējai ne mazāko uzmanību, līdzīgi kā nebija pievērsuši uzmanību Viļam, kad to bija satikuši pirmoreiz. Taču, parādoties Māršām, tie apklusa. Vecākie bērni piebikstīja jaunākajiem.

„Cilvēks Māršs ir atnācis!"

Pēc neilga brīža, paberzējuši acis, piecēlās kājās visi klasē esošie bērni. Visi kā viens tie sastājās ap Māršu un Dvīni, kas pavisam nedroši raudzījās notiekošajā.

„Cilvēks Māršs ir atnācis!" atkārtoja vecākais bērns. Pārējie atkāroja Mārša mātes doto vārdu. Viņi to sāka skandēt.

„Bērni!" Vils sasita plaukstas. Monotonā skandēšana kļuva ātrāka. Vils vēlreiz sasita plaukstas. *„Bērni!"*

Viņi apklusa. Viņi paskatījās uz Viļu. „Sveiks, Viljam!" teica zēns, kas bija atpazinis Māršu. *Vi-līī-am!*

„Sveiki, bērni!" Vils uzmeta skatienu Dvīnei. Viņa izskatījās nobijusies. Viņš centās viegli uzsmaidīt. Māršs runāja ar Dvīni, cik vien mierinoši viņa ķērkstošā balss to ļāva. Vils atkal pievērsa uzmanību bērniem.

„Vai atceraties, ka jums stāstīju par savu draugu, kuras dvīņu māsa ir pazudusi un vientuļa?"

Neliels skaits bērnu apstiprinoši pamāja galvas. Pārējie neieinteresēti skatījās.

Vils pasniedza Dvīnei roku. Viņa paspēra soli uz priekšu.

„Te viņa ir. Vai viņa nav jauka?" Vils, runādams caur mutes kaktiņu, tai teica: „Lūdzu, pamāj bērniem!" Māršs iztulkoja; viņa negribīgi, rokai trīcot, pamāja.

„Taču mūsu draudzene," Vils teica, „ir ļoti bēdīga. Viņai ļoti pietrūkst māsas." Viņš pārlaida skatienu bērnu dažādajām sejas izteiksmēm. „Es domāju, ka mums jāatved uz šejieni viņas māsa. Ko sakāt?"

Viļa vārdu izvēle šajās pārrunās bija viņam nejauši sasējusi rokas. Viņš bija izvēlējies visskaidrāko, visspecifiskāko paziņojumu, kāds iespējams. Viņam bija ļoti svarīgi, lai bērni precīzi saprastu, ko viņš no tiem grib, lai viņš nenonāktu divgalvainas groteskas radības kompānijā, kas, vārtīdamās uz klases grīdas, kliegtu līdz nāvei. Viņi vēlējās *savest* tās abas *atkal kopā*, nevis *apvienot* vienā ķermenī. Tāds bija risks. Neapsverot, kā precīzi formulēt lūgumu, eidoloni neapšaubāmi varētu censties tās abas iestūķēt vienā ķermenī. Dēmoniem tas bija viens un tas pats. Vils cerēja, ka ir apgājis šo risku, taču tāpat viņam bija šķebinoša dūša. Dvīne šķita nosvērta.

„Vediet viņu šurp!" teica viens no vecākajiem zēniem.

„Vediet viņu šurp!" teica meitene rozā kleitā.

Arvien vairāk bērnu sāka atkārtot šo mantru. Pēc katras atkārtošanas reizes pievienojās arvien vairāk bērnu balsu.

Vils izzvejoja no vestes kabatas spraužamadatu. Paceļot balsi, lai tā skanētu skaļāk nekā bērnu dziedāšana, viņš teica: „Man ir jāiedur viņas pirkstā. Arī viņas māsai ir jāiedur savā pirkstā. Pietiks ar nelielu pilienu."

Kad Māršs bija pārtulkojis šīs instrukcijas, viņas sejas izteiksmē zīmējās vēl lielāks apjukums un raizes. Tomēr viņa ļāva Viļam iedurt rādītājpirksta galā. Viņš maigi spieda Dvīnes pirkstu, līdz dūriena vietā parādījās spilgti sarkana pērlīte. Tikmēr viņas sejas izteiksme nedaudz savilkās. Bērni skandēja arvien straujāk.

Dvīne sarāvās no sāpēm. Māršs viņai kaut ko pajautāja vāciski. Viņa pamāja. „Darīts," viņš teica.

Korim pievienojās pēdējie bērni. Tāpat kā iepriekšējā reizē tie automātiski pārgāja no angļu uz enohiešu valodu: mirstošu galaktiku rēcienu necilvēcīgās zilbes, zvaigžņu gaismas izdzišana, radīšanas pērkons, tukša visuma klusums. Bažas Dvīnes sejā nomainīja šausmas.

Kaut kas ieplūda šajā telpā. Tas sūcās cauri plaisām starp vienu acumirkli un nākamo. Tas līdz mielēm pazīstamais spiediens, tā milzīgā saprātu smacējošā apziņa pārpludināja apkārtējo telpu. Pat gaiss šķita biezāks, smagāks. īstāks. Grīda zem kājām viļņojās, pasaules ģeometrijai kā mīkstam sveces vaskam kūstot ap eidolona kaltējošo realitāti.

Bērni murmināja enohiski. Viņi runāja unisonā, šī precizitāte bija

nežēlīga. Vils vēl arvien nebija atkodis viņu dzimtās valodas dziļo struktūru, bet teiktā nozīme gāzās kā ūdenskritums ārā no šiem pazemes dārdiem. Viņi atsaucās uz iepriekšējām pārrunām, lika eidolo-nam pievērst tam uzmanību.

Tas atbildēja līdzīgi. Eidolonu skaidrā enohiešu valoda atšķīrās no tās, ko skandēja cilvēka miesa un asinis, tāpat kā gruzdošs ugunskurs atšķīrās no saules ugunīgās virsmas. Arī tajā bija dziļa struktūra — nepacietības un satraukuma straumes putodamas gāzās ļaunprātības jūrā.

Dvīne aizspieda ar rokām ausis. No viņas trīcošajiem pirkstiem izslīdēja tāfele. Tā atsitās pret grīdu. Vienreiz. Otrreiz. Pēc tam neiespējami lēni grieza pirueti, līdz apstājās un palika stāvot uz viena stūra.

Spēcīgo enohiešu valodas gaudu dēļ Vils atkal pārnesa svaru no vienas kājas uz otru. Viņš klausījās.

Kopā sajauktas asinis. Cena samaksāta. Kaut kur Londonā bija nositušies divi logu mazgātāji, kad sabruka viņu sastatnes. Sastatnes, ko bija sabotējuši Petika aģenti un kas bija iezīmētas ar mazo burvju asinīm. Kaut kur citur kuģu būvētavā bija pārtrūkusi ķēde, krītot tā nosita divus cilvēkus. Nelaimes gadījums metro bija nogalinājis piecus un ievainojis vienpadsmit.

Kopā sajauktas asiņu kartes. Vēl viens gabaliņš no pasaules tika pasniegts eidoloniem. Asinszāle bija pārmaksājusi, bet eidoloni nekad neizdeva atlikumu.

Pārrunas bija beigušās, un asins cena nomaksāta. Tagad bija kārta rīkoties eidolonam. Radīšanas valodā, izmantojot gramatiku kā cirtni, kas veidoja realitāti, tas piekrita izpildīt šo uzdevumu.

Vils pamāja ar galvu Māršām. Māršs paņēma Dvīni aiz plaukstas locītavas un pavilka viņu tuvāk bērniem. Vietā, kur viņa bija piespiedusi pie ausīm pirkstus, iekrāsojās sarkanas svītras. Uz grīdas pilēja asins lāses, skaļas kā kliedzieni.

Eidolons atrada viņas asinis. Tas nolasīja Dvīnes asins karti, izsekoja viņas eksistences robežām un *ieraudzīja* viņu.

Viņas sejā bija redzamas šausmas, acis aizpeldēja uz augšu, atklājot atšķirīgo acu čaumalbaltos acu ābolus. Viņas ceļgali saļima. Māršs viņu noķēra.

Gandrīz jau galā. Tagad viltība, kas to visu padarīja iespējamu. Izeja, kas dotu iespēju mazajiem burvjiem atgādāt šurp cilvēku, ko viņi nekad nebija satikuši.

Identiskās dvīnes. Identiskas asinis.

Atlika vien veikt savienojumu un pievērst tam eidolona uzmanību.

Redzi! Teica bērni. *Divi ķermeņi, vienas asinis.*

„Ātri!" Vils teica. „Viņai jānodibina saikne ar māsu. Kamēr tas

viņu uzlūko."

Māršs iečukstēja Dvīnes asinīm notraipītajā ausī. Vils nespēja iedomāties, kā viņa spēj koncentrēties, kamēr viņu caurstrāvo visuma pētījošais skatiens. Tomēr viņa bija stiprāka, daudz stiprāka, nekā izskatījās. Viņas bailēs ieplestās acis iemirdzējās, kad viņa aktivizēja to, ko Klauss sauca par *Willenskräfte,* lai līdz māsai uzbūvētu gribasspēka tiltu.

Un tieši šajā brīdī viss sagāja dēlī.

Eidolona zemapziņas satraukums izlauzās ārā kā nikns cunami. Vils nokrita ceļos, eidolona uzbrukums atņēma viņam spēju koncentrēties. Debesu sašutuma uzvirmojošās un rimstošās emocijas izsita no sliedēm pat bērnus. Tie kliedza, krita zemē un sarāvās embrija pozā.

Dvīne gulēja bezsamaņā, ievilkta viesuļa centrā. Māršs rāpoja uz priekšu. Viņš centās viņu sagrābt, taču eidoloniskās dusmas laiku un telpu ap viņu bija saplēsušas sīkos konfeti.

Kluss sprādziens. Eidolons atkāpās, un pasaule atgriezās savā ēnu teātra realitātē. Uz grīdas tagad gulēja divas sievietes, kur pirms veselas mūžības bija atradusies tikai viena.

Māršs pierāpoja viņām klāt. Viņš pārbaudīja abu sieviešu pulsu, viņu seklo elpošanu. Tikko ieradusies Dvīne, Māršām piepalīdzot, nedroši piecēlās sēdus. Viņas māsas acu plakstiņi sakustējās.

Klasi bija pārņēmis klusums, ko pārtrauca vien reti šņuksti un raudas. Vils pieliecās pie bērniem, kas gulēja viņam tuvumā. Modināja un mierināja tos.

Dvīnes ieritinājās klases stūrī. Viņas apskāvās. Vils gribēja ticēt, ka pār viņu vaigiem rit atkalsatikšanās prieka asaras. Taču viņš zināja, ka tā nav taisnība.

1963. gada 11. jūnijs Asinszāles štābs, Londona, Anglija

Dvīnes bija dezorientētas un tikko turējās kājās. Līdzīgi kā Māršs pēc smagā pārbaudījuma klasē. Viņš uztraucās, ka Dvīnes eidolona darbību rezultātā varētu būt zaudējušas prātu. Daži no vīriem, kas bija piedalījušies uzbrukumā fbn Vestarpa muižai, ceļā uz Vāciju bija sajukuši prātā. Bija grūti uzstādīt diagnozi mēmajām sievietēm; viņas jau tāpat šķita nelabojami noslēgtas klusēšanas dēļ. Kā izpaustos trauma?

Vienā rītā Asinszāle Ivanam bija nozagusi divas viņa vērtīgākās rotaļlietas. Māršs cerēja, ka atgūšanas procesa laikā viņi nebija novārdzinājuši abu nevainīgo sieviešu spējas. Apziņa, ka tas tika darīts cēla mērķa vārdā, nemazināja Mārša sirdsapziņas pārmetumus. Sievietes bija fon Vestarpa, *Schuztstaffel,* Arzamasas-16 upuri. Taču nu vairs nē. Varbūt no tā varētu būt kāds niecīgs labums. Taču šī doma nemazināja spriedzi, kas nelika Māršu mierā.

Gandrīz jau galā, viņš sev sacīja. *Vēl mazliet.*

Viņš uzmanīgi pārlika vienas Dvīnes roku pār savu plecu, lai palīdzētu viņai piecelties. Vils palīdzēja otrai. Viņi uzveda sievietes augšstāvā, kur viņus jau gaidīja Rodžers. Māršs paņēma viņu akumulatorus; Dvīnes, gluži kā Klauss, šķīrās no tiem bez mazākās nožēlas. Viņu ierīces atšķīrās no tām, kādas bija Klausam un Grētai.

Māršs iepazīstināja Dvīnes ar Rodžeru. „Viņš jūs nogādās drošībā." Viņas pamāja. Māršs ievēroja, ka vienas dvīnes seja bija otras sejas spoguļattēls. Abām māsām atšķīrās acs varavīksnenes, taču vienai labā acs bija zila, kreisā — brūna, bet otrai māsai otrādi.

Rodžers jautāja: „Uz Kroidonu?"

„Jā," Māršs teica.

Rodžers nopūtās, pakasīdams skaustu. „Tur kļūst arvien šaurāk."

„Madlēnai būs jāatrod vieta visiem."

Dvīnes neizrādīja nekādu interesi par viņu sarunu. Aiz Rodžera sekodamas uz mašīnu, viņas bija sadevušās rokās, apņēmušās palikt kopā.

Vils nogaidīja, kamēr trijotne pazūd aiz stūra, un tad teica: „Es tevi brīdināju, ka kaut kas ar eidoloniem nav gluži tā, kā vajadzētu. Neizliecies, ka neievēroji!"

Māršs no kabatas izņēma kārtējo sāpes remdējošo tableti. Tā kraukšķēja starp viņa dzerokļiem. Tabletes sīvā garša lika viņa muskuļiem savilkties, it kā viņš būtu iekodies citronā. Siekalu norīšana viņam vienmēr bija sāpīga, taču tablete palīdzēja notrulināt stiprākās sāpes rīklē. Viņš centās izbaudīt tabletes sniegto atvieglojumu, taču drīz vien viņa tablešu krājumi būs iztukšoti. Pēc šī rīta piedzīvojumiem viņam sāpēja galva.

„Eidolonam nepatika tas, ka viņas abas savā starpā sazinājās," viņš teica.

„Acīmredzot."

„Kāpēc nepatika?"

„Nevaru iedomāties. Bet jāpriecājas, ka mums tas vairs nebūs jāatkārto. Un es domāju, ka mums pie bērniem jāvēršas pēc iespējas retāk."

Varbūt, bet tikai varbūt, ka šoreiz bija vērts ieklausīties Viļa teiktajā. Māršs jau agrāk bija nonācis saskarsmē ar eidoloniem, jutis viņu nicinājumu pret cilvēci, ko tie uzskatīja par visuma kaunu un negodu. Taču tikko notikušais... Viņš centās atbrīvoties no nemiera.

Notikumi bija attīstījušies jau pārāk tālu, atkāpšanās ceļa vairs nebija. Neizlēmība varēja maksāt dzīvību. „Esam jau gandrīz tikuši ar visu galā. Atpūties! Un parūpējies, lai bērni būtu gatavībā!"

Vils drūmi paskatījās. Viņš pacēla rokas, lai iebilstu, taču, uz pāris sekundēm ieskatoties Mārša sejā, viņa pleci nošļuka. „Kapteinis Ahābs tev nestāv pat tuvu," viņš nomurmināja. Vils atdeva pagraba atslēgu, nogurušiem soļiem nokāpa lejā un aizslēdza aiz sevis durvis.

Māršs pieklauvēja pie Petika kabineta durvīm, taču nenogaidīja, līdz viņu aicinās ienākt. Izsmalcinātais kornvolietis bija pārgāzies galdam, vienā rokā turēdams galvu, bet otrā — telefona klausuli. Viņa seja bija piesarkusi, un kaklasaite atlaista vaļīgāk.

Māršs zināja, ko tas nozīmē. Viņu pamazām pārņēma nogurums, viņš apsēdās krēslā.

„Turi mani lietas kursā!" Petiks teica. Viņš nosvieda klausuli uz telefona aparāta. Kad Petiks izstaipīja rokas un kājas, iečīkstējās viņa krēsls.

„Pembruks ir miris." Māršs nejautāja.

Petiks pamāja ar galvu. „Aizsūtīju uz viņa mājām izlūkus. Māja ir apgriezta kājām gaisā. Izskatās, ka pirms pāris dienām Lesliju un viņa sievu ir nogalinājis kramplauzis."

„Mēs abi zinām, ka šis nav nejaušs nelaimes gadījums," teica Māršs. „Tas ož pēc Grētas. Varu derēt, ka to izdarīja Reinhards."

„Visticamāk."

Māršs bija brīdinājis Pembruku. *Viņa dejos uz jūsu kapa*, viņš bija teicis.

Pembruks to nebija ņēmis vērā, un tagad viņš ir miris. Taču, vai būtu bijis citādāk, ja viņš arī būtu ieklausījies?

Sāpes un nogurums pieauga, tie pārņēma viņa ķermeni līdz pat muguras smadzenēm. Cīnīties ar Grētu bija tas pats, kas cīnīties ar vējdzirnavām. Pretoties viņai bija tikpat neiespējami, kā likt vilnim plūst pretējā virzienā. Un, tomēr tas tik un tā bija viņa pienākums.

„Es pieņemu," teica Petiks, „tas nozīmē, ka tagad atbildīgais esat jūs." Viņš pār galdu pārslidināja atslēgu. Tā bija citādāka nekā pagraba atslēga. Māršs viļāja rokās auksto metālu. Petiks teica: „Leslija kabinets. Tas tagad ir jūsu. Nokārtošu, lai tiktu pārnestas jūsu mantas." Pēc Mārša domām, viņš nemantoja Pembruka kabinetu, bet gan Džona Stīvensona kabinetu.

Man tevis pietrūkst, veco zēn! Viņš nolika atslēgu uz galda. Ar pirksta vēzienu viņš to aizslidināja atpakaļ Petikam. *Taču Dievs zina, ka nekad neesmu gribējis ieņemt tavu vietu.*

„Tu šeit esi strādājis visilgāk no visiem," viņš teica.

Petiks atbildēja: „Iespējams, ka visilgāk, bet ne pirmsākumos. Patīk jums tas vai ne, jums ir lielāks stāžs." Viņš no jauna pastūma atslēgu Māršām.

Stāžs. Tas ir tikai cits veids, kā pateikt, ka es esmu *Asinszāles vecais virs. Noguris, vecs vīrs.*

Māršs teica: „Zini, tieši to viņa arī grib!"

„Ja mēs abi to zinām, tad kāda gan ir starpība? Un, ja godīgi," teica Petiks, „man šobrīd..." Iezvanījās viņa telefons, kā zinādams. „Ir pilnas rokas darba."

Viņš pacēla klausuli. „Petiks." Viņš klausījās dažus mirkļus. „Ļoti

labi. Nodrošiniet, lai tas turpinātos pēc iespējas ilgāk!”

Viņš atkal nolika telefona klausuli. „Es domāju, ka Čerkašins ir tikko atklājis, ka pazudusi viņa Dvīne. Pirms dažām minūtēm mēs sākām raidīt traucējumus viņu radiosignālam.”

Tas nozīmē, ka SID radiouztvērēji visas valsts teritorijā uz pilnu jaudu raidīja radiopārraižu jucekli. Jebkādi Čerkašina mēģinājumi brīdināt Maskavu pazudīs troksnī.

Petiks skumji iesmējās. „Varbūt man uz vēstniecību vajadzētu aizsūtīt mašīnu. Ja viņš ir gana gudrs, tad mums padosies, pirms tiks izsaukts uz Maskavu.”

Taču Māršām šis joks nešķita smieklīgs. „Pie mums ir abas Dvīnes. Rodžers viņas ved uz slepeno mītni.”

inr

Petiks masēja ar pirkstiem deniņus, izgludinot smalkās krunciņas acs kaktiņos. „Ko tagad?”

„Mēs pieturēsimies pie sava plāna un cerēsim, ka Ivans uzķersies.”

Māršs piecēlās kājās. Tas bija grūtāk, nekā tam vajadzēja būt. Tagad uz viņa pleciem bija uzvelts vēl smagāks akmens, nasta, kuras vēl pirms īsa brīža tur nebija. Stīvensonam Mārša dzīvē bija bijusi milzīga, paliekoša loma, un tā ietekmēja Mārša dzīvi vēl daudzus gadus pēc tam, kad vecais vīrs bija devies aizsaulē. Stīvensona rēgs bija kā piekalts Māršām. Viņš jauno atslēgu ievēra savā atslēgu gredzenā blakus pārējām.

„Ziņo man, ja kaut kas notiks!”

„Kur jūs būsiet?”

„Mājās,” Māršs ieķērcās. „Neesmu gulējis divas dienas.”

GALVAI pulsējot vienā ritmā ar sirdspukstiem, Māršs lēni soļoja pa ieplaisājušo un nodeldēto ietvi. Viņa galvā valdīja haoss, prāts šaudījās. Viņa pleci saguma no smagās raižu nastas. Kā suns, kas tvarsta savu asti, viņš no jauna sevi dzina pa jau iemīto taku.

Padomju vara. Eidoloni. Pembruks. Grēta.

Viņa noteikti kaut ko gaida. Bet ko? Kolīdz viņš būs atpūties un možs, viņš atgriezīsies Kroidonā. Lai gan uz īsu brīdi, tomēr vienreiz viņam bija izdevies pārsteigt Grētu nesagatavotu. Varbūt viņam tas izdosies vēlreiz. Taču ne tad, ja nebūs kārtīgi atpūties. Ja viņas maska noslīdēs vai ja viņa izspļaus kādu no savām šifrētajām replikām, viņam būs jābūt pietiekami modram, lai to saprastu.

Juceklīgās domas visu aizstūma kaut kur tālu Mārša apziņā. Tāpēc, nonākot mājās, viņš tikai mazliet saprata, ka kaut kas ir mainījies. Viņš apstājās, uzlicis roku uz roktura. Kamēr viņš ieklausījās, gludais varš atvēsināja viņa pirkstgalus. Viņš pavisam lēni un vāji aptvēra to, ko dzirdēja. Tie bija kā sen aizmirsta sapņa fragmenti.

Līva. Viņa pie sevis dziedāja.

Viņa mājās nebija dziedājusi, kopš Džons bija zīdainis. Llvas dziesmas viņu satrauca, lika viņam gaudot, vienalga, cik maigi viņa dziedāja. Viņš vienmēr sadzirdēja.

Māršs koncentrējoties aizvēra acis.

Jā, tā bija Līva. Un Džons nebija dzirdams. Nebija ne pīkstiena. Mārša rokām darinātā izolācija nebija tik skaņas necaurlaidīga.

Cik vien klusi spēdams, viņš aizvēra durvis un priekštelpā novilka kurpes. Pirms ieiet viesistabā, viņš sastinga, lai ieklausītos. Cauruļu pazīstamā klaudzēšana, kad Līva tecināja ūdeni; *k/ik, klik vūš!,* kad viņa ieslēdza gāzes plīti; tējkannas svilpiens. Līvas balss bija dzirdama visspēcīgāk. Melanholiska melodija; viņš to neatpazina. Taču viņš iedomājās, ka viņa noteikti iegaumējusi ļoti daudz melodiju, kuras, viņam dzirdot, nekad nebija dungojusi... Māršs vienmēr bija uzskatījis, ka viņu dēls bija nogalinājis viņas mīlestību pret mūziku. Varbūt viņa to vienkārši bija slēpusi. Vai dalījusies tajā tikai ar citiem. Viņš iedomājās, vai Līva tāpat dungoja vīriešiem, pēc kuru pēcskūša-nās losjoniem viņa smaržoja.

Viņam krūtīs iesmeldzās, dzirdot Līvas emocionālās balss skanējumu. Viņš vairākkārt bija mēģinājis to aizmirst, bet viņam tas neizdevās. Dzirdot, kā viņa dzied, viņa galvā uzplaiksnīja nevēlamu atmiņu virkne. Atmiņas par sevi jaunībā, kad sirds vēl nebija ierūsējusi un ieslīgusi zirnekļtīklos. Atmiņas par to, kā gulējis gultā blakus Līvai un viņiem pa vidu — mazulīte. Līva Karalisko gaisa spēku sieviešu palīdzības vienības formas tērpā; Līva to novelk... Tā bija pilnīgi cita dzīve.

Kāpēc Džons uzvedās tik klusi?

Viņš atmuguriski uz pirkstgaliem izgāja no viesistabas. Viņš lēnām kāpa pa pakāpieniem. Pa vienam uz augšu, kāpdams uz to malām, lai tie neiečīkstētos. Noņemot atslēgu gredzenu no āķīša blakus durvīm, tas iežvadzējās. Taču no Džona nebija dzirdama ne skaņa, pat pagriežot atslēgu slēdzenē.

Viņa dēls gulēja uz grīdas istabas vidū. Kails. Viņš bija sarāvies embrija pozā, aizspiedis ar rokām ausis. Tieši tāpat kā bērni

Admiralitātē, kad eidolonu neizprotamā veidā bija saniknojušas Dvīnes. Džona krūškurvi cilāja īsas, seklas ieelpas; viņš izelpoja caur degunu, nedaudz sēkdams. Viņam bija mazliet aizlikts deguns.

Džons nebija mazais burvis. Viņš nerunāja angliski, kur nu vēl enohiski. Viņš ne tuvu nelīdzinājās Admiralitātes bērniem. Tomēr te nu viņš bija un uzvedās tāpat kā viņi.

Nedzimuša bērna dvēsele.

Vils visu šo laiku to bija zinājis. *Visus šos gadus, kamēr viņi prātoja, kas noticis ar Džonu. Vainoja paši sevi. Vainoja viens otru.*

Taču to bija nodarījuši eidoloni. īsti dēmoni, daudz noslēpumaināki nekā Grēta. Šis lāsts nebija cilvēka uzlikts. Tas bija

neaptverams, neatriebjams.

„Viņš jau stundām tā guļ."

Māršs satrūkās. Nostādamās viņam līdzās, Līva turpināja: „Viņš ļoti spalgi iekliedzās. To izdzirdot, es uznācu augšā." Viņa papurināja galvu. „Kopš tā brīža viņš nav izkustējies."

Skatoties uz Līvu, ap rīkli sakrokojās viņa stingrā āda. Līva stāvēja tik cieši klāt, ka viņš sajuta viņas elpā rožlapiņu tējas aromātu. Viņa cieši skatījās uz Džonu, lai nebūtu jāraugās viņa izkropļotajā sejā.

Džona stundām ilga vienas nodarbes atkārtošana nebija nekas neparasts. Šūpošanās. Dauzīšana. Gaudošana. Taču ne sēdēšana mierā. Viņš pat miegā trokšņoja. Māršs laiku pa laikam iedomājās par murgiem, kas nelika mierā viņa dēlu.

„Kad tas notika?" viņš pajautāja.

Līva paraustīja plecus. Viņa vēl arvien nepaskatījās uz Māršu. Viņa centās neskatīties uz Māršu, kopš viņš bija izlaists no slimnīcas. „No rīta. Ap deviņiem vai desmitiem."

Māršs nezināja, cik tieši bija pulkstenis, kad viņi atgrieza otru Dvīni, jo pulksteņi eidolonu tuvumā pārstāja skaitīt laiku. Taču tas bija noticis tajā pašā laika posmā. Viņam par to būs jāpajautā Viļam.

Viņš gandrīz to pateica skaļi, taču pēdējā brīdī atjēdzās, ka Līva taču domā, ka Vils ir miris. Vēl viens noslēpums neko nemainīs.

Līva aizvēra durvis. Veikli griezdama atslēgu, viņa tās aizslēdza.

„Viņi tev iedeva nakts maiņu, ko?"

To sakot, viņa gribēja pievērst uzmanību tam, ka viņš nebija bijis mājās visu nakti un gandrīz visu iepriekšējo dienu un ka tagad ieradies tikai ap pusdienlaiku.

„Es atgriezos mājās, lai pagulētu. Es nejūtos labi."

„Ak!" viņa teica. Tagad gan viņa paskatījās uz Māršu. Viņas sejā uz īsu brīdi pazibējušais uztraukums pārtapa dziļā rievā starp viņas uzacīm. Viņa vēl sekundi palūkojās viņā, bet tad nokāpa lejā.

Kāpnes bija pārāk milzīgs šķērslis, kas Māršu šķīra no saliekamās gultas šķūnī. Stīvensona rēgs bija pārāk smags, lai to nestu tālāk bez atpūtas. Viņš apstājās pie šķietami viņu abu guļamistabas atvērtajām durvīm. Viņas pusē gultas veļa bija saburzīta, viņa pusē tā bija neskarta. Pie velna — tā ir arī viņa gulta. Ejot uz gultu, Māršs nometa zemē apavus. Savu apģērbu viņš nosvieda kaudzē uz grīdas.

Vēsā, gludā gultas veļa glaudīja viņa sāpošās rētas. Viņš apgūlās savā gultas pusē, šūpojot galvu uz spilvena tā, lai netiktu nospiesta viņa seja. Pēc brīža viņš paņēma arī otru spilvenu. Tas smaržoja pēc Līvas. Viņas uz spilvena nokritušie mati kutināja viņa jutīgo sejas pusi.

Māršs pamodās pēc saulrieta. Viņš bija snaudis dziļā miegā, neko nesapņojot. Pulsējošā sajūta aiz viņa acīm bija pārtapusi trulās sāpēs. Pēc vairākiem mirkļiem viņš saprata, ka atrodas guļamistabā, nevis šķūnī. Līvas guļamistabā.

Džons bija pamodies. No koridora gala istabas atkal bija dzirdama dauzīšana un gaudas. Skaņu izolācija klusināja lielāko daļu trokšņa, taču tā nevarēja apslāpēt grīdas dēļu grabēšanu, kad viņš slampāja pa grīdu. Lai kas viņam bija licis sarauties čokurā un apklust, nu tas bija prom.

Un zēnam bijajāēd. Vakariņu laiks droši vienjau bija pagājis. Māršs nosvieda segu, gatavodamies saņemties un iet lejā palūkoties, vai Līva pirms aiziešanas bija pagatavojusi un atstājusi Džonam kaut ko ēdamu.

Viņš pūlējās atrast savas drēbes tumšajā istabā. Viņš nebija atvēris žalūzijas, tomēr ielas apgaismojums uz guļamistabas griestiem pamanījās radīt blāvi dzeltenu gaismas četrstūrīti. Viņš bija paguvis atrast vien kreklu, kad iedegās griestu lampa.

Durvīs stāvēja Līva, turēdama rokās paplāti. Viņi pārsteigti viens uz otru raudzījās. Māršs, aizvainots un nepiedienīgā izskatā, jutās pārsteigts, jo saule bija jau norietējusi, bet Līva bija mājās; Līva izskatījās nomocīta un samulsusi varbūt tāpēc, ka viņš izskatījās aizvainots un nepiedienīgā izskatā.

„Tu esi mājās," viņš ieteicās. Tajā pašā brīdī viņa sacīja: „Tu esi pamodies."

Vēl viens neērta klusuma brīdis. Līva to pārtrauca: „Es izvārīju zupu," viņa teica, norādīdama uz paplāti. Uz tās stāvēja bļoda, rupjmaizes šķēle un karote. Viņa iegāja istabā. Māršs sēdēja uz gultas malas. Viņš jutās bikls, sēdēdams bez biksēm kājās, pēc tam skumjš, ka, būdams kails, tā jutās savas sievas klātbūtnē.

„Tu esi mājās," viņš atkārtoja, jo vēl arvien nebija atguvies no pārsteiguma un nezināja, ko citu teikt.

Viņa aizgrieza galvu, negribīgi paraustīdama plecus. „Nolēmu palikt mājās."

Māršs viņu cieši uzlūkoja. Kaut kas bija mainījies, bet viņš nesaprata kas.

Līva vēlreiz pievērsa viņa uzmanību paplātei. „Zupa jau dziest." Viņas emocionālajā balsī bija iezadzies apmulsums.

„Ak! Jā." Sajūtot ēdiena smaržu, iekurkstējās viņa vēders. Lēni, nedroši viņš ielīda atpakaļ gultā. Viņa pagaidīja, kamēr viņš apsegsies ar segu, tad nolika viņam klēpī paplāti.

„Paldies!" viņš teica. Un tad viņš sāka aizgūtnēm ēst zupu, jo aptvēra, ka ir pamatīgi izbadējies. Līva apsēdās atzveltnes krēslā blakus skapim un vēroja, kā viņš ēd.

Džons dunkāja pa grīdu arvien skaļāk. Māršs grasījās celties augšā, bet Līva, paceldama roku, viņu apturēja. „Kamēr tu gulēji, es viņu pabaroju."

Māršs pamāja galvu. Viņš nolauza gabaliņu maizes un to iemērca zupā. Zupa bija silta, bet ne sāļa. To varēja viegli ieēst, jo tā

nekairināja viņa sāpošo rīkli. Sāls bija neciešami sāpīga garšviela.

„Tu vakarnakt nebiji mājās," viņa teica.

„Darbs," viņš teica, piebāzis pilnu muti ar mitru rupjmaizi.

Viņam galvā pēkšņi parādījās doma. Saburzītie palagi. Viņš saprata, ka Līva pagājušo nakti bija pavadījusi mājās. Taču neierastā kārtā *viņš* bija tas, kurš nebija bijis mājās visu nakti, liekot viņai grimt pārdomās par to, kur viņš bijis, ko darījis.

„Vai tur bija Grēta?"

Ak, tad runa ir par to! „Līva, viņa nav mana mīļākā! Ja tu tici vēl kaut kam, tad tici tam, ko saku!"

„Es zinu. Es zinu. Viņa man visu izskaidroja."

Viņam gandrīz no rokas izkrita karote. „Ja?"

„Viņa teica, ka jums esot lielas domstarpības. Ka tev pret viņu vajadzētu izturēties draudzīgāk. Taču tu to nedari sāpju dēļ."

Māršs grieza zobus. Cik ilgi viņas bija runājušās slimnīcā? Grēta, iespējams, bija izmēģinājusi simtiem sarunas variantu. Tūkstošiem. Paredzēdama katra varianta gala iznākumu, līdz zināja, kā panākt tieši tādu Līvas reakciju, kas viņai bija vajadzīga.

„Tas viss ir gaužām sarežģīti," viņš murmināja.

„Kāpēc?"

Viņš neatbildēja, cenzdamies ar karoti izvilināt no bļodas pēdējos zupas pilienus. Kā Māršs to varētu izskaidrot? Kā viņš spētu pateikt, ka Agnese pirms vairāk nekā divdesmit gadiem nomira, jo Līva nesen bija uzticējusies Grētai. Kā gan viņš spētu nolādēt Līvu sēru cauraustai dzīvei?

Līva nomainīja sarunas tēmu. „Vai viņa ir precējusies?"

„Ko?"

„Viņa pieminēja Klausu. Es domāju..."

Karote atsitās pret keramikas bļodu, kad viņš no tās izzvejoja pēdējo burkāna gabaliņu. „Klauss nav viņas vīrs," viņš ēzdams teica. „Viņš ir Grētas brālis."

„Ak!" teica Līva. To dzirdot, viņa uz īsu mirkli izskatījās apmulsusi. „Vai tu domā, ka viņi..." Viņa nepateica līdz galam. „Varbūt mēs varētu kopā pavakariņot. Četratā."

„Ko?" Šoreiz viņam tiešām no rokas izkrita karote.

„Man patīk Grēta. Ar viņu ir viegli sarunāties."

Ak Dievs! Māršs bija pilnīgā neziņā, kā tikt ārā no šī mīnu lauka. No otras puses, sieva, kas bija no viņa atsvešinājusies, nepārprotami norādīja, ka vēlas būt viņa tuvumā, vismaz mazliet. Un tā tas nebija noticis jau ļoti ilgu laiku. Tam vajadzēja viņu iepriecināt. Taču viņš nejuta prieku un cerību, drīzāk aizdomas. Šīs citos apstākļos gaidītās pārmaiņas bija notikušas, pateicoties Grētai. Pat šeit un tagad briesmones pirkstu nospiedumi saduļķoja viņa dzīvi. Viņas ēna krita pat pār delikātām, privātām sarunām divu laulāto starpā, kuru laulība

jau tā nebija gluda. „Līva, lūdzu, neprasi man to! Ne jau ar Grētu."

„Es gribu, lai man atkal būtu draugi. īsti draugi."

Viņa bija apmeklējusi Viļa bēres. Vils par to jutās aizkustināts. Bēres un iepazīšanās ar Grētu bija atstājušas uz Līvu dziļu iespaidu. Tās bija likušas viņai apjaust savu vientulību, ko viņa gadiem bija centusies noslēpt pat no sevis. Un Māršs, tagad to tik skaidri redzot viņas sejā, sajuta ar viņu trauslu saikni, jo arī viņš nesa to pašu smagumu. Viņi bija kā bēdu brāļi, ko vienoja nožēla. Šķirtās dzīves divas pusītes. „Es arī gribu īstus draugus. Taču ne Grētu. Tas nav iespējams." „Kā ir ar viņas brāli?"

„Klausu?" Viņš noteikti bija mazākais ļaunums. Un, godīgi sakot, viņš bija izrādījies lāga zēns. Taču: „Viņš ir labs, bet viņš ir devies prom. Viņa šeit vairs nav."

„Ak!" teica Līva. „Cik žēl! Grēta droši vien jūtas vientuļa." Viņa piecēlās un paņēma paplāti un tukšo bļodu.

„Paldies par zupu!" Māršs teica. „Tagad jūtos labāk."

„Atpūties!" viņa teica. Viņš iekārtojās zem segas. Līva aiziedama izslēdza gaismu. Bet viņa apstājās gaitenī un skatījās uz Māršu, kamēr viņš aizmiga.

1963. gada 11. jūnijs Asinszāles štābs, Londona, Anglija

Bērni vēl nebija atguvušies pēc smagā pārbaudījuma ar Dvīnēm, kad Asinszāle saņēma apstiprinājumu tam, ka padomju vara ir nolēmusi rīkoties. Taču Maskava bija uzķērusies uz Mārša āķa, Viļam vien atlika piecirst makšķeri.

Maskava ticēja, ka ir likvidēts pēdējais burvis. Un, ka bez eidolonu atbalsta Lielbritānijas rīcībā vairs nav nekādu iebiedēšanas līdzekļu, ar ko vērsties pret padomju varas agresiju. Nekādu iespēju aizsargāt impēriju, nekādu cerību nosargāt savas teritorijas.

Dabiski, ka PSRS tagad grasījās noplūkt viegli aizsniedzamo augli.

Vien dažas stundas pēc Dvīņu nepatiesā ziņojuma padomju militārie spēki iebruka Irānā. Nevienu nepārsteidza Kremļa ātrā reakcija. Karaspēka koncentrēšana jau bija notikusi nedēļām ilgi. Viņi bija gatavi rīkoties un gaidīja, kad tiks dota zaļā gaisma. Bruņotas kolonnas metās iekšā valstī, izpildot sociālistu zibenskara versiju un izvirzot pretenzijas uz Persijas līča naftas atradnēm. Kremlis strauji metās īstenot savu plānu un bija tik alkatīgs, ka tad, kad uzzināja par Maskavas Dvīnes pazušanu, bija jau pārvēlu kaut ko mainīt. Un atkal jau notika tā, kā SID analītiķi bija paredzējuši.

Irāna un Lielbritānija apvienoja spēkus un centās pretoties iebrukumam. Normālos apstākļos viņi būtu spējuši ilgāk nosargāt savas pozīcijas, jo gatavošanās operācijai šajā reģionā jau sen bija Lielbritānijas galvenās stratēģiskās rūpes.

Taču šī nebija parasta sadursme, jo šajā uzbrukumā pirmo reizi

pasaules vēsturē tika izmantoti pavisam jauni ieroči. Okupācijas priekšgalā soļoja simtiem Arzamasas triecienkaraspēka aģentu.

Tas nozīmēja, ka tie visi ir vienuviet un eidolonu pretuzbrukums tos varētu viegli sakaut.

Viss ritēja pēc Mārša plāna.

12

1962. gada 12. jūnijs Eilsberija, Bekingem'sira, Anglija

Ja atšķirīgu metālu savienošanai izmanto kādu elektrovadītspējīgu priekšmetu, rodas neliels, bet izmērāms spriegums. To astoņpadsmitā gadsimta beigās atklāja Luidži Galvāni. Par to pārliecinājās ari Klauss savā pirmajā rītā, kad pamodās kā brīvs cilvēks.

Savā dzīvoklī viņš bija ieradies agrā pēcpusdienā. Mārša iedotajā sainī bija atslēgas un nomas līgums, kas bija jau parakstīts, izmantojot Klausa jaunās identitātes iniciāļus. Hanss Kannen-bergs. (Viņš paturēja prātā, ka vēlāk vajadzēs izmēģināt savu jauno parakstu.) Viņa dzīvoklis atradās mājas stūrī virs dārzeņu tirgotavas. No sienas nedaudz izvirzītais balkona tipa logs pavēra skatu uz tirgotāja nojumi, kas atradās divu ieliņu krustojumā. Abpus ielām bija sarindoti dažādi veikaliņi. Ejot pa istabu, zem kājām čīkstēja garie koka grīdas dēļi; guļamistaba bija apšūta ar koka paneļiem. Vienā no tiem peles bija izgrauzušas ievērojamu caurumu; virtuvē bija tikai viens trauku skapītis. Viņš nosprieda, ka šeit izskatās dīvaini.

Un grezni salīdzinājumā ar to, ko viņš bija gaidījis: viņa dzīvoklī bija atsevišķa vannas istaba. Viņš bija domājis, ka viņam piešķirs istabu kopmītnēs, kur visiem iemītniekiem būs jālieto viena tualete.

Klausam nekad dzīvē nebija bijusi pašam sava vannas istaba. Un nebija svarīgi pat tas, ja pārējā ēka izrādītos viens liels peļu midzenis. Vismaz tas būtu viņa privātais midzenis.

Pirmajā pēcpusdienā viņš ilgu laiku pavadīja, staigājot pa dzīvokli. *Viņa* dzīvokli. Viņš nespēja sagremot šo faktu. Viņš gribēja palikt jaunajā miteklī, gribēja glāstīt ar plaukstām sienas, jo viņam šķita, ja viņš tā nedarīs, tad dzīvoklis izgaisīs.

Taču, kad pienāca vakars, kurkstošais vēders atgādināja, ka viņš nav ēdis kopš iepriekšējā vakara. Viņš izsteidzās ārā un vēl paspēja noķert dārzeņu tirgotāju pirms veikaliņa slēgšanas. Tērējot skaidro naudu, ko bija iedevis Māršs, Klauss ieguva tomātu, gurķi, salātgalviņu un pārsteigtu skatienu, kas pievērsts viņa vadiem. Mazliet tālāk uz šīs ielas viņš pamanīja gaļas veikalu, kas bija tikko aizslēgts. Viņš pieklauvēja pie skatloga. Miesnieks atslēdza durvis; Klauss klusi iegāja veikalā un vēlreiz tika apkalpots, iegūdams pēdējo jēra karbonādi. Ne vienā, ne otrā veikalā viņš neatrada piparmētru želeju. Viņš bija jūsmojis par Viļa vakariņām Naitsbridžā, par piparmētru svaigo aromātu un pusjēlā jēra asiņaino smaržu. Klauss nebija ēdis jēra gaļu kopš tiem laikiem, kad bija baudījis doktora labvēlību.

Viņš atvairīja šīs atmiņas, juzdams kaunu par tām un zvērēdams sev vairs nekad par to nedomāt. Sena pagātne. Šodien dzīve sākās no

jauna.

Atpakaļceļā Klauss pagāja garām avīžu kioskam. Pasūtījumu piegādātājs stāvēja kravas mašīnas bagāžas nodalījumā un neuzmanīgi uz ielas meta vakara izdevumu saišķus. Klauss palēca malā, lai viņam neuzkristu viena no kopā sasieto laikrakstu pakām, un netīšām sagāza sakrauto avīžu kaudzi. Atvainodamies avīžnieks salasīja Klausa dārzeņus, kamēr Klauss salika avīzes kaudzītē. Atkal jau skats uz viņa pakausi kādam lika saviebt seju un paraustīt plecus.

Atvainodamies par neveiklību no savas puses, Klauss uzmeta acis laikraksta pirmajai lappusei. Reportāža par situāciju Irānā: padomju varas karaspēks neticami īsā laikā bija strauji pietuvojies rafinēšanas fabrikām dienvidos, taču negaidīti apstājies. Klauss nespēja sevi atturēt no laiskas prātošanas; viņš iedomājās, cik liels skaits Arzamasas kareivju bija iebrukuma priekšgalā.

Mājupceļā vairs negadījās nekādi starpgadījumi. Vien vēlāk viņš atskārta, ka nebija instinktīvi aktivizējis *Gotterelektron,* kad viņam gandrīz uzmeta laikrakstu saini. Viņa apmācību laikā gūtā sagatavotība un vecā dzīve pamazām attālinājās. Tas viņam ļoti patika. Pirmo reizi dzīvē viņa nākotne bija viņa rokās. Viņš nekad nekļūs par miskastnieku.

Dzīvoklī viņš atgriezās izsalcis un ļoti vēlējās pats sev pagatavot maltīti savās mājās. Taču, noliekot dārzeņus uz mazās darba virsmas blakus ledusskapim, viņš atklāja, ka viņam nav nekādu trauku. Nekādu galda piederumu, glāžu, katlu un pannu. Viņš ēda tomātu kā ābolu, pārliecies pār izlietni. Tomāta sula tecēja gar zodu, tā bija tik asa, ka koda viņa mutes kaktiņos un tie sāka sūrstēt. Klauss nolēma nākamajā dienā iztērēt kādu daļu Asinszāles dotās naudas un vakarā pagatavot sev īstu maltīti. Galu galā, viņam būtu jāatrod arī kāds darbs, taču tas var pagaidīt.

Nakti viņš pavadīja uz nesaklāta matrača, taču tāpat ļāvās miegam, kas līdz šim reti kad bija izdevies. *Reichsbehorde* un Arzamasā-16 viņa dienas režīms tika stingri kontrolēts, jebkāda izdevība stāvēt dīkā tika rūpīgi likvidēta kā nezāle un netika atkārtoti pieļauta.

Dušā Klauss izbaudīja viskarstāko ūdeni, kādu vien spēja izturēt. Līdzīgi kā ar citām pirmās nepieciešamības precēm, viņam nebija arī ziepju, šampūna un dvieļa. Aptieciņa bija tukša, tajā mētājās vien aprūsējis bārdas nazis, ko bija atstājis iepriekšējais īrnieks, taču tas bija sīkums. Šī bija *viņa* duša. Viņš ieelpoja tvaiku ar pilnu krūti un stāvēja zem karstās ūdens šalts, līdz tā pārtapa aukstās līņās.

Vannas istabas grīdas ieplaisājušās, pelēkās flīzes izrādījās nedroši slidenas. No viņa matiem tecēja ūdens tērcītes, piepildīdamas spraugas starp flīzēm, ko bija pārklājis pelējums. Tvaiks bija pārklājis spoguli ar plānu, sudrabainu migliņu. Klauss ar plaukstu noslaucīja vēso spoguli

un notrausa ūdeni izlietnē.

Dienas gaismā spogulī viņš ieraudzīja savu patieso izskatu: viņš bija vīrietis ap piecdesmit bez jebkādiem sasniegumiem, vīrietis, kurš ar katru aizejošo dienu kļuva arvien vājāks un kurš pārējiem vienmēr saistīsies ar viņa pakausī ieoperētajiem vadiem. Viņš atsauca atmiņā iepriekšējās dienas īso iepirkšanos un pastaigu. Ne dārzeņu tirgotājs, ne miesnieks un ne arī avīžnieks neuztvēra Klausu kā vienkāršu cilvēku, bet gan kā vīrieti ar vadiem.

Viņam bija pārsteidzoši viegli izdevies pārvarēt nepatiku un nemaskējoties doties sabiedrībā, bet ar to nepietika. Nepietiktu ne ar kādu pašpārliecinātību, ne ar kādiem uzsvērtiem labas gribas žestiem, lai cilvēki bez raizēm un rūpēm nolūkotos viņa neglītumā. Grēta paļāvās uz savu manipulāciju šarmu.

Vadi bija kā važas, kas turēja viņu piekaltu pie iepriekšējās dzīves. Piecpadsmit minūšu laikā viņš par to bija pārliecinājies trīs reizes.

Klauss ar īkšķi pārbaudīja, cik ass ir bārdas nazis. Iepriekšējais iemītnieks pirms savas aiziešanas šo asmeni ilgu laiku nebija kārtīgi uzasinājis, tomēr spals tuvākajā galā bija pietiekoši ass, lai ar to varētu griezt. Tas nebija ļoti ass, bet varbūt ar to pietiks, lai varētu sazāģēt savītā vara vadus.

Viņš ar pirkstiem nolobīja vadu ārējo izolācijas materiālu. Pēc tam Klauss vienā rokā satvēra bārdas nazi un atvāza asmeni tā, lai trulais asmens posms atdurtos pret viņa pirkstu locītavām. Viņš ar neaizņemto roku sažņaudza vadus vienkopus un nostiepa pietiekami stingri, lai tie nepatīkami nospriegotu tērauda stiprinājuma vietas viņa pakausī.

Klauss tā stāvēja, pētīdams sevi spogulī. Lielāko daļu viņa dzīves vadi bija bijuši daļa no viņa — daļa viņa fiziskā ķermeņa, viņa vizuālā tēla, daļa no viņa būtības. Viņa zemapziņā vadi bija tikpat neatņemama ķermeņa daļa kā rokas un kājas. Vai tas, ko viņš grasījās darīt, bija sevis kropļošana? Sevis nicināšana? Viņš atvairīja šaubas, iedomājoties par Reinhardu, kurš izstaigāja visus baznīcu krāmu tirdziņus, centās atgriezt savu zaudēto dievišķību, kurš pūlējās atdzīvināt kaut ko, kas jau sen vairs nedarbojās, likdams kopā salauztus radioaparātus un citus lūžņus.

Gar mirdzošo vadu tecēja kondensāta lāsītes. Klauss pielika bārdas nazi pie vada. Viņa mēle, sajutusi vara garšu, sarāvās. Pirms viņa rokas sāka raustīties krampjos un atlaida vadus vaļā, šī garša pārtapa nospiedošā sapuvušu olu smakā.

Klauss nosvieda bārdas nazi un rīstījās izlietnē.

Klīstošā elektriskā strāva bija sakairinājusi nejaušus nervu galus viņa smadzenēs. Kā gan Reinhards bija spējis eksperimentēt ar sevi? Kā viņš to varēja izturēt?

Viņa iekšas sarāvās sāpīgā krampī. No viņa tukšā kuņģa izsprāga vien nedaudz apēstā tomāta sēklu, kas vietām pielipa pie izlietnes baltā porcelāna. Bada sajūta atgriezās ar uzviju.

Viņam bija nepieciešami vairāki gaisa malki, lai atbrīvotos no šķebinošā fantomaromāta. Klauss satvēra rokās bārdas nazi, sadūšojās un mēģināja vēlreiz. Šoreiz galvaniskā strāva izraisīja spilgti baltas gaismas zibšņus, kas pilnīgi izdzēsa istabu viņa skatienam. Tie bija kā magnija uzliesmojumi, un viņam bija sajūta, ka viņa pēdu plosa vilks. Klauss pacieta šos krampjus, līdz vilka ilkņi pēdu bija saplosījuši gabalos.

Viņš atkal nosvieda bārdas nazi un atbalstījās pret vannas istabas durvīm. Naža spals noblīkšķēja uz flīzēm. Viņš noslīdēja uz zemes un trīsēdams vairākas reizes ievilka elpu. Klauss pārlaida plaukstu pār potīti, būdams pārsteigts, ka tā noturējusi viņa svaru un ka halucinācija bijusi tik īsta. Viņš drebēja. Kondensāts telpā bija nožuvis. Tagad vannas istabas gaiss šķita retināts un drēgns.

Spoguļattēlā viņš redzēja, ka no galvas vēl karājās daži plāni vadu pavedieni. Klauss juta noplēsto vadu svaru. Tie bija viņa liekais loceklis, viņa aste, viņa važas, kas raustījās un šūpojās kā svārsts vēja pūsmā. Viņš uzmeta ciešu skatienu saplēstajam bārdas nazim, pēc tam bojātajiem vadiem.

Sagrābis plaukstā kontaktdakšu, viņš uzmanīgi aptina vadus ap dūri. Klauss ieskatījās sev acīs un skaļi skaitīja.

„Viens."

„Divi."

Uz trīs viņš zaudēja samaņu.

PĒC kāda laika viņš nāca pie samaņas, viņš bija nogāzies uz auksto flīžu grīdas un viņa dūre bija aptīta ar norautiem vadiem. Caur viņa matiem tecēja kaut kas mitrs un silts; aptaustot mitros matus, viņa pirksti kļuva sarkani. Sākumā viņš nosprieda, ka ir izrāvis galvaskausā caurumu, sasitis to kā olas čaumalu, raudams ārā implantētos elektrodus. Taču tā nebija. Zaudējot samaņu, viņš bija atsitis galvu pret flīzēm.

Kaut kur kāds strauji un spēcīgi sita ar pirkstu kauliņiem pa masīvkoku. Kārtējā halucinācija?

Nē. Bārdas nazis joprojām gulēja, kur viņš to bija nosviedis. Pārlaižot plaukstu pār galvu, viņš vadu vietā atklāja izcilnīti.

Sitieni atkārtojās. Klauvēja. Pie viņa durvīm.

Klauss, pieturoties pie izlietnes, piecēlās kājās. Viņš bija kails un nosalis. Pēc kritiena viņam joprojām reiba galva. Viņš paskatījās spogulī un pirmo reizi, kopš sevi atcerējās, ieraudzīja sevi bez vadiem un *Willenskräfte*. Vienkārši vīrietis. Ne ieslodzītais, ne spiegs, ne spēles kauliņš, ne kritušais dievs. Vienkārši Klauss.

Beidzot. Pēc pārāk daudziem gadiem, lai to atcerētos.

Viņam kavējoties, klauvēšana pie durvīm kļuva arvien uzstājīgāka. Viņa sāpošā galva dunēja vienā ritmā ar klauvējieniem. Viņš paņēma bikses un uzvilka tās kājās, paķēra no āķiša aiz vannas istabas durvīm kreklu un, nedaudz apdullis, lēnām iegāja istabā. Ejot līdz ārdurvīm, viņš aizpogāja kreklu.

Viņš atvēra durvis mirklī, kad Madlēna cēla roku, lai klauvētu vēlreiz.

Viņai uz rokas karājās auduma maisiņš. Pa vienu maisiņa galu spraucās ārā gari papīra ruļļi

Viņš, pilnīgi apstulbis, to cieši uzlūkoja.

tīs

Madlena izstiepa roku un pasniedza viņam maisiņu. „Tu aizmirsi šos," viņa teica.

1963. gada 13. jūnijs Asinszāles štābs, Londona, Anglija

Divas dienas pēc tam, kad viņš un bērni bija aizcirtuši ciet Mārša slazdu, Petiks izsauca Viļu uz Admiralitāti. Vai bija notikusi kāda kļūme? Vai viņš tika izsaukts uz paklāja?

Vils iztaujāja Rodžeru, kas jau atkal tēloja taksometra šoferi. Taču Rodžers papurināja galvu. „Saņēmām sūtījumu. Nospriedām, ka tev tas jāredz."

Vils centās izvilināt sīkāku informāciju, bet otrs vīrietis neko nepaskaidroja. Kad abi ieradās, pārējie jau bija sapulcējušies Mārša kabinetā — Vils nodrebēja — agrāk Pembruka kabinetā. Nabaga Pembruks. Nogalināts savās mājās? Vils to varēja iedomāties; biedējošs veids, kā nomirt. Viņš pats vēl nesen bija sajutis nāves dvašu pakausī.

Kāds uz šejieni bija atvilcis filmu projektoru. Uz Mārša rakstāmgalda stāvēja atvērta skārda filmu kārba. Petiks uzlika filmas rulli uz vārpstas un ievilka filmiņas ārējo galu aparātā, kamēr Māršs aizvilka žalūzijas un uzstādīja ekrānu.

Vils teica: „Vai drīkstu jautāt, kāpēc esam šeit sapulcējušies, Pip?" Māršs uzsita ar pirkstu pa skārda kārbu. „Šonakt to piegādāja īpašais kurjers. No pašas Teherānas."

Petiks bija beidzis uzstādīt projektoru. Viņš saberzēja rokas. Petiks teica Māršām: „Ļoti labi. Paskatīsimies, vai jūsu plāns ir nostrādājis."

Rodžers izslēdza griestu lampu. Māršs apsēdās pie sava rakstāmgalda, Rodžers ieņēma vietu otrā krēslā. Vils, sakrustojis rokas, atspiedās pret durvīm.

Petiks viegli uzsita pa slēdzi. Projektors klabēdams atdzīvojās, īsfilma sākās, parādoties kroņa zīmogam un paziņojumam:

ASINSZĀLE/ KOVĀRNIS

SLEPENA INFORMĀCIJA ŠĪS FILMAS SATURA NEATĻAUTA IZPLATĪŠANA IR LIELBRITĀNIJAS UN ZIEMEĻĪRIJAS APVIENOTĀS

KARALISTES NODEVĪBA,

KĀ TO 1951. GADA VALSTS NOSLĒPUMA AKTĀ NOTEICIS PARLAMENTS.

NODEVĪGA RĪCĪBA VAR TIKT SODĪTA PAT AR NĀVESSODU.

ASINSZĀLE/ KOVĀRNIS

Vils jau agrāk bija redzējis šo brīdinājumu. Otrreiz viņam tas nešķita tik biedējošs. Neatļauta izplatīšana? Valsts nodevība? Viņš jau to bija paguvis.

Drebelīgā kinokamera panoramēja skatu pār tuksnešainu lauku. Leņķis, no kāda tika filmēts, norādīja, ka kamera atradusies augstāk; kalnu grēda robežojās ar tuksnesi. Virs tuksneša gaisā lidinājās putekļu mākonis kā milzīga gaiļa aste. Kamera pievilka tuvumā mākoņa augšdaļu. Skats kļuva drebelīgāks un miglaināks lielā palielinājuma dēļ. Taču uzfilmētais materiāls nebija tik neskaidrs, lai Vils nesaskatītu uz tankiem sarkanas zvaigznes un transportlīdzekļus, kas klusi traucās pār tuksneša klajumu.

Taču transportlīdzeklis, kas brauca priekšgalā, izskatījās pēc parastas kravas mašīnas. Virs kravas nodalījuma nebija pārvilkts brezenta pārsegs, tajā stāvēja daži vīrieši un sievietes. Tiem bija aizsargbrilles un vilnas sejas maskas, lai aizsargātu sevi no putekļiem.

Kinokamera griezās uz citu pusi, brīdi šūpodamās pār skaidrajām debesīm, līdz noregulēja asumu uz trim kaujas lidmašīnām, kas lidoja virs klajuma, lai uzbruktu karaspēkam. Vils nespēja identificēt lidmašīnas, taču tās bija marķētas: KGS. Attēls pārvietojās no lidmašīnām uz kravas mašīnu. Tās pasažieri cieši uzlūkoja kaujas lidmašīnas, kas arvien tuvojās. Divas no lidmašīnām aizdegās zili baltās liesmās. Trešā pēkšņi saplacinājās, it kā būtu ietriekusies neredzamā sienā. Pār tuksnesi lija liesmojošas atlūzas. Padomju varas karaspēks nebija ne uz mirkli samazinājis ātrumu.

Skats tika attālināts. Bija pagājis kāds laiks, jo tagad karaspēks bija jau vairākas jūdzes tuvāk kamerai. Aiz padomju iebrucējiem joprojām krita zemē lidmašīnu atlūzas; no veselas rindas apdegušu un sadauzītu tanku cēlās eļļaini dūmi. Padomju varas karaspēks nebija samazinājis ātrumu, nebija izgājis no ierindas. Tam bija pievienojies pusducis jaunu vienību. Visi neskarti.

Un tad sacēlās vējš.

Iesākumā tas bija viegls, vien vēja pūsma, kas izkliedēja dūmus un izstiepa gaiļa astes dūmu grīsti garos putekļu pirkstos. Taču dažu mirkļu laikā vieglais vējš pārvērtās niknā smilšu vētrā. Simts pēdu augsti putekļu lietuvēni griezās kā derviši, dejodami vēja un putekļu mutuļojošās sienas priekšgalā. Tuvojoties padomju karaspēka pulkiem, cikloni veidoja neiespējamas formas, stūrainas un kroplīgas. Kamera pietuvināja skatu mutuļojošajai sienai. Arī tā bija pildīta ar bezveidīgām ēnām. Vētras centrs bija melns un tumšs. Vājā saules

gaisma, kas krita gar vēja sienu kā tumšsarkans sīrups, lija pār kalnu pakājēm.

Smilšu vētra pārliecās pār padomju karaspēka pulkiem kā vilnis, kas tūdaļ tos noslaucīs. Priekšgalā braucošajā mašīnā cilvēki māja nedabiskās vētras virzienā. Videofilma kļuva miglaina. Ņemot vērā piedzīvoto ar Dvīnēm, Viļam bija aizdomas, ka Arzamasas kareivji bija izraisījuši vēl negantākas eidolonu dusmas. Eidoloniskie laika apstākļi aprija padomju varas karaspēku.

Vēlreiz tika attālināts kadrs, lai redzētu visu tuksneša klajumu. Nebija vairs ne dūmu grīstes, ne atlūzu, ne vētras. Vils uz brīdi iedomājās, ka videofilma pārlēkusi uz sākumu. Taču tad kamera pietuvināja skatu un vēlreiz panoramēja klajumu. Tuksnesis bija noslaucīts tīrs. Kamera apstājās pie kaut kā, kas izskatījās pēc tanka stobra, kas slienas ārā no smiltīm. Citviet saule spīdēja uz dažiem bāliem, porainiem kauliem.

Rodžers atzinīgi ieņurdējās. „Saņemiet, jūs nolāpītie komunisti!"

Petiks izdvesa kaut ko līdzīgu smiekliem.

Tālāk sekoja nākamais kadrs. Ainava bija cita. Vēl viens padomju varas karaspēka pulks, vēl viens nedabisku laika apstākļu uzbrukums. Šoreiz tas visus Arzamasas kareivjus sasaldēja ragā.

Un tā tas turpinājās. Uz sienas projicētajā filmā nākamās desmit minūtes tika izspēlētas dažādas šīs tēmas variācijas, kamēr gaisotne telpā kļuva arvien vieglāka un Viļa riebums arvien lielāks.

Apdullinošo klusumu pārtrauca kinolentes *flap, flap, flap!* pret pretējo rulli. Pēkšņā koši baltā ekrāna atkārtota parādīšanās koda Viļa pie tumsas pieradušajās acīs, viņš tās samiedza un novērsās.

Ieslēdzot griestu lampas, Mārša smaids bija izpleties līdz ausīm. Viņa rētainajā sejā tas izskatījās vampīrisks. Petiks, Rodžers un Māršs savā starpā viens otru apsveica. Viņi izturējās pret Viļu tā, it kā viņš būtu šīsdienas varonis.

Petiks paspieda viņa roku un enerģiski purināja. „Lieliski pastrādāts," viņš teica. Arī Rodžers sekoja Petika piemēram.

Taču Māršs vienīgais atzinībā uzsita Viļam pa muguru. „Labi pastrādāts, Vil! Ļoti labi pastrādāts."

Viņu garastāvoklis bija kā svētkos. Neviens neievēroja, ka Vils bija nobālējis un trīcēja, kad cēlās kājās.

„JŪSU tēja droši vien ir jau ievilkusies."

Vils satrūkās, pēkšņi izrauts no pārdomām par mēness apspīdēto dārzu. Viņš pagriezās no loga mestajās sudrabainajās ēnās, lai paskatītos uz Gvendolīnu, kuras siluets iezīmējās pie atvērtajām durvīm.

„Ļaut tējai ievilkties veselu stundu ir mazliet par traku," viņa teica, ienākdama tumšajā virtuvē. „Ja vien tava gaume nav mainījusies."

Pieskaroties tējkannas porcelānam ar pirkstiem, tas šķita remdens; paceļot vāciņu, no tējkannas vēdīja sīvs aromāts. Uz dēlīša blakus tīram nazim joprojām stāvēja citrons, ko viņš bija dabūjis pieliekamajā. Cik ilgi viņš bija nostāvējis pie loga? Kopš tā brīža, kad viņš uzlēja tēju, mēness bija pavirzījies uz priekšu teju par vienu trešdaļu no dārza sienas.

Viņš bija aizdomājies par videomateriālu no Teherānas. Un par to, ka neviens nebija pamanījis patiesi satraucošās norādes.

„Man bija zudusi laika izjūta," viņš teica. Vils sarauca pieri. „Nevar būt, ka jau pagājusi stunda."

Gvendolīna teica: „Tu izlavījies no gultas, un es gaidīju, kad tu atgriezīsies." Viņa sakārtoja rītakleitu, apsēzdamās uz augsta sola pie letes. Viņa nemaz neieslēdza virtuvē gaismu.

„Es tevi pamodināju. Piedod!"

Nemitīgi šķebinošā sajūta Viļa pakrūtē bija laupījusi viņam visu miegu. Pēc pusnakts viņš bija atmetis domas par atpūtu un uzmanīgi izlavījies no gultas, lai neiztraucētu Gvendolīnu. Viņas ķermeņa siltums viņam blakus, viņas lēnā un vienmērīgā elpošana — tā visa viņam bija ārkārtīgi pietrūcis, tomēr tagad viņš nespēja to izbaudīt, nespēja novērtēt. Viņa prāts un sirds bija pārāk nemierīga. Jau no brīža, kad Māršs viņu bija ievilcis atpakaļ Asinszālē, viņu vajāja nepatīkamas sajūtas kā neredzamu straumju virpuļošana tumšos dziļumos. Neredzamos un bīstamos. Kartē neatzīmētas briesmas, kas perina ļaunu nodomu iznīcināt visus iesaistītos, triecot tos pret nāvējošiem sēkļiem.

Jā, bailes parādījās tajā mirklī, kad Māršs atklāja Viļa vienošanos ar Čerkašinu. Taču salīdzinājumā ar tām bailēm, kas sekoja pēc tam, sākotnējās šķita nieks. Pirmkārt, vēl joprojām visā notiekošajā nebija skaidra Grētas loma. Vai viņa tiešām bija nogalinājusi Pem-bruku? Kāpēc? Kāpēc bērni uzvedās tik dīvaini? Un tad šī filma... Tas viss kaut kādā veidā saderēja kopā. Viņš bija pārliecināts. Tie bija mājieni par kaut ko lielāku, tie bija gluži kā zemūdens straumes, kas virpuļojot rada atvaru. Taču uz kurieni tās viņus gribēja aizraut?

Bailes un nojautas nospieda Viļa plecus tikpat spēcīgi kā kara sākumā. Viņš jutās līdzīgi kā toreiz, kad saprata, ka Stīvensons un Vaithola bija nolēmusi pievērt acis uz visu, ko pastrādāja burvji.

Gvendolīna nievājoši iesmējās: „Nemaz nē. Mūsu mazā, omulīgā mājiņa no rīta kļūst arvien omulīgāka. Apsviedīga sieviete brokasto jau trijos no rīta, lai izvairītos no burzmas. Ja vēlāk, tad jau jāstāv rindā, lai tiktu vannas istabā."

Viņai bija taisnība. Kopš Dvīņu ierašanās Gvendolīnai bija kopēja vannas istaba ar četrām citām sievietēm. Savukārt, kopš Klauss bija pametis slepeno mītni, vīriešu vannas istaba reti bija aizņemta.

Madlēna ar viltotu prieku bija uzņēmusi Dvīņu ierašanos

slepenajā mītnē, bet savu nepatiku nespēja noslēpt pavisam, jo sarauktā grumbiņa virs deguna uzreiz nodeva viņas vieglo aizkaitinājumu. Viņa Dvīnes izmitināja Klausa atbrīvotajā istabā. Vils viņai palīdzēja no pagraba uznest gultu otrai Dvīnei, kamēr Gvendolīna sakārtoja Klausa zīmējumus un gleznošanas piederumus, ko viņš tur bija atstājis. Madlēna bija uzstājusi, lai visu rūpīgi sakārto.

Dzīvošana šeit šķita kā universitātes kopmītnēs. Vai kazarmās. Taču atšķirībā no tām nebija zināms, cik ilgi šeit vēl nāksies uzturēties. Vēl jo ļaunāk bija apzināties, ka Vils vairs nekad nevarēs Gvendolīnu aizvest uz viņu abu mājām, atgriezties vecajā dzīvē. Viņu īstās mājas, viņu brīnišķīgā karalienes Annas valdīšanas laikā celtā pilsētas māja, ar visu pieticīgo ēdamzāles galdu bija nodegusi līdz ar zemi. Tas bija garās Viļa kļūdaino lēmumu virknes rezultāts.

Kad Gvendolīna Viļam bija pirmoreiz teikusi (viņai neraksturīgā kautrībā), ka viņa ilgojas gulēt viņam blakus, viņš bija prātojis, vai viņa to nepiedāvāja vietas taupīšanas nolūkos. Pakalpojums Madlēnai. Taču viņš bija gatavs pieņemt jebkuru piedāvājumu, kas aizpildītu tukšumu, kur reiz bija bijis Gvendolīnas atbalsts, viņas draudzība. It īpaši, ja tās neredzamās straumes, no kā viņš baidījās, viņus agrāk vai vēlāk atraus vienu no otra.

Viņš aiznesa un nolika uz letes tējkannu un koka dēlīti. „Piedod, mīļā! Par visu."

„Kad dosimies prom, man šīs mājas nekad nepietrūks," viņa atzinās. „Pēdējā laikā jūtos mazliet deklasēta, ja man no galvas nekarājas vara vadi." Kad Gvendolīna sāka griezt citronu, sulas pilieni ieskrēja Viļa acīs un koda.

Vils saprata, ka viņai ļoti derdzās pārpildītā slepenā mītne, ja bija atzinusies kaut tik nelielā diskomfortā. Lai nu kas, bet viņa līdz pēdējam bija īsta angļu dāma.

„Tātad." Viņš no trauku skapja āķīšiem aiz osiņām nocēla divas robainas tasītes. „Viss, ko Māršs gribēja, ir izdarīts. Esmu izpildījis visus man uzstādītos Asinszāles nosacījumus apmaiņā pret brīvību. Mums drīz būtu jāsaņem atbilde, ja Māršs nepārbī-dīs finiša līniju."

Un pieņemot, viņš nepiebilda, *ka liktenis nepadarīs visas Mārša pūles veltas.* Kā tas arī visdrīzāk notiks, ņemot vērā, ka Grētas patiesie nodomi joprojām ir miglā tīti.

Neviens no Asinszāles viņam nebija teicis, vai viņiem būs jāturpina melot par Viljama Bauklerka priekšlaicīgo nāvi. Viņš tam neredzēja jēgu. Tā kā bērni bija īstenojuši Mārša eidolonisko pretuzbrukumu Padomju Savienības Arzamasas triecienvienībai Irānā, vairs nebija nekāds noslēpums, ka Lielbritānijas rīcībā joprojām ir burvji.

Vils atkal iegrima domās par videomateriālu, kas bija atgādāts no Irānas. Viņš nodrebēja. Lielie Asinszāles piedzīvojumi arī 1939. gadā

bija sākušies ar diafilmu. Ak, bezrūpīgais laiks!

Asinszāle bija parādījusi Ivanam viņa vietu, un karaliene bija drošībā savā pilī. Un tomēr...

Viņš ielēja abās tasītēs tēju un vienu pastūma Gvendolīnai. Viņš iedzēra malku un saviebās. Tēja bija pietiekami stipra, lai pamodinātu miroņus. Un, starp citu, arī nebaudāmi vēsa, taču viņš vienalga neatteicās no tās.

Gvendolīna uzsprauda uz viņa tasītes maliņas citrona šķēli. Viņa gandrīz nolasīja viņa domas. „Un izredzes uz atkalsatikšanos ar Obriju neļauj tev aizmigt?"

Vils, atbalstījis elkoņus pret leti, cieši lūkojās tasītē, kas atradās uz galda zem viņa zoda. „Kaut kas nav kārtībā, Gvendolīn! Nepavisam nav tā, kā vajadzētu."

Viņa sarauca pieri. „Stāsti!"

Un viņš stāstīja.

Runa bija par „darbiņiem", ko Petiks bija licis veikt bērniem, pirms vēl Vils tika iesaistīts. Vils visu nakti nebija gulējis, jo domāja par bērnu uzdevumiem, par kartēm, kurās bija saspraustas tās nolādētās spraudītes. Izmantojot eidolonu varu, nevar vienkārši ar pirkstu iebakstīt kartē. Tiem viss bija viens: tasītes, kareivji, mirstošas zvaigznes. Eidolonu vienīgais saprotamais ceļvedis bija cilvēku asinis.

Izmantojot jebkura cilvēka asins pilienu, eidoloni kā viszinoši pēddziņi varēja izsekot tā cilvēka trajektorijai visumā, laikā un telpā. Asinis tiem ļāva *redzēt* cilvēkus. Saskatīt visas lietas cilvēku mērogā, kas salīdzinājumā ar eidolonu redzesloku bija neaptverami ierobežots. Un ar nelielu (dārgu) pierunāšanu tie varēja ieraudzīt vietas, pa kurām šis cilvēks ir pārvietojies.

Grēta bija uzaugusi doktora fon Vestarpa muižā. Eidoloni bija redzējuši Grētu, līdz ar to arī muižu. Un tādējādi Asinszāles burvjiem bija dota iespēja uz turieni nosūtīt desantvienības. Cik labi viņiem *tas* bija beidzies.

Lielbritānijas Karaliskajā flotē Māršs bija kapteiņleitnants. Viņš neskaitāmas reizes bija kuģojis caur Lamanšu. Eidoloni bija viņu redzējuši —

(Kāpēc tie viņam bija *devuši vārdu?)*

— un tādējādi redzējuši arī jūras šaurumu. Un tāpēc Asinszāles burvjiem bija izdevies uzburt aizsprostu, kas bija atvairījis vāciešu iebrukumu...

Viļa balss drebēja. Nevēlēdamies to izradīt, viņš iemalkoja vēso tēju. Gvendolīna saspieda viņa plaukstu, zinādama, ka viņa domas kavējās pie „Hārta un Hērta". Viņa zināja, kā frāze „asins cena" bija kļuvusi par eifēmismu vārdiem „masu slepkavība".

Sala uzsūtīšana Vērmahtam bija bijis vissarežģītākais un riskantākais pasākums. Māršs bija apceļojis plašas Eiropas teritorijas,

tāpat arī Vils, Stīvensons un vairāki citi Asinszālē iesauktie. Tas gan bija bijis baltiem diegiem šūts plāns — viņi gribēja savus pagātnes ceļojumus savienot ar vācu armijas izvietojumu tagadnē. Hargrīvs un pārējie burvji droši vien bija daudz kam piekrituši, lai to panāktu; Vils nevarēja pastāstīt sīkāk, jo viņš tika izsperts no Asinszāles, pirms viņi to īstenoja, jo vairs nebija rīcībspējīgs, ja neiedzēra alkoholu un nesaņēma morfija devu.

Viņš zināja, ka kara laikā Asinszāle bija samaksājusi visaugstākās asins cenas, lai pārklātu Eiropu ar ledu. Viņš arī zināja, ka Asinszāle pēc tam vairs nebija pietuvojusies tai robežai, kas varētu pārkāpt noteikumus, ļaujot eidoloniem izsprukt no ciešās pavadas. Viens nepareizs solis, viena pārteikšanās, viens gramatiski kļūdains teikums būtu ļāvis eidoloniem nogalināt. Ļāvis pašiem uz savu galvu vākt asins kartes.

Un tad karš kļūtu pilnīgi nesvarīgs.

Atgriezies tagadnē, Vils sapurināja galvu.

Ja nebūtu bijis Vidējo Austrumu naftas, Lielbritānijas impērijai neklātos tik labi. Un padomju varai bija pašai sava plaukstošā impērija, ko vajadzēja barot. Tāpēc streiki naftas laukos jau sen bija neizbēgami; pirms vairākām nedēļām bija sākusies karaspēka koncentrēšana. PSRS tīšām bija atklājusi, ko grasās darīt, jo tā bija gatava un dega nepacietībā atklāt savus elitāros Arzamasas kareivjus, lai izrādītu savu meistarību, izmantojot to pašu tehnoloģiju, ar kuras palīdzību bija radīta Grēta un pārējie. Nemaz nevajadzēja būt pieredzējušam spiegam vai militāram brīnumbērnam, lai to saprastu.

Iebrukums bija viegli paredzams. Taču, lai aizsardzībā piedalītos eidoloni, viņiem bija nepieciešamas asinis no konkrētās atrašanās vietas. Tāpēc Asinszāle bija izmantojusi karaspēka koncentrēšanu šajā reģionā, lai varētu sagatavot vajadzīgās asins kartes. Visvienkāršākais būtu bijis nosūtīt slepenus asins paraugus reizē ar krājumu piegādi. Burvju asinis iedarbotos visspēcīgāk. Pembrukam un Petikam, bez šaubām, bija pa rokai pietiekamas bērnu asiņu rezerves tieši šādiem gadījumiem. Patiesībā tagad, kad Vils par to mazliet ilgāk padomāja, burvju asiņu iekrāšanu droši vien neaizsāka tie abi.

To noteikti jau bija paredzējis Stīvensons.

Ak, jā! Vecais vīrs noteikti bija paredzējis, ka pēc kara beigām sekos aukstais karš. Viņš noteikti paredzēja lielus nemierus ģeopolitiskajā ainā, apvērsumus, kas varēja padarīt Asinszāli bezspēcīgu, ja vien tā nepanāks, lai eidoloni būtu jebkurā vietā un laikā, kad vien nepieciešams.

Ak, jā! Tas Viļam nekad nebija ienācis prātā, taču tagad tas šķita acīm redzams. Stīvensons droši vien bija savācis asiņu paraugus no visiem pirmajiem Asinszāles burvjiem. Vils prātoja, vai Asinszāle kaut kur aukstumā joprojām glabā viņa asinis.

Kāds gan šis bija pārkāpums! Pretīgs, augstprātīgs, nepieņemams.

Viņš to noteikti pieminēs sarunā ar Petiku.

Viņš apklusa, kamēr Gvendolīna papildināja savu tasīti, pēc tam Viļa. Viņa nomāca vēlmi nožāvāties un pamāja, lai viņš turpina stāstīt.

„Tātad," Vils teica, „ļauj man tev jautāt! Vai tev nešķiet, ka tas ir neraksturīgi mūsu dārgajam Pipam visu atstāt pusratā? Jo beigu beigās, kamēr vien pastāvēs Arzamasa-16, nebūs nekādas galējās, noteicošās uzvaras."

Pat Vils saprata, ka tas ir nākamais loģiskais solis. Viņš jau bija gatavojies, ka Māršs un Petiks viņam to pieprasīs. Tomēr tas vēl nebija noticis. Kāpēc?

Gvendolīna teica: „Mīļais, bet tu taču pats sev esi sniedzis atbildi! Viņi to darītu, ja spētu. Taču nav to darījuši, jo nevar. Kas, runājot taviem vārdiem, nozīmē, ka viņiem nav vajadzīgo asiņu, ar ko vadīt eidolonus." Viņa virs tasītes izspieda vēl vienas citrona šķēlītes sulu. Viņai paraustot plecus, ap viņas deniņiem mēnesgaismā iemirdzējās sirmo matu pavedieni. Pēdējā laikā šķita, ka viņas mati kļuvuši sudrabaināki. „Arzamasā droši vien ir drošāk nekā Hruščova apakšbiksēs. Neapšaubāmi drošāk nekā Baikonuras kosmodromā."

Viļam bija jāpieļauj, ka tas nav neiespējami. Ievalsēšana raķešu objektā būtu kā reiz kaut kas tāds, ko Māršs jaunībā neatteiktos darīt, ja vien mācētu tekoši runāt krieviski.

„Varbūt," viņš teica. „Bet kartes, Gvendolīn! Tās ir pilnas ar spraudītēm. Pareizāk sakot, bija, pirms mazie kranči kļuva ķerti un visu sadriskāja."

„Viņi ir bijuši ļoti noslogoti." Iztukšojusi tējas tasīti, viņa saknieba lūpas. Varbūt viņa tā darīja tāpēc, ka tējā bija par daudz citrona sulas vai tāpēc, ka tēja bija pārāk stipra, vai abu iemeslu dēļ. Viņa noskaloja tasīti siltā ūdenī, tecinādama to pavisam nedaudz, lai tik agrā rīta stundā negrabinātos ūdens caurules.

Taču tas viss bija nenozīmīgi, tāpēc Vils atkārtoja to, ko bija teicis Petiks, kad abi pirmo reizi bija devušies uz pagrabu.

"Tas ir dīvaini," viņš teica. " Bērni tās ir pārsprauduši citās vietās." Un tad paskatījās tuvāk. „Mums nekad nav bijuši darbiņi šeit. Vai arī šeit."

„Kur?" jautāja Gvendolīna.

"Visriņķī," Vils teica. „Vai atceries pēdējo reizi, kad vakariņojām ar Obriju un Violu? Toreiz bija parādījušies tie briesmīgie dzelzceļa līniju bojājumi Midlendā. Mēs par to runājām visu vakaru." „Atceros."

„Bērni tur bija iesprauduši spraudīti."

„Ak!" Viņa atkal apsēdās. „Tā varbūt ir sagadīšanās."

„Tāpat arī es nodomāju, kad to pirmo reizi redzēju. Bet, kā jau teicu, tas bija pirms tam, kad bērni kļuva ķerti. Iedzīti neprātā eidolonu dēļ."

„Tu domā, ka bērni spraudītes nepārlika nejaušās vietās," viņa teica. „Kaut kas tur bija noticis."

Vils pamāja. „Es domāju, ka eidoloni par kaut ko ir sašūmē-jušies. Un viņu satraukums sūcas uz āru kā riņķveida viļņi no dīķī iemesta akmens. Tas izplatās pa visu pasauli turp un atpakaļ."

Gvendolīna izklausījās arvien mazāk pārliecināta par saviem argumentiem, taču nemitējās tos izteikt vārdos. „Bet, mīļais, tu esi ļoti daudz laika pavadījis Midlendā! Ja viņiem lietas materiālos ir tavas asinis un ja viņi tās ir izmantojuši, tā varētu būt blakusparādība."

„Varbūt. Bet es esmu gaužām pārliecināts, ka neviens no burvjiem nekad nav spēris savu kāju Tanganjikā." Vils izpleta rokas, lai uzsvērtu savu viedokli. „Vai Santafē, sasodītajā Ņūmeksikā."

„Ko tu gribi teikt?"

„Es ticu Petikam, ja viņš saka, ka Asinszāle nekad tur nav īstenojusi operācijas. Tomēr es arī domāju, ka bērni saož kaut ko nenovēršamu. Un šie noslēpumainie notikumi ir kā atbalsis kaut kam, kas vēl nav noticis."

Pēc tam viņi abi apklusa. Vils, apskāvis sievu, sēdēja, kamēr pār Londonu lēnām uzausa auksta, rozā saule.

1963. gada 14. jūnijs Kroidona, Londona, Anglija

Māršs nesteidzīgi uzstādīja lenšu magnetafonu. Ne tāpēc, lai radītu nemieru, viņš zināja, ka Grētu ir grūti iebaidīt. Taču jebkura lieka minūte deva viņam vairāk laika savām domām. Vairāk laika apsvērt, kā manevrēt sarunās, kā atsist uzbrukumu. Vairāk laika, lai atveseļotos. Viņu bija nogurdinājuši ievainojumi, dienas, kas vilkās, un smagās nastas. Viņš šorīt bija pamodies ar nelielu temperatūru.

Spīdīgā, svaigā riekstkoka galda sveķainais aromāts un atskaņotāja smērvielu smarža, jaucoties ar Mārša brokastīs notiesāto tomātu un desu pēcgaršu, radīja nepatīkamu smaku. Viņš un Līva bija brokastojuši klusībā, bet vismaz viņi bija baudījuši maltīti kopā. Tas bija sākums. Līva neuzvedās asi un neveltīja viņam dzēlīgas piezīmes, taču tas nemazināja triecienu, kad viņas skatiens apstājās pie Mārša sejas rētām, kas rēgojās caur bārdu, vai kad viņa izvairījās no viņa pieskāriena. Līva bija pārtraukusi klusumu, lai vēlreiz pieminētu Grētu; Māršs atgriezās darbā, pirms viņu saruna bija paguvusi pārvērsties strīdā.

Tas bija sākums.

Loga stikla rāmis meta uz Grētas sejas juceklīgas ēnas. Viņas slīpo acu mirdzošais skatiens cieši raudzījās uz sienu, ko sedza efejas stīgas. Taču viņa vairs neuzvedās kā parasti, noslēpumainā uzjautrināšanās bija atmesta. Šodien viņas lūpu kaktiņi nebija savilkti teju jaušamā smīnā; viņa smaidīja pa īstam. Viņa gandrīz nekad tā nedarīja.

Vils bija sagumis stūrī aiz Grētas, izskatīdamies kā izgājis deviņus elles lokus. Māršs varēja nodomāt, ka Vils atkal ķēries pie pudeles,

taču viņš zināja, ka Vils nav tik gudrs, lai mācētu to noslēpt no savas sievas. Vils nebija izgulējies. Viņš jau bija gari un plaši izklāstījis bezmiega iemeslus.

Šie iemesli Mārša prātā bija kaut ko atraisījuši. Tagad viņa straujās domas tirdīja sen aizmirstas atmiņas, kam līdz šim nebija pievērsis uzmanību.

Un kāds būtu mans uzdevums? Viņš bija jautājis Pembrukam.

Esmu jums jau teicis. Izvilināt Grētas nodomus.

Pie Mārša pirkstgaliem lipa zīdainā, magnetizētā lente. Viņš to izvilka caur ierīci, pievilka vaļējo lentes galu pie tukšās spoles centra un pagrieza spoli tikai nedaudz, lai lentes gals neraisītos vaļā. Māršs novietoja mikrofonu galda vidū, lai tas atrastos starp viņu un Grētu. Pastumjot mikrofonu tuvāk Grētai, magnetafona izgaismotajos lodziņos nekoordinēti uz visām pusēm nošūpojās bultiņas. Tās atgriezās savās vietās, cieti notikšķot, kad viņš nospieda ierakstīšanas pogu.

Grēta novērsa uzmanību no loga. Viņa, pacēlusi uzacis, paskatījās uz Māršu, viņas acu kaktiņiem savelkoties vieglā smaidā.

„Tev piestāv bārda. Ļoti vīrišķīgi."

Māršs viņu ignorēja. „Mēs zinām, ka tu kaut ko gaidi. Tik daudz mums bija skaidrs jau no tava ierašanās brīža. Protams, esam lauzījuši galvu par to, kas tas varētu būt."

Viņas sejas izteiksme neizmainījās. Bet, protams, tas jau būtu par daudz prasīts. Viņš nolēma vienkāršot šo uzdevumu, izliekoties, ka viņa nebija apveltīta ar dievišķām spējām. *Katrs reiz paslīd,* viņš sev atgādināja. *Viņa nav Dievs.*

Dievs? Māršs nebija spēris kāju baznīcā kopš Džona piedzimšanas. Tāpat arī Līva. Viņu ticība dievišķajam bija izgaisusi, jo bija piedzīvojuši nežēlīgus pierādījumus tam, ka dievišķā viņu dzīvē nav.

Grēta nevar vienmēr simtprocentīgi visu nekļūdīgi paredzēt, viņš sev teica. *Es atsakos dzīvot paredzamā pasaulē.*

Viņš turpināja: „Kāpēc bija jāmirst Leslijam Pembrukam? Un, kāpēc jāmēro tāds ceļš, lai pierunātu Reinhardu sadarboties? Tas droši vien bija īsts varoņdarbs, ņemot vērā, ka viņš tevi tik ļoti ienīst."

„Vai tev to teica mans brālis?"

„To mums teica Reinhards."

Viņa sapurināja galvu. „Ak, Reibold! Tev nepiestāv melošana." Māršs paraustīja plecus. „Mēs viņu drīz vien atradīsim." „Neatradīsiet vis."

„Kad atradīsim, viņš ar pirkstu norādīs uz tavu vainu Pembruka nāvē. Un, ņemot vērā tavu neseno dezertēšanu, patvēruma prasīšanu un jaunatrasto lojalitāti pret troni, es personīgi parūpēšos, lai apsūdzībām pievienotu arī valsts nodevību. Tas nozīmē, ka tevi pakārs."

Ierunājās Vils. „Zini, viņš to tiešām domā nopietni! Viņam sagādā baudu pieķert cilvēkus valsts nodevībā. Varētu pat teikt, ka tas ir viņa krusta karš."

Grētas acis nenovērsās no Mārša, taču viņa palieca galvu uz sāniem, lai skaidri norādītu, ka viņa uzrunā Viļu. „Vai tu gribētu zināt savas sievas patieso viedokli un sajūtas par šo visu? Man nesagādātu nekādas grūtības to pateikt."

Vils centās nezaudēt savu godu, taču viņa balss trīcēja. Viņš baidījās no Grētas. „Mēs runājam par visu. Tu man nevarētu pateikt neko jaunu, jo es par Gvendolīnu zinu visu un viņa par mani tāpat." „Vai esi par to pārliecināts?" Grēta jautāja. „Sis būtu visvieglākais veids, kā pārbaudīt, vai tev ir taisnība. Cilvēki sarunās ar mani kļūst vaļsirdīgi. Vai ne tā, Reibold?"

„Neiesaisti šajā visā Līvu!" Māršs norūca.

Vils drūmi paskatījās, apjauzdams, ka viņš nesaprot, par ko viņi runā. „Es satieku Gvendolīnu virtuvē, kad viņa vakariņām gatavo salātus." Grēta vienaldzīgi sāka atstāstīt pareģojumu, Vils pamazām nobālēja. „Es viņai saku, lai viņa man padod..."

Māršs uzsita ar dūri pa galdu. Bultiņas atkal salēcās. „Pietiek!" Viļam, kas bija acīm redzami iztrūcies, viņš teica: „Neļauj viņai iezagties tavā dvēselē! Viņa ar tevi spēlējas. Viņai šobrīd nav akumulatora." „Jā." Vils ieturēja pauzi. Viņš izskatījās vīlies. „Protams."

Māršs, cenzdamies norīt pieaugošās sāpes, saviebās. Viņam nemitīgi bija sajūta, ka kaklā iestrēdzis dzelonis. Viņš sadūšojās un ar varu izspieda sakāmo, izdzīdams to laukā kā kavalēriju, kas šķērso viņa bojātās balss neitrālo teritoriju.

„Es domāju, ka mēs nepareizi darījām, prātodami par to, ko tu gaidi. Tā vietā, lai vērstu uzmanību uz to, *ko* tu dari, mums sev būtu jājautā, *kāpēc* tu to dari."

Viņš pārliecās pār galdu. „Tu aizmirsti, ka esmu redzējis, kas slēpjas zem tavas maskas."

To dzirdēdama, Grēta sarauca pieri.

„Tu pasaulei par sevi radi zināmu priekšstatu. Tu izliecies nesatricināmi rāma. Un tev tas lieliski izdodas, tas nu tiesa. Un visi tam notic, pat Klauss."

Grēta teica: „Ceru, ka Madlēna viņu pieskata."

Māršs neņēma vērā šo atkāpi no tēmas. „Bet tas viss ir viens liels teātris, vai ne? Tu neesi bezbailīga. Nē. Jo es zinu, kas tevi baida. Eidoloni."

Vai, to dzirdot, viņas žoklis mazliet neizkustējās? Vai krunciņas ap viņas acīm nesastinga kaut uz sekundi? Klusums?

„Četrdesmitajā gadā, kad ar Viļu tevi nosēdinājām pretī eidolonam, naivi domādami, ka *Reichsbehdrde* ir īsts friču burvju midzenis,

tu ar saviem asajiem nagiem sagrābi manu roku tik cieši, ka no tās sāka tecēt asinis." Viņš norādīja ar roku uz viņas plaukstām; viņas nagi bija īsi. „Grēta, nobālējusi un trīcoša. Vairs nekāds orākuls. Parasta meitene. Tas ir tas, ko pēc visiem šiem gadiem atceros."

Māršs atlocīja piedurkni un pētoši lūkojās uz savu apakšdelmu. Uz tā zem sirmojošā apmatojuma bija tikko redzamas trīs izbalējušas lokveida rētas vietā, kur Grēta bija dziļi iedūrusi ar saviem nagiem. „Tobrīd es par to neaizdomājos. Tā kā tecēja arī manas asinis, eidolons, protams, varēja redzēt arī mani."

„Ak, jā!" Grēta teica. „Tavs noslēpumainais *vārds"*

Vils izslējās krēslā. „Vai tu zini, ko tas nozīmē?"

„Vai tad jūsu bērni jums to nav iztulkojuši?"

Abi vīrieši saskatījās. „Viņi nevar," Vils nomurmināja. „Vai arī negrib."

„Neuztraucies!" viņa teica. Viņa pār plecu paskatījās uz Viļu. „Esmu pārliecināta, ka tev tas šķitīs ļoti izsmeļošs."

Māršs atgriezās pie sākotnējās sarunas tēmas. „Līdz pat šai dienai nebiju domājis par šo starpgadījumu." Māršs pamāja Viļam ar galvu. „Vils man saka, ka eidoloni par kaut ko ir saniknojušies. It kā kāds viņu mazajā, klusajā pīļu dīķī būtu iegāzis milzīgu laukakmeni. Tad nu es prātoju, kas gan kaut ko tādu būtu varējis izdarīt?"

Grēta nožāvājās. Viņa teatrāli izstaipījās, izliekdama muguru kā jauna sieviete, kas cenšas sev piesaistīt puišu uzmanību. Par laimi, Māršs saprata, ka tieši to arī viņa dara. Māršs, izjuzdams riebumu, nodrebēja. Grēta pagrieza galvu, lai paskatītos uz pulksteni, kas tikšķēja virs tukšā grāmatu skapja.

„Labi," viņa teica. „Esmu jūs pietiekami ilgi aizkavējusi." Viņa piecēlās kājās. „Tagad mums jādodas prom."

Māršs un Vils vēlreiz saskatījās. Vils izskatījās apjucis un pat mazliet sašutis. Māršs vairāk vai mazāk jutās tieši tāpat.

„Mēs vēl neesam beiguši," teica Māršs. To uzsvērdams, viņš ar kāju zem galda uzspēra pa Grētas krēslu, lai liktu tai apsēsties.

„Ja tagad nedosimies prom, mums vēlāk būs ļoti grūti paspēt nokļūt Admiralitātē." Viņa pamāja galvu, lai pārliecinātu Māršu. „Bet es jums, protams, palīdzēšu."

Māršs sarauca pieri. Viņam kļuva slikti ap dūšu no bailēm, ka Grēta atkal bija vienu soli priekšā. Šķebinošās bailes jaucās ar dusmām un naidu, ko vienmēr bija jutis Grētas klātbūtnē. Drudža izraisītie sviedri padarīja pasauli slidenu. Viņš nespēja to satvert, nespēja ar to cīnīties, nespēja to vest pie saprāta. „Ak, skaidrs! Tad man tagad tevi jāved uz Admiralitāti, ko?"

Jā."

„Kāpēc?"

„Jo tai ir uzbrukuši," viņa teica, kad Rodžers aizelsies iebrāzās

telpā.

Rodžers teica: „Bos! Tikko pa tālruni saņēmu ziņu. Izskatās, ka puse Vaitholas deg liesmās."

„Ko? Kad tas notika?" Māršs jau bija pielēcis kājās, ar vienu roku sagrābdams Grētas elkoni, bet ar otru mādams Viļam.

„Tikko! Viss vienlaicīgi. Koordinēts uzbrukums."

„Kas uzbrūk?" Vils jautāja, nemākulīgi celdamies kājās.

„Nezinu. Pārtrūka savienojums, pirms man paguva atbildēt."

Viņi visi izgāja no istabas koridorā, iedami aplī, kura vidū bija Māršs.

Māršs teica Rodžeram: „Paliec šeit un klausies uztvērējā!" Slepenajā mītnē bija radio raidītājs un radiouztvērējs, lai neatliekamos gadījumos varētu sazināties ar citiem SID priekšposteņiem. Šis gadījums tieši tāds arī skaitījās. „Apbruņojies, pārskaiti visus šeit esošos, palīdzi Madlēnai aiznaglot ar dēļiem lūkas!"

„Viņas šeit nav," teica Rodžers.

Taču Māršs jau devās prom. Viļam un Grētai viņš teica: „Jūs abi — man līdzi!"

Vils gribēja iebilst: „Gvendolīnai—"

„Šeit būs drošāk. Taču, ja šis ir bērnu roku darbs, tu man būsi vajadzīgs tur."

Viņi steidzās uz izeju. Gvendolīna, pusceļā noskrējusi pa kāpnēm, iesaucās: „Viljam? Uz kurieni tu dodies?"

Vils pagriezās, uzskrēja pa kāpnēm. „Es drīz atgriezīšos, mīļā! Tikai mieru."

„Kāpēc tāda steiga?"

Viņš izjusti noskūpstīja sievu uz vaiga. „Nestāvi pie logiem!" Viņas sejas izteiksmē iezagās lielas bažas.

„Mēs dodamies prom *tagad!"* teica Māršs. Viņa aizkapa balss katram vārdam lika nodārdēt kā pavēlei. Reizēm tas bija lietderīgi. Viņš vilka Grētu sev līdzi uz *Morris,* kas stāvēja novietots ielas malā. Viņš atvēra pasažiera puses durvis un iegrūda viņu mašīnā. Viļam apsēžoties automašīnas aizmugurējā sēdeklī, Māršs iedarbināja motoru.

Un prom viņi bija, braukdami uz Londonas centru, kur tālumā atbalsojās spalgās sirēnas un pirmās dūmu grīstes aptumšoja debesis.

BRAUCIENA laikā pa radiouztvērēju, kas bija piestiprināts zem mašīnas priekšējā paneļa, ik pa brīdim atskanēja jaunākās ziņas un paniskas spekulācijas par notikušo. Daži teica, ka tas esot Padomju Savienības iebrukums. „Piektās kolonnas" sacelšanās, teica citi. Taču, lai kas arī tur notika, sakaru līnijas un liecinieki tika iznīcināti ātrāk, nekā viņi spēja sniegt drošas ziņas. Un Londona nebija vienīgā pilsēta, kam uzbruka. Minūtēm ritot, ielenkto pilsētu saraksts kļuva garāks. Mančestra, Edinburga, Birmingema, Līdsa, Glāzgova, Šefīlda... Tās

visas dega.

Grēta, absolūti apmierināta, tajā klausījās. Viņa izskatījās *lepna*. Pēc katra noklausītā ziņojuma vai ikreiz, kā tika ziņots, ka situācija pasliktinājusies, viņa izdvesa nelielas, triumfālas nopūtas.

„Ko, pie velna, tu esi izdarījusi?" Māršs pagrieza stūri. Mašīna buksēja pa apļveida krustojumu, aizlidinādama pa gaisu Grētas bizes. Viņa tās notvēra un iztaisnoja. „Es neko neesmu izdarījusi." Viņš bija spiests norīt viņai domātu asu atbildi, jo bija uzmanīgi jāapbrauc policists, kas regulēja satiksmi pie kādas notikušas sadursmes.

Tuvojoties Vestminsterai, viņus ielenca trauksmes signālu kakofonija, kliedzošas sirēnas, artilērijas uguņu paukšķi, pretgaisa aizsardzības ieroču *c'af, čaf, čaf!* Troksnis, haoss, dūmi... Māršs varēja apzvērēt, ka viņš atkal jūtas kā zibenskarā. Kā atgriezies laikā, pirms *Luftwaffe* bumbas bija izrāvušas piltuvveida bedres lielā daļā Londonas teritorijas, pirms no jauna uzceltās mājas Londonai bija piešķirušas citus vaibstus, lauzdamas pilsētas saiknes ar pagātni.

Pilsēta dega. Dučiem ugunsgrēku. Tie izcēlās patvaļīgi un izplatījās pa visu Londonas sirdi. Liesmas aprija biroju ēkas, bankas, slimnīcas, policijas iecirkņus, pasta nodaļas. Cilvēki bēga no lielajiem ugunsgrēkiem zem tumšajiem, bangojošajiem dūmiem, zemu noliekuši galvas, pieseguši mutes ar krekliem un šallēm.

No brūkošajām ēkām bēga baņķieri, velti cenšoties sevi pasargāt ar portfeļiem un lietussargiem. Un gruvešu bija daudz; dažas šķietami nejaušas ēkas bija pilnīgi saberztas pulverī.

Ārsti un medmāsas veda ārā no brūkošajām un degošajām slimnīcām tos pacientus, kas varēja paiet.

Biroju darbinieki lielos pūļos metās ārā uz ielas, steigā bēgdami no dūmiem un karstuma, tie kavēja satiksmi.

Uguns. „Vai tāpēc tu Reinhardam nosūtīji rasējumus? Lai viņš varētu uzsākt šo?"

Grēta teica: „Reinharda spējas nekad nav bijušas tik iedarbīgas. Pat viņa ziedu laikos."

Nē. Ja viņi kaut ko bija mācījušies no grautiņa Naitsbridžā, tad to, ka vācieši vairs nebija *Willenskräfte* meistari. Un no citām pilsētām ienākošās ziņas neliecināja, ka šo uzbrukumu veiktu viens pats

Reinhards. Taču tādā gadījumā atlika vien divas iespējas, abas daudz ļaunākas nekā satrakojies Reinhards.

Māršs ieskatījās atpakaļskata spogulī. „Vai to dara bērni?"

Vils teica: „Es..."

Grēta iekliedzās: „Stāt!"

Māršs, ilgi nedomādams, nospieda bremžu pedāli. Mašīna kaukdama apstājās tieši tajā brīdī, kad no degošas sešstāvu ēkas augšējiem stāviem atdalījās mūra fasāde. Nolija ķieģeļu un kaļķu javas lietus, tik spēcīgs, ka sašūpoja *Morris* automobili. Mašīnas piekare

nočīkstēja.

„Vai, cik labi, ka viņai nav akumulatora!" Vils noņurdēja.

Grēta pasmīnēja. „Atpakaļgaitā. Otrais pagrieziens pa kreisi," viņa teica.

Māršs apmeta mašīnu braukšanai pretējā virzienā. Ap viņiem virpuļoja putekļi, ko nesa apkārtējo ugunsgrēku straujā plēšanās. Cik ilgi vēl, līdz visi ugunsgrēki apvienosies vienā lielā uguns vētrā, kas pārvērtīs Londonu pelnos?

Māršs atkārtoja jautājumu, kaut baidījās, ka atbildi viņš jau zina. „Vil! Vai to dara bērni?"

„Es nedomāju. Es neredzu..." Vils aizturēja elpu tieši brīdī, kad Māršs veica pietiekami asu pagriezienu, lai Vils atsistos ar sāpošo roku pret mašīnas durvīm. Grēta klakšķināja mēli. „Es teicu *otrajā* pagriezienā pa kreisi."

Māršs atkal nogriezās un uzņēma ātrumu. Mārša domas brāzās tikpat ātri kā mašīnas pārslogotais dzinējs. Nē, tie nav bērni, kas to dara. Māršs bija redzējis eidolonus uzdarbojamies, kad viņš kara beigās bija braucis cauri sasalušajai Vācijai. Šeit notiekošais atšķīrās.

»Ak, Pip?"

Šis līdzinājās cilvēku ļaunprātībai. Šajā nebija nekā pārdabiska. Kas nozīmēja, ka...

„*Pip!"*

Māršs gandrīz nepamanīja siluetu, kas stāvēja tieši ceļa vidū, jo tas bija ieskauts liesmās. Ne tajās liesmās, kas cēlās no abpus ielai degošajām ēkām, ne arī tajās liesmās, kurās dega uz ielas sagruvušās drupas, bet liesmās, ko tas būra no zila gaisa. Māršs spieda uz bremzēm un grasījās mest mašīnu riņķī, bet bija jau par vēlu. Uz ielas stāvošā sieviete bija pagriezusies un ieraudzījusi viņu mašīnu. Viņas seja iepletās smaidā, viņas mirgojošajam liesmu vainagam apdziestot.

„Velns!"

Māršs spieda pedāli grīdā, bet tā vietā, lai automobilis trauktos atpakaļgaitā, tas cēlās gaisā. Riteņi virs asfalta veltīgi griezās, Arzamasas sabotiera gribai ceļot mašīnu gaisā. Māršs acumirklīgi iedomājās par Kemleru, kura spēju izpausmi bija savām acīm redzējis *Reichsbehdrde. Morris* pacēlās veselu pēdu virs ielas braucamās daļas, šūpodamies turpu šurpu, it kā sieviete pārbaudītu, vai ir gana cieši sagrābusi automobili, pirms to celt vēl augstāk.

Vils iesmilkstējās. Viņš sarāvās čokurā, pierāvis ceļus pie krūtīm. Viņš pat nepamanīja, ka Grēta izskatījās aizkaitināta, bet citādi bezbēdīga.

Māršs, zinādams, ka Grēta nekad nepakļautu sevi briesmām, centās nomierināties.

Aiz Arzamasas aģentes nobremzējis apstājās policijas autofurgoniņš. No tā izlēca divi policisti, notēmēja savas pistoles uz

sievieti. Viņa pagriezās ar skatu pret abiem policistiem. Automobilis nokrita. Trieciens izmežģīja Mārša kaklu un skaustu. Šasija draudoši iečīkstējās.

Policista raidīto šāvienu skaņas izklausījās kā attālas Ziemassvētku ballītes petardes, neticami klusas salīdzinājumā ar uguns šalkoņu un mašīnas bojātā atsperojuma vaidiem.

Grēta nikni raudzījās uz Māršu. „Otrajā. Pa kreisi."

Viņam riebās paklausīt Grētas norādījumiem. Taču, braucot tālāk, viņš stingri ievēroja katru viņas padomu. Nebijis viņas priekšnojautas, šķērsot kara darbības zonu būtu bijis neiespējami. Šeit notika koncentrēts padomju varas uzbrukums; ielas bija pārpildītas ar dūmiem, drupām un cīņām. Tikmēr Arzamasas kaujinieki metodiski likvidēja katru aizstāvi un centās noslaucīt pilsētu līdz ar zemi. Tuvojoties Vaitholai, Māršs un viņa pasažieri manīja arvien vairāk SID aģentu, kas steidzās palīgā.

Ivans mūs ir apmuļķojis. Apspēlējis mūs.

Irāna bija kalpojusi kā uzmanības novērsējs. Mēs Irānā nelikvidējām viņu Arzamasas karaspēku. Tas visu laiku ir atradies šeit, Lielbritānijā. Simtiem aģentu, kas gatavi rīkoties un nepacietīgi gaida pavēles.

Māršs trīcēja no adrenalīna un neremdināmām dusmām. Visapkārt notika tas, no kā viņš bija baidījies visvairāk, un viņa drudzis radīja sirreālu ainu par tūlītēju Lielbritānijas iznīcību. Drudzis to padarīja pārāk reālu. Viss, par ko viņš jebkad cīnījies, bija iznīcināts vienas pēcpusdienas laikā. Katrs upuris, ko viņš bija nesis, tagad kļuvis pilnīgi bezjēdzīgs. Un vienīgais, kas viņu visus šos grūtos gadus bija dzinis uz priekšu, apziņa, ka tas, ko viņš darījis, ir pasargājis Lielbritāniju un ļāvis tai būt brīvai valstij, drīz kļūs vien par savādu fantāziju.

Viņš bija ļāvis sev noticēt, ka viņam tas padodas. Taču, galu galā, viņš bija izgāzies Lielbritānijas aizstāvēšanā, tieši tāpat kā visur citur. Viņa visdrausmīgākā, visiespaidīgākā neveiksme.

Grēta tieši laikā paguva viņu brīdināt, lai izvairītos no sadursmes ar trim ugunsdzēsēju mašīnām, kas devās Bekingemas pils virzienā. Pēkšņi eksplodēja pirmās automašīnas vidusdaļa, it kā tajā būtu ietriekta milzīga, neredzama dūre. Tā griezdamās un gāzdamās ripoja pa gatvi kā aprūsējusi skārda bundžiņa, ko paspēris kāds skolnieks. Sekoja ķēdes reakcija, abi pārējie automobiļi sadūrās ar eksplodējušo spēkratu. Avarējušās automašīnas bloķēja piekļuvi Sv. Džeimsa parka ziemeļu pusei, aizsprostojot tuvāko ceļu uz Admiralitāti.

Autoavārija, ko izraisījušas Grētas neizdibināmās mahinācijas, viņas radīta traģēdija. Taču kādēļ?

Viņa lika braukt uz austrumiem, dažas ielas tālāk no parka.

Māršs gribēja viņai iesist. Žņaugt viņu, dauzīt viņas galvu pret aizsargstiklu, līdz viņa sāktu runāt. Taču viņam arvien vairāk

uzmanības vajadzēja veltīt mašīnas vadīšanai. Un vistracinošākais bija tas, ka bez Grētas viņi nenobrauktu pat jūdzes ceturtdaļu. Viņam bija vajadzīga viņas palīdzība. Viņa Māršu bija padarījusi atkarīgu no sevis. Nekas nekad nespēs notīrīt šo sasmakušo, taukaino sajūtu.

Sie nelieši iznīcinās visu, kas man jebkad kaut ko ir nozīmējis. Visu, kas jebkad manai dzīvei ir piešķīris kaut mazāko vērtību un jēgu. Man tiek atņemts katrs mazākais iemesls, kādu vien esmu spējis izdomāt, lai paciestu savu drausmīgo dzīvi.

Grēta šo braucienu bija rūpīgi izplānojusi. Viņa tos izveda taisni cauri grūstošās pilsētas epicentram. Nokļūt vecās Admiralitātes ēkā bija tikpat smalks darbs kā ievērt adatā diegu.

Viņi patraucās garām ananāsveida tornītim pussagruvušā Lambeta tilta rietumu pusē. Temzas krastā salocīts mētājās tilta tērauda vidus salaidums. Tālāk, lejup pa upi, straume sitās pret Vestminsteras tilta sagrautajām drupām. Pagriezies ziemeļu virzienā uz Milbenku, Māršs vēroja, kā pa kreisi no viņiem liesmas ieskāva Vestminsteras abatiju un kā pa labi no viņiem uguns plosījās Parlamenta namā.

Gaisā ap Viktorijas torņa perpendikulārās gotikas filigrānajiem rotājumiem uzvirpuļoja divi cilvēku stāvi. Tie meta sprāgstvielas. Viņiem lidojot, aiz tiem debesīs sekoja baltu, karstu liesmu astes, kas saspridzināja logu restes un radīja akmeņos plaisas.

Protams, ka viņi iznīcinās Viktorijas torni; tajā glabājās pēdējo piecu gadsimtu parlamentārā dokumentācija. Lielbritānijas valdīšanas mantojums. Tas tiks izdzēsts dažu sekunžu laikā.

Lielbritānija mira.

Tika noslepkavota Mārša acu priekšā.

Arī Vils noraudzījās bēdīgajā ainā. „Un viņi var lidot."

Tas izskaidroja zenītartilērijas uguni.

„Rūdolfs prata lidot." Grēta pamāja, it kā atklātu tiem kaut ko jaunu. „Viņš nomira, pirms jums bija radusies iespēja ar viņu iepazīties," viņa piebilda, neizklausīdamās par to īpaši saskumusi.

Tuvojoties Parlamenta laukumam, Māršs atcerējās, ka pirms ļoti ilga laika pa šo ceļu bija braucis kopā ar Stīvensonu. Viņš tolaik bija tikko atgriezies no Spānijas, atvezdams līdzi apdegušas diafilmas fragmentus un būdams pilnīgā neziņā, kurp šis atradums aizvedīs. Tajā pēcpusdienā viņi abi nodibināja Asinszāli. Un, braucot vecā vīra *Rolls-Royce* garām miglā tītajam un laternu apspīdētajam Viktorijas tornim, viņam nekad nebūtu ienācis prātā, ka pasaule varētu tik krasi izmainīties vienas dzīves laikā. Protams, Lielbritānija vienmēr pastāvēs, ja vien tādi vīri kā Māršs parūpēsies, lai tā notiktu.

Un viņš parūpēsies. Viņa rokās bija vara, lai šo visu apturētu.

Viņš iegrieza *Morris* automobili laukumā. Viņi brauca uz Sv. Džeimsa parka pusi, paklausot Grētas brīdinājumu lērumam („Nogriezies pa kreisi!", „Pa labi!", „Lēnāk!", „Ātrāk!"), lai izvairītos

no viņiem raidītajiem *Willenskräfte* uzbrukumiem. Bojātā šasija ievaidējās arvien skaļāk, kad Māršs pārtriecās pār ietves malu un, skrāpēdams mašīnas sānus, brauca gar dzelzs stabiņiem Horsgārdas ielas dienvidgalā. Pēc tam mašīna, cik vien ātri tās dzinējs spēja darboties, traucās garām gruzdošam krāterim, kas atradās kādreizējās Dauningstrītas vietā un sniedzās līdz parādes laukumam aiz vecās Admiralitātes.

Kājnieki ap Admiralitāti bija ieņēmuši pozīcijas, veidojot vāju ārējās robežas aizsardzību. Taču tiem vairs nebija atlicis laika sagādāt un salikt smilšu maisus un citas aizsargbarjeras. Tie stāvēja uz klaja lauka, izskatīdamies apjukuši, bet apņēmīgi, gatavi rīkoties, pacēluši šautenes, kas šajā situācijā nespētu palīdzēt. Petiks pārraudzīja vairākus pārus kājnieku, kas uzstādīja *laumiņas*. Šīs ierīces vizuāli atšķīrās no tām, ko bija projektējis Lorīmers.

Uzbrucēji no Arzamasas izvēlējās likvidējamos mērķus pēc to stratēģiskās nozīmes. Asinszālei noteikti bija jābūt viņu sarakstā.

Divi kājnieki bija notēmējuši šauteņu stobrus uz automobili, kas tuvojās. Māršs izlēca no mašīnas, nenoslāpēdams tās motoru. Sargi viņu atpazina un, nebilduši ne vārda, māja, lai viņš dodas iekšā. Viņš stumdams un vilkdams iegrūda Viļu un Grētu ēkā.

Petika kabineta durvis bija plaši vaļā. Viņš bija steigā devies prom. Par to liecināja telefona klausule, kas bija nomesta blakus telefonam. Ari seifa durvis bija palikušas vaļā; droši vien viņš no turienes bija izņēmis *laumiņas*.

Taču šobrīd nebija svarīgi atrast Petiku. Tagad Māršs bija stājies vecā vīra vietā. Tā kā Pembruka vairs nebija, tad viss gūlās uz viņa pleciem. Viņš bija atgriezies Asinszālē, lai uzņemtos pienākumu atšķetināt Grētas tīklu. Taču arī tam šobrīd nebija lielas nozīmes.

Mārša uzdevums bija atrisināt šī brīža problēmu. Un viņš to paveiks.

Māršs brāzās lejā pa kāpnēm, izlaizdams katru otro pakāpienu. Grēta un Vils viņam sekoja uz Admiralitātes pagrabu. Māršs gribēja atslēgt durvis, taču Vils, nostādamies tām priekšā, aizšķērsoja ceļu.

1963. gada 14. jūnijs Asinszāles štābs, Londona, Anglija

Vils teica: „Bērni nav pie tā vainīgi. Domāju, ka tik daudz jebkuram ir skaidrs."

Viņš izjuta nepatiku pret bērniem, taču notiekošais nebija viņu vaina. Bērni nebija pelnījuši tikt nošauti pārpratuma dēļ.

„Es zinu," teica Māršs. Viņa acīs zem ledainas apņemšanās aukstā mirdzuma vārījās ellīgas dusmas. Uz viņa bālās pieres spīdēja sviedri. Vils nodrebēja, apjauzdams Mārša nodomu. Šī sejas izteiksme... Viņš darītu jebko, lai tikai apturētu ārā notiekošo traģēdiju. Pilnīgi jebko un nerēķināsies ar sekām. Viņš bija pārāk nikns, lai skaidri domātu.

Viņš klusām jautāja: „Pip, kāpēc mēs esam šeit?"

„Tinies nost no ceļa!”

Vils pacēla rokas ar izvērstām plaukstām. Norādīdams, ka nevēlas Māršu nekādā veidā apdraudēt, viņš teica: „Vien pasaki man, ko tu domā darīt! Lai es tev varētu palīdzēt.”

Māršs ar vienu roku norādīja uz augšstāvu, kamēr ar otru pagrieza durvju ciparripu, kas atslēdza bloķēšanas mehānismu. „Mums tas ir jāizbeidz!”

„Jā. Noteikti.” Vils centās runāt vienmērīgā balsi. Viņš nepavisam nevēlējās, ka Māršs nostātos pret viņu vai padomātu, ka viņš nav sabiedrotais. „Bet, kā mēs to panāksim?”

Māršs neatbildēja. Pagraba durvis atsprāga vaļā, noklakšķot biezajiem tērauda aizbīdņiem. Vils klupdams noturējās kājās, kad pret viņu atsitās smagās durvis.

Viņš paņēma Grētu aiz rokas. „Ko viņš darīs?”

Viņas mutes kaktiņš izliecās uz augšu. „Viņš darīs to, kas jādara, lai aizsargātu savu valsti.”

Viņai bija vēl biedējošāka sejas izteiksme nekā Māršām. Viņa precīzi zināja, ko Māršs grasās darīt, jo viņa jau no paša sākuma visus notikumus bija bīdījusi šajā virzienā.

„Ak, nē!”

„Ak, jā!”

Māršs jau bija devies pie bērniem. Vils metās viņam līdzi, neveikli sperdams soļus pa biezo, mīksto paklāju. Skaņu izolācija viņa iebildumus pārvērta vājos, veltīgos smilkstos.

„Lūdzu, Pip! Es tevi lūdzu. Nedari to!”

Taču Māršs, viņā neklausīdamies, steidzās tālāk. „Tie nelieši ārā vienas pēcpusdienas laikā nodarīs Londonai lielāku postu, nekā *Luftwafe* nodarīja gada laikā. Vai nu mēs tūdaļ rīkojamies, vai ap saullēktu Lielbritānijas vairs nebūs.” Viņš pagrūda Viļu malā. Viņā vārījās tik milzīgas dusmas, ka bija grūti savaldīties. „Es to nepieļaušu!” „Tu nevari tos vienkārši noslaucīt no zemes virsas.”

„Ja neesi pamanījis, mēs esam ievilkti diezgan vienpusīga uzbrukuma kariņā. Cilvēki mirst. Sevis aizstāvēšana nav nekas kriminmāls.” Vils sagrāba Māršu aiz rokas un apgrieza riņķī. „Sasodīts, vecais! Es nerunāju par morālo pusi. Pastāv viens vienīgs neaizskarams noteikums, kas jāievēro visiem burvjiem. Tu to zini! Tomēr jau esi soļa

attālumā no bērnu piespiešanas to pārkāpt. Un viņi to darīs, jo citādāk nemāk, un vēl tāpēc, ka domā, ka tu esi kaut kāds mītisks tēls.” Māršs izrāva roku no Viļa tvēriena. Viņi pienāca pie novērošanas telpas durvīm. Vils pieskrēja Māršām priekšā. „Esmu tev jau no pirmajām Asinszāles pastāvēšanas dienām atkal un atkal, un atkal teicis. Kopš pirmās reizēs, kad ar mani konsultējies. Par ko esmu tevi vienmēr brīdinājis? Ka nekad, nekādos apstākļos nedrīkst izmantot

eidolonus, lai nogalinātu." Viņš pazemināja balss toni, cenzdamies izklausīties kā padomdevējs, nevis ienaidnieks. „Mēs nevarējām izbeigt karu ar vienu vēzienu. Un arī šo nevaram tik vienkārši apturēt."

„To mēs vēl redzēsim," Māršs norūca.

Vils zināja, ka apelēt pie loģikas bija tikpat bezjēdzīgi kā tverties pie salmiņa, lai izglābtos. Taču viņš neatlaidās. „Kā tu viņus sameklēsi? Tev nav padomju aģentu asins karšu."

„Man tās nav vajadzīgas."

Tas Viļu pārsteidza. „Ko?"

Māršs norādīja uz Grētu. „Viņu šausmīgi biedē eidoloni. Kāpēc? Eidoloni kļuva traki aiz dusmām, kad Dvīnes savā starpā sazinājās. Kāpēc? Tāpēc, Vil! Vēl viena lieta, par ko tu nepārtraukti kladzini. „Eidoloni ir brīvās gribas manifestācija." Šķīstākais gribasspēks. Tu to esi teicis neskaitāmas reizes. Kā Grēta un pārējie var izmantot savas spējas? Fon Vestarps to sauca par *Willenskräfte.* Tas mūsu valodā nozīmē „gribasspēks"."

Mans Dievs! Vils nodomāja. *Reichsbehörde* tehnoloģija bikstīja eidolonus viņu pašu dziļākajā būtībā.

„Un pašlaik gribasspēkam, kas šeit tiek pielietots nav ne gala, ne malas. Ar to pietiks, lai nolīdzinātu Londonu," teica Māršs.

„Padomju vara to sauc par *сила воли,"* teica Grēta. Viņa pasmaidīja, it kā tas viņiem kaut ko izteiktu.

„Mums nav vajadzīgas asiņu kartes," Māršs secināja. „Eidoloni tagad nevar neredzēt Arzamasas aģentus. Eidoloniem viņi tagad liesmo kā magnija uzliesmojumi."

Ak velns un elle! Māršām bija taisnība.

Grēta teica: „Viņam ļoti, ļoti labi padodas. Vai ne?"

Vils pieplaka pie durvīm. „Es tev vienalga nevaru to atļaut." Māršs pavilka viņu aiz rokas. „Ej nost no ceļa, Vil! Es otrreiz vairs nelūgšu."

Vils zināja, ka Māršs nejoko. Viņš norija siekalas un papurināja galvu, vēlēdamies, kaut būtu atlicinājis vairāk laika, lai atvadītos no Gvendolīnas. Vēlēdamies, kaut viņa tagad varētu viņu redzēt, kā viņš rīkojas pareizi. Beidzot, kad visam bija pienācis gals. Vils cerēja, ka Gvendolīna zina, cik ļoti viņš viņu mīl. „Tikai pār manu līķi. Jo tas ir vienīgais veids, kā tev tikt man garām."

Māršs pagāja uz priekšu.

„Nē," teica Grēta. Viņi abi pagriezās ar skatu pret viņu. „Ja tu gribi visu vērst par labu, Viljams nedrīkst mirt."

Viļa krūtīs strauji sitās sirds, Māršs to apdomāja. Viņš ielika Brauninga pistoli portupejā zem rokas. Vils izelpoja trīcošu nopūtu. Lai gan tas bija izglābis viņa dzīvību, Viļu biedēja tas, cik ātri Māršs paklausīja Grētas padomiem.

„Augstais Dievs!" Vils teica. „Vai tu maz redzi, kas te notiek? Tu dari to, ko viņa grib. Viņa tevi ir padarījusi par savu marioneti. Tevi. No visiem cilvēkiem tieši tevi."

Māršs sagrāba Viļu aiz apkakles. Viņa elpa bija karsta un skāba kā nesadzijusi brūce. „Es neesmu marionete. Man piemīt brīva griba. Un es izvēlos tevi nenogalināt."

Vils centās pretoties un nelaist Māršu, bet tas bija veltīgi. Māršs ātri vien uzveica viņa vājo pretošanos. Vils attapās iekritis ar seju paklājos, kad Māršs iebrāzās novērošanas telpā.

Vils veldamies piecēlās kājās. Viņš sekoja, bet bija jau par vēlu. Māršs aizcirta ciet klases durvis. Vils grūdās ar plecu tām virsū, bet tās pat neizkustējās. Māršs bija kaut ko ieķīlējis zem roktura.

„Māršs ir atnācis," teica kāda mazā burvja klusinātā un čerkstošā balss. Bērni sāka monotoni skandēt.

»Nē!"

Vils ar dūrēm sita pa novērošanas logu, kas bija nosmērēts ar krāsu, taču viņa sitieni bija tik tikko sadzirdami. Viņš pacēla krēslu, trieca to pret stiklu. Tas atsitās ar dobju klakšķi, pat neieskrambādams stiklu, bet sāpīgi atbalsodams triecienu viņa dūrēs. Viņš nosvieda krēslu.

Māršs bauroja pretī savā ķērkstošajā balsī. Telpas atdalošā siena apslāpēja arī viņa balsi. „Bērni, bērni!" Viņš sasita plaukstas, lai pievērstu viņu uzmanību. Monotonā skandēšana aprima.

Grēta to visu vēroja, nepamirkšķinājusi ne aci.

„Kāpēc tu to pieļauj?" Vils jautāja. „Vai tad tu nezini, kas notiks, ja viņš to izdarīs?"

Viņa sarauca pieri, it kā viņš tikko būtu pateicis kaut ko pilnīgi nesaprotamu. „Protams, ka es zinu."

„Londonā," teica Māršs. „Ir ieradušies ļauni cilvēki. Viņi pašlaik mums uzbrūk. Pēc neilga laika viņi būs ieņēmuši šo ēku, viņi ieradīsies jūsu mājās. Es nevaru viņus apturēt." Viņš apklusa uz mirkli. „Viņi grib mūs nogalināt. Mani un jūs visus."

Ja tas bērnos izsauca jebkādu reakciju, tad tā bija pārāk klusa, lai Vils to sadzirdētu.

Viņš atkal dauzīja pa stiklu. „Bērni! Tas esmu es, Viljams! Neklausieties viņā!"

Māršs turpināja. „Taču jūs varat viņus apturēt. Jūs varat ļaunajiem cilvēkiem likt pazust. Vai varat to paveikt man par prieku?"

Bērniem bija skaidrs, ka spēj to paveikt, jo viņi uzsāka monotoni skandēt kaut ko citu.

„Ļaunie cilvēki pazūd!" teica kāda meitene.

„Ļaunie cilvēki pazūd!" teica kāds zēns.

„Ļaunie cilvēki pazūd!" teica visi kopā.

Vils centās izgudrot alternatīvu sakāmo. „Ļaunie cilvēki sasalst!"

viņš kliedza.

Bērni tagad jau skandināja vienotā ritmā. „Ļaunie cilvēki pazūd!" tie skandēja.

„Ļaunie cilvēki sasalst!" Vils kliedza pretī.

Bērni pārgāja uz enohiešu valodu. Arī Vils. Taču viņu meistarība enohiešu valodā bija nesalīdzināmi labāka. Pat savos labākajos laikos viņš ar tiem nebūtu varējis sacensties. Viņš desmitiem gadu nebija runājis enohiski. Neizrunājamās zilbes mežģīja viņa žokli, skrāpēja viņa mēli, sitās pret viņa zobiem. Viņš nespēja uzbūvēt gramatiski pareizu teikumu. Viņš gvelza vien nesaprotamas muļķības. Svešie vārdi sašķīda stikla lauskās un iedūrās viņa lūpās.

Vils saliecās. „Lūdzu, nē," viņš čukstēja.

Ieradās eidolons. Viņa dedzīgā piekrišana sapurināja pasauli un garšoja pēc rožu ziedlapām, kas izkaisītas uz jaunavas kapa.

1963. gada 14. jūnijs Asinszāles štābs, Londona, Anglija

Eidolons ieradās un pameta viņus tik ātri, ka Māršām šķita — pārrunas ir izgāzušās. Vai viņš bija kļūdījies, izmantojot asiņu karšu vietā *Willenskräfte*ˆ Ja tā, tad ko iesākt? Viņiem nebija nekādu izredžu iegūt Arzamasas aģentu vajadzīgos asins paraugus. Lai to izdarītu, būtu nepieciešams tos nogalināt vai sagūstīt, bet, ja viņiem tas izdotos, viņiem vairs nebūtu vajadzīga eidolonu palīdzība.

„Ļaunie cilvēki pazuda!" teica vecākais zēns.

Māršs jautāja: „Vai tas izdevās? Vai tas ir noticis?"

„Ļaunie cilvēki pazuda!" atkārtoja mazā meitene ar blondajiem, izspūrušajiem matiem.

Viņš paņēma malā krēslu, ko bija ieķīlējis zem durvju roktura, un iegāja novērošanas telpā. Vils tupēja, sašļucis stūrī, garās rokas aplicis ap kājām un piespiedis pieri pie ceļiem. Grētas ķermeņa valodu kā vienmēr nebija iespējams nolasīt.

„Ko tu esi izdarījis?" Vils čukstēja.

Māršs atgriezās augšstāvā. Vils pieslējās kājās un kopā ar Grētu sekoja Māršām.

Kad Māršs bija beidzot izkļuvis no pagraba un tā neskaitāmajiem skaņu izolācijas slāņiem, viņš apjauta, ka skaņas grūstošajā pilsētā bija mainījušās. Pilsētā joprojām auroja sirēnas, un putojošie mākoņi joprojām aptumšoja debesis. Taču kaujas trokšņi bija izgaisuši. Apšaude nenotika. Un pilsētas zenītieroči bija apklusuši.

No sava kabineta loga, kas pavēra skatu uz parādes laukumu, Māršs redzēja flotes apsargus, kas staigāja uz riņķi un izskatījās tikpat apjukuši kā pirmīt. Redzot parādes laukumā apkvēpušos plankumus un šrapneļus, viņš secināja, ka tikušas izmantotas divas *laumiņas.* Māršs atvēra logu un uzsauca Petikam. Viņš, pārsteigts Māršu redzot, pamāja pretī. Pirms došanās iekšā viņš teica, lai kareivji paliek savās pozīcijās blakus *laumiņām.* Kādu brīdi vēlāk Petiks pievienojās

Māršām, Viļam un Grētai.

Caur atvērto logu telpā ieplūda kodīgi dūmi, kas cēlās no dučiem ugunsgrēku. Tie koda acīs un kairināja Mārša rīkli. Viņš gribēja aizvērt logu, taču nepaguva, viņam uznāca klepus lēkme. Viņu kratīja drudzis. Straujā temperatūras paaugstināšanās lika viņam justies apreibušam.

Viņa mērķtiecīgais manevrs bija nostrādājis. Viņš bija izglābis Lielbritāniju.

„Viņi ir prom," Petiks ziņoja. Viņš izskatījās bāls. Viņa kaklasaite bija atraisīta vaļīgāk; uz viņa krēmkrāsas krekla apkaklītes bija sviedru plankumi. Viņš papurināja galvu, pats apmulsis par to, ko ziņoja. „Arzamasas sabotieri ir atkāpušies."

Māršs teica: „Nē. Nav atkāpušies."

„Kur tad viņi ir palikuši?"

„Beigti," teica Māršs. „Izgaisuši. Kā vēlies." Viņš nodrebēja. „Ko?"

„Bērni," teica Grēta.

„Ak, vai!" Petiks apsēdās krēslā. Viņa sejas āda kļuva arvien bālāka. „Man un Leslijam šķita, ka kaut kas tāds ir aizliegts. Pārāk bīstami."

„Tā ir," teica Vils. Viņš bija izgāzies krēslā, bezrūpīgi pārmetis vienu kāju par roku balstu.

Petiks, paskatījies uz Grētu, samiedza acis. „Leslijs nebūtu rīkojies tā kā Māršs. Viņš to būtu novērsis, vai ne?"

Vils nikni skatījās uz Māršu. „Pamatoti."

Šis bija Mārša triumfs. Viņš viņiem neļaus to sabradāt. „Varbūt tev nepatīk manas metodes, bet man nebija citas izvēles. Vai nu rīkoties, kā to darīju es, vai tikt iznīcinātiem."

Neizskatījās, ka Viļu tas pārliecinātu.

Petiks satraukts uzrunāja Grētu. „Tev būtu jāzina, ka tava nevēlēšanās mūs brīdināt par šo uzbrukumu var tikt iztulkota kā sacelšanās pret troni. Mēs varam uzsākt lietu par valsts nodevību," viņš teica.

„Vai redzi?" teica Vils, laiski vicinādams pirkstu gaisā. Viņš izklausījās iereibis. „Es taču teicu, ka viņi uz tām lietām ir diezgan nadzīgi."

Grēta izskatījās vienaldzīga. Pēc tam viņa paskatījās uz telefona aparātu, kas stāvēja uz Mārša rakstāmgalda stūra.

„Ivans pārgrupēs spēkus," Māršs sacīja Petikam. „Mēs nedrīkstam uzskatīt, ka viņi šajā operācijā bija nosūtījuši visus Arzamasas kareivjus. Mēs... "

Iezvanījās telefons. Vils iztrūkās. Māršs ar Petiku saskatījās. Petiks paraustīja plecus, atbildēdams uz vārdos neizteikto jautājumu; tikai dažiem cilvēkiem bija Mārša darba numurs.

Māršs pacēla klausuli, prātodams, vai bijis uzbraukums arī slepenajai mītnei. „Jā," viņš teica.

„Reibold? Vai tas esi tu?" teica kāda augsta, spalga balss, kas tikko valdījās, lai neraudātu.

Atgriezās trauksmes sajūta, Māršs, sēdēdams uz krēsla, iztaisnoja muguru. Viņa prāts joņoja. Vai Arzamasas kareivji bija uzbrukuši viņa mājai?

„Līva? Kas noticis?"

„Džons. Viņš ir..."

„Kas ir ar Džonu?"

Viņas balss trīcēja. „Brauc mājās!"

„Saki man, kas notika! Vai tu esi ievainota?"

„Viņš ir izmainījies. Lūdzu!" viņa vārgi sacīja. „Brauc mājās!" *Klik!* „Līva?" Taču viņa bija nolikusi klausuli, viņas izbīli bija nomainījuši sakaru līnijas trokšņi.

Māršs piecēlās kājās, lai steidzīgi aizietu, taču pārdomāja. Džons kaut kādā veidā bija saistīts ar bērniem un eidoloniem. Saistīts ar kaut ko, kas ticis izdarīts vēl pirms viņu dēls tika ieņemts. Ja Mārša ārkārtas rīcība, novēršot padomju sabotieru uzbrukumu, bija kaut kādā veidā mainījusi Džonu, tas nozīmēja, ka arī eidoloniem kaut kas bija būtiski mainījies.

Ja nu Viļam visu šo laiku bija izrādījusies taisnība? Vai to Grēta bija gribējusi?

Nojautas viņam radīja nelabu dūšu, it kā viņa vēders pēkšņi būtu pilns ar naftalīna bumbiņām.

Viņam bija vajadzīgs kāds eksperts. „Vil!" Māršs mādams viņu aicināja. „Nāc man līdzi!"

„Ja man drīz paredzēts mirt, tad es labāk mirstu Gvendolīnas rokās, nevis tavējās. Nekā personīga, protams."

Māršs paskatījās uz viņu. Viņa balss atskanēja kā čuksti. „Lūdzu!"

Vils piecēlās stāvus. „Nu, ja tu lūdz."

Petikam Māršs sacīja: „Pieskati viņu!"

„Neuztraucies! Gaidīšu, kad tu atgriezīsies," teica Grēta. Viņa ar savu smalko pirkstiņu norādīja uz durvīm. „Būšu koridora galā." Vils teica: „Pip, vai tu...?"

„Ejiet!" teica Grēta. Plivinādama roku, viņa tos dzina prom. „Lecam, lecam, lecam!"

Viņu mašīna vēl joprojām stāvēja parādes laukumā aiz divām garām, grantī izartām bremzēšanas sliedēm. Kājnieki bija izslēguši mašīnas motoru un aizvēruši durvis, taču atslēgas atstājuši aizdedzē.

Lai gan viņi bija izjaukuši padomju varas plānus uzbrukt, pār-kļūt pār upi uz Valvortu bija piņķerīgi. Londonā joprojām plosījās ugunsgrēki. Māršām bija jālīkumo ap gruvešiem un jāizvairās no operatīvajiem transportlīdzekļiem. Lambetas un Vestminsteras tilti bija iznīcināti, tāpat arī Vaterlo un Blekfrairas tilti, tas izraisīja lielākos satiksmes sastrēgumus kopš zibenskara beigām. Viņš

Sautvarkā šķērsoja Temzu. Attālinoties no pilsētas centra, satiksme mazliet uzlabojās, taču tāpat nokļūšana mājās prasīja pārāk daudz laika.

Tas deva Māršām laiku raksturot Līvas zvanu. Vils neko neteica. Taču, spriežot pēc tā, cik enerģiski Vils kodīja savu lūpu, viņam nebija paticis tas, ko viņš dzirdēja.

Pārējo brauciena laiku Māršs pavadīja, lamādams satiksmi un prātodams, kas bija noticis ar Līvu. Var jau būt, ka viņa reakcija bija pārspīlēta; varbūt eidoloniem ar to nebija nekāda sakara. Vai Džons viņai bija uzbrucis? Atkal izlauzies no savas istabas? Izbēdzis no mājas? Vai kāds bija redzējis, kā no Mārša mājas izbēg zilumains un kails vīrietis, un nolēmis izsaukt policiju? Nē. Policisti šodien bija aizņemti ar kaut ko trakāku.

Māršs novietoja mašīnu, uzbraukdams ar diviem riteņiem uz gājēju ietves. Viņš atgrūda vaļā vārtiņus un drāzās uz namdurvīm. Vils atpalika.

Māršs izzvejoja no kabatas mājas atslēgas, taču durvis nebija aizslēgtas. Iegājis priekštelpā, viņš iesaucās: „Līva?"

Atbildes nebija. Viņš ieraudzīja, ka Līva sēž istabā uz dīvāna. Viņas seja bija bāla kā milti. Viņa nebija viena. Viņai pretī ar muguru pret Māršu sēdēja vīrietis.

Viņa savēlušies mati, ausis, dzimumzīmīte uz skausta: tas viss izskatījās neiespējami pazīstams. Taču šis vīrietis sēdēja pilnīgi nekustīgs un kluss. Viņš bija arī apģērbies; viņam mugurā bija Mārša krekls un bikses.

Tas nebija iespējams. Tas bija murgains sapnis.

Līva pacēla skatienu no šī vīrieša. Ieraugot Māršu, viņa šķita atvieglota. „Reibold!" viņa čukstēja.

„Kas noticis? Kas viņš ir?"

Viesis piecēlās. Viņš pagriezās, uzlūkodams Māršu ar tukšām, bezkrāsainām acīm.

Nē. Tas nevarēja būt. Tomēr tas bija Džons.

„Sveiks, tēt!"

Intermedija

Beidzot, reizi par visām reizēm, trakā kuce bija turējusi savu vārdu.

Reinhardam jau bija apnicis pārbaudīt savu pastkastīti un ar bailēm gaidīt, ka tajā atkal saņems kārtējo nesakarīgo vēstījumu, kurā būs izklāstīti vēl nesaprotamāki uzdevumi. Taču Grēta bija skaidri un gaiši paziņojusi, ka viņai būs vajadzīgi divi pakalpojumi, ko viņš arī godprātīgi bija izpildījis. Izskatījās, ka Grēta tiešām grasījās likt viņu mierā tagad, kad viņš bija nogalinājis Lesliju Pembruku un to resnuli, kura skaitījās viņa sieva.

Sieva bija pretojusies vairāk nekā pats Pembruks. Tā govs bija

teju nospiedusi Reinhardu, uzkrizdama virsū, kad viņš to centās nožņaugt. Pembruks bija nokritis uzreiz, kad Reinhards ar svečturi ievilka viņam pa deniņiem. Divreiz, lai būtu drošs, ka darbs ir izpildīts. Taču, izpildījis Grētas doto uzdevumu, Reinhards nesteidzās prom. Pembruki nepārprotami nedzīvoja bez graša kabatā, tāpēc viņam šķita vērtīgi pārmeklēt viņu mājvietu. No Pembruku mājas viņš aizbēga ar diezgan ievērojamu naudas summu, dažām rotaslietām un pat ar nelielu radioaparātu, ko izmantot rezerves daļām. Galu galā, viņš gribēja, lai notikušais izskatītos pēc laupīšanas.

Par iegūto laupījumu viņš varēja nomaksāt īri, tādā veidā parūpēdamies, lai žīds, kas bija mājas saimnieks, no viņa turētos pa gabalu, ēst īstu ēdienu un aizvietot dažas rezerves daļas. Savu nenovēršamo un ilgi meklēto panākumu gaidās Reinhards bija iztērējis kaudzi naudas par mugursomu ar ārējo rāmi. Viņš bez jebkādiem turpmākiem traucēkļiem metās savos pētījumos. Grēta nebija atsūtījusi visu rasējumu. Taču neaizpildītais bilžu mīklas caurums, trūkstošais gabaliņš, kas viņu uz visiem laikiem savienotu ar *Götterelektron*, dienām skrienot, kļuva arvien mazāks.

Un tad, kādā naktī, kas līdzinājās daudzām iepriekšējām naktīm, neilgi pēc pusnakts trūkstošais mīklas posms tika atrasts.

Elektriskās principshēmas viņa pierakstos sakrita ar Grētas rasējuma fragmentiem. Un trūkstošā daļa, tā daļa, ko viņš pats bija izstrādājis, derēja kā uzlieta. Strāva viņa galvaskausā plūda vieglāk nekā ūdens pa cauruli. Nekādu krampju, nekādu halucināciju, nekādu sāpju. Vien *Götterelektron* vara garša.

Un strāva tika piegādāta tieši tā, kā bija nepieciešams, lai tā dotu enerģiju viņa *Willenskräfte*. Viņš to lēni, nesteidzīgi aktivizēja, būdams pavisam piesardzīgs pēc tik daudziem neveiksmīgiem mēģinājumiem, pēc tik daudziem sāpīgiem, garām aizšautiem šāvieniem. Taču viņš jau juta, ka šoreiz ir citādāk. Sajūtas bija tādas, kādām tām bija jābūt. Daudz apmierinošākas nekā jebkura ielene, ko viņš bija nolicis slīpi. Pat labākas nekā Haike.

Sākumā vienā Reinharda plaukstā uzvirmoja tikai niecīga svelme. Pēc tam arī otrā. Tad parādījās viena violeta liesma, ne garāka par viņa pirkstgalu. Reinhards lika tai dejot. Tā pārlēca no viena pirksta uz nākamo, lēnām virzījās no vienas rokas pirkstiem uz otras rokas pirkstiem.

Pār viņa vaigiem ritēja asaras, bet tās iztvaikoja viņa atgūto spēju karstumā.

Viņš nespēja manevrēt ar tādu pašu veiklību kā jaunībā. Pārāk daudzus gadus viņš nebija trenējies. Tomēr tas viss drīz mainīsies. Tagad viņš to vien darīs, kā trenēsies. Pēc neilga laika viņš jau atkal būs tāds kā agrāk.

Tonakt viņš negulēja. Viņa saviļņojums plūda asinīs kā elektriska

sanēšana. Un viņam taču bija arī jādokumentē savs triumfs. Viņš pavadīja vairākas stundas, lai attēlotu elektrisko principshēmu trijos eksemplāros, par katru sīkumu rūpīgi pierakstīdams komentārus katrā eksemplārā: stieples biezums, sērijas numurs, pat televizoru un radioaparātu markas un modeļi, no kuriem bija ņēmis rezerves daļas. Vienu eksemplāru viņš plānoja vienmēr glabāt pie sevis, ja kaujas apstākļos būs nepieciešams kaut ko labot; otro un trešo eksemplāru viņš ieliks seifos. Reinhards dokumentācijai pievienoja principshēmas plates fotogrāfijas.

Pēc tam savu radīto ierīci viņš pārveidoja pārnēsājamā formātā. Viņa paša konstruētais akumulators nekad nebūs tik kompakts kā oriģinālā *Reichsbehdrde* tehnoloģija. Tas arī nebūs lādējams. Mugursomā pietika vietas divām uz pusēm pārdalītām platēm, kas bija uzliktas viena uz otras, tās tika atdalītas ar koka starplikām, lai nodrošinātu vēdināšanu. Mazākajā somas kabatiņā viņš salika instrumentus un rezerves daļas. Šī gatavošanās ilga gandrīz visu rīta cēlienu, jo, veicot vissīkākās izmaiņas principshēmā, bija nepieciešams pārliecināties, ka tās netraucēs viņam aktivizēt *Gotterelektron.*

Pabeigtā ierīce bija sasodīti smaga. Reinhards pacēla mugursomu, pārlika lences pār pleciem un iesprauda kontaktdakšu. Viņš vēl pēdējo reizi, staigādams pa dzīvokli, pārbaudīja, vai viss darbojas — aizdedza sveces, iztvaicēja no katliem ūdeni. Viss darbojās, kā paredzēts. Mugursoma izskatījās lempīgāk nekā oriģinālie akumulatori, taču *Gotterelektron* trīsu dēļ bija vērts paciest jebkādas neērtības.

Viņš vairs nebija elektriķis Ričards. Viņš atkal bija Reinhards salamandra. Atkal dievs.

Vairs nekādu parūku. Vairs nekāda Miskastnieka.

Miskastnieks. Reinhards jau sen zināja, kas būtu pirmais, ko viņš darītu, ja viņa rīcībā nonāktu funkcionējošs akumulators. Viņš atgrieztos īsthemā un parādītu tiem sīkajiem knēveļiem, kuri dzīvo daudzdzīvokļu namos, kas Miskastnieks ir patiesībā. Viņš tos jau bija brīdinājis, ka tie reiz degs. Šodien, beidzot, viņš izpildīs sev doto solījumu. Varbūt pēc kāda laika viņš atradīs Grētu un viņas lišķīgo brāli. Tomēr priekšroka bija bērniem.

Lai vadītu automašīnu, viņam bija jānoņem mugursoma. Viņš to nolika uz pasažiera sēdekļa. Viņš jau bija nokļuvis pusceļā līdz īsthemai, kad aiz viņa Londonas sirds ieskanējās attālu trauksmes sirēnu kakofonijā. Viņš bija gandrīz gatavs apzvērēt, ka ritmisko dunoņu ir radījuši zenītieroči.

Taču, ja vien padomju vara nebija beidzot nolēmusi okupēt šo mazo, netīro, burvīgo salu vai bombardējot piespiedusi to padoties, tas šķita maz ticams. Viņš nosprieda, ka pilsētas centrā notikusi kaut kāda traģēdija. Varbūt vēl kādi maģistrālā gāzesvada sprādzieni.

Viņš uztraucās, ka vecāki varētu būt ieveduši bērnus iekšā, ja tur

ir noticis kaut kas nopietns. Daudzdzīvokļu namu pagrabi kalpoja arī kā bumbu patvertnes. Taču, iebraucot stāvvietā, viņa bailes izklīda. Blakus brīvajā stāvlaukumā spēlējās ducis zaļknābju. Reinhards atpazina gandrīz visus.

Un tie tūdaļ pat atpazina viņa automašīnu. Viss notika tieši tā, kā viņš bija cerējis. Kāpjot ārā, viņš pie sevis smējās, iedomājoties, ka Miskastnieka klātbūtne pievilina bērnus, tāpat kā liesma pievilināja tauriņus. Cik patiesi!

„Paskat tik!" teica viens no zēniem. „Tas ir Miskastnieks, atgriezies, lai mūs apciemotu!"

„Miskastniek, mums tevis pietrūka!"

„Miskastnieks!"

„Miskastu urķētājs!"

Reinhards uzlika mugursomu. Visus ilgos gadus, gaidot šo mirkli, viņš bija fantazējis, ko šajā brīdī teiks. Tomēr, galu galā, bija nolēmis ļaut, lai uguns runā viņa vietā.

Un tā ari viņš darīja.

„Miskastniek, miskastu urķētāj, mēslu lāci!"

Viņš apskatīja bērnu sejas, meklēdams barvedi, zēnu, kas bija mudinājis pārējos apmētāt viņu ar sniega pikām ziemā un dubļiem pavasarī. Tas zēns stāvēja ņirdzošo bērneļu pusapļa vidū.

„Kas tev somā, Miskastniek? Esi atvedis mums kādu cienastu?"

Reinhards, izstiepis roku, norādīja uz viņu.

Uz zēna miesas izlauzās baltas, karstas liesmas. Tās liesmoja bez jebkādas skaņas, atskanēja vien kluss paukšķis, kad trakojošās liesmas vienā acumirklī aprija litriem gaisa. Vilkme no zēna sprakšķošajām plaušām izrāva elpu tik ātri, ka viņš pat nepaguva iekliegties. Mežonīga karstuma vilnis aizpūta pārējos bērnus malā un pārklāja Reinharda mašīnu ar uzblīdušām krāsas tulznām. Degošais zēns grīļodamies nogāja pāris soļus, un tad viņa kauli saira pelnos. Viņš sabruka apkvēpušā kaudzē, smirdēdams pēc pārogļotas cūkgaļas. Tas bija noticis dažu sekunžu laikā.

Reinhards smējās. Un tajā brīdī izcēlās klaigas.

Bērni centās bēgt, izvairīties, skriedami dažādos virzienos. Taču Reinhards tos saganīja vienkopus, uzburdams no mitrās zemes uguns geizerus. Viņš visu darīja nesteidzīgi, rotaļājās ar bērniem, lika viņiem skriet uz riņķi, līdz tie, bezspēkā pieliekušies, pūta un elsa.

Vairākas reizes kāds garāmgājējs vai kāds no daudzdzīvokļu nama kļuva par liecinieku ugunsgrēkam un centās palīdzēt. Reinhards ātri vien tika galā ar visiem, kas centās iejaukties. Šīs bija viņa svinības, un tās turpināsies, cik vien ilgi viņš vēlēsies. Viņš gaidīja, ka aculiecinieki izsauks vietējos ugunsdzēsējus, taču ugunsdzēsēju mašīnas tā arī neieradās.

Viņam vairs nebija tik jautri, kad viņa mocītāji pagura skriet un

kliegt. Reinhards tos aizsvilināja vienu pēc otra, kamēr tie centās aizrāpot. Dažreiz viņš tiem aizdedzināja apģērbu, ļaujot viņu panikai uzpūst lielākas liesmas viņa vietā. Citus viņš ieskāva degošos riņķos, kas pamazām sašaurinājās.

Viņš tos sodīja tā, kā vien viņam ienāca prātā. Sodīja tā, kā viņi bija pelnījuši.

Reinhards bija nonācis pie pēdējiem diviem bērniem, kad viņa mugursoma pārstāja darboties. Mērierīce, ko viņš bija uzmeistarojis, joprojām rādīja, ka lādiņa ir gana daudz, un viņa galvā joprojām bija jūtams *Götterelektron* kņudinošo sajūtu uzliesmojums. Tomēr likās, it kā viņš tēmētu *Willenskräfte* bezdibenī.

Kaut kas to absorbēja. Apdzēsa. Iznīcināja.

Viņš nekad agrāk nebija saskāries ar šādiem traucējumiem.

Un tad viņš to sajuta: titāniska ļaunprātība. Viņa uguns liesmas apdzisa un uzliesmoja, auroja un kauca. Liesmas veidoja neiespējamas formas. Sķautņainas, kristālskaidras, ģeometriski haotiskas.

Reinhards atcerējās nedabisko ziemu, kas bija pasteidzinājusi kara beigas. Vējš bija šalcis pārdabiskās dusmās; sniega kupenas bija sasnigušas prātam neaptveramās formās. Līdzīgi ziņojumi bija ienākuši no laikapstākļu novērotājiem Lamanša jūras šaurumā, kad vācieši bija gatavojušies uzbrukt Lielbritānijai, bet cieta neveiksmi. Tas viss bija burvju roku darbs. Tie bija sūtījuši savus dēmonus aizsprostot jūru un vēlāk uzsūtīt reiham salu.

Tomēr šoreiz bija citādāk. Agrāk ļaunprātības slēptās dziņas vienmēr bija nikni rūkušas un dārdējušas drošā attālumā kā krātiņā ieslodzīts tīģeris.

Šodien krātiņa vairs nebija.

Reinhards aizmirsa par bērniem. Aizmirsa par atriebību. Viņš nometa no pleciem mugursomu un sāka skriet.

Taču bija jau par vēlu. Viņš sevi bija iezīmējis, un *kaut kas* viņu bija redzējis. To piesaistīja viņa *Willenskräfte*, kā tauriņu piesaista liesmas.

Taču šis nebija tauriņš. Tās bija šausmas.

Reinharda pēdējā doma, pirms dēmoni izdzēsa viņa eksistenci: *Tā kuce.*

13

1963. gada 14. jūnijs Valvorta, Londona, Anglija

Džona acis mirdzēja kā spraugas aptumšošanas aizkaros pilnmēness laikā.

Māršs novērsa acis no blāvā, nekustīgā skatiena. Viņš meklēja īstos vārdus, pūlējās ievilkt gaisu sasalušajās plaušās. Kāpēc viņa elpa nepārvērtās par sarmu? Šeit bija tik auksts...

„Džon?"

„Tā tu mūs sauc," teica tas, kas bija iemiesojies Džona ķermenī. Tā elpa smaržoja pēc zvaigžņu gaismas.

Tas nopētīja Māršu no galvas līdz kājām, grozīdams Džona galvu ar neveiklām, cilvēkam neraksturīgām kustībām. Kukainis-kām kustībām. Tas izpētīja istabu, cieši uzlūkojot atšķirīgos elementus telpā: paklāju, kamīna apšuvumu, izvirzījumu virs durvīm, Līvu. Tie visi tam bija tikai objekti.

„Ierobežota," tas teica. „Šī karaliste, kur jūs..." Tas apklusa, kā šķita, lai atrastu īsto jēdzienu. „Eksistējat."

Tā balss izklausījās tik *normāla.* Tik cilvēciska. Taču modulā-cija bija nepareiza, uzsvari uz zilbēm bija salikti pavirši. Kā mūzika, ko komponējis zirneklis. Un tā klātbūtne bija spiedīga, tajā bija jaušama tā pati bezgalība un baigums, kas pavadīja eidolonus. Riebums, vēlēšanās bēgt un slēpties šeit un tagad bija tikpat spēcīga kā jebkuru pārrunu laikā, kurās Māršs bija piedalījies. Tas, kas stāvēja viņa priekšā, viņa dēla veidolā, bija vien niecīga šausminošās realitātes daļiņa.

Vils klupdams ienāca istabā aiz Mārša. Līvas acis, kuras jau tāpat bija ieplestas bailēs, pavērās vēl plašāk. Viņai pavērās mute.

„Tu esi miris," viņa čukstēja.

Vils neeleganti paklanījās. „Olīvij, mana dārgā! Pārāk ilgs laiks pagājis."

Taču Māršs visu savu uzmanību veltīja Džonam. Lēni, uzmanīgi, baidīdamies no atbildes, viņš jautāja: „Ar ko es runāju?"

„Tu nevari mūs uzrunāt vārdā. Pat tavi..." Vēl viena pauze, citas, neparastas ķermeņa kustības. „Burvji nevar." Tiem, kas bija apsēduši Džona ķermeni, izdevās gana laba mīmika, kas pietiekami skaidri līdzinājās smīnam, izrunājot vārdu „burvji". Viļam ieelpojot, caur viņa zobiem izplūda gaiss.

Līva no Mārša paskatījās uz Viļu, tad vēlreiz uz Māršu. Viņa teica: „Ko tas nozīmē? Par ko viņš runā?"

Māršs viņai jautāja: „Vai tu esi ievainota?"

„Nē." Viņa cieši palūkojās uz savu dēlu un ar rokām sevi apskāva. Viņas zobi klabēja.

Neizskatījās, ka viņa asiņotu. Māršs prātoja, vai tas varētu viņai dot vairāk laika.

Viņš vaicāja Džonam: „Kāpēc esat šeit?"

Džona balsij pievienojās kāda cita: „MĒS ESAM IT VISUR." „Ko jūs nodarījāt manam dēlam?"

Džons atkal ieturēja pauzi, ar neveiklām kustībām apskatīdams savu ķermeni. Taču tā kustības pamazām kļuva plūstošākas, valoda — ne tik svārstīga. Būtnes pamazām iejutās Džona ķermenī.

„MĒS ŠO TRAUKU IZTUKŠOJĀM. SEV."

Māršs ar Viļu saskatījās. *Nedzimuša bērna dvēsele.*

„Kāpēc?"

icS

„LAI REDZĒTU ŠO VIETU. NO ĀRPUSES TĀ IZSKATĀS CITĀDĀKA."

Ikreiz, kad tas ierunājās, korim pievienojās jauna balss. Caur kādreizējām Džona acīm lūkojās arvien vairāk briesmoņu. Māršs bija samērā pārliecināts -

ja viņš pēdējās stundās būtu kaut ko iedzēris, viņš tagad apčurātos.

„Izbeidz! Džon! Izbeidz!" Līva kliedza. „Izbeidz tā runāt!" Viņa pietrausās kājās ar skatu uz Māršu. „Jūs abi!"

Līvas miltu baltajos sejas vaibstos, bailēs un neapmierinātībā ieplūda sārtums, tik tumšs, ka vairs nebija redzami viņas vasaras raibumi. Ap viņas acīm un muti bija parādījušās jaunas, agrāk nepamanītas krunciņas. Viņas acis bija ieplestas šausmās, tās izcēlās uz acu ābolu baltā fona. Aplikusi rokas sev apkārt, viņa spēcīgi drebēja, it kā caur viņas dvēseli pūstu ciklons. Varbūt tā arī bija — Džons bija apsēsts, Vils atgriezies no mirušajiem... Līva bija pelnījusi saprast šo visu.

Taču Māršs zināja, ka nedrīkst tērēt laiku paskaidrojumiem. Viņam bija jāaizkavē Džons. Viņš nezināja, cik ilgi eidoloni atradīsies Džona ķermenī, taču šķita, ka, kamēr vien tie bija tajā, tie nenogalināja Līvu, neiznīcināja Lielbritāniju vai viņu. Un, ja vispār bija kāda cerība to visu novērst, Viļam tas bija jādzird.

„Kāpēc jums jāredz mūs?"

„PERSPEKTĪVA. DEMARKĀCIJA." Vēl viena pauze. „MĒS MEKLĒJAM JŪSU KARTES. BET JŪSU APJOMS IR IEROBEŽOTS."

Vils smagi apsēdās uz dīvāna, tik smagi, ka nočīkstēja tā koka kājas. Mārša sāpošais ceļgals iedegās sāpēs. Viņš grīļodamies piegrūdās pie sienas.

Mirklī pirms sadursmes ar sienu viņš sajutās iespiests spraugā starp neskartām zināšanām un galējām šausmām, kā mirklī starp pieskaršanos karstai plītij un sāpju sajušanu.

Viļam bija taisnība. Māršs bija izjaucis visuma milzīgo struktūru.

Kaut ko atsvabinājis. Tobrīd nebija citas iespējas. Viņam nebija citas izvēles. Vai ne?

Līvas balss, tikko spēdama izdvest kādu skaņu, teica: „Reibold?" Mārš centās turpināt sarunu, centās nepadoties. „Tāda nebija mūsu vienošanās."

Līva teica: „Vienošanās?"

„IZDZĒST APGĀNĪTĀJUS," teica pekles koris. „MĒS TOS MEKLĒJAM, NOLASĀM VIŅU KARTES. ATRODAM JAUNAS KARTES. CIKLS PALIELINĀS."

„Jūs esat izpildījuši to uzdevumu, ko mēs jums lūdzām. Jūs viņus visus esat atraduši."

Džons nereaģēja. Tā vietā tas sastinga un pagriezās uz papēžiem. Tas stāvēja ar skatu pret istabas ziemeļaustrumu puses stūri. Džona daudzbalsīgā balss kļuva skaļāka, it kā runātu milzu pūlis. Balsī atbalsojās enohiešu valodas pieskaņa, kad tas teica: „VĒL VIENS."

Līva aizspieda ar rokām ausis. Viņa pieliecās uz priekšu un izklepoja slapju, burbuļojošu klepu. Istabā izplatījās vēmekļu skābā smirdoņa.

Mārš pavilka viņu sev klāt un apskāva. Viņas mutes kaktiņā spīdēja tumša siekalu lāse. Viņa ieritinājās Mārša skavās, uzgriezusi Džonam muguru. Viņš jautāja: „Džon, kas vēl viens?" „APGĀNĪTĀJS. IZNĪCINĀTS."

Mārš paskatījās uz Viļu. Vils paraustīja plecus.

„Tad jau viss. Esat visus atraduši."

„NĒ. MĒS TURPINĀM MEKLĒT."

„Kāpēc?"

„JŪSU EKSISTENCE IR IEROBEŽOTA, TOMĒR JŪS PAUŽAT GRIBU. JUMS NEVAJADZĒTU."

Mēs esam traips kosmosā, nodomāja Mārš. *Un tagad eidoloni to izlabos.*

„Es domāju..." Vils nokremšļojās un mēģināja runāt vēlreiz. Viņa balss vienalga atskanēja pavisam klusi. „Es domāju, ka tie meklē kaut ko īpašu."

Kaut ko vai kādu?

Līva, aizklājusi seju ar rokām, gauži raudāja. „Liec tam apklust!" viņa vaidēja.

Mārš jautāja: „Vai jūs meklējat kādu konkrētu cilvēku?"

„IR VIENS, KAS AIZVAINO MŪS VISVAIRĀK. NE TĀ KA CITI. SPĒCĪGĀKS. VĒRĪGĀKS. KĀDS, KAS MŪS NOMOKA VISVAIRĀK," teica eidoloniskā būtne Džona ķermenī. Būtne ošņāja gaisu ar īsiem, asiem elpas vilcieniem, atgādinot automātiskā ieroča šaušanu, kā to reizēm mēdza darīt Džons. „MĒS VIŅU NEVARAM SASKATĪT. BET MĒS VIŅU MEKLĒJAM." „Reibold!" Līva vaidēja. „Par ko viņš runā?"

Grēta.

Māršs atcerējās savu pirmo sarunu ar Pembruku. Pirms mēneša viņš bija teicis, *Viņai tas sanāk vēl ilgu laiku pēc tam, kad akumulatori noņemti. Tāpēc tā vietā, lai apbrīnā blenztu, jums vajadzētu padomāt, cik ilgi viņa jau šo visu bija plānojusi.*

Grēta strādāja pēc atmiņas, sekodama plānam, ko bija izdomājusi pirms daudziem gadiem. Kāpēc? Jo viņa slēpās no eidoloniem. Grēta zināja, ka tie izlauzīsies, un viņa negribēja, lai tie viņu pieķer aktīvi izmantojam savas spējas, kad tie klauvēs pie viņas namdurvīm.

Tomēr. Viņi izspruka no pavadas tieši viņas rīcības *dēļ.* Tajā nebija nekādas loģikas. Taču viņš redzēja iespēju, cerības staru:

„Es pazīstu to cilvēku, par kuru jūs runājat," Māršs teica. „Ja es jums viņu atdošu, vai tad jūs iesiet prom?"

„MĒS ESAM IT VISUR."

„Vai jūs atteiksieties no šīs?" viņš teica, būdams noraizējies un pavicinādams roku, norādīja uz Džona ķermeni. „Perspektīvas? Beigsiet ņemt kartes?"

' „NĒ."

Līva šņukstēja. Dēmons viņas istabā bija tikko paziņojis, ka tas vairs nekad neatgriezīsies ellē. Māršs centās saņemties, lai nebūtu jāpievienojas Līvas elsām un šņukstiem.

Vils izdvesa garu, nelīdzenu nopūtu. „Jums jau ir viņas karte," viņš teica, runādams par Grētu. „Mēs jums to iedevām jau pirms ļoti ilga laika. Kāpēc neesat viņu izdzēsuši?"

„PIRMS ĻOTI ILGA LAIKA." Džons atkal nolieca galvu sānis, it kā justos apmulsis par apgalvojumu, ka divdesmit gadi ir ievērojams laika sprīdis. Vai eidoloni prata uzjautrināties? Vai tie jutās vienkārši aizkaitināti? „TĀ SLĒPJAS. VIŅAS KARTE IR TĪKLS. SAMUDŽINĀTS. MĒS TO ŠĶETINĀM."

Grēta neizmantoja savas spējas, kas nozīmēja, ka viņa eidolonu redzeslokā nekādā veidā neizcēlās. Un, lai gan tie pirms laba laika bija paņēmuši viņas asiņu paraugu, viņas kartes atšķetināšana no viņas mahināciju sapiņķerētā tīkla, no visām nākotnēm, ko viņa bija paredzējusi, no visiem likteņiem, ko viņa bija atmetusi kā nederīgus, kavēja eidolo-nus viņu notvert. Taču tiem bija viņas asinis, un tie galu galā viņu atradīs.

Tas radīja nākamo jautājumu. Cik ilgs laiks paies, līdz tie saodīs Māršu? Arī viņa asins karte bija pie tiem kopš 1940. gada.

Kā vispār bija iespējams, ka viņi joprojām turpināja šo sarunu?

Māršs pabīdīja Līvu sev aiz muguras, nostājoties starp viņu un Džonu. Bezjēdzīgs aizsardzības žests, ja eidoloni nolemtu šo visu nekavējoties izbeigt. Tomēr pēc visa tā, ko viņi viens otram bija pateikuši un nodarījuši, viņš nespēja pieļaut domu, ka varētu Līvu te tā vienkārši pamest vienu un neaizsargātu.

„Kāpēc jūs mūs vēl neesat iznīcinājuši?"

Džons vēlreiz apgriezās ap savu asi. Tagad jau viņa kustības bija kļuvušas pavisam plūstošas. Tās vēl arvien bija nedabiskas, taču vairs nebija neveiklas. Tas piekala savu krīta balto skatienu Māršām. „TAVA KARTE IR ATŠĶIRĪGA. TĀ MŪS FASCINĒ. TAVA KARTE IR APLIS. SALAUZTA SPIRĀLE. NELINEĀRA. NE TĀDA KA CITIEM IEROBEŽOTAJIEM."

„Kā tas ir — nelineāra?"

„TU ESI ATŠĶIRĪGS.MĒS TAVU ATŠĶIRĪBU IETVĒRĀM VALODĀ. LAI TO ZINĀTU."

„Ak...!" Vils piespieda ceļgalus ciešāk krūtīm. Viņš atbalstīja zodu pret vienu celi, cieši uzlūkojot Džonu, koncentrējoties samiedzis acis.

Citiem vārdiem sakot, Māršs zināja, *jūs man esat devuši vārdu.*

Džons paspraucās viņiem garām, lai pieietu pie loga. Līva trīcēja. Dēla fiziskais ķermenis vēl aizvien smaržoja pēc muskusa un rūgušpiena; viņu dēlam bija jāiet vannā, taču eidoloni pirmie bija paguvuši tikt viņam klāt un dot uzdevumu, kura dēļ arī viņu bija radījuši. Māršs prātoja, vai tie, kas bija iemājojuši Džona ķermenī, maz manīja tukšu bērnu.

Palīglīdzeklis eidoloniem, lai varētu ieraudzīt pasauli ar cilvēka acīm. Cilvēku mēroga izlūks, kas rāda ceļu uz apokalipsi būtnēm, kas nespēj saprast atšķirību starp pieticīgu māju Valvortā un pirms desmit miljoniem gadu mirušas zvaigznes putojošu sirdi.

„ES REDZU TĀPAT KĀ JŪS," teica Džons, ar plaukstas locītavas virspusi pavilcis malā aizkarus. „ES DALOS TAJĀ, KO REDZU. MĀJAS. IELA." Viņš palaida vaļā aizkarus. „AIZ TĀM VIETĒJĀ APKAIME. PILSĒTA. VALSTS." Tas pagriezās. „JŪSU PASAULE."

Viņi dabūja to, ko meklēja. Skaidru skatu uz cilvēku pasauli. Drīz eidoloniem skats kļūs pietiekami skaidrs, lai masveidā sāktu iznīcināt cilvēku traipus, kas tos tik ārkārtīgi aizvainojuši.

Vai nāve iestātos ātri? Bez sāpēm? Vai visa dzīvība izdzistu reizē? Vai tas būtu tik ātri kā nopūst sveci? Vai arī gals zagtos klāt lēni kā ēna?

Māršs centās panākt, lai viņa saruna ar Džonu ieilgtu. Taču notikusī neģēlība, noziegums, ko viņš bija pastrādājis, ko Grēta, izveicīgi manipulējot ar Māršu, bija piespiedusi izdarīt, viņu bija iztukšojis, un viņš nespēja rast risinājumu. Nekāda pasaules gudrība vairs nespēja to izlabot. Viņa smadzenes vārījās, viņa vēnas bija apsarmojušas. Bija brīnums, ka Māršs vēl nebija pietaisījis bikses. Līvas vēmekļu smirdoņai pievienojās viegla urīna smaka.

Džona daudzbalsīgā balss sasniedza kreščendo. „MĒS REDZAM," tas teica. Un tad tas izgaisa.

Līva saļima. Māršs viņu noķēra.

„Kas tas bija?" viņa čukstēja. „Kur viņš pazuda?"

„Es nezinu." Viņš apsēdināja Līvu uz dīvāna. Uz viņas kleitas bija

izveidojies mazs, slapjš plankumiņš.

„Džons runāja," viņa teica. Līvas elpa koda viņam acīs.

Māršs nezināja, ko teikt. Viņš pamāja ar galvu.

„Viņš runāja muļķības, bet tu viņu saprati." Līva pagrūda viņu malā. Viņa raudāja. „Tu viņu saprati!"

„Es'..."

„Es esmu sajukusi prātā." Līva izbrauca pirkstus caur matiem. Viena matu cirta izslīdēja no sprādzītes un nokarājās pār viņas pieri. „Mans dēls ir briesmonis." Viņa uzmeta skatienu Viļam. „Un es redzu spokus. Es laikam esmu traka."

„Es tev varu apgalvot, ka neesmu spoks," Vils sacīja, balsij trīcot. „Pagaidām." Viņš pievērsa uzmanību tai vietai, kur bija stāvējis Džons.

Māršs viņu maigi saņēma aiz pleciem. „Līva!"

„Neaiztiec mani!" Nu viņa vēl spēcīgāk pagrūda viņu malā. Viņš atsita plecu pret kamīna apšuvumu, ieskandinot pendeļpulksteni. Pēc uzkliegšanas viņas balss bija aizsmakusi. „Tu ar to, ar to *būtni*, runāji tā, it kā jūs būtu pazīstami. It kā tu to saprastu." Līva izvairījās no viņa pasniegtajām rokām. „Nenāc man klāt!"

„Olīvij!" teica Vils, joprojām apjucis.

„Nerunā ar mani!" viņa elsa. „Tu neesi īsts." Viņa uzskrēja augšā pa kāpnēm. Guļamistabas durvis aizcirtās.

Mārša augstā temperatūra divkāršojās, lai izvārītu viņa smadzenes pavisam. Viņš aizstreipuļoja līdz dīvānam. Nebija citas labākas vietas, kur nomirt. Varbūt vēlāk, ja viņam pietiks spēka, viņš aizies līdz dārza šķūnītim. Tās tomēr pēdējos divdesmit gadus bija bijušas viņa mājas.

Pēc dažām minūtēm pa kāpnēm lejā nodimdināja Līva. Viņa bija uzvilkusi citu kleitu, uzkrāsojusi lūpas, sakārtojusi matus. Viņai rokās bija arī soma. Vai tad viņa nebija neko dzirdējusi par katastrofu pilsētā? Visā Lielbritānijā?

„Līva, lūdzu, paliec!" Māršs uzsauca.

Tomēr viņa pat neapstājās, atspēra vaļā ārdurvis un devās laukā. Pat tagad, pasaules gala priekšvakarā, viņai bija žēl pateikt viņam kādu vārdu. Tas viņa sirdī grieza dziļāk nekā jebkas no agrāk pateiktā vai nodarītā. Tas šķita briesmīgāk nekā uguns nodarītais ļaunums viņa sejai un rīklei. Viņš būtu atdevis jebko, lai tikai viņa paliktu mājās. Mazliet ilgāk. Viņš negribēja mirt viens. Taču viņa negribēja mirt, esot viņam blakus. Te nu bija attiecību atjaunošana. Ja tāda iespēja vispār bija pastāvējusi. Viņš bija izrādījies muļķis, ticēdams, ka viņiem ir cerība.

Māršs dzirdēja, ka nočīkst vārtiņi. Drīz vien Līvas soļi attālinājās un pazuda trauksmes sirēnu troksnī, kas vēl aizvien atbalsojās visā pilsētā. Viņš prātoja, vai viņa būtu palikusi, ja būtu zinājusi, kas tagad notiek. Droši vien, ka nebūtu, viņš nosprieda. Līva, tāpat kā Māršs, nebūtu izvēlējusies mirt vienatnē, bet tieši tas arī visdrīzāk būtu

noticis, ja viņa būtu palikusi mājās. Nomirt vienam bija viņa liktenis, un šī doma viņu nogurdināja.

Tā kā Džona vairs nebija, viņa varbūt gribētu vairāk laika pavadīt mājās. Ja vien pasaulei tagad nebūtu sašautas iekšas un ja tā tik strauji nenoasiņotu.

Tad nu tā, ja? Māršs domāja. *Pasaules gals, un es gulu viens. Izcūkotas dzīves pēdējais aizvainojums. Cik skaistas atvadas!*

Māršām un Viļam sēžot klusumā, pagāja minūtes. Viņu starpā valdīja tāda sapratne, kas vieno ļaunam liktenim nolemtos. Uz nāvi notiesāto draudzība.

Kaut kur kādā smadzeņu nostūrītī viņa domas nebeidza kavēties pie Grētas. Kā suns, kas līdz pēdējam grib sagrauzt kaulu, viņš nespēja par to nedomāt. Kāpēc? Kāpēc tik daudz gadu vienai nepacietīgi strādāt, lai visus notikumus novestu līdz šim? Kāpēc veidot vēsturi, lai nonāktu līdz šim apokaliptiskajam finālam? Pavadīt desmitgades bīdot, glaimojot, vērojot, labojot, pielāgojot tikai tāpēc, lai, pašai mirstot, parautu līdzi arī visu pasauli? Bija taču vienkāršāki veidi, kā izdarīt pašnāvību. Māršs ar lielāko prieku viņu būtu nožņaudzis dučiem reižu.

Tam nebija nekāda saprātīga izskaidrojuma.

Tomēr citādi Māršām jau bija vienalga. Viņš šīs valsts labā bija darījis visu, ko spējis. Varbūt pat pārāk daudz, varbūt pārāk maz, bet viņam vairs nekas nebija atlicis, ko atdot. Viņš, vislabāko nodomu vadīts, bija centies, bet cietis sakāvi. Viņa sirds bija nogurusi, viņa ķermenis — vecs, viņa seja — sabojāta. Viņā vairs nebija atlicis cīņas spars. Un ar eidoloniem tāpat nevarēja cīnīties.

Viņa stūrgalvīgā atteikšanās atzīt sakāvi bija visus nolēmusi ļaunam liktenim. Kļūmīgais noziegums bija pārāk liels, lai to aptvertu. Pārāk liels, lai to sagremotu, pirms pienāktu pasaules gals.

Viņš tikai cerēja, ka tas notiks nesāpīgi. Viņš jau bija izcietis pietiekami daudz sāpju. Viņš bija gatavs tās vairs nekad neizjust.

Māršs piecēlās kājās. „Celies! Aizvedīšu tevi pie Gvendolīnas. Pirms tas..." Viņš norija kamolu kaklā. „Pirms tas sākas."

Viņš nolēma, ka nespēs pavadīt vēl vienu nakti, pēdējo nakti, it visa pēdējo nakti, viens pats dārza šķūnītī. Māršs apsvēra domu iegriezties krogā pēc tam, kad būs nogādājis Viļu slepenajā mītnē. Ja vien pasaule tad vēl pastāvēs. Jau vairākas nedēļas bija pagājušas kopš tās reizes, kad viņš par kaušanos bija izsviests no kroga. Varbūt viņi Māršu ielaistu, ja viņš apsolītu šoreiz turēt savas dūres kabatās. Nekā sarežģīta. Viņš jutās pārāk noguris, lai plosītos.

Vils nekustējās. „Aplis," viņš murmināja.

Māršs nopūtās. „Nav nekādas nozīmes tam, ko tas teica. Tagad mēs tur vairs neko nevaram iesākt."

Un viņš tam ticēja, taču viņa prāta dziļākos nostūrus urdīja kāda

balss.

Grēta. Kāpēc viņa tā darīja? Kāpēc tik ilga priekšspēle? Kāda nākotnes vīzija būtu varējusi skubināt viņu sekmēt pasaules galu? Lai garantētu, ka vairs *nebūs* nākotnes? Kas būtu varējis būt ļaunāks par šo?

Tas galīgi nebija viņas garā. Viņai vienmēr visām problēmām bija risinājums. Vienmēr bija izeja... Vai arī viss tiešām bija tā, kā izskatījās? Tā sieviete bija vājprātīga. Ļauna. Un fon Vestarps tai bija piešķīris dieva varenību.

Nē. Viņš papurināja galvu, cenzdamies atbrīvoties no šīm domām. *Esmu vien vecs vīrs. Noguris, vecs vīrs, kas mirst vientulībā, jo sieva pat uz pasaules gala sliekšņa nevar paciest viņa sabiedrību.*

Viņš uzsita knipi. „Ejam!"

„Salauzta spirāle," Vils murmināja. Viņš pacēla skatienu uz Māršu. „Vai zini, ko es atceros?"

Māršs vēlreiz nopūtās, paberzēja bārdu. Viņa vēderā rūca nelabums. „Man nav spēka tajā klausīties. Gribu vien alus pinti, pirms dēmoni mani aizrauj ellē ratā."

Vils turpināja, it kā Māršs nemaz nebūtu ierunājies. „Mūsu mazais izpriecas brauciens uz Vāciju. Tu par to diezgan pārliecinoši iestājies. Eidoloniem tas būtu visvienkāršākais uzdevums pasaulē — vienā acumirklī mūs pārcelt vairāku simtu jūdžu attālumā." Viņš izstaipījās, atraisīja savas garās rokas, ko bija aplicis ap ceļiem. „Zini, tas ceļojums arī bija aplis!" Viņš ar pirkstu uzzīmēja gaisā neskaidru pusapli. „No šejienes uz turieni vienā acumirklī." Viņš ar pirkstu noslēdza apli, sacīdams: „Un atpakaļ. Aplis telpā. Un eidoloni tā arī neapgrūtināja sevi ar vārda došanu *man"* Viņš ieturēja pauzi. „Tajā laikā es domāju, ka tā ideja bija vājprāta kalngals. Bet varbūt mēs izgāzāmies, jo mums bija pārāk mazas ambīcijas."

Vils piedāvāja neredzamu, trauslu cerības diedziņu, taču vienīgais, ko Māršs juta, bija šausmu dūrieni pakrūtē un padošanās sniegtā ērtības sajūta. Viņš bija sācis samierināties ar savu nāvi, un viņam nepietika spēka nekam citam. Viņam vairs nebija spēka, lai atšķetinātu kārtējo Grētas mahināciju slāni. Viņš bija slims. Viņš bija gatavs mirt.

Lūdzu vairs neko! Vairs nevar būt nekas, kas jādara. Esmu noguris, man ir pilnīgi vienalga.

„Par ko tu runā?"

„Es beidzot saprotu tavu vārdu, Pip! Es zinu, ko tas nozīmē un kāpēc viņi tev to deva." Vils papurināja galvu. Māršs nespēja noteikt, vai tas bija godbijīgs žests vai žēlums.

„Labi. Stāsti!"

„Ja nu Grēta ir paredzējusi veidu, kā to apturēt?"

„Apturēt to? Viņa to izraisīja. Viņa jau no paša sākuma tēmēja

, *n*

uz to.

„Jā. Kopš sākuma. Bet, kad tieši bija sākums? Cik sen?" Tagad bija Viļa kārta stāvēt kājās. „Es domāju, ka mums vajadzētu atgriezties Admiralitātē. Viņa teica, ka mūs gaidīs. Bet mums nav daudz laika."

Laiks.

Nē. Māršs atmuguriski iesēdās dīvānā, naftalīna bumbiņām griežoties vēderā un šķebinot viņa dūšu. Viņš ienīda to, par ko tagad prātoja Vils, un atteicās ieklausīties viņa domu gājienā. Tas viņu ļoti biedēja. Vairāk par nomiršanu vienatnē viņu biedēja tas, ka Grētas plāni attiecībā uz viņu sniedzas tālāk par pasaules galu.

Māršs pašūpoja galvu. „Es to nevaru."

„Pip, es tevi ļoti labi pazīstu! Es zinu, ka nevari paciest domu, ka jāmirst ar neatrisinātu mīklu savās rokās. Pat tad, ja sev to neatzīsti."

Kurā brīdī Vils bija kļuvis par stiprāko no viņiem abiem? Lai viņš ir nolādēts!

„Bet Gvendolīna," Māršs mēģināja iestarpināt.

„Mūsu starpā valda sapratne. Vai tu nemaz negribi dzirdēt tiešu atbildi no Grētas? Pēc visa, kas ir noticis? Es gribu."

„Es gribu, lai tas viss beigtos."

„Varbūt tas jau ir beidzies. Bet uzklausīsim, kas viņai sakāms. Pēdējo reizi." Vils pasniedza roku, lai palīdzētu Māršām piecelties.

„Pēdējo reizi." Māršs satvēra Viļa roku, saņēmās un piecēlās kājās. „Lai uzzinātu iemeslu."

Pilsētu joprojām pārklāja sirēnu trokšņi, panika un haoss. Nebija vēl pagājušas trīs stundas, kopš viņš bija devis pavēli nogalināt padomju sabotierus. Tas nebija pietiekami ilgs laiks, lai nodzēstu visus ugunsgrēkus, izvērtētu zaudējumus un izdomātu ticamu oficiālo versiju. To nevarēja paslaucīt zem paklāja kā maģistrālā gāzesvada eksploziju. Pārāk daudz liecinieku. Māršs zināja, ka sabrukušās Vaitholas vidū bija sapulcējušies cilvēki, kuri varbūt pat šajā pašā mirklī pūlējās sagudrot ticamu stāstu par notikušo. Jo tas bija viņu pienākums, bet nabaga mirstīgie nezināja, ka viņu pasaule iet bojā. Nezināja, ka eido-loni bija apņēmušies viņiem visiem sadzīt pēdas.

Par spīti troksnim gaisotne uz ielas bija klusināta. Nogaidoša. It kā visa apkaime būtu ievilkusi saraustītu elpu kā tuberkulozes slimnieks, kas cenšas neizelpot gaisu no saspiestajām plaušām. Māršām šķita, ka visa pilsēta bija tāda. Un arī viņš tai skaitā.

Braukdami pa sastrēgušajām Londonas ielām atpakaļ uz Admiralitāti, viņi klausījās radiouztvērēja pārraidītos ziņojumus. Drošas ziņas bija nepilnīgas; SID lika kopā *BBC* un citu ziņu dienestu ziņojumus.

„Traucējumi" bija visbiežāk dzirdētais vārds šajā stundā. „Traucējumi" bija aizvākuši pēkšņos uzbrucējus. (Tas nu bija ļoti

ticams stāsts.) Taču tagad ziņoja par traucējumiem citviet. Virs Midlen-das, Amerikas dienvidrietumos, Tanganjikā, Indijā un bijušajā Vācijā strauji pletās tumši plankumi.

Sīki vilnīši, kas nejaušā secībā apvienojās pēc un pirms tā brīža, kad Māršs pīļu dīķī iemeta laukakmeni.

Vācija. Netālu no Veimāras, Māršs minēja. Droši vien vēl viens traucējums bija arī virs Arzamasas-16, bet par to, protams, nekas no Padomju Savienības netika ziņots. Viņš iztēlojās, kā tādi vīrieši un sievietes kā Viļa slepkava veltīgi mēģināja cīnīties ar eidoloniem, pilnīgi neapzinoties, ka viņu pūliņi tikai piesaistīja to uzmanību un saniknoja tos vēl vairāk.

Nevis kā Grēta, kas bija veikusi neticamus gaisa gabalus, lai paslēptos no eidoloniem. Un viss velti. Kāpēc?

Eidoloni dzīvoja ārpus laika un telpas. Viņi uztvēra Māršu kā apli. Kā spirāli. Kā čūsku, kas ierijusi mutē savu asti.

Tas nebija sācies, kad Grēta atgriezās no Padomju Savienības. Viņa bija iekustinājusi svārstu jau ilgu laiku pirms tam. Katastrofālais, atklātais konflikts starp Arzamasu-16 un Asinszāli bija neizbēgams jau kopš kara beigām. Varbūt pat vēl senāk.

Taču, kā apturēt kaut ko neizbēgamu?

Tas nav iespējams. Tas ir jānovērš, pirms tas ir sācies. Atgriežoties pašā sākumā, lai izrautu to ar saknēm.

Tieši to viņa gribēja. Taču Māršs viņai to nedos. Lai tas skuķis nosprāgst ar visiem pārējiem!

Taču pirms tam viņai ir jāatklāj iemesls, kāpēc to visu darījusi.

Pilsētā pūta auksts vējš. Viņi atkal šķērsoja Temzu, atgriezās haosa sirdī. Uz lielajiem krustojumiem stāvēja policisti, lai it kā regulētu satiksmi un savaldītu apjukušo londoniešu pūļus. Tomēr ierēdņu sudrabainās svilpes tā arī šūpojās siksniņā ap kaklu nelietotas, jo tie pārsteigti raudzījās debesīs tāpat kā pārējie.

„Skaties!" Vils teica. Viņš norādīja uz ziemeļiem.

Virs Midlendas vārījās tintes melnas debesis. Debesis bija daudz tumšākas nekā vistumšākie negaisa mākoņi, tumšākas nekā jebkura nakts, kad debesīs nemirdz mēness, tā bija daudz pilnīgāka tumsa nekā aptumšošana kara laikā. Šī nebija tāda tumsa, ko izraisa gaismas trūkums. Tā bija eksistences neesamība. Tas bija pirmatnējais haoss. Aizmirstības tumsa.

Tā duļķojās. Putojās. Pletās.

Eidoloniem saskatot cilvēku pasauli arvien skaidrāk, tumšās debesis milzīgā ātrumā pletās arvien plašāk.

„Augstais Dievs!" Vils čukstēja. „Obrijs."

Kājnieki jau bija pametuši savus posteņus, kad Admiralitātē atgriezās Māršs un Vils. Atlikušās, neizmantotās laumiņas bija palikušas parādes laukumā, dažas stāvēja taisni, bet vairums bija

sagāzušās slīpi pieaugošās vētras dēļ.

Vējš gaudodams pūta uz ziemeļiem. Uz eidolonu radīto neesamības vakuumu.

Viņi satika Petiku, kurš viens pats sēdēja Pembruka kabinetā. Viņš baudīja dzērienu, ko bija paņēmis no bufetes. Viņa kaklasaite mētājās uz grīdas, satīta ritulī.

„Ja esat nākuši, lai ar bērniem lūgtos mūs izglābt, ir jau par vēlu," viņš teica. „Eidoloni viņus ir aprijuši.'"

„Kur ir Grēta?" Māršs jautāja.

Petiks novīpsnāja. „Viņa nogalināja Lesliju, jo viņš nebūtu tā rīkojies. Viņš bija labs cilvēks." Viņš ierāva šļuku viskija. No viņa lūpām līdz pudeles kakliņam šūpojās spīdīgs siekalu pavediens. „Tu mūs visus esi nogalinājis, sasodītā gorilla!"

Viļa sejā uz mirkli izpaudās riebums. Petikā, kas bija zaudējis visus spēkus, viņš saskatīja pats sevi.

Vils teica: „Mums viņa ir jāatrod."

Ar pudeli norādīdams uz koridoru, Petiks izšļakstīja uz rakstāmgalda viskiju. „Gaida. Laimīgi smaidot." Viņš ar plaukstas virspusi noslaucīja muti.

Viņa tiešām gaidīja smaidot. Viņi Grētu satika vienā no vecās Asinszāles kabinetiem, kas pēc kara reizēm tika izmantots kā noliktava. Viņa sēdēja putekļainajā telpā uz salūzuša biroja krēsla, uzlikusi basās kājas uz metāla galdiņa malas, un kustināja pirkstgalus. Pār viņas bālajām un kaulainajām potītēm nokarājās kleitas apakšmala.

Māršs, netērēdams laiku liekam ievadam, teica: „Es to nedarīšu. Es neatgriezīšos. Es labprātāk palikšu šeit un skatīšos, kā tu mirsti."

„Ak!" Viņa sasita plaukstas un sagrieza krēslu riņķī, bizēm ap viņu noplandot. „Tātad tu beidzot saproti, kāpēc *tie* tev deva vārdu. Es jau zināju, ka sapratīsi. Beigu beigās."

„Es ne velna nesaprotu!" Māršs ieķērcās. „Es zinu, ka tevi šausmīgi biedē eidoloni. Bet tik un tā tu piespiedi mani rīkoties, piespiedi mani ļaut tiem vaļu, lai cīnītos ar draudiem, ko pati biji izperinājusi. Lai tas notiktu, tu ļāvi *Reichsbehdrde* krist sarkanarmijas rokās. Ar savu lielo spēli tu iznīcināji pasauli."

Viņa uzmeta lūpu, izskatīdamās sāpināta. „Es neliku, lai tas tā notiek."

Vils teica: „Tu jau kopš pirmās dienas ar mums manipulēji." „Bet, protams," Grēta teica. „Man tas bija jādara. Nekad nav bijis tādas nākotnes, kurā eidoloni neizkļūtu brīvībā. Pilnīgi nevienas. Mūsu visu liktenis tika izlemts tajā dienā, kad *Herr* doktors fon Vestarps radīja savu bāreņu namu. Tas nepielūdzami noveda pie tehnoloģijām, kas radīja mūs," viņa teica, vienu roku liekuļotā kautrībā pielikusi pie kakla pamatnes. „Tiklīdz Lielbritānija uzzināja par viņa nodarbošanos,

arī Asinszāles dibināšana bija neizbēgama. Kā gan citādi jūs būtu varējuši pretoties tādiem kā mēs, ja nebūtu burvju, kas jūs aizstāv. Nekā." „Mans Dievs!" teica Vils.

Māršs sapurināja galvu. „Meli. Kāpēc pielikt tādas pūles, ja beigu rezultāts tāpat ir neizbēgams?"

„Bija neskaitāmi veidi, kā varēja pienākt gals. Vairumā laika līniju tas notiek jau agrāk. Kara laikā: 1941., 1942., 1943. No tiem bija visgrūtāk izvairīties." Viņa paskatījās uz Viļu. „Gandrīz tikpat grūti kā noturēt tevi pie dzīvības pietiekami ilgi, lai tu izpildītu tev paredzētos pienākumus. Par laimi — to nastu uz saviem pleciem bija uzņēmusies Gvendolīna, līdz es atgriezos." Grēta noraustīja plecus, Viļa sašutums viņu neaizkustināja. „Taču agrāk vai vēlāk visas laika līnijas norādīja uz vienādu iznākumu: lai ko es darītu, lai kā es censtos, es mirtu brīdī, kad eidoloni iznīcinātu pasauli."

„Tāpēc es izvēlējos veidot *jaunu* laika līniju. Tādu, kurā tas nenotiks." Viņas mutes kaktiņš izliecās smīnā. Viņa uzmeta Māršām greizu smaidu. „Un es izdarīju tā, lai tad, kad gals būs klāt, tu būtu gatavs mani izglābt."

Māršs smējās. Viņš teica Viļam: „Viņa domā, ka šo glābšu." Viņš nošūpoja galvu. „Nē. Tu mirsi reizē ar mums visiem."

„Protams, ka tu to nedarīsi manis dēļ." Viņa runāja lēni, it kā vēlēdamās, lai tiktu uztverts viņas mājiens. Viņas tumšās acis kļuva aukstas. „Tu to darīsi Agneses dēļ."

Vils, stāvēdams blakus Māršām, kļuva mēms kā kaps. Telpā valdīja klusums, ko pārtrauca vien vēja aukas.

„Ko?" Māršs griezīgi izdvesa.

„Ja atgriezīsies," Grēta teica, „tu varēsi izglābt Agnesi."

Māršs sagrīļojās un atbalstījās pret putekļainu dokumentu skapīti, juzdamies tā, it kā būtu dabūjis ar bomi pa galvu.

Viņa mazā meitiņa. Tik sen jau mirusi, rūgti apraudāta. Nesadzijusī brūce, ko tik ilgus gadus viņš bija sevī nesis, nebija nekas vairāk kā stimuls, lai pildītu Grētas rīkojumus. Ēsma.

Jo Grēta zināja, ka pasaulē bija tikai viena lieta, kas Māršām joprojām rūpēja. Viena lieta, par ko viņš cīnītos. Viena vērtība, pēc kā viņš sēroja katru dienu: viņa ģimene.

Augstais Dievs! Pat pasaules gala priekšvakarā nebija iespējams atbrīvoties no āķiem, ko Grēta bija iecirtuši dziļi viņa sirdī.

Viņš vienmēr bija dedzis nepacietībā uzzināt, kāpēc Grēta bija noslepkavojusi viņa meitu. Viņš bija domājis, ja izpratīs traģēdijas iemeslus, tā kļūs vieglāk panesama. Taču tagad uzzinātā atbilde viņu sāpināja vēl vairāk nekā neziņa visās mokošajās bezmiega naktīs.

Vils teica: „Tu briesmone!"

Viņa aizgāja pie Mārša un uzlika plaukstu uz Mārša rokas. „Vai tagad saproti, dārgais? Tas bija briesmīgi, bet vajadzīgi. Es jau reiz

teicu, ka tu sapratīsi."

Mārša plauksta ar skaļu paukšķi uzšāva viņai pa muti, vairs neļaujot pabeigt sakāmo. Sitiens apgrieza riņķī viņas galvu un notrieca viņu uz grīdas. Ap viņu uzvirmoja putekļu mākonis.

Viņa lēnām pietrausās kājās. No viņas deguna un mutes kaktiņa gar zodu tecēja asinis. Viņa piespieda roku pie ievainojumiem, aplūkoja savas asinis, pacēla gaisā mitros, asiņainos pirktus, lai Vils un Māršs tos redzētu.

„Jā," viņa teica. „Ar to pietiks."

Un tajā brīdī Māršs sevi ienīda tik ļoti, kā vēl nekad sevi nebija ienīdis, pavadot aukstās, vientuļās naktis dārza šķūnī. Ne tāpēc, ka bija sitis sievietei. Viņa to bija vairāk pelnījusi nekā jebkurš vīrietis, ko viņš bija nogāzis gar zemi. Viņš daudz nežēlīgāk bija izturējies pret vīriešiem, kas bija pelnījuši krietni mazāku sodu.

Viņš sevi ienīda, jo zināja, ka pakļausies viņas rīkojumam. Zināja, ka padosies. Jo, lai cik ļoti viņš nicināja Grētu, Agneses viņam pietrūka vairāk. Viņš skuma pēc tās Līvas, kas viņu bija mīlējusi. Skuma pēc savas sievas, savas mīļotās. Ilgojās pēc ģimenes dzīves, ko bija baudījis tik īsu brīdi.

Es gribu atgūt savu ģimeni.

Vils Mārša acīs jau droši vien redzēja viņa lēmumu.

„Pip?" viņš teica. „Mums ir problēma. Divas problēmas. Es nevaru tevi aizsūtīt atpakaļ. Eidoloni jau ir ieguvuši visu, ko tie gribēja. Viņiem mūsu asins cenas vairs nav vajadzīgas. Ko gan mēs viņiem varētu piedāvāt, lai tie piekristu sadarboties un aizsūtītu tevi atpakaļ?"

Grēta nogludināja savas izspūrušās bizes. Viņa virpināja pirkstos vienas bizes galu, šūpodama nepievienoto akumulatora savienotāju kā svārstu.

Māršs teica: „Mēs viņiem dosim Grētu."

Vils samirkšķināja acis. „Ak! Nu ja! Cik pašaizliedzīgi no viņas puses." Viņš sarauca pieri. „Tu mirsi reizē ar mums. Šī nav nekāda uzvara."

Grēta paraustīja plecus. „Mazs upuris cēlāka mērķa vārdā. Šis *ķermenis* mirs," viņa teica, „bet mana apziņa turpinās dzīvot jaunajā laika līnijā. Viņa zinās visu, ko es zinu. Viņa būs tieši tāda, kāda esmu es. Un eidoloni viņai nekad netiks klāt."

„Bet tā vienalga būs cita sieviete. Tava nāve..."

Māršs pārtrauca. „Mums nav laika nolāpītam filozofijas semināram!"

Vils sacīja: „Pip, mums tik un tā ir vēl viena problēma! Mums nav vissvarīgākā. Mums ir vajadzīgs asiņu tilts. Enkurs. Kaut kas, ar ko savienot šeit un tagad ar šeit un tad." Viņš mežonīgi novicināja rokas, cenzdamies uzsvērt sacīto. „Vajag kaut ko līdzīgu akmenim, ko

izmantojām, lai nokļūtu muižā. Vienu objektu, kas vienlaikus atradās divās vietās, savienojot mūsu atrašanās vietu Lielbritānijā un mūsu piezemēšanas vietu Vācijā." Māršs uzmeta skatienu Viļa trūkstošajam pirkstgalam. „Taču mums šeit nav nekā analoģiska, lai tu varētu aizceļot laikā..."

Vils nepabeidza domu, jo drūmi paskatījās uz savu kādreiz savainoto roku, it kā tikai tagad to ieraudzītu pirmo reizi. Viņš un Māršs cieši uzlūkoja viens otru, pēc tam pārlaida skatienu pār telpu. Telpu, ko bija izvēlējusies Grēta.

Viņu skatieni nolaidās līdz grīdai. Zem biezās putekļu kārtas bija nodiluši grīdas dēļi, ko nemitīgā, neuzmanīgā mēbeļu stumdīšana bija saskrāpējusi. Māršs centās atcerēties, kā šī telpa bija iekārtota pirms divdesmit gadiem. Aiz loga vēja aukas pūta arvien niknāk.

Tur.

Māršs paķēra metāla galdiņu, uz kura Grēta bija atbalstījusi savas pēdas, pacēla tā viena galu un pavilka sāņus. Tas atsitās pret tumšpelēku dokumentu skapīti. Tukšais skapītis apgāzās sāniski, ieslīdēja sarullētā paklājā un izsita apmestajā sienā caurumu. Māršs nometās četrrāpus un grieza zobus, atkal ceļgalā sajuzdams uzliesmojošās sāpes. Slaukot ar rokām putekļus, viņa plaukstā iedūrās skabarga. Viņš savilka lūpas tūtiņā un pūta, lai izkliedētu smalko smilšu kārtu, kas bija sakrājusies dēļu grīdas rievās. Viņš slaucīja un pūta, slaucīja un pūta, līdz atrada meklēto.

Asins traips. Laika gaitā tas bija kļuvis brūns.

Pieceļoties kājās, atkal ceļgalā iedzēlās sāpes. Māršām no asajām sāpēm aizsitās elpa. Viņš elsdams norādīja uz traipu: „Te jums būs asins tilts."

Vils pieliecās, lai labāk apskatītu grīdu. Viņš samiedza acis. „Vai tas ir tas, ko es domāju?"

„Tas pirkstgals nokrita tieši tur, kad es to nošķērēju." Vils, to atcerēdamies, saviebās. „Tavas asinis uz grīdas atstāja traipu."

Vils vēlreiz apskatīja telpu sev apkārt. „Šis kabinets..."

„... ir tas pats, kurā eidoloniem parādījām Grētu." Ēka vaidēja gaudojošā vēja plosīta. Kaut kur aizcirtās durvis. Māršs pacēla savu ķērkstošo balsi. „Vai tas izdosies?"

„Jā," teica Grēta.

„Es, es tā domāju," Vils stostījās. „Varbūt. Iespējams."

Māršs teica: „Tad sagatavojieties!"

Viņš izskrēja ārā, koridorā, kas veda uz Asinszāles pagrabu. Ejot garām pie ārējās sienas sarindotajiem kabinetiem, kuros bija logi ar skatu uz parādes laukumu un Sv. Džeimsa parku, viņš redzēja, ka tumsa ir izplatījusies līdz Londonai. Eidoloniskajā naktī laternas meta vien blāvi dzeltenu gaismu. Vējš kūla parka ezera ūdeni putās; zīdkoka lapiņas lidinājās gaisā kā konfeti ciklonā. Taču visvairāk biedēja

skaņas, kas tagad ārpusē bija izmainījušās.

Vējā vāji saklausāmās trauksmes sirēnu spalgās gaudas tagad bija aizvietotas ar ļaužu klaigām. Pasaules gals netuvojās ar uguns sprakšķēšanu vai klusu ledus šņākoņu. Tas tuvojās ar tūkstošbalsīgi izkliegtām bailēm.

Māršs grieza seifa ciparripas kombināciju, cik vien ātri spēja. Viņš atstūma vaļā masīvās durvis. Tās atsitās pret sienu un satricināja grīdu. Seifā no koridora spīdēja gaisma. Tā apgaismoja skapīšus, kuros glabājās laumiņu rasējumi; uz pusēm pāršķeltais akmens; eno-hiešu valodas leksikoni; fotogrāfija, kurā redzama muiža; Taragonas diafilma; *Schutzstaffel* operāciju protokoli...

Uz viena plaukta stāvēja daži akumulatori. Divi no tiem bija jaunāki nekā pārējie — padomju varas oriģinālā *Reichsbehorde* modeļa atdarinājumi, kas bija konfiscēti Dvīnēm. Tur glabājās vēl divi vienādi akumulatori. Šie bija vecāki, mērierīces norādīja, ka to lādiņš ir pilnīgi iztukšots. Tie bija akumulatori, kas tika atņemti Klausam un Grētai, kad tie šeit ieradās pirms pāris nedēļām. Klauss vienu no tiem bija izmantojis, kad cīnījās ar slepkavu Viļa savrupnamā, bet otru, lai izglābtu Dvīni.

Taču tur vientuļā aizmirstībā, pārklāts ar putekļainiem zirnekļa tīkliem, gulēja *Reichsbehorde* pēdējais akumulators. Akumulators, kas bija apjozts Grētai Francijā tanī dienā, kad Māršs viņu sagūstīja. Akumulators, ko viņa tīšuprāt bija atstājusi Admiralitātē pēc sava īsā ieslodzījuma laika, zinādama, ka viņai tas atkal būs vajadzīgs 1963. gadā, kad pasaule beigs pastāvēt.

Māršs sakampa akumulatoru un skrēja atpakaļ pie Viļa un Grētas. Viņš neaizvēra aiz sevis masīvās seifa durvis. Nebija jēgas. Pēc dažām minūtēm Londonas tāpat vairs nebūs, nebūs ne Admiralitātes, ne seifa. Neviena izdzīvojušā, kas varētu nozagt valsts noslēpumus.

Atgriežoties viņš vēlreiz uzmeta skatienu ārpasaulei. Pilnīgi nekas vairs nebija redzams. Pat laternu blāvais mirdzums bija pazudis. Admiralitāti bija ieskāvusi tumsa.

Viņš atgriezās noliktavas telpā tieši tajā brīdī, kad Vils uz vecā asins traipa izsmērēja asiņainas plaukstas nospiedumu. Viņa apakšlūpa bija tumši sarkana, viņš bija iekodis savā rokā.

Grēta panāca pretī Māršām. Viņš tās izstieptajos pirkstos neveikli ielika akumulatoru. To paņemot, viņa centās slēpt savas trīcošās rokas. Jau pēc mirkļa viņu ieraudzīs eidoloni, izdzēsīs no eksistences. Baismīgākās radības, kas biedēja viņu vairāk nekā jebkas cits pasaulē. Taču viņa samierinājās ar šo likteni, lai jaunāka viņas versija, pagātnes Grēta, citas laika līnijas Grēta, varētu izdzīvot. Viņas viss plāns bija viena gara, rūpīgi pārdomāta pašnāvība. Viļam bija taisnība. Vien vājprātīga sieviete tiektos pēc tāda likteņa.

Pat tad, ja Māršs kaut kādā veidā atrastu iespēju novērst šo

katastrofu. Taču, pirmkārt, viņš izdomās, kā izglābt Agnesi. Izglābt Līvu, izglābt savu laulību. Kāda jēga glābt pasauli, visu pasauli, ja viņš nevar sev iegūt tik mazu tās daļiņu?

Šai pasaulei un visiem tās iedzīvotājiem bija pienākusi pastardiena. Šai Līvai, Llvai, ar ko viņš bija tik ilgi precējies, ko viņš vienādā mērā bija mīlējis un nīdis, vairs nebija nākotnes. Viņa jau bija mirusi. Visa viņas dzīve bija izrādījusies bezjēdzīgs prologs nekam. Un Māršs viņu pameta. Vainas apziņa viņu teju gāza no kājām. Tā kļuva vēl spēcīgāka, kad viņš iedomājās par visu nepateikto un par katru vārdu, ko vairs nekad nespēs atsaukt...

Māršs jautāja: „Gatavi?"

Viļam neizdevās pārliecinoši pamāt ar galvu: „Vai tu to tiešām esi labi apsvēris? Mēs rīkojamies impulsa vadīti. Tas nav vienkāršs ceļojums uz Vāciju, Pip! Tev nav bijis laika sagatavoties."

„Mums vairs *nav* laika!" Māršs kliedza. Viņš norādīja uz sienām. „Tumsa jau ir tepat pie loga."

Māršs iekodās ar zobiem apakšlūpas iekšpusē. Viņa mēli pārklāja sāls un dzelzs garša. Viņš uzspļāva uz grīdas tai vietā, kur bija sajauktas kopā Viļa pagātnes un tagadnes asinis. Viņa galvaskausā strauji pukstošās sirds ritmā pulsēja galvassāpes un drudzis.

Vils iesniedzās ar roku vestes kabatā. Viņš no tās izņēma maku un pameta Māršām.

„Tur ir mazliet skaidras naudas. Tev tā būs vajadzīga."

Šis žests pārsteidza Māršu nesagatavotu. „Paldies!"

Viļa acīs bija sariesušās asaras. „Pip, es... es savā dzīvē esmu izdarījis tik daudz nepareizu izvēļu! Ja... ja tu spētu panākt, ka tās netiek pieļautas..."

„Mēs visi esam pieļāvuši kļūdas. Visvairāk jau es," teica Māršs. Viņš uzlika roku uz Viļa pleca. „Nākamreiz būs citādāk. Es apsolu." „Tad," teica Vils. Viņš ievilka garu, trīcošu elpu. Viņš to uz mirkli aizturēja, bet pēc tam ierunājās lauzītā enohiešu valodā.

Pat Māršām bija skaidrs, ka Vils salīdzinājumā ar bērniem nebija nekāds valodas lietpratējs. Bija jūtams, ka viņš sen nav runājis šajā valodā. Taču tam nebija nozīmes. Eidoloni patvaļīgi klejoja cilvēku pasaulē; Vils nekavējoties piesaistīja viņu uzmanību.

Caur sienām izplatījās tumsa. Telpā atbalsojās nevaldāmas ļaunprātības iznīcinošā sajūta. Grīda sasvērās mazliet slīpi uz kreiso pusi. Māršs ieskatījās rokas pulkstenī. Tas bija apstājies.

Viņš atpazina sava vārda neharmoniskās zilbes. Tās pašas zilbes, ko bērni bija skandējuši ikreiz, kad viņu satika.

Eidoloni viņu ieraudzīja. Izpētīja viņu. Ieskatījās viņā, cauri viņam, paraudzījās no katras viņa ķermeņa šūniņas skatupunkta.

Grēta piemiedza ar aci. „Uz drīzu tikšanos!"

Vils krita panikā: „Paga! IZBEIDZIET!"

Viņa iesprauda kontaktdakšu akumulatorā. Viņiem uzklupa tumsa.

Un Māršs —

LĪVA sarāvusies tupēja dārza šķūnītī, apsēdusies uz vīra saliekamās gultas pašas maliņas, klausīdamās, kā ārpusē gaudo vējš.

Viņa bija pacēlusi skatienu uz logu, kad ziemeļu pusē pamanīja tintes melnās debesis. Tās nelīdzinājās nevienai vētrai, ko viņa savā dzīves laikā bija redzējusi. Tās nelikās dabiskas, tās viņu biedēja tikpat ļoti, cik Džons bija šausminājis. Viņas dusmas uz Reiboldu, viņas riebums pret meliem un noslēpumiem vēl nebija norimis. Tomēr viņa vēlējās, kaut nebūtu atgriezusies tukšajā mājā. Šeit nebija neviena, kas viņu apskautu, neviena, kas mazinātu viņas bailes.

Tomēr viņa bija uzgriezusi Māršām muguru, kad viņš bija saucis viņai nopakaļ. Jo viņa bija gribējusi būt atriebīga, bija gribējusi viņu sāpināt tikpat ļoti, cik viņa meli bija sāpinājuši viņu. Un tagad viņa bija viena. Tumsai izplatoties, viņas vienīgais sabiedrotais bija šausmas.

Viņa iespieda seju viņa spilvenā un raudāja. Tas smaržoja pēc vīrieša, ko viņa senā pagātnē bija mīlējusi.

KLAUSS stāvēja savā dzīvoklī pie stūra lodziņa, vērodams, kā Eilsberiju apņēma necaurredzama tumsa. Viņam blakus trīcēja Madlēna, ietinusies uzsvārcī. Viņš pārlika visas otiņas vienā rokā, bet neaizņemto roku aplika ap viņas vidukli. Tas bija romantiski; viņš izjuta tās pašas bailes, ko viņa.

Sacēlās vējš. Sīka pūsma, brāzma, vētra. Vējš sadriskāja dārzeņu tirgotāja veikaliņa markīzes. Gar loga rāmi istabā iepūta ledains caurvējš.

Viņš nodrebēja. Madlēna viņu apskāva.

Viņam vajadzēja Madlēnu aizvest uz guļamistabu, kamēr vēl bija tāda izdevība. Taču viņš bija juties tik ērti, tik nepiespiesti, vienkārši atrazdamies citas sievietes klātbūtnē, kas nebija viņa māsa.

Velns, lai tevi parauj, Grēta!

Taču viņš atteicās savas pēdējās domas pirms nāves veltīt viņai. Viņš izmeta viņu no prāta.

Klauss apskāva Madlēnu ciešāk, iespieda galvu viņas kastaņbrūnajos matos. „Paldies!" viņš čukstēja.

*

EIDOLONI piepildīja Māršu, iesūcās viņā, sīki izanalizēja katru viņa šūniņu vienu pēc otras. Tie nolobīja no viņa ķermeņa laika plāno barjeru kā trauslu un nevērtīgu sīpola mizu. Viņš bija tukšums, paradokss, neiespējama vienība, kurā 'pagātne' un 'tagadne' neko nenozīmēja.

Viņš sevi bija iesviedis kosmosa spraugā, un ārpus eidolonu untumiem viņa niecīgajai eksistencei nebija nekādas nozīmes.

GVENDOLINA jau tajā mirklī, kad Viljams aizsteidzās prom ar to nolādēto Māršu, zināja, ka kaut kas nav kārtībā. Taču viņa pat nebija apjautusi, cik ļoti viss varēja pasliktināties, līdz izgāja dārzā un palūkojās satumstošajās debesīs. Viss bija sagājis tādā grīstē, ka trakāk vairs nebija iespējams.

Tomēr kaut kur pilsētā bija Viljams un centās to visu apturēt. Viņa par to bija pilnīgi pārliecināta. Un tas viņā viesa cerību. Viņa negribēja krist panikā.

Viņa atgriezās mājā, kad vējš pārtapa vētrā un nikni plosīja viņas kleitas apakšmalu. Dvīnes, piespiedušās viena otrai, sēdēja uz neliela dīvāna. Gvendolīna tām veltīja vispaļāvīgāko smaidu, kādu vien spēja uzsmaidīt.

Nē, viņa nepadosies bailēm, bet būtu bijis vieglāk, ja viņai tagad blakus būtu Vils.

Atgriezies drīz, mīļais!

OBRIJS iztrūkās no miega. Laikraksts bija izslīdējis no viņa pirkstiem un nokritis uz paklāja blakus krēslam. Viņš atkal bija iesnaudies. Kopš Viljama nāves viņam bija ļoti grūti noturēt uzmanību. Ārsti to sauca par nervu nogurumu.

Viņu sauca Viola. Viņas balss atbalsojās lielajā mājā. Parasti viņa tā nepacēla balsi.

Obrijs uzskrēja augšstāvā. Kad viņš bija sameklējis Violu, viņš smagi elsoja. Viņa atradās vislielākajā viesu guļamistabā, stāvot pie loga, viņai aiz muguras uz grīdas bija nomests paklāju pāraudzinu saišķītis. Viņa bija pamatīgi nobālējusi.

Viola norādīja pār īpašumu uz izcirtumu muižas priekšā. Vai tur, kur izcirtums būtu bijis, ja to nebūtu cauraudusi melna, mutuļojoša migla.

Obrijs raudzījās, kā pār Bestvudu izpletās tumsa. Jau ne pirmo reizi viņš vēlējās, kaut būtu nolīdzinājis izcirtumu un pārdevis to nekustamo īpašumu attīstītājiem.

— UN Māršs ar skaļu blīkšķi nokrita uz grīdas.

„IZBEIDZIET!" Viņa ausīs atbalsojās Viļa pirmsnāves kliedziens.

Māršs, galvai griežoties, streipuļodams centās piecelties kājās. Viņš saliecās uz priekšu un apslāpēja vēlmi rīstīties. Grīda dažviet vēl svērās uz sāniem, it kā kaut kur vēl tuvumā lidinātos eidolons.

Kaut kur tuvāk kāds iebaurojās: „Oi! Kam tu smaidi, meitenīt?"

Šī balss šķita pazīstama, bet Māršs nesaprata, kurš viņš atrodas.

Pēc trešā mēģinājuma viņam izdevās nostāties taisni. Tumsa bija atkāpusies, bet telpā tagad neviena nebija.

Nē. Tā bija pavisam cita telpa.

Šeit bija logs.

Kur es esmu?

Logs, kas bija aizklāts ar aptumšošanas aizkariem.

Tādiem, kādus izmantoja kara laikā.

Kad es esmu?

Skaidrais saprāts pamazām atgriezās. Grēta. Padomju vara. Eidoloni. Džons.

Cauri Mārša straujajām domām izbrāzās apslāpēts kliedziens. Dažas sekundes vēlāk viņš skaidri dzirdēja Viļu sakām: „Mans Dievs! Viņi ir devuši tev vārdu."

Gar Mārša ribām notecēja sviedru tērcīte.

„Kuces dēls!" viņš nočukstēja.

Citu balsis. Un soļi. Tie tuvojās koridorā.

Neko nevarēšu labot, ja mani nošaus kā friču spiegu.

Māršs pavilka malā aptumšošanas aizkarus, lūgdamies, lai logs nebūtu aizkrāsots un neatverams. Viņam paveicās. Viņš to viegli atvēra, pārmeta pār dzegu vienu kāju, pēc tam otru. Viņš izslīdēja pa logu un iekrita dzīvžogā zem tā. Viņš no ārpuses aizvēra logu un pieplaka turpat pie zemes.

Saule bija norietējusi. Vienīgā gaisma bija oranža blāzma debesīs rietumu pusē un no loga viņam aiz muguras. Laternas vēl nebija ieslēgtas. Pār Sv. Džeimsa parku stiepās dziļas, garas ēnas.

Māršs atpazina šo skatu. Viņš to bija redzējis neskaitāmas reizes.

Aptumšošana.

1940. gads.

Atkal.

Epilogs

1940. gada 12. maijs Asinszāles štābs, Londona, Anglija

„Celies!” Māršs sagrāba meiteni aiz elkoņa, kad Lorīmers un Stīvensons pārmeta pār pleciem Viļa rokas un iznesa viņu ārā no telpas.

Kāda neveiksme! Vils bija zaudējis pirkstu, taču no tā nebija nekādas jēgas. Viņi pilnīgo neko neuzzināja par friču darbībām fon Vestarpa muižā.

Viņa klusēja, raugoties telpā, kurā iepriekš Māršs bija aizvēris tumšos aizkarus. Tie atkal bija pavērušies. Lai gan šķita, ka pārrunas bija ilgušas dienām, taču patiesībā to laikā vien saule bija paspējusi norietēt. Kabineta gaisma spīdēja Horsgārdas parādes laukumā, un tas skaitījās aptumšošanas noteikumu pārkāpums.

Māršs pavilka gūstekni malā un sakārtoja aizkarus. Viņš atkal paņēma viņu aiz elkoņa.

„Ak!” viņa smaidot teica.

Māršs sarauca pieri. „Kas?”

„Tas izdevās.”